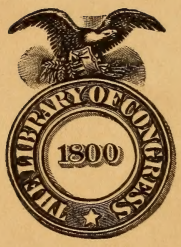
THE LIBRARY OF CONGRESS
1800

VOCABULAIRE

FRANCAIS-ARABE

DES DIALECTES VULGAIRES AFRICAINS;

D'ALGER,

DE TUNIS, DE MAROK ET D'ÉGYPTE,

Par J.-J. Marcel,

CHEVALIER DE L'ORDRE ROYAL DE LA LÉGION-D'HONNEUR, ANCIEN DIRECTEUR-GÉNÉRAL DE L'IMPRIMERIE NATIONALE EN ÉGYPTE ET DE L'IMPRIMERIE IMPÉRIALE A PARIS, ANCIEN PROFESSEUR SUPPLÉANT DES LANGUES ORIENTALES AU COLLÉGE ROYAL DE FRANCE, MEMBRE DE LA COMMISSION DES SCIENCES ET ARTS D'ÉGYPTE, DU CONSEIL DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE DE PARIS, DE CELLE DE CALCUTTA, DE L'ACADÉMIE ROYALE DE CAEN, DE LA SOCIÉTÉ DE STATISTIQUE, ETC.

PARIS,

CHARLES HINGRAY, ÉDITEUR,

RUE DE SEINE, N° 10.

1837.

LIBRARY OF CONGRESS

PJ6737
.M2

Se trouve

A PARIS,	Ve **DONDEY-DUPRÉ**, Libraire ;
	Théophile **BARROIS**, Libraire ;
	BAUDRY, Libraire.
A MARSEILLE,	Ve **CAMOIN**, Libraire.
A LONDRES,	**PARBURY et ALLEN**, Leadenhall street.
A ALGER,	Au Collége, chez le Professeur d'Arabe.

Imprimerie d'Éverat et Comp., 16, rue du Cadran.

1 491

DÉDIÉ

A LA

COLONIE D'ALGER.

93

Nihil tàm abalienat hominem ab homine quàm linguarum diversitas.

.... *Atque ita porro*
Pugnabant armis.....
Donec verba, quibus voces sensusque notarent,
Nominaque invenere : dehinc absistere bello,
Oppida cœperunt..... et ponere leges.

HOR., Lib. I, Sat. III.

بسم الله الرحمن الرحيم

INTRODUCTION.

L'adversaire heureux de François Ier, moins lettré peut-être que son rival français, mais plus profond et plus réfléchi, Charles-Quint disait : « Autant de langues un homme sait, autant de fois il est » homme. »

Certes, cette déclaration, véritablement fondée, était le fruit d'une longue observation, et l'expression d'une conviction sérieusement sentie; mais, y mêlant quelques grains de ce sel de plaisanterie caustique, dont il se plaisait parfois à assaisonner sa conversation intime, quand il daignait dérider la gravité castillane de sa Majesté Impériale et Royale, Charles-Quint ajoutait : « Le latin est la » langue pour parler aux savans, l'allemand aux chevaux, l'anglais » aux oiseaux, l'italien à sa dame, le français à son ami, l'espagnol » à Dieu. »

A cette nomenclature, dont une partie peut à bon droit être accusée de partialité et d'injuste sarcasme, le monarque souverain des Espagnes et des Indes, au pouvoir duquel obéissaient les Colonnes d'Hercule et les Portes de l'Aurore, aurait pu inscrire encore, sans craindre de contradiction, l'ARABE, *comme langue spéciale du commerçant et du voyageur*.

Quelle autre langue, en effet, peut offrir de pareils avantages au grand commerce, au commerce maritime? Quel autre idiome règne parmi plus de peuples divers, et sur une plus vaste étendue du globe?

Maître natif, ou conquérant du diamètre entier de notre hémisphère, l'ARABE occupe à travers les deux plus grandes parties de

l'ancien continent une large zône, dont le développement s'étend depuis les rivages de l'Océan atlantique, jusques aux bords extrêmes que baignent les mers de la Chine et de l'archipel polynésien ; embrassant ainsi, dans une suite non interrompue, les limites de l'occident et les bornes de l'orient les plus reculées (من قاف الى قاف); comptant pour ses domaines le Sénégal, le Nil et le Gange, l'empire de Marok et celui de Dehly, le Saharâ infécond, et l'Égypte si productive, l'ALGÉRIE maintenant sujette de la France, Tunis, Tripoli, la Turquie, ses alliées, la Syrie, la Mésopotamie, la péninsule arabique, la Perse, l'Inde ; du midi au nord propageant son empire et son usage du Dârfour à l'Aral, depuis les tribus nomades des brûlans déserts du Tropique, jusques aux hordes turkes des glaciers de la Sibérie.

Ainsi, celui qui possédera bien l'ARABE, et surtout l'*Arabe vulgaire*, n'aura, soit qu'il commerce, soit qu'il voyage, nul besoin d'interprète auprès des Maures du Sénégal, comme parmi les peuplades éparses dans les vastes steppes de l'ancienne Transoxiane : il entendra et il comprendra, il sera entendu et compris, à Mogador, à Tanger, comme à Constantinople et à Jérusalem ; à Malte et au Kaire, comme à Astrakhân ; chez les marabouts d'Alger, comme chez les musulmans du Bengale ; entre toutes ces contrées, si éloignées l'une de l'autre, il existe un lien commun, la connaissance et l'usage de l'ARABE, chez les uns langage indigène, chez les autres idiome naturalisé par le *Koran* sacré.

Les nations même, tant orientales qu'occidentales, tant au nord qu'au midi, qui, quoique musulmanes et dès lors comprenant et pratiquant l'ARABE, *la langue du Livre*, conservent en même temps leur idiome indigène et primitif, ont au moins presque toutes adopté l'*écriture arabe*, diversement modifiée par elles, suivant les besoins particuliers de leur propre langage ; le turk, soit oriental, soit occidental, le tatare, le nogay, le basian, le persan, le kurde, l'afghâny ou puchto, le beloutchy, l'hindostany, le malai, le javanais, le madécasse de la mer indienne, le berbere des gorges de l'Atlas, et jusqu'aux idiomes informes et barbares des nègres de Mozambique et de la Gambie s'écrivent en caractères arabes : les *grigris* de la Nigritie sont des passages du Koran, comme les amulettes des rajas hindoux ; et quand les drapeaux des noirs révoltés de Saint-Domingue furent apportés à la Convention,

on put y lire l'inscription consacrée par l'islamisme : لا اله الا الله محمد رسول الله *lá îlah illá Allah, Mohammed ressoul Allah.* « Il n'y » a pas d'autre Dieu que DIEU, *Mahomet* est l'apôtre de DIEU ».

La prééminence de la langue ARABE, sous le rapport de son utilité pour le commerçant et le voyageur, n'a donc plus besoin d'être démontrée. Aussi, les diverses puissances européennes, entre autres l'Allemagne, la Russie, la Hollande et l'Angleterre surtout, ont-elles regardé l'étude de cet idiome comme devant être encouragée par les moyens les plus actifs.

Mais combien cette utilité ne doit-elle pas être plus vivement sentie par notre France, dotée par la victoire de la souveraineté de l'Algérie, appelée naturellement par sa situation géographique, à exercer presque le monopole commercial de la Méditerranée, et se trouvant ainsi engagée dans des relations continuelles et indispensables, avec toutes les côtes méridionales de ce vaste bassin, depuis Ceuta jusques aux Dardanelles; tandis que ses rapports diplomatiques, tant avec la Porte Ottomane qu'avec l'Égypte, les pachalyks de Tunis, de Tripoli et l'empire de Marok, rapports nés à la fois de sa position physique et politique, vont nécessairement s'accroître de jour en jour, et nouer de nouveaux liens, de nouvelles sympathies entre l'Orient et l'Occident.

Parlerais-je de la nécessité où doit être le soldat français, chargé de la défense de nos possessions d'outre-mer, de comprendre les habitans du pays qu'il occupe, et de s'en faire comprendre lui-même, soit qu'il combatte les peuplades hostiles de l'Atlas, soit que, par des relations pacifiques et amicales, il rapporte à son tour les bienfaits de la civilisation dans ces contrées jadis civilisées par les colonies puniques, grecques et romaines.

Ni les relations du commerce, ni celles de la diplomatie, ni celles de la guerre, ni celles de la paix et de l'amélioration sociale, ne doivent, pour réussir, être laissées à la merci d'interprètes étrangers, susceptibles d'erreur, quand ils ne le sont pas de mauvaise foi, comme je l'ai vu moi-même plus d'une fois en Égypte; et souvent une idée bienveillante, émise dans une intention d'utilité et de conciliation, mais mal comprise ou mal rendue par le drogman, a pu amener des résultats fâcheux, diamétralement opposés au but qu'on se proposait d'atteindre, et devenir ainsi la cause inaperçue

des plus grands désastres, là même où tout était préparé pour un succès assuré.

Que faut-il faire pour se mettre à l'abri de ce danger incessant et jusqu'à présent inévitable?

—Être soi-même son interprète, en apprenant l'Arabe, et surtout l'Arabe-Vulgaire.

Alors on communiquera soi-même directement avec les indigènes, et l'on verra ces communications immédiates, devenues aussi exactes que complètes, avoir un tout autre résultat que celles qui s'altéraient à notre insu dans les canaux intermédiaires, d'où bien rarement elles sortaient telles qu'elles étaient entrées : alors on fera ses affaires soi-même, et par conséquent on les fera bien : car on ne dira que ce qu'on voudra dire, et les réponses seront aussi précises, aussi intelligibles que les demandes, sans aucun *quiproquo*, aucun malentendu possible; alors le son de la voix, le tour de la phrase, le choix, la nuance des expressions, seront pour nous autant d'indices infailliblement révélateurs des véritables intentions de nos interlocuteurs ou de nos correspondans; car c'est avec raison qu'un proverbe arabe dit : تلفيظ اللسان تفتانة الانسان *Telfyzz él-lessân teftânét él-ênsân.* « L'articulation de la langue est » la pierre de touche de l'homme ».

Apprenez donc l'Arabe, voyageurs, commerçans de nos ports, diplomates, soldats de notre brave armée d'Afrique, administrateurs, employés, agens, colons, négocians de l'Algérie et de nos établissemens dans l'Inde et le Sénégal, navigateurs, explorateurs qui devez parcourir ou les côtes de l'Afrique septentrionale, ou ses rivages occidentaux, ou les parages de cette mer indienne, si riche en dialectes divers, mais à travers lesquels l'idiome arabe a eu le pouvoir de se maintenir une place.

Et ne croyez pas que l'étude de cette langue soit chose longue, pénible, obscure, ardue, hérissée de plus de difficultés que celle de nos langues européennes.

La langue Arabe est simple, méthodique, facile; son système est d'une régularité, d'une conséquence véritablement mathématiques : une fois saisi, ce qui est l'affaire de peu de jours et de quelques raisonnemens (tant les principes ont peu d'exceptions), une fois saisi, dis-je, on tient la langue entière; les mots se forment normalement, analogiquement, suivant des formules générales et con-

stantes qu'on pourrait appeler des *calibres*, et d'après lesquelles on peut, sans craindre de se tromper, faire sortir de toute racine connue des dérivés exacts, réguliers, faisant réellement partie de la langue, et qui seront intelligibles à tous, quand même ces dérivés ainsi créés, seraient des mots nouveaux, exprimant des idées nouvelles; tandis que d'un autre côté, le mot le plus composé est, d'après des règles simples et faciles, par l'élimination successive des lettres nécessairement formatives, réduit à la simple racine trilitère dont il est dérivé.

La difficulté qui semble le plus effrayer ceux qui seront tentés d'aborder l'étude de l'ARABE, c'est surtout l'étrangeté de son écriture, qu'on se figure au premier coup d'œil indéchiffrable.

1° « Les caractères s'en tracent de droite à gauche; tandis que » les nôtres se dirigent de gauche à droite. » — Mais les anciens Grecs n'écrivaient-ils pas dans cette direction opposée à celle de leur écriture moderne? Bien plus, alternant d'une direction à l'autre, ils avaient leur écriture *Boustrophédon*, tracée tour à tour dans le premier sens et dans le second; et, quant à la lecture de cette écriture inverse de la nôtre, nos compositeurs d'imprimerie ne lisent-ils pas aussi rapidement sur le *plomb* les caractères présentés ainsi à l'œil, dans une série et dans des formes opposées à celles qui sont généralement connues et usitées?

2° « Les caractères de l'ARABE se lient l'un à l'autre de manière » à sembler ne faire de chaque mot qu'une seule lettre complexe. » — Mais, dans notre écriture habituelle, les caractères que trace notre plume ne sont-ils pas aussi liés l'un à l'autre, de la première à la dernière lettre du mot, et les traits parasites de ces liaisons nous empêchent-ils de reconnaître les traits essentiels qui composent le signe constitutif de chaque lettre, aussi bien que si elle était isolée comme dans nos caractères typographiques?

3° « Le nombre des caractères de l'alphabet arabe est beaucoup » plus considérable que celui des lettres françaises. » — Nous avons vingt-cinq lettres, et les Arabes vingt-huit seulement, car on ne peut compter pour lettres diverses les modifications légères que subit chaque caractère, suivant qu'il est isolé ou lié, initial ou final, ni même lorsque, par l'addition d'un point, sa prononciation est altérée; pas plus que dans notre idiome le T ou l'S ne deviennent des lettres différentes lorsqu'elles sont liées, ou qu'elles

prennent une forme finale ; pas plus que les *e*, *é*, *è*, *ê*, les *o*, *ó*, les *a*, *à*, *â*, les *c*, *ç*, etc., ne sont des lettres distinctes, augmentant le nombre des signes de l'alphabet français. Bien plus, ne pourrait-on pas prétendre que notre alphabet a réellement plus de cinquante lettres ou signes, un grand nombre des formes du *romain* et de l'*italique*, des *capitales* et des *minuscules*, en usage dans l'impression ou dans l'écriture manuelle, étant réellement diverses, et sans aucun rapport les unes avec les autres? Ainsi, sous ce point de vue, l'avantage est encore du côté de l'alphabet arabe.

4° « Les formes des lettres arabes n'ont aucun rapport à celles des » nôtres, et par là sont d'autant plus difficiles à apprendre. » — L'enfant le plus illettré mettra-t-il plus de deux heures à graver dans sa mémoire, et distinguer, sans erreur, les dix caractères de nos chiffres? Vingt-huit caractères, bien distincts les uns des autres dans leurs formes, peuvent-ils donc être présentés comme une difficulté réelle? Certes, il suffisait d'énoncer ces objections pour qu'elles se réfutassent par leur énoncé même.

Conclusion : l'étude de la langue Arabe est aussi facile que profitable, et celui qui, placé dans une des circonstances indiquées ci-dessus, l'aura négligée, pourra en plus d'une occasion se repentir de cette négligence imprévoyante.

Et, dans tout ce que je viens d'exposer, je n'ai voulu présenter l'Arabe que sous le rapport de son utilité positive, et pour ainsi dire matérielle. Que d'argumens en sa faveur n'aurais-je pas pu accumuler, si j'avais voulu le considérer comme langue savante et littéraire, riche de productions poétiques et historiques, comme la clef des trésors de l'antiquité orientale, carrière précieuse, encore si peu fouillée, et cependant si digne de l'être!

Mais il n'entrait dans mon plan que d'apprécier l'Arabe comme langue vulgaire, langue de communications directes et immédiates, soit orales, soit écrites. Peut-être celui qui aura bien appris et pratiqué le langage usuel se sentira-t-il, par la suite, attiré à l'étude plus élevée, et, je l'avouerai, plus difficultueuse de la langue savante. Mais, si l'étude de l'Arabe savant peut et doit lui ouvrir plus tard un vaste champ de jouissances intellectuelles, il ne s'agit ici que de l'Arabe vulgaire et du langage commun, qui seul lui donnera les moyens de comprendre les habitans des contrées ci-dessus énumérées, et d'en être compris à son tour.

Car il faut bien se garder de croire que, pour se faire *comprendre* des peuples de ces divers pays, il suffise d'avoir appris l'Arabe, soit à Paris, soit dans les autres villes européennes, où de doctes chaires sont fondées pour cet enseignement : on y aura seulement appris l'idiome *savant et littéral*, la *langue des livres*; on ignorera encore la *langue parlée*.

En effet, l'idiome pur de l'ancienne Arabie est altéré diversement dans les langages de l'Arabie moderne, de l'Égypte, des côtes Barbaresques et des autres pays, de manière à former de véritables *dialectes*, qui seuls sont intelligibles aux habitans de ces diverses contrées.

Aussi, lorsque j'arrivai, il y a bientôt quarante ans, à Alexandrie, quoique j'eusse suivi à Paris avec zèle, et non sans quelque fruit, les leçons des plus doctes professeurs des langues orientales, je reconnus avec désappointement que je ne pouvais me faire entendre de mes domestiques arabes, et que je ne réussissais pas mieux à les comprendre moi-même.

Cependant, les *Cheykhs* et les savans de la ville, versés dans la *langue littérale*, me comprenaient plus facilement; mais ils me disaient que je parlais *comme un livre*, et certes leur intention n'était pas de m'adresser un éloge.

Je m'attachai donc avec ardeur à l'étude de l'*idiome vulgaire*, le seul qui put être intelligible pour tous; et, désirant être utile à mes compagnons de voyage, je me hâtai de rédiger et de publier, au Kaire, un *Vocabulaire abrégé de la langue arabe vulgaire*, contenant les mots les plus usuels, dont la connaissance pouvait être nécessaire pour les communications habituelles de l'armée avec les habitans.

Mes relations avec des individus Moghrebins, soit au Kaire, à l'époque du pélerinage annuel, soit ailleurs, m'avaient mis à portée de recueillir les diverses variantes des dialectes d'Alger, de Tunis et de Marok. Aussi, à l'époque de l'expédition contre Alger, dans le même but d'être utile, je m'étais empressé de rédiger un vocabulaire abrégé du dialecte algérien, pour l'usage de la brave armée qui allait punir les pirates barbaresques, et cueillir de nouveaux lauriers dans cette même Afrique, dont une autre partie en avait offert à l'armée d'Égypte une moisson si glorieuse.

Deux éditions, tirées à grand nombre, de ce vocabulaire abrégé

ont été rapidement enlevées, et sont depuis plusieurs années entièrement épuisées : le public en réclamait une troisième ; j'ai cru devoir tellement l'améliorer, qu'elle pût être moins une nouvelle édition qu'une publication nouvelle.

En effet, le vocabulaire abrégé ne contenait qu'environ quatre mille mots, celui-ci en contient *quarante mille*, et de plus un nombre considérable de phrases usuelles, de proverbes vulgaires, de locutions utiles pour la conversation intime et habituelle. Les mots arabes, d'abord tracés dans leur propre caractère, y sont ensuite transcrits en *caractères français*, sans rigorisme puriste et scientifique, mais si fidèlement représentés dans leurs sons, que tout lecteur, pour se faire comprendre, pourra les prononcer *comme le français*, sans difficulté et sans études préliminaires.

Pour compléter, autant que possible, les moyens de communications entre les Français et les indigènes de l'Algérie, j'y ai ajouté, toutes les fois que je l'ai pu, les mots de l'idiome berbere, recueillis par moi au Kaire, sous la dictée du pélerin الحاجى الحايين الوراغى *él-hâdjy él-Khâyn él-Ourâghy*.

Puisse mon but d'utilité avoir été atteint, et l'Ouvrage, fruit de longs et pénibles travaux, que je présente en ce moment au public, ne pas être sans quelque influence sur l'amélioration de la population africaine, le bonheur de la colonie, les succès de notre brave armée d'Afrique, l'honneur et les intérêts de la France!

J'ose compter sur quelque indulgence, pour les fautes qui ont pu m'échapper dans un travail aussi long et aussi minutieux : le nombre en sera sans doute beaucoup plus grand que je ne l'aurais voulu (انّ كل انسان نسيان), mais j'espère que la plupart ne seront que des fautes typographiques. L'*errata*, placé à la fin de l'ouvrage, en corrige les plus importantes ; mais si l'on trouve des mots écrits avec une orthographe fautive, comme par un د pour un ذ, un ت pour un ث, un س pour un ص, un ك pour un ق, et *vice versa*, des voyelles de prolongation en trop ou en moins, je prie le lecteur de ne pas m'en attribuer la faute ; et de regarder ces mots, ainsi orthographiés, comme des variantes vicieuses que j'ai trouvées employées par le vulgaire, et que par conséquent j'ai dû conserver.

ALPHABET ARABE.

NOM.	FORME. FINALE. liée.	FORME. FINALE. non l.	FORME. MÉD. ET INIT. liée.	FORME. MÉD. ET INIT. non l.	VALEUR.
Élyf.	ـا	ـا	ا	ا	*â, ê, î, ô.*
Bâ.	ـبـ	ـب	بـ	ب	*b.*
Tâ.	ـتـ	ـت	تـ	ت	*t.*
Thé.	ـثـ	ـث	ثـ	ث	*th, ts.*
Djym.	ـجـ	ـج	جـ	ج	*dj.*
Hâ.	ـحـ	ـح	حـ	ح	*h* fort.
Khâ.	ـخـ	ـخ	خـ	خ	*kh.*
Dâl.	ـد	ـد	د	د	*d.*
Dzâl.	ـذ	ـذ	ذ	ذ	*d, dz.*
Râ	ـر	ـر	ر	ر	*r.*
Zâ.	ـز	ـز	ز	ز	*z.*
Syn.	ـسـ	ـس	سـ	س	*s.*
Chyn.	ـشـ	ـش	شـ	ش	*ch.*
Sâd.	ـصـ	ـص	صـ	ص	*s* fort.
Dâd.	ـضـ	ـض	ضـ	ض	*d* fort.
Tâ.	ـطـ	ـط	طـ	ط	*t* fort.
Dâ.	ـظـ	ـظ	ظـ	ظ	*d, z* forts.
A'yn.	ـعـ	ـع	عـ	ع	*a', e', i', o'.*
Ghayn.	ـغـ	ـغ	غـ	غ	*gh.*
Fâ.	ـفـ	ـف	فـ	ف	*f.*
Qâf.	ـقـ	ـق	قـ	ق	*q, g.*
Kef.	ـكـ	ـك	كـ	ك	*k.*
Lâm.	ـلـ	ـل	لـ	ل	*l.*
Mym.	ـمـ	ـم	مـ	م	*m.*
Noun.	ـنـ	ـن	نـ	ن	*n.*
Hé.	ـهـ	ـه	هـ	ه	*h* faible.
Waw.	ـو	ـو	و	و	*ou, w.*
Yé.	ـيـ	ـي	يـ	ي	*y.*
			LIGATURE.		
Lâm-Él.	ـلا	ـلا	لا	لا	*lâ.*

OBSERVATIONS.

1° L'ordre de cet alphabet est celui que suivent les Arabes orientaux; les Moghrebins suivent dans leur alphabet l'ordre suivant :

f. gh. a'. dd. ss. n. m. l. k. zz. tt. z. r. dz. d. kh. h. dj. ts. t. b. â.

ف غ ع ض ص ن م ل ك ظ ط ز ر ذ د خ ح ج ث ت ب ا

y. lâ. w. h. ch. s. q.

ء ى لا و ه ش س ق

2° Ils ponctuent différemment le *fâ* et le *qâf*, marquant le premier d'un point inférieur, et le second d'un point supérieur, de cette manière : ڤ F, ق Q.

3° L'écriture moghrebine présente avec l'écriture orientale à peu près les mêmes variantes de formes que celles qui existent entre notre *ronde* et notre *coulée*.

On a pu voir, en tête de cette introduction, un spécimen de ce genre d'écriture, j'en donnerai ici les caractères alphabétiques.

Lettres isolées.

LA. W. Z. R. DZ. D. A.

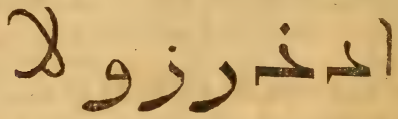

Liées à la précédente seulement.

Lettres liées à la précédente et à la suivante.

L. L K. K. Y TT. HH. H. DJ. B.

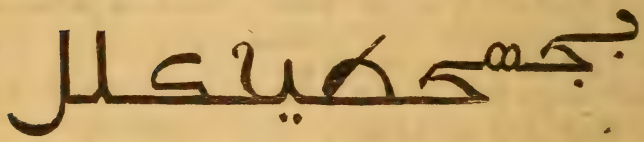

T. CH. Q. SS. SS. F. A'. S. N. M.

4° Les Moghrebins et les Berberes ont aussi modifié quelques lettres de l'alphabet arabe, afin d'exprimer quelques articulations qui leur sont particulières ; ces lettres sont les suivantes :

tch. *q.* *g.* *g.* *j.* *tch.*

ڢ, ڧ et ڨ, ڪ et ڭ, ڠ, ژ, چ et ڛ.

On trouvera des instructions plus détaillées, sur l'écriture et la prononciation, dans la *Grammaire arabe vulgaire des dialectes africains*, accompagnée d'un *Recueil de dialogues usuels*, qui, ainsi que le *Vocabulaire arabe-français des dialectes africains*, est sous presse, et ne tardera pas à paraître ان شا الله تعالى.

VOCABULAIRE

FRANCAIS-ARABE

DES DIALECTES VULGAIRES AFRICAINS,

C'EST-A-DIRE

D'ALGER,

DE TUNIS, DE MAROK ET D'ÉGYPTE.

A

A ا, première lettre de l'alphabet français et de l'alphabet arabe, الف *âlif*, اليف *élyf*, *âlyf*.

A (signe du datif), لـ *l-*, *le-*, لـ *li-*, إلى *êlä*, *ilä*; — louange à Dieu! الحمد لله *êl-hamd l-illah!* — à moi, لى *l-y*, ليلى *lyl-y*, إلى *élay-y*; — ce couteau est à moi, لى هذا السكين *l-y hadâ 's-sekkyn*.

— à toi, لـكْ *l-ak*, ليلك *lyl-ak*, اليكْ *élay-k* (en s'adressant à un homme); لك *l-ek*, لكى *le-ky*, ليلك *lyl-ek*, ليلكى *lyl-ky*, اليكى *élay-ky*, اليكِ *élay-ki* (en s'adressant à une femme); — cette maison est à toi, هذا البيت لك *hadâ 'l-beyt l-ak*.

— à lui, لهُ *li-hou*, *le-ho*, ليلهُ *lyl-ho*, اليه *élay-hi*; — à elle, لها *li-hâ*, *le-hâ*, ليلها *lyl-hâ*, اليها *élay-hâ*.

— à nous, لنا *li-nâ*, *le-nâ*, اليْنا *élay-nâ*, ليلنا *lyl-nâ*; — ceci est à nous, هذا لنا *hadâ le-nâ*; — pardonne-nous! اغفرلنا *êghfir le-nâ!*

— à vous, لكم *li-koum*, *le-koum*, ليلكم *lyl-koum*, اليكم *élay-*

koum; (dans l'arabe littéral on emploie لكنّ *li-kounn* pour le féminin ; mais il n'est pas d'usage dans le vulgaire) ; — nous vous donnerons de l'huile, سندفع الزيت لكم *sendefa' 'z-zeyt le-koum.*

— à eux, à elles, لهُم *li-houm*, لهُنّ *le-houn*, ليلهُم *lyl-houm*, اليهم *élay-houm ;* — ce pays est à eux, هذا البلد ليلهم *hadâ 'l-beled lyl-houm ;* (l'arabe littéral emploie au fém. لهُنّ *le-houn*, inusité en vulg.)

— à qui (rel.), الذى لهُ *éllazy le-ho*, m. ; التى لها *éllaty le-hâ*, f.

— à qui ? لمن *li-men*, ديمن *dy-men ;* — à qui as-tu donné le livre ? لمن عطيت الكتاب *li-men a'tteyt él-kitâb ?* — à qui est ce cheval ? ديمن هذا العود *dy-men hadâ 'l-a'oud ?*

A (prép.) av. mouv., الى *élä*, *ilä ;* sans mouv., فى *fy*, بـ *be-*, *bi- ;*

— il est à la maison, هو فى الدار *hou fy-'d-dâr ;* — ils sont à Paris, هُم فى باريس *houm fy Bârys ;* — il demeure à Alexandrie, هو ساكن فى اسكندريه *hou sâken fy Iskanderyéh ;* — je vais à Tunis, نروح الى تونس *nerouh ilä Tounes ;* — à Alger, بالجزاير *bi-'l-Gezâyr*, الى الجزاير *ilä 'l-Gezâyr ;*

— frappe-le à la tête, اضربهُ براسهُ *ôddroub-ho be-râss-ho.*

Il A (v.), عندهُ *aand-hou*, *a'nd-ho ;* — il a de l'argent, عندهُ فلوس *a'nd-ho felous* (m. à m. chez lui est de l'argent).

— elle a, عندها *a'nd-hâ ;* — elle a une fille, عندها بنت *a'nd-hâ bent.*

— il a été, كان *kân*, هو كان *hou-kân ;* — il a été vainqueur, كان غالب *kân ghâleb ;* — il a été vaincu, كان مغلوب *kân maghloub ;* — il a été frappé, ضُرب *dourib*, انضرب *éndarab.*

— elle a été كانت *kânet*, هى كانت *hya kânet ;* — elle a été affligée, كانت حزنانه *kânet haznâneh ;*

— il y a, فيه *fy-h*, *fy-hi ;* — il y a là de l'eau, هناك فيه موبه *henak fy-h moyéh ;*

— il n'y a pas, ما فيه شى *mâ fy-h chy*, ما فيش *mâ fy-ch ;* — il n'y a pas de vin, ما فيش نبيد *mâ fy-ch nebyd ;* — il n'y a pas de pain, ما فيش خبز *mâ fy-ch khobz*, ما فيش عيش *mâ fy-ch a'ych.*

AARON (n. pr.), هارون *Hâroun*, هرون *Haroun*.

AB (douzième mois de l'année solaire des Orientaux, correspondant à août), آب *âb*, طباخ *tabbâkh*.

ABAISSÉ, متوطي *motouatty*, مطامل *mottâmel*, مطوف *maattouf*.

Il a ABAISSÉ (au propre), وطا *ouattâ*, وطّى *ouattä*, *ouattey*, حنا *hanâ*, طاطى *tâttä*.

— Abaisse ta tête, وطّى راسك *ouatty râss-ak*.

— (au figuré), صغّر *sagghar*, بخس *bakhas*, طامل *tâmel*, عطف *a'ttaf*.

— Il s'est Abaissé, نزل *nouzel*, هُبط *houbett*, طوطى *touettä*, تطامل *tettâmel*; — les eaux se sont abaissées, هديت الاميـاه *hodeyt-êl-âmyâh*.

— Il a Abaissé le prix, رخص *rakhass*, قلل *qalal*.

— Il a Abaissé leur orgueil, كسر عزّتهم *kassar a'azzét-houm*, كسر قرنهم *kassar qourn-houm*.

ABAISSEMENT, نزول *nouzoul*, هبوط *houboutt*, انحطات *énhittât*.

ABANDON, ترك *terk*, تخلّيه *tekhallyéh*, هجرة *hedjrah*, فراغه *feràghéh*.

Il a ABANDONNÉ, ترك *tarak*, *terek*, تخلّى عن *tekhalley a'n*.

— Il l'a Abandonné dans la nécessité, تخلّى عنه فى الضيـــق *tekhalley a'n-ho fy 'd-dayq*.

— Que Dieu ne nous abandonne pas! الله لا يتخلى عنا *Allah là yenkhaley a'n-nâ!*

ABATTEMENT (faiblesse, chute), ضعافه *daâféh*, وقوع *ouqou'*, سقوط *seqoutt*.

ABATTU (renversé), مقلوب *maqloub*, مطيّح *mattayyh*, مفكوك *mefkouk*, مهدوم *mehdoum*.

— (affaibli), مضعوف *madda'ouf*.

Il a ABATTU, طيّح *tettyh*, طاطى *tâttey*, خرب *kharab*, فكّ *fekk*, قلب *qalab*, قالب *qâleb*, هدم *hedam*, طيّح *tayyah*, رمى *ramä*, محا *mahâ*, سحق *sahaq*.

Il a ABATTU (vaincu), غلب *ghalab*, غالب *ghâleb*.

— il s'est ABATTU, سقط *saqatt*, وقع *ouaqaa*.

ABBAS (n. pr.), العبّاس *êl-A'bbâs*.

ABASSIDE (n. patr.), عبّاسی *A'bbâssy.*

ABBAYE, دير *déyr*, pl. ديورة *dyourah*; دار الرهبان *dâr êr-rouhbân.*

ABBÉ, رئيس الرهبان *réys êr-rouhbân*, مقدّم الدير *moqaddem êd-déyr*, امام الدير *imâm êd-déyr.*

ABBESSE, رئيسة الراهبات *reyssét êr-râhebât.*

A B C (alphabet), ابجد *âboudjed*, *âbouged.*

ABCÈS, دمّل *doummel, demmel*, pl. دمامل *damâmel*; دمله *doumelah*, دمّاله *doummâléh*, pl. دمايل *demâyl.*

ABDALLAH (n. pr.), عبدالله *A'bd-âllah*, *A'bdou-'llah.*

Il a ABDIQUÉ, خلع *khélaa*, *kholèè*, عزل عن *o'zel a'n*, خلع نفسهُ عن *khalaa nefs-ho a'n.*

ABDOMEN, جوف *djouf*, كرش *kirch, kerch*, مانه *mânch*, plur. مانات *mânât*, بطن *batn.*

ABEILLE, نحلة *nahalah, nahaléh*, plur. نحل *nahal, nahel*, نحلات *nahalât.*

ABEL (n. pr.), هابيل *Hâbyl.*

Il a ABHORRÉ. اكره *ékrah*, كره *kéréh, kerah*, بغض *baghadd*, مقت *maqat*, نفر *nefer.*

— Abhorré de Dieu et des hommes, ممقوت من الله ومن الناس *memqout min Allah ou-min ênnâs.*

ABÎME, عمق *ou'mq, eu'mq*, pl. اعماق *éemâq*; غمر *ghamr*, pl. غمور *ghoumour*; غمّق *ghoummeq*, هاوية *hâouyah*; لجه *ledjah*, plur. لجج *ledjadj*; غامض *ghâmedd*, pl. غوامض *ghouâmedd*; غوص *ghaouss.*

— Depuis ce temps il est tombé dans l'Abîme de tous les maux, من هذا الزمان سقط فی هاویه کل الشرور *min hadâ-'z-zemân saqatt fy hâouyéh koll éch-cherour.*

Il a ABIMÉ (englouti), غرّق *gharraq*, اغرق *éghraq*, غطس *ghattas*, بلع *balaa*, غاص *ghâss*, غوص *ghaouass*, غمّق *ghammaq.*

Il a été ABIMÉ, غرق *ghoreq.*

— Villes Abîmées, مدن مغرقين *modon maghreqyn.*

ABJECT, وخيش *ouakhych*, ذليل *delyl*, حقير *haqyr*, دنی *dény.*

ABJECTION, ذلّه *dellèh, dellah*, ذلّ *dell*, دناوة *denâoueh*, حقارة *hiqâréh*, مهانه *mehâneh.*

ABJURATION, تكفير *tekfyr*, جحودا *djouhoudâ*, جحدا *djehadâ*, ارتداد *irtidâd*, انكار *inkâr.*

Il a ABJURÉ, كفر *kaffar*, نكر *nakar*, جحد *djahad*, انكر *énker*.

ABLUTION, وضوء *ouddouou*, تغسيل *tegsyl*, غسيل *ghassyl*, غسل *ghousl*.

Il a fait l'ABLUTION, توضّاء *toueddâ*.

Il a ABOIÉ, عوى *a'ouâ*, عوا *a'ouá*, نبح *nabah*.

ABOIEMENT, نبيح *nebyh*, عويه *a'ouyah*.

ABOIS (dernière extrémité), منازعه *menâza'h*, اخر *âkher*, اواخر *âouâkhir*; — le lion est aux Abois, الاسد على الاخر *él-assada'lä él-âkher*.

ABOLI, معدوم *ma'doum*, محو *mahou*, بطال *battâl*, مهدوم *mehdoum*.

Il a ABOLI, بطّل *battal*, عدم *aadem*, هدم *hedam*, محا *mahâ*.

Il a été ABOLI, تبطّل *tebattel*.

ABOLITION, تبطيل *tebettyl*, تبطيل *tebtyl*, محو *mahou*, رفع *refa'*.

— Lettres d'Abolition (de grâce), امر العفو *âmr él-aafou*.

ABOMINABLE, راذل *râdel*, رذيل *redyl*, ممقوت *memqout*, مكروه *mekrouh*, مردوك *merdouk*.

ABOMINATION, كره *kerh*, اكراه *ékrâh*, كراهه *kerâhah*, رذيله *rédyleh*, بغض *boghd*.

— Il a eu en ABOMINATION, كره *kereh*, *kerah*, اكره *ékrah*, مقت *maqat*, رذل *redel*, بغض *baghedd*.

ABONDAMMENT, بالفيض *bi-'l-faydd*, وافراً *ouâferân*, بالزايد *be-'z-zâyd*, بالزياده *be-'z-zyâdéh*, قباله *qobâlah*, اقباله *âqbâlah*, كثير *kethyr*, *ketsyr*, كثيرا *kethyrân*, بالزاف *bi-'z-zêf*.

ABONDANCE, رخص *rekhs*, فيض *feydd*, زياده *zyâdéh*, كثره *kethréh*.

— Abondance des biens de la terre, خصب *khesb*; — des denrées, رخا *rekhâ*.

— Il y a Abondance de tout dans ce pays, هذا البلد فيه الرخا بكل شي *hadâ-'l-beled fy-h ér-rekhâ be-koll chy*.

ABONDANT, فايض *fâydd*, وافر *ouâfer*, كثير *kethyr*, غزير *ghazyr*.

— Plus Abondant, اوفر *âoufer*.

— Année Abondante, سنة الرخا *senét ér-rekhâ*.

Il a ABONDÉ, كثر *kother*, غزر *ghazar*, فاض *fadd*.

— Tout Abonde cette année, كلّ شي مقبول فى هذ السنه *koll chy maqboul fy hadah és-seneh*.

Il s'est ABONNÉ, استلزم *éstelzem*.

d'ABORD, فى الاوّل *fy 'l-âouel*, بالاوّل *bi-'l-âouel*, اوّلا *âouelâ*, اوّلان *âouelân*, اوّل نوبه *âouel-noubéh*, *ouessel.*

Il a ABORDÉ (v. n.), وصل *ouassel, ouessel.*

— Il a Abordé un vaisseau, طلع على مركب *talaa a'lä merkeb.*

— Il a Abordé quelqu'un, قصد الى *qassad îlä.*

ABORTIF, ساقط *sâqett*, مسقوط *masqoutt*, ساقوط *sâqoutt*, سقوط *seqoutt.*

Il s'est ABOUCHÉ, لاقى *lâqä, lâqey*, تواجه *touâdjah, touâgah.*

Il a ABOUTI, انتها *êntèhâ*, وفى *ouafä*, قصد *qassad*, وقع *ouaqa'*, تحدّد *tehadded.*

— Où Aboutit cette route? لاين توفى هذا السكّه *lêyn touaffä hadâ-'s-sekkéh?* — Où Aboutit ce discours? لاين يقصد هذا القول *lêyn yeqsed hadâ-'l-qoul.* — Le chemin Aboutit à un bois, الطريق يتحدّد الى الغاب *êt-taryq yethadded îlä-'l-ghâb.*

ABRAHAM (n. pr.), ابرهيم *Ibrahym*; ابراهيم *Ibrâhym.*

ABRÉGÉ, مختصار *mokhtessâr*, اختصار *îkhtissâr*, مختصر *mokhtésser.*

Il a ABRÉGÉ, قصر *qassar*, اختصر *ekhtessar.*

Il a ABREUVÉ, سقى *saqä, saqey.*

ABREUVOIR, ساقيه *sâqyéh*, سقايه *siqâyah*, سيبل *sibyl*, مستقى *mostaqä*, حوض *houdd, haoudd.*

ABRÉVIATION, تقصير *teqsyr*, قصره *qesrah*, اختصار *îkhtissâr.*

ABRI, حرمه *hourmah*, موضع مغطّا *mouddaa-moghattâ*, موضع ظليل *mouddaa-zelyl*, دروه *derouéh*, منجا *mendjâ.*

ABRICOT, مشمش *michmich*, مشماش *mouchmâch*, نيش *nych.*

ABRICOTIER, شجرة المشمش *chedjrat êl-michmich*, مشمشه *michmichéh*, شجره ذاالمشماش *chadjrah dê-'l-mouchmâch*, مشماشه *mouchmâchah, michmâchah.*

Il s'est ABRITÉ, التجا *êltedjâ*, التجا *îltedjâ*, تدرّق *tedarreq*, دارى *dârä*, تدرا *tedarâ.*

ABROGÉ, بطال *battâl*, محو *mahou*, معدوم *maadoum.*

Il a ABROGE, بطل *battal.*

ABRUTI, موحش *mouahhech*, مستوحش *mostaouhach.*

Il a Abruti, وحّش *ouahhach*, حيون *hayouan*.

— Il s'est Abruti, تحيون *tehayouen*.

Absence, غيبة *ghaybéh*.

Absent, غايب *ghâyb*, غير حاضر *ghayr-hâdder*.

— Il a été Absent, il s'est Absenté, غاب *ghâb*, غيب *ghayeb*.

— Femme dont le mari est Absent, مراه مغيبه *marâh moghaybéh*.

— L'Absent est comme un étranger, الغايب غاريب *él-ghâyb ghâryb*.

Absinthe, شيبة العجوز *chybét-él-a'djouz*, شيبه ذاالعجّوز *chybah dê-'l-aagouz*, شيبة *chybah*, شيبه *cheybah*, افسنتين *âfsintyn*, ماميتا *mâmytâ*, دقن الشيخ *daqn échcheykh*.

— Petite Absinthe, Absinthe du Pont, شيح *chyèh*.

Absolu (indépendant), مطلق *motlaq*, مستقل *mostaqil*.

— Il a une puissance Absolue, له سلطنة مطلقه *le-ho soultânet motlaqah*.

Absolument, من غير كلّ بد *min-ghayr-koll-bed*, مطلقاً *motlaqân*.

Absolution, تزكيه *tezkyah*, حلّ *hell*, حلّه *halléh*, غفر *ghefr*, عفو *a'fou*, سمحه *semhah*, مغفره *maghfereh*.

Il a Absorbé, بلع *belaa*, ابتلع *ébtelaa*.

Absous, محلول *mahloul*.

Il a Absous, زكّى *zakkä*, *zakkey*, حلّ *hall*, عفا *a'fâ*, غفر *ghafar*, سمح *samah*,

— J'ai Absous, حلّيت *halleyt*.

Il s'est Abstenu, امتنع *émtinaa*, انتهى *éntehä*, *éntehey*, توقع *toueqqaa*, تحصّن *tehassen*, اعفّ *âaff*, كفّ *keff*.

Abstinence, توقّع *toueqqy*, انقطاع *inqittâa*, حميه *hamyah*, قطاعه *qittâah*, امتناع *imtinâa*.

Abstrait, واعر *oua'er*.

Absurde, ضدّ العقل *dodd él-aaql*, بغير معقول *be-ghayr maaqoul*, مضادد العقل *moddâded él-aql*.

Abus, فلت *falt*, ظلم *zelem*, *zoulm*, غلط *ghalatt*, غلوطه *ghaloutah*, غش *ghech*, *ghouch*.

Il a Abusé (trompé), غش *ghach*, خدع *khadaa*, خلب *khalab*, طمع *tamaa*, دهى *dahä*, غر *ghar*, طغى *taghä*, استهزا *éstehzâ*.

— Il a Abusé de sa fortune, استعمل ماله بغير الواجب *éstaamel mâl-ho be-ghayr él-ouâdjéb*.

Il s'est Abusé, غلط *ghalatt.*

Abyb, onzième mois de l'année des Cophtes, correspondant au mois de juillet, ابيب *ábyb.*

Abyssin, حبشي *habechy.*

Abyssinie, الحبش *él-Habech,* بلد الحبش *beled él-Habéch.*

Acacia, سنط *sentt.*

Académicien, مدرّس *moderris,* عالم *aâlem.*

Académie, مدرسة *medresséh,* pl. مدارس *medâres;* ديوان العلما *dyouán él-eu'lemâ,* جماعة العلما *djemâat él-eu'lémâ.*

Il a Accablé, كلف *kalaf,* تكليف *teklef,* عيّا *a'yyá,* معس *maas,* ثقل على *theqqel a'lâ.*

— Il les a Accablés d'impôts, ثقل عليهم الكس *theqqel a'layhoum él-maks.*

— La chaleur m'Accable, عيّشني الحرّ *aayét-ny 'l-harr.*

Accablement, تكليف *teklyf.*

Il a Accéléré, عجّل *aadjal,* سرّع *serraa,* تعجل *te'adjel.*

Accent dans la prononciation, حفظه *hefzéh,* شدّه *cheddah;* — dans l'écriture, شحطه *chehtah,* نقطه *noqtah,* علامة *a'lâméh.*

Acceptation, تقبيل *teqbyl.*

Il a Accepté, تقبل *teqbel,* تقبّل *teqabbel.*

Accès (entrée, approche), دخول *dakhoul,* مقابله *moqâbeléh.*

Accès de fièvre, بلاغة الحمّيه *balâghét él-hammyéh,* ضرب الحمّيه *darb él-hammyéh,* نوبة السخونه *noubét és-sekhouneh,* دور السخونه *dour és-sekhouneh;* — j'ai eu aujourd'hui un Accès de fièvre, زارتني اليوم الحمّيه *zârét-ny él-youm él-hammyéh.*

Accident, وقعه *ouqqah,* pl. وقايع *ouqâyè';* عرضه *aardéh,* عارض *aâredd,* pl. عوارض *a'ouâridd;* مصيبه *messaybéh,* pl. مصايب *massâyb,* صدفه *sadaféh,* جريه *djerayéh,* قضيه *qaddyéh.*

— Par Accident, بالصدف *be-'s-sedf,* بالغفله *bél-ghafléh.*

Acclamation, زلغوطه *zalghouttah.*

— Le peuple a fait des Acclamations devant le prince, قدّام الامير زلغطت العام *qouddám él-émyr zalghattét él-a'âm.*

Accolade, تقبيل *teqbyl,* معنقه *maaneqah.*

Il a Accollé, عنق *aannaq,* عانق *a'ânaq,* حضن *haddan,* قبل *qabel.*

Accommodage de la barbe, تحفيف *tahfyf*, تحسين *tahssyn*.

— d'un mets, تطييب *tattyyb*, طبخ *tabkh*.

Accommodant (facile en affaires), متساهل *motsâhil*, موافق *mouâffeq*, مطيع *motty'*.

— C'est un marchand Accommodant, هو تاجر متساهل *hou tâgir motsâhil*.

Il a Accommodé (ajusté), سوى *saouä*, رتب *reteb*, صفّ *saff*, ملل *melal*, هندم *hendam*.

— J'ai Accommodé, ملّيت *melleyt*, سويت *saoueyt*.

— Il a Accommodé la barbe, تحفف *tahfef*, تحسن *tahssen*.

— un mets, طبخ *tabakh*.

Il Accommode (convient), صلح *salèh*; — cela t'Accomode, هذا بيصلح لك *hadâ byeslèh l-ak*.

Il s'est Accommodé (concilié), تسهّل *tessehel*, وافق *ouâffaq*, اتّفق *êttefaq*, *êttafaq*.

— Je m'Accommode aisément au temps et aux personnes, داريت انا الزمان و النـــاس *dâreyt ênâ êz-zemân ou ên-nâs*.

— Accommode-toi aux circonstances, صبر على احوال الزمان *ôsbour a'lä âhouâl êz-zemân*.

— Je m'Accommode de tout, انا متلين مع الكلّ *ênâ motleyen ma' 'l-koll*.

Il a Accompagné, صاحب *sâheb*, شاع *châa*, رفق *refeq*, رافق *râfeq*, ترافق *terâfeq*, ونس *ouannes*.

— Ils ont envoyé quelqu'un avec moi pour m'Accompagner, ابعثوا واحد واياى يرافقنى *êbaathoû ouâhèd ou-êyâ-y yrâfeq-ny*.

— Que Dieu vous Accompagne! الله معكم *Allah maa-koum!*

— Que la paix t'Accompagne! شاعك السلام *châ'-ak ês-selâm!* مع السلامة *ma'-'s-selâmèh!*

Accompagnement, رفاقه *refâqah*, *refâqèh*.

Accompli, تهام *temâm*, متمّم *motammem*, كامل *kâmel*; plur. كاملين *kâmelyn*; مكمّل *mokammel*.

— Il a dix ans Accomplis, كمل عشر سنين *kamel a'cher senyn*.

Il a Accompli, تمّ *tamm*, تمّم *tammem*, كمّل *kammel*, نجز فى *nedjez fy*, خلص *khalass*, نال *nâl*,

بلغ *balagh*, قضى *qaddä*, انقضى *ênqaddä, ênqaddey.*

— Il a Accompli sa promesse, وفا *ouafá*, وفى *ouafä*, *ouafey.*

Accomplissement, تمام *temâm*, كمال *kemâl*, تكميل *tekmyl*, اتمام *âtmâm*, اكمال *âkmâl.*

Il s'est Accoquiné, عربل *a'rbel*, تعربل *taarbel.*

Accord, اتفاق *âttifâq*, استواء *istaouâ;* — d'Accord, سوا سوا *saouâ-saouâ.*

Accords, promesse de mariage, ربط على الخاتم و الزنار *rabt a'lä-'l-khâtem ou-êz-zonâr.*

Il a Accordé (donné), عطا *aatlâ*, اعطا *â'ttâ*, اهدا *êhdâ*, رزق *razaq;* نعم *naam;* — (mis d'accord), اصلح *êslah*, وفق *ouaffeq;* — (ajusté), سوى *saouä*, *saouey.*

— Il a Accordé la paix, رضى فى الصلح *reddä fy-'s-soulh.*

— Il a Accordé sa fille en mariage à un tel, انّا بنتهُ لفلان *ênnâ bent-ho li-foulân.*

Il s'est Accordé (il a été d'accord), اتفق *éttafaq*, طابق *tâbaq*, تشارط *techârétt*, وافق *ouâfaq*, تصلح *teslèh.*

— Ils se sont Accordés ensemble après de longues querelles, بعد شماطه طويل اتفقوا *baad chamâttah taouyl éttafaqoû.*

— Ils se sont Accordés pour nous faire la guerre, شارطوا يحربوا علينا *châretoû yahreboû a'lay-nâ.*

— Ces paroles ne s'Accordent aucunement avec les premières, ذى الكله ما توافق للقول لاولانى *dèy-'l-kilmèh mâ touâfeq li-'l-qoul êl-âoulâny*, هذا القول ما يناسب القول السابق *hadâ 'l-qoul mâ ynâsseb êl-qoul ês-sâbeq.*

— Lui et moi nous nous sommes accordés par serment, عهد الله بينى و بينهُ *è'hed Allah bayn-y ou-bayn-ho.*

— Ils se sont Accordés ensemble sur le prix de ces chevaux, ربطوا الكلام على ثمن هذولى الخيل *ra'attoû 'l-kelâm a'lä temn hedouly 'l-kheyl.*

— Je m'Accorde à ce que tu dis, انا انقاد لكلمتك *ênâ 'nqâd li-kelmét-ak.*

Il a Accosté, قرب *qarab*, *qareb*, قرّب *qarrab*, اقترب *êqtereb*, تقدّم *teqaddem*, دنا لـ *danâ li-;* — il l'a Accosté, قربهُ *qareb-ho*, جا قريب لهُ *djâ qaryb le-ho.*

Accouchée, نفيسة *nefyssah*, *nefysséh*, نفيسا *nefyssâ*; pl. نوافس *nouâfess*, والدة *ouâlidéh*, ولدانه *oualedâneh*.

Elle est Accouchée, ولدت *ouledét*.

Accouchemen, ولاد *ouelâd*, ولادة *ouelâdéh*.

Accoucheuse, قابله *qâbilah*, *qâblah*.

Il s'est Accoudé, اتكى *étkä*, *étkey*, استند *éstened*.

Il a Accouplé, جمع *djemaa*, خلط *khalatt*.

— Il a Accouplé des bœufs à la charrue, اقرن *éqren*, كدن *kadan*.

— Ces animaux se sont Accouplés, ناكوا هذين حيوانين *nâkoû hadeyn hayouâneyn*.

Accouplement, اجتماع *âdjtemâa*.

—Accouplement charnel, نيك *nyk*, نكاح *nekâh*.

Il a Accourci, قصّر *qassar*.

— Les jours sont Accourcis, النهار فى القصران *ên-nehâr fy-'l-qisân*, النهار فى النقصان *èn-nehâr fy-'n-naqsân*.

Il est Accouru, ركد *raked*.

— Accours! اركد *árkod!*

Accoutumé, معتاد *mèetâd*.

Il a Accoutume, عوّد *a'ouad*.

Il s'est Accoutumé, اعتاد *éetâd*, *âatad*, استانس *éstâness*.

Il a Accoutré, دمّن *dammen*.

Il a Accrédité, سمّى *semmä*, استمى *éstemä*, امّن *ámman*, ولى *ouelä*, *oueley*.

Il s'est Accrédité, تسمّى *tessemmä*, *tesemmey*.

Il a Accroché, علق *a'laq*, علّق *aallaq*, كلّب *kallab*, تكلب *tekaleb*.

— Mon habit s'est Accroché à un clou, تعلّق ثوبى فى المسمار *taallaq thouab-ý fy-'l-mismâr*.

Il en a fait Accroire, غشّ *ghach*, طخّ *takh*, خجّ *khadj*, كذّب *kaddab*.

Il s'en fait Accroire, تعظّم *tea'zzem*, افتخر *éftekhar*.

— Qui s'en fait Accroire, متعظّم *motaazzem*, متعترس *mota'teress*.

Accroissement, زيادة *zyádéh*, ازدياد *ézdyâd*, تكثير *tekthyr*, *teksyr*.

Accroupi, مقفقف *moqafqaf*, ململم *molmelam*.

Il s'est Accroupi, قرفش *qarfach*, قرفس *qerfess*, كعمز *gaamez*, قعد على قرافيسهُ *qaad a'lä qerâfys-ho*; — ils se sont Accroupis, قعدوا على قرافيسهم *qaadoú a'lä qerâfys-houm*.

Il a Accru, زبّد *zeyad*, *zayad*, زوّد *zaouad*, زاد *zâd*, نشى *nechä*, نشا *nechâ*, ربا *rebâ*.

Il s'est Accru, زاد *zâd*, ازداد *ézdâd*.

Accueil, مستقبله *mostaqbelah*, *mostaqbeléh*, قبول *qobout*.

Il a Accueilli, استقبل *éstaqbel*.

Il a Acculé, زنّق *zannaq*.

Il s'est Acculé, زنق *zanaq*.

Il a Accumulé, كوّم *kaouam*, جمع *gemaa*.

Accusateur, لايم *lâym*, pl. لوام *laouâm*, شكى *chekky*, شكّاى *chekkây*.

Accusation, شكّيه *chekkyah*, شكايه *chekâyéh*, لايمه *lâyméh*, pl. لوايم *laouâym*; غمز *ghamz*.

Il a Accusé, شكى *chakä* لام *lâm*.

Il a Achalandé, حارف *hâref*, زبن *zeben*.

— Ce marchand est bien Achalandé, هذا التاجر لهُ زبون كثير *hadâ-'l-tâgir le-ho zeboun-kethyr*.

Acharné, محجم *mohamdjem*.

Il s'est Acharné, حمجم *hamdjam*, غوى *ghaouä*.

Acharnement, غوايه *ghaouâyéh*.

Achat, شراء *cherâ*, اشترا *ichtirâ*, مشترا *mouchterâ*.

Ache (plante), هصله *hesléh*, ملعه *melaah*, مغدانوس *maghdânous*.

Il s'est Acheminé, توجه *touedjah*.

Il a Acheté, اشترى *échterä*, اشترا *échterâ*, شرا *charâ*.

— Il a Acheté argent comptant, اشترى باللنقد *échterä be-'n-neqd*, اشترى بالقبض *échterä be-'l-qobd*.

— J'Achète chez lui à crédit, نشترى عندهُ بالديـــن *nechtery a'nd-ho be-'d-dyn*.

— J'ai Achèté cela à crédit, اشتريت هذا بالمهله *échtereyt hadâ be-'l-mehléh*.

Acheteur, مشترى *mouchtery*, شارى *chary*, pl. شرايا *chorayâ*.

Achevé, تمام *temâm*, متمّم *motammem*, مكمّل *mokammel*.

Il a ACHEVÉ, تمّم *tammem*, كمّل *kammel*, وفى وفا *ouafä, ouafâ*, قـــض *qadd*, قضى *qaddä*.

Il a été ACHEVÉ, تمّ *tamm*, كمل *kamil*; — mon habit n'était pas Achevé, ماكان شى متمّم لباسى *mâ kân-chy motammem lebâss-y*.

ACHÈVEMENT, تكميل *tekmyl*, اكمال *îkmâl*, تمام *temâm*.

ACHMET (n. pr.), احمد *Ahmed*.

ACHOPPEMENT, عثرة *a'trah*, شكّ *chekk*; — pierre d'Achoppement, حجر العثرة *hadjar êl-a'trah*.

ACIDE (adj.), حامض *hâmidd, hâmedd*.

ACIER, هند *hend, hind*, بولاد *boulâd*, ذكير *dekyr*; صلب *solb*, فولاد *foulâd*; — Acier préparé, بولاد مستحل *boulâd mostahel*.

ACOLYTE, شمّاس *chemmâs*, pl. شمامسة *chamamsah*, ملازم *moulâzem*.

ACONIT (pl.), خانق النمر *khâniq ên-nemr*.

Il a ACQUIESCÉ, اخذ بخاطر *akhad be-khâttr*, رضى *reddä*, *reédey*, راضى *râddä*, *râddey*; — j'ai Acquiescé à la sentence du juge, راضيت بحكم القاضه *râddeyt be-houkm êl-qâddy*; — Acquiesce-moi, خذ بخاطرى *khod be-khâttr-y*.

Il a ACQUIS, حصـل *hassel*, كسب *kassab*, ربح *rabah*.

— On n'Acquiert pas la science sans peine, مايحصل العلم الّا بالتعب *mâ yohssel êl-eelm êllâ be-'t-taab*.

— Il a Acquis de la réputation, عظّم رفع شانهُ *eezzem, refaa chân-ho*, عظّم قيمتهُ *aazzam qeymet-ho*.

ACQUISITION, مكسب *mokseb*, pl. مكاسب *mekâsseb*, تحصيـل *tahssyl*.

ACQUIT d'une dette, صرف *serf*, دفعه *defaah*, تصريف *tesryf*, اعفا *i'ifâ*.

Il a ACQUITTÉ un accusé, زكى *zakä, zakey*, خلّص *khallass*.

Il a ACQUITTÉ (soldé), دفع *defaa*, حلّ *hull*, صرف *saraf*.

Il a été ACQUITTÉ (soldé), خلص *khaless*; — je n'ai pu être Acquitté, ما قدرت شى اخلص *mâ qadart-chy êkhlass*.

Il s'est ACQUITTÉ de son devoir, وفى حقّهُ *ouafä haqq-ho*, تقن شغلهُ *teqen choghl-ho*.

ACQUITTEMENT d'un accusé,

عفو *a'fou*, تخليص *tekhlyss*; — d'un billet, أعفا *ti'fá*.

Acre (adj.), حامض *hâmedd*, *hâmidd*, لاذع *lâdé'*, حدّ *hadd*, عفص *aafess*, حروش *herouch*, *hourouch*.

Acre (ville de Syrie), عكّه *A'kkah*, عكّا *A'kkâ*.

Acreté, لداعه *ledâah*, عفاصه *a'fâssah*, حدوديه *hedoudyah*, حروشه *hourouchah*.

Acte (pièce d'affaires), تحرير *tahryr*, plur. تحريرات *tahryrát*; وثيقه *ouâtheqéh*, pl. وثايق *ouethâyq*; — (contrat, titre), حجه *haggéh*.

Les Actes des apôtres, الابركسيس *él-âbrakssys*.

Acteur (chanteur), غاني *ghâny*, مغنّى *moghanny*.

Actif, نشيط *nechytt*.

Action, فعل *faal*, *fi'el*, pl. افعل *éfaal*, عمل *a'ml*, pl. اعمال *é'mâl*, صنع *sana'*.

— J'ai Action contre toi en justice, لى عليك دعوه *l-y a'ley-k da'ouéh*, لى حقّ عليك *l-y haqq a'ley-k*.

Action de finance ou de commerce, باى *bây*, سهمه *sehmah*, حصّه *hessah*, *hissah*.

Actions de grâces, شكر *chokr*.

Actionnaire, شركاجى *cherkadjy*.

Activité, خفيه *khafyéh*, حراره *hirâreh*, نشطه *nichtah*, نشاطه *nechâtthéh*, نشط *nicht*; — l'Activité du feu, حدية النار *hadyét ênnâr*.

Actrice (chanteuse), غانيه *ghânyah*, مغنيه *moghannyéh*.

Actuel, وقتى *ouaqty*, فعلى *feely*; — les circonstances Actuelles, الاحوال الوقتيه *él-a'houâl êl-ouaqtyéh*.

Actuellement, حالاً *hálân*, ذلحين *di-l-hyn*, ذى الوقت *dy-'l-ouaqt*, فى هذا الزمان *fy hadá 'z-zemân*, فى الساعه *fy 's-sâa'h*.

— Le général écrit Actuellement, الجنرال عمال يكتب *él-generâl a'mâl yekteb*.

Adage, مثل *mèthl*, *mesl*, pl. امثال *âmthâl*, *âmsâl*.

Adam (n. pr.), آدم *Adam*, ابو البشر *âbou-'l-berher*.

Il a Adapté, قرن *qaran*, قرّب *qarreb*, نسب *nesseb*, صنف *senef*, خصص *khassas*, صاف *sâf*.

ADAR, septième mois de l'année solaire des Orientaux, ادار *âdâr;* il correspond à notre mois de mars.

ADDITION, زياده *zyâdèh.*

ADDITION d'arithmétique, تجمع *tedjmaa*, جمع *gamaa, djamaa, djemaa,* جمله *gemeléh,* pl. جُمل *djoumboul;* زوّد *zououd, zaoued.*

Il a ADDITIONNÉ, اجمع *édjmaa,* اجمل *édjmel.*

ADEN (province de l'Arabie), عدن *A'den.*

Il a ADHÉRÉ, لصق *lassaq,* بقط *baqatt.*

ADHÉRENCE, لصق *lesq,* تبقيط *tebqytt,* تلصيق *telsyq.*

ADHÉRENT, لاصق *lâsseq,* باقط *bâqitt.*

ADIEU! الله معك *âllah ma-ak,* اودعنك *âoueda'n-ak* (en s'adressant à un seul); الله معكم *âllah maa-koum* (en s'adressant à plusieurs); فى امان الله *fy émân âllah.*

Il a dit ADIEU, ودع *ouedah, ouidaa,* سلّم *sallem,* سال الدعه *sâl êd-do'ah.*

— Il s'en est allé sans dire Adieu, راح من غير توديع *râh min-ghayr toueddy'.*

Les ADIEUX, الودوع *êl-ouedou',* التوديع *êl-toueddy',* الوداع *êl-ouidaa,* التسليم *êt-teslym.*

ADJECTIF, نسبى *nesby,* اضافى *âddâfy,* وصفى *ouassefy.*

Il a ADJOINT, زاد *zâd.*

Un ADJOINT, كحيا *kiahyâ,* كتخدا *ketkhodâ,* نايب *nâyb;* خليفه *khalyféh,* ملازم *moulâzem.*

ADJUDICATAIRE, متصرّف *moutessarif.*

Il a ADJURÉ, استحلف *êsteh-laf.*

ADMINISTRATEUR, مدبّر *modabber, modebber,* متولى *motoually,* ولى *oualy,* وكيل *oukyl.*

ADMINISTRATION, تدبير *tedbyr,* متولّه *metouelléh,* ولايه *oulâyéh.*

Il a ADMINISTRÉ, دبّر *debber, dabber.*

ADMIRABLE, عجيب *aadjyb, a'gyb,* معجب *maadjeb,* بديع *bedy'.*

— C'est Admirable, عجايب *a'djâyb, a'gâyb.*

ADMIRABLEMENT, عجايب *aadjâyb, a'gâyb,* عجيبًا *a'gybân.*

ADMIRATION, عجيبه *a'gybéh.*

تعجب *ta'djib*, استعجاب *îsti'-djâb.*

Il a Admiré, استعجب *êstaadjeb*, *êsta'geb*, اعجب *âadjeb*, تعجب *taadjeb*, بهت *bahat*, اندهل *êndehel*, توهم *teouehem.*

— Pourquoi Admires-tu cela? ليش تعجب من هذا *l-ey-ch taadjeb min hadâ ?*

Il a Admis, قبل *qabel*, قابل *qâbel*, استقبل *êstaqbel.*

Adolescence, شبوبيه *cheboubyéh.*

Adolescent, شاب *châb*, شابّ *châbb*, plur. شباب *chebâb*, *chabâb.*

Il s'est Adonné à, جهد فى *djahad fy*, التهى *êltehä*, تقيد *taqyd*, طعاطى *te'âttä*, انهمك *ênhamak.*

— Tu t'adonnes à tous les plaisirs, تسلّم داتك لجميع اللذات *tessellem dât-ak li-djemy' êl-ledât.*

Il a Adopté, استبنى *êstabney*, *estabny.*

— Il l'a Adopté pour son fils, استبنيهُ جعلهُ ابنهُ *djaal-ho êbn-ho*, *êstabny-ho.*

Fils Adoptif, ربيب *rebyb*, *rabyb.*

Adoption, تبنيه *tebennyéh.*

Adoration, سجاد *sédjedéh*, عباده *ebâdéh.*

Il a Adoré, سجـــد *sedjoud*, *sedjed*, عبد *aabad*, ركع *rekaa.*

Adossé contre le mur, ساند ظهره على الحيط *sâned dahr-ho a'lâ-'l-haytt.ho.*

Il s'est Adossé, اتكى *êtkä*, *êtkey*, اسند ظهرهُ *êsnad dahar-ho.*

Ils se sont Adossés (dos à dos), حطوا ظهر على ظهر *hattoû dahar a'lä dahar.*

Adouci, لين *léyn.*

Il a Adouci, ليّن *leyyen.*

— Il a Adouci la colère, راق *râq*, روّق *raouaq*, هدّا *haddâ*, سكن *saken*, طفى *tafä* ; برد *bered*, همّد *hemmed.*

— Le vent s'est Adouci, تهدّا الهوا *teheddâ-'l-haouâ.*

Gomme Adragante, كثيرا *kethyrâ.*

Adresse, خفّه *khoffèh*, نجامه *nedjâméh*, حيله *heylah*, شطاره *cheltârah*, معرفه *maaréfèh.*

Adresse d'une lettre, علوان *eulouân*, علامه *a'lâméh*, نيشان *nychân*, خطاب

Il a ADRESSÉ, هدى *hadä*, رشد *rachad*.

— Ces paroles s'Adressent à vous, هذا المثل يخصّ لكم *hadâ-'l-methl ykhass le-koum*.

— Il a Adressé la parole, خطب *khattab*.

ADROIT, شاطر *châtter, châttir*, pl. شاطرين *châtteryn*, شطار *chittâr*; دكي *deky*, pl. دكيين *dekyyn*; فهيم *fehym*, pl. فهيمين *fehymyn*, فهيما *fehoumâ*; ناجم *nâdjem*, خفيف *khafyf*, عارف *aâref*.

ADULTE, شابّ *châbb*, plur. شباب *chabâb*, *chebâb*, بلوغ *belough*, بالغ *bâlegh*.

ADULTÈRE (adj. m.), زاني *zâny*, pl. زنا *zonâ*; (adj. f.) زانيه *zânyéh*.

— Le crime de l'Adultère, زنا *zenâ*, *zinâ*.

— Ils ont commis un Adultère, زانوا *zânoû*.

ADULTÉRIN, ولد الزانيه *oueled êz-zânyéh* (comm.); ابن الزانيه *êbn êz-zânyéh* (masc.); بنت الزانيه *bent êz-zânyéh* (fém.)

ADVERBE, ظرف *zarf*.

ADVERSAIRE, عدو *aadou*, pl. عدا *aadâ*; غريم *gharym*, pl. غرمان *ghormân*, غرما *ghoramâ*; مخاصم *mokhassem*, pl. مخاصمين *mokhassemyn*; خصيم *khassym*.

— Les Adversaires sont les miens, غرماتك غرماتي *ghoramât-ak ghoramât-y*.

ADVERSE, مخالف *mokhâlef*, مخاصم *mokhassem*.

— Les parties Adverses sont tel et tel, المخاصمين فلان و فلان *êl-mokhassmeyn foulân ou-foulân*.

ADVERSITÉ, مصيبه *mossaybah*, pl. مصايب *mossâyb*; محنه *mohanah*, pl. محنات *mohanât*; ضيقه *dayqah*, pl. ضيقات *dayqât*; تشدّه *techiddah*, pl. تشدايد *techdâyd*; رزيه *rezyéh*, pl. رزايا *rezâyâ*; بليه *belyéh*, بلا *belâ*, pl. بلايا *belâyâ*; بخت اسود *bakht âssouad*.

— Il a été dans l'Adversité, انضام *êndâm*; — il est dans l'Adversité, هو مضايق *houe maddâyq*, هو منضام *houe mondâm*.

—Nous sommes dans l'Adversité, نحن متضايقين *nahn motdâyqyn*.

AÉRIEN, هوايي *haouâyy*.

AFFABILITÉ, بشاشه *bechâchéh*.

AFFABLE, حليم *halym*, بشوش *bechouch*.

AFFAIBLI, مضعوف *modda'ouf*, رخو *rakhou*.

Il a AFFAIBLI, ضعّف *daaf*, رخّو *rakhaou*, *rakhaoue*.

AFFAIBLISSEMENT, ضعافه *daâfeh*, رخاوة *rekhâoueh*.

AFFAIRE, شغل *choghl*, plur. شغول *choghoul*, اشغال *échgâl*; امر *âmr*, pl. أمور *oûmour*.

— Comment s'est passée l'Affaire? كيف جرا الشغل *kyf djerâ 'ch-choghl?* كيف صار الامر *kyf sâr êl-âmr?*

— Chacun a ses Affaires dans son état, كلّ من هو مشغول فى حالهُ *koll-men hou mechghoul fy hâlho.*

— J'ai assez de mes Affaires, الامر الّى انا فيه يكفانى *êl-âmr êlly ânâ fy-hi yekfâ-ny.*

— Vos Affaires vont mal, اموركم بالويل *oûmour-koum be-'l-ouayl.*

— Il fait bien ses Affaires, حالهُ طيب *hâl-ho tayeb.*

— Qu'as - tu Affaire ici? ايش لك هنا *êy-ch l-ak honâ?*

—Son avocat l'a tiré d'Affaire, لبّاهُ وكيلهُ *lebbâ-ho oukyl-ho.*

AFFAIRÉ, مشطون *mechtoun*, مشغول *mechghoul*.

— Il a AFFAISSÉ, ردخ *redakh*, كبّس *kabbass*, دعس *daas*, حقّس *haqqass*.

Il s'est AFFAISSÉ, هبط *hobett*, حقس *hoqqes*; — la terrasse s'est Affaissée, السطوح حقس *ês-settouah hoqqes*. سقط

AFFAISSEMENT, حقسه *hiqsah*.

AFFAME, جوعان *djoua'ân*, جيعان *djyaân*, pl. جيعانين *djyaânyn*.

Il a AFFAMÉ, جوّع *djaouaa*.

AFFECTION, محبّة *mohabbah*, *mohabbéh*, pl. محبّات *mohabbât*; عشق *euchq*, رغبه *ragkibéh*, غبره *ghabiréh*, مودة *moudah*, حراره *kirâréh*, حنيه *hanyéh*, خاطر *khâtr*.

Il a AFFECTIONNÉ, حبّب *habb*.

Il a AFFERMÉ (donné à louage), اجر *âdjar*, ضمّن *dammen*, تاجّر *taâdjar*, *tâggar*, *tâagger*, كرا *kerâ*, لزّم *lazzam*; — (pris à louage), تلزّم *telazzam*, استاجر *êstâdjar*. — Celui qui afferme, ملتزم *moultezem*, مضمّن *moddhammen*, مكرى *mokry*, مستاجر *mostâdjir*.

Il a AFFERMI, استحكم *êstehkam*, تاكّد *tâkked*, *teâkked*, ثبّت *thabbat*, *thebbet*, مكن *makân*, رسخ *ressakh*.

Il est AFFERMI dans le bien,

هو متمسك بالخير *houe motamsek be-'l-kheyr.*

AFFERMISSEMENT, استحكام *îstihkâm*, تشديد *techdyd*, تشييد *techyyd.*

AFFICHE, لزقه *lezqah*, لزق *lizq*, نصب *nisb*, نصبه *nesbah.*

Il a affiché, لزق *lazaq*, نصب *nassab.*

AFFINAGE de métaux, تصفيه *tesfyéh*, روباص *roubâss.*

Il a AFFINÉ (l'or, l'argent), صفا *saffâ*, صفّى *saffä*, *saffey*, روبص *raoubess.*

AFFINITÉ (alliance), اهليه *âhlyéh*, قرابه *qorâbéh*, نسبه *nïsbéh.*

Il a AFFIRMÉ, حقق *haqqaq*, *haqqeq*, ثبت *thebét*, *tsebét*, *sebét*, وكد *ouaqad.*

AFFLICTION, حزن *houzn*, غمّ *ghamm*, شدّه *chiddéh*, تحزن *tahzin*, رزيه *rezyéh*, pl. رزايا *rezâyâ*; ضيقه *dayqah*, pl. ضيقات *dayqât*; — tu connaîtras ton ami dans l'Affliction, عند الشدّ تعرف اخوك *a'nd êch-chiddéh taaraf âkhou-k.*

AFFLIGÉ, حزنان *haznán*, pl. حزنانين *haznânyn*, مكبّس *moukebbes*, حزين *hazeyn*, مدبول *madboul*, مضيق *moddoyq.*

Il a AFFLIGÉ, حزّن *hazzan*, سوّد *saouad.*

Il a été AFFLIGÉ, il s'est Affligé, حزن *hazen*, تحصر *tahssar*, اندبل *éndabel*, انغم *éngham*, انغبن *énghaben.*

AFFLUENCE, جمع *djèma'*, جوع *djemou'.*

AFFRANCHI, معتوق *maatouq.*

Il a AFFRANCHI un esclave, عتق *aateq*, اطلق *étlaq*, سيب *seyeb.*

AFFREUX, شنيع *cheny'*, مكروه *mekrouh*, بشع *bechèè*, قبيح *qobbyh.*

Il a AFFRIANDÉ, دوّك *daouek.*

AFFRONT, شتم *chetm*, شتمه *chetmah*, بخسه *bakhséh*, سبّه *sebbah*, استهزا *îstihzâ*, بهدله *behdeléh*, pl. بهدلات *behdelât*; تخزى *takhzy*, عيب *a'yb*, عار *a'âr.*

Il a fait AFFRONT, استهزا *êstehzâ*, شتم *chetem*, *chetam*, بخس *bakhass*, *bakhess*, سبّ *sebb*, بهدل *behdel*, اخزى *ékhzä*, *ékhzey*, اهان *âhân*, حقر *haqar.*

— Nous nous vengerons de l'Affront qu'ils nous ont fait, نستنقم منهم على البخسة الّى بخسونا

nestanqem min-houm a'lä 'l-bakhsét élly bakhassou-nâ.

Il a AFFUBLÉ, لفّ *leff*, تلفلف *teleflef.*

Il s'est AFFUBLÉ, تلحّق *telahaq*, تلفف *telfef.*

AFFÛT de canon, سرير ذا المدفع *seryr dê-'l-medfa'* ; — Affût de mortier, كرّبطه ذا المهراز *karryttah dê-'l-mihrâz.*

AFIN de, Afin que, باش *bâch*, ان *ên*, انّ *ênn*, بان *be-ên*, ما *mâ*, لاجل *li-êgl*, لاجل *li-âdjel*, لكى *le-key*, كى *key*, لِ *li*, حتّى *hattä*, على شان ان *l-êg'l-mâ*, على شان ان *âlay-chân-ên.*

—Parle-lui Afin qu'il m'aide, قل لهُ انّ ينصرنى *qol le-ho ênn yonsor-ny* ; — couchez-vous maintenant et dormez, Afin de pouvoir vous lever demain plus matin, ارقدوا فى ساعه و ناموا حتّى تقدروا تقوموا بكير الخ *érqadoû fy-sâ'ah ou-nâmoû, hattä teqdaroû teqoumoû bekyr âlèkh.*

AFRICAIN, مغربى *moghreby*, *moghraby*, *mogharly*, pl. مغاربه *moghârebah*, مغربين *moghrabyn* ; افريقى *âfryqy.*

AFRIQUE, المغرب *él-Moghreb*, الغرب *él-Gharb*, بلاد الغرب *belâd él-Gharb*, افريقيه *Afryqyéh*, *Afryqyah.*

AGA, commandant, اغا *âghâ*, pl. اغاوة *âghâouét*, اغاوات *âghâouât.*

Il a AGACÉ, ضرّع *derraa*, حرش *harach*, تحارش *tehârach*, وحى *uahä*, *ouahey.*

— Il a Agacé un chien, تهبيب فى الكلب *tehebebeb fy 'l-kelb*, هوس الكلب *haouass él-kelb.*

Il a AGACÉ les dents, درس *deress*, ضرس *daress.*

—Dents Agacées, اسنان ضرسانه *ésnân dersâneh.*

AGAR (n. pr.), هاجر *Hâdjar*, *Hâgar.*

AGARIC, غاريقون *ghâryqoun.*

AGATE (p. pr.), عقيق *a'qyq*, يمن *yemen.*

AGE, عمر *aamr*, *eeumr*, *ou'mr*, *ou'mer*, pl. عمور *eumour*, *ou'mour*, عمار *eumâr*, اعمار *ê'mâr.*

— A la fleur de son Age, فى تنبوك عمره *fy tenbouk a'mri-h*, فى بتك شبوبيته *fy batk cheboubyét-ho.*

— Avancé en Age, شايب

châyb, شيخ *cheykh*, شارف *châref*, *chârif*.

— Quel Age as-tu? قدّاى عمرك *qadd 'éy aamr-ak?* كام سنه عمرك *kiâm seneh aamr-ak?*

Agé de dix ans, فى العمر عشر سنه ابن عشرة عام *fy-'l-a'mr a'cher seneh*, *ébn aachert aâm.*

— Je suis Agé de douze ans, انا بلغت اثنا عشر سنه *ênâ balaghét éthnâ- a'cher seneh.*

— Il est Agé de quarante ans, عمرهُ بلحق اربعين عام *a'mr-ho belahaq árba'yn a'âm.*

— Je ne suis pas si Agé que lui, مانى شى قدّهُ فى العمر *mâny-chy qadd-ho fy 'l-a'mr.*

— Très-Agé, شارف *chârif*, *châref*, اختيار *ékhtyâr*, *ikhtyâr*, شيخ *cheykh.*

Il s'est Agenouillé, سجد *sedjed*, *sedjoud*, ركع *rekaa*, طامل *tâmel.*

— Il s'est Agenouillé d'un seul genou, قعد على ركبه و نصف *qaad a'lä rekabéh ou-nousf.*

Agent, وكيل *oukyl*, pl. وكلا *oukelá*; خولى *khouly.*

Il a Aggravé, ثقل *thaqqal*, *theqqel*, *tseqqal*, *saqqal.*

Il a Agi, عمل *a'mal*, فعل *faal*, وسع *ouassa'.*

— De quoi s'Agit-il maintenant? ايش هى الحكايه فى لساعه *éy-ch hy 'l-hikâyéh fy-'s-sâ'ah?* ايش هى السيره *éy-ch hye 's-syréh.*

Agile, خفيف *khafyf*, محزوم *mahzoum*, زربان *zirbân*, *zerbân*, سريع *sery'*, لطيف *lattyf.*

Agilement, بالزربه *bi-'z-zerbah*, قوم *qaouam.*

Agilité, زربه *zerbéh*, *zerbah*, خفه *khifféh*, سرعه *sera'ah*, لطفه *loutféh.*

Agissant, فاعل *fâél*, *fâi'l*, عامل *a'âmel*, *a'âmil.*

Agitation, تهزيز *tahzyz.*

—Agitation des eaux de la mer, متلاطمة البحر *motlâtmét él-bahar*, تموّج *temaoudj.*

—Agitation d'esprit, خبط *khabitt*, خبص *khabiss.*

Il a Agité, هز *hazz*, خبط *khabatt*, خبص *khabass*, لطم *lattam.*

— Il a Agité une qucstion, تجادل على المساله *tedjâdel a'lä 'l-messâléh*, راز الامر *râz él-âmr.*

Agmat (v. d'Afriq.), اغمات *Aghmât.*

Agneau, خاروف *khârouf*,

خروف *kharouf*, pl. خرفان *khirfán*, *khorfán*; جمل *hamel*, pl. جلان *hemlán*; — viande d'Agneau, لحم خاروف *lahm khârouf*.

AGNUS-CASTUS, بازغنج *bâzeghandj*.

AGONIE, نزع *nezaa*, منازعه *menâza'h*, لقف *leqf*, شراف *cherâf*.

— Il est à l'Agonie, راه ينزع *râh-ynezaa*, هو نازع *hou nâzi'*; هو صار قريب للموت *hou sâr qaryb li-'l-mout*.

AGONISANT, نازع *nâzi'*.

AGRAFE, قفله *qofléh*, *qefléh*, pl. قفال *qefâl*; بزيمه *bezyméh*, pl بزايم *bezâym*; كلاب *kelâb*; عروه *a'rouéh*, pl. عرا *eerâ*.

AGRANDI, مكبّر *mokabber*.

Il a AGRANDI, كبّر *kabbar*, عظّم *a'zzam*, رفع *refaa*.

Il s'est AGRANDI, تعظّم *tea'zzem*.

AGRANDISSEMENT, كبر *kobr*.

AGRÉABLE, لطيف *lattyf*, حلو *halou*, *houlou*, عاجب *aâdjib*, جميل *djem l*, محبوب *mahboub*, مقبول *maqboul*.

— Il a été Agréable, il s'est rendu Agréable, عجب *aadjeb*, عاجب *aâdjeb*, ارضى *érdä*, *érdey*, ترضى *terdä*.

— Il a eu pour Agréable, il a Agréé, قبّل *qabbel*, رضى *raddä*, *raddey*, هان *hân*, عجّب *aadjab*.

AGRÉMENT, نزهه *nozhah*, لطافه *lettâféh*.

AGRESSEUR, حارش *hârich*, ناجم *nâdjim*, تاهم *tâhim*, هاجم *hâdjem*.

AGRESSION, تهامه *tehâméh*, نجامه *nedjâmeh* تعريش *te'arbech*, تحراش *tehrâch*, هجم *hedjem*.

AGRICULTEUR, فلّاح *fellâh*, pl. فلّاحين *fellâhyn*.

AGRICULTURE, فلّاحه *fellâhoh*, حراثه *hirâtheh*, *hirâsseh*, زراعه *zeraâh*.

AGUERRI, مجرّب *modjerreb*.

AH (interj.)! آ *á*, يا *yâ*, يا يا *yâ-yâ*, اه *âh*, اخ *ákh*, او *áou*, واه *ouâh*, واى *ouây*.

J'AI, عندى *aand-y*; — j'Ai un livre, عندى واحد كتاب *a'nd-y ouâhed kitâb*.

— Je n'Ai rien du tout, ما عندى حتّى شى *mâ a'nd-y hattä chy*.

J'AI été, كنت *kont*, *kount*, انا كنت *ânâ kont*.

AIDE (s. f.), نصر *nasr*, عون *a'oun*, pl اعوان *é'ouán*, معونه *ma'ouneh*, نجدة *nedjdéh*, جبيرة *djyréh*.

— Il a demandé Aide, استعان *êsta'ân*, استجار *êstedjar*.

— Dieu te soit en Aide! الله يسهل امرك *Allah yssehel amr-ak!* الله يسعدك *yssaad-ak Allah!*

— Avec l'Aide de Dieu tout se fera, مع معونة الله يصير كل شي *ma' ma'ounét Allah yssyr koll chy*.

— A l'Aide! على مهل *a'lä mehel!*

Un AIDE, ناصر *nâsser*, plur. ناصرين *nâsseryn*.

AIDE (imp.), انصر *ônsor* (en s'adressant à un homme), انصري *ônsory* (en s'adressant à une femme).

AIDÉ, منصور *mansour*, pl. منصوربن *mansouryn*, معون *ma'oun*.

Il a AIDÉ, نصر *nassar*, عان *aân*, اعان *á'ân*, عوّن *aouan*, *a'ouen*, نفع *nafau*, *nefaa* سعد *saad*, سعف *saaf*, نجد *nedjed*.

— J'ai Aidé, نصرت *nassart*.

— Ils ont Aidé, نصروا *nassaroú*.

—Tu ne m'Aides pas dans la détresse, لا انت لي عند الشديد تنفع *lá ént l-y a'nd éch-chedyd tenfa'*.

AIGLE, عقاب *eu'qâb*, *eeqâb*, *aaqâb*, *ou'qâb*, نسر *nesr*, *nasr*, *nisr*, pl. نسور *nessour*.

AIGLE de mer, بو عميرة *bou-eu'-myrah*, *bou-o'myrah*.

AIGRE, حامض *hâmèdd*, *hâmadd*, حاموض *hâmoudd*, قارص *qâress*.

— Lait Aigre, لبن *leben*.

AIGREUR, حموضه *hamouddéh*.

Il s'est AIGRI, حمض *homedd*, خلل *khalal*, فسخ *fassakh*.

— au figuré, اغتاظ *êghtâtt*, سود خاطرهُ *saoued khâtr-ho*.

AIGU, حادّ *hâdd*, محدود *mahadoud*, مدبّب *modebbeb*, *modabbeb*, ماضي *mâddy*, متقف *motqef*, رفيع *refy'*, مروس *merous*.

— Douleur Aiguë, وجع شديد *oudja' chedyd*.

AIGUIÈRE, برّاد *berrâd*, برّاده *berradah*, ابريق *ibriq*, بريق *bryq*, قلّه *qolléh*, جله *djelléh*, مشربه *mechrebah*, pl. مشربات *mechrebât*.

— Aiguière commune en terre, قلّوش *qall'uch.*

Aiguille, ابرة *êbréh, îbrah, îbréh,* pl. ابار *îbâr, êbâr;* المفتاحه *êl-miftâhah.*

— Grande Aiguille, مخيط *moukhaytt, moukhiyatt,* مسلّه *mossallèh,* pl. مسلّات *mossallât.*

— Trou d'Aiguille, عرذه *eurdèh,* غرذه *gherdèh.*

— Pique l'Aiguille dans l'habit de peur qu'elle ne se perde, اغرز الابره فى الثوب و سكّها حتّى لا تسيع *ôghrouz êl-îbréh fy 't-thouab ousokk-hâ hattâ lâ tessy'.*

— Aiguille de balance, لسان السنجه *lessân êl-sandjah.*

Aiguillette, شرت *chirt.*

Aiguillon, درفه *derfèh,* مشوا *mechouâ,* سفود *souffoud,* يشفه *yechfèh, yechfah,* pl. يشفى *yechfâ, yechfey;* عقص *eeqs.*

Il a Aiguise, سنّ *senn,* مضى *maddâ, maddey,* جلخ *djalakh,* رفق *reqqaq,* رفع *reffaa-*

Pierre à Aiguiser, رحاذا الحجّام *rahâ dê-'l-hadjâm.*

Aiguiseur, جلّاخ *djellâkh,* pl. جلّاخين *djellâkhyn;* سنّان *sennân,* pl. سنّانين *sennânyn.*

Ail, ثوم *thoum, tsoum, soum.*

— Une tête d'Ail, ثومه *thoumèh,* راس ثوم *râs thoum.*

— Gousse d'Ail, سنّ ثوم *senn thoum,* pl. سنان ثوم *senân thoum;* حرص ثوم *hars thoum,* pl. حروص ثوم *hourous thoum.*

Aile, جناح *djenâh,* pl. اجناح *âdjnâh, êdjnâh,* اخناحه *êdjnâhah;* جناحات *djenâhât,* جوانح *djouânèh.*

— Il s'est envolé à tire d'Ailes, et on l'a perdu de vue, طار فى فرده طيره حتّى لا احد عاد قشعه *târ fy ferdéh tayrah, hattä lâ âhd a'âd qecha'-ho.*

Ailleurs, فى غير مطرح *fy ghayr mattrah,* فى موضع اخر *fy moudda' âkher.*

D'Ailleurs, من جهة اخرى *min djehét ôkhrä,* من وجة اخر *min oudjét âkher,* من ناحية اخرى *min nâhyét ôkhrä.*

— Cela vient d'Ailleurs, هذا بيجى من برّا *hadâ bydjy min barrâ,* هذا غريب *hadâ gharyb.*

— D'Ailleurs, de plus, en outre, وبعد *ou-baad*, واما بعد *ou-âmmâ baad*.

AIMABLE, حبيب *habyb*, pl. احبّاب *êhbbâ*, احبـــاب *êhbâb*; محبوب *mahboub*, pl. محبوبين *mahboubyn*.

AIMANT (pierre d'), مغنطيس *maghnettys*, مغناطيس *maghnâttys*, مقناطيس *meqnâttys*.

Il a AIMÉ, حبّ *habb*, عشق *eecheq*.

— J'ai Aimé, حبّيت *habbéyt*.

— Nous avons Aimé, حبّينا *habbynâ*.

— J'Aime, احبّ *âhobb*, انا نحبّ *ânâ nehobb*.

— Je t'Aime, انا نحبّك *ânâ nehobb-ak*, *ânâ nehobb-ek*.

— Nous vous Aimons, نحن نحبّكم *nahn nehobb-koum*.

— Aime-moi, حبّني *hobb-ny*.

— Je t'Aime beaucoup, انا نحبّك قبالة *ânâ nehobb-ak qobâlah*, انا نحبّك بالزاف *ânâ nehobb-ak bi-'z-zêf*.

— Je n'Aime pas, ما نحبّ شي *mâ nehobb-chy*.

— Je ne t'Aime pas, انا ما نحبّك شي *ânâ mâ nehobb-ek chy*.

— Je sais que tu m'Aimes, نعرف بانّ انت تحبّني *naaref be-ênn ênt tehobb-ny*.

— J'Aimerai qui m'Aimera, من يحبّني احبّهُ *men yehobb-ny âhobb-ho*.

Il a AIMÉ mieux, رضـــا *reddâ*; — tu Aimes mieux mourir de faim que de travailler, ترضى تموت بالجوع ولا تخدم *terdey temout bi-'l-djou'ou-lâ tekhdem*.

— J'Aime mieux faire cela que cela, اود اعمل هذا اكثر من هذا *âoud âa'mel hadâ âkthar min hadâ*.

— J'Aime mieux cela que cela, انا استحسن هذا على هذا *ênâ êstahssen hadâ a'lä hadâ*, انا استحلى هذا على هذا *ênâ êstahaley hadâ a'lä hadâ*.

— J'Aime mieux que tu te reposes chez nous que chez lui, انا احبّ خاطري انك تقعد عندنا وما تروح عنده *ênâ âhobb khâttr-y ênn-ak toqo'd a'nd-nâ ou-mâ terouh a'nd-ho*.

AINE, خن الورك *khon êl-ouark*, حالب *hâleb*, pl. حوالب *haouâleb*.

Aîné, بكر *beker, bekir, bekr,* pl. ابكار *âbkâr;* اوّل الولاد *âouel él-oulâd.*

— Frère Aîné, عزيز *aazyz,* اخو الكبير *âkhou-'l-kebyr.*

Aînesse, بكوريه *bekouryèh,* pl. بكوريات *bekouryât.*

Ainsi, كذا *ke-dê, ka-dâ,* زى ذى *zay-dy,* هكذا *he'a-dâ.*

— Ainsi que, ك *ka-, ke-,* كما *ka-má,* مثلما *methel-má,* كيف *kyf.*

— Ainsi que vous, ككم *ka-koum,* مثلكم *methel-koum.*

— Ainsi qu'il a fait, كما فعل هو *ka-má faal houe.*

— Ainsi que je suis venu. ainsi je m'en irai, مثلما جيت مثلما اروح *methel-má djyt, methel-má árouh.*

— Ainsi que tu feras à autrui, Ainsi Dieu te fera, مثلما تعمل مع غيرك هكذا يعمل الله معك *methel-má taamel ma' ghayr-ak, heka-dâ yaamel Allah ma'-ak.*

Air, هواء *haouâ,* pl. اهويه *âhoueyèh; ryèh, ryh,* pl. ارياح *áryâh,* نسيم *nessym.*

— Air frais, فرسك *frisk.*

— Air de musique, لحن *lahn;* pl. الحان *élhân;* تنغيم *tenghym,* pl. تناغيم *tenâghym;* ترتيل *tertyl,* pl تراتيل *terâtyl,* رقم *reqâm,* مقام *maqâm.*

Airain, نحاس *nahâss.*

Aire à battre le blé, بيدار *beydâr,* بيدر *beydar,* pl. بيادر *beyâdar;* نادر *nâder.*

Aire de vent, زاوية الهوا *záouyét él-haouâ.*

Ais (s. m.), لوح *louèh, louh.*

Aisance, وسعه *ouasa'h,* حضور *hoddour.*

Aise (s. f.), راحه *ráhah,* رحا *rahá,* رياضه *ryâddéh,* انيشاط *énychâtt.*

— Fais à ton Aise cet ouvrage, اتبحبح فى هذا الشغل عمل عذا على مهلك *étbahbah fy hadâ'ch-choghl; aamel hadâ a'lä mehal-ak;* اصنع هذا بلا تعب *ésna' hadâ belâ taab.*

Aise (adj.), content, مبسوط *mebsoutt, mabsoutt,* مطرّح *motarrah,* فرحان *ferahán; ferhán,* pl. فرحانين *ferhányn.*

— Il a été bien Aise, فرح *farah.*

— Je suis bien Aise de ta venue, انا فرحت فى مجيك *éná feraht fy megy-k.*

Aisé (facile), ساهل *sâhil, sâhel.*

— Tout est Aisé pour lui, كل شى واسع عليه *koll chy ouâssè' a'lay-hi.*

Aisselle, ايبـاط *éybâtt*, باط *bâtt*, pl. باطان *bâttân.*

Il a Ajourné en jugement, بعت للشرع *baat li-ch-cheraa*, بيّت للشرع *bayyat li-'ch-cheraa.*

Il a Ajouté, زاد *zâd.*

— Il a Ajouté à la vérité, زاد على الحق *zâd a'lä-'l-haqq.*

Il a Ajusté, ظبط *dabat, zabat.*

Alambic, كركه *kerkah*, حيّه *heyyah*, انبيق *ênbyq.*

Il a Alargué, الارغا *âlârghâ.*

Alarme, خوف *khaouf, khouf, khauf*, فزعه *feza'ah.*

— Fausse Alarme, تخيله *tehyléh*, مكر *mekr.*

— Il a donné une fausse Alarme, تخيل *tehyl.*

Il a Alarmé, اوهم *éouham*, فزع *fazaa.*

— Cette nouvelle a Alarmé toute la ville, هذا الخبر فزع المدينه كلها *hadâ 'l-khabar fazaa 'l-medyneh koll-há.*

Il s'est Alarmé, خاف *khâf.*

Albanais, ارناوط *árnâoutt.*

Albanie (pr. turke), بلد الارناوط *beled êl-Arnâoutt.*

Albazète (v. d'Esp.), بسيط *Bassyt.*

Alcala (v. d'Esp.), قلعة يحصب *Qalaat yahsseb.*

Alcasar (v. d'Afr.), القصر *él-Qassar.*

Alchimie, الكيميا *êl-kymyâ.*

Alchimiste, كيماوى *kymâouy.*

Alène, درفه *derefèh*, يشفه *yechfah*, pl. يشفى *yechfey*; مخرز *mokhraz*, pl. مخارز *mokhârez.*

Alentours (s. pl.), دار *dâr*, ما دار *mâ-dâr.*

Alep (v. de Syrie), حلب *Haleb.*

Alépin (natif d'Alep), حلبى *halèby.*

— L'Alépin est petit-maître, le Damasquin rusé (prov. vulg.), حلبى چلبى شامى شومى *haleby tcheleby, châmy choumy.*

Alexandre (n. pr.), اسكندر *Iskander*, ذوالقرنين *Dou-'l-qarnéyn.*

Alexandrette (v. de Syrie), اسكندرون *Iskanderoun*, اسكندرونه *Iskanderounah*; — natif d'Alexandrette, اسكندرونى *iskanderouny.*

Alexandrie (v. d'Égypte), اسكندريه *Iskandéryéh.*

ALEXANDRIN (natif d'Alexandrie), اسكندرانى *iskanderâny*.

ALEXIS n. pr.), ريشا *Rychâ*.

ALGÈBRE, علم حروف الغبار *e'lm hourouf él ghoubâr*, الجبر *él-geber*, الجبرة *él-gebrah*.

ALGER, جزاير *Djezâyr*, الجزاير *él-Djezayr*.

ALGÉRIEN, جزايرى *djezâyry*, جزايرلى *djezâyrly*.

ALGÉSIRAS (pl. d'Espagne), جزيرة الخضرا *Djezyrét él-khoddrâ*.

ALHUCÉMA (v. d'Af.), جزر النكور *Hadjer ên-nekour*.

ALICANTE (v. d'Esp.), لقنت *Liqant*.

ALIÉNÉ (fou), مجنون *medjnoun*, pl. مجانيين *medjânyn*; خبّاط *khobbâtt*, اخوت *âkhout*, pl. خوتان *khoutân*; معدور *maadour*, جاهل *djahel*, pl. جهال *djihâl*; مستهوى *mostahouy*.

Il est devenu ALIÉNÉ, خوت *khaouét*, خوث *khaoueth*.

Il a ALIÉNÉ (vendu), باع *baa*, بيّع *beyyaa*.

— Il a Aliéné tout son bien, روّح كلّ رزقهُ *raouah koll rezq-ho*.

ALIF (*Voyez* A).

Il a ALIGNÉ, صفّ *soff*, سطر *sattar*.

ALIMENT, ماكلة *mêklah*, طعام *taâm*, قوت *qout*, pl. اقوات *âqouât*.

ALKORAN, القران *él-qorân*, الفرقان *él-fourqân*, المصحف *él-moshaf*, الجفر *él-djefr*, الكتاب العزيز *él-kitâb*, *él-a'zyz*, الملهمة *él-melehmah*, pl. الملاهم *él-molâhem*.

Elle a ALLAITÉ, ارضعت *érdaat*, رضعت *reddaat*, *riddaat*.

ALLAITEMENT, ارضع *irdaa*, رضع *riddaa*, رضاع *riddâa*.

ALLANT, رايح *râyh*, *râyèh*, pl. رايحين *râyhyn*.

Il est ALLÉ, سار *sâr*, سير *seyr*, مشى *machey*, *machä*.

—Vous Allez, انتوا رايحين *êntoû râyhyn*; — nous Allons, احنا رايحين *éhanâ râyhyn*.

— Vous n'Allez point, ما انكم رايحين *mâ 'n-koum râyhyn*.

—Il Allait, كان رايح *kân râyh*.

—Tout va Aller bien Dieu aidant, ان شا الله ما يصير الا الخير *ên châ Allah má yssyr éllâ 'l-khéyr*.

— Il est Allé à reculons, مشا خلفانى *machâ khalfâny*; — à croche-pied, بقبش *baqbach*, حلج *haladj*; — à quatre pattes, رحف *rahaf*, دبدب *dabdab*.

— Il est Allé en pélerinage, حجّ *hadj, hagg.*

— Il est Allé devant, سبق *sabaq.*

— Il est Allé au-devant, استقبل *êstaqbel,* تقدّم *teqaddam.*

— Il est Allé à pied, مشا *machâ,* مشى *machä, machey.*

— Il est Allé à cheval, ركب *rakab.*

Il s'en est Allé, سفر *safar, safer,* راح *râh,* رحل *rahal,* ارتحل *êrtehal,* سار *sâr.*

— Mon père n'est pas encore en Allé, بويه ما زال ما سفر *bouyah má zâl má safer.*

— Je veux m'en Aller, بدّى اروح *bedd-y árouh.*

Il a Allèche, زهزه *zahzah,* وز *ouaz,* ملق *malaq.*

Allée (action d'aller), مشى *mechy,* سير *séyr.*

Allée d'un jardin, زنقه *zanqah,* pl. زنقات *zanqát,* روحه *raouhah,* شورة *chourah,* شوار *chaouár.*

Il a Allegé, خفّف *khaffaf.*

Allégorie, مثل *methl, mesl,* تمثيل *temsyl,* مجاز *medjáz.*

Allemagne, نمسا *Nemsá,* نمسه *Nemsah, Nemséh,* بلاد نمسه *belâd Nemséh,* الامانيا *Alâmânyâ.*

Allemand, نمساوى *nemsâouy,* الامانى *âlâmâny.*

Alliance, شرط *chart,* pl. شروط *cherout;* عهد *e'hed,* عهود *ou'houd,* مقربه *moqarebéh,* نسبه *nisbéh,* مصاهرة *mossahereh,* اتفاق *ittifâq,* معاهدة *mo'âhidéh.*

Allié, قريب *qaryb,* عهيد *eehyd,* متفق *mouttefeq.*

Il s'est Allié, تعهد *tea'hed,* صاهر *sâher,* قارب *qârab.*

Allocution, خطبه *khotbah.*

Il a Allongé, طوّل *taoual,* مدّ *madd,* مغط *maghatt,* مطّ *matt.*

— Ce lit est trop court pour que je puisse m'y Allonger, هذا الفرش قصير علىّ ما اقدر امتدفيه *hadâ 'l-farch qassyr a'lay-y má aqdar âmted fy-hi.*

— Il s'est Allongé en bâillant, تمطّا *temettâ.*

Allons! (int.) ايها *áyhâ,* ايوا *éyouâ,* يالله *yâ-llah;* — عافك *a'âf-ak* (courage à toi); — عافهُ *a'âf-ho* (courage à lui); — عافنا *a'âf-nâ* (courage à nous); — عافكم *a'âf-koum* (courage à vous).

— Allons, promenons-nous un peu, ايها خوصوا شويه *áyhâ, khaoussoû chauyéh.*

Il a ALLUMÉ, شعـل *châal*, اشعل *échaal*, نور *naouar*, وقد *ouaqad*, ولع *oualaa*.

ALLUMETTE, وقيـــد *ouqyd*, كبريت *kibryt*.

ALLUMEUR, شعّال *cha'âl*.

ALLUSION, كنايه *kinâyéh*.

ALMAMON (n. pr.), المامون *âl-Mâmoun*, *él-Mâmoun*.

ALMANACH, روز نامه *rouz-nâméh*, تقويم *teqouym*, الشاهره *échchâhirah*.

ALMANSOR (n. pr.), المنصور *âl-Manssour*, *él-Manssour*.

ALMÉRIA (v. d'Esp.), المريه *él-Meryah*.

ALMODOVAR (v. d'Esp.), المدوّر *él-Moudeouer*.

ALMUNECAR (v. d'Espagne), المنكب *él-Menkeb*.

ALOÈS, صبره *sabrah*, صبّرة *sabbarah*.

ALOÈS d'Amérique, گرزيانّوا *guerzeyânnou*, گرزيانـــوا *guerzeyânou*, *guerzyâno*.

Bois d'ALOÈS, كمارى *komâry*, عود *ou'oud*.

ALORS, حينـــيـــذ *hyâyn*, عند ذلك الحين *a'nd delik él-hyn*, الى ذلك الحين *élä zelik él-hyn*, فى هذا الزمان *fy hadâ-'zemân*, فى ذاك اليوم *fy zâk él-youm*, ثم *thoumm*, *soumm*.

ALOSE, شابل *châbil*, شابيل *châbyl*.

ALOUETTE, قنبر *qonber*, قنبره *qonberah*, pl. قنابر *qenâber*.

—Alouette huppée, قوبع *qoubaa*.

ALPHABET, ابجـــد *aboudjed*, زرع الكلام الهجاييه *zera' 'l-kelâm él-hedjâyyék*, الهجا *él-hedjâ*.

Les ALPUXARES (mont. d'Espagne), البشارات *âl-Bechârât*.

ALTÉRATION (soif), عطـــش *a'ttch*.

ALTERCATION, خصـم *khesm*, خصام *khissâm*, اختصام *ékhtissam*, مجادله *modjâdeleh*, شامطه *châmattah*.

— Il a eu une Altercation, اختصم *ékhtessam*, خصم *khessam*, استخصم *éstakhsem*.

ALTÉRÉ (changé), مغير *moghayr*, متغير *motghayr*.

ALTÉRÉ (ayant soif), عطشان *aatchân*, pl. عطشانين *aatchânyn*.

Il a ALTÉRÉ (changé), v. a., غيّر *ghayyer*.

Il est ALTÉRÉ (il a soif), عطش *aattech*.

—Je suis Altéré, رانى عطشان *râ-ny a'tchân*.

ALTERNATIVE, خيار *khyâr*.

— Tu as l'Alternative de faire ceci ou cela, انت الخيار فيه ان تعمل ذا والاّ ذاك *ênt êl-khyâr fy-h ên ta'mel dâ ou-êllâ dâk*.

ALTERNATIVEMENT, بالنوبه *be-'n-noubèh*, في الدوره *fy-'l-medaourah*, على دوره *a'lä dourèh*, واحد وراواحد *ouâhed ouerâ ouâhed*.

ALTIER, متجبّر *motgebber*, متكبّر *motkabber*.

Son ALTESSE, حضرتهُ *hadderet-ho*.

ALUN, شب *chebb*, شاب *châb*, شبّه *chabbah*, شبّه *chibbèh*.

ALY (n. pr.), علي *A'ly*.

AMADOU, شعل *chououl*, صوفان *soufân*, طعم *taam*.

Il a AMADOUÉ, ميّل *meyyel*, قلب *qalab*.

Il a AMAIGRI, ضعف *da'af*, هزل *hâzzal*. دمم *demem*, رقق *reqaq*.

— Le jeûne Amaigrit les moines, الصم يدمم الرهبان *ês-soum ydmem êr-rouhbân*.

— Il s'est Amaigri, ضعف *daef*, هزل *hazel*.

AMANDE, لوزه *louzah*, *leouzah*, pl. لوز *louz*, *leouz*; نوا *nouâ*.

— Amande amère, مريج *merydj*.

— Amande de cerises, محلب *mahaleb*.

AMANDIER, شجرة اللوز *chadjerét êl-louz*, شجره ذا اللوز *chedjirah dê-'l-leouz*.

AMANT, عاشق *a'âcheq*.

Il a AMARINÉ, مسك *messek*, قبض *qabadd*, غلب *ghalab*, اخذ *ákhad*.

AMARRE (subst.), ربط *robt*, حبل *habel*, *habl*, pl. حبال *hebâl*.

Il a AMARRÉ, ربط *rabatt*.

—Amarre (imp.)! اربوط *árboutt*.

AMAS, كوم *koum*, جمع *djemaa*.

Il a AMASSÉ, لمّ *lamm*, كوّم *kaouam*, حوس *haoues*, تلا *telâ*, عبّا *a'bbâ*, جمع *djamaa*.

— Il a Amassé un trésor, خزن *khazan*.

AMBASSADE, بشاره *bechârah*.

—Il l'a envoyé en Ambassade, انفذهُ مرسولًا *énfed-ho mersoulân*.

AMBASSADEUR, الجي *âldjy*, *êldjy*, *êlguy*, الچي *êltchy*, قاصد *qâssad*, مباشر *mobâcher*, مرسول *mersoul*.

AMBIDEXTRE, عيسراوى *i'ysseráouy*, pl. عيسراوين *i'ysseráouyyn*.

AMBIGU, ملهـــم *molehem*, مشريك *mochryk*.

AMBITIEUX, منتفخ *mantifakh*, ذونفخ *dou-nefkh*, متجبّر *motgebber*, رغيب *raghyb*.

AMBITION, نـفخ *nefkh*, نفخه *nefkhah*, رغبه *reghbéh*, حسره *hasreh*, حرصه *harséh*.

— Il a de l'Ambition, رغب *ragheb*, تجبّر *tedjebber*.

AMBRE jaune (succin), كارب *kâreb*, *kârab*, كربان *kerbân*, كهربان *keherbân*, كهربا *kehrebâ*.

AMBRE gris, عنبر *a'nbar*, *a'nber*, عمبر *a'mber*.

AME, نفس *nefs*, *nafs*, plur. نـفوس *nefous*, انـفس *ônfoss*, *ônfouss*; روح *rouh*, pl. ارواح *árouâh*.

— Grandeur d'Ame, كبر النفس *kobr ên-nefs*, ارواح الهالكه *árouâh êl-hâlekéh*.

Il a AMÉLIORÉ, جعل احسن *djaal âhssan*.

AMEN, امين *âmyn*.

AMENDE, خطيه *khattyah*, *khattyéh*, جريمه *djeryméh*, pl. جريمات *djerymât*.

— Il a fait payer une Amende, جرّم *djerrem*, فرض *feredd*.

— Vous serez mis à l'Amende; et, si vous ne payez pas, on vous emprisonnera dans la citadelle, تعطوا خطيه و اذا ما تدفعوشى يحبسوكهم فى القـــلـــعـــه *taatoú khattyéh, ou-îzzá má tedfa'ou-chy yhabessou-koum fy 'l-qala'ah.*

Il a AMENÉ, احضر *âhdar*, حضّر *haddar*, جاب *djâb*, وصّل *ouassel*.

— Les juges ordonnèrent d'Amener devant eux l'assassin avec les témoins, et on les amena, امروا القضاة باحضار القاتل مـع الشهود و احـضـــروهـــم *âmeroú 'l-qoddât be-êhdâr êl-qâttel ma''ch-chouhoud, ou-âhderoú-houm.*

— Il a Amené son pavillon, نزّل البيـــراق *nezzel êl-beyrâq*, ميناد البندير *meynâd êl-bandyrak*;

— Le pavillon a été Amené, وقعت البندير *ouaqa't êl-bandyrah*, نزل البيراق *nezel êl-beyrâq*.

AMER, مرّ *morr*, *mourr*.

— Plus Amer, امرّ *âmarr*.

— Il a rendu Amer, مرمر *mermer*.

— Il est devenu Amer, مرر *merar*, تمرمر *temermer*.

AMÉRICAIN, امريكى *âmeryky*, امريقانى *âmeryqâny*.

AMÉRIQUE, امريكه *Amerykah*, امريقا *Ameryqâ*.

AMERTUME, مراره *morâréh*.

AMI, صاحب *sâheb*, *sâhib*, pl. اصحاب *âshâb*; حبيب *habyb*, pl. احباب *éhbâb*; خليل *khalyl*, pl. خلّان *khellân*; صديق *sadyq*, pl. اصدقا *ésdaqâ*; محبّ *mohibb*, pl. محبّين *mohibbyn*; رفيق *refyq*.

— Qui n'aime que son bien n'a pas d'Ami, صديق ماله اصدقا ماله *sadyq mâl-ho, ésdaqâ má le-ho*.

— Ils ne sont plus Amis, انقطع المحبّه من بينهم *énqitta' 'l-mohabbéh min bayn-honm*.

A l'AMIABLE, فى الجوده *fy-'l-djoudéh*, فى الطاعه *fy-'t-tâ'ah*.

AMICT, مصنه *mosnah*, plur. مصانف *mossânef*.

AMIDON, نشا *nechâ*.

AMIE, صاحبه *sâhibah*, حبيبه *habybah*, خليله *khalylah*.

AMIN (n. pr.), الامين *âl-Amyn*, *êl-Amyn*.

AMIRAL, رئس البحر *réys êl-bâhar*, رئس ذا البحر *réys dê-'l-bâhar*, رئس ذا المراكب *réys dê-'l-merâkeb*, ميرانته *myranteh*, قبطان باشى *qobtân-bâchy*.

— Grand-Amiral, امير دا البحر *émyr dê-'l-bahar*, امير البحر *émyr êl-bahar*, امير العماره *émyr êl-i'mârah*, قبطان باشا *qabouttân-bâchâ*.

— Le vaisseau Amiral, الغليون *êl-ghalyoun*.

AMITIÉ, محبّه *mohabbah*, *mohabbéh*, pl. محبّات *mohabbât*; خلاله *khelâlah*, *khelaléh*, صحبه *sahbah*, صدقه *sidqah*.

Sel AMMONIAC, نشادر *nechâder*, *nouchâdir*.

AMNISTIE, سماح *semâh*.

Il a AMNISTIÉ, سامح *sâmèh*.

Il a AMOLLI, ليّن *leyyen*, رطّب *rattab*, *ratteb*, ارتخا *êrtekhâ*.

Il s'est AMOLLI, رخا *rakhâ*, رخى *rekhä*, ترنخ *ternekh*.

Il a AMONCELÉ, جمع *djamaa*, *gemaa*, كوم *kaouam*.

AMORCE de fusil, دخير *dekhyr*, شرك *cherk*.

Il a AMORCÉ les oiseaux, صلى *saley*.

Il a AMORTI, عدم *aadam*.

AMOUR, حبّ *hobb*, عشق *eu'chq*.

— Pour l'Amour de moi,

منشان خاطری *min-chân khâttry.*

— Pour l'Amour de Dieu, منشان الله تعلی لله *l-illah*, *min-chân Allah taalä*, لله تعلی *l-illah taalä.*

— Pour l'Amour que je vous porte, لاجل محبّتی لک *li-âdjel mohabbét-y l-ak* محبّا فیک *mohabbá fy-k.*

Pomme d'Amour, تماطش *tomattich, tomâttech*, تفاح ذا العشق *toffah dê-'l-eu'chq.*

Il s'est Amouraché, تعلق فی عشق *taalaq fy eu'chq.*

Amoureux, عاشق *aâcheq*, pl. عشاق *eechâq*, عاشقین *a'âcheqyn.*

Amphibie, الی یعیش فی البرّ و فی البحر *élly ya'yeh fy 'l-berr ou-fy 'l-bahar.*

Amphithéâtre, منظر *mandar, manzar*, pl. مناظر *menâder, menâzer.*

Ample, واسع *ouâssè', ouâssi'.*

Amplement, بالواسع *b-él-ouâsè'.*

Il a Amplifié, کثّر *katthar*, شرح *eharah.*

Ampoule (bouteille), بقبوقه *baqbouqah*, pl. بقابق *boqâbyq.*

— Ampoule sur la peau, بقلوشة *baqlouchah*, بلفوطه *belfouttah*, شلفوطه *chelfouttah.*

— Il a des Ampoules, تشلفط *techelfett.*

Ampoulette (sablier), رملیه *remlyah, ramlyah*; ساعه متاع رمل *sâa'h metaa raml.*

Amputation, تقطیع *taqty', tegty'*, انقطاع *înqitâa'*, تشقیق *techqyq*, شق *cheqq.*

Amputé, مقطوع *mouqatté'*, مقطوع *maqtou'.*

Il a Amputé, قطع *qattaa*, شق *chaqq*, تقطع *teqtaa, tegta'.*

— Il a été Amputé, انقطع *ênqettaa.*

Amran (n. pr.), عمران *A'mrân.*

Amrou (n. pr.), عمرو *A'mrou.*

Amulette, حایل *hamâyl.*

Il s'est Amusé, تنزّه *tenezzeh*, لعب *laab*, زاح *zâh*, لاغ *lâgh.*

Amusement, لعب *laab*, ملاغه *melaghah*, مزاح *mizâh*, تنزّه *tenezzouh*, نزهه *nozahah, nozhah.*

Amyn (n. pr.), الامین *él-Amyn.*

An, عام *aâm*, pl. اعوام *â'ouam*; سنه *seneh*, pl. سنین *senyn*, سنون *senoun*; — deux Ans, سنتین *senétéyn*; عامین *aâ'méyn*

— L'An qui vient, السنة الجايه *és-senet él-djâyéh*, السنة الآتيه *és-senét él-âtyéh.*

— L'An passé, العام العول *él-a'âm él-ou'oul*, السنة الماضيه *és-senét él-mâddyéh.*

— Tous les Ans, كلّ سنه *koll seneh*, كلّ عام *koll a'âm.*

— Tous les deux Ans, كلّ سنتين *koll senetéyn.*

— Il a été un An à faire une chose, اسنا فى شى *ésnâ fy chy.*

— Tu as été un An à cela, انت اسنيت فى هذا *ént ésneyt fy hadâ.*

L'An 535, عام خمسه و ثلاثين و خمسمايه *a'âm khamsah ou-tselássyn ou-khams-máyéh.*

— L'An VI de la république française, c.-à-d. 1213 de l'hégire, سنه سادس من اقامة الجمهور الفرانساوى يعنى سنة الف ومتين و ثلاث عشر هجريه *senét sâdis min îqâmét él-djemhour él-fransâouy, ya'ny senét álf ou-mytéyn ou-thelâth-a'cher hegyryéh* (date de la conquête de l'Egypte).

Le jour de l'An, premier jour de l'année, راس السنه *râss és-séneh*, بدو السنه *bedou 's-seneh*, وجة السنه *oudjét és-seneh*, اوّل يوم من سنه *áouel youm min seneh.*

Anachorète, زاهد *zâhed.*

Anafé (v. d'Afr.), دار بيضا *Dâr beyddâ* (m. à m. la maison blanche.)

Anagramme, تحريف *tahryf.*

Analogue, موافق *mouâfiq*, موشابه *mouchâbih.*

Analyse (abrégé d'un ouvrage), مختصار *mokhtessâr*; — (résumé), تلخيص *talkhyss*, تفسير *tefsyr*, بيان *beyân*; — (examen), تعبير *taabyr*, استقصا *îstiqsâ*, تفتيش *teftych*, تفرّق *teferreq*, توزيع *touzy'.*

Il a Analyse (examiné), استقصا *éstaqsâ, éstaqsey.*

Anathème, حرام *herâm*, pl. حرم *horom.*

Anatolie (pr. de Turkie), اناطوليه *Anâttoulyah.*

Anatomie, تشريح *techryh.*

Ancêtre, سالف *sâlef.*

— Ancêtres (pl.), جدود *djedoud*, اجداد *êdjdâd*, سلفا *solfâ*, اسلاف *éslâf.*

Anchois, ريم *rym*, سردين *sardyn*, سردله *sardellah.*

ANCIEN, قديم *qadym*, pl. قديمون *qâdymoun*, قدما *qodemâ*; عتيق *aatyq*, pl. عتقا *a'teqâ, o'teqâ*.

— Plus Ancien, اعتق *âa'taq*, *âa'teq*.

ANCIENNE, قديمه *qadymah*, عتيقه *aatyqah*.

ANCIENNEMENT, قديماً *qadymân*, سابقاً *sâbeqân*, فى السابق *fy 's-sâbeq*, من قديم *min qadym*, فى الزمان القديم *fy 'z-zemân êl-qadym*, فى قديم الزمان *fy qadym êz-zemân*.

ANCRAGE, مرساه *mersâh*.

ANCRE, خطاف *khettâf*, pl. خطاطيف *khettâtyf*; مخطاف *moukhtâf*, *mekhtâf*, مرسى *mirsä*, *mersä*, plur. مراسى *merâssy*; حلب ذا المركب *helb dê-'l-merkeb*.

— Il a jeté l'Ancre dans le port, رسا فى المرساه *ressâ fy 'l-mersâh*.

—Jetez l'Ancre! ارموا المخطاف *êrmoû 'l-moukhtâf!*

— Le vaisseau amiral est à l'Ancre, راسى الغليون *êl-ghalyoun râssy*.

ANDALOUSIE, اندلوس *Andalous*, بلاد الاندلس *belâd êl-Andalous*, اندلس *Andalos*.

ANDALOUX, اندلوسى *andaloussy*.

ANDRÉ (n. pr.), اندراوس *Andrâous*.

ANDRINOPLE (v. de Turkie), ادرنه *Adreneh*, *Êdrinéh*.

ANDUJAR (v. d'Esp.), اندوجار *Andoudjâr*, إندوخار *Êndoukhar*.

—

ANE, حمار *hemâr*, *heumâr*, *himâr*, *homâr*, *hamâr*, pl. حمير *hamyr*, حمر *houmour*, *houmr*.

Il a ANÉANTI, هلك *helak*, حلك *halak*, بطل *battal*, عدم *aadam*, افنا *êfnâ*.

ANÉANTISSEMENT, عدم *eedm*, *a'dem*, *eu'dm*.

ANECDOTE, حديث *hadyth*, *hadyts*, حكايه *hikâyéh*, pl. حكايات *hikâyât*; قصّه *qesséh*, *qisséh*.

ANÉMONE, شقشقيق *chaqcheqyq*.

ANESSE, حماره *hemârah*.

ANGE, ملك *melak*, ملاك *melâk*; pl. ملايكه *melâykah*, *melâykéh*.

ANGÉLIQUE (adj.), ملاكى *melâky*.

ANGÉLIQUE (plante), ملكايه *melekâyéh.*

ANGLAIS, انكليز *énglyz*, انكليس *énklyss.*

ANGLE, قنت *qant* (en ital. *canto, cantone*); قرن *qarn*, ركن *rakn*, pl. اركان *arkân*; زاويه *zâouyéh*, pl. زوايه *zouâyah*, زوايا *zouâyâ.*

— Angle droit, زاويه قايمه *zâouyéh qâyméh.*

ANGLETERRE, بلد الانكليز *beled él-Ênglyz.*

ANGOISSE, ضيقه *dayqah*, pl. ضيقات *dayqât*, دله *dillah*, وجعه *oudja'ah*, *ouga'ah*, مشقه *mechaqqah*, pl. مشقات *mechaqqat*; مضيقه *moddayqah.*

— Angoisses de la mort, اهوال الموت *éhoûl él-mout.*

ANGUILLE, نون *noun*, سنار الحوت *sounâr él-hout*, حيه ذا الما *hayéh dé-'l-mâ*, حنكليس *hanklys.*

ANGULAIRE, قنتي *qanty.*

ANGULEUX, مقرنه *moqarnah.*

ANIER, حمار *hommâr*, *hammâr*, *hemmâr*, pl. حمّاره *hammârah*, حمّاريه *hammâryn*; مولا ذا الحمار *moulâ dé-'l-homâr*, صاحب الحمار *sâheb él-homâr.*

— Viens ici, Anier! طالع هنا يا مولا ذا الحمار *tâlè' henê, yâ moulâ dé-'l-homâr!*

ANIMADVERSION, تعزير *ta'zyr.*

ANIMAL, بهيمه *behymah*, plur. بهايم *bohâym*; حيوان *hayouân*, pl. حيوانات *hayouânât*; وحش *ouhach*, pl. وحوش *ouahouch*; دابه *dâbeh*, pl. دواب *douâb.*

ANIMÉ (vivant), حيّ *hayy.*

— (irrité), حردان *hordan*, مغتاظ *moghtâd*, مغضوب *maghdoub*, غضبان *ghadbân.*

Il a ANIMÉ (rendu vivant), احيا *âhyâ.*

— L'ame Anime le corps, النفس يحيّ الجسد *ên-nefs yahyy 'l-djessed.*

—Il a Animé (encouragé), شجع *chadja'*, *chagaa*, قوا *qâouâ.*

ANIMOSITÉ, غرض *gherd*, *gharadd* (d'où *algarade* en français.

ANIS, حبّة احلوه *habbét-áhlaouah*, يانيسون *yânyssoun*, انيسون *ânyssoun.*

ANISETTE, يانيسونى *yânyssouny*, عنبرى *a'nbery.*

ANNALE, تاريخ *târykh*, plur. تواريخ *taouârykh.*

ANNE (n. pr.), حنّه *Hannah.*

ANNEAU, حلقه *halqah.*

— Anneau de l'ancre, غمية *ghamyah*, حلقة المرسى *halqét êl-mersä*.

— Anneau d'oreille, حلقة الاذن *halqét êl-oûdn*.

— Anneau (bague), خاتم *khâtem*, pl. خواتم *khaouâtem*.

— Anneau de nez (ornement des femmes), خزام *khezâm*, pl. خزمة *khezmah*.

— Anneau de jambe (autre ornement des femmes), خلخال *khelkhâl*, pl. خلاخيل *khelâkhyl*.

ANNÉE, عام *aâm*, pl. اعوام *â'ouâm*, اعام *âa'ouâm*; سنة *seneh*, pl. سنون *senoun*, سنين *senyn*.

—D'Année en Année, chaque Année, من سنة الى سنه *min senét îlä senèh*.

— Combien y a-t-il d'Années que tu es venu de France ici? كم لك سنه جيت من فرنسا عند نا *kiam l-ak seneh gyt min Fransâ a'nd-nâ?* قدّ ايش لك عام جيت عندنا من فرنسا *qadd êy-ch l-ak a'âm djyt a'nd-nâ min Fransâ?*

— L'Année courante, la présente Année, السنة الحضره *ês-senét êl-haddereh*.

— La nouvelle Année, l'an nouveau, السنة الجديدلك *ês-senét êl-gedydéh*.

ANNEXE (subst.), ذيل *déyl*.

ANNONCE, اشعر *îchaar*, خبر *khabar*, اعلام *îi'lâm*, اخبار *îkhbâr*, تنبيه *tenbyéh*, نصح *nash*.

Il a ANNONCE, بشر *bachar*, خبر *khabar*, خبّر *khabbar*, شعّر *chaar*, علّم *a'llam*, نصح *nassah*.

ANNUEL, سنوى *senaouy*.

Doigt ANNULAIRE, التختي *êt-tahaty*.

Il a ANNULLE, لشا *lachâ*, بطّل *battal*, عدم *aadam*.

Il a ANOBLI, شرف *charaf*.

ANON, جحش *djahach*, *djehach*, *djihach*.

ANSE d'un vase ou d'un panier اذنه *oudnah*, اذن *oudn*, غلاقه *ghalâqah*.

— Les deux Anses, اذنين *oudneyn*.

ANSE (petite baie), كرفز صغير *korfoz saghîr*, جون *djoun*.

ANTÉCÉDENT, سابق *sâbeq*, مقدّم *moqaddem*, pl. مقدّمين *moqaddemyn*.

L'ANTÉCHRIST, الدجال *êd-dedjal*.

ANTENNE, قلع *qala'*, ارتنه *ârtenah*.

ANTEQUERA (v. d'Esp.), انتقيرة *Antaqyrah.*

ANTERIEUR, سالف *sâlef*, pl. سالفين *sâlefyn*; متقدّم *motqaddem*, اولانى *âoulâny.*

Dents ANTÉRIEURES (plur.), اسنان الاحرار *êsnân êl-êhrâr.*

ANTÉRIORITÉ, تقدّم *teqaddim*

ANTICHAMBRE, مابين *mâbéyn.*

ANTICIPATION, مسبّق *mousabbaq*, سبق *sebq.*

— Par Anticipation, بالمسبّق *bil-moussabbaq*, فى السبق *fy-'s-sebq.*

Il a ANTICIPÉ, سبّق *sabbaq*, تقدّم *teqaddem.*

ANTIDOTE, ترياق *teryâq*, طرياق *taryâq*, دوا *daouâ*, ايارج *êyâredj.*

ANTIMOINE, كحل *kohol*, *kohl* (en espagnol *alcohol*).

— Boîte à Antimoine, مكحلة *mèkohlah*, *mekahlah.*

ANTIOCHE (v. de Syrie), انطاكيه *Antâkyéh*; — natif d'Antioche, انطاكى *ântâky.*

ANTIPATHIE, عدوة *a'daouéh*, عدوة *a'douyah*, معاندة *ma'ândéh*, اختلاف *ikhtiláf*, مضادة *moddâdedéh*, نفرة *nefréh.*

ANTIPATHIQUE, عدو *a'dou*, نفر *nefer*, مضادد *moddâded.*

ANTIQUE, قديم *qadym*, plur. قديمون *qadymoun*, قدما *qodemâ*; عتيق *a'tyq*, pl. عتقا *o'teqâ*, *a'teqâ.*

— Plus Antique, اعتق *âa'teq.*

L'ANTIQUITÉ, الزمان القديم *éz-zemân êl-qadym*, القدم *êl-qedm*, قديم الزمان *êl-qadymyéh*, القديمية *qadym éz-zemân.*

— De toute Antiquité, من كل زمان *min koll zemân*, من كل عام *min koll a'âm.*

ANTRE, مغارة *moghârah*, plur. مغاير *maghâyr*, مغر *moghor*; كهف *kahf*, *kehf*, pl. كهوف *kouhouf.*

ANUS, عين الطيس *a'yn êt-tys*, عين الطيز *a'yn êt-tyz*, وراك *ouerâk*, الفوقى *êl-fouqy.*

ANXIÉTÉ, حيرة *heyrah.*

— Qui est dans l'Anxiété, محير *mohyr*, حاير *hâyr.*

AORISTE, مضارع *moddâre'.*

AOÛT, اغوسطوس *âghoustous*, اغوسط *âghoust*, آب *âb*, طبّاخ *tabbâkh.*

Il a APAISÉ, روّق *raouhq*, سكّن *sakkan*, تسكّن *tesakken.*

Il s'est APAISÉ, سكن *saken*, غلن *ghalen.*

— Apaise-toi! روق علينا *rouq a'lay-nâ!* طيّب خاطرك *tayyb khâttr-ak!* هدي خلقك *hedy khalq-ak!*

— Ma colère est Apaisée, سكن غضبي *saken ghadb-y.*

— Depuis une heure le vent s'est Apaisé, من ساعه غلنت الريح *min sâa'h ghalenét êr-ryh.*

Apanage, رزق *rezq*, وقف *ouaqf*, املاك *âmlâk.*

Il a Aperçu, نظر *nadar, nader, nazer*, راى *râä, râey*, بصر *bassar*, فرز *ferez*, اشتلق على *échtelaq a'lä.*

Apéritif, فاتح *fâtih*, مفتح *mefattih*, مسهّل *messahhel.*

Il a Apetissé, صغر *sagghar*, قصّر *qassar*, نقص *naqqass.*

Aphorisme, حكم الاطبا *houkm él-â'ttebâ.*

Aphte, بو حمرون *bou-hamroun.*

Il s'est Apitoyé, رحم *raham.*

Il a Aplani (rendu uni), سطح *satlah*, سهّل *sahhal, sehhel, mehhel*, ساوا *sâouâ.*

—(facilité), سهّل *sehhel*, تسهّل *tessehhel.*

— J'Aplanirai cette Affaire, نسهّل هذا الامر *nessehhel hadâ 'l-âmr.*

Aplanissement, تسهيل *teshyl.*

Il a Aplati, بطّط *battatt*, فطّر *fattar*, وطّا *ouattâ*, دكّ *dakk*, طبع *tabaa.*

— La balle s'est Aplatie sur sa poitrine, انطبع الرصاص على صدره *ênteba' 'r-ressâs a'lä sadr'-ho.*

Apocalypse, ابوكليسيت *âbou-kalyssyt.*

Apogée, اوج السما *oudj ês-semâ.*

Apologue, مثل *methl, mesl*, pl. امثال *âmthâl, âmsâl.*

Apoplexie, نقطه *noqtah*, سكنه *soknah*, نزول *nezoul.*

— Attaque d'Apoplexie, ضرب النقطه *darb ên-noqtah.*

— Il est mort d'Apoplexie, فطّش من نزول *fattech min nezoul.*

Apostasie, كفر *koffar*, نكر *neker*, شلح *choulh.*

Il a Apostasié, شلح *chalah* (*Voy.* Il a Abjuré).

Apostat, مرتد *morted.*

Apostème, معقوره *maaqourah*, قرح *qarèh*, pl. قروح *qerouh* (*Voyez* Abcès).

APOSTOLAT, رسالـه *ressâléh*, رسولیه *ressoulyéh*.

APOSTOLIQUE, رسولی *ressouly*.

APOSTROPHE (allocution), مخاطبه *mokhâttebéh*, خطـاب *khittab*.

Il a APOSTROPHÉ, خطب *khattab*.

APOTHICAIRE, عطّار *a'ttâr*, pl. عطّارین *a'ttâryn*; شربانی *chorbâty*, plur. شربـانیـه *chorbâtyéh*; معجونجي *maadjoundjy*, plur. معجونجیـه *maadjoundjyyéh*, بیاع الدوا *beyâa'-'d-dâouâ*.

APÔTRE, رسول *ressoul, rassoul*, pl. رسل *roussoul*; مرسل *mersel, marsel*, هواری *haouâry*, pl. هواریین *haouâryyn*.

— Mahomet est l'Apôtre de Dieu, محمّد رسول الله *Mohammed ressoul Allah*.

— Mahomet est le serviteur de Dieu et son Apôtre, محمّد عبد الله و رسولهٔ *Mohammed a'bd-Allah ou-ressoul-ho*.

APOZÈME, شراب *chorâb*, طبخه *tabekhah*.

APPAREIL (cérémonie), زینه *zeynéh*, عراضه *a'raddéh*.

—Le pacha fera son entrée avec Appareil, الباشا یدخل فی عراضه *êl-bâchâ yedkhol fy a'râddéh*.

—Appareil de guerre, مهمات *mohimât*, تدارك الحرب *tedârouk êl-harb*.

APPAREMMENT, ظاهراً *dâhirân, zâhirân*, علی الظاهر *a'lä-'d-dâhir*, بلکی *belkey*, یمکن *yemken*.

APPARENCE, ظاهر *dâhir, zâhir*, بیان *beyân*.

— En Apparence, علی البیان *a'lä 'l-beyân*, فی الظاهر *fy-'d-dâhir*, فی البیان *fy-'l-beyân*, فی الوجه *fy-'l-oudjéh*.

—Cela est vrai en Apparence, هذا یلالی الحقّ *hedâ yelâley 'l-haqq*.

— Il y a Apparence, فیه قابل *fy-h qâbél*.

— Il n'y a pas d'Apparence, ما لهٔ علامه *mâ le-ho a'llâméh*.

APPARENT, ظاهر *zâher, dâher*, باین *bâyn*.

Il s'est APPARENTÉ, انتسب *êntesseb*, تقرب *teqareb*.

APPARITEUR, محضر *mohdour*, چاوش *tchâouch*, جاویش *djâouych*, شاویش *châouych*, plur. شاویشیّه *châouychyyéh*.

APPARITION, ظهور *zouhour*,

douhour, روبا *rouyâ*, بيان *beyân*, تجلّى *tedjoully*.

APPARTEMENT, بيت *byt*, *béyt*, pl. بيوت *byout*; اوضه *ôddah*, pl. اوضات *ôddât*.

APPARTEMENT des femmes, حرم *harem*.

APPARTENANCE, تعلقه *taalaqah*, pl. تعلقات *taalaqât*; انتساب *intissâb*, معامله *maâmeléh*.

APPARTENANT, متعلق *motealleq*.

Il a APPARTENU, تعلّق *taallaq*, حق *haqq*, استحق *éstahaq*.

— Cela m'Appartient, هذا لى *hadâ l-y*, هذا متاعى *hadâ metâ'-y*, هذا ليلى *hadâ ly-ly*, هذا شىّ *hadâ chey-y*.

— Cette maison nous Appartient, هذا الدار لنا *hadâ 'd-dâr le-nâ*, هذا البيت بتاعنا *hedâ 'l-beyt betâa'-nâ*.

— A qui Appartient cet habit? ديين هذا اللباس *dy-men hadâ 'l-lebâs*, لمن هذا الثواب *li-men hadâ 't-thouâb*.

— J'ai vu la maison qui lui Appartient, شفت دارهُ *chouft dâr-ho*, شفت البيت متاعه *chouft êl-beyt metâ'-ho*.

— C'est l'épée qui Appartient à Ahmed, ذا السيف بتاع احمد *dâ 's-séyf betâ' Ahmed*.

— L'empire du monde n'Appartient qu'à Dieu, ملك الدنيا مختص للّه وحده *moulk êd-dounyâ mokhtass l-illah ouahid-ho*.

— Cela lui Appartient de droit, هذا حقهُ *hâda haqq-hô*, هذا استحق لهُ *hadâ êstahaq le-ho*.

— Il ne t'Appartient pas de parler devant le prince, مايصلح لك انك تكلّم قدّام الامير *mâ ysléh l-ak ênn-ak tekellem qoddâm êl-êmyr*.

— Il ne nous Appartient pas de décider cette affaire, ما هو شغلنا انّا نجزم هذا الامر *mâ hou choghl-nâ ên-nâ nedjezém hadâ êl-âmr*.

— Il ne vous Appartient pas d'entrer dans le divan, ما هو حايز لكم ان تدخلوا عند الديوان *mâ hou hâyz le-koum éun tedkholoû a'nd êd-dyouân*.

Il a APPARU, il est Apparu,

ظهر *dahar, zahar,* ترايا *terâyâ*.

بان *bân*, تجلا *tedjellâ*, *tedjollâ*.

— Dieu est Apparu à Moïse, الله تعلى تجلا على موسا *Allah-Taalä tedjollâ a'lä Moussâ.*

Appas, جذبات *djedebât.*

Appat, ملق *melq*, تمليق *temlyq*, طغبان *taghbân.*

— Appât pour le poisson, طعام سنارة *ta'âm sonârah.*

Il a Appauvri, فقر *faqqar*, افتقر *êfteqar*, شحّل *chahhal.*

Il s'est Appauvri, انفقر *énfaqar.*

Appel, دعوة *da'ouéh.*

— Appel à la prière, اذان *êzân.*

— Appel en justice, مرفعة *mourefa'h.*

— Appel d'une sentence, طلب المجلس *talb êl-medjlys*, استغاث *îstighât.*

Il a Appelé, دعا *da'â*, نادى *nadä*; ندا *nedâ*, اندعا *ênda'â*, عيّط *a'yatt*, زعق *zaaq.*

— Appelle-le, اندع لهُ *ênda' le-ho*, اعيط لهُ *âa'yett leho*; — Appelle-la, اندع لها *êndâ' le-hâ.*

— Il a Appelé le palefrenier, نادى السايس *nâdä 's-sâys.*

—Je vais l'Appeler près de toi, انا ازعق لك ايـــاه *ânâ âzaaq l-ak êyâ-ho.*

— Il a Appelé (nommé), سمّى *semmä.*

— Comment s'Appelle-t-il ? ايش اسمه *êy-ch îsm-ho ?*

— Il a Appelé en justice, بعث للشرع *baath li-'ch-cheraa.*

Appendice, ذيل *deyl*, ضميمه *damyméh.*

Il a Appendu, علّق *a'llaq.*

Appesanti ; مثقل *motheqqel.*

Il a Appesanti, ثقّل *theqqal*, *theqqel*, *saqqal.*

Il s'est Appesanti, ثقل *theqal*, *thaqal*, *saqal.*

Appétit, اشتها *îchtihâ*, كانه *gânâh*, قبليه *qabelyéh.*

— Cela aiguise l'Appétit, هذا عمل الغرض *hadâ a'amel êl-ghard*, هذا يشتهى *hadâ yechtehey.*

— Il a de l'Appétit, يشتها *yechtehâ*, تطلب لاكل *tetlab êl-âkl.*

— J'ai Appétit, انا قبيل *ênâ qabyl.*

— Je n'ai point d'Appétit, نفسى ما تقبل شى *nefs-y mâ teqbel-chy*, اصبحـــت *êsbahat*,

انا شبعان *ênâ chaba'ân.*

Il a APPLAUDI, صفّق *saffaq*, زقّق *zaqqaf*, مدح *medèh*, نشد *neched.*

APPLAUDISSEMENT, تحسين *tahssyn*, تصفيق *tesfyq.*

APPLICATION, دقة *deqqèh*, طبقة *tabeqah.*

Il a APPLIQUÉ, طبق *tabaq.*

Il s'est APPLIQUÉ, نصت *nessat*, نست *nesset*, تقيد *teqeyed*, صغا *saghâ*, اجتهد *êdjtehed*, êgtehed, داوم فى *dâouam fy.*

— Il s'est Appliqué à l'étude, داوم نفسه فى التعليم *daouâm nafsho fy 't-taalym.*

— Appliquez-vous, اياكم بالكم *êyâ-houm bâl'-koum.*

— Il s'est Appliqué (adressé), وافق *ouâfeq.*

— Ces mots s'Appliquent à vous, توافق لكم هذا الكلام *touâfek le-koum hadâ 'l-kelâm.*

APPOINT, كسور *kessour.*

APPOINTEMENT, جامكيه *djâmkyéh*, *gâmkyéh*, علوفه *a'loufah.*

— par an, جامكيه سنويه *djâmkyéh senaouyéh;* — par mois, مشاهره *mochaherah;* — par jour, مونه *mounah.*

Il a APPORTÉ, حمل *hamel*, جاب *djâb*, *gâb*, دفع *defaa*, جلب *djeleb.*

— Apporte (imp.), جيب *gyb*, *djyb*, *guyb.*

— Apporte-moi le savon, ادفع الصابونه الّى *édfa' 's-sâbouneh élay-y*, جيب لى الصابون *gyb l-y 's-sâboun.*

— Apporte avec toi un livre, هات معك كتاب *hât ma'-ak kitâb.*

Il a APPOSÉ le scellé (un cachet), علم بالختم *a'llam bi-'l-khatem*, وضع الختم *oueddaa 'l-khatem.*

APPOSITION, وضعه *ouedè'h.*

Il a APPOSTÉ, وقف *ouaqqaf.*

APPRÉCIATION, كيمه *qeyméh*, اعتبار *i'tibâr*, ثمن *themn*, *thoumn.*

Il a APPRÉCIÉ, اعتبر *é'teber*, ثمّن *themmen*, اثمن *éthmen.*

Il a APPRÉHENDÉ, خاف *khâf*, فزع *fezaa*, وخف *ouakhaf.*

— J'ai Appréhendé, خفت *khaft.*

— Il a Appréhendé au corps, مسك *messek*, قبض *qabadd.*

APPRÉHENSION, خوف *khouf*, *khaouf*, *khauf.*

APPRENTI, صانع *sanè'*, متعليم

motaalym, مبتدى *mobtedy*, تلميد *telmyd*, pl. تلاميد *telâmyd*; متلمّد *motelammed*; اجير *âdjyr*, pl. اجرا *âdjéra*.

APPRENTISSAGE, تعليم الصنعه *tea'lym és-sena'ah*.

APPRÊT, تدارك *tedârek*, *tedârouk*, هيكه *hemkéh*, هنكنه *henkeneh*, حفله *hafléh*.

— Pourquoi sont ces Apprêts? ليش هده الحفله *le-ych hadéh él-hafléh ?*

Il a APPRÊTÉ, تدارك *tedârek*, ادّارك *êddârak*, هيّا *hayyâ*, دبّر *dabber*, حضّر *hadder*, حصل *hassâl*, قلفط *qalfatt* (d'où *calfater* en fr.)

— Il a Apprêté ses hardes pour partir, قلفط حوايجه تا يروح *qalfatt haouâydj-ho tâ yrouh*.

Il s'est APPRÊTÉ, شدّ على *chedd a'lä*, بدى *bedey*, *bedä*, تقلفط *teqalfatt*.

Il a APPRIS (il s'est instruit), تعلّم *ta'allem*, *ta'alloum*.

— Il a Appris (il a instruit), علّم *a'llem*, *a'llam*.

— Il a Appris par ouï-dire, بلغهُ *balagh-ho*.

— Il a Appris par cœur, حفظ *hafezz*, *hafedd*.

APPRIVOISÉ, مستانس *mostânis*, بيتوتى *beytouty*.

Il a APPRIVOISÉ, انس *âness*, الّف *allaf*, والف *ouâlef*, استانس *êstânes*.

Il s'est APPRIVOISÉ, تالّف *tâllef*.

APPROBATION, تحسين *tahssyn*, رضا *riddâ*, تثبيت *tethbyt*, *tesbyt*.

APPROCHANT (adj.), قريب *qaryb*.

— (adv.), قريبًا *qarybân*, تخمينًا *tekhmynân*, نحو *nahou*.

APPROCHE (s. f.), قرب *qorb* (*Voyez* ACCÈS.)

Il a APPROCHÉ, قرب *qareb*, قرّب *qarreb*, قدّم *qaddem*.

Il s'est APPROCHÉ, قارب *qâreb*, اقترب *êqtereb*, جانب *djâneb*, *gâneb*, تقدّم على *teqaddam a'lä*.

— L'hiver s'Approche (est proche), قارب زمان الشتا *qâreb zemân éch-chitâ*.

Il a APPROFONDI (rendu profond), عمّق *aammaq*, *eemmaq*, جوّف *djaouaf*.

— (au figuré), غاص *ghass*, غاطس *ghâttass*, تبحّر *tebahhar*.

— Le juge a Approfondi cette affaire, نظر القاضي في عواقب الامر *nazar êl-qâddy fy a'ouâqib êl-âmr.*

APPROPRIATION, تسليط *teslylt*, تخصيص *takhsyss.*

Il s'est APPROPRIÉ une chose, تسلّط *tessellett*, تملّك *temellek.*

Il a APPROUVÉ, قبل *qabel*, استوصب *êstouesseb*, استحسن *êstahssen*, رضيى *raddey*, *reddy*, ثبّت *thebbet.*

— Ils ont Approuvé, رضوا *reddoû.*

APPROVISIONNEMENT, مهمه *mohimèh*, plur. مهمات *mohimât*; ذخيرة *dakhyréh.*

APPROXIMATION, تخمين *tekhmyn*, *takhmyn.*

APPUI, سند *send*, تسنيد *tesnyd*, عامود *a'âmoud*, plur. عُمُد *o'mid.*

APPUYÉ, سنيد *senyd*, مسند *mousnad*, مسنود *mesnoud*, مركز *merkez*, منجعي *mondjè'y.*

Il a APPUYÉ, سند *senned*, *sanned*, ركز *rakaz*, عكز *aakaz.*

Il s'est APPUYÉ, سند *sened*, اسند *êsned*, استند *êstened*, تعكز *taakkaz*, انجعا *éndja'â*, اتكى *étkey.*

— Il s'est Appuyé sur le coussin, اتكى على المخدّة *étkey a'lä 'l-mokhaddéh.*

— Il s'est Appuyé sur un bâton, استراح على العصا *êsteráh a'lä 'l-aassâ.*

APRE, خام *khâm*, حروش *harouch.*

Il est APRE, حرش *hourouch*, *herouch.*

APRÈS, بعد *baad*, *ba'd*, على بعد *a'lä baad*, عقب *ouqeb*, مورا *mourâ*, *maurâ*, *mouerâ.*

— Après moi, بعدى *baad-y*, مورا لى *mouerâ l-y.*

— Après toi, بعدك *ba'd-ak*, *ba'd-ek*, مورا لك *mouerâ l-ak.*

— D'Après, من بعد *min-baad.*

— Après cela, وبعد *ou-ba'd*, ساعه *sâ'ah*, ثم *thoum*, *tsoum*, *soum*, بعدهُ *baad-ho*, من بعد *min-baad*; — Après cela il est venu, ساعه جاء هو *sâ'ah djââ houe.*

— Après tout cela, بعد هذا كلّهُ *baad hadâ koll-ho.*

— L'un Après l'autre, واحد ورا واحد *ouâhed ouerâ ouâhed.*

— Une chose Après l'autre,

شـــى وراشـــى *chy ouerâ chy.*

— Trois mois Après la fête, بعد العيد ثلاثة اشهر *baad êl-ïïd thelathét achhar.*

— Après cela ne le fais plus, بعد منهُ لا تعمل هذا *ba'd min-ho lâ taamel hadâ.*

— Après que, بعد ما *ba'd mâ,* بعد انّ *ba'd-ênn,* عقب ما *ouqeb mâ.*

— Ne dis pas non Après que tu as dit oui, لا تقل لا بعد ما قلت نعم *lâ teqol lâ ba'd mâ qolt na'am.*

— Après que tu as frappé, بعد انّك ضربت *ba'd ênn-ak darabt.*

Après Demain, بعد بكراه *ba'd-bokrâh,* بعد غدوه *ba'd ghadouah,* بعد غداه *ba'd ghadâh,* بعد غدا *ba'd ghadâ,* بعد بكرا *ba'd bokrâ.*

Après Dîner, بعد الغدا *ba'd êl-ghodâ.*

Après Souper, بعد العشى *ba'd êl-a'chä.*

Apreté, حروشه *hourouchah, haroucheh.*

Apte, قابل *qâbil.*

Aquatique, ماوى *mâouy.*

— Oiseau Aquatique, طير نهرى *teyr nahary.*

— Lieu Aquatique, موضع موجل *moudda' moudjel,* وجله *oudjeléh.*

— Machine Aquatique, ساقيه *sâqyéh,* ناعوره *nâ'ourah* (en espagnol *noria.*)

Aqueduc, مجره *migrah,* مكره *migrah, migréh,* سلك *selk,* سنايه *sâqyéh,* قنا *qanâ,* قناه *qanâh,* pl. قناوات *qanâouât;* قنيه *qanayah,* pl. قنيات *qanayât,* قنانه *qenânah,* حفيره *hafyréh,* كنادس ذا الما *kenâdes dê-'l-mâ.*

Aqueux (*Voyez* Aquatique).

Aquilon (vent du nord-est), شرقى مجرّج *charqy modjerredj.*

— vent du nord, هوا شمالى *haoùâ chemâly,* سماوى *samaouy.*

Arabe, *aarab, a'reb,* pl. عربان *a'rbân;* عربى *a'raby, aaraby.*

— Arabe du Désert (Bédouin), بدوى *bedaouy, bedouy.*

— L'Arabe lui a dit, قال لهُ البدوى *qâl le-ho 'l-bedaouy.*

— L'Arabe (la langue Arabe), اللسان العربى *êl-a'raby,* العربى *êl-lessân êl-a'raby.*

— Il ne sait pas l'Arabe, ما يعرف شى باللسان العربى

mâ yaraf-chy be-'l-lessân él-a'raby.

ARABIE, بلد العرب *beled él-A'rab*, بلاد العرب *belâd él-A'rab*, بلاد حوران *belâd Haourân.*

— L'Arabie-Heureuse, اليمن *él-Yemen;* — natif de l'Arabie-Heureuse, يمنى *yemeny.*

— L'Arabie-Pétrée, الحجاز *él-Hedjâz, él-Hegâz;* — natif de l'Arabie-Pétrée, حجازى *hedjâzy, hegâzy.*

— L'Arabie-Déserte, البدوية *él-Bedaouyéh.*

— L'Arabie-Intérieure, النجد *én-Nedjd, én-Negd.*

— L'Arabie-Supérieure, الشامية *éch-Châmyéh.*

ARABIQUE, عربى *a'raby.*

ARAIGNÉE, رتيلة *retylah*, رتيلا *retylâ*, غزاله *ghezâléh.*

— Toile d'Araignée, عنكبوت *a'nkebout*, غزل الرتيله *ghezl ér-retylah*, بيت الغزاله *béyt él-ghezâléh.*

ARATOIRE, فلّاحى *fellâhy.*

ARBALÈTE, منجنيق *mendjanyq*, *menganyq*, قوس *qouss.*

Il a été ARBITRE, انصف *énsaf.*

Il a ARBORÉ, طلّع *tallaa*, علّق *a'llaq*, *aallaq*, نصب *nesseb.*

— Il a Arboré le pavillon, علّق السنجق *a'llaq és-sendjaq*, طلّع البندیره *tallaa 'l-bandyrah*, نصب البيراق *nesseb él-beyrâq.*

ARBOUSE (fruit de l'Arbousier), بوخنوا *boukhannoû*, ساسنوا *sâsnoû.*

ARBOUSIER, شجره ذا البوخنوا *chadjrah dé-'l-boukhannoû.*

ARBRE, شجره *chadjrah*, *chadjarah*, *chagarah*, pl. شجر *chadjar*, *chagar*, اشجار *âchdjâr*, *âchgâr;* سجره *sadjerah*, pl. اسجار *âsdjâr.*

— Tronc d'Arbre, جدر *djedr*, *gedr*, *guedr.*

ARBRISSEAU, Arbuste, شجيره *chadjeyrah*, *chagyrah*, نصبة *nesbéh*, pl. نصبات *nesbât*; نصب *nesb.*

ARC, قوس *qaous*, *qous*, plur. اقواس *áqouâss.*

— Arc-boutant, عامود *a'amoud*, pl. عُمد *o'mid*, سند *send*, قاعده *qâ'idéh* (*Voyez* APPUI).

— Arc-en-ciel, القوس السموى *él-qous és-semaouy*, قوس قدح *qous-qadéh.*

ARCADE, Arceau, قنطره *qantarah*, كوس *kous*, كمره *kamerah* (en grec *kamara*).

ARCHANGE, رئيس الملايكه *réys él-melâykah*, pl. رووسآ الملايكه *rououssâ 'l-melâykah*.

ARCHE de pont, قنطره *qantarah*, pl. قناطر *qanâtter*, قناطره *qenâtterah*; قوس *qous*.

ARCHER, قوّاس *qaouâs*, plur. قوّاسه *qaouássâh*, قصد *qassed*, جابى *djâby*.

ARCHET, زخمه *zakhméh*.

ARCHEVÊCHÉ, مطرنيه *mittranyéh*.

ARCHEVÊQUE, مطران *mittrân*, pl. مطارنه *mettârnah*.

ARCHIDIACRE, ارشيدياق *archydyâq*, رييس الشمامسه *reyyss éch-chemâmsah*.

ARCHIDONA (v. d'Esp.), ارشدونه *Archidounah*, ارجدونه *Ardjidounah*.

ARCHITECTE, بنّاى *bennáy*, مهندس *mohendess*, معلّم ذا البنايه *maallem dê-'l-benâyah*, معمار *mi"mâr*, معمّر *mo'ammer*, شيخ الصنعه *cheykh ês-sena'ah*.

ARCHITECTURE, علم البنا *eelm él-bénâ*, علم ذا البنا *e'lm dê-'l-benâ*, هندسه *hendesséh*.

ARCHIVISTE, دفتردار *defterdâr*, روزنامجى *rouznámdjy*.

ARÇON de selle, قربوص *qarbouss*, plur. قرابيص *qerâlyss*.

ARCOS (v. d'Esp.), اراك *Êrâk*, حصن اركش *housn Arkoch*.

ARDENT, حريق *haryq*, حامى *hâmy*.

— (passionné), مدود *medoud*.

— Amour Ardent, محبّه شديده *mohabbéh chedydéh*.

ARDEUR, حراره *harâréh*, حساسه *hassasséh*, حاصيه *hâssyéh*.

— Il a eu de l'Ardeur, غوى *ghaouä*, *gbaoucy*.

— L'Ardeur du feu, شدّة النار *cheddét én-nâr*.

ARDILLON de boucle, زميل *zemyl*, بزام *bezâm*.

ARDOISE, قرميل *qarmyl*.

ARÈNE (sable), رمل *raml*.

— (lieu de joûte), ميدان *meydân*.

ARÈTE de poisson, شوك *chouk*, *chauk*, شوكه *choukah*, *choukéh*, حسكه *heskah*, pl. حسك *hessek*.

ARGENT (métal), فضّه *faddah*, *feuddah*, *foddah*, نقره *noqrah*, سبيكه *sebykah*, pl. سبايك *sebâyk*.

— Limaille d'Argent, قرّاضه *qorrâddah*, *qourrâddah*, قراضه *qorâddah*.

— Vif-Argent, زيبق *zeybaq.*

— Argent (monnaie), فضه *faddah*, فلوس *felouss*, دراهم *derâhem.*

— Bon Argent, دراهم صاغ *derâhem sâgh*, دراهم خلص *derâhem khalass.*

— Mauvais Argent (Argent faux), دراهم زغل *derâhem zaghal.*

—Argent comptant, درهم بالنقد *derhem bê-'n-neqd*, دراهم بالحصر *derâhem bi-'l-hadder*, فلوس بالقبض *felouss bè-'l-qobd.*

— L'Argent fait tout dans ce monde, الفضه تقضى كل شى فى الدنيا *êl-faddah teqdä koll chy fy-'d-dounyâ.*

— Je n'ai pas d'Argent, ما عنديش فلوس *mâ a'nd-y-ch felouss.*

— L'Argent est rare aujourd'hui dans ce pays, الدراهم اليوم مشحوته فى البلاد قليله *êd-derâheu êl-yaum machhoutah fy-'l-belâd qalylèh.*

ARGILE, طين *tyn*, فخر *fekher*, فخار *fikhâr.*

ARGUMENT, برهان *borhân*, pl. برهاين *borhâyn*; دليل *delyl*, pl. دلايل *delâyl*; قياس *qyâss.*

— Argument tranchant, برهان قاطع *borhân qâtte'.*

Il a ARGUMENTÉ, برهن *barhan*, قاس *qâss*, قيّس *qayyas.*

ARGUTIE, نكته *noktah.*

ARIDE, ناشف *nächef*, يابس *yâbess*, شايح *châyh.*

ARIDITÉ, يبوسه *yeboussah.* نشوفه *nechoufah.*

ARISTOCRATIE, جمهور الكبار *djemhour êl-koubâr.*

ARISTOTE (n. pr.), ارسطاطليس *Arestâttelys.*

ARITHMÉTICIEN, حسّاب *hassâb*, plur. حسّابين *hassâbyn*; صاحب الحساب *sâheb êl-hissâb*, محتسب *mohtesseb*, plur. محتسبين *mohtessebyn*; حاسب *hâsseb*, pl. حاسبين *hâssebyn*; رقمجى *raqamdjy.*

ARITHMÉTIQUE, الغوبر *êl-ghoubar*, علم الحساب *e'lm êl-hissâb*, علم الراقم *e'lm êr-râqam*, الحسابه *êl-hissâbèh*, الاحتساب *êl-ihtissâb*, علم العدد *e'lm êl-a'ded.*

— Table d'Arithmétique, لوح الحساب *louh êl-hissâb.*

ARLEQUIN, قراقوش *Qarâqouch.*

ARMATEUR, صاحب الهركب

sâheb êl-merkeb, مولا ذا المركب *moulá dê-'l-merkeb*.

ARME, سلاح *selâh*, pl. اسلاح *êslâh*, اسلحه *êslahah*; نبّل *nebbel*.

— Nous ne portons pas d'Armes, ما نحن حاملين نبّل ابدًا *má nahn hâmelyn nebbel âbadân*.

— Les Armes sont journalières, يوم انكسر يوم انتسر *youm ênkesser, youm êntesser*, يوم يغلب يوم ينغلب *youm yghleb, youm yenghaleb*.

Il a ARMÉ, سلّح *sallah*.

Il s'est ARME, تسلّح *tessellah*.

ARMÉE, جند *djend, gend*, جيش *djych*, pl. جيوش *djyouch, djoyouch*; عسكر *a'sker*, pl. عساكر *a'sâker*; محلّه *mehallah*, plur. محلّات *mehallât*.

— Armée navale, عسكر البحر *a'sker êl-bahar*, ارمادة *ârmâdah*.

— Il est allé à l'Armée, راح للعسكر *râh li-'l-ma'sker*.

— Il a levé une Armée, جيّش جمع عسكرًا *djama' a'skerân, djayyach*.

— Le général a fait marcher son Armée contre l'ennemi, جمّز الجنرال بعسكرهُ على العدو *djemmez êl-djenerâl be-a'sker-ho a'lä 'l-a'dou*.

ARMÉNIE, الارمن *êl-Armen*, بلاد الارمن *belâd êl-Armen*, ولاية الارمن *oulâyét êt-Armen*, ارمينيه *Armynyah*.

— Bol d'Arménie, طين ارمينى *tyn ârmyny*.

ARMÉNIEN, ارمنى *ârmeny*, ارمينى *ârmyny*.

ARMISTICE, متاركه *metârekah*, حدنه *hadeneh*.

ARMOIRE, خزين *khazyn*, خزنه *khaznah*, خزانه *khezâneh, khazâneh*, pl. خزاين *khezâyn*; دولاب *doulâb*, خرستان *khoristân*.

ARMOIRIES, علامه *a'lâmeh*, نيشان *nyshân*.

ARMURIER, سلاحجى *selâhdjy*.

AROMATES, بخور *boukhour*, عطر *o'ttr*, بهار *behâr*, طيوب *teyoub*.

— Marchand d'Aromates, عطّار *a'ttar* (*Voyez* APOTHICAIRE).

AROMATIQUE, عطرى *o'ttry*, طيب *tayeb*.

—Odeur Aromatique, ريحه طيبه *ryhéh taybéh*.

ARPENT, فدّان *feddân*.

ARPENTAGE, قياس *qyâs*, تقدير *teqdyr*.

Il a ARPENTÉ, قيّس *qayyas*, قدّر *qaddar*.

ARPENTEUR, قيّاس *qayyas*, مهندس *mehendess*.

ARQUEBUSE, مكحله *mekehelah*, *mokéhlah*, توفنك *toufenk*.

ARQUEBUSIER, توفنكجى *toufenkdjy*.

Il a ARRACHÉ, استصل *éstessal*, قاع *qalaa*; معط *maat*, نتف *netef*, زول *zaoual*, *zoual*, زال *zâl*, رفد *refad*, *rafed*, نهب *neheb*, *nahab*, اخرج *ékhradj*, نثر *nether*, خطف *khâttaf*.

ARRACHEMENT, استصال *îstissâl*, نتف *nitf*, اخراج *îkhrâdj*, زول *zoul*, رفد *refd*, *refed*.

ARRACHYD (n. pr.), الرشيد *ér-Rachyd*.

ARRAGON (pr. d'Esp.), ارغون *Arghoun*.

Il a ARRAISONNÉ (t. de mar.), نادم *nâdem*, طلب الباسبُرت *talab êl-bâsbort*.

Il a ARRANGÉ, رتب *reteb*, *ratab*, صفّ *saff*, رستق *restaq*, ملل *melal*, شور *chaouar*, نصب *nassab*, ندم *nedem*.

— J'ai Arrangé, مليت *melleyt*.

— Il a Arrangé une affaire, استعهد *ésta'hed*.

ARRANGEMENT, ترتيب *tertyb*, صفّ *saff*, pl. صفوف *soufouf*, ملة *melléh*, *milléh*.

— Arrangement d'une affaire, معاهدة *mo'âhedah*, تاويل *tâouyl*.

— Ils ont pris un Arrangement entre eux, تاولوا بينهم *tâouelou bayn-houm* (*Voyez* Ils se sont ACCORDÉS).

ARRÉRAGES, باقى *bâqy*.

ARRESTATION, احتباس *îhtibâss*.

ARRÊT (sentence), حكم *houkm*, *hekoum*, حكم شرع *houkm-chera'*.

— (ordonnance), امر *âmr*, فرض *fard*, قضا *qaddâ*, pl. اقضيه *âqdyah*, *âqdyéh*.

— Il a rendu un Arrêt, قضا *qaddâ*.

— Temps d'Arrêt, اقامه *îqâméh*.

ARRÊTÉ (emprisonné), محبوس *mahbouss*.

Un ARRÊTÉ (*Voyez* ARRÊT, — ordonnance).

Il a ARRÊTÉ (ordonné), امر *âmar*, *âmer*, قضا *qaddâ*, قضى *qaddä*, *qaddey*, فرض *feradd*.

— Il a Arrêté (fait rester), وقف *ouaqqaf*.

Il s'est ARRÊTÉ, وقف *ouaqaf*, اقام *êqâm*, سكن *saken*, صبر *sabar*, برك *barak*.

— Arrête-toi! استكن *êsteken*, اصبر *ôsbour*, قف لى *qef l-y*.

— Il s'est Arrêté en chemin, وقف بالطريق *ouaqaf bi-'t-taryk*, اقام بالسكه *âqâm be-'s-sekkeh*.

— Cette drogue Arrête l'hémorragie, هذا الدوا يقطع الدمّ *hadâ 'd-daouâ yeqtaa 'd-damm*, هذا يبطل الرعف *hadâ ybattel êr-raaf*.

— La fièvre s'est Arrêtée, انقطعت السخونه *ênqetaat ês-se-khouneh*.

ARRÊTE-BŒUF (pl.), شبويق *chebouyq*.

ARRHES, عرابون *a'râboun*, رعبون *raaboun*; سلف *self*.

Il a ARRHÉ, عربن *a'rben*.

L'ARRIÈRE d'un vaisseau, قدّج *qadj*, بوبه *baubah*, قدّج ذا لمركب *qatch dê-'l-merkeb*, موخر ذا المركب *moukhar dê-'l-merkeb*.

En ARRIÈRE, ورا *ouerâ*, وارا *ouârâ*, من ورا *min-ouerâ*, على خلف *a'lä khalf*.

— En Arrière de toi, وراك *ouerak*, خلفك *khalfak*, ورا منك *ouerâ minn-ak*, خلف منك *khalf minn-ak*, على خلفك *a'lä khalf-ak*, على ظهرك *a'lä dohr-ak*.

ARRIÈRE-FAIX, حولاة *houlâ*.

ARRIÈRE-GARDE, سحه ذا العسكر *sahah dê-'l-aasker*, المحلّه لا خرانيه *êl-mehalléh êl-âkhrânyéh*, موخر ذا العسكر *moukhar dê-'l-a'sker*.

ARRIÈRE-SAISON, لقيس *le-qyss*.

— Fruit d'Arrière-Saison, فاكيه لقيسه *fakyéh léqysséh*, plur. فواكى لقيسه *feouâky leqysséh*.

ARRIMAGE, اصطف *êstif*.

Il a ARRIMÉ, اصطفّ *êstaff*.

Il est ARRIVÉ, حصل *hassel*, وصل *ouassel*, *ouassal*, *ouessel*, جا *djâ*, ورد *ouered*.

— Il faut que j'Arrive à la ville avant la nuit, بدّى نحصل المدينه قبل الليل *bedd-y nehassel êl-medyneh qabl êl-leyl*.

— Il est Arrivé à temps, جا فى وقته *djâ fy ouaqt-ho*.

— Il est Arrivé (échu), اصاب *âssâb*, حصل *hassel*, جرى *djerä*, وقع *oueqaa*, *ouaqè'*, عرض *aa-redd*.

— Cela est Arrivé, هذا وقع *hadâ ouaqa'*, هذا عرض *hadâ aaredd.*

— Vous n'avez pas su ce qui est Arrivé, ما عرفتوا ايش وقع *má a'raftoû êy-ch ouaqaa.*

— Il peut Arriver que, يمكن الوقوع انّ *yemken êl-ouqou' ênn.*

— Que lui est-il Arrivé? ايش جرى لهُ *êy-ch djerä le-ho?* ايش صار لهُ *êy-ch sâr le-ho?*

— C'est ce qui Arrive d'ordinaire, هذا الجارى غالب *hadâ êl-djâry ghâleb.*

— Cela n'est jamais Arrivé, قط ابداً ما جرى هذا *qatt âbâdân mâ djerä hadâ.*

— Arrive ce qui pourra! كيف ما يصير *kyf mâ yssyr!*

ARRIVÉE, وصول *oussoul*, ورود *ouroud*, مجى *medjy*, *megy.*

— A son Arrivée, عند وصولهُ *a'nd oussoul-ho.*

ARROGANCE, غرور *ghourour*, مغرورة *maghrourah*, كبريا *kibryâ.*

ARROGANT, مغرور *maghrour*, متكبّر *motkabber*, جعيس *dja'yss*, *ga'yss.*

Il s'est ARROGÉ, دعا نفسه *da'â nefs-ho.*

— Il s'est Arrogé l'empire, دعا نفسه فى السلطنه *da'â nefs-ho fy-'s-soultanéh.*

ARRONDI, مدوّر *modaouer*, مخرّط *mokharratt.*

Il a ARRONDI, دوّر *daouar*, خرّط *kharratt.*

ARRONDISSEMENT (action d'arrondir), تدوير *tedouyr.*

— (district), ولايه *oulâyéh.*

ARROSÉ, مسقى *mousqy*, مرشوش *merchouch.*

— Terre Arrosée, مسنى *mousny*, *mesney*, *misny.*

Il a ARROSÉ, سقّى *saqqä*, اسقى *êsqä*, تسقى *tesaqqey*, راش *râch*, رشّ *rach.*

ARROSEMENT, اسقا *êsqâ*, تسقيه *tesqyéh.*

ARROSOIR, مرايشه *moraychéh.*

ARSENAL, دار السلاح *dâr ês-selâh*, دار سلاح *dâr selâh*, خزانة السلاح *khezanét ês-selâh*, ترسانه *tersânah*, ترسنه *tersénah.*

— Arsenal nautique, مندجره *mendjerah.*

ARSENIC, شليمان *cheleymân*, زرنيخ *zernykh.*

ART, صنعه *sena'ah*, صناعه *senâ'ah*, *sanâ'ah*, plur. صنايع *senâya'*.

— Les Arts mécaniques, صنايع واطيه *senâya' ouâttyéh*.

—Les Arts libéraux, صنايع عليه *senâya' a'lyéh*, صنايع شريفيه *senâyah cheryfyéh*.

ARTÈRE, عرق *eurq*, *eerq*, *aarq*, شريان *cheryân*, pl. شراين *cherâyn*.

ARTICHAUT, كرشوف *karchouf* (en ital. *carcioffo*), خرشوف *kharchouf*, plur. خرشف *khorchef*; عكوب *a'koub*.

ARTICLE de traité, شرط *chart*, *chert*, pl. شروط *cheroutt*, *chouroutt*; فصل *fasl*, pl. فصول *foussoul*.

— de livre, قسم *qesm*, plur. اقسام *éqsâm*; فصل *fasl*,

— de foi, قاعدة الامان *qâ'idét él-îmân*, pl. قواعد *qaouâ'id*; اعتقاد *i'tiqâd*, pl. اعتقادات *i'tiqâdât*..

—de marchandise, جنس *djens*, *gens*, pl. جنوس *djenouss*; شكل *chikl*, pl. اشكال *âchkâl*.

— Quels Articles tiens-tu? فى ايش من سلعه تتحالط انت *fy êy-ch min sela'ah tekhâlett ênt*.

ARTICULATION (jointure des os), مفصل *mafsal*, *mefassal*.

— Il a ARTICULÉ, لفظ *lafed*, *lafezz*.

ARTIFICE (ruse), حيله *hyléh*, مكر *mekr*, *mekar*, مكّر *mekkar*, غش *ghech*, غرّ *gharr*, شيطنه *cheyttaneh*, تلبيس *telbyss*.

ARTIFICIEL, مصنّع *moussanne'*; مصنوع *masnou'*, عملي *a'mely*, معمول *ma'moul*, شغل *chagghal*, عاريتى *a'âryéty*, معمور بصنعه *ma'mour be-sena'ah*.

ARTILLERIE, مدفع *medfaa*, *madfa'*, pl. مدافع *medâfè'*.

— Commandant de l'Artillerie, واقف على المدافع *ouâqef a'lä 'l-medâfè'*.

Mât d'ARTIMON (mât de l'arrière), الصارى الثالث *ês-sâry él-thâlith*, الصارى الاخر *ês-sâry él-âkher*.

ARTISAN, صنّاع *sânè'*, صانع *sannâ'*; صناعجى *sanâ'adjy*.

— Artisans, اهل الصناعه *êhel ês-sanâ'ah*, اهل الحُرفه *êhel él-horfah*, اصحب الحُرّف *âshab él-horref*.

ARTISTE, معرف *maaref*.

ARTISTEMENT, با المعرفه *bê-'l-*

maareféh, بصنعـــــه *be-sena'ah*.

Tu As, عندك *a'nd-ak* (en s'adressant à un homme); عندك *a'nd-ek*, عندكي *a'nde-ky* (en s'adressant à une femme).

—Tu As deux écus, عندك ريالين *a'nd-ak ryâléyn*, عندك مثقالين *a'nd-ak metsqâléyn*.

— As-tu? اي عندك *éy-a'nd-ak*, عندك اي *a'nd-ak éy*.

— As-tu de l'argent, عندك شـــــــي دراهـــــــم *a'nd-ak-chy derâhem*.

—As-tu des dattes? اي عندك ثمر *éy a'nd-ak thamr?* عندك شي بلع *a'nd-ak-chy balaa*.

— Tu As été, كنت *kount*, *kont*, انت كنت *ént kont* (en s'adressant à un homme); كنتي *kounty*, انتي كنتي *énty konty*, انتِ كنتِ *énti kounti* (en s'adressant à une femme).

— Fille, où As-tu été? يا بنت كنتي فاين *yâ bent, konty féêyn?*

Il a pris de l'Ascendant, تسلّط *tessellett*, روّس *raouess*, كبّر حالهُ *kabbar hâl-ho*.

Ascension (action de monter), صعـــــود *sa'oud*, *sou'oud*, طلوع *toulou'*, مصـــــعـــــد *massaad*.

— L'Ascension (fête des chrétiens), عيد العود *e'yd ês-sa'oud*, صعود المسيح *sa'oud él-Messyh*.

— L'Ascension de Mahomet, المعراج *él-mï'râdj*.

Ascétique, تصوّفي *tessa'oufy*.

Asiatique, شرقي *cherqy*.

Asie, اسيآ *Assyâ*, بلد الشرق *beled êch-cherq*.

— Asie-Mineure, اناطوليه *Anattoulyah*.

Asile, حرمه *hourmah*.

Aspect, نظر *nedr*, *nezr*, تطليع *tetlly'*, منظر *monder*, *monzer* (*Voy.* Apparence).

Asperge, سكّوم *sekkoum*, *sikkoum*, هليون *halyoun*.

Il a Aspergé, راش *râch*, رشّ *rach*.

Aspersoir, مرشه *morachéh*, pl. مرشّات *morachât*, مرش *merach*, قمقم *qomqom* (*Voyez* Arrosoir).

Aspic (serpent), افعا *áfa'â*, افعاي *áfa'áy*, حيه *hayéh*, لفعه *lefa'ah*, حنش *hinch*.

Aspirant, طالب *tâleb*.

Il a Aspiré l'air, تنفّس *tenefféfes*, تنشّق الهوا *tenecheq él-haouâ*.

— Il a Aspiré à une chose,

قصد الى شى *qassad îlä chy*, طلب *talab*, اشتاق الى *échtâq îlä*.

Aspre (menue monnaie dont la piastre turke contient 120), اقچه *âqtchah*.

Assa-Fétida (pl.), خيل *khayl*.

Assaillant, هاجم *hâdjem*, محصر *mohasser*, زادم *zâdem*.

Il a Assailli, هجم *hadjam*, *hedjem*, *heguem*, حارب *hâreb*, غار *ghâr*, حصر *hassar*, قحم *qaham*, دحر *dahar*.

— Le loup a Assailli le bœuf, الذيب قحم على البقر *éd-dyb qaham a'lä 'l-baqar*.

Assaisonné, متبّل *motabbel*, مطبوخ *matboukh*.

— Mal Assaisonné, مسلوق *maslouq*.

Il a Assaisonné, طبخ *tabakh*, طبّل *tabbel*, توبل *toubel*, دسم *dessem*.

Assaisonnement, تطييب *tatyyb*, طبخ *tabkh*, تربيه *terbyéh*, تابل *tâbel*, pl. توابل *teouâbel*.

Assassin, قاتل *qâtel*. *qâtil*, pl. قتّال *qottâl*.

Assassinat, قتل *qatl*.

Il a Assassiné, قتل *qatal*, *qatel*.

Il a été Assassiné, قتل *qotel*, انقتل *énqetel*.

Assaut, هجوم *houdjoum*, *hedjoum*, هجمه *hedjméh*, *hedjmah*, زدمه *zedmah*, *zedméh*.

— Il a donné l'Assaut, زدم *zedem* (*Voyez* Il a Assailli).

Assemblage, مجمع *medjmaa*, *megmaa* (en français *megmat*, t. de chimie), اجتماع *idjtïmâa'*, اختلاط *ikhtilâtt*.

Il a Assemblé, جمع *djamaa*, لمّ *lamm*.

Il s'est Assemblé (il a été Assemblé), اجتمع *édjtama'*, *égtema'*, تجمع *tedjma'*, *tegma'*, تلمّم *telemmem*.

— Le conseil s'est Assemblé, اجتمع الديوان *édjtama' 'd-dyouân*.

— Ils se sont Assemblés, تجمّعوا *tedjemma'oú*, تلمّموا *telemmemoú*, اجتمعوا *édjtema'oú*.

Assemblée, محفل *mohafel*, pl. محافل *mohâfil*; جمعه *djema'h*, *guema'ah*, جماعه *djemâ'ah*, *guemâ'ah*, جمعيه *djema'yéh*, مجلس *meglis*, *medjlis*.

— Assemblée de cheykhs, مشيخه *mechaykhah*, مشيوخاء *macheyoukhâ*.

ASSENTIMENT, رضا *riddâ.*

ASSESSEUR (adjoint d'un juge), محضر القاضي *mohadder êl-qâddy.*

Il a ASSERVI, اسّر *âssar,* فتح *fotah,* استعبد *êsta'bed,* غلب *ghalab.*

ASSERVISSEMENT, اسيره *âssyréh,* استعباد *êsti'bâd.*

ASSEZ, بس *bess,* يكفي *yekfy, yekfey,* كفيًا *kafyân,* با الكفايه *bi-'l-kefâyéh.*

— C'est ASSEZ, يكفا *yekfâ, yekfé,* يقدّ *yéqadd,* اخلاص *êkhlâss,* خلاص *khalâss,* بركه *berekéh,* فضنى *fodd-ny.*

ASSIDU, ممارس *memâress,* مواضب *mouâddeb.* مواظب *mouadddeb, mouâzzeb,* دايم *dâym,* مداوم *modâouem, modâoum,* ملازم *molâzem.*

Il a été ASSIDU, وظب *ouaddeb, ouazzeb,* وضب *ouaddab,* دام *dâm,* داوم *dâouam,* مارس *mâres.*

ASSIDUITÉ, مواضبه *mouâddebéh,* مواظبه *mouâddebeh, mouâzzeléh,* مداومه *modâoumeh,* ملازمه *molâzemeh,* منلازمه *menlâzemeh,* جهد *djehed, djehd.*

ASSIÉGÉ, محصور *mahssour,* pl. محصورين *mahssouryn.*

Il a ASSIÉGÉ, حصر *hassar,* حاصر *hâsser.*

ASSIÉGEANT, محاصر *mohâsser,* pl. محاصرين *mohâsseryn;* محصر *mohasser,* pl. محصرين *mohesseryn.*

— Les Assiégeans ont levé le siège, المحاصرين تركوا الحصار *êl-mohâsseryn tarakoû 'l-hissâr.*

ASSIETTE (plat), صحن *sahan,* pl. صحون *sohoun;* طبق *tabaq,* صحفه *sohafah,* سيتيه *sytyeh.*

— (position), طرح *tarh,* حال *hâl.*

ASSIGNATION, حواله *haouâléh,* نسبه *nisbéh,* تخصيص *takhssyss,* تعيين *ta'yyn.*

Il a ASSIGNÉ, حوّل *haoual,* نسب *nesseb.*

ASSIMILATION, تمثيل *temthyl, temsyl,* تشبيه *techbyéh.*

Il a ASSIMILÉ, شبّه *chabbah, chebbah,* حسب بحال *hesseb behâl.*

— Tu ASSIMILES tous les hommes à toi, تحسب كلّ الناس بحالك *tehseb koll ên-nâs be-hâl-ak.*

ASSIS, جالس *djâlis, gâlis,* قاعد *qâ'id.*

Il a Assis (placé), وضع *ouadda'*.

Il s'est Assis, قعد *qaad*, جلس *djeless*, *djeliss*, *gueless*, *djaless*, گالس *gâless*.

— Je suis Assis, انا جالس *ânâ djâlis*.

— J'étais Assis, اناكنت جالس *ânâ kont djâlis*.

— Assieds-toi! اقعد *âqo'd*.

— Assieds-toi un instant, اجلس اوكان *êdjlis âouekân*.

Assistance (présence), حضر *houddour*, حضرة *haddereh*, حضور *houddour*.

— L'Assistance (les gens présens), جمع الحاضرين *djema' 'l-hâdderyn*, السامعين *ês-sâma'yn*, الواقفين *êl-ouâqefyn*.

— (secours), امداد *îmdâd*, عونه *a'ouneh*, اعانه *ê'âneh*, عون *a'oun*, معونه *ma'ouneh*.

Assistant (présent), حاضر *hâdder*, plur. حاضرين *hâdderyn*; موجود *moudjoud*, plur. موجودين *moudjoudyn*.

Il a Assisté (il a été présent), حضر *haddar*, *hadder*.

— (il a aidé), عان *a'án*; ساعد *sa'ad* (*Voyez* Il a Aidé).

— Que Dieu t'Assiste! الله يساعد لـك *Allah yssâ'ad la-k!*

— Les grands doivent Assister le pauvre, الدولتليه يعضدوا الفقير *êd-douletlyéh ya'ddedoû 'l-faqyr*.

Association, شركه *cherkéh*.

Associé, شريك *cheryk*, plur. اشراك *âchrâk*.

Il a Associé, شرّك *charrak*, تشارك *techârek*.

— Il a été Associé, شرك *cherek*, انشرك *éncherek*.

Il s'est Associé, اشرك *échreq*, اشترك *échterek*.

Assommé, مرضوض *merdoudd*.

Il a Assommé, رضّ *radd*.

— L'archer a Assommé les paysans à coups de bâton, القواس رضّ الفلاحين بالعصايه *êl-qaouâs radd êl-fellâhyn be-'l-a'ssâyéh*.

L'Assomption (fête des chrétiens), عيد مريم *e'yd Meryam*, عيد السعدرا *e'yd êl-a'drâ*, عيد ذا للا مريم *e'yd dê lêlâ Meryem*, عيد السيدك *e'yd ês-séydéh*.

Bien Assorti, متكفّى من كلّ شى *motkaffy min koll chy*.

Il a Assorti, كفّا *kaffâ*, اتبعض *êtbaadd.*

Assortiment, تبعيض *teba'ydd.*

— Assortiment de marchandises, تبعيض البضاعه *teba'ydd él-boddâ'ah.*

— Des Assortimens, اجناس *êdjnâs*, انوا *énouâ.*

Assoupi, نعسان *naassân*, pl. نعسانين *naassânyn*; ناعس *nâ'ïs*, مستنيم *mostenym*, *mostenaym.*

Il s'est Assoupi, نعس *naass*, كبا *kabâ*, استعس *êstena's*, استنام *êstenâm.*

Il a Assoupi, طفى *tafâ*, *tafey*, طفا *tafâ.* راق *râq.*

Assoupissement, نعس *ne'ess*, نوم *noum*, *naum.*

Il a Assoupli, ليّن *leyyen*

Il a Assourdi, صور *saouar.*

Assouvi, شبعان *chaba'án.*

Il a Assouvi, اشبع *échbaa.*

— Il a Assouvi ses désirs, اشبع شهواتهُ *échba' chehouât-ho*, تبع شهوتهُ *tabaa chehout-ho.*

— Il a été Assouvi, شبع *choubè'*, *chabaa.*

Il a Assujéti (soumis), (*Voyez* Il a Asservi).

— (Il a Attaché, Affermi), (*Voyez* ces mots).

— (il a forcé), الزم *élzem.*

— Ils se sont Assujétis à cela, الزموا حالهم بهذا *élzemoû hal-houm be-hadâ.*

— Nous ne voulons pas nous Assujétir à cela, ما نريد نقيّد نفوسنا فى هذا *mâ neryd neqyyd nefous-nâ fy hadâ.*

Assurance (certitude), اعتماد *t'timâd.*

— (hardiesse), جسارة *djessâréh*, قوّة *qououéh.*

Assuré (affermi), ثابت *thâbet.*

— (certain), صحيح *sahyh*, امين *âmyn*, مقرّر *moqerrer*, محقّق *mohaqqeq.*

Il a Assuré (affermi), قوى *qaouä*, *qaouey* (*Voyez* Il a Affermi.)

— (certifié), يقّن *yeqqen* (*Voyez* Il a Affirmé).

Il est Assuré (affermi), ثبت *thobet*, *thebet.*

— (certain), تيقّن *teyeqqen*, تحقّق *tehaqqeq.*

— Je suis Assuré qu'il l'a frappé, صحّ عندى انّ ضربهُ *sahh a'nd-y ênn darab-ho.*

Assurément, ظغرى *doghry.*

بالصحيح *be-'s-sahyh*, بصحيح *be-sahyh*.

ASSYRIE (pays d'Asie), بلاد اثور *belad Athour*, *belâd Assour*.

ASSYRIEN, اثورى *âthoury*, *âssoury*.

ASTHMATIQUE, ضايق النفس *dâyq ên-nefs*, حاشيان *hâchyân*.

— Il est Asthmatique, حشى *hachä*, *hachey*.

ASTHME, قدفه *qadfah*, ضيق النفس *deyq ên-nefs*, *dyq ên-nefs*.

ASTRE, نجم *nedjm*, *negm*, *nidjm*, pl. نجوم *nedjoum*, *negoum*, *noudjoum*, *nougoum*, نجم *noudjm*, *nougm*; كوكاب *koukâb*, pl. كواكب *keouâkeb*; نجمه *nedjméh*, *nigméh*.

Il a ASTREINT, زوّر *zaouar*, جبّر *djebber*.

ASTROLABE, اسطرلاب *âstorlâb*, *oustourlâb*, حنايه *henâyéh*.

ASTROLOGIE, منجمه *mendjeméh*, *mounedjeméh*, علم النجوم *e'lm ên-nedjoum*, علم التنجيم *e'lm êt-tendjym*.

ASTROLOGUE, منجّم *mounedjem*, *mounegguem*, فلكى *feleky*.

ASTRONOME (*V.* ASTROLOGUE).

ASTRONOMIE, علم الفلك *eelm êl-felek*, هندسه *hendesséh*, هيه *hayéh*, *heyéh*, هياه *hayâh* (*Voyez* ASTROLOGIE).

ASTUCE, حيله *héyléh*.

ASTUCIEUX, حيل *héyl*, احيل *âhyl*.

ATELIER, معمره *maamerah*, دار العمل *dâr êl-a'mel*.

— Atelier de taneur, دار الدبغ *dâr êd-dabgh*, *dâr êd-dabagh*.

— Atelier monétaire, دار السكه *dâr ês-sikkah* (d'où vient *sequin*). *zecca*

— Atelier de constructions maritimes (*Voyez* ARSENAL).

ATLAS (montagne d'Afrique), جبل درن *djebel Deren*, درن *Deren*, جبل *Djebel*.

ATMOSPHÈRE, فلك *felek*, pl. افلاك *âflâk*, *éflâk*, هوا *haouâ*.

ATÔME, درّه *derréh*, شمّه *chemméh*, غبره *ghaberah*, pl. غبار *ghobâr*.

ATOUR, زينه *zéynéh*, pl. زينات *zeynât*; تريفى *teryf*, زخرفه *zakhrefah*, مروّقه *mèrouaqéh*.

Une ATTACHE, ربط *rabt*, بند *band*, زرّ *zerr*.

— Une Attache de chameaux, كركره *kirkeréh*, *kirkiréh*.

ATTACHÉ, مربـــوط *marboutt*, معلّق *mo'allaq*.

Il a ATTACHÉ, علّق *a'llaq*, ربط *rabatt*, كزق *kazaq*, جمع *djama'*, *djema'*, لز *lazz*.

Il s'est ATTACHÉ, (*Voyez* Il a ADHÉRÉ).

— (au figuré), تعلّق *te'allaq*; تقـــرّب *teqarreb*, غوى خطرهُ *ghaouä khattr-ho*.

— Attachez-vous à la vertu, اتقرّبوا للفضل *êtqarreboû li-'l-faddl*.

— Il se l'est Attachée (au fig.), ضمّ الى حاشيتها *damm îlä hâchyét-hâ*.

— Le général se l'est Attaché et l'a comblé d'égards, ضمّـهُ الجنرال الى حاشيتهُ واكرمـــهُ *damm-ho 'l-djénerâl îlä hâchyét-ho ou-êkrem-ho*.

ATTACHEMENT (affection), (*V.* AMITIÉ).

— (action d'attacher, lien), علّاقه *a'llaqah*, ربطه *rebtah*, ربط *rabt*.

ATTAQUANT, غـــازى *ghâzy*, حارب *hâreb*.

ATTAQUE (s. f.), محاربه *mohârebéh*, منازعه *mounazâ'ah*, هجوم *houdjoum*, تسخير *teskhyr*, حمله *hamléh*, غزوه *ghazaouéh* (*Voy.* ASSAUT).

ATTAQUÉ, مغزو *maghzou*.

Il a ATTAQUÉ, غزا *ghazâ*, سخر *sakhar*, نازع *nâzaa*, حارب *hâreb*, هجم *hadjam*, حوّش *haouach*, نقّز *naqqaz*.

— Il m'a Attaqué le premier, هو نـقّزنى بالاوّل *houe naqqaz-ny be-'l-âouel*.

— J'ai Attaqué l'ennemi, غزوت العدو *ghazeouét êl-adou*.

— Nous avons Attaqué vivement, غزونا شدّاً *ghazaounâ chidd-dân*.

— Vous Attaquerez aujourd'hui, تغزوا النهار ده *teghzoû ênnahâr-déh*.

— Attaque! (imperat.) اغزى *êghzy*, *êghzy*.

— Il est Attaqué, بيغزى *byoghzey*.

— Il a été Attaqué d'une maladie, هو ابتلا بالوجعه *houe êbtelâ bi-'l-oudja'ah*.

Il est Attaqué de pulmonie, هو بيستحسّ فى وجع الريه *houe byestahass fy oudja' 'r-ryéh*.

Il a ATTEINT, بلغ *balagh*, لحق *lahaq*, طال *tâl*, حصل *hassel*, جلب *djalab*, نال *nâl*.

— Je ne puis pas y Atteindre,

ما اقدر اطول الى هذا *mâ âqdar âttoul îlä hadâ.*

— Il a Atteint le but, صاب نشان *sâb nichân.*

— La science ne s'Atteint pas avec le désir, العلم لا يبلغ بالتمنّى *êl-e'lm lâ youblegh be-'t-temounny.*

Il a ATTELÉ des bœufs, اقرن *êqren.*

Il a ATTENDRI, رقّ *raqq*, ليّن *leyyen*, سخّف *sakkhaf.*

ATTENDRISSANT, مسخّف *mo-sakkhef.*

ATTENDRISSEMENT, تليين *te-leyyen*, تسخيه *tessekkhyéh*, رقه *reqqéh*, *riqqah.*

Il a ATTENDU, انتظر *êntedar*, *êntezâr*, استنظر *êstandar*, استانى *êstânä*, استانى *êstâunä*, *êstênnä*, استنا *êstannâ*, صبر *sabar.*

— Attends! (imp.) استنى *êstannä!* اصبر *ôsbour!*

— Pourquoi m'as-tu laissé Attendre? علايش حيتنى استنا *a'lê y-ch khalleyt-ny êstannê?*

— Attends jusqu'à demain, اصبر حتى غدوه *ôsbour hattä ghadouéh*, قف الى بكره *qeff îlä bokrah.*

— Attends un peu, اصبر شويه *ôsbour chouyéh*, طوّل روحك *tououl rouh-ak*, تعوّق شويه *ta'ouaq choyéh.*

— J'Attends qu'il vienne, انا قاعد فى انتظاره *ênâ qâ'id fy intidâr-ho.*

— Nous vous avons fait Attendre, عوقنا كم *a'oueqnâ-koum.*

— Il m'a fait Attendre à sa porte pendant trois heures, وقفنى على بابه ثلث ساعات *ouaqqaf-ny a'lä bâb-ho thelath sâ'ât.*

—Il s'Attend à cela, هو مترجى فيه *houe meterdjy fy-hi.*

ATTENTAT, اثم *âthem*, نفاق *nefâq*, جور *djour*, مجاسره *modjâsereh*, تجسّر *tedjessour.*

ATTENTE, انتظار *întidâr*, *întizâr*, امل *âmil*, تاميل *tâmyl.*

— Frustré de son Attente, خايب من املهُ *khâyb min âmil-ho;* مايس من تاملهُ *mâys min tâmil-ho.*

Il a ATTENTÉ, تجاسر *tadjâsser.*

ATTENTIF, مقيّد *mouqayyed.*

ATTENTION, بال *bâl*, نصته *nesteh*, تقييد *teqayyed*, تقيد *teqyd*, دقه *deqqéh*, *diqqéh.*

— Il a fait Attention, نصت *nesset*, صغا *saghá*, ردّ بال *redd bâl*.

— Faites Attention! اعطوا نصتة *â'ttoû nestéh!*

— Ce discours mérite Attention, هذا القول استاهل ردان البال *hadâ 'l-qoul éstâhel redân êl-bâl*.

Il a Atténué, سحق *sahaq*.

Attestation, شهادة *chehâdéh*, تشهادة *techehâdéh*, مشهادة *mechehâdéh*, اعلان *t'lân*.

Il a Attesté (rendu témoignage), شهد *chahad*.

— Il a Attesté (pris à témoin), استشهد *éstachehad*.

— J'Atteste Dieu et son prophète, نستشهد الله و رسولهُ *nestechehed Allah ou-ressoul-ho*.

— Il a Attesté les assistans, طلب الشهاده من الواقفين *talab êch-chehâdéh min êl-ouâqefyn*.

Attiédi, فاتر *fâtir*.

Il a Attiédi, فتر *fattar*.

Il s'est Attiédi, فتر *fatar, feter*.

— (au figuré), ارتخا *értekhâ*, تكاسل *tekâssel*.

Attirail, آلات *álât*, تدارك *tedârouk*, تقل *teqel*, حوايج *haouâydj*, مهمات *mohimât*.

Il a Attiré, جلب *djeleb*, جذب *djedeb, djezeb*, لقط *laqatt*.

— Il a été Attiré, اجتذب *édjtedeb*.

— L'aimant Attire le fer, المغناطيس يلقط الحديد *él-maghnâttys yelqoît él-hadyd*.

Il a Attisé le feu, علّق النار *a'llaq ên-nâr*, شعل *chaal*, ولع *ouellaa*.

Attitude, وضع *ouddè'*, حال *hâl*, قيام *qyâm*.

Attouchement, مسّ *mess*, لمس *lemes, lems*, دقر *daqr, deqr*.

Attrait, جذبه *djedbéh*, جذب *djedb*, سحب *sehb*.

Il a Attrapé (atteint), (*Voyez* ce mot).

— (pris), مسك *messek*, قبض *qabedd*, اخذ *âkhad*.

— (abusé), قبش *qabach*, غمّر *ghammar*, غرّ *gharr*. غشّ

— Tu m'as Attrapé par tes paroles, انت رميتنى فى الكلام *ênt remeyt-ny fy-'l-kelâm*, مسكتنى فى كلامك *messekt-ny fy kelâm-ak*.

Attrayant, جاذب *djâdib, djâzib*.

ATTRIBUÉ, منسوب *mansoub*, مخصوص *makhsouss*, مختص *mokhtass*, خاصی *khâssy*.

Il a ATTRIBUÉ, نسب *nesseb*.

Il s'est ATTRIBUÉ, دعا نفسهُ *da'â nafs-ho l.*

ATTRIBUT, صفه *sifèh*, صفّه *sefféh*, pl. صفّات *seffât*.

ATTRIBUTION, نسبه *nesbèh*.

ATTRISTÉ, حزين *hazeyn*, محروق *mahrouq*.

Il a ATTRISTÉ, حرق *haraq*, حزّن *hazzan* (*Voyez* Il a AFFLIGÉ).

Il s'est ATTRISTÉ (*Voy.* Il s'est AFFLIGÉ).

Il a ATTROUPÉ, جمع *djemaa*, دعا *da'â* (*Voyez* Il a ASSEMBLÉ).

Il s'est ATTROUPÉ (*Voyez* Il s'est ASSEMBLÉ).

ATTROUPEMENT, جميعه *djemy'ah*, قوم *qaoum*, *qoum*, *qaum*.

AU (art.), الى الـ *ilâ-'l-*, للـ *li-l-*;—Au père, للاب *li-'l-âb*; — Au fils, للابن *li-'l-êbn*.

— Au-dessus, على *a'lä*, فوق *fouq*, *fauq*, *faug*, من فوق *min-fouq*, *min-foug*, *min-fauq*.

— Au-dessous, تحت *taht*, من تحت *min-taht*.

— Au loin, على بعيد *a'lä ba'yd*.

— Au-dehors, خارج *khâredj*, برّا *barrâ*, على برّا *a'lä barrâ*.

AUBE (vêtement sacerdotal), كسوه بيضا *kissouâh bayddâ*, كتونه *kettouneh*, pl. كتونات *kettounât*.

AUBE du jour, وجة الصبح *oudjét ès-sobh*, شق الفجر *cheqq êl-fedjr*, طلوع الضو *toulou' êd-daou* (*Voyez* AURORE).

AUBERGE, فندق *fandaq*, *fondaq* (en ital. *fondaco*), منزل *menzel*, دار النزل *dâr ên-nouzoul*, حانوت *hânout*.

AUBERGINE, بدنجان *bedendjân*, *bedengân*, بدنجال *bedendjâl*.

AUBIFOIN, احبيبور *âhbeybbour*, بلعمان *bella'mân*.

AUCUN, ما احد *mâ âhed*, *mâ âhd*, لا احد *lâ âhd*.

— Aucun des ennemis ne s'est rencontré devant nous, ما عرضنا احد من العدو *mâ a'rednâ âhd min êl-a'dou*.

AUCUNEMENT, ابدًا *abadân*, لا واصل *lâ-ouâssel*, حتى شي *hatlä-chy*, اصلاً *aslân*, اصلا *âslâ*.

AUDACE, جراه *djerrâh*, جساره

djessâreh, وقـــاحـــة *ouqâhah*.

AUDACIEUX, جسور *djessôur*, جرز *djériz*, مزرزر *mozerzer*.

AUDIENCE, نصتة *nistéh*.

— Audience d'un magistrat, ديوان *dyouân*, ركاب *rikâb*.

— Il a donné Audience, نصت *nassat*, عطا نصتة *a'ttâ nistéh*.

— Il a refusé Audience, ابى النصتة *âbâ 'n-nistéh*.

AUDIENCIER, محضر *mohddar*.

AUDITEUR, سامع *sâmè'*, حاضر *hâdder*, pl. حاضرين *hâdderyn*.

AUGE, حوض *houdd*, *haoudd*, تكنة *tekneh*, جرن *djourn*, plur. اجران *âdjerân*; بركة *borkéh*, plur. برك *borq*.

AUGMENTATION (*Voyez* ACCROISSEMENT, ADDITION).

Il a AUGMENTÉ, v. a. (*Voyez* Il a ACCRU).

— v. n., نشا *nechâ* (*Voyez* Il s'est ACCRU).

— Le vent Augmente, يتور الهوا *ytour él-haouâ*.

AUGURE, فـــال *fâl*, بخت *bakht*, علامة *a'lâméh*.

— Bon Augure, بخت مليح *bakht melyh*, فال طيـــب *fâl tayeb*.

— Mauvais Augure, فال وحش *fâl ouahèch*, بخت اسود *bakht âssoued*.

— Il a tiré Augure, فوّل *faouel*, استفول *éstafaouel*.

AUGUSTE, عزيز *a'zyz*, جليل *djelyl*.

AUGUSTE-CÉSAR (n. pr.), اوغسطس قيصر *Aoughostos-Qaysar*.

AUJOURD'HUI, اليوم *él-youm*, *âl-yaum*, النهار ذه *ên-nahar déh*.

— Dès Aujourd'hui, من اليوم *min âl-yaum*, من حال *min hâl*.

— Jusqu'à Aujourd'hui, الى اليوم *îlâ él-youm*, الى يومنا هذا *îlâ youm-nâ hadâ*.

AUMÔNE, صدقة *sedqah*, *sadaqah*, pl. صدقات *sadaqât*, زكاة *zekâh*, زكاة *zekât*, زكوة *zekouah*, حسنة *hesnéh*.

— Il a fait l'Aumône, تصدّق *tessaddaq*, زكا *zaka*.

— Il a demandé l'Aumône, شحد *chahad*, استعطا *ésta'ttâ*.

— Il a refusé l'Aumône, خيّت *khayyét*.

AUMÔNIER (qui fait l'aumône), متصدّق *metsaddeq*, متزكّى *metzakky*, معطى الصدقة *maaty 's-*

sedqah, معطى الزكاة *maatty'z-zekâh*.

AUNAGE, قياس *qyâs*, قياسه *qyâsséh*.

AUNE, ذراع *derâa'*, plur. اذرع *âdra'*, *âdrou*, پيك *pyk*.

— Combien d'Aunes a-t-il de longueur? كام ذراع طوله *kiam dera' toul-ho?*

— Demi-Aune, نصف الذراع *nousf êd-derâa'*, نص ذواع *nouss-dera'*.

— Quart-d'Aune, رُبع الذراع *roub' êd-derâa'*.

— Une Aune et demie, ذراع و نصف *derâa' ou-nousf*, ذراع و نص *derâ' ou-nouss*.

— Trois - quarts d'Aune, ثلاث أربع الذاع *thelath êrba' 'd-derâa'*.

Il a AUNÉ, قدّر *qaddar*, درع *daraa*, قاس *qâs*.

AUPARAVANT, قبل *qabl*, من قبل *min qabl*, بـا لاوّل *bê-'l-âouel*, فى الاوّل *fy-'l-âouel*, اوّلا *âouelân*, اولا *aoulâ*, مقدماً *meqdamân*, مقدّما *mouqaddemân*, قبايله *qabâylah*, قبايل *qabayl*, اقبايله *âqbâylah*, اقبايل *âqbâyl*, سابقاً *sâbeqân*.

— Comme nous avons dit Auparavant, كما ذكرنا سابقاً *kamâ zeker-nâ sabeqân*.

— Long-temps Auparavant, فى ما سالف *fy mâ sâlef*.

AUPRÈS, عند *a'nd*, نحو *nahou*, يقين *yeqyn*, قريب *qâryb*, جنب *djanb*, بجانب *be-djânb*, قدّام *qouddâm*, قرب *qorb*, فى قرب *fy qorb*.

— Auprès de moi, عندى *a'nd-y*, جنبى *djanb-y*.

— Il a du crédit Auprès des grands, له داله عند الاكابر *le-ho dâléh a'nd êl-âkâber*.

Il AURA, يكن عندهُ *yekon a'nd-ho*.

— Elle Aura, يكن عندها *yekon a'nd-hâ*.

Le doigt AURICULAIRE, الصبع الصغير *ês-saba' ês-saghyr*.

AURORE, صبّاح *sabbâh*, صبح *sobh*, سحر *sahar*, فجر *fegr*, *fedjr*, *feger*, *fedjer*, طلوع الشمس *toulou' 'ch-chems*, طلوع ذا الشمس *toulou' dê-'ch-chems*, طلوع الفجر *toulou' êl-fedjr*, طلوع النهار *toulou' 'n-nahâr*, طلع الفجر *tela' 'l-fedjr*, طلع النهار *tela' 'n-nahâr* (*Voyez* AUBE du jour).

— Du couchant à l'Aurore,

من الغرب الى الشرق *min êl-gharb îlâ 'ch-cherq.*

Auspices (*Voyez* Augure).

— (protection), جيرة *djyréh.*

— Sous vos Auspices je suis tranquille, في جيرتكم انا امين *fy djyrét-koum ênâ âmyn.*

— Jour d'heureux Auspices, يوم مبارك *youm mobârek*, يوم امبارك *yaum êmbârek.*

Aussi, كمان *kemân*, ايضاً *âydân*, يضان *yddân*, انيت *ênnyt*, كمانا *kemânâ.*

— Il est Aussi grand que moi, طولهُ قدّى *toul-ho qadd-y.*

— Aussi peu que tu voudras, قدّ ما تريد قليل *qadd mâ teryd qalyl.*

— Deux ou trois fois Aussi grand, قدّهُ طريقين او ثلاثه *qadd-ho taryqyn âou thelâthéh.*

Aussitôt, في الساعه *fy-'s-sâ'ah*, داب الطريق *dêb-êt-taryq*, على غفله *a'lä ghafléh*, على غارّده *a'lä ghârredah*, دغيا *daghyâ*, داب *dêb*, دبا *debâ*, من داب *min-dêb*, انداب *în-dêb*, داب عاد *dêb-a'ad*, من دا بعد *min-dê-baad*, من داب عاد *min-dêb-a'âd*, بساعته *be-sâa't-ho* في الحال *fy-'l-hâl.*

— Il s'en ira Aussitôt, دبا يمشى *debâ yemchy.*

— Je suis arrivé Aussitôt que toi, وصلت سوا مثلك *ouasselét saouâ methl-ak.*

— Aussitôt après, من داب الفوق *min-dêb-êl-fouq.*

Austère, عابس *aâbess.*

Autan (vent du midi), جنوبى *djenouby.*

Autant, قدر *qadr, qadar*, قدّ *qadd*, قدّ ما *qadd-mâ.*

— Autant que moi, قدّى *qadd-y.*

— Autant que toi, قدّك *qadd-ak.*

— Autant que lui, قدّهُ *qadd-ho*;—Autant qu'elle, قدّها *qadd-hâ.*

— Autant de vin que d'eau, قدّ النبيد قدّ الموبه *qadâ ên-nebyd qadd êl-moyéh.*

— Autant que je le pourrai je te servirai, قدّ ما اقدر اقضى حاجتك *qadd mâ âqdar âqdey hâdjét-ak.*

— Autant je suis obligeant Autant tu es vilain, قدّ انا كريم قدّ انت غشيم *qadd ânâ kerym, qadd ênt ghâchym.*

AUTEL, محراب *mihrâb*, pl. محارب *mehâreb*; مذبح *medbah*, pl. مدابح *medâbèh*; تبليط *teblytt*, plur. تبالیط *tebâlytt*.

AUTEUR. مؤلّف *mouâllef*, *moâllef*, plur. مؤلّفين *moâllefyn*; مصنّف *mossannef*, plur. مصنّفين *mossannefyn*.

— Il est l'Auteur de la querelle, هو بعث الشاماطه *houe baath êch-châmâttah*, هو منهُ الاختصام *min-ho 'l-ikhtissâm*, هو مبتدى الخصم *hau mobtedy 'l-khesm*.

AUTHENTIQUE, صحيح *sahyh*, محقّق *mohaqqeq*, مشهور *mechour*.

AUTHENTICITÉ, تحقيق *tehaqqyq*, حقه *haqqah*.

AUTOMNE, خريف *kharyf*, فصل ذا لخريف *fasl dé-'l-kharyf*.

— Fruits d'Automne, خرفيّه *kharfyyah*, *kharfyyéh*.

Il a AUTORISÉ, ثبّت *thebbét*, استحسن *êstahssen*, *estahssan*, فوّض *faouadd*, سجّل *sedjel*, نفّذ *neffed*.

AUTORITÉ, اقتدار *îqtidâr*, دوله *doulah*, *douléh*, استقلال *îstiqlâl*, قيمه *qeyméh*, *qeymah*, صوله *soulah*, قدره *qaderéh*.

AUTOUR, حول *houl*, *haoul*, دور *daouar*, *daour*, *dour*, باطراف *b-âttrâf*.

AUTOUR (oiseau), نسر *nesr*, *nisr*.

AUTRE, اخر *âkher*, *âkhar*, pl. اخرين *âkheryn*; غير *ghayr*, pl. اغيار *âghyâr*.

— L'un et l'Autre, اثنين هم *êthneyn-houm*, اثنين هما *êthneyn-houmâ*.

— Il n'y a pas d'Autre Dieu que Dieu, لا اله الا الله *lâ îlah êllâ Allah*.

— Les Autres hommes, بقيه الناس *baqyét ên-nâs*.

— Nous attendions d'un jour à l'Autre, من يوم الى يوم كنّا مستنظرين *min yaum îlä yaum konnâ mostanderyn*.

— Donne-m'en encore un Autre, اعطيني واحد اخر *â'tty-ny ouâhed âkher*.

— Ils s'aident l'un l'Autre, يصاعدوا بعضهم بعض *yssâ'doû baadd-houm baadd*.

— Les uns sont riches, les Autres sont pauvres, البعض غنيّن و البعض فقرا *él-baaddghanyyn ou él-baaddfoqarâ*.

— Autre chose es de dire, Autre chose de faire, الحديث شى و الفعل شى *êl-hadyth chy ou-êl-feel chy.*

AUTREFOIS, سابقاً *sâbeqân*, من قديم *fy-'s-sâbeq*, فى السابق *min-qadym*, فى اوّل الزمان *fy âouel êz-zemân*, قبايل *qabâyl*, قبايله *qabâylah*, اقبايل *âqbâyl*, اقبايله *âqbâylah* (*Voy.* ANCIENNEMENT, ANTÉRIEUREMENT, AUPARAVANT).

— Il y avait Autrefois, كان فى قديم الزمان *kân fy qadym êz-zèmân*, قديماً كان *qadymân kân*, فى زمان القديم كان *fy zemân êl-qadym kân.*

— Une Autre fois, نوبه غيره *noubèh ghayrah*, نوبة اخرى *noubèt ôkhrä*, مرّة اخرى *marrat ôkhrä*, طريق اخر *taryq âkher.*

AUTREMENT, غيراً *ghayrân.*

AUTRICHE, اوستريا *Aoustryâ* (*Voyez* ALLEMAGNE).

AUTRICHIEN, اوستريانى *âoustryâny*, اوسترى *âoustryy* (*Voyez* ALLEMAND).

AUTRUCHE, نعام *na'âm*, نعامه *na'âméh*, نعمه *na'méh*, plur. نعم *na'm.*

—Plumes d'Autruche, ريش نعام *rych na'âm.*

AUTRUI, غريب *gharyb.*

— Le bien d'Autrui, الرزق الغريبى *êr-rezq êl-gharyby.*

— Ce que tu ne désires pas pour toi, ne le désire pas à Autrui, شى ما تريد لنفسك لا تريدهُ لغيرك *chy mâ teryd li-nefs-ak lâ teryd-ho li-ghayr-ak.*

AUX (art.), للِ *li-l-.*

— J'ai dit Aux domestiques, قلت للخدّام *qolt li-l-khoddâm.*

— Montre la place Aux maçons, ارى الطرح للبنايين *ôry 'l-mattrah li'-l-bênnâyyn.*

AUXILIAIRE, ناصر *nâsser*, plur. ناصرين *nâsseryn*, انصاريه *ânsâryéh.*

— Armée Auxiliaire, عسكر لامداد *a'sker êl-âmdâd.*

Il AVAIT, كان عندهُ *kân a'nd-ho*, كان لهُ *kân le-ho*; — elle Avait, كان لها عندها *kân a'nd-hâ*, *kân le-hâ*; — ils Avaient, كان عندهم *kân a'nd-houm*, كان لهم *kân le-houm.*

— Il Avait beaucoup d'Argent, كان عندهُ فلوس كتير *kân a'nd-ho felous kethyr.*

— Il Avait été, قد كان *qad*

kân, هو كان قد *qad kân houe*, هو كان *hou kân*; — elle Avait été, هي كانت قد *qâd kânét*, هي كانت *hy kânét*, *hya kânét*.

— J'Avais été, كنت *kont*, *kount*, انا كنت *ânâ kont*; — tu Avais été, انت كنت *ént kont* (en s'adressant à un homme); انتِ كنتِ *énty konty*, انتِ كنتِ *énti konti* (en s'adressant à une femme); — ils Avaient été, هم كانوا قد *qad kânoû*, هم كانوا *houm kânoû*.

AVALÉ, سفوف *sefouf*.

Il a AVALÉ, بلع *belaa*, *bala'*, ابتلع *êbtela'*, جرع *djeraa*, كرع *kara'*, *kera'*, سفّ *saff*, *seff*, شرق *charaq*, زلط *zalutt*, كبع *keba'*.

— Il nous faut Avaler le calice de l'adversité, كاس المصايب لابد نتجرعهُ *kâs êl-mossâyb lâbod netedjera'-ho*.

AVANCEMENT (progrès), اقبال *iqbâl*.

Il a AVANCÉ, قبل *qabal*, *qabel*, قدم *qadam*.

— Il a Avancé de l'argent, دفع فلوس *defaa felous*.

Il s'est AVANCÉ, قدّم *qaddam*, تقدّم *teqaddam*, جانب *djâneb*, جنب *djaneb*.

AVANIE, عوانه *a'ouâneh*, بُلص *bouls*, pl. بلوص *boulouss*, افترا *iftirâ*.

— Il a fait une Avanie, باص *balass* تعاون *ta'âouen*.

— Qui fait une Avanie, معاون *ma'âoun*, عاوانى *a'âouâny*.

AVANT, قبل *qabel*, *qabl*.

— Avant toi, قبل منك *qabl minn-ak*.

— Trois heures Avant dîner, قبل الغدا بثلاث ساعات *qabl êl-ghodâ be-thelâth sa'ât*.

— Avant cela, قبايل *qabayl*.

— Avant que, قبل ما *qabl mâ*, قبلما *qabl-mâ*, قبل ان *qabl-ên*.

— Avant que tu ne viennes, قبل ما تجى *qabl-mâ tedjy*, *qabl-má teguy*.

— Plus Avant, زد *zid*, زيد *zyd*.

— L'Avant du vaisseau, مقدم ذا المركب *moqdem dê-'l-merkeb*, بروة *brouah*, بروّة *broouah* (en esp. *proa*).

AVANTAGE, منفعه *menfa'ah*, نصيب *nessyb*, فايدة *fâydéh*, pl. فوايد *faouâyd*.

— Ce marchand a retiré de l'Avantage de son voyage, هذا التاجر افيد من مسافرته *hadá 't-tâgir éfyd min mosaferét-ho.*

Il a AVANTAGÉ, نوّف *naouaf.*

AVANTAGEUX, نافع *náfè'*, مفيد *mofyd.*

AVANT-COUREUR, مخبّر *mokhabber*, مبشير *mobachyr.*

AVANT-GARDE, عكسر القدّامى *a'sker êl-qouddâmy*, وجة العسكر *oudjét êl-a'sker*, طليعة ذا العسكر *taly'ah dê-'l-a'sker*, المحلّه الاوليه *êl-mehallah êl-áoulyah.*

AVANT-HIER, قبل البارح *qabel êl-bârah*, اوّل البارحين *áouel êl-bârahéyn*, اوّل امس *áouel émess*, اوّل امبارح *áouel êmbârah*, الوّل البارح *êl-ouel êl-bârah*, لوّل البارح *l-ouel êl-bârah.*

AVANT-MUR, السور البرّانى *ês-sour êl-barrâny.*

AVARE, بخيل *bakhyl*, plur. بخال *bokhâl*, بخلا *bokhlá*; شحيح *chahyh*, plur. شحاح *chohâh*; خسيس *khassyss*, طامع *tâmè'.*

AVARICE, بُخل *bokhl*, شحّ *chèhh*, *chahh*, شحح *chahah.*

AVARIE, ضرر *darar*, زيان *zyân*, نقصه *noqsah.*

AVEC, مع *ma'*, وبا *ouyâ*, *oueyâ*, وايا *ouéyâ*, بـ *be-*, *bi-.*

— Avec moi, معى *ma'-y*, واياى *oueyâ-y.*

— Avec toi, معك *ma'-ak*, وياك *ouyâ-ak* (en s'adressant à un homme); معكى *ma'-ky*, واياكى *ouéyâ-ky* (en s'adressant à une femme).

— Avec lui, معهُ *ma'ho*, واياهُ *ouéyâ-ho*; — avec elle, معها *ma'-hâ*, واياها *ouéyâ-hâ.*

— Avec nous, معنا *ma'ná*, واينا *ouéyâ-ná.*

— Avec vous, معكم *ma'-koum*, واياكم *oueyâ-koum.*

— Avec eux, avec elles, معهم *mâhoum*, واياهُم *oueyâ-houm.*

— Viens Avec moi, طالع اوياى *tâlè' ouéyâ-y.*

— Avec qui étais-tu là? مع من كنت انت هناك *ma' men kont ênt henâk?*

— Il l'a frappé Avec un bâton, ضربه بعصايه *darab-ho be-a'ssâyéh.*

— Avec peine, محال *mouhâl*, بالمشقه *bi-'l-mouchaqqah.*

AVELINE, فندق *fondoq*, بندق

bendoq, زلزال لـوز *zelzâl-louz*, زلز اللوز *zelz êl-louz*.

AVÈNEMENT, طلوع *toulou'*, ورود *ouroud*.

—Avènement au trône, جلوس *djelouss*, *djoulouss*.

L'AVENIR, الزمان الصارع *êz-zemân êl-moddâre'*.

—A l'Avenir, لقدّام *li-qoddâm*, حينا *heynâ*.

AVENTURE, واقعه *ouaqa'ah*, pl. وقايع *ouqâya'*, قضا *qaddâ*.

AVÉRÉ, تحقيق *tehaqqyq*, مثبّت *mathabbet*, مشبوت *mechbout*, محقّق *mohaqqeq*.

Il a AVÉRÉ, تحقق *tehaqqaq*, ثبّت *thebbet*, سجّل *sedjel*, *seggel*, *segguel*.

— On a Avéré qu'il avait tué, سجلوا عليه انّه قتل *sedjelloû a'layhi enne-ho qatel*.

AVERSE, مطر *mattar*, pl. امطار *âmtâr*, شطّا *chittâ*.

AVERSION, نفره *nefréh*, كره *kerh*, اكراه *ékrâh*, *ikrâh*, بغض *baghd*, بغضه *baghdah*, قرف *qerf*, كراهه *kerâhah*.

— Il a eu en Aversion, قرّف *qarref* (*Voyez* Il a ABHORRÉ).

— Je l'ai en Aversion, كرهت نفسي منهُ *kerehét nefs-y min-ho*, قلبت نفسي عنهُ *qalebet nefs-y a'n-ho*.

Il a AVERTI, اخبر *âkhbar*, خبّر *khabbar*, اعلم *âa'lem*, نسح *nassèh*, *nassah*.

AVERTISSEMENT, خبر *khabar*, *khaber* (*Voyez* ANNONCE et AVIS).

AVEU, اقرار *iqrâr*, *êqrâr*, اعتراف *i'tirâf*.

AVEUGLE, اعمّى *âa'mmâ*, اعمى *â'mä*, اعما *â'mâ*, عمى *a'mä*, plur. عُما *eu'ma*, عُميان *o'myân*, *ou'myân*, *eu'myân*, ضرير *daryr*, pl. ضريرين *daryryn*.

— L'hôpital des Aveugles, دار العُميان *dâr êl-ou'myân*.

— Il a feint d'être Aveugle, تعامى *tea'âmä*.

Il a AVEUGLÉ, اعمى *âa'mey*, اعما *âa'mâ*.

AVEUGLÉMENT, عماوه *a'mâouèh*.

Vous AVEZ, عندكم *a'nd-koum*.

— Certes vous Avez raison, انّ عندكم الحـــــــق *ênn a'nd-koum êl-haqq* (m. à m. chez vous est le droit).

— Vous Avez été, كنتم *kontoum*, *kountoum*, كنتوا *kontoû*, *kountoû*, انتم كنتم *êntoum-kon-*

toum, انتوا كنتوا *ênteû-kunteû*.

AVICENNE (n. pr.), ابن سينا *Êbn-Synâ*.

AVIDE, حريص *haryss*, طامع *tâmè'*, طميع *tamy'*, plur. طمّاع *tammâ'*, ماسك *mâssek*, شره *cherh*.

AVIDITÉ, طمع *tam'*, *tami'*, طماعه *tamâ'ah*, حرص *hers*, *hirs*, شراهه *cherâhah*.

— L'Avidité perd les hommes, الطمع يغرّق الناس *êt-tam' yghar-raq ên-nâs*.

AVILA (v. d'Esp.), افيله *Afylah*.

AVILI, قبيح *qabih*, قبّيح *qob-byh*, دليل *delyl*, حقير *haqyr*, pl. حقيرين *haqyryn* (*Voy.* ABJECT).

— Avili de prix, رخيص *ra-khyss*.

Il a AVILI, حقّر *haqqar*, دلّل *dellal*, بهدل *behdel*, دنا *danâ*, نقص *naqass*, بخس *bakhuss*, نجس *nedjess*.

Il s'est AVILI, دنؤ *danoû*, حقر *hoker*, دلّ *dell*.

AVILISSEMENT, حقاره *haqaréh*, *hiqâréh*, تحقير *tehaqyr*, تدليل *ted-lyl*, دنا *danâ*, دناوه *danâouéh*, نقص *naqss* (*Voyez* ABJECTION).

AVIRON, مجداف *midjdâf*, *migdâf*, مقداف *meqdâf*, *miqdâf*, *mouqdâf*, *migdâf*, pl. مقادف *me-qâdef*.

AVIS (avertissement), نسيحه *nessyhah*, pl. نسايح *nessâyh*; تنبيه *tenbyéh*, *tenbyah*, نصح *nash*, pl. نسايح *nessayh* (*Voyez* AVERTISSE-MENT, ANNONCE).

— (opinion), ظنّ *zenn*, *zann*, قياس *qyâss*, تخمين *tekhmyn*.

— Avis au public, وعظ *oua'ezz*.

— Il a été d'Avis, ظنّ *zann*, خمّن *khammen*.

— Il a été du même Avis que vous, توافق معكم *touâfeq ma'-koum*.

AVOCAT, وكيل *oukyl*, فقيه *fa-qyh*.

AVOINE, هرطمان *hertemân*, خرطال *khortâl*, شوفان *choufân*.

Il a AVOISINÉ, قارب *qâreb*.

Nous AVONS, عندنا *a'nd-nâ*, لنا *le-nâ*.

— Nous Avons une grande maison, لنا دار كبير *lenâ dâr ke-byr*.

— Nous Avons été, كنّا *kon-nâ*, احنا كنّا *êhnâ-konnâ*, نحن كنّا *nahn-konnâ*.

Il a AVORTÉ (il est né avant terme), سقط *saqatt.*

— Elle a Avortée (l'accouchée), سقطت *saqqattét*, طرحت *tarahét.*

AVORTEMENT, سقط *saqtt*, طرح *terḥ.*

AVORTON, سقوط *saqoutt*, مسقط *mosqatt*, مسقوط *mesqoutt.*

AVOUÉ (procureur), وكيل *oukyl.*

Il a AVOUÉ, اعترف *ê'teraf*, قرّ *qarr.*

— Tu Avoues, بتقرّ *betqerr.*

— Il a fait Avouer, قرّر *qarrar.*

AVRIL, ابريل *âbryl*, نيسان *nyssân.*

AXE, قطب *qotb*, زاويه *zâouyéh*, محور *mihouer.*

AXIÔME, قول *qoul*, مقال *meqâl*, مثل *methl*, *mesl*, pl. امثال *âmsâl*; قاعيدة *qâ'ydéh.*

AYAR, neuvième mois de l'année solaire, correspondant à mai, ايار *âyâr.*

AYCHAH (n. pr. fém.), عيشه *A'ychah.*

AYEUL, جدّ *djedd*, *djidd*, *gedd*, *guedd*, بابا *bâbâ*, سيدى *sydy.*

AYEULE, جدّه *djeddéh*, *djeddah*, *djiddah*, *geddéh*, *gueddéh*, يومه *youmah*, ستّ *sett*, plur. ستّات *settât.*

Les AYEUX, اجداد *édjdâd*, جدود *djedoud* (*Voyez* Les ANCÊTRES).

AYLOUL (premier mois de l'année solaire, correspondant à septembre), ايلول *âyloul*, *êyloul.*

AYN ع, dix-huitième lettre de l'alphabet arabe, vingtième de l'alphabet moghrebin, donne à la voyelle qui l'accompagne un son guttural et syncopé, عين *a'yn*, العين *él-a'yn*, لعين *l-a'yn.*

AZAMUR (v. d'Afr.), ازمور *Azamour*, ازمّور *Azammour.*

AZEROLE, مشمله *mouchmoulah*, *mouchmilah.*

AZEROLIER, شجره ذا المشمل *chadjerah dé-'l-mouchmoul.*

AZILA (v. d'Afr.), اصيلا *Assylâ.*

AZUR, لاجورد *lâdjouerd.*

AZURÉ, لاجوردى *ladjouerdy*, ازرق *âzraq*, fém. زرقا *zerqâ*, اسماوى *êsmaouy.*

AZYME (pain sans levain), فطير *fattyr*, pl. فطاير *fottâyr.*

B

B ب, seconde lettre de l'alphabet français et de l'alphabet arabe, با *bâ, bé, bé.*

Babil, لتّ *loutt,* لقش *louqch.*

Babillard, هاذر *hâder,* لتيت *latyt,* لقيش *laqych,* لقّاش *laqqâch,* قوّال *qaqoûl,* هرّاف *herrâf,* كثير الكلام *kethyr êl-kelâm.*

— Femme Babillarde, باطه *baltah,* سليطه *selyttah.*

Il a Babillé, هذر *hadar,* لتّ *latt,* لقش *laqach,* حكا *hakâ.*

Babord, جانب شمال المركب *djânb chemâl êl-merkeb,* كرّيدر مـتـــاع الـيـــســـار *korrydor mtâa' 'l-yssâr.*

Babouche, بابوج *bâboudj,* pl. بوابيج *bouâbydj.*

— Faiseur de Babouches, بوابيجي *bouâbydjy.*

Babouin, قرد ميمون *qerd meymoun.*

Babylone, بابل *Bâbel, Bâbil.*

Bacha (*Voyez* Pacha).

Badin, لطيفي *lattyf,* لطيفي *lattyfy,* علاك *a'llâk,* خلبوص *khalbous,* plur. خلابيص *khelabyss.*

Badinage, لعب *laab,* لطف *loutf,* اطيفه *lattyféh,* خلبصه *khalbesséh.*

Il a Badiné, لعب *laab,* بحبح *bahabah,* علـك *a'lak,* خلبص *khalbess.*

Baeza (v. d'Esp.), بياسه *Beyâssah.*

Il a Baffoué, زبل *zebel,* هزر *hezzer.*

Bagage, اثواب *êthouâb,* روبا *roubâ,* حمله *hamlah, hemléh* (*Voy.* Attirail), عفش

Bagatelle, جزيه *djezyéh,* pl. جزيات *djezyât;* تـنـتيش *tentych,* pl. تناتيش *tenâtych.*

—C'est une Bagatelle pour lui, هذا تـنـتيش عنده *hadâ tentych a'nd-ho.*

Bagdad (v. d'Asie), بغـداد *Baghdâd.*

— Natif de Bagdad, بغدادی *baghdâdy*.

BAGUE (*Voyez* ANNEAU).

BAGUETTE, قضیب *qaddyb*, pl. قضبان *qodbân*; قنبه *qannabah*, pl. قنبات *qannabât*, مدك *madakk*.

BAHUT (coffre), سبت *sebt*, pl. اسبات *âsbât*, صندوق *sendouq*.

BAI, اسمر *âsmar*, دوری *doury*.

BAIE (petit golfe), کرفز *korfoz*. *kerfez*, مرسی *mersä*, موردة *mouradah*, جون *djoun*.

— (de fruit), حبّ *hebb*, *hobb*, حبّة *hebbéh*.

Il a BAIGNÉ (mouillé), بلّ *bell*, صبّغ *sabbagh*, فزگ *fazag*.

Il s'est BAIGNÉ, استحمّ *éstahamm*.

— Je me suis Baigné, استحممت *éstahamemt*.

BAIGNEUR (qui se baigne), مستحمم *mostahamem*.

— (qui tient un bain), حمّامجی *hammâmdjy*.

BAIGNOIRE, حوض الحمّام *houdd él-hammâm*.

BAIL, اجارة *édjâréh*.

— Il a pris à Bail, کرا *kerá*.

BAIN, حمّام *hammâm*, plur. حمّامات *hammâmât*, حمّامین *hammâmyn*.

Il a BAISÉ, باس *bâss*, باوس *bâouss*, تقبّل *teqabbel*, تباوس *tebâouss*.

— Ils ont Baisé sa main, قبّلوا یدهُ *qabbeloû yd-ho*.

UN BAISER, بوس *bouss*, plur. بوسه *boussah*.

BAISSE, تنزیل *tenzyl* (*Voyez* ABAISSEMENT).

Il a BAISSÉ (v. a.), نحا *nakhá*, طاطا *tattâ*, تکا *taká* (*Voyez* Il a ABAISSÉ).

— (v. n.), (*V.* Il s'est ABAISSÉ).

— Baisse toi et ramasse cela, طامل ظهرك وحوش هذا *tâmel dahr-ak ou-houch hadâ*.

— Il a Baissé de prix, رخص *rakhass*.

— Il a fait Baisser de prix, رخّص *rakkhass*.

— La toile de France a Baissé de quinze pour ceut, قماش فرنجی رخص خمستعش فی المیه *qoumâch frangy rakhass khamsta'ch fy-'l-myéh*.

BAL, رقاص *riqâss*, رقّص *reqqess*, تعلیله *taalyléh*.

BALADIN, بلهوان *belehouân*, pl. بلهوانين *belehouânyn*; بهلوان *behlouân*, pl. بهاولن *behâoulen*; فشار *fachâr*, pl. فشارين *fachâryn*.

BALAFRE, اشـــاره *âchâréh*, اثار الجرح *âthar êl-djarrèh*.

BALAI, شطابـــه *chittâbah*, مسهله *mousséhlah*, مكنس *mekniss*, مكنسه *meknisséh*; pl. مكانس *mokâness*; مقشه *moqachéh*.

Rubis BALAIS, ياقوت يماني *yâqout yemâny*.

BALANCE, ميزان *myzân*, plur. موازين *mouâzyn*, وزنه *oueznéh*; سنجه *sandjah*, pl. سنجات *sandjât*.

— Il a pesé à la Balance, وزن *ouézen*.

— Balance juste, ميزان مضبوط *myzân madbout*.

— Le signe de la Balance, بورج الميزان *bourdj êl-myzân*.

BALANCIER de pendule, رقاص *raqqâss*.

BALAYAGE, تشطيب *techtyb*.

Il a BALAYÉ, اشطب *échteb*, كنس *kanass*, كـنس *kannass*.

BALAYURE, كـناسه *konnassêh*, زباله *zebâléh*.

BALBASTRO (v. d'Esp.), بربشتر *Berbechter*.

BALBEK (v. de Syrie), بعلبك *Baalbek*.

Il a BALBUTIÉ, نعنع *naanaa*, تمتم *temtem*.

BALEINE (cétacée), قيطوس *qyttous*, بيله *bylah*, حوت *hout*, pl. حيتان *haytân*.

BALISTE, منجنيق *mandjanyq*, قذاف *qaddâf*, *qazzâf*.

BALIVERNES, كلام بطال *kelâm battâl*, ترّهات *torréhât* (*Voy.* BAGATELLE, BABIL, BAVARDAGE).

BALLE à jouer, كوره *kourah*, *kaourah*, *kaurah*.

— de fusil, رصاص *ressâs*, رصاصه *ressâssah*, ثقيل *thaqyl*, *tsaqyl*, زلطه *zelattah*.

— de marchandises, فرده *ferdéh*, *fardéh*, *fardah*, pl. فردات *ferdât*; غايشـــه *ghâychéh*, شدّه *chaddah*, *cheddéh*, plur. شدّات *cheddât*; بالة *balah*, pl. بالات *bâlât*; حمل *haml*, pl. احمال *éhmâl*.

— de café, سنصان *sinsân*.

BALLON, طابه *tâbéh*, *tâbah*, pl. طابات *tâbât*; عكره *o'krah*, *eukrah*.

BALLOT (*Voyez* BALLE de marchandises).

Il a BALLOTTÉ, هز *hazz*, *hezz*.

BALOURD, بهلول *behloul*, مطرمخ *mottarmakh*, دمّوقى *demmouqy*, دمّوكى *doummouky*, احمق *âhmaq*.

BALSAMINE, بها *behâ*, غيارة *ghayâréh*.

BALSAMIQUE, معطّر *mou'atter*, بلسامى *balsâmy*, بلسانى *balsâny* (*Voyez* AROMATIQUE).

BALUSTRADE, درابزين *derâbzyn*, pl. درابزينات *derâbzynât*; اسطوان *éstouân*, pl. اسطوانات *êstouânât*.

BAMBOU, قصاب هندى *qassâb-hendy*, بمبوة *bambouh*.

BAN, ندا *nedâ*, علانيه *i'lânyéh*, منادة *menâdéh*, pl. منادات *menâdât*.

BANANE, موزة *mouzah*, pl. موز *mouz*.

BANANIER, شجرة الموز *chadjerét él-mouz*, سجرة دا الموز *sadjerah dê-'l-mouz*.

BANC (siége), كرسى *koursy*, pl. كراسى *korâssy*.

— de sable, كوم الرمل *koum êr-raml*, كومة رمل *koumét raml*, دكّة رمل *dekket raml*, بنك رمل *bank raml*

BANDAGE, حفلط *heflatt*, لفافه *lefâféh*, pl. لفافات *lefâfât*, لزقه *lezqah*, حزام *hezâm*.

BANDE de linge, صارق *sâriq*, حزام *hezâm*, *hezém*.

— de soldats, صف *saf*, plur. صفوف *sefouf*.

— d'hommes, جوقه *djouqah*, plur. جوقات *djouqât*, اجواق *âdjouâq*.

— Ils marchent par Bandes, يمشوا كلّهم شربه بشربه *yemchoû koll-houm chorbah be-chorbah*.

Il a BANDÉ un arc, اوتر *áouter*, شدّ القوس *chedd él-qouss*.

— une plaie, عصّب *a'ssab*, لزق *lazaq*, *lezaq*.

BANDEAU, حزام *hezâm*.

— Bandeau royal, تاج *tâdj*.

BANDELETTE (*Voyez* BANDE de linge).

BANDEROLE, بيراق صغير *beyráq saghyr*, فرص *forss*.

BANDIT, حرامى *harâmy*, plur. حراميه *harâmyéh*; غزو *ghazou*; جلالى *djelâly*, pl. جلاليه *djelalyéh*.

BANDOULIÈRE (*Voyez* BAUDRIER).

BANLIEUE, حوال *haouâl*, ديره *dyréh*, *dayréh*, دايره *dâyréh*.

BANNI, مطرد *mattered*, منفى *monfy*.

Il a Banni, نفى *nefâ, nefey,* نفا *nefâ,* طرد من *tered min.*

Bannière, بيرق *beyraq,* بيراق *beyrâq,* pl. بيارق *beyâreq;* سنجاق *sandjâq,* بندیره *bandyrah,* لواء *liouâ,* علام *a'lam.*

— Ils ont déployé leur Bannière, نشروا البيراق *necheroû 'l-beyrâq,* دشروا البيرق *decheroû 'l-beyraq.*

Bannissement, نفى *nefy,* نفيه *nefyéh,* طرد *terd.*

Banque, صرّافه *serrâféh,* صرّافيه *serrâfyéh,* دكان الصرفى *doukkân ês-serafy.*

Banqueroute, افلاس *îfláss,* مفلّس *mefellis,* فلّاسه *fallassah,* كسر *kesr.*

— Il a fait Banqueroute, فلس *faless, falass,* انكسّر *énkesser;* صبغ يده *sabagh yd-ho* (m. à m. il a teint sa main).

— Il a fait Banqueroute de dix mille écus, فلس فى عشرة لاف ريالات *faless fy a'chert-éláf ryâlât.*

Banqueroutier, مفلّس *moufelless,* فالس *fâless,* مكسور *maksour,* هارب *hâreb.*

Banquet, ضيافه *dayâféh,* pl. ضيافات *dayâfât;* وليمه *oualyméh,* pl. وليمات *oualymât;* مجلس *medjlis, meglis;* عزيمه *a'zyméh,* plur. عزيمات *a'zymât;* حفله *haffeléh,* pl. حفلات *haffelât;* اقامه *îqâméh,* pl. اقامات *îqâmât.*

Banquette (*Voyez* Banc).

Banquier, صرّاف *serrâf, sarráf,* pl. صرّافين *sarrâfyn;* صيرفى *syrafy,* pl. صيارف *syâref.*

Baptême, معموديه *ma'moudyéh,* تعميد *te'amyd,* عماد *eemâd,* عماده *eemadéh,* صبّغه *sabbeghah.*

Baptisé, معمود *ma'moud.*

Il a Baptisé, عمّد *a'mmad,* صبغ *sabagh.*

Baquet, تكنه *tekné,* مستيله *mestylah, mestyléh.*

Barbare (étranger), اعجم *â'adjem,* عجمى *a'djemy,* حربى *harby,* غاريب *ghâryb.*

— (ignorant, grossier), غاشيم *ghâchym,* جاهل *djâhel.*

— (cruel), قصاوى *qassâouy,* ظالم *zâlem.*

Barbaresque, مغربى *moghreby, moghraby, mogharby,* pl. مغاربه *moghâreléh,* مغربه *mogharbah;* بربرى *berbery,* plur. برابرا *barábrá.*

Barbarie (contrée d'Afrique), المغرب *él-Moghreb*, بربريه *Berberyéh*, ولاية المغرب *oulâyél él-Mogreb*, برّالغرب *él-Gharb*, الغرب *berr él-Gharb*; بلاد المغاربه *belâd él-Moghârebah*.

— (ignorance, grossièreté), جاهليه *djâhelyéh*.

— (cruauté), قساوه *qassâouéh*, ظلم *zoulm*.

Barbarisme, غلط مشهور *ghalatt mechhour*.

Barbe, دقن *doqn*, *daqn*, *daqan*, pl. دقون *doqoun*, دقنه *doqnah*, *daqnah* (en berbere تامرت *târmart*).

— Longue Barbe, لحيه *lehyah*, *lahyah*, pl. لحا *lohâ*.

— Qui a très-peu de Barbe, سكسوف *saksouf*, كسته *kostéh*.

— Il a fait la Barbe (rasé), حلق الدقن *halaq él-daqn* (*Voy.* Il a Accommodé la barbe).

— Il a laissé croître sa Barbe, سيّب دقنه *sayyeb daqn-ho*, رخا دقن *rakhâ daqn*, طلق الدقن *talaq él-daqn*, فلت دقنه *falat daqn-ho*.

Chien Barbet, كلب مشعر *kelb mocha'er*.

Barbier, مزين *mouzéyn*, بربر *berber*, حجام *hadjam*, حفاف *hafâf*, حلاّق *hallâq*.

Barbon, اختيار *ikhtyâr* (*Voyez* Barbu).

Il a Barbotté dans la boue, خبّص فى الطين *khabbass fy 'ttyn*.

Il a Barbouillé, وسّخ *ouassakh*.

Barbouilleur (mauvais peintre), نقّاش غاشيم *naqqâch ghâchym*.

Barbu, لحيى *lohyy*, ملتحى *moltehy*, pl. ملتحّين *moltehyyn*; ابو دقن *abou-daqn*.

Barca (contrée d'Afr.), برقه *Barqah*.

Barcelone (v. d'Esp.), برشلونه *Barchelounah*, برشيلونه *Barchylounah*.

Bardane, لصيق *loussyq*.

Il a Barguigné, عالج *a'âladj*.

Baril, برميل *barmyl*, plur. براميل *barâmyl*, واربل *ouâryl*.

Baromètre, ميزان الهوا *myzân él-haouâ*.

Baroque (étrange), غاريب *ghâryb*, عجايب *a'djâyb*.

Barque, مركب *merkeb*, plur. مراكب *merâkeb*; سندل *sendal*, pl. سنادل *senâdel*; شختوره *chekh-*

tourah, شختور *chakhtour*, plur. شخاتير *chekhâtyr*; شيطيه *cheyttyéh*, pl. شيطيات *cheyttyât*; شايقه *châyqah*, pl. شايقات *châyqât*; سايقه *sâyqah*, plur. سوايق *souâyq*.

Barre de bois, de métal, قضيب *qaddyb*, pl. قضبان *qedbân*; دقر *doqer*, pl. دقور *deqour*; شاحوط *châhoutt*, plur. شواحيط *chouâhytt*.

— de sable (*Voyez* Banc de sable).

Il a Barré (effacé, annullé), (*Voyez* Il a Annullé).

— Il a Barré la porte (barricadé), دقر الباب *daqar êl-bâb*, دربس الباب *derbes êl-bâb*.

Barreau (*Voyez* Barre).

Barricade, درباس *derbâss*.

Il a Barricadé, سدّ *sedd* (*Voy.* Il a Barré).

Barrière (*Voy.* Barricade).

Barrique, قرطيل *qartyl*, بتيه *bettyéh*, pl. بتانى *betâty*; بطيه *bottyah*, pl بطيات *bottyât* (*Voy.* Baril).

Bas (peu élevé), تحتى *tahaty*, دونى *douny*, واطى *ouâtty*, سفلى *sefely*.

— (vil), حقير *haqyr*, دنى *deny*, رخيص *rakhyss*.

— Bas prix, رخص *rekhs*.

— Bas-fond, قصاير *qessâyr*.

— Le Bas, سفل *sefel*.

— Au Bas, en Bas, تحت *taht*, *tahat*, دون *doun*, من تحت *min-tahat*.

— Au Bas de la montagne, تحت الجبل *taht êl-djebel*, فى سفل الجبل *fy sefel êl-gebel*.

— Il a mis à Bas (*Voyez* Il a Abattu).

— Elle a mis bas (en parlant des animaux), ولدت *oueledét*.

— Il a parlé Bas, وشوش *ouechouech*, وسوس *ouessoues*, قال بالدمدمه *qâl be-'d-demdemèh*.

— Bas-Ventre (*Voyez* Abdomen).

— Bas-Bord (*Voy.* Babord).

Bas (chaussure), جراب *djerâb*, *guerâb*, تقاشر *te'âcher*, شخشير *chakhchyr*, plur. شخاشير *chekhâchyr*; چوراب *tchourâb*, pl. چروراب *tcherouâb*.

Basane, بطانه *battânah*, *battâneh*, جلد الخروف *djeld êl-kharouf*.

BASANÉ, اسمر *âsmar*; fém. سمرا *samrâ*, pl. سمر *soumr*.

BASCULE, نعامه *ne'âméh*, قبّان *qebbân*, pl. قبابين *qebabyn*.

BASE, اساس *âssâs*, تمل *temel*, قاعد *qâ'id*, قاعدة *qâ'idéh*, plur. قواعد *qouâ'id*; ركن *rokn*, plur. ارکان *ârkân*.

Il a BASÉ, تمّل *temmel*.

BASILIC (plante), ريحان *ryhân*, حبق *habaq*.

— (serpent), حية مليكيه *hayét melykyéh*, حيه تاجيه *hayéh tâdjyéh*, صل *sall*, plur. اصلال *âslâl*, سلطان الحيات *soultân êl-hayât*, ملك الحيات *melik êl-hayât*.

BASILIQUE, كنيسهٔ مليكيه *kenysét melykyéh*, سلطانيه *soultânyéh*.

BASSE-COUR, حوش *houch*, pl. احواش *âhouâch*.

BASSEMENT, حقيراً *haqyrân*.

BASSESSE, ذلّه *dillah*, *dilléh*, دلّ *dell*, حقاره *hiqârah*.

BASSIN de métal, طشت *techt*.

— de pierre, حوض *houdd*, pl. احواض *êhouâdd*.

— de fontaine, جزّن *djouzzen*, برکه *birkéh*.

— de jardin, فسقيه *fasqyéh*.

— de balance, کفه *kefféh*.

BASSINE (*Voyez* BASSIN de métal).

BASSINET, فاليه *fâlyéh*.

BASSORA (v. de Perse), بصرهٔ *Basrah*, *Bosrah*.

— Natif de Bassora, بصری *basry*, *bosry*.

BASTION, طابيه *tâbyah*.

BASTONNADE, علقه *a'llaqah*, pl. علق *o'llaq*, *eu'lleq*, ضرب بعصی *darb be-a'ssä*.

— sur la plante des pieds, فلاقه *falâqah*.

— Il a donné la Bastonnade (*Voyez* Il a BATONNÉ).

— On lui a donné cent coups de Bastonnade, ضربوهُ بمية عصايه *darabou-ho be-myét a'ssâyéh*, انضرب مايهٔ عصی *êndarab mâyét a'ssä*.

BAT d'âne, de mulet, سمر *semer*, بردعه *berda'ah*.

— de chameau, صاغه *sâghah*.

— de dromadaire, رحله *rahaléh*.

BATAILLE, وقعه *ouaqa'ah*, کون *keoun*, کاونه *kaounéh*, محربه *mouharebah*, حراب *herâb*, plur. حرابات *herâbât*; قتال *qittal*, pl. قتالات *qittâlât*.

— rangée, حراب صفيف *herab safyf.*

— Champ de Bataille, مصفّ *messaff*, pl. مصافّ *massâff.*

— Il a livré Bataille, ضرب قتال *darab qittâl.*

— Il a gagné la Bataille, انتصر *êntessar.*

— Il a perdu la Bataille, انكسر *ênkesser.*

BATARD, ابن زانى *êbn zâny*, بن السـراري *ben ês-serâry*, بن زانى *ben zâny*, ولد زنا *oueled zenâ*, ولد المسيكه *oueled êl-mossykah*, بندوق *bendouq*, pl. بنادق *benâdyq*, بن شرموط *ben charmoutt* (*Voyez* ADULTÉRIN).

BATARDEAU, سدّ *sedd*, جسر *djesr, gesr.*

BATEAU, فلك *felouk, felek*, قايق *qâyq*, قياس *qayâss*, قارب *qârb*, pl. قوارب *qaouârib* (*Voyez* BARQUE).

BATELEUR (*Voyez* BALADIN).

BATELIER, مراكبى *merâkby*, بحرى *bahary*, plur. بحريه *baharyéh.*

BATI, مبنى *mobny.*

Il a BATI, بنا *banâ*, بنى *banä*, عمّر *a'mmar.*

— Il Bâtit, كيبنى *keyebny.*

— Il a Bâti (faufilé), شلّ *challl*, سرّج *serradj.*

BATIER, برادعى *berâda'y*, pl. برادعيه *berâda'yéh.*

BATIMENT (édifice), بنا *benâ*, بنايه *benâyéh*, *benâyah*, دار *dâr*, عمارة *i'mâréh, i'mârah.*

— (navire), (*Voyez* ce mot).

BATISSE (*Voyez* BATIMENT).

BATISTE (toile), بتيستا *batystâ.*

BATON, نبّوت *nabboutt*, plur. نبابيت *nebâbyt*; عصاة *a'ssâh*, عصايه *a'ssâyéh*, عصا *aassâ*, pl. عصوان *aassaouân*, عصى *a'ssä*, *o'ssey* (en berbere تغريت *tighryt*).

Il a BATONNÉ, عصا *a'assâ*, ضرب بعصـــى *darab be-a'ssä*, طعم علقه *taam qatléh*, طعم قتله *taam a'llaqah.*

BATONNIER (estafier), قوّاس *qaouâs*, كوّاس *kaouâs.*

— Chef des Bâtonniers, مقدّم *moqaddem.*

BATTAGE (action de battre), ضرب *darb.*

— du grain, دقّ القمح *deqq êl-qamèh*, درس *ders*

BATTANT de porte, درفه *derféh*, مصرع *mesraa, mesra', misra'.*

Batterie (querelle), شاماطه *châmâttah* (*Voyez* Altercation).

— de canons, صفّ المدافع *saff él-medâfe'.*

— de cuisine, آلات المطبخ *âlât él-matbakh.*

Il a Battu (frappé), ضرب *darab*, *dareb*, طرق *taraq*, دقّ *daqq.*

— Il l'a Battu, ضربهُ *darab-ho;* — ils l'ont Battu, ضربوهُ *darabou-ho*, *darabou-h.*

— Il m'a Battu, ضربنى *darab-ny.*

— Il t'a Battu, ضربَك *darab-ak;* — il t'a Battue, ضربك *darab-ek;* — ils t'ont Battue, ضربوكى *darabou-ky.*

— Il a Battu (vaincu), غلب *ghalab*, كسر *kassar.*

— Il a Battu le tambour, زفّ *zaff.*

— le briquet, قدح *qadah.*

— le grain, درس *deress*, دقّ *daqq.*

— Il a Battu des mains (applaudi), زقف *zaqaf*, صفّق *saffaq.*

— Il a été Battu, انطرق *éntaraq*, انضرب *éndarab.*

Baudet (*Voyez* Ane, Anon).

Baudrier, مضمّه *modammah*, بند *band*, *bend*, حزام *hezâm*, زنار *zonâr*, منطقه *manteqah*, حمالة السيف *hemâlét és-seyf*, حماله ذا لسكين *hamâlah dê-'s-sekkyn.*

Baume, بلسم *balsam*, بلسام *balsâm*, بلسان *balsân*, *belsân*, بلاسن *balâssan*, دهن *dehen.*

Bavard (*Voyez* Babillard).

Bavardage, قيل وقال *qeyl ouqâl* (*Voyez* Babil, Baliverne).

Il a Bavardé (*Voyez* Il a Babillé).

Baye, ريال *reyâl.*

Il a Bayé, رَيّل *reyyel.*

Baveux, مريّل *moreyyl*, plur. مريّلين *moreyylyn.*

Bavière (roy. d'Allemagne), باويره *Bâouyrah.*

Il a Bayé, ثيّب *theyeb*, *tsayeb*, تاوب *tâouab*, تتاوب *tetâouab.*

Bayement, ثوبا *thaoubâ*, *tsaoubâ.*

Bayonne (v. de France), بيونه *Bayounah*, *Beyaunah.*

Baza (v. d'Espagne), بسطه *Bastah.*

Bazar, بازار *bâzâr*, خان *khân*, سوق *souq*, وكاله *oukâléh.*

BAZILE (n. pr.), باسيليوس *Bassylyous.*

BÉATITUDE, مباركه *mobârekéh*, طوبا *toubâ*, سعدك *sa'adéh*, سعاده *se'âdah*, pl. سعادات *sa'âdât.*

BEAU, بهى *behy*, حسن *hassan*, *hassen*, حسين *hasséyn*, جميل *djemyl*, *guemyl*, قويس *qouéyss*, *qouyess*, قويّس *qouyyss*, *qouyss*, كويّس *kouyyss*, *koueyyss*, كيّس *keyyss*, مزيان *mezyän*, *mizyân*, مليح *melyh*, شهى *chehy* (en berbere يلّه *yllah*).

— Belle, جميلـــه *djemyléh*, *guemyléh*. كويّســـــه *koueyysséh.*

— Plus Beau, احسان *âhssân*, اقوس *âqouess*, اكوس *âkouess.*

— Très Beau, جميل قوى *djemyl qaouy*, جميل جدّاً *djemyl djiddân*, مليح بالزاف *melyh bi-'zzâf.*

— Il a été Beau, بها *behâ*, جل *djamal.*

— Bel homme, رجل حسن *radjel hassan*, رجل مقبول *radjel maqboul.*

— Belle maison, بيت نفيس *béyt nefys*, بيت متكون *béyt metkoun*, دار مزين *dâr mozéyn.*

— Le chemin est Beau, الطريق مليـــح *ét-taryq melyh.*

— Il a trouvé cela Beau, استحسن هذا *éstahssen hadâ.*

— Tu as Beau dire, on ne te croit pas, ايش ما قـــلـــت مـمّا قلت مـا يـصـــدّقـــوك *éy-ch mâ qolt me-mmâ qolt mâ ysaddeqou-k.*

BEAUCOUP, كثير *kethyr*, قوى *qaouy*, جدّاً *djeddân*, قباله *qobâlah*, *qabâléh*, *qebâléh*, اقباله *âqbâlah*, بالزاف *bi-'zzâf*, باس *bâss*, ياسر *yâsser* (en berbere اتاس *âttâs*).

— Beaucoup plus, بالاكثر *be-'l-âkthâr.*

— Beaucoup moins, بالاقلّ *be-'l-âqall.*

— Est-ce Beaucoup pour moi, اى كثير هذا علىّ *éy kethyr hadâ a'lay-y*, استكـترت هذا علىّ *éstekterét hadâ a'lay-y.*

BEAU-FILS (gendre), (*Voyez* ce mot).

— (fils de l'autre époux), ابن الجوز *ébn-él-djouz*, ابن جوز *ébn djouz*, *ébn gouz.*

BEAU-FRÈRE (frère de l'époux), اخو جوز *ákhou djouz.*

— (mari de la sœur), جوز اخت *douz ókht.*

BEAU-PÈRE (père de l'autre époux), حم *ham*, ابو الجوز *âbou 'l-djouz*, ابو الجوزة *âbou-'l-djouzah*, *âbou-'l-gaouzah*, ابو جوز *âbou djouz*, ابو جوزة *âbou djouzah*, *âbou gaouzah*.

— (mari de la mère), جوز امّ *djouz ómm*.

BEAUTÉ, حسن *housn*, بهی *behey*, *behy*, محاسن *mohássen*, جومال *djoumâl*, جلاله *djelaléh*, لطافه *lettâféh*.

— Elle se fait aimer par sa Beauté, بحسنها تجلب الناس الی عشقها *be-housn-hâ tedjellcb ên-nâs îlä eu'chq-hâ*.

BEC, منقار *monqâr*, *menqâr*, pl. مناقير *menâqyr*, فم الطير *foum êt-tayr*.

BEC-FIGUE, توينه *touynéh*.

BÈCHE, مصحه *messahah*, مصحاه *massahâh*, لوح *louh*.

Il a BÈCHÉ, حقر *haqar*.

BECQUÉE, زقمه *zaqméh*.

BÉDAINE, بطن *battn*, بدن *beden*.

BÉDEAU, حسكه *hassekah*, جوخدار *djoukhadâr* (*Voyez* APPARITEUR).

BÉDOUIN, بدوی *bedaouy*, بداوی *bedâouy*, عربی سحراوی *a'raby sahrâouy*.

Il a BÉGAYÉ, تمتم *tamtam*, *temtem*, لدغ *ladagh*.

BÉGAYEMENT, لدغه *ledghah*, *ledgnéh*.

BÈGUE, الطغ *âlthagh*, تمتام *temtâm*, لادغ *lâdegh*, الدغ *âl-dagh*, اقرط *âqratt*, گرواط *gué-rouâtt*.

BEIGNET, زلابيه *zelâbyéh*, pl. زلابيات *zelabyât*.

BEL (*Voyez* BEAU).

BELANDRE, معاش *ma'âch*.

Il a BÊLÉ, معا *ma'â*, جعر *djaar*.

BÊLEMENT, جعر *dje'er*.

BELETTE, عرسه *e'rsah*, *è'rséh*.

BÉLIER, حمل *hamel*, *haml*, plur. احمال *îhmâl*; كبش *kebch*, *kabch*, pl. كبوش *kebouch*; فحل *fahl*, pl. فحول *feholl* (en berbere ازمر *êzimer*).

— (un des signes du zodiaque), برج الحمل *bourdj êl-haml*, *bourg êl-hamel*.

— (machine de guerre), منجنيق *mendjanyq*, *menganyq*.

BELLEMENT (sans hâte), شويه شويه *choyéh-choyéh*, على مهلك *a'lä mehelak*,

بلا استجـــــال *belâ âstidjâl.*

Belle-Fille (fille de l'autre époux), بنت جوز *bent djouz.*

— (bru), (*Voyez* ce mot).

Belle-Mère (mère de l'autre époux), حمه *hamah*, حمّاه *hammâh*, pl. حموات *hamaouât*, حمايه *hamâyéh.*

— Sa Belle-Mère, حماتهُ *hamât-ho.*

— (femme du père), جوزة اب *gaouzét âb.*

Belle-Sœur (femme du frère), جوزة اخ *djouzét âkh.*

— (sœur de l'autre époux), اخت الجوز *âkht él-djouz.*

Belligérant, محارب *mohâreb*, مبارز *mobârez.*

— Les deux puissances Belligérantes, دولتين محاربين *douletéyn mohârebéyn.*

Belliqueux, مغازى *moghâzy*, pl. مغازاة *moghâzât*, حربى *harby*, لاوند *lâouend.*

Bénédiction, بركه *berekah*, *berekéh*, pl. بركات *berekât*, تبريك *tebryk.*

Bénéfice, مكسب *mokseb*, pl. مكاسب *mokasseb*, فايده *fâydéh.*

Il a Bénéficié (il a eu du bénéfice), كسب *kasseb.*

Benêt, ابله *âblah*, *âbléh.*

Bénévole (*Voyez* Benin).

Béni, مبارك *mobârek*, امبارك *êmbârek.*

Il a Béni, بـــرك *barek*, دعا بالخير *da'á be-'l-kheyr.*

— Que Dieu te Bénisse! اللـــه يـــبرك فـــيـــك *Allah ybârek fy-k.*

Bénignité, لطف *loutf.*

Bénin, حليم *halym*, وديع *oudy'*, لين *leyen*, *leyn*, رحيم *rahym*, لطـيـف *lattyf*, ملايـم *molâym*, بشوش *bechouch.*

Benjoin, بخور جاورى *boukhour djâoury.*

Béquille, عكّازة *o'kkâzéh*, pl. اكاكيز *o'kâkyz.*

Berbere (nom de peuple), شلحى *chilhy*, قبيلى *qebayly* (en berbere امازغ *âmâzigh*).

Il a Bercé, هزّ *hezz.*

Berceau, تخت *takht*, مهد *mehed*, pl. مهود *mouhoud*, سرير *seryr*, pl. سرايـر *serâyr*, سرور *sourour*; مرجوحه *merdjouhah*, plur. مراجيح *merâdjyh.*

Berge, سدّ *sedd*, طرف *terf*, pl. اطراف *âttrâf*; جسر *djesr.*

BERGER, غنّام *ghannâm*, راع *râè'*, pl. رعاة *roa'âh*, رعّاة *ra'ât*; رعى *ra'y*, pl. رعيّن *ra'yyn*.

BERGERIE, صيرة *syrah*, plur. صير *seyr*; رعية *ra'yah*, ماندرة *mândrah* (en grec *mandra*).

BESACE, مخلاة *mekhlâh*, مخلايه *mekhlâyéh*, خرج *khourdj*, plur. خراج *kherâdj*; كيس *kyss*.

BESOGNE, شغل *choghl*, سبب *sebeb*.

— Il est allé à sa Besogne, راح *rah yechteghol*, راح يسيب *râh yssyb*.

— Je n'ai plus de Besogne, انقطع سببي *énqetta' sebeb-y*, ما بقا لي شغل *mâ baqâ l-y choghl*.

BESOIN, عازة *aâzah*, احتياج *ihtyâdj*, لزوم *lazoum*, اقتضا *iqtiddâ*, حاجه *hadjéh*, *hâgueh*, ضرورة *derouréh*.

— Il a eu Besoin, عاوز *aâ'ouz*, احتاج الى *éhtadj ilä*, اعوز *â'ouaz*, استحق لهُ *éstahaq le-ho*, اعتاز *ê'tâz*.

— J'ai Besoin, يستحق لي *yestahoq l-y*, انا محتاج *ânâ mohtâdj*, انا عواز *ânâ a'ouâz*.

— Tu as Besoin, يستحق لك *yestahoq l-ak*.

— Il a Besoin, يستحق لهُ *yestahoq le-ho*.

— Vous avez Besoin de cela, فى لازمكم هذا *fy lâzoum-koum hadâ*.

— Il n'est pas Besoin, ما يحتق شى *mâ yahtaq-chy*, ما لابد شى *mâ lâbod-chy*.

— Le sultan avait Besoin d'un visir pour gouverner son empire, كان السلطان محتاج الى وزير يدبّر دولتهُ *kân ês-soultân mohtâdj ilä ouezyr, ydabber doulét-ho*.

— Qui a Besoin, محتج *mohtedj*, محتاج *mohtâdj*, عواز *a'ouâz*.

BESTIAL, وحشى *ouahchy*.

BESTIALITÉ, حيوانه *hayouânéh*, وحشيه *ouahchyéh*.

BESTIAUX (*Voyez* BÉTAIL).

BÉTAIL, بهيم *behym*, بهيمه *behyméh*, pl. بهايم *behâym*; حيوان *hayouân*, pl. حيوانات *hayouânât*.

— Pièce de Bétail, قطيع *qatty'*, pl. قطعان *qetta'ân*.

BÊTE, بهيمه *behymah*, pl. بهايم *behâym*, بهيم *behaym*; حيوان *hayouân*, pl. حيوانات *hayouânât*; دابه *dâbéh*, pl. دواب *daouâb*, *douâb*.

— de somme, بهايم *behâym.*

— sauvage, وحـــش *ouahêch, ouahach*, pl. وحوش *ouahouch.*

—(stupide), صقيه *sefyh* (*Voyez* Benêt, Bestial).

Béthléem (ville de Syrie), بيت اللحم *Beyt êl-lahm.*

Bêtise (*Voyez* Bestialité).

Bétoine, كستره *kesteréh*, بتنيلا *bettonylâ.*

Bette, سلك *silk*, سلق *selq, silq.*

Betterave, بنجر *bondjar*, بنجاز *bindjâr, bingâr*, شوندر *choundar.*

Beurre frais, زبده *zebdéh*, زبده طريه *zebdéh taryéh* (en berbere تامديت *tâmodyt*).

— Beurre fondu, سمن *semen, sâmen* (en berbere اودى *âoudy*).

Bévue, غلط *ghalatt.*

Bey, بيك *beyk, bey*, سنجاق *sandjâq*, plur. سناجق *senâdjiq*, سنجاقات *sandjâqât.*

Bézoard, بادزهر *bâdzahar*, بزوار *bezouâr.*

Biais, اعوج *â'ouadj*, pl. عوجا *aoudjâ*, متعوج *meta'oudj.*

La Bible, التوراه *êt-tourâh.*

Bibliographie, فنّ كتبيّه *fenn koutoubyyéh.*

Bibliothécaire, حافظ الكتب *hâfezz êl-koutoub.*

Bibliothèque, كتبيه *koutoubyéh*, مكتبه *maktebéh*, خزانة الكتب *khezânét êl-koutoub*, خزانه ذاالكتب *khezanah dê-'l-koutoub*, كتاب خانه *kitâb-khânéh.*

Biche, لبوه *lebouah*, غزاله *ghazâléh.*

Bidon, زمزميه *zemzemyéh*, ركوه *rakouéh.* قيربه *qîrbeh. waterskin.*

Le Bien (opposé au mal), الخير *êl-kheyr.*

—Bien (adv.), طيب *tayeb*, مليح *melyh*, معدن *maadan*, طيب *taybin*, بخير *be-kheyr*, حسناً *hasnân* (*Voyez* Beaucoup).

— Il a fait du Bien, احسن *êhssan*, كرم *kerem.*

— Celui qui fait du Bien mérite qu'on lui en fasse, من يعمل الخير استحق ان يعملوا معهُ *men ya'mel êl-kheyr êstahaq ên ya'meloû ma'--ho.*

—Homme de Bien, رجل فاضل *radjel fâddel*, رجل صالح *radjel sâlèh*, رجل متفضّل *raguel motfaddel.*

Biens (richesse), مال *mâl*, pl. اموال *amouâl*, مقتنا *moqtenâ*, رزق *rezq*, pl. ارزاق *arzâq*, ملك *moulk*, pl. املاك *âmlâk*.

Bien-Être, حال طيب *hâl tdyeb*.

Bienfaisance, احسان *ihssân*, نعمه *ni'méh*

Bienfaisant, نعيم *naaym*, منعم *mouna'im*, رحيم *rahym*, كريم *kerym*.

Bienfait (subst.), خير *kheyr*, pl. خيار *kheyâr*; حسنه *housnah*, pl. حسنات *housnât*; فضل *fadl*, pl. افضال *afdâl*; نعمه *ni'méh*, pl. نعم *naam*; لطف *loutf*, كرم *kerem*.

— (adj.), ظريف *zeryf*.

Bienfaiteur (*Voyez* Bienfaisant).

Bienheureux, طوبانى *toubâny*, pl. طوبانين *toubânyn*; سعيد *sa'yd*, pl. سعدا *so'dâ*, مسعود *mesou'oud*.

Bienséance, لياقه *leyâqéh*.

Bienséant, لايق *láyq*, واجب *ouâdjeb*.

Bientôt, من قريب *min qaryb*, فى ساعه *fy-sâah*, عن قريب *â'n qaryb*, قريب *qaryb*.

— Bientôt il y aura du changement, عن قريب يصير تغير *a'n qaryb yssyr teghayr*.

Bienveillance, خاطر *khâtir*, *khâtr*, مودّه *moueddéh*, ودّ *ouedd*, محبّه *mohabbéh*, اشتهاء *ichtehâ*.

Bienveillant (*Voyez* Benin, Bienfaisant).

Sois le Bienvenu! مرحبا بك *merahbâ b-ak!* اهلاً و سهلاً فيك *ahelân ou-sahelân fy-k!*

— Soyez les Bienvenus! اهلاً و سهلاً فيكم *âhlân ou sehlân fy-koum*.

Bière (boisson), بيره *byrah*, بوزه *bouzah*.

—Verse-moi un verre de Bière, سبّ لى كاس البيره *soubb l-y kâs él-byrah*.

— (cercueil), تابوت *tâbout*, pl. توابيت *touâbyt*, نعش *naach*, pl. نعوش *na'ouch*.

Biffé, محو *mahou*, ممحى *memhy* (*Voyez* Annullé).

Il a Biffé (*Voy.* Il a Annullé).

Bigarré, ابلق *âblaq*, pl. بلق *boulouq*, ملوّن *melaouen*.

Bigot, مزوّر *mozaouer*, مزاى *mozây*.

Bijou, صياغه *sayâghah*, plur. صياغات *sayâghât*; جوهر *djouher*, مصاغ *messâgh*.

Bijouterie, تحف *tahaf*, جواهر *djouâhir*.

Bijoutier, صايغ *sâygh*, جوهرجي *djaouherdjy*, جواهرجي *djouâherdjy*, صوّاغ *ssaouâgh*.

Bilan, ميزان *myzân*, تعريف *ta'ryf*.

Bile, مرّة *morrah*, صفرا *safrâ*, سودا *soudâ*, مرارة *morârah*, حلوة *halaouah*.

Bilieux, ممرور *memrour*, صفراوي *safrâouy*, صوداوي *soudâouy*.

Billard, بلارت *byllârt*.

Billet (lettre), رساله *ressâlah*, *ressâléh*, مكتوب *maktoub*, تذكره *tezkereh*, ورقه *ouaraqah*, قص *qess*.

Billevesée (*V.* Baliverne).

Billot, قرميه *qormyah*, *qormyéh*, pl. قرم *qoram*, قرمه *qormah*.

Binaire, ثناوي *thenâouy*, *senâouy*, ثنائي *thounâyy*, *sounâyy*.

Bisayeul, جدّ ثاني *djedd thâny*.

Bisayeule, جدّه ثانيه *djeddéh thânyéh*.

Biscuit, كعك *kaak*, بجمات *boudjmât*; بقسمات *boqsomât*, *boqsmât*, بشمات *bechmât*, بقسيمات *beqsymât*. بقشماط *boqchmâtt*.

Bis (adj.), اسمر *âsmâr*.

Bise (vent), جرج *djerdj*.

Bissac, جراب *djerâb* (*V.* Besace).

Bitume, قير *qyr*, قفر *qiffer*.

Bizarre (*Voy.* Baroque, Bigarré).

Blafard (*Voyez* Blême).

Blamable, مذموم *medmoum*, ذميم *demym*.

Blame, ذمّ *demm*, طعن *ta'an*, لوم *leoum*, توبيخ *teoubykh*, تعييب *ta'yyb*, ملامه *malâméh*, تلويم *telouym*.

Il a Blamé, ذمّ *damm*, تعيب *ta'yb*. عتب *a'tab*, لام *lâm*, نهى *nehä*, *nehey*, تلوم *telaouem*, شنع *chenaa*.

Blanc (de couleur blanche), ابيض *ábyadd*, ابياض *ábyâdd*, pl. بيض *bydd*; سفيد *sefyd*.

— (propre), نضيف *neddyf*.

— Blanche, بيضا *bayddâ*, pl. بيض *bydd*, بيضات *beyddât*.

— Blanc d'œuf, بياض البيضه *beyâdd él-beyddah*.

Blanchatre, متبيض *motbéydd*.

Blancheur, بياضه *bayâddah*, بياض *beyâdd*.

Il a Blanchi (v. a.), بيض *bayadd*, بيّض *bayyadd*, *beyyedd*, تبيّض *tebeyyed*.

— Il a Blanchi à la chaux, كلّس *kallas*, جور *djaouar*.

— Il a Blanchi le linge, غسل *ghassal*, قصر *qassar*.

— Il a Blanchi (v. n.), باض *bâdd*.

— Il a Blanchi de vieillesse, شيب *cheyb*; شاب *châb*.

Blanchissage de linge, تغسيل *teghssyl*.

Blanchisseur, مبيض *mobeyadd*, غسّال *ghassâl*; قصّار *qassâr*.

Blasphémateur, كافر *kâfer*.

Blasphème, كفر *koufr*.

Il a Blasphémé, شتم *chetem*, جدّف *djeddaf*, كفر *kafar*.

Blatier, حنّاط *hannât*, جلّاب *djellâb*, دخيرجي *dekhyrdjy*.

Blé, قمح *qamh*, *qamèh*, plur. قموح *qoumouh*; (en berbere ايارذن *êyârden*, يردن *yrden*).

— Dans ce village trouve-t-on du Blé? فـي هـذا الدشار ينصب شي قمح *fy hadâ 'd-dechâr yensab-chy qamèh?*

— As-tu du Blé? عندك شي من القمح *an'd-ak-chy min êl-qameh?*

— Y a-t-il du Blé au marché? فيه شي قمح فى الرحبه *fy-h-chy qamèh fy-'r-rahbah?*

— Blé de Turquie, تركيه *turkyah*, *tourkyéh*, درا *dorâ*, *dourâ*.

— Marchand de Blé (*Voyez* Blatier).

Blême, صارى *sâry*, اصفر *âsfar*.

— Il est devenu Blême, اصفر *êsfar*.

Blessé, جريح *djeryh*, *garyh*, *garyèh*, pl. جرحا *djourahâ*, *gourahâ*, جرحى *djerahy*; مدبور *medbour*, مجروح *medjrouh*, *megrouh*, pl. مجروحين *medjrouhyn*.

Il a Blessé, جرح *djerèh*, *djerah*, *djarah*, *garah*.

Il a été Blessé, اجرح *êdjrèh*.

— Je suis Blessé au pied, رجلى مجروحه *redjly medjrouhah*.

Blessure, جرح *djerh*, *djourh*, pl. جروح *djerouh*.

Bleu, ازرق *âzraq*, *êzraq*, pl. زرق *zourouq*; ماوى *mâouy*.

— Bleue, زرقا *zarqâ*, pl. زرق *zourouq*, زرقات *zarqât*.

— Bleu foncé, Bleu de roi, كحل *kohol*, كحلى *koholy*, *kohly*.

— Bleu clair, Bleu céleste,

اسمـــاوى *êsmâouy*, *âsmâouy*, سماوى *samâouy*.

— Il a teint en Bleu, زرّق *zarraq*.

— Il est devenu Bleu, ازرق *êzraqq*, ازراق *êzrâqq*.

Bleuâtre, سترّق *motzarreq*.

Il a Bleui (*Voyez* Il a teint en Bleu).

—

En Bloc, بالحمله *bi-'l-hamléh*.

Blocus, محاصره *mohâsséreh*, محاطه *mohâttah*, محتاطه *mohtâttah*, تحويط *tehouytt*.

Blond, اصفر *âsfar*, plur. صفر *soufour*.

— Blond ardent, اشقر *âchqar*, عشكار *a'chkâr*.

—Blonde, سفرا *safrâ*, pl. صفر *soufour*, صفرات *safrât*; شقرا *chaqrâ*, pl. شقرات *chaqrât*.

Il a Bloqué, حاط *hâtt*, حوّط *haouatt*, احاط *ahâtt*, حصر *hâssar*.

Bluet, اجبيّور *âhbéybbour*, بالعمان *bêllaamân*.

Bluette, شراره *cherâréh*.

Bluteau, منخل *monkhoul*, pl. مناخل *menâkhel*.

Bobine, قنّوط *qannoult*, pl. قنانيط *qenânytt*.

Boca (poisson), بوقه *bouqah*.

Bocal, بوقال *bouqâl*, pl. بواقيل *bouâqyl*.

Bœuf, ثور *thour*, *thaur*, بقر *baqar*, *bagar*, plur. بقور *bouqour*, *beqour*; عرض *aard*, ثور مخصى *thour-makhsy*, فرد *ferd*, بكر *beguer* (en berbere ازغر *êzghir*).

—Viande de Bœuf, لحم بقرى *lahm beqry*, *lahm begry*, بقرى *beqry*, *begry*, لحم ذا البقرى *laham dê-'l-beqry*, لحم ذا البكرى *lahm dê-'l-begry*.

—Langue de Bœuf, لسان ذا الثور *lissân dê-'l-tsour*.

— Pieds de Bœuf, هركمه *herguémah*.

— Bouche du Bœuf, خنفوفه *khanfoufah*.

— Bœuf sauvage, بقر الوحش *baqr êl-ouahach*.

— Bœuf de charrue (mesure de labourage), فدّان *feddân*, plur. فدادين *fedâdyn*.

Bohémien, جنكان *djenkân*, *genkân*, چنگان *tchengân*.

Pour Boire (gratification), بخشيش *bakhchych*.

Bois, عود *a'oud*, عواد *a'ouâd*, pl. اعواد *ê'ouâd*, عيدان *e'ydân*.

— Bois à brûler, حطبه *hattabéh*, حطب *hattâb*.

— Quel Bois brûle-t-on dans ce pays? ايش من حطب يحرقوا فى ذا البلد *êych hattab yahreqoû fy dê-'l-beled?*

— Marchand de bois à Brûler, حطّاب *hattâb*.

— Bois de charpente, de menuiserie, خشبه *khachabéh*, خشب *khachab*.

— D'où vous vient le Bois pour les constructions? من اين يجيكم خشب متاع البنايات *min êyn ydjy-koum khachab metâ' 'l-benâyât?*

— Morceau de Bois, عقده *ou'qdéh*, pl. عقد *ou'qd*, *ou'qoud*.

— Bois (forêt), غابه *ghâbah*, *ghâbéh* (en berbere امادغ *émâdagh*).

— taillis, حرش *hourch*, pl. حروش *hourouch*, احراش *éhrâch*.

— de haute-futaie, غيضه *ghaydéh*, pl. غيضات *ghayddât*.

— Y a-t-il des Bois? فيه شى غابه *fy-hi-chy ghâbéh?*

— Bois de lit, كاطرى *kâltry* (en esp. *catre*), قرقتون *qarqetoun*, سرير *seryr*.

— Bois de fusil, سرير ذا المكحله *seryr dê-'l-moukehlah*.

— Bois de senteur, عود البخور *a'oud êl-boukhour*, *ou'oud êl-boukhour*.

— Bois d'Aloës, قمارى *qomâry*.

— Bois de Campêche, قنبيج *qanbydj*.

— Bois de Brésil, بقم *baqqam*, *boqqom*, بقم *boqom*, *baqam*, *baqm*.

— Bois d'Inde, بقم احمر *boqom âhmar*, *baqm âhmar*.

— Bois de sandal, صندال *sandâl*, عود ذا الصندال *ü'oud dê-'s-sandâl*.

Boisseau, كيله *kyléh*, *keyléh*, كيل *kyl*, plur. اكيال *âkyâl*; مدّ *modd*, pl. امداد *émdâd*; ساح *sâh*.

Boisson, شربه *charbéh*, شرب *chorb*, *cherb*, *chirb*.

Boîte, صندوق *sendouq*, حكّ *hokk*, حكه *hokkah*, علبه *eu'lbéh*, pl. علب *eu'leb*; حقّ *hoqq*, حقه *hoqqéh*, *hoqqah*.

— Faiseur de Boîtes, علبى *eu'lby*.

Il a Boîté, عرج *aaredj*, *aaradj*, *aarag*, اعرج *âa'redj*, *âa'rag*,

خمع *khamaa*, شكى *chakä*, قلج *qaladj*, *qalag*, فكح *fakah*.

— Il a fait Boîter, عرّج *a'rradj*.

Boîteux, اعرج *âa'redj*, *â'radj*, *a'reg*, طبّال *toubbâl*, عارج *a'â-redj*, *a'âreg*, عرجان *a'rdjân*, *a'r-gân*.

Bol, لقمه *loqméh*

— d'Arménie, طين ارمنى *tyn ârmeny*, تراب ارمني *torâb âr-meny*.

Bombardier, قمبرجى *qom-bardjy*.

Il a Bombardé, شلح قمبرات *chalah qombarât*.

Bombe, بومبه *bonbah*, *boum-bah*, قومبره *qoumbrah*, قمبره *qom-barah*, بنبه *bonbah*.

Il a Bombé (courbé), حدّب *haddab*.

Bon, طيب *tayeb*, *tayb*, plur. طيبين *taybyn*; مليح *melyh*, plur. ملاح *melâh*; جيد *djyd*, *gyd*, plur. اجياد *âdjyâd*; حسن *hassan*, جويد *djouyd*, plur. جويدين *djouydyn*; كريم *kerym*, pl. كرام *kerâm*; صالح *sâlèh*, نافع *nâfi'* (en berbere يلّالى *yllâly*).

— Bonne, طيبه *taybéh*, مليحه *melyhéh*, *melyhah*.

— Très-Bon, صالح فى الغايه *sâlèh fy-'l-ghâyéh*, قوى مليح *qaouy melyh*.

— Vous êtes de Bonnes gens, انتوا ناس ملاح *êntoû nâs melâh*.

— Il n'est pas Bon que tu fasses cela, ما هو مليح ان ثعمل ذا *mâ hou melyh ên taamel dé*, ما هو خير انك تعمل هذا *mâ houe khéyr ênn-ak taamel hadâ*.

— Il a trouvé Bon, استطيب *êstateyb*, استحلا *êstahalâ*.

— Il a rendu Bon, طيّب *tay-yab*, اصلح *êslah*, جوّد *djaouad*.

Bonace (calme de la mer), غلينه *ghalynéh*, غلينى *ghâlyny*, هدو *hedou*, ملتم *meltem*, كنون *kenoûn*, هداوه *hedaouéh*.

Bonbon, حلاوه *halâouéh*, plur. حلاوات *halâouât*; نفايس *ne-fâyss*.

Bond, نطّه *nattah*, *nottah*, pl. نطّات *nattât*.

Bonde, بينه *beynéh*, plur. بينات *beynât*

Il a Bondi, قفر *qafar*, نطّ *natt*.

— Cela me fait Bondir le cœur, هذا يقرفنى *hadâ yeqraf-ny*, هذا يكزز نفسى *hadâ yekzez nafs-y*.

Bone (v. d'Afr.), بونه *Bounah.*

Bonheur, سعاده *saadah*, *saadéh*, نصيب *nessyb*, دوله *doulah*, بخت *bakht*, pl. بخوت *bakhout*; حظ *hezz*, pl. حظوظ *hezouz*.

— Je n'ai pas de Bonheur, ما لى بخت *mâ l-y bakht.*

Bonjour, صباح الخير *sabbâh 'l-kheyr.*

— (à un seul), سلام عليك *selâm aaley-k*, صباحك بالخير *sabbah-ak be-'l-kheyr.*

— (à plusieurs), سلام عليكم *selâm aaley-koum*, صباحكم بالخير *sabbah-koum be-'l-kheyr.*

Bonnet, تربوش *tarbouch*, pl. طرابيش *terâbych*; طربوش *tarbouch*, pl. طرايش *terâbych*; تقيه *taqyéh*, طقيه *taqyéh*, pl. طواقى *touâqy*; قاووق *qâououq*, plur. قوايق *qaouâyq*; شوش *chouch*, pl. شواشى *chouâchy*; عراقيه *a'râqyéh*, pl. عراقى *e'râqy*; قلباق *qalbaq.*

— Petit Bonnet, شاشيه *châchyéh.*

— Grand Bonnet des femmes en métal, صرمه *sarmah.*

— Bonnet de derviche, لبّاده *lebbadéh.*

Bonnetier, قلبقجى *qalbaqdjy*, قوقجى *qaouqdjy*, pl. قوقجيه *qaouqdjyéh*; طوقجى *touqdjy.*

Bon-sens, عقل *a'ql*, فراسه *ferâsséh.*

— Homme de Bon-sens, عقيل *a'qyl.*

Bonsoir, مسا الخير *massâ 'l-kheyr*, *messâ 'l-kheyr.*

— (à un seul), مساك بالخير *messâ-k bê-'l-kheyr.*

— (à plusieurs), مساكم بالخير *massâ-koum bê-'l-kheyr.*

Bonté, حسنه *hosnah*, *housnéh*, سلاح *salâh*, كرم *kerem*, جوده *djoudéh*, جود *djoud.*

Borax, بوراق *bourâq.*

Bord, طرف *terf*, *tarf*, *taref*, plur. اطراف *âtrâf*; ديل *deyl*, pl. اديال *âdyâl*; حفه *hefféh*, plur. حفات *heffât*; حدّ *hedd*, حرف *herf*, pl. حروف *herouf.*

— Bord de la mer, ساحل البحر *sâhel êl-bahar*, pl. سواحل *souâhel*, *saouâhel*, كتف *ketf.*

— Bord d'une rivière, شطّ *chatt*, pl. شطوط *chettoutt*, شاطى *châtty.*

Bordage, حشب مطبق *khachab motbeq*, بردوا *bordoû*, عله ذا المركب *a'lah dê-'l-merkeb.*

Il a Bordé, سجّف *sadjaf.*

Bordée, ضرب كلّيه *darb kollyéh.*

Bordereau, تذكرة *tezkereh*, تعريف *taaryf.*

Bordure, سجاف *sedjâf.*

Borée (vent du nord), جرج *djerdj.*

Borgne, اعور *â'ouer, â'aouar*, plur. عوران *a'ourân*; عوار *a'ouâr*, اخوق *akhoueq, âkhouaq.*

Borne (limite), حدّ *hedd*, pl. حدود *hedoud.*

Borné, محدود *mahdoud.*

Il a Borné, حدّ *hadd*, حدّد *haddad.*

Bosse, حدبه *houdebah, houdibah, hadebah*, هدب *hadab*, ورم *ouerem*, pl. اورام *âourâm.*

— de chameau, صنم *sanam.*

Bossu, احدب *âhdeb, âhadeb, êhdeb*, حدّبان *haddebân*, اهدب محدوب *mahdoub*, حدبى *hodby*, كابور *kâbour*, ابو كاتب *âbou-kâteb.*

— Il est Bossu, يحدّب *byéhdeb*, كيحدودب *kyéhdoudeb.*

Botanique, علم النبات *e'lm ên-nebât.*

Botte (chaussure), جزمه *djezmah, djezméh, guezméh*, plur. جزمات *djezmât, guezmât.*

— Il a mis ses Bottes, لبس جزمات *lebess gezmât.*

— Botte de paille, دمه تبن *demèh tebn*, غمرة *ghamerah*, plur. اغمار *éghmâr.*

Il a Botelé, غمّر *ghammar.*

Bottier, جزمجى *djezmedjy.*

Bottine, سروال *serouâl, serouél*, حفّ *hoff*, pl. احفاف *êhfâf.*

Bouc, جدى *djedy, gedy, djidy, guedy*, عنز *aanz*, معز *maaz*, ماعز *mâ'az*, pl. مواعز *maouâ'iz.*

Bouche, فم *foum*, فمّ *foumm*, pl. افوم *êfoum*, افمام *âfmâm*, افواة *âfouât*, افهات *êfahât.* (en berbere امى *âmy, êmy*).

— d'un fleuve, تمّ *toumm*, pl. اتمام *êtmam*, بوغاز *boughâz.*

— d'un bœuf (*Voyez* Bœuf).

— Qui a la Bouche difforme, الوق *âlouaq*, pl. لوق *louq.*

Bouché, محصور *mahssour*, مسدود *masdoud.*

Il a Bouché, سدّ *sadd, sedd*, حصر *hassar*, حقن *haqan.*

Bouchée, لقمه *loqmah, loqméh*, pl. لقمات *loqmât*, لقم *loqm*; بضعه *bedda'ah, bidda'ah.*

Un Boucher, جزّار *djezzâr, gezzâr*, plur. جزّارين *djezzâryn*;

كزّار *guezzâr*, قصّاب *qassâb*, لحّام *lahhâm*.

BOUCHERIE, مدبحه *madbahah*, مدبح *madbah*, دكان القصّاب *doukkân êl-qassâb*, سوق اللحم *souq êl-lahm*, ملحمه *melhamah*, مسلخ *meslakh*.

BOUCHON, سداد *sedâd*, غطا *ghattâ*, حقنه *heqnéh*, سداده *sedâdéh* (*Voyez* BONDE).

— Bouchon de paille, فرّصه *ferrasséh*.

BOUCLE, حلقه *halqah*, بكله *bouklah*, pl. بكلات *bouklât*, بكل *boukoul*.

— d'oreilles (*Voyez* ANNEAU d'oreilles).

Il a BOUCLÉ, بكّل *bakkal*, حلّق *hallaq*.

BOUCLIER, ترس *tours*, *ters*, pl. اتراس *âtrâss*; درقه *derqah*, *deraqah*, *dargah* (en ital. *targa*), دروق *dourouq*, *douroug*.

BOUDIN, مصران محشيه *mesrân mahchyah*.

BOUE, غيس *ghays*, طين *tyn*, وحل *ouehel*.

BOUÉE, شمندره *chamandrah*.

BOUEUX, موحل *mouchel*.

BOUFFÉE de vent, هبة الهوا *hebét êl-haouâ*.

BOUFFON, مسخره *maskharah*, plur. مساخير *masâkhyr* (*Voyez* BALADIN).

Il a BOUGÉ, انهزّ *énhezz*.

— Ne Bouge pas! قفّ عندك *qeff a'nd-ak!*

BOUGIE, شمع *chamaa*, *chema'*, شماع *chamâa'*, *chemâ'ah*, شمعه *chama'ah*, pl. شمعات *chama'ât*; شمعة العسل *chemaat êl-aassel*, شمع عسل *chema' a'ssel*, plur. شمعات العسل *chema'ât êl-a'ssel*, شمع العسل *chame'-'l-a's-sel*.

BOUILLANT, غالى *ghâly*, غليان *ghalyân*, سخن *soukhn*, حامى *hâmy*.

Il a BOUILLI, غلى *ghalä*, *ghaley*, غلا *ghalâ*.

— L'eau bout, تغلى الموبه *teghly 'l-mouyéh*.

— Il a fait Bouillir, غلّى *ghalley*; تغلّى *teghalley*, سلق *salaq*.

— Fais Bouillir à ceci un bouillon, اغلى هذا غلوه *éghly hadâ ghalouéh*.

— Il a Bouilli à gros bouillons, فار *fâr*.

— Il a fait Bouillir à gros bouillons, فوّر *faouar*.

— Il a Bouilli à petits bouil-

lons, بقبق *baqbaq*.

Bouilli, مغلى *moghly*. غالى *ghâly*, مسلوق *meslouq*, plur. مسلوقين *meslouqyn*.

—Viande Bouillie, لحم مسلوق *lahm meslouq*, مصلو *meslou*.

— Œuf Bouilli (à la coque), بيضه مسلوقه *bayddah meslouqah*.

Bouillie, حريره *keryréh*.

Bouilloire, ابريق نحاس *ibryq nahâss*.

Bouillon, شربه *chorbah*, مرق *mareq*, *maraq*, مرقه *marqah*, *meraqah*, pl. مرقات *maraqât*.

— (ébullition), غليه *ghalyéh*, غلوه *ghalouéh*.

Bouillon-Blanc (plante), مصلح النظر *maslah ên-nadar*, اذن الحمار *oudn él-homâr* (m. à m. oreille d'âne).

Bouillonnement, فاضه *fâddah*, فوره *fourah* (*Voy.* Bouillon).

Boulanger, خبّاز *khobbâz*, *khabbâz*, pl. خبّازين *khobbâzyn*; فرّان *fourrân*, *farrân*, كوّاش *keouâch*.

Boulangerie, فرن *fourn*, pl. فرون *fouroun*.

Boule, حبّه *hobbéh*, عكره *eu'krah*, pl. عكرات *eu'krât*.

Boulet, جلّه *djoulléh*, *goulléh*, غلّه *ghoulléh*, گوره *gourah*, كوره *kourah*, pl. كور *kour*; گوله *goulléh*, ثقيل *tsaqyl*, قلّه *qoulléh*, pl. قلل *qoulal*.

Boulette de pâtisserie, فداوه *fedâouéh*, كبّه *koubbéh*, pl. كباب *kebâb*, *kobéb*.

Boulevard, طابيه *tâbyah*, طابه *tâbah*, pl. طابات *tâbât*.

Il a Bouleversé, قلب *qalab*.

Bouline, اورسه *âoursah*, *âoursah*, ورسا *oarsâ*.

Bouquet de fleurs, مشوم ذا النوار *mechmoum dé-'n-nouâr*, باقه *bâqah*, *bâqéh*, جرّزة زهور *djourrazét-zohour*.

— Il a fait un Bouquet, جرّز *djerraz*.

Bouracan, صوف *souf*.

Bourasque, زوبعه *zouba'ah*, pl. زوابع *zeouâbè'*.

Bourbe (*Voyez* Boue).

Bourbeux (*Voyez* Boueux).

Bourdon (insecte), دبّور *dabbour*, pl. دبابير *debâyr*.

Bourdonnement, زميم *zemym*,

Bourg, كفر *kafr*, قصبه *qassabéh*, plur. قصبات *qassabât*; قريه *qoryéh*, *qaryah*, بليدة *belydah*, *béleydéh*, pl. بليدات *belydât*, *beleydât*.

Bourgade, دشره *déchrah*, *de-*

charah, pl. دشار *dechâr*; حاره *hâréh*, pl. حارات *hârât*.

Bourgeois, بلدى *beledy*.

Bourgeon, زنبوط *zenboutt*.

Il a Bourgeonné, زنبط *zanbatt*, قمّع *qamma'*, فرّخ *farrakh*.

Bourrache, لسان ذا لعرص *lissan dê-'l-aard*, لسان الثور *lissân êt-thour* (m. à m. langue de bœuf), بالغصون *bâlghessoun*.

Bourre d'arme à feu, تفيك *teflyk*.

Bourreau, سيّاف *seyyâf*, جلّاد *djellâd*, *gellâd*, *gelâd*, مشعالى *mecha'âly*, مشاعلى *mechâa'ly*, pl. مشاعليه *mechâa'lyéh*.

Bourrelier, سرّاج *serrâdj*.

—Atelier de Bourrelier, سروجيه *seroudjyéh*.

Bourrique (*Voyez* Anesse).

Bourse, كيس *kys*, pl. اكياس *âkyâs*, كيسه *kysséh*, حنشه *hanchah*.

—Bourse de cuir, جراب *djerâb*.

Boussole, بوصوله *boussoulah*, بوصله *boussolah*, بوسله *bouslah*, ابره *êbréh*, *îbréh*, قمارة *qamârah*, بيت الابره *béyt êl-îbréh*.

Bout, حدّ *hedd*, pl. حدود *hedoud*, طرف *terf*, *teref*, *taraf*, plur. اطراف *âtrâf*; اخر *âkher*.

— Le Bout de l'oreille, شحمه ذا الوذن *chahmah dê-'l-oudn*.

— de fil, قصّفه خيط *qassaféh kheytt*.

— de chandelle, نتفه شمعه *netféh chama'ah*.

—Au Bout de l'an, فى اخر السنه *fy âkher ês-seneh*.

— Au Bout de deux ou trois jours, من ورا يومين اولا ثلاثه *min ouerâ youméyn ou-ellâ thelâthéh*.

Bouteille, قزازة *qazâzah*, *qazâzéh*, pl. قزازات *qazâzât*; جزاز *djezâz*, *guezâz*, بوقال *bouqâl*, pl. بواقيل *bouâqyl*; قنينه *qennynah*, *qennynéh*, pl. قنايني *qenâyny*, قناني *qenâny*; بوتليه *boutelyah*, قرعه *qara'ah*, كنينه *kennynéh*, فنجل *fendjel*, رضومه *raddoumah*, *rouddoumah*.

— Bouteille de terre, بطّه *battah*.

— Bouteille carrée, مربّعه *morabba'ah*.

Boutique, دكّان *doukkân*, pl. دكاكين *dakakyn*; حانوت *hânout*, pl. حوانات *haouânât*; دكان *dou-*

kân, plur. دكانيـــن *doukânyn*.

Boutiquier, دكّانى *doukkâny*, سوقى *souqy*, pl. سوقاة *souqât*.

Bouton d'habit, زرّ *zerr*, pl. زرور *zerour*, زرار *zerâr*.

— de fleur, زهر *zahar*, عقاد *ou'qâd*.

— au visage, حبّة *hebbéh*, pl. حبوب *heboub*.

Il a Boutonné son habit, قفل *qafel*.

Bouvier, بقّار *baqqâr*.

Boyau, مصير *messyr*, plur. مصارين *messâryn*, مصارنه *massâreneh*, مصران *mesrân*, *misrân*; قصب *qassab*, pl. اقصاب *êqsâb*.

Bracelet, مليـــح *demlydj*, سوار *souâr*, plur. اساور *âssâouer*, اسوار *âssouâr*; مقياس *miqyâss*.

Brai, بياض *beyâdd*.

Braise, جمرة *djemréh*, *guemréh*, pl. جمر *djoumr*; حمرة *homrah*, جدوة *djedouah*, *djedouéh*, جمرة ذا العافيه *djoumrah dê-'l-a'âfyéh*, بصّة نار *besset nâr*.

Il a Brait, نهق *nahaq*, هدر *hader*, شنهق *chanhaq*, شهنق *chehnaq*.

Branché, غصن *ghosn*, *ghousn*, pl. اغصان *éghsân*; فرع *fera'*, pl. فروع *ferou'*.

Brandon, مشعلة *meche'lah*.

Il a Braqué (le canon), قوم *qaouam*, صوّب *saouab*, قنن *qannan*, ضبط *dabatt*.

Bras, دراع *derâa'*, درعه *dera'ah*, pl. ادرع *âdraa*, *âdroua'* (en berbere, اكل *éguil*).

— Avant-Bras, ساعد *sa'ïd*, زند *zend*, pl. زنود *zenoud*.

— Bras de mer, لسان البحر *lessân él-bahar*.

Brasier, حريقه *heryqah*, منغل *manghal*, فگيره *feguyrah* (en esp. *hogueru*).

Brasse (mesure), دراع *derâa'*, درعه *dera'ah*, باع *bâa'*, pl. باعات *bâ'ât*, پيك *pyk*.

— Deux Brasses, دراعين *derâ'eyn*, *derâ'ayn*.

Bravache, عتر *a'ter*, pl. عتوره *a'touréh*.

Brave, جدع *djadaa*, *gadaa*, شجع *chadjaa*, *chagaa*, شاجع *châdji'*, شجيع *chedjya'*, *cheguy'*, سجيع *sedjy'*, شجّاع *chadjâa'*.

—Un brave homme, رجل مليح *radjol melyh*, *ragel melyh*.

Il a Bravé, غار *ghâr*.

BRAVOURE, شجاعه *chedjâ'ah.*

BRÈBE (n. de peuple), (*Voyez* BERBERE).

BREBIS, غنمه *ghanaméh*, نعجه *naadjah*, *na'-djeh*, *na'guéh*; غنم *ghanam*, pl. غنوم *ghounoum* (en berbere ولى *ouley*).

BRÈCHE, نقبه *noqbéh*, طقبه *toq-béh*, كسره *kesréh*, هدّه *haddéh*.

— de muraille, فتحه ذا الحيط *fatihah dê-'l-haytt*, تغره *teggha-rah*, pl. تغر *togghor*.

— Il a fait Brèche au rampart, تغر الصور *tagghar ês-sour*.

— Il a fait une Brêche au sabre, فجم السيف *fadjam ês-séyf*.

Il a BREDOUILLÉ, ترتر *tartar*, *terter*, هيح *héyèh*, هبرج *habradj*, *hebredj*.

BREF, قصير *qassyr*, plur. قصار *qissâr*.

BREVET, براة *barât*.

BREUVAGE (*Voyez* BOISSON).

BRIDE, لجم *ledjem*, *leguem*, *ledjam*, عنان *èènân*, pl. عنون *eu-noun*; لجام *ledjâm*, صره *sorrah*.

— Bride de mulet, صريمه *se-rymah*, سريمه *seryméh*.

— Retiens la Bride, شدّ اللجم *chedd êl-ledjem*.

Il a BRIDÉ, الجم *êldjem*, *êl-guem*, تلجّم *teleddjem*, لجّم *led-djem*.

— Bride le cheval (impératif), حطّ اللجم للعود *hott êl-ledjem li-l-a'oud*.

BRIGADE, اوجاق *âoudjaq*, وجاق *oudjâq*, *ougâq* pl. وجاقات *oudjaqât*.

BRIGAND, لصّ *less*, pl. لصوص *lessous*; غزو *ghazou*, سارق *sâreq*, *sâriq*, pl. سارقين *sâreqyn*, حرامى *harâmy*, pl. حراميّه *harâmyyéh*, سفّار *saffâr*, *seffâr*.

BRIGANDAGE, لصوصه *lessous-sah*, شناعه *chinâ'ah*.

— Il a commis des Brigandages, تلصّص *telesses*.

— Il a BRIGUÉ, طلب *talab*.

BRILLANT (subst.), جلا *djelâ*, نورق *neouraq*, رونق *reounaq*, *rounaq*.

— Un Brillant (diamant), الماس *êlmâss*.

BRILLANT (adj.), لامع *lâme'*, لالى *lâly*, بارق *bâreq*, ضوى *daouy*.

Il a BRILLÉ, نـــوّر *naouer*, *naouar*, لمع *lamaa*, لالا *lâlâ*,

بـــرق *bareq*, ضـــوا *daouâ*.

BRIN, عرق *eerq*, شتل *chetl*, pl. شتول *chotoul*.

BRIQUE, طوب *toub*, توب *toub*, لاجور *lâdjour*, اجره *âdjereh*, pl. اجر *âdjour*; اجور *âdjour*; لجور *ladjour*, *ledjour*.

—Brique de savon, لوح الصابون *louh ês-sâboun*.

BRIQUETERIE, فرن متاع لاجور *forn metâ'a 'l-âdjour*.

BRIQUET, زناد *zenâd*, قداح *qadâd*.

— Il a battu le Briquet, قدح *qadah*.

— Fabricant de Briquets, زنايدى *zenâydy*.

La BRISE, ريح *ryh*, نسم *nessim*.

BRISÉ, مكسر *moukasser*, مكسور *maksour*.

Il a BRISÉ, كسر *kasser*, *kassar*, فسخ *fesekh*, سحق *sahaq*, صحن *sahan*, طحن *taban*, رضرض *radradd*, صدم *sadam*.

— Il a été Brisé, il s'est Brisé, انكسر *ênkasser*.

BRISEMENT, فسخ *feskh*, سحق *sahq*.

BRISURE, تكسير *teksyr*.

BROC, ابريق *ibryq*.

BROCANTEUR, دلال *dellâl*, *dallâl*, pl. دلالين *dellâlyn*.

BROCARD, ديباج *dybâdj*.

BROCHE, سفـــود *souffoud*, pl. سفافيد *sefâfyd*; سيخ *sykh*, plur. اسياخ *âsyâkh*; مشوا *michouâ*.

— Il a mis à la Broche, شوا *chaouâ*, *chouâ*.

— Il a tourné la Broche, فتل السيخ *fetel ês-sykh*.

BROCHET, سمك الكراكى *semak êl-kerâky*.

BROCOLI, زنبوط *zenboutt*.

Il a BRODÉ, طرّز *terrez*.

— en couleurs, نقش *naqqach*.

— en or, en argent, زركس *zarkas*.

BRODÉ, مطرّز *motarrez*, مغيش *moghayech*.

BRODERIE, طرز *terez*, *terz*, *teraz*, تطريز *tetryz*.

— en couleurs, نقش *neqch*, *naqch*.

— en or, قصبه *qassabéh*.

BRODEUR, طـرّاز *terrâz*, *tarrâz*, plur. طرّازين *terrâzyn*, نقاش *naqqâch*, نقشجـــى *naqichdjy*, قصّابى *qassâby*.

— Brodeur sur cuir, قبورجى *qobourdjy*.

— Atelier de Brodeur sur cuir, قبورجيه *qobourdjyéh*.

Brodeuse, طرّازة *terrêzah*.

Il a Bronché, عثر *aather, aatser*; عش *eech*.

— Ne Bronchez pas, ou sinon gare à vous! لا تعثروا ولّا الويل لكم *lâ taatheroû, ou-éllâ 'l-ouayl lekoum!*

Bronze, نحاس *nahâss* (en berbere تونڭولت *toungoult*).

Bronzé, معدنى *maadeny*, pl. معدنيه *maadenyéh*.

Brosse, مقشه *moqachéh*, شيته *cheytah*.

Il a Brossé, مسح *messèh*.

Brouillard, ضباب *dabâb*, *debâb*, غيم *gheym*, pl. غيوم *ghayoum*; غيام *ghyâm*, ظلمه *zoulméh*, ضبابه *debâbéh*, غيمه *gheyméh*, pl. غيم *gheym* (en berbere تلاس *telâss*).

Il a Brouillé (mêlé), خلط *khalatt*.

— (troublé), خبـــط *khabatt*, نكـــت *neket*, نكش *nekech*, شربك *charbak*.

— Il s'est Brouillé avec quelqu'un, خاصم *khâssem* (*Voyez* Il a eu une Altercation.

—Le qâdy et lui se sont Brouillés, هو و القاضى تخاصموا بينهم *houe ou-êl-qâddy tekhâssemoû baynhoum*.

Brouillerie, خصام *khessâm*, pl. خصايم *khessâym*, نزاعه *nizâ'ah* (*Voyez* Altercation).

Brouillon d'écritures, مسوّده *messaoudéh*, حجّه *haddjeh*, *haggah*.

Broussailles, صبّرات *sebbarât* (*Voyez* Buisson).

Il a Brouté, مرش *marach*, قرط *qaratt*.

Broutilles, قطع *qitta'*, *qettaa*.

Broyé, مدقوق *medqouq*.

Il a Broyé, سحـــق *sahaq*, صحن *sahan*, درس *derass*, *deress*, طحن *tahan*, *tahen*, رحا *rahâ*, دقّ *daqq*.

Broyement, سحـــق *sahq*, دراس *dirâss*.

Bru, كنّه *kennâh*, *kenneh*, pl. كنّات *kennât*, كنايين *kenâyn*.

Bruine, صرّ *sarr*, راويه *râouyah*, *râouyéh*, زميته *zemytéh*.

Bruit, هدير *hadyr*, *hedyr*, غوشه *ghaoucheh*, ضجّه *daddjéh*, *daggueh*, شوشره *chaoucharah*, صوت *sout*,

pl. اصوات *âssouât*, عيطه *ayttah*, عكره *a'krah*, عوشه *a'ouachah*.

— du canon, هدير ذا المدفع *hedyr dê-'l-medfaa*.

— Il a fait du Bruit, صاح *sâh*, ضج *daddj*, عكر *a'kar*, عيّط *a'yett*, عوّش *a'ouach*.

Brulant, حارق *hâreq*, *hâriq*.

Brulé, محروق *mahrouq*.

Il a Brulé (v. a.), حرق *haraq*, شعل *chaal*, احرق *âhraq*.

— Il a Brûlé (v. n.), تشعّل *techa'el*, احترق *êhteraq*, شاط *châtt*.

Il a été Brûlé, حُرق *houreq*, انحرق *ênharaq*.

Brulot, حرّاقه *harrâqah*.

Brulure, حرق *horq*, *herq*, تحريق *tahryq*, احتراق *êhtirâq*, احراق *êhraq*, حريق *haryq*.

Brume (*Voyez* Brouillard, Bruine).

Brun, اسمر *âsmar*, *êsmer*, pl. سمر *soumour*.

— Brune, سمرا *samrâ*, pl. سمر *soumour*, سمرات *samrât*.

Or Bruni, دهب مسكول *dahab maskoul*.

Brunissoir, مصقله *mosqalah*, مسكله *moskalah*.

Brusque, عجل *a'djel*.

Brut, خام *khâm*, وسيخ *ouessykh*, غير ناطق *ghayr nâtteq*, حيوانى *hayouâny*.

— La Brute, حيوان *hayouân*.

— Sucre Brut, سكر خام *soukker khâm*.

Brutal, خشين *khachyn*, غشيم *ghachym*, واحش *ouâhech*, غربزى *gharyzy*.

Brutalité, وحشه *ouahchah*, وحشيه *ouahchyéh*.

Il a Bu, شرب *charab*, *chereb* (en berbere اثوع *îtsou'*, *îssou'*).

— Il Boit, كيشرب *keyechroub*.

— Bois (imp.)! اشرب *échrab*, *échrob* (en berbere ثوع *tsou'a*, *tseou'*).

— Qui a Bu, شربان *charbân*.

— Il a Bu à la régalade, زرزق *zarzaq*.

— Il a donné à Boire, سقى *saqü*, *saqey*.

— Donne-moi à Boire, اسقينى *êsqy-ny*.

— Fais Boire mon cheval, اسقى الحصان متاعى *êsqy 'l-hossân metâ'y*.

— Donne-moi un peu d'eau à Boire, اعطينى شوية الما نشرب *âa'tty-ny choyét êl-mâ nechreb*.

—Je Bois à ta santé, محبّة فيك *mohabbéh fy-k;* — moi, à la tienne, وفيك *ou-fy-k.*

— Le papier a Bu, نشّ الورق *nach êl-ouaraq*, نشاش الورق *êl-ouaraq nechâch.*

Bubon (*Voyez* Abcès).

— de peste, حمرة *homréh.*

Buche (*Voy.* Morceau de bois).

Bucher (*Voyez* Brazier).

Buffet (*Voyez* Armoire).

Buffle, جاموس *djâmouss, gâmouss*, pl. جواميس *djaouâmys, gaouâmys.*

Bugie (v. d'Afr.), بوجيه *Boudjayah.*

Buis, بقس *baqs*, بقسيس *baqsys*, چمسير *chemsyr*, شمسير *tchemsyr*, شمسان *chemsân.*

Buisson, عليّقه *o'llyqah*, plur. عليق *o'llayq*, قرطب *qortab* (*Voyez* Broussailles).

Bulle d'eau, بقبوقه *baqbouqah*, pl. بقابيق *beqâbyq;* بقلوشه *baqlouchah*, plur. بقاليش *boqâlych.* (*Voyez* Bouillonnement).

Bulletin, حاديث *hadyth*, pl. حوادث *haoudeth;* تذكره *tezkéréh*, pl. تذكرات *tezkerât.*

Bureau d'administration, ديوان *dyouân.*

— (table à écrire), مكتب *maktéb*, pl. مكاتب *makâteb.*

Burette, ابريق *ibryq.*

Burin, مقاع *meqalè*, قلم حديد *qalam hadyd.*

Il a Buriné, نقش *naqach.*

But, حدّ *hedd*, pl. حدود *hedoud*, نيّه *nyyéh*, مرام *merâm*, نشان *nichân*, نيشان *nychân*, اماج *âmâdj*, حدف *hedef*, مقصد *meqsâd*, pl. مقاصد *meqâssed.*

— Il a atteint son But, لحق مرادهُ *lahaq mourâd-ho.*

Butin, نهبه *nahabah*, نهابه *nahâbéh*, غنيمه *ghanyméh*, pl. غنايم *ghenâym*, قطرمه *qattarmah*, كسب *kesb*, مكسب *mokseb* (en berbere اسّعى *éssa'y.*

Il a Butiné, نهب *neheb*, غنم *ghanam*, كسب *kesseb.*

Butor (*Voyez* Balourd, Bélitre, Brutal).

Butte, تلّ *thall, thell*, pl. تلال *thelâl;* تله *thelléh*, pl. تلّات *thellât.*

Buveur, شارب *châreb*, plur. شوارب *chouâreb*, شروب *chouroub.*

C

C, troisième lettre de l'alphabet français; dans sa double prononciation de Ç et de K, elle est analogue aux lettres arabes س ou même ث pour le premier cas, et à ك ou ق pour le second.

Ça et La, هنا هناك *hanâ-honâk*, *henâ-henâk*, هون هونيك *houn hounyk*.

Cabane, خصّ *khass*, *khess*, plur. خصوص *khessouss*, اخصاص *êkhsâss*; خيمه *kheyméh*, pl. خيام *kheyâm*.

Cabale, شجب *chedjeb*, فتنه *fetnéh*, pl. فتنات *fetnât*; غصبه *ghasbéh*, pl. غصايب *ghassâyb*.

Cabaret, خمارة *khamarâh*, pl. خمارات *khamârât*.

Cabaretier, خمّار *khemmâr*, *khammâr*, pl. خمّارين *khemmâryn*, *khammâryn*.

Cabas, مقطف *maqtaf*, plur. مقاطف *meqâttef*.

Cabinet, مقصورة *maqsourah*, pl. مقاصير *meqâssyr*, اوضه *âuddah*, *âuddah*, خزنه *khazneh*, خلوة *khelouéh*, حجرة *hodjrah*, *hodjarah*, pl. حجرات *hodjarât*.

Cable, رمّاة *rimmâh*, حبل *habel*, *habl*, pl. حبال *hebâl*, احبال *êhbâl*; غمنه *ghâmeneh*, pl. غمنات *ghamenât*.

Il s'est Cabré, قنطر *qantar*.

— Le cheval s'est Cabré et a renversé son cavalier, الفرس تقنطرت على الخيال و رمتهُ *êl-fars teqantarét a'lä 'l-khyâl ou-remet-ho*.

Caché, مخفي *mokhtefy*, مخفّي *mokhaffy*, مستور *mestour*.

Il a Caché, ستر *seter*, *satar*, خفا *khafâ*, اخفا *êkhfâ*, غطا *ghattâ*, خبّا *khabbâ*.

— Il a Caché de l'argent dans la terre, طمر دراهم *temer derâhem*, طمّ دراهم *temm derâhem*.

— Cache! (imp.) خبّ *khobb* (en berbere سنفي *senfy*).

Il s'est CACHÉ, انخفا *ên khafá*, تخبّى *tekhabbä*, لطى *lattä*.

— Je ne me cache de personne, مانى مخفى من الناس *má-ny mekhâfy min ên-nâs*.

CACHET, خاتم *khâtem*, ختم *khatem*, plur. خواتم *khouâtem*, ختومه *khatoumèh*, مهر *mouhour*.

Il a CACHETÉ, ختم *khetem*, *khatam*, طبع *tabaa*.

CACHETTE, وكر *oueker*, plur. اوكار *oukâr*; اختفا *ikhtifá*, خفيه *khafyèh*.

— En Cachette, بالخفيه *bi-'l-khafyah*, بسرّ *be-serr*.

CACHOT, ديماس *dymâss*, داموس *dâmouss*, plur. دياميس *deyâmyss*; سجن *sedjen*, pl. سجون *soudjoun*; حبس *habs*, pl. حبوس *hebouss*.

CACOCHYME, مخسنك *mokhastek*.

CADASTRE, دفتر الاملاك *deftar êl-âmlâk*.

CADAVRE, جيف *djyf*, plur. اجياف *adjyâf*; جيفه *djyfèh*, pl. جيفات *djyfât*, جيف *djouyf*; ميث *méyt*, pl. اموات *âmouât*; جته *djatteh*, plur. جتت *djetit*; قتيل *qatyl*, pl. قتلا *qotelá*.

CADEAU, هديّه *hedyyèh*, بخشيش *bakhchych*.

CADENAS, قفل *qafl*, *qofl*, pl. اقفال *êqfâl*.

CADENCE, وزن *ouezn*.

Il a CADENCÉ, وزن *ouezen*.

CADET, صغير *saghyr*, *sagheyr*, اصغر *âsghar*.

CADI (*Voyez* QADY).

CADIX (v. d'Esp.), قادس *Qâdess*, *Qâdiss*, قالص *Qâless*, *Qâliss*.

CADRAN, ساعه *sâ'ah*, قدر *qadr*.

— Cadran solaire, ساعه شمسيه *sâ'ah chemsyèh*.

CADUC (débile), ضعيف *da'yf*, هركيل *herkyl*.

— Mal Caduc, صرع *seraa*.

— Qui tombe du mal Caduc, مصروع *mesrou'*.

CAFÉ en liqueur ou en poudre, قهوه *qahouah*, *qahouéh*, قحوا *qahouâ*.

— en grains, بنّ *bonn*.

— (boutique), دكان قهوه *doukkân-qahouéh*.

CAFETIER, قهوهجى *qahouhadjy*.

CAFETIÈRE, بقراج *baqrâdj*, *baqrâg*, ابريق متاع القهوه *ibryq*

metâ'a 'l-qalouéh, دولـه *doulah* (*Voyez* Bouilloire).

Cage, قفص *qafess*, *qafass*, pl. اقفاص *éqfâss*; قفّاس *qaffâss*, pl. اقفاس *éqfâss*.

— Il a mis en Cage, زرّب *zarrab*.

Cahier, كرّاس *korrâss*, plur. كراريس *kerâryss*; كرّاس ذا الكاغيط *korrâs dê-'l-kâghytt*, دفتر *deftar*,

Caille, سمّان *sommân*, *semmân*, pl. سمّين *sommyn*, سلو *selou*, سلواه *selouâh*.

Il a Caillé, عقّد *a'qqad*, جهد *djemed*, جمّـد *djemmed*, روّب *raouab*.

Il s'est Caillé, راب *râb*, عقد *aaqad*.

— Lait Caillé, رايب *râyb*, حليب عـاقـد *halyb-a'âqed*, حليب مجبّن *halyb modjebben*, حليب مروّب *halyb meraoub*.

Caillou, صوان *souân*, حصوة *hassouéh*, زلط *zalatt*, بحصه *bahssah*, pl. بحص *bahass*.

Le Caire (*Voyez* Le Kaire).

Caisse (coffre), صندوق *sendouq*, pl. صناديق *sanadyq*.

— Caisse de payeur, خزنـه *khaznéh*, *khazanéh*.

Caissier, خزندار *khazendâr*, *khaznadâr*.

Il a Cajolé (*Voyez* Il a Allé-ché, Il a Caressé, Il a Flatté).

Calahorra (v. d'Esp.), قلهرة *Qalhouréh*.

Calamité, مصيبه *mossaybéh*, شدّه *cheddéh*, افه *âféh*, بلا *belâ*.

Calatayud (v. d'Espagne), قلعة ايوب *Qala'at-Ayoub*.

Calatrava (v. d'Espagne), قلعة رباح *Qala'at-Rebâh*.

Calcul, حساب *hissâb*, عدد *a'ded*.

— (pierre de la vessie), حصه *hasséh*, pl. حصات *hassât*.

Il a Calculé, حسب *hessab*, *hassab*, عدّ *a'dd*, عدد *a'dad*.

Cale d'un vaisseau, سنتينه *sentynah*.

Il a Calé la voile, وطا *ouattâ*, لفّ *leff*, نزّل القلع *nezzél êl-qala'*.

Calebasse, قرعه *qara'ah*, *gara'h* (en berbere تخسيت *takhsyt*).

Caleçon, لبّاس *lebbâss*, لباس *lebâss*, pl. لباسات *lebâssât*, سروال *serouâl*, pl. سروايل *serouâyl*.

Calembourg, تجنيس *tedjenyss*.

Calendre (insecte), سوس *souss*, سوسه *soussah*, *soussêh*.

CALENDRIER (*V.* ALMANACH).

CALFAT, قالفتجي *qalfatdjy*.

Il a CALFATÉ, قلفت *qalfat*, زفت *zefet*.

CALIBRE, قالب *qâleb*, *qâlib*, اصل *âsl*, نوع *nouè'*, جنس *djenss*, *guenss*, قدر *qadr*, مقدار *moqdâr*, pl. مقادير *meqâdyr*.

CALICE (vase), كاس *kâs*, قدح *qadah*.

— de la rose, كبّوسه *kebboussah*.

CALIFE (*Voyez* KHALIFE).

CALLIGRAPHE, خطّاط *khattâtt*.

CALME (tranquillité), تسكين *teskyn*, سكينه *skyneh*, تليين *telyyn*, راحه *râhah*, هادى *hâdy*.

— de la mer, غلينى *ghalyny*, خلينى *khalyny*.

Il a CALMÉ, هدا *hedâ* (*Voyez* Il a APAISÉ).

Il s'est CALMÉ (*Voyez* Il s'est APAISÉ).

CALOMNIATEUR, تلاب *telâb*, تاهم *tâhim*, نمّام *nemmâm*, مفترى *moftery*.

CALOMNIE, نميمه *nemymèh*, تهمه *tehimèh*, افترا *âftirâ*, تلب *telb*.

Il a CALOMNIÉ, نمّ *nemm*, سبّ *sebb*, افترا *êfterâ*, تهم *tehem*, قدح *qadah*, تلب *teleb*.

— Pourquoi me Calomnies-tu? ما لك تفترى علىّ *mâ l-ak teftery a'lay-y?*

CALOTTE, عرقيه *e'raqyèh*, plur. عراقى *e'râqy*; طاقيه *tâqyèh*, plur. طواقى *touâqy*.

CALUS, كلكل *kelkel*.

— Ma main est pleine de Calus à force de travailler, كلكلت يدى *kelkelet yd-y*, يدى مكلكله من الشغل *yd-y mekelkeléh min êch-choght*.

CAMARADE, صاحب *sâheb*, pl. اصحاب *âshâb*, صحاب *sahâb*; رفيق *refyq*.

CAMARD (*Voyez* CAMUS).

Il a CAMBRÉ, عوّج *a'ouadj*, *a'ouag*.

CAMÉLÉON, تاتا *tètâ*, بوقلمون *bouqalmoun*, حربانه *herbânèh*, جمل اليهود *djemel êl-yehoud*.

CAMELOT, شال انجورى *châl ândjoury*, *châl ângoary*, صوف *souf*.

CAMOMILLE, بابونج *bâbounedj*, بابنج *bâboundj*.

CAMP, معسكر *moasker*, *maasker*, عرضى *eurdy*, *o'rdy*, اوردو *âurdou*, محل *mehall*, محلّه *mehallèh*, وطاق *outtâq*.

CAMPAGNE, بريه *berryéh*, صحراء *sahrâh*, pl. صحرات *sahrât*; بقعه *beqa'ah*, pl. بقعات *beqa'ât*; سهل *sehel*, خلا *khald*, غيط *gheytt*, ريف *ryf*, جنان *djenân*.

— Nous passerons la nuit à la Campagne, احنا نبات فى الجنان *éhnâ nebât fy-'l-djenân*.

Il a CAMPÉ, عسكـــر *aaskar*, وطّق *ouattaq*.

— Les soldats sont Campés sur le bord de la mer, الجـــنـــود معسكرين على شط البحـــــر *él-djenoud ma'askeryn a'lä chatt él-bahar*.

CAMPHRE, كافور *kâfour*.

CAMUS, افطس *âftas*, plur. فطس *fouts*.

CANAILLE, سفله *sefléh*, عوامّ *a'ouâmm*, اسفل الناس *âsfal énnâs*.

CANAL, ساقيه *sâqyah*, قنايه *qanâyéh*, قناه *qanâh*, قنا *qanâ*, pl. قنوات *qenouât*, تراع *terâa'*, خليج *khalydj*, *khalyg*.

CANARD, برك *bork*, pl. براك *brâk*; بطّ *bett*, *batt*, pl. بطوط *bettoutt*; بطّه *battah*.

CANCER (ulcère), اكله *âkléh*, *âkiléh*.

— Cancer (signe du zodiaque), برج السرطان *bourdj ês-serettân*.

CANCRE (écrevisse), سرطان *sertân*, *serettân*, صلطعان *seletta'ân*, plur. صلاطعين *selatta'yn*, ابوجلنبه *ábou-djelanbah*.

CANDELABRE, شمعدان *chama'dên*.

CANDEUR, صفوة *safouéh*, صفو *safou*.

Sucre CANDI, سكّر نبات *soukker nébât*.

CANDIDAT, طالب *tâleb*, plur. طالبين *tâlebyn*.

CANDIDE, صافى *sâfy*, نصيح *nessyh*, لاوى *láouy*, طاهر *tâher*.

CANDIE (île de la Médit.), كريد *Kiryd*, قنديا *Qandya*, قريطش *Qiryttech*, جربت *Djeryt*.

CANELLE, القرفه الهنديه *él-qarfah él-hindiyah*, عود قرفـــه *ou'oud qerféh*.

— de fontaine, حنفيه *hanefyéh*.

CANEVAS, خيس *khéyss*, جنفاص *djenfâss*, pl. جنافيص *djenâfyss*.

Jours CANICULAIRES, ايامّ باحور *âyyâm bâhour*.

CANICULE (constellation), الكلب *él-kelb*, شعرى *che'rä*.

CANIF, متـوى *matouä*, موس

mous, مبرا *mobrâ*, مقشاط *maqchatt*, مقطوع *maqtou'*.

Dent CANINE, ناب *nâb*, plur. نيب *neyb*, *nyb*.

CANNE (bâton), خيزرانه *khayzrânah*, زلاط *zollâtt* (*Voy.* BATON).

— à sucre, قصابه *qassabéh*, قصبه *qassabeh*, pl. قصب *qesseb* (en berbere اغنم ازدن *âghanim éziden*).

— (roseau), قضيب *qaddyb*, pl. قضبان *qodbân*, *qedbân* (en berbere تاغنم *tâghanim*).

CANON, مدفع *madfa'*, *medfaa*, *midfa'*, pl. مدافع *medâfe'*.

— Il a chargé le Canon, عمر المدفع *a'mer él-medfa'*.

— Il a tiré le Canon, سيّب المدفع *sayyeb él-medfa'*, *seyyeb él-medfaa*.

—On a tiré deux coups de Canon du fort, سيّبوا روج مدافع من القلعه *sayyeboú zoudj medâfe' min él-qala'ah*.

—Bruit du Canon, حسّ المدفع *hass él-medfa'*.

— Canon (règle, ordonnance), قانون *qânoun*, pl. قوانين *qaouânyn*.

Il a CANONNÉ (*Voyez* Il a tiré le Canon).

CANONNIER, طوباجى *toubâdjy*, طوبجى *toubdjy*.

CANOT, فلوك *felouk*, صندال *sendâl*, باركوا *bârkoú*, كارب *gârb* (*Voyez* BATEAU, CHALOUPE).

CANTATRICE (*V.* CHANTEUSE).

CANTHARIDE, ناس *nâs*, ذبانه ذا الهند *delbânah dê-'l-Hend*.

CANTIQUE, مزمور *mezmour*, pl. مزامير *mezâmyr*; تسبحه *tesbihah*, نشيد *nechyd*, pl. انشاد *énchâd*.

CANTON, ناحيه *náhyéh*, plur. نواحى *naouâhy*.

CAP, راس *râss*, plur. رؤوس *rououss*, راس ذا الجبل *râss dê-'l-djebel*.

CAPABLE, قادر *qâder*, قابل *qâbel*, *qâbil*, فهيم *fehym*, معرف *ma'ref*, *ma'rif*.

— Il n'est pas Capable de cet emploi, هذه الوكليه ما هى خرجهُ *hadéh él-oukelyéh mâ hy kherdj-ho*.

CAPACITÉ d'esprit, معرفه *ma'refeh*, *ma'rifeh*, قابليه *qâbelyéh*.

— d'un vase, قدر *qadr*.

CAPE, CAPOTTE (vêtement), غطا *ghattâ*, plur. اغطيه *éghtyéh*; منديل *mandyl*, pl. مناديل *menâdyl*; ايزار *îyzâr*, plur. يزر *youzr*; جبّه *djobbéh*, كبّود *kabboud*.

CAPILLAIRE (plante), كزبرة البير *kouzberét él-byr*, كزبره ذا البير *kouzberah dê-'l-byr*.

CAPITAINE de soldats, ريس

reyyss, رايس *râyss*, رئيس *reyss*, plur. رياس *ryâs*; اغا *âghâ*, plur. اغوات *âghaouât*; قايد *qâyd*.

— de vaisseau, ريّس *reyyss*, قبطان *qabtân*, pl. قباطين *qobâttyn*.

— de voleurs, لايس الحراميه *lâys êl-harâmyéh*.

Le CAPITAL d'un bien, رسمال *rousmâl*, راس المال *râss êl-mâl*, راس ذا المـــال *râss dê-'l-mâl*, راس مال *rass mâl*.

— d'une dette, اصل الدين *âsl êd-dyn*.

CAPITAL (adj), اصلى *âsly*, راسى *râssy*, ريسى *reyssy*.

— Ville Capitale, بلد التحت *beled êltekhet*.

— Crime Capital, خطيه راسيه *khattyéh râssyéh*, خطيه ريسيه *khattyéh reyssyéh*.

Il a CAPITALISÉ, رسمل *rasmal*.

CAPITATION, خراج *kharadj*, pl. خراجات *kheradjât*, جزيه *djezyéh*.

CAPITULATION, عهد *a'hed*, pl. وعهود *ou'houd*, مصالحه *mossâlèhah*.

Il a CAPITULÉ, عاهد *a'âhed*, شرط *charatt*.

CAPRE, قبّار *qoubbâr*, *qabbar*, كبّار *kabbâr*, pl. كبّارين *kabbâryn*; كبره *kabarah*, *kebiréh*.

— Câpres confites au vinaigre, قبار مكبّوس *qabbâr makbouss*.

CAPRICE, عنصل *a'nsul*, عنصله *a'nselah*, plur. عناصل *e'nâssel*; غرض النفس *gharss ên-nefs*.

CAPRICIEUX, متلوّن *motleouen*, مغيّر *moghayyer*.

Le CAPRICORNE (signe du zodiaque), برج الجدى *bourdj êl-djedy*.

CAPSULE (*Voyez* BOÎTE).

CAPTIF, أسير *âssyr*, *êssyr*, يسير *yssyr*, pl. اسرا *êsrâ*, اسراه *êsrâh*.

CAPTIVITÉ, اسر *êsr*, يسر *yousr*, عبوديه *e'boudyéh*, سبى *seby*, *sebë*.

CAPUCHON, لبّاده *lebbâdeh*, pl. لبّادات *lebbâdât*; قلوسه *qallous-sah*, pl. قلوســـات *qalloussât*, قلاليس *qelâlyss*; قبّاعه *qabbâ'ah*, pl. قبابيع *qebâby'*.

CAQUET (*Voyez* BABIL, BALIVERNE, BAVARDAGE).

CAR, فان *fe-ênn*, لان *le-ênn*, زعما انما *ênne-mâ*, *za'mâ*.

CARABINE, مكحله *mokahelah* (en berberé امدبغ *êmodabagh*).

CARACTÈRE (naturel), طبع *teba'*, طبيعه *taby'ah*, شمال *chemâl*, خلق *khalq*.

—d'écriture, خط *khatt*, pl. خطوط *khettoutt*; حرف *harf*, كتب *ketb*.

CARAFE, قزازه *qazâzéh*, plur. قزازات *qazâzât*.

CARAT (*Voyez* KARAT).

CARAVANE, قافله *qâfléh, qâflah, qâfilah*, pl. قوافل *qeoudfel, qaouâfel*; قفل *qafl*, pl. قفول *qefoul*; ركوب *roukoub.*

CARAVANSÉRAIL, خان *khân*, وكاله *oukâléh.*

CARCAN, طوق *touq, tauq, taouq*, pl. طواق *touâq*, اطواق *êttouâq*; بغرمه *beghormah*, plur. بغرم *boghorm.*

Il a CARDÉ, حلج *haledj, haladj*, مشط *mechett*, ندف *nadef*, نقش *naqach.*

CARDEUR, حالج *hâledj*, حلّاج *hallâdj.*

CARDON d'Espagne, قناريه *qannâryâh*, كرنين *guernyn.*

CARÈNE, قارينه *qârynah* (en espagnol *carena*), قعور *qa'our.*

CARESSE, لطف *loutf*, pl. لطوف *lettouf, lottouf.*

Il a CARESSÉ, لاطف *lâttef.*

— Elle a Caressé, لاطفت *lâttefett.*

CARMEL (montagne de Syrie), كرمل *Karmel.*

CARMIN, قرمز *qermez.*

CARMONA (v. d'Esp.), قرمونه *Qarmounah.*

CARNASSIER, لاحم *lâhîm*, زفوری *zefoury.*

CARNAGE, قتل *qatl*, pl. قتّال *qittal*; مقاتله *moqâteléh.*

CAROTTE, جزر *djezer, guezr*, pl. جزار *djezâr, guezâr*; سفناريا *sefonâryâ.*

CARRÉ, مربّع *morabbaa* (en berbère لاربعی *lôrba'y*).

CARREAU de pierre, بلط *balatt*, الحجر المنجور *êl-hadjarêl-mendjour.*

— de vitre, قزازه *qezâzah*, pl. قزازات *qezâzât*, ورقه ذالزاج *ouerqah dê-'z-zâdj.*

— (coussin), مقعد *maqa'ad.*

CARRELET (grosse aiguille), مسلّه *meselléh.*

CARREFOUR, مشرع *mechrè*, pl. مشارع *mechâri*; ساحه *sâhah*, pl. ساحات *sâhât*; فسحه *fashah*, pl. فسحات *fashât*; مفرق *mefreq*, مفارق *mefâre*; مصلبه *mossalbah*, pl. مصلبات *mossalbât*; مفرق ذا الطروق *mefraq dê-'t-torouq.*

CARRELEUR, مبلّطی *moballâtty.*

CARRIÈRE de course, de lutte (*Voyez* ARÈNE).

CARROUBE, خروب *kharoub.*

CARROUBIER, شجره ذا الخروب *chedjrah dê-'l-kharrooub.*

CARTHAGE (v. anc. d'Afrique), قرخيدونيه *Qarkhydounyah.*

CARTHAGÈNE (v. d'Espagne), قرطاجنه *Qartâgeneh.*

CARTE, كغاط *kaghâtt*, كاغد *kâghid.*

— Jeu de Cartes, لعب الورق *laab êl-ouereq.*

Cartilage, شرشوف *cherchouf*, pl. شراشيف *cherâchyf.*

Carton, كاغد *kâghid*, مقاوا *mouqâouâ.*

Carvi (pl.), كرويّه *kerouyyah* (en espagnol *alcaravea*).

Cas (accident), عارض *a'âredd*, pl. عوارض *a'ouâridd*; قضا *qaddâ*, وقيعه *ouqy'ah*, pl. وقايع *ouqâya'.*

— Si, par Cas, il arrivait, اذا وقع *êzâ ouaqa'*, اذاكان *êzâ kân.*

— En ce Cas, بهذا الموقع *behadâ 'l-mouqa'*, بهذا الحال *be-hadâ 'l-hâl.*

— En Cas de nécessité, فى حال الضروره *fy hâl êd-derouréh.*

— Cas de la déclinaison, علامات الاعراب *eelâmât êl-i'râb.*

— (estime), قيمه *qeyméh.*

— Je fais Cas de lui, لهُ قيمه عندى *le-ho qeyméh a'nd-y.*

Casaque, كرتك *kourtouk*, pl. كراتك *korâtek*, قنطش *qontoch.*

Casemate, مطمورة *matmourâh*, كمرة *kamarah.*

Casque, قبعه *qoba'ah*, خوده *khoudéh*, pl. خودات *khoudât.*

—Visière du Casque, وجة الخوده *oudjèt êl-khoudah.*

Casquette, طربوش *tarbouch*, نصّ راس *nouss-râss.*

Casse (drogue), خيارشمبر *khyâr chembar*, خيار شنبار *khyâr-chonbâr.*

Cassé (brisé), متكسّر *motkasser* (*Voyez* Brisé).

Il a Cassé (*Voyez* Il a Brisé).

— un magistrat, عزل *a'zal*, زركن *zerken.*

— un jugement, هلك قضيه *halak qaddyéh* (*Voyez* Il a Annulé).

— Casse! (imp.) اكسر *éksour* (en berbere ارز *érz*).

Il a été Cassé, تكسّر *tekásser*, انكسر *énkasser* (*Voyez* Il a été Brisé).

Casserole, طاوه *tâouah*, مقلى *mouqlä.*

Cassette, بشتخته *bechetkhetah*, pl. بشتختات *bechetkhetât*; علبه *eu'lbéh* (*Voy.* Caisse, Boîte).

Cassia-Lignea (drogue), سليخه *selykhah.*

Cassolette, بخوريه *bokhouryah.*

Cassonade (*V.* Sucre Brut).

Cassure, كسر *kesr*, هرس *hours* (*Voyez* Brisement, Brisure).

Castagnettes, زيل *zyl*, صنوج *senoudj*, *senoug*, كاس *kâss*, صلاصل

salâssel, جلاجل *djelâdjil*, سجّات *saddjât*, *saggât*.

— Joueur de Castagnettes, صنّاج *sannâdj*, *sannâg*.

Castor, كلب ذا الما *kelb dê-'l-mâ*.

Casuel (fortuit), عارض *a'âridd*, عارضي *a'âriddy*, اتّفاقي *ittifâqy*, صدف *sadef*.

Cataclysme, طوفان *toufân*.

Catalogue, زمام *zemâm*, دفتر *deftar*, *defter*, pl. دفاتير *defâtyr*; فهرسة *feheresséh*; قنداق *qandâq*, pl. قناديق *qenâdyq*.

Cataplasme, لزوق *lezouq*, لزقة *lezqah*, pl. لزقات *lezqât*; لسقا *lasqâ*.

Cataracte de fleuve, شلال *chellâl*, شلالة *chelâléh*.

Catarrhe, نوازل *neouâzel*, *nouâzil*, حادر *hâder*, pl. حدور *hedour*; زلة *zizléh*, pl. زلات *zizlât*, زوازل *zouâzel*; تسقيط *tesqytt*, pl. تساقيط *tesaqytt*; سقوط *seqoutt*, سقطة *soqtah*, pl. سقطات *soqtât*, رواح *rouâh*.

Catastrophe (*Voy.* Accident, Adversité).

Catéchisme, تلخيص الدين *talkhyss êd-dyn*, تعليم الدين *ta'alym êd-dyn*.

Cathédrale (*V.* Basilique).

Catholique, قاطولكي *qâttouliky*, كاتوليقي *qâtoulyqy*, لاطين *lâttyn*.

Caucase (mont. d'Asie), قاف *Qâf*.

Cause (motif), سبب *sebeb*, pl. اسباب *ésbâb*, سبايب *sebâyb*; اصل *âsl*, سيرة *syrah*, pl. سيرات *syrât*; علة *eu'leh*, pl. علات *eu'lât*; علل *eu'loul*.

— (procès), بايث *bâ'yth*, *bâ'yss*; دين *dyn*, شغل *choghl*, pl. شغول *choghoul*, اشغال *âchghâl*; دعوة *da'ouéh*, pl. دعوات *da'ouât*.

— A Cause de, à Cause que, من اجل *min âdjl*, *min âdjel*, *min âguel*, بسبب ان *be-sebeb ênn*, لاجل ما *li-âdjel mâ*, لان *li-âgl mâ*.

— Je n'en suis pas Cause, ما هو مني *mâ houe men-ny*, ما كنت سبب هذا *mâ kont sebeb li-hadâ*.

— Il a été emprisonné à Cause de toi, من تحت راسك انحبس *min taht râss-ak énhâbess*.

— Il a perdu sa Cause auprès du juge, خسر دعوته عند القاضي *khesser da'out-ho a'nd él-qâddy*.

Il a CAUSÉ, سبّب *sabbeb.*

— (babillé), عذر *heder.*

CAUSEUR (bavard), هاذر *hâder* (*Voyez* BABILLARD).

CAUSTIQUE, كاويا *kâouyâ.*

CAUTÈRE, كيّ *kéyy*, كيّه *kyyah*, pl. كيّات *kyyât*, حمّصه *hommoussah.*

Il a CAUTÉRISÉ, كوا *kaouâ.*

CAUTION, CAUTIONNEMENT, كفاله *kefâléh*, تكفّل *tekaffoul*, رهين *rehyn*, ضمّان *dammân*, ضمانه *damâneh.*

— Celui qui sert de Caution, كافل *kâfel*, مضمون *medâmoun*, كفيل *kafyl*, pl. كفلا *kofelâ*; مضامن *medâmen*, مكفول *makfoul.*

— Il a accepté pour Caution, ارتضا فى كفاله *ârteddâ fy kefâléh.*

—Nous avons donné Caution, نحن اعطينا كفاله *nahn â'tteynâ kefâléh.*

Il a CAUTIONNÉ, ضمن *damen*, كفل *kefel.*

CAVALE, عوده *a'oudah*, زمكه *zamkah*, pl. زمكات *zamkât*; حجله *hodjlah*, pl. حجلات *hodjlât.*

CAVALERIE, سبيب *sebyb*, خياله *kheyâlah*, *khyâléh.*

CAVALIER, فارس *fâres*, plur. فوارس *fouâres*, فرسان *farsân*; خيّال *khayyâl*, *kheyyâl*, pl. خياله *kheyâléh* (en berbere دمناى *demnây*).

CAVE, CAVEAU, مطموره *matmourah*, مخزن *makhzen*, جزانه *khezânéh*, خشخاشه *khachkhâchah*, جوره *djouréh.*

CAVERNE, غار *ghâr*, pl. غيران *ghyrân* (*Voyez* ANTRE).

CAVIAR, حوبار *haouyâr.*

CE, CET (pr. dém.), ذا *dâ*, ده *déh*, هذا *hadâ*, هل *hel.*

— Cette, ذه *déh*, هذه *hadéh*, ذهى *déhy*, ذى *dy*, هذى *hâdy*, هل *hel.*

— Ces, هل *hel*, اولآ *âoulâ*, هولآء *haoulâ*; هولى *houly*, حولاى *houlây*, ذولى *douly*, هذولى *hedouly*, هذولين *hedoulyn*, هذيهم *hady-houm.*

— Ce qui, Ce que, ما *mâ*, شى الّذى *chy-âllady*, شى الّى *chy-élly.*

— Ce que tu dis, ماتقوله *mâteqoul-ho*, شى الّى تقوله *chy-élly teqoul-ho.*

— Ce qui lui plaît, ما يريده *mâ yryd-ho.*

— Je ne comprends pas Ce que vous dites, لا افهمش ما تقولوا انتوا *lâ âfehem-chy mâ teqouloû entoû.*

— Je ne sais pas Ce qui est arrivé, لا اعرفش ما جرى *lâ â'raf-chy mâ djerâ.*

— C'est lui, هذا هو *hadâ houe, hadâ hou.*

— C'est moi, انا هو *ânâ houe.*

— C'est toi, انت هو *ênt houe.*

— C'est à dire, يعنى *ya'ny*, اعنى *âa'ny.*

— C'est pourquoi, لاجل ذلك *li-âdjel zelik.*

— C'est à vous maintenant d'attaquer l'ennemi, يبقا عليكم ان تغزوا العدو *yebqâ a'ley-koum ên teghzoû êl-a'dou.*

Céans, هنا *henâ, henê, honâ*, فى هذا الدار *fy hadâ-'d-dâr*, فى هذا البيت *fy hadâ-'l-béyt.*

Ceci, ذا *dâ*, ده *dèh*, هذا *hadâ*, هاذا *hâdâ*, هذولى *hedouly*, ذول *doul*, ذولى *douly.*

Cécité (*Voyez* Aveuglement).

Il a Cédé, ترك *tarek, terek*, سلّم *sellem*, بحشش *bakhchach.*

Cédrat, ترنج *tourondj, trondj.*

Cèdre, ارز *érz, ârz*, ارزة *ârzéh, érzéh.*

Cédule, تذكرة *tezkeréh*, تمسّك *temessouk*, تسكرة *teskeréh*, pl. تساكر *tessâker*; تمسّك *temessik*, plur. تمسّكات *temessikât*; خط يد *khatt yd-ho.*

Ceilan (île de la mer des Indes), سرنديب *Serendyb.*

Il a Ceint, احط *éhatt*, حزم *hazam*, زنر *zannar*, دار *dar*, قمط *qamatt.*

Ceinture, حزام *hazâm, hezâm*, pl. حزم *hezm*; زنار *zonnâr*, pl. زنانير *zenânyr*, منطقة *mentaqah*, plur. منطقات *mentaqât*, مضمّة *moddammah*, كرزية *korzyah.*

— de femmes, رخت *rekht*, pl. رخوت *rekhout.*

— à mettre de l'argent, كمر *kemer*, pl. كمرات *kemrât.*

Ceinturon (*Voy.* Baudrier).

Cela (*Voyez* Celui-La).

Il a Célé, كتم *katam, ketem*, ستر *satar* (*Voyez* Il a Caché).

Célèbre, مشهور *mechehour*, شهير *chahyr*, مجهور *medjhour.*

— Il a été Célèbre, اشهر *échehar.*

Il a Célébré, مدح *medèh.*

— la messe, قدّس *qaddass.*

Célébrité, شهـرة *chaherah*, *chohrah*, مدح *medh*, مجد *medjd*, *megd*, ذكر *dikr*, *zikr*.

Céleri, كرفس *kerfes*, *kerafs*, كرفز *kerfez*, *kerafz*, *kerefz*.

Célérité, خفه *khifféh*, نشاطه *nechâtteh* (*Voyez* Agilité).

Céleste, سـمـاوى *samâouy*, اسماوى *ésmâouy*.

— Bleu Céleste (*Voyez* Bleu).

— Signes Célestes, بروج السما *bouroudj ês-semâ*.

Célibat, عزوبه *a'zoubéh*, عزوبيه *a'zoubyéh*.

Célibataire (masc.), عزّاب *a'zzéb*, اعزب *âazab*, بكار *bekâr*, عزرى *a'zry*.

— (fém.), عزبه *aazebah*, عاتق *a'âtiq*.

Cellule (*Voyez* Cabinet, Chambre).

Celui-Ci, ذول *doul*, ذولى *douly*, هذولى *hedouly* (*Voyez* Ce).

— Celle-ci (*Voy.* Cette).

— Ceux-ci هم *houm* (*V.* Ces).

— Ces deux-ci (masc.), ذان *dân*, ذين *déyn*, هذان *hadân*, هذين *hadéyn*; (fém.), تان *tân*, تين *téyn*, هتان *hatân*, هتين *hatéyn*, هاتان *hâtân*, هاتين *hâtéyn*.

Celui-La, ذلك *dalik*, ذالك *dâlek*, *zâlek*, ذاك *dâk*, هذاك *hadâk*.

— Celle-là, تلك *telk*, *tilk*, ذكها *deke-há*, ذيك *dyk*, هذيك *hadyk*.

— Ceux-là, Celles-là, اوليك *âoulayk*, اولايك *âoulâyk*, هولايك *haoulâyk*, هوليـــك *haoulayk*, هذوليك *hedouléyk*, ذكهم *dek-houm*, ذكهمى *dek-hoummy*.

— Ces deux-là (masc.), ذانك *dânek*, دينك *déynek*; (fém.), تانك *tânek*, تينك *téynek*.

— Celui qui, الذى *âllady*, *él-lady*, *éllazy*, الى *âlly*, *élly*, من *men*.—Ceux qui, الذين *âlladyn*, *élladyn*, *éllazyn*, الى *élly*, *âlly*.

— Celle qui, التى *âllaty*, *él-laty*, الى *élly*.—Celles qui, اللاتى *élláty*, الى *élly*, اللاواتى *éllaouâty*.

Cellier, خزانـــه *khezâneh*, مخزن *makhzen*.

Cendre, رماد *roumâd*, pl. رمود *roumouâ*, رمد *romod*.

— chaude, ملّه *melléh*, plur. ملّات *mellât*.

Cendré (couleur), رمادى *re-mâdy*.

Cénobite, كشيش *keehych*.

Cens, محصول *mahsoul*.

CENSEUR, فضولى *feddouly*, pl. فضولين *feddoulyn*; مفتش *mouffettich*.

CENSURE, اداب *âdâb*, تاديب *tâdyb* (*Voyez* BLAME, EXAMEN).

Il a CENSURÉ, تفوضل *tefoudal* (*V.* Il a BLAMÉ, Il a EXAMINÉ).

CENT, ميه *myah*, *meyah*, *myéh*, *meyéh*, مايه *mâyéh*, *mêyéh* (en berbere تميادان *tameyâdân*).

— Deux Cents, ميتين *mytéyn*, *myetéyn* (en berbere سن تمات *sen temât*).

— Un Cent pesant (quintal), قنطار *qontâr*.

— Cent un, ميه و واحد *myéh ou-ouâhed*.

— Cent deux, ميه و اثنين *myéh ou-êthnéyn*.

— Cent vingt, ميه و عشرين *myéh ou-a'cheryn*.

— Cent vingt et un, ميه واحد و عشرين *myéh ouâhéd ou-a'cheryn*.

— Cent trente, ميه و ثلاثين *myéh ou thelâthyn*.

— Cent quarante, ميه واربعين *myéh ou-ârba'yn*.

— Cent cinquante, ميه وخمسين *myéh ou-khamsyn*.

— Cent mille, مية الاف *myétêlâf*, كرّة *karrah*.

CENTAURÉE (plante), قنتاوريون *qentâouryoun*, قنطريون *qentaryoun*.

CENTENAIRE, ميوى *meyouy*.

CENTIÈME (n. ord.), الميه *élmyéh*, المايه *él-mâyéh*.

CENTRAL, وسطانى *ouestâny*.

CENTRE, وسط *ouest*, *oust*, مركز *merkez*.

Le CENT-UNIÈME (n. ordin.), الميه و الواحد *él-myéh ou-êl-ouâhed*, الحادى والميه *él-hâdy ou-êlmyéh*, الاوّل بعد الميه *él-âouel ba'd êl-myéh*.

— (fém.), الحاديه و الميه *él-hâdyéh ou-êl-myéh*, الميه والواحدة *êl-myéh ou-êl-ouâhidéh*.

CENTUPLE, ماية ضعف *mâyet dou'f*.

CEP de vigne, جفنه *djefnéh*, *guefnéh*, pl. جفان *djefân*; داليه *dâlyéh*, *dâlyah*.

CEPENDANT, لكن *lakin*, *lekin*, *liken*, لاكن *lâken*, ولكن *ou-lekin*.

CÉRAT, بيداج *bydâdj*, *bydâg*.

CERCEAU, اطار *âttâr*.

— Fabricant de Cerceaux, اطّار *âttâr*.

CERCLE, دور *dour*, plur. ادوار *âdouâr*, دايرة *dâyrah*, *dâyréh*.

— En bois, en fer, de barrique, طارة *târéh*, طوق *touq*, زنّار

zonnâr, حزام *hezâm*, pl. حزامات *hezâmât*.

CERCUEIL (*Voyez* BIÈRE).

CÉRÉMONIE, تكريم *tekrym*, تيحيل *tyhyl*, توقير *touqyr*, تكليف *teklyf* (*Voyez* APPAREIL).

— Sans Cérémonie, من غير تكليف *min ghayr teklyf*.

CERF, لـيّن *leyyen*, *lyyen*, عل *eu'l*, عول *eu'oul*, ايل *áyel*, غزال *ghazâl*.

CERFEUIL, كرفس *kerfes*, كرافس *kerâfes*, كسبر *kousber*, كزبرة *kouzberah*.

CERISE, حبّ الملوك *habb él-moulouk*, قيراس *qyrâss*, كيراس *kyrâss*, كراص *karass*, قراصيه *qerâssyéh*.

CERISIER, شجرة ذا الحبّ الملوك *chedjrah dê-'l-habb él-moulouk*.

Il a CERNÉ, دار *dâr*.

CERNEAU, قلب الجوزة *qalb él-djouzah*.

CERTAIN, حقّ *haqq*, حقيق *haqyq*, مقرّر *moqerrer*, محقق *mohaqeq*, حقيقى *haqyqy*, مثبوت *mathbout* (*Voyez* ASSURÉ).

— Cela est Certain, il n'y a pas de doute, هذا حقّ ما فيه شكّ *hadâ haqq, mâ fy-h chekk*.

— Un Certain, un tel, فلان *foulân* (en esp. *fulano*), بعض *baadd*.

— Un Certain jour, ذات يوم *dât yaum*, *zât youm*, يوم من ايّام *youm min áyyâm*.

— Une Certaine ville, مدينه من المدن *medyneh min él-modon*.

— Un Certain homme, انسان من الناس *énsân min énnâss*.

— Le Certain vaut mieux que l'incertain, الحقيقى خير من الذى فى شكّ *él-haqyqy khéyr min állazy f-y chekk*.

CERTAINEMENT, CERTES, حقّا *haqqâ*, بالحقّ *bi-'l-haqq*, بالحقيقه *bi-'l-haqyqah*, فى الحقيقه *fy-'l-haqyqah* (*Voyez* ASSURÉMENT).

CERTIFICAT, علان *e'lân*.

Il a CERTIFIÉ (*Voyez* Il a AFFIRMÉ).

CERTITUDE, حقيقيه *haqyqyéh*, حقيقه *haqyqah*, تحقيق *tehaqyq*, حقّ *haqq*, صحّه *sihah* (*Voyez* ASSURANCE).

CÉRUSE, بارق *bârouq*, سبيداج *sbydâdj*, *sbydâg*.

CERVEAU, CERVELLE, مـــخّ *mokkh*, pl. امـاخ *âmâkh*; مـوخ *moukh*, pl. مخاخ *mekhâkh*; دماغ *dimâgh*, plur. ادمغه *édmaghah*, دماغات *dimâghât* (en berbere افاروى *áqárouy*, اخشخاش *ákhich-khâch*).

— La Cervelle lui a tourné, زاغ عقله من راسه *zágh a'ql-ho min rass-ho*.

— C'est un homme sans Cervelle, هو اخوت *houe âkhout*, ما عندهُ معقول *mâ a'nd-ho maa-qoul*.

CERVELAS, بصطارمه *bastarméh*, لوبوق *loubouq*.

CÉSAR (n. pr.), قيصر *Qayssar*, قيصار *Qayssâr*.

CÉSARÉE (v. de Syrie), قيصاريه *Qayssáryéh*.

Il a CESSÉ (v. n.), زال *zâl*, ازل *ázal*, انقطع *énqetta'*, بطّل *battal*, كفّ *keff*, خلص *khalass*.

— La maladie a Cessé aujourd'hui, انقطع اليوم المرض *él-meridd énqetta' él-youm*.

— (v. a.), فرغ *faregh*, وفا *ouafâ*, وفى *ouafey*.

— Tu as Cessé ton ouvrage, وفيت خدمتك *ouafyt khidmet-ak*.

— Il a Cessé de parler, فرغ من قوله *faregh min qoul-ho*.

Sans CESSE, دايما *dâymán*.

CESSION, تسليم *teslym*.

CESSIONNAIRE, متسلّم *moutsellem*.

C'EST, C'EST-A-DIRE, CET (*Voyez* CE).

CEUTA (v. d'Afrique), سبتة *Sebtah*.

CHAABAN, huitième mois de l'année lunaire des musulmans, شعبان *chaabán*.

CHACUN, كلّ واحد *koull-ouáhèd*, كلّ من *koull men*, كلّمن *koull-men*.

— Chacune, كلّه واحده *koallèh ouâhidéh*.

— Que Chacun ait le sien, كلّمن لهُ واحد *koull men le-ho ouâhed*.

CHAGRIN (subst.), غمّ *ghamm*, pl. غموم *ghemoum*; غمّه *ghammèh*, الم *élem*, قهر *qahar*, قساوه *qassáouéh* (*Voyez* AFFLICTION, ADVERSITÉ).

— (adj.), مغبون *maghboun*, مغبوط *maghboutt*, نزق *nezeq*, pl. نزقين *nezeqyn* (*Voyez* AFFLIGÉ.)

— Ne garde pas de Chagrin dans ton cœur, لا تحـــبـــس

الحزن فى قلبك *lâ tehabess êl-houzn fy qalb-ak.*

— Peau de Chagrin, صاغرى *sâghry.*

Il s'est CHAGRINÉ, تمسمس *temesmess*, انتزق *êntezaq*, اغتمّ *êghtemm* (*Voyez* Il s'est AFFLIGÉ).

Il a CHAGRINÉ, مسمس *mesmess*, نزّق *nezzaq* (*Voyez* Il a AFFLIGÉ).

CHAÎNE, سلسله *selselah, selseléh*, pl. سلاسل *selâssil;* سنسله *sensseléh, senselah*, plur. سناسل *senâssel;* جنزير *djenzyr*, pl. جنازير *djenâzyr;* قطمه *qatméh*, طوق *touq*, طوق *douq*, pl. اطواق *âdouâq;* قيد *qyd*, pl. قيود *qeyoud;* غلّ *ghell*, pl. اغلال *êghlâl.*

— Chaîne de tisserand, قيام *qeyâm.*

CHAÎNON, حلقه *halqah*, plur. حلقات *halqât*, حلق *heleq;* زرده *zeredéh*, pl. زردات *zeredât.*

CHAIR, لحم *laham, lahm*, الحم *élham*, pl. لحوم *lehoum* (en berbere تفى *tefy*).

— Chair crue, لحم نيّ *laham néyy*, لحمه نيّه *lahamah nyyéh.*

CHAIRE, منبر *manbar, menber*, pl. منابر *menâber*, مجلس *medjliss*, pl. مجالس *medjâless.*

CHAISE, كرسى *koursy*, plur كراسى *korâssy, kerâssy*, شليه *choulyah, chilyah.*

CHAKAL, ذيب *dyb*, جاقال *djâqâl.*

CHALAND, حريف *haryf*, زبون *zeboun*, plur. زبونات *zebounât*, زباين *zebâyn* (*Voyez* ACHETEUR).

CHALE, شال *châl*, pl. شيلان *chylân.*

CHALEUR, حرّ *harr*, حارّ *hârr*, سخنه *sokhnéh*, سخانه *sekhânéh*, *sekhânah*, *sokhânah*, حراره *heraréh* (en berbere يرڤا *yergâ*).

— Chaleur naturelle, حراره طبعيّه *herâréh tabi'yah*, حراره غريزيه *herâréh gharyzyéh.*

— La chienne est en Chaleur, وحمت الكلبه *ouahimct êl-kelbéh*, الكلبه تسربت *êl-kelbéh tesrebét*, عشرت *a'scheret.*

— Grande Chaleur, حرّ شوب *harr choueb*, شوب *choub*, مشوب *mechoub*, حماوه *hamâouéh.*

— Le vent frais diminue la force de la Chaleur, الهوا البارد ينقص قوة الحرّ *êl-haoué 'l-bâred ynaqqess qaouét êl-harr.*

CHALOUPE, فلوكه *feloukah*, pl, فلايك *felâyk*, قايق *qâyq*, pl.

قياق *qeyâq;* قياسه *qayâssah*, pl. قياسات *qayâssât* (*Voy.* BARQUE, BATEAU, CANOT).

CHALUMEAU, زمر *zomr, zamr; zamir,* زمّره *zoummarah*, pl. زمور *zomour.*

Il s'est CHAMAILLÉ, شمط *chamatt,* دافق *dâqaf,* كشكش *kechkech,* قرقر *qarqar.*

CHAMBRE, بيت *béyt, byt,* بيث *byts*, pl. بيوت *byout,* اوطه *âudeh,* اوضه *âuddah*, plur. اوض *âudd, âoudd;* خزنه *khazneh,* خدر *khedr, khadr,* قلايه *qellâyéh, qallâyéh*, plur. قلالى *qelâly;* طبقه *tabqah*, pl. طبقات *tabqât,*

CHAMEAU, بل *bill,* ابل *êbl*, pl. ابال *êbâl;* بعير *ba'yr,* جمل *djemel, guemel*, pl. جمال *djemâl, guemâl* (en berbere ارم *âram,* امارويت *âmârout,* الغوم *él-ghoum,* الكوم *él-goum.*

— Petit Chameau, جميل *djoumeyl,* جميّل *djoumeyyl.*

CHAMELIER, جمّال *djemmâl,* pl. جمّالين *djemmâlyn.*

CHAMELLE, ناگه *nâgah*, plur. ناگات *nâgât;* ناقه *nâqah*, pl. نوق *nouq* (en berbere تارمت *târamt,* تلغومت *telghoumt,* تلگومت *telgoumt*).

CHAMOIS, وعل *ou'el,* pl. وعول *ou'oul,* اوعال *êou'âl.*

CHAMP, حقله *haqléh,* pl. حقلات *haqlât;* حقل *heql*, pl. حقول *houqoul;* بقعه *boqa'ah* (*V.* CAMPAGNE).

— Champ labouré, طين *tyn,* غيط *gheytt.*

— ensemencé, ارض مزروعه *ârdd mezrou'ah.*

— de bataille, مصفّ *massaff,* pl. مصافّ *massâff;* معركه *mo'arekah,* ميدان *meydân,* حوّمه *haouamah.*

CHAMPÊTRE, صحرايى *sahrâyy,* برّى *berry,* حرشى *horchy,*

— Garde-Champêtre, حاضى *hâddy,* حارس *hâriss,* حضّاى *haddây.*

CHAMPIGNON, فطّاع *foggâa',* منتر *mentar,* فطره *fottrah*, plur. فطر *fouttour.*

CHAMPION, لاوندى *lâouendy,* pl. لاوند *lâouend.*

CHANCE, قضا *qaldâ,* تقدير *teqdyr,* بخت *bakht.*

Il a CHANCELÉ, تتوتل *tetoutel,* تطوطح *tettouttah.*

CHANCELIER, دفتردار *defterdâr,* روزنامجى *rouznâmdjy,* رئيس افندى *réyss efendy.*

CHANCRE (*Voyez* CANCER).

CHANDELIER (flambeau), منارة *menâréh*, pl. مناير *menâyr*; شمعدان *chamaadân*, pl. شماعدين *chamâa'dyn*; حسكه *haskah*, حصكه *hassekah*, فتيلة *fetyléh*.

— (marchand de chandelles), شمّاع *chammâa'*.

CHANDELLE, شمعه *chama'h*, *chama'ah*, pl. شمع *chamè'*.

— de suif, شمع دهن *chama' dehan*, شمعه دهنيه *chama'ah dahenyéh*, شمعه ذا الشحم *chama'ah dè-'ch-chaham*, pl. شمعات ذا الشحم *chama'ât dè-'ch-chaham*.

CHANGE (troc), بدل *bedl*, عوض *a'oudd*, مقايضه *meqâyddah*, تغيير *teghayyr*, تبديل *tebdyl*.

— (t. de commerce), سفتجه *sèfetdjéh*, صرف *serf*.

— Lettre de Change, بوليصه *boulyssah*, pl. بوليصات *boulyssât*.

CHANGÉ, مغير *moghayr*, *moghayer*.

CHANGEANT, متغير *motghayr*, متلوّن *motleouen*, هوانى *haouâny*, متقطع *moterty'*.

Il a CHANGÉ, بدل *bedel*, قايض *qâyedd*, غيّر *ghayyar*, تغيّر *teghayyer*, تبدل *tebadel*, حوّل *haoual*.

Il s'est CHANGÉ, استحال *èstehâl*.

— Dieu change le mal en bien, الله غيّر الشرّ خيرًا *Allah ghayyer êch-cher keyrân*.

CHANGEMENT (*Voyez* CHANGE).

CHANGEUR de monnaies, صرّاف *serrâf*, pl. صيارف *seyâref*; صيرفى *seyrefy*, pl. صيرفيه *seyrefyah*.

CHANSON, CHANT, غنا *ghanâ*, نشيد *nechyd*, pl. نشايد *nechâyd*; قصيدة *qassydéh*, plur. قصايد *qassâyd*; موال *mouâl*, pl. موالات *mouâlât*; شعر *cha'r*, plur. اشعار *éch'âr*; غنيه *ghannyéh*, pl. غنانى *ghenâny*; نغمه *nighméh*, pl. نغمات *nighmât*, نغمام *neghmâm*; لحن *lahn*, pl. الحان *él-hân*.

— Chant de guerre, حروبيه *haroubyéh*, *heroubyéh*.

Il a CHANTÉ, غنا *ghana*, نغم *negham*, تغنّى *teghanney*, غنى *ghanney*, لحّن *lehhen*.

— Elle a Chanté, تغنيت *teghanneyt*.

— L'oiseau a Chanté dans le jardin, زكزك الطير فى الجنينه *zakzak él-téyr fy-'l-djenynéh*.

CHANTEUR, غنّى *ghanny*,

مغنّى *moghanny*, pl. مغنّيا *moghannyyâ*.

— Chanteuse, غنّيه *ghannyah*, *ghannyéh*, مغنّيه *moghannyyéh*, غانيه *ghânyah*.

CHANTIER de construction nautique, ترسانه *tersâneh* (*Voyez* ARSENAL).

CHANTRE (*Voyez* CHANTEUR).

— de mosquée, مؤزّن *mouézzen*, *mouezzin*.

CHANVRE, قنّب *qannab*, تلّ *till*, كتّان *kittân*.

CHAOUAL, dixième mois de l'année lunaire des musulmans, شوال *chaouâl*, شهر افطور *chahr âftour*.

CHAPEAU, برنيطه *borneyttah* pl. برانيط *barânytt*, شمريز *chemryr* (en espag. *sombrero*).

CHAPELET, تسبيح *tesbyh*, سبحه *sabahah*, مسبحه *mosbahah*.

CHAPELLE, مسجد *mesdjid*, *mesguid*.

CHAPITEAU de colonne, راس العامود *râss êl-a'âmoud*.

CHAPITRE, فصل *fasl*, pl. فصول *foussoul*; باب *bâb*, اصحاح *âshâh*.

— du Koran, سورة *sourah*, سورة *sourat*.

CHAPON, ديك مبعوج *dyk me-b'oudj*, مقطوش *maqtouch*, plur. مقاطيش *meqattych*.

Il a CHAPONNÉ, خصا *khassâ*.

CHAQUE, كلّ *koull*, *koll* (*Voyez* CHACUN).

— Chaque jour, كلّ يوم *koll yaum*.

— Chaque chose en son temps, كلّ شي بوقته *koll chy be-ouaqt-ho*.

— Chaque espèce à part, كلّ صنف بصنفه *koll scnef be-senef-ho*, كلّ جنس بجنسه *koll genss be genss-ho*.

CHAR, عربه *a'rabah*, pl. عربات *a'rebât*; عربانه *arbâneh*, كرّبطه *karrytah*, pl. كرّبطات *karryttât*, كدش *koudech*, *kidich*.

CHARANÇON, سوس *souss*,

CHARBON, فحم *faham*, *fahm*, فحمه *fahamah*, pl. فحمات *fahamât*.

— ardent, جمره ذا العافيه *djaumrah dê-'l-â'fyah*.

— de peste, جمره *djemréh*, *djoumrah*, شلفوطه *chelfouttah*.

CHARBONNIER, فحّام *fahhâm*.

CHARDON, شوك ذا المير *chouk dê-'l-hamyr*, گرنين *guernyn* (en espagn. *tagarnina*), قرطبه *qortobéh*, pl. قرطب *qortob*.

CHARDONNERET, حفونه *hefounah*, plur. حفون *houfoun*; بردول

bèrdoul, بردون *berdoun*, مقنين *moqnyn*.

CHARGE (fardeau), حمل *haml*, pl. احمال *âhmâl*; فردة *fardah*, *ferdéh*, plur. فردات *fardât*; حملة *hamléh*, pl. حملات *hamlât*; ثقل *theql*.

— (emploi), وظيفه *ouadyfah*, pl. وظايف *ouadâyf*; منصبيه *mansebyéh*, منصب *menseb*, وكاله *oukâléh*, وكاليه *oukâlyéh*.

— (imposition), تكليف *teklyf*.

— (accusation), تقليد *teqlyd*, تقييد *teqyyd*.

— (attaque), (*Voyez* ce mot).

— A la Charge de, بشرط ان *be-chertt ênn*, على شرط ان *a'lä chertt ênn*.

CHARGÉ, محمول *mahamoul*, *mahmoul*, موسوق *moussouq*, مجمّل *mohammel*.

— (en parlant d'armes à feu), مدكوك *medkouk*, مدقّ *madakk*.

Il a CHARGÉ, تكلّف *tekellef*, حمّل *hammal*, اوسق *âoussâq*.

— d'une commission, وكل *ouekkel*.

— un vaisseau de marchandises, وسق *ouesseq*.

— un canon, عمر المدفع *aamer êl-medfaa*, تعمر المدفع *taamer êl-medfaa*.

— un fusil, دكّ *dakk*.

Il s'est CHARGÉ, التزم *êltezem*, استلزم *êstelzem*.

CHARGEMENT d'un vaisseau, رزق *rezq*, pl. ارزاق *êrzâq*, وسق *ouesq*, *ousq*.

CHARIOT (*Voyez* CHAR).

CHARITABLE (*Voyez* BIENFAISANT).

CHARITÉ pour les pauvres, مرحمه *merhaméh*, حسنه *housnah*, صدقه *sadaqah*, زكاه *zekah*.

CHARLATAN, شرلابان *charlâbân*, حقبارى *hoqbâry*.

CHARMANT, لطيف *lattyf*.

CHARME, جاذبه *djâdibéh* (*Voy.* APPAS, ATTRAIT).

— magique, رقيه *raqyéh*.

Il a CHARMÉ (il a plu), عجب *a'djeb*.

CHARNEL, شهوتى *chehouty*, جسدانى *djesdâny*, *gesdâny*.

CHARNIÈRE, قلاب *qoullâb*.

CHARNU, مقذف *mouqaddef*, لحمانى *lahmâny*, ملحم *molhim*, جسيم *djessym*.

CHAROGNE, جيفه *djyfah*,

djeyfeh, *gifeh*, فطيسه *fettysseh*, plur. فطايس *fettâyss*.

CHARPENTE, نجاره *naggârah*.

— Bois de Charpente (*Voyez* BOIS.

CHARPENTIER, نجار *naddjâr*, *naggâr*, pl. نجارين *naddjâryn*, *naggâryn*; مشترداش *mechterdâch*.

CHARPIE, فتيله *fetyléh*.

CHARRETTE, كرّاطه *kerrâttah*, pl. كرّاطات *kerrâttât* (*Voyez* CHAR).

CHARRETIER, كرارطى *karârty*, كرّاطى *kerrâtty*, عرباجى *a'rabâdjy*, عربجى *a'rbadjy*.

CHARRIAGE, نقل *naql*.

Il a CHARRIÉ, سحب *sahab*.

CHARRUE, محراث *meharâth*, *mehrâth*, *mihrâth*, pl. محاريث *mehâryts*, محرّث *moharreth*; صمد *somd*, pl. صمود *somoud* (en berbere الماعون *êl-mâ'oun*).

CHARTE, CHARTRE, شـــرط *chart*, عهد *e'hed*.

— Charte constitutionnelle, قانون الجمهور *qânoun êl-gemhour*, قوانين المملكه *qaouânyn êl-memlekéh*, قواعد البند *qaouâyd êl-beled*.

CHASSE, صيد *sayd*, *syd*.

— Il est allé à la Chasse, راح للصيد *râh li-'s-sayd*.

CHÂSSE de reliques, ذخيره *dâkhyréh*, تابوت *tâbout*, pl. توابيت *teouâbyt*.

Il a CHASSÉ (il a été à la chasse), صيّد *sayed*, صاد *sâd*, استاد *êstâd*, اصطاد *êstâd*, تصيّد *teseyyed*.

— Il a Chassé (expulsé), طرد *tered*, هزم *hezem*, دفع *defaa*, دشر *decher*, اخرج *ékhradj*, نقا *naqâ*, كش *kasch*, قحش *qahach*, كشح *kachah*, هجج *hedjadj*.

CHASSEUR, صيّاد *sayyâd*, pl. صيّادين *sayyâdyn*.

CHASSIE, عمص *ou'ms*, عمش *oum'ch*.

CHASSIEUX, اعمص *â'mess*, اعمش *â'mech*.

CHASSIS, شوباك *choubak*, طاقه *tâqah*.

CHASTE, عفى *a'fy*, عاصم *a'âssem*, عفيف *a'fyf*, plur. عفيفين *a'fyfyn*; طاهر *tâher*, pl. طاهرين *tâheryn*, اطهار *âttehâr*; متعفف *mota'fef*, pl. متعففين *mota'fefyn*.

CHASTETÉ, عفه *i'ffeh*, عصمه *i'smeh*, طهاره *taharéh*.

CHAT, قط *qatt*, *qott*, pl. قطاط *qettâtt*, *qottâtt*, قطط *qottatt* (en berbere امشيش *mousch*, امشيش *émchych*).

— Chatte, قطه *qottah*, plur. قطات *qottât* (en berbere تامشيشت *tamoucht*, تامشيشت *tâmechycht*).

— Chat sauvage, سبسب *seb-seb*, قط ذا الخلا *qatt dé-'l-khalâ*.

CHAT-HUANT (*Voyez* HIBOU, CHOUETTE).

CHATAIGNE, قسطل *qostal*, pl. قسطال *qostâl*; قستال *qostâl*, قستاله *qostâléh*, كستانه *kastâneh*, كستنا *kastânâ*, بلّوط سندیان *belloutt sendyân*, ابو فربوه *âbou-feryouah*, ابو فروه *âbou-ferouéh*.

CHATAIGNIER, شجرة ذا القسطال *chedjrah dé-'l-qostâl*.

CHATAIN, اسمر *âsmar*.

CHATEAU, قصبه *qasbah*, *qassabah*, *qassobah* (en esp. *alcazaba*); قصر *qasr* (en esp. *alcazar*); قلعه *qala'ah*, قلاعه *qalâ'ah*, pl. قلاع *qalé'*, *qalâ'a*; حصار *h'ssâr*, حصن *hesn*, *hosn*, pl. حصون *houssoun*, حصين *hosséyn*.

CHATIÉ, معذّب *maaddeb*.

Il a CHATIÉ, عذّب *aaddeb*, تعذب *teédeb*, تادب *tâdeb*, عزّر *a'zzar*, قاصد *qâsséd*, قاصر *qâsser*.

— Que Dieu les Chatie ! يقاصرهم الله *yqâsser-houm Allah!*

CHATIMENT, عداب *adâb*, pl. عدابات *a'dâbât*, مقاصره *meqâsserah*; تعديب *taadyb*, *teedyb*; تاديب *tâdyb*, جزا *djezâ*, جزيه *djezyéh*, عقوبه *a'qouyéh*, pl. عقوبات *a'qouyât*.

CHATON de bague, فصّ *fess*, pl. فصوص *fessouss*.

Il a CHATOUILLÉ, دغدغ *dagh-dagh*, زقزق *zaqzaq*, زكزك *zak-zak*, اكزكزك *ékzakzak*.

— Il a été Chatouillé, غار *ghâr*.

CHATOUILLEMENT, تزكزك *te-zekzek*.

CHATRÉ, مخصـــى *mokhsy*, مجوب *medjoub*, مجبوب *medj-boub*, خادم *khâdim*, طواشي *taouâchy*, مقطوس *maqtous*, قاقون *qâ-qoun*, pl. قواقين *qouâqyn*.

— Il a CHATRÉ, خصى *khas-sey*, طواش *taouâch*.

CHAUD (subst.), (*V.* CHALEUR).

— Le Chaud et le froid, حرّ و برد *harr ou-berd*.

—(adj.), سخن *soukhn*, حامي *hâmy*, سخون *sekhoun*, *sokhoun*, دافي *dâfy* (en berbere زقال *zaqâl*).

— Plus Chaud, ادفا *âdfâ*.

—Il est devenu Chaud, حرّ *harr*.

— Il a eu Chaud, سخن *sa-khan*; شاب *châb*, احترق *êhte-raq*, حرحر *harhar*.

— J'ai Chaud, انا مشوّب *ânâ machaoucb*, انا محرحر *ânâ mo-harher*.

— Nous avons eu Chaud dans

le chemin, حرحرنا فى الدرب *harharnâ fy-'d-darb.*

—Il fait très Chaud aujourd'hui, اليوم حرّ كثير *él-yaum harr kethyr,* شوب بالزاف *chaub be-'z-zâf.*

— Fièvre Chaude (*V.* Fièvre).

Chaudière, Chaudron, حلّة *halléh,* pl. حلّات *hallât;* خلقين *khalqyn* (en grec *khalkîon*), pl. خلاقين *khelâqyn;* دست *dest,* pl. دسوت *dessout;* قدرة *qadrah,* تنجر *tendjer, tanguer,* تنجرة *tandjerah.*

Chaudronnier, نحّاس *nahhâss,* pl. نحّاسين *nahhâssyn.*

Bois de Chauffage (*Voy.* Bois à brûler).

Il a Chauffé, سخن *sakhan,* ساخن *sâkhen,* سخن *sakkhan,* حمّ *hamm.*

Il s'est Chauffé, تسخّن *tesakkhan,* تسخن *teskhen,* دفا *deffâ,* دفّى *deffey,* تدفا *tedefjâ.*

—Chauffe ta main! دفّى يدك *deffy yd-ak!*

Chauffoir (lieu pour se chauffer), تنور *tennour,* اوجاق *âudjâq.*

Chaufournier, جيّار *djayyâr,* كوّاش *keouâch.*

Chaume, طبن *tebn.*

Chaumière, خصّ *khess,* pl. خصوص *khessouss;* دويريه *douyryah.*

Il a Chaussé, لبّس *lebbes.*

Il s'est Chaussé, تلبّس *telebbes.*

Chaussée, سكّ *sekk,* سكورة *sekourah,* جسر *djesr.*

Chausses, لباس *lebâss,* هوزة *haouzéh* (vieux français *houzeaux*), pl. هوزات *haouzât.*

Chausson, جرابه *djerâbéh, djorâbéh,* pl. جرابات *djerâbât;* قلشين *qalchyn,* pl. قلاشين *qelâchyn.*

Chaussure, سباط *sabâtt, sebâtt* (en esp. *zapato*).

Chauve, اجلح *âdjlah, âglah;* اقرع *âqra', âqraa.*

— par devant, اصلع *âsla'.*

Chauve-Souris, وطواط *ouettouâtt,* وطوط *ouettouétt,* pl. وطاويط *ouattâouytt;* طير الليل *téyr él-léyl* (m. à m. oiseau de nuit).

Chaux, جير *djyr, gyr, guyr,* كلس *kâls* (en italien *calce*).

— vive, جير خام *djyr khâm.*

— Four à Chaux, كوشه ذا الجير *kouchah dê-'l-djyr.*

Chebeck, شبّاك *choubbâk.*

Chef, رئيس *réys,* رايس *râys,* صاحب *sâheb,* باش *bâch.*

— de bataillon, بين باشى *byn-bâchy,* بيگ باسى *bygn-bâchy.*

— de tribu, شيخ *cheykh,* قايد *qâyd* (en berbère مالك *mâlek,* اموخان *âmoukhân*).

— Chef-d'œuvre, راس الصنعه *râss ês-sena'ah.*

—Chef-lieu (*Voyez* CAPITALE).

CHÉLIDOINE (plante), ممّيرة *memmyréh, selydânyoum.*

CHEMIN, طريق *taryq*, pl. طرق *tourouq*, طرايق *teráyq*; تنية *tenyah*, pl. تنيات *tenyât*; درب *darb*, *derb*, pl. دروب *deroub*; سكّة *sekkéh*, *sikkah*; سبيل *sabyl*, pl. سبل *soubl*, *souboul*; محجّ *mahaddj*, مسيرة *messyréh* (en berbere ابرد *ébrid*).

—Chemin frayé, طريق مخدومة *taryq makhdoumah.*

— Chemin de traverse, لفّة *lefféh*, عطفة *a'tféh.*

—Chemin raccourci, درب قاطع *darb qâtti'.*

—Chemin dérobé, درب الديب *darb éd-dyb* (m. à m. chemin de loup).

—Chemin couvert, طريق مدرّق *taryq moderréq.*

— Où va ce chemin? الى ايـن تاحد هـدا الـدرب *ilä éyn tahed hadâ éd-darb?*

— Ce Chemin traverse-t-il, ou non? هذا الدرب يمرق ام لا *hadâ 'd-darb ymrouq, âm-lâ?*

—Combien y a-t-il d'heures de Chemin d'ici à Oran? من هنا الى وهران مسيرة كم ساعـات *min henê ilä Ouehrân messyrét kam sâ'ât?*

— Le Chemin est intercepté, الدرب مسدود *éd-darb mesdoud*, المسيرة مربوطة *él-messyréh mar bouttah*, السكّة مقطوعة *és-sekkéh maqtou'ah.*

— Où conduit ce Chemin? لاين تهدى هذ السكّة *l-éyn tehdy hadéh és-sekkéh?*

— Montre-moi le Chemin de la ville! اورينى تنية المدينه *óryny tenyét él-medynéh!*

— Est-ce ici le Chemin d'Alger? هذا هو شي طريق الجزاير *hadâ hou-chy taryq él-Djezâyr?*

Il a CHEMINÉ (marché), مشى *machä*, *machey*, سار *sâr.*

CHEMINÉE, مدخانه *medkhânéh*, مدخنـــه *medkhanah*, plur. مدخنات *medkhanât*, اجاق *ódjâq*, *ógâq.*

CHEMISE, قميص *qamyss*, plur. قواميص *qaouâmyss*, قمصان *qamsân*, كمجـــه *koumdjah* (en berbere تاسيت *tâsséyt*, تقندورت *taqandourt*).

CHENAL (*Voyez* CANAL).

CHÊNE, شجرة ذا البلّوط *chedjrah dê-'l-belloutt*, بلّوطة *bellouttah*, *bollouttah*, سنديان *sendyâd*, سنديانه *sendyânéh*, دلب *douleb* (en berbere ثبوشيشس *thibouchychiss*).

CHENEVIS, حبّ ذا القنّاب *hebb dê-'l-qannâb.*

CHENILLE, دود *doud.*

CHER (de prix), غالى *ghâly*, pl. اغلا *éghalâ*, غلوين *ghalouyn.*

—Cela est beaucoup trop Cher, هدا تغلى كثير *hadâ teghly kethyr.*

—Ne nous vend pas trop Cher cela, لا تغلى علينا هذا الشى *lâ teghally a'lay-nâ hadâ 'ch-chy.*

— Je l'ai trouvé trop Cher, استغليته *éstaghleyt-ho.*

— Cher (aimé), محبوب *mahboub*, عزيز *a'zyz* (*Voyez* CHÉRI).

— Mon Cher, يا حبيبى *yâ habyb-y*, يا اخــــوى *yâ âkhou-y*, يا قلبى *yâ qalb-y*, يا كبدى *yâ kebd-y*, يا خاى *yâ khây.*

Il a CHERCHÉ, فتش *fetech*, ابتغا *ébteghâ*, افتش *éftech*, دوّر *daouar*, لطش *lattach*, التهف *él-tehef*, تفرّس *tefarress*, فحص *fahass*, بحث *bahath*, طلب *talab*, رام *râm.*

— Cherche! (imp.) افتش *éftich* (en berb. فتش *fatach*, نادى *nâdy*).

— Il a Cherché à gagner, جهد فى كسب *djehed fy kesb.*

CHÈRE, اكل *âkl*, عيشه *a'ychah.*

— Bonne Chère, عيشه مليحه *a'ychah melyhah.*

CHÉRI, حبيب *habybb*, pl. احبّآ *éhbbâ*; محبّ *mohebb* (*V.* CHER).

— Plus Chéri, احبّ *âhabb.*

Il a CHÉRI, حبّ *hebb*, اعزّ *é'ezz* (*Voyez* Il a AIMÉ).

CHERTÉ, غلا *ghelâ.*

CHÉRUBIN, كروبين *keroubyn.*

CHERVI (plante), (*V.* CARVI).

CHÉTIF, ذليل *delyl*, قليل *qalyl*, مسكين *meskyn* (en fr. *mesquin*), pl. مساكين *messâkyn*; حقير *haqyr*, شقى *cheqy*, بايس *bâyss*, دمى *domy.*

CHEVAL, عود *a'oud*, حصان *hossân*, *hassân*, *hessân*, pl. احصنه *éhssenah*, حصايــــن *hossâyn*, حصانات *hessânât*; خيل *khayl*, *kheyl*, plur. اخيال *ékhyâl*; فرس *fars* (en berbere عيــــبس *a'ybs*, اغمار *âghmâr*, عيّس *e'yyss*, pl. عيّسان *e'yyssân*).

— Il a monté à Cheval, ركب *rekeb.*

— Il est descendu de Cheval, ترجل عن العود *teredjel a'n él-a'oud.*

CHEVELU, مشعــــر *mocha'er*, مشعرانى *mechaarâny*, ابو شعر *âbou cha'ar.*

CHEVET, مخدّه *mokhaddéh*, pl. مخدّات *mokhaddât.*

CHEVEU, شعر *cha'ar*, pl. شعار *cha'êr*, شعور *chou'our* (en berbere ازر *âzer*, دشعار *dicha'âr*, ازل *âzal*).

CHEVILLE de bois, وتد *oueted*, pl. اوتاد *âoutâd*; بيّور *beyouer.*

— du pied, كعــــب *ka'ab*, قصبه ذا الرجل *qasbah dê-'r-rigl*, قارع *qâra'*, plur. قوارع *qouârè'*, شكدم *ghedem.*

CHÈVRE, معزه *maazéh*, *ma'-zah*, pl. معزات *ma'zât*; ماعزه

mâ'azah, pl. معز *mâ'ez*; عنزة *a'nzéh*, pl. عنزات *a'nzât* (en berbere تاغت *tâght*, *tâghât*).

CHEVREAU, ماعز *mâ'az*, جدى *djedy*, *djidy*, *guedy*, pl. جدايا *djedâyâ*.

CHEVREUIL, جيران *djeyrân*, غزال *ghazâl*, *ghazél*.

CHEVRON, خشبه *khachabéh*, جسر *djesr*, *guesr*, pl. جسور *djessour*, ركيزة *rekyzah*, گايزة *guéyzah*.

CHEYKH, شيخ *cheykh*, plur. مشايخ *mechaykh*, شيوخ *chouyoukh*, مشيخه *mechaykhah*.

CHEZ, عند *a'nd*, *e'nd*, الى *îlä*, لدى *ledy*, لدن *leden*, لد *led* (en berbere غار *ghâr*, غور *ghour*).

— Chez moi, عندى *a'ndy*. — Chez toi, عندك *a'nd-ak*. — Chez lui, عندهُ *a'nd-ho*. — Chez elle, عند ها *a'nd-hâ*.

— Chez nous, عندنا *a'nd-nâ*. — Chez vous, عندكم *a'nd-koum*. — Chez eux, عندهم *a'nd-houm*.

CHICANE, شرّة *cherrah*, تزوير *tezouyr*, خصومه *khassoumah*, معراضه *me'râddéh*.

— Il a CHICANÉ, خصم *khassam*, عارض *a'âridd*.

CHICANEUR, خاصم *khâssim*, معارض *mo'âridd*.

CHICHE (adj.), عويل *a'ouyl*, pl. عوّيل *ou'ouelâ*; خسيش *khassych*, pl. خسيشين *khassychyn* (*V.* AVARE).

Pois CHICHES, حمص *hims*, pl. حمّوص *hoummouss*.

CHICORÉE, مرّة *mourrah*, شقريه *chiqoryah*, هندب *hendèb*, اندب *éndeb*, اندبه *éndibah*, هندبه *hendibah*, شوكران *choukrân*, شكوريه *chikouryéh*.

Il a CHIÉ, خرا *kharâ*.

CHIEN, كلب *kelb*, *kalb*, plur. اكلب *kelâb*, كلاب *éklâb*, اكلب *ékleb* (en berbere عيدى *a'yd*, عيدى *iydy*, pl. عيدان *iydân*).

— Ils nous traitent comme des Chiens, نحن عندهم مثل الكلاب *nahn a'nd-houm methl êl-kelâb*.

— Petit Chien, كليب *koleyb*, كليّب *koleyyb*, جروا *djeroû* (en berbere اجون *âdjoun*, pl. اجان *âdjân*, f. تاجونت *tâdjount*).

— Chien de chasse, ضارى *dâry*, كلب سلاقى *kelb selâqy*, كلب صيّاد *kelb sayyâd*.

— Chien-dogue, سلوكى *selouguy*.

— Chien de fusil, خرس *khoross*.

— Chienne, كلبه *kelbéh* (en berbere تعيدت *ta'ydét*).

CHIFFON, شرموط *charmoutt*, شرميط *charmytt*, pl. شرامبط *charâmytt*.

Il a CHIFFONNÉ, جاود *djâouad*, گاود *gâouad*, تالف *telef*.

CHIFFRE, رسم *ressem*, plur.

رسوم *ressoum*, رقم *raqam*.

CHIGNON (derrière du cou), نقرة *noqrah*, pl. نقرات *noqrât*, قفا *qafâ*.

— (tresses de cheveux), لمة *lemnah*, جمة *djemmah*, ضفيرة *dafyréh*, pl. ضفاير *dafâyr*; ذوابة *douâbéb*, pl. ذوايب *daouâyb*.

CHIMÈRE, مخيلة *mokhallyéh*, pl. مخيلات *mokhallyât*.

CHIMIE, كيميا *kymyâ*, الكيميه *âl-kymyah*, علم كيميا *e'lm kymyâ*.

CHIMISTE, كيمياجي *kymyâdjy*.

CHINE, الصين *ês-Syn*, بلد الصين *beled ês-Syn*, بلاد الصين *bélâd ês-Syn*.

CHINOIS, صيني *syny*.

CHIO (île), ساقز *Sâqiz*.

CHIQUENAUDE, نقفه *naqfah*.

— Il m'a donné une Chiquenaude, نقفني *naqef-ny*.

CHIROGRAPHE, خط يدهُ *khatt yd-ho*.

CHIROMANCIE, علم كف *e'lm kef*.

CHIRURGIEN, جرّاح *djerrâh*, جارحي *djârahy*, *gârahy*, جرّاحي *djerrâhy*, pl. جرّاحين *djerrâhyyn*; حجام *haddjâm*, حكيم *hakym*, طبيب *tabyb*.

CHIT! (interj. pour appeler) دح دح *dah-dah!*

CHOC, مدافعه *medafa'ah*.

— de deux armées, منازعه *menâza'ah*.

CHOCOLAT, جقولاته *djogoulâtah*, شكلاط *chokolâtt*.

CHOISI, مختار *mokhtâr*, منتخب *montekheb*.

Il a CHOISI, اختار *ékhtâr*, اختر *ékhtar*, انتقى *énteqä*, *énteqey*, نقّا *naqqâ*, انتخب *éntekhab*, اصطفى *éstafä*.

CHOIX, اختيار *ékhtyâr*, انتخاب *întikhâb*, خاطر *khâtter*, محايره *mokhâyrah*.

— Il a donné le Choix, خيّر *khayyar*.

Il a CHOMÉ, بطّل *battal*.

Il a CHOPPÉ, عثر *a'thar*, تشكل *techkel*.

CHOPPEMENT, تعثير *te'ssyr*.

CHOQUANT, ظالم *zâlem*.

Il a CHOQUÉ (offensé), افتضح *éfteddah*, ضرّ *darr*, دفش *dafech*.

CHOROGRAPHIE (description détaillée d'un pays), تخطيط البلد *takhtytt élbeled*.

CHOSE, شي *chy*, *chey*, pl. شين *chyn*, اشيا *âchyâ*; حاجه *haguéh*, *hadjah*, pl. حاجات *hadjât*; امر *âmr*, pl. امور *âumour*.

CHOU, كرنب *krounb*, *kou-*

rounb, مكوّر *mokeouer*, ملفوف *melfouf*, قرنب *qrounb*, قرومب *qaroumb*, قرمبه *kroumbah*, كرمب *kroumb*.

CHOUETTE, طير الموت *tayr êl-mout* (m. à m. l'oiseau de la mort), بوم *boum*, بومه *boumah*, pl. بوام *baouâm*, ابو قويق *âbou-qouyq*.

CHOU-FLEUR, قرنبيت *qarnabyt*, قرنبيط *qarnabytt*, قنبيت *qannabyt*, كرنابيط *karnâbytt*, قرنبيه *qarnabyéh*.

CHRÉTIEN, نصرانى *nousrâny*, pl. نصارى *nassârä*, نصارا *nussârâ*; عيسوى *i'ysaouy*, مسيحى *messyhy*, pl. مسيحيه *messyhyah*; جرستيان *khristyân* (en berbere اوروميى *ouroumy*, pl. اوروميى *iroumy*).

— Il s'est fait Chrétien, تنصّر *tenassar*.

CHRÉTIENTÉ, ملّة عيسويه *mellet i'ysaouyéh*, ملّة مسيحيه *mellet messyhyéh*, ولاية نصرانيه *oulâyét nousrânyéh*.

Le CHRIST, المسيح *êl-Messyh*.

CHRISTIANISME, دين المسيح *dyn êl-Messyh*.

CHRONIQUE, تاريخ *târykh*, pl. تواريخ *teouârykh*, تواريخ *teouârekh*, *taouarikh*.

— Maladie Chronique, مرض مزمن *mered mouzmin*.

CHRONOLOGIE, تاريخ *târykh*, علم الزمان *e'lm êz-zemân*.

CHRONOLOGISTE, مؤرّخ *mouarrekh*.

CHRYSOLITHE, زبرجد *zeberdjed*.

Il a CHUCHOTÉ, وسوس *ouessaouess*.

CHUT! (interj.) اسكت *âskout!* اسكتوا *âskotoû!*

CHUTE, وقوع *ouoqeu*, *ouqoû'*, سقوط *seqoult*, وقعه *ouaqa'ah*.

CHYLE, كيلوس *kylouss*.

CHYPRE (île), قبرس *Qobross*, *Qoubrouss*, كبرس *Kobross*.

— Vin de Chypre, نبيد قبرس *nebyd Qobross*.

— Natif de Chypre, كبرسى *kobrossy*.

CI (celui-ci, celle-ci), (*Voyez* ces mots).

— Ci-après, فى ما بعد *fy mâ ba'ad*, فى ما ياتى *fy mâ yâty*.

— Ci-devant, سابقا *sâbeqân*, فى ما سلف *fy mâ salaf*.

CIBOULE, بصل طرى *bassal tary*.

CICATRICE, اثر *âtsâr*, *âssar*, pl. اثار *âtsâr*, *âssâr*; علامه *a'lâméh*, pl. علامات *a'lâmât*; وسم *oussem*, pl. اوسام *âoussâm*.

CIEL, سما *samâ*, *semâ*, plur. سموات *semaouât*, سماوات *samâouât*; فلك *felek*, pl. افلاك *éflék*, جلد *djeled* (en berbere اگنا *îgnâ*, گنا *guinnâ*).

— Bleu-Ciel (*V.* Bleu céleste).

CIERGE, شمعـــــة *chama'ah*, مسكوبه *meskoubah*, pl. مسكوبات *meskoubât*.

CIGALE, بوقفّاز *bou-qoffâz*, زيز *zyz*, pl. زيزان *zyzân*, جراد *djerâd*, *guerâd*.

CIGNE, شاهين *châhyn*, عقعق *a'qa'q*.

CIGOGNE, بلّارج *bellérdj* (en grec *pelargos*), بولوجه *bou-loudjah*, لقلق *laqlaq*.

CILINDRE, اسطوانه *éstouâneh*, pl. اسطوانات *éstouânât*.

CILS, اشعر ذا العين *âchaar dê-'l-aayn*.

—Ayant de longs Cils, اهدب *âhdab*.

CIME, راس *râs*.

CIMENT, بغلى *baghly*, لاقومه *lâqoumèh*, صاروج *sâroudj*, ساروج *sâroudj*.

CIMETERRE, سيف *séyf*, plur. سيوف *syouf*, *souyouf*, قلج *qilidj*.

CIMETIÈRE, مقبره *maqbarah*, pl. مقابر *maqâber*, *meqâber*; تربه *tourbéh*, pl. ترب *touroub*; مدفن *medfenn*, pl. مدافن *medâfenn*.

CINNAMOME, القرفه الحلوه *él-qarfah él-halouah*.

CINQ, خمسه *khamsah*, *khamséh*, خمس *khams* (en berbere سموس *semouss*, سمّس *semmos*, سمّست *soummost*).

—Cinq cents, خمسه ميه *khamséh-myéh*, خمسميه *khams-myéh*.

— Cinq mille, خمسة الاف *khamsét-êlâf*.

—Cinq cent mille, خمسية لاف *khams-myét-êlâf*, خمسة كرات *khamsét-karrât*.

— Cinq à Cinq, خماس خماس *khoumâss-khoumâss*, مخمّس مخمّس *moukhammess – moukhammess*; fém. مخمّسه مخمّسه *mokhammesséh-mokhammesséh*.

CINQUANTE, خمسين *khamsyn* (en berbere خمسين *khamseyn*).

— Cinquante et un, واحـــد و خمســـيـــــن *ouâhèd-ou-khamsyn*.

Le CINQUANTIÈME (n. ord.), الخمسين *êt-khamsyn*.

Le CINQUIÈME (n. ord.), الخامس *él-khâmiss*; fém. خامسه *khâmisséh*.

— Un Cinquième (n. fract.), خمس *khoums*.

— Quatre Cinquièmes, اربع اخماس *árba' ékhmâss.*

Cinquièmement, خامساً *khâmsân.*

Circassie, جركس *Djerkess*, چركس *Tcherkess.*

Circassien, جركسي *djerkessy*, plur. جراكسه *djeráksah*; چركسي *tcherkassy.*

Il a Circoncis, ختن *khatan*, خطّن *khetten*, طاهر *tâhar*, طهّر *tahhar.*

Circoncis, مختون *makhtoun*, مطاهر *mottâher*, طهور *tâhour.*

— Il a été Circoncis, اختتن *ékhteten*, تطهّر *tettahhar.*

— Qui n'est pas Circoncis, اغلف *âghlef.*

Circoncision, ختانه *khetanéh*, ختّنه *khettanah*, ختن *khetn*, *khatn*, سنه *sonnah*, تطهير *tettehyr.*

Circonférence, دوره *dourah*, *daourah*, pl. دورات *dourât*, *daourêt*; دايره *dâyrah*, دور *dour.*

— Cette province a cent vingt milles de Circonférence, ده الولايه دورها ميه و عشرين اميال *deh 'l-oulâyéh dour-hâ myéh ou-a'cheryn âmyâl.*

Accent Circonflexe, مدّه *maddah.*

Circonlocution, افادة الكلام *ifadet él-kelâm.*

Circonscription, تحديد *tehadyd.*

Il a Circonscrit, حدّ *hadd.*

Circonspect, متفكّر *motefekkir*, بصير *bassyr*, عاقل *a'âqel.*

Circonspection, احتراز *ihtiráz*, بصيره *bassyréh*, تبصير *tebsyr.*

— Il a eu de la Circonspection, استبصر *éstabsar.*

Circonstance, فرصه *foursah*, كيفيه *keyfyéh*, وقت *ouaqt*, plur. اوقات *áouqât*; جهه *djehah*, plur. جهات *djehât*; عارضه *a'âreddéh*, pl. عوارض *a'ouâredd.*

Circonvallation, احتياط *ihtyâtt.*

Circuit (*Voyez* Circonférence).

Circulaire (adj.), مدوّر *medaouer.*

Circulairement, بالدور *be-'d-dour.*

Circulation, دور *dour*, حركه *harekéh.*

Il a Circulé, دوّر *daouer.*

CIRE, شمع *chamaa*, شمع ذالعسل *chamaa dêl-aassel*, شمع عسل *chema' a'ssel*, سمع *sma'*, *smê'* (en berbere زكير *zekyr*, تكير *tekyr*).

— Cire à cacheter, لكّ *lekk*, شمعه فرنجيه *chemaah franguyéh*, شع احمار *chema' âhmâr*.

CIRÉ, مشمّع *mouchemma'*.

CIRON, دود *doud*, سوس *sous*, قميل *qoméyl*; عته *a'ttah*.

CIRQUE, عرصه *a'rsah*, حلقه *halqah*, ميدان *méydân*.

CISAILLE, مقرط *moqaratt*, plur. مقارط *moqârett*.

CISEAU de menuisier, منقاش *monqach*, منقار *monqâr*, pl. مناقر *menâqer*.

— de sculpteur, de ciseleur, قلم حديد *qalam hadyd*.

CISEAUX, مقاص *moqâss*, مقصّ *mo ass*, *maqass*, *meqass*, pl. مقصوص *meqsouss*, مقصات *moqassât* (en berbere توسلين *touslyn*).

Il a CISELÉ, نقش *naqach*.

CISELEUR, نقاش *naqqâch*.

CISELURE, تنقيش *tenqych*.

CITADELLE (*Voyez* CHATEAU).

CITADIN, بلدى *beledy*.

CITATION en justice, دعوه *da'ouéh*, مرافعه *merâfa'ah*, امر با الحاضر *âmr be-'l-hâdder*.

CITÉ (ville), مدينه *medynah*, plur. مدايين *modâyn*, *madâyn*.

Il a CITÉ en justice, دعا *da'â*, استحضر *éstahdder*, نادى *nâdä*, اورض *nadey*, اوردد *âouredd*, استدعا *ésteda'â*.

— Il a Cité un passage, ذكر *zakar*.

CITERNE, صهريج *sihhydj*, *sehryg*, pl. صهاريج *sehârydj*; بير *byr*, pl. ابيار *âbyâr* (en berbere تانوتفيت *tânoutfyt*).

CITOYEN, ستوين *sitouyin* (*Voy.* CITADIN).

CITRON doux, ليمون *leymoun*, ليم *lym*, لامون *lâmaun*, ليمونه *lymounah*.

— acide, لارنج *lârendj*, نارنج *nârendj*, لرنج *lerendj*.

CITRONNIER, شجره ذا الليمون *chedjrah dê-'l-leymoun*, شجره ذا الارنج *chedjrah dê-'l-lârendj*.

CITROUILLE, قرع *qaraa*, قرعه *qara'ah*, يقطين *yoqtyn*, يقطينه *yoqtynéh*.

CIVETTE (parfum), مسك *mousk*, زبد *zebed*, زباد *zebâd*.

CIVIÈRE, تسكير *teskïr*, هودج *houdadj*, خفيف *khafyf*.

CIVIL (poli), ادبى *âdeby*, ظريف *zeryf*, مادّب *mâddeb*,

لطيف *lattyf*, شلبى *cheleby*, نخى *nakhy*.

CIVILISATION, ادب *âdeb*.

CIVILITÉ, ظريقه *zeryféh*, plur. ظرايف *zerâyf*; تخوه *tekhouéh*, مروه *meraouéh*, لطف *loutf*.

CLAIR, رايق *râyq*, صافى *sâfy*.

— (évident), ظاهر *dâher*, *dâhir*, باين *bayn*, مبين *mobéyn*.

— Cela est Clair, هذا باين *hadâ bâyn*.

— Le Clair de la lune, ضو القمر *daou 'l-qamar*.

CLAIRON (clarinette), بوق *bouq* (en esp. *alboque*).

CLAIRVOYANT, بصير *bassyr*, عارف *a'âref*, حاذق *hâdeq*, عاقل *a'âqel*.

CLAMEUR, صيح *syah*, صراخ *sarâkh*.

CLANDESTIN, سرّى *serry*, خفى *khafy*.

Il a CLAQUÉ, قرشق *qarchaq*.

— Il a Claqué des mains (*Voyez* Il a Battu des mains).

Il a CLARIFIÉ, صفى *saffä*, *saffey*.

CLARTÉ, نور *nour*, ضو *daou*, نورق *nouraq*, رونق *rounaq*, لمع *lama'*.

CLASSE (division spéciale), طبقه *tabaqah*, فصل *fasl*.

— Classe scholaire, مكتب *mekteb*, مدرسه *medresséh*, plur. مدارس *medâress*.

Il a CLASSÉ, فصل *fassal*.

CLAUSE, شرط *chart*, *chert*, pl. شروط *cheroutt*; مادّه *maddéh*.

CLEF, مفتحه *meftahah*, مفتاح *meftâh*, *mouftâh*, *miftâh*, plur. مفاتيح *mefâtyh* (en berbere تاسّاروت *tâssârout*, سرّود *serroud*).

CLÉMENCE, رحمه *rèhmah*, *rahméh*, pl. رحمات *rahmât*; مرحمه *merahméh*, شفقه *chefeqéh*, حلم *hilm*.

CLÉMENT, رحيم *rahym*, حليم *halym*, رحمان *rahmân*, منعيم *mouna'yn*, كريم *kerym*.

CLIENTELLE, حمايه *himâyéh*.

CLIMAT, اقليم *âqlym*, pl. اقاليم *âqâlym*.

Il a CLIGNÉ des yeux, رف عينيه *raff a'yny-ho*, انطرفت عينيه *énta-rafét a'yny-ho*, غمر بعينيه *ghamer be-a'yny-ho*, لحظ *lahazz*, لاحظ *lâhazz*.

CLIN-D'ŒIL, طرفه ذا العين

terfah dê-'l-a'yn, طرفة العين *terfet él-a'yn*.

— En un Clin - d'OEil, فى طرفة عين *fy terfét-a'yn*, فى لحاظة عين *fy lehâzzét a'yn*, فى رفة عين *fy reffét a'yn*.

Cloche, ناقوس *nâqouss*, نقوس *naqqouss*, pl. نواقيس *neouâqyss*.

Clocher, برج النواقيس *bourdj ên-neouâqyss*, مادنه *mâdnéh*, plur. موادن *mouâden*.

Clochette, جرص *djeress*, جرس *djers*, pl. جروس *djerouss*.

Cloison, سياج *syâdj*.

Cloître, تكيه *teqyéh* (*Voyez* Couvent).

Cloporte, حمير جدّه *homéyr Djeddah* (m. à m. ânon de Djeddah).

Clos (part.), مسدود *mesdoud*, مطبوق *matbouq*.

Il a Clos (fermé), سدّ *sedd*, شدّ *chedd*, علق *aalaq*, سيّج *seyyadj*, طبق *tabaq*.

— (Il a terminé), (*Voyez* Il a Achevé).

Clôture, حايط *háytt*, pl. حياط *hiyâtt*, حيطان *hyttân* (*V.* Cloison).

Clou, مسمور *mismour*, مسمار *mesmâr*, *mismâr*, pl. مسامر *mes sâmer*, *massâmer*, مسامير *messâmyr*; ميخ *mykh* (en berbere السمّور *ès-soummour*).

— de gérofle, قرونفل *qoroun-fel*, قرنفل *qaronfel*.

Il a Cloué, سمّر *sammar*.

Cloutier (marchand de clous), مسامرى *messâmry*.

— (fabricant de clous), سمّار *sammâr*

Clystère, حقنه *haqnah*, pl. حقان *heqân*; احتقان *íhtiqân*.

Coaction, جبر *djebr*.

Coadjuteur, نايب *nâyb*, مساعد *messâ'ad*, معين *m'a'yn*.

Coagulation, انعقاد *íni'-qâd*.

Coche (truie), ثموده *thamoudéh*, *tsamoudah*.

— (voiture), (*Voyez* Char).

— d'eau (*Voyez* Barque).

Cochenille, دوده *doudéh*, دود قرمز *doud-qermez*, قشنيّه *qochnyyah*.

Cocher, عرابجى *a'râbâdjy*.

Cochon, حلّوف *hallouf*, خنزير *khanzyr*, pl. خنازير *khenâzyr* (en berbere حلف *hilf*).

Cochonnet (cochon de lait), خنوص *khannouss*, plur. خنانيص *khenânyss*; خنوس *khanouss*, pl. خوانيس *khouânyss*.

— Viande de Cochon, لحم ذا الحلّوف *laham dé-'l-hallouf*.

Coco, جوز هندى *djouz hendy, gaouz hendy.*

Coëffe, كوفيه *koufyéh*, plur. كوافى *keouâfy.*

Coënne, جلد الخنزير *djeld êl-khanzyr.*

Cœur, قلب *qalb, galb, qolb*, pl. قلوب *qouloub;* فواد *feouâd, faouâd* (en berbere وول *ououl*, pl. ولاون *oulâouen*).

— J'ai le Cœur serré, قلبى معصوص *qalb-y ma'ssouss.*

— De bon Cœur, من جواة القلب بطيب الخاطر *min djouât êl-qalb, be-tayeb êl-khâttr.*

— A contre Cœur, من برّاة القلب *min barrât êl-qalb.*

— J'ai un battement de Cœur, لى حفقاً قلب *l-y hafqân qalb*, قلبى يدق *qalb-y ydoqq*, قلبى يدبدب *qalb-y ydobdob.*

— De tout mon Cœur, من كلّ فوادى *min koll feouâd-y*, من كل وجودى *min koll oudjoud-y.*

— Il a appris par Cœur, تعلّم من الغايب *ta'llem min êl-ghâyb.*

— Du fond de mon Cœur, من وسط قلبى *min ouest qalb-y*, من ضمين قلبى *min damyn qalb-y.*

— Mon Cœur! (t. de caresse) يا كبدى *yá kebd-y* (m. à m. mon foie).

Coefin (*V.* Couffe, Cabas).

Coffre, دولاب *doulâb*, خزانه (*Voyez* Cassette, Caisse).

Coffret (*Voy.* Boîte, Cassette).

Il a Cogné, زيّر *zayyar*, طرف *taraf.*

Cohérence, Cohésion, الحاق *êlhâq.*

Coignassier, شجره ذا السفرجل *chedjrah dê-'s-seferdjel.*

Coigné, فاس *fâss*, plur. فاسات *fâssât*, فوس *fouss;* قدوم *qaddoum*, pl. قداديم *qodâdym.*

Coin (angle), زاويه *zaouâyéh*, pl. زوايا *zaouâyâ;* ركن *rokn*, قرنه *qornah, qornéh*, طرف *terf, tarf*, لطوه *lattouéh*, قطر *qattar*, pl. اقطار *âqtâr* (*Voyez* Angle).

— Coin de l'œil, زاوية العين *zâouyét êl-a'yn*, قرنة العين *qornét êl-a'yn*, موق *mouq*, pl. امواق *âmouâq.*

— de monnaie, سكّه *sikkah* (en italien *zecca*).

— en fer, اوتد *aoutad*, سفين *safyn*, pl. اسافين *âssâfyn;* قرقوس *qarqouss*, plur. قراقيس *qaraqyss.*

Coing, سفرجلـه *seferdjeléh*,

سفرجل *seferdjel*, *sefirguel*, plur. سفارج *safâredj*.

— Conserve de Coing, حميرة سفرجل *hamyrét seferdjel*.

Col (*Voyez* Cou).

Colère (subst.), غضب *ghadb*, غضبة *ghaddabéh*, غصب *ghasb*, غيظ *ghayzz*, *ghaydd*, خلق *khalq* (en berbere اچاه *âtchâh*).

— (adj.), نحس *nehouss*, نزق *nezeq*, خلقانی *khalqâny*.

— Qui est en Colère, فقصان *faqsân*, فقعان *faqa'an*, غضبان *ghadbân*, مخانف *mokhânef*.

— Il s'est mis en Colère, غضّب *ghaddab*, غاظ *ghâdd*, *ghâzz*, غيظ *ghayazz*, *ghayadd*, انغاظ *énghâdd*, *énghâzz*, اغتاظ *éghtâdd*, *éghtâzz*.

— En me voyant leur Colère s'est enflammée, لمّا راونی انغاظوا *lammâ râou-ny énghâddoû*.

— La Colère commence par la folie et finit par le repentir, اوّل الغضب جنون واخرهُ ندم *âouel él-ghadb djenoun, ou-âkher-ho nedem*.

Colérique (bilieux), (*Voyez* ce mot).

Colique, قولنج *qoulendj*, *qoulondj*, صانج *sândj*, مغص *maghs*, pl. مغيص *moghyss*.

Collatéral, جانبی *djâneby*.

Collation d'une copie, تطبيق *tetbyq*.

— Il a Collationné, قابل *qâbel*

Colle, غرا *gharâ*, *gherâ*, سيراس *syrâs*, تسريس *tesryss*, لزاق *lezâq*, حريرة *haryréh*, ملاط *melâtt*.

Il a Collé, غرّا *gharrâ*, لزق *lazaq*, ملّط *mallatt*, سرس *sirass*.

Collecteur d'impôts, خراجی *kharâdjy*, جابی *djâby*, *gâby*, pl. جابيه *djâbyéh*, جوابی *djouâby*; جابلی *djâbely*, *gâbely* (d'où vient en fr. *gabelle*).

Collectif, جامع *djâmi'*.

Collection, جمع *djemaa*, *guèma'*.

Collége, مدرسه *medresséh*, *mèdrasséh*, *mederséh*, *modersah*, pl. مدارس *medâress*; كتّاب *kottâb*, مسيد *messyd*.

Il a Colleté, زرد *zarad*, مسك *messek*.

Collier, طوق *taouq*, *touq*, pl. اطواق *âttouâq*; قلاد *qilâd*, pl. اقلاد *éqlidah* (en berbere تزلگيت *tezleguyt*).

Colline, تلّ *tell*, تلّه *telléh*, pl. تلال *telâl*; كديه *koudyah*, جبيل *djebéyl* (en berbere ادارار *âdârâr*, اذرر *âdrer*, اگل *îguil*).

COLLISION, تلادم *teládem*, *telâdoum*.

COLLOQUE, مكالمه *mokâlemèh*, مصاحبه *mossâhebèh*, مذاكره *mozâkerèh*, معاشره *mo'acherah*, pl. معاشرات *mo'acherât*; مخاطبه *mokhâttebah*.

COLOFANE, قلفونه *qollofounah*.

COLLYRE, كحل *kohol*; سورمه *sourmah*, توتيا *toutyâ*.

COLOMBE, حمامه *hamamah*, pl. حمام *hamâm*, حمامات *hamamât*; زغلول *zaghloul*, pl. زغاليل *zeghâlyl*.

— sauvage, حمام خلوى *hamâm khalouy*.

COLOMBIER, برج الحمام *bourdj êl-hamâm*, بيت الحمام *beyt êl-hamâm*.

COLON, متوطن *moteouettin*.

COLONEL, بيگ باشى *bygn-bâchy*; بين شى *byn-bâchy*.

COLONNE, عمود *a'moud*, *aamoud*, pl. عمد *ou'md*, *ou'moud*, اعمد *â'mid*, عواميد *a'ouâmyd*; ساريه *sâryah* (en berbere تگجديت *tiguidjedyt*).

COLOQUINTE, حدج *hadedj*, خنظل *khandal*, خنظل *khanzal*, قرع طويل *qara' taouyl*.

Il a COLORÉ, لوّن *laouan*.

COLOSTRE, لبّاب *labbâb*.

COLPORTEUR, دايرالاسواق *dâyr êl-âssouâq*, دلّال *dellâl*.

COMBAT, مقاتله *moqâtelèh*, قتّال *qittâl*, pl. قتلات *qetlât*; جهاد *djihâd*, مكونه *mekaouneh*, اعتراك *i'tirâk* (*Voyez* ATTAQUE, ASSAUT, BATAILLE); (en berbere امنكّى *imenguy*).

— Il y a eu un Combat entre eux, صار بينهم قتال *sâr bayn-houm qittâl*.

COMBATTANT, محارب *mohâreb*, مقاتل *moqâtel*.

Il a COMBATTU, حرب *harab*, *hareb*, تحرب *teharab*, قاتل *qâtel*, نازع *nâzaa*, عرك *a'rak*, طارد *târad*, جاهد *djâhad*.

COMBIEN? كم *kiam*, *kam*, بكم *be-kam*, كمّ *kiamm*, *kemm*, قدّاش *qadd-âch*, *qadd-êch*, قدّ ايش *qadd êych*, قدّ ايش *êych-qadd*, كاين *kâyn*, بشحال كاين من *kâyn min*, *bech-hâl* (en berbere منش *minch*, منو *minnou*).

— Combien as-tu d'enfans? عندك كم ولد *a'nd-ak kiam oueled?* — Combien de frères? كم اخوة *kiam êkhouat?*

— Combien cela vaut-il? بكم هذا *be-ktam hadâ?* كم سعرهُ *kiam se'r-ho?* بشحال ده *bêch-hâl dèh?*

— Combien cela l'aune ? هذا قدّايش بدراع *hadâ qadd-éych be-derâa' ?*

— Combien y a-t-il d'ici là ? ايش يجي من هنا الى هناك *éy-ch ydjy min henê îlä henâk ?*

— Combien y a-t-il que tu es venu de France? قدّ ايش لك جيت من فرنسه *qadd êych l-ak djyt min Fransah ?*

— Combien ! ما *mâ*, كم *kam*.

—Combien je suis malheureux! ما انا مسكين *má ânâ meskyn!*

Combinaison, تركيب *terkyb*, انتظام *intizzâm*.

Comble, غايه *ghâyéh*, فضله *fadlêh*.

— Le Comble des désirs, اقصا المراد *âqsâ 'l-mourâd*.

Il a Comblé, عرّم *a'rram*, جمجم *djemdjem*, ملا *melâ*, كثّر *katthar*, طفح *teffah*.

— Il nous a Comblés de bienfaits, كثّر الخير علينا *katthar êl-khéyr a'lay-nâ*.

— Matières Combustibles, اجزا ناريه *êdjezâ nâryéh*.

Combustion, احراق *îhrâq*.

Comédie, قومديه *qoumedyah*, فرجه *fourdjah*, *fourgéh*.

Comédien, لعّاب *la'âb* (*Voyez* Acteur, Chanteur).

— Comédienne, لعّابه *la'âbah* (*Voyez* Actrice, Chanteuse).

Comestible, ماكول *mâkoul*, pl. ماكولات *mâkoulât*.

Comète, نجمه بالذنبه *nedjmah bê-'d-denbah*, نجم بذنب *nedjm be-dénb*, ابو ذنب *âbou-denb*.

Commandant, مقدّم *moqaddem*, امقدّم *êmqaddem*, باش *bâch*, اغا *âghâ*, pl. اغاوات *âghâouât*, اغهاوات *âghaouât*, ريس *réyss*.

— d'un fort, ضابط *dâbett*, قايد *qâyd* (en espagnol *alcaide*).

— d'une ville, حاكم *hâkem*.

Il a Commandé, فرّض *farrad*, حكم *hakem*, امر *âmer*, *âmar*, وصّى *ouassey*, *ouassä*, وصا *ouassâ*, رسم *ressem*.

— Il Commande, بيامر *byâmour*.

— Commande! (imp.) امر *âmour!* مر *mour!*

—Le qady leur Commanda de s'asseoir, امرهم القاضى ان يجلسوا *âmer-houm él-qâddy ênn ydjlissoû*.

—Nous ferons ce que tu Commanderas, الذى يرسم خاطرك سمعاً و طاعه *éllazy yersoum khâttr-ak sema'ânn ou-tâ'tann*.

COMMANDEMENT, حكم *houkm*, حكومه *houkouméh*, امر *âmr*, plur. اوامر *âouâmer*; فرمان *fermân*, pl. فرامانات *ferâmânât*; وصيه *oussyéh*, وصايه *oussâyâ*, شرع *chera'*, ميطاق *myttâq*.

— Les Commandemens de Dieu, وصايا الله *oussâyâ Allah*.

— Je suis à ton Commandement, انا حاضر فى امرك *ânâ hâdder fy âmr-ak*.

COMME, ك *ka-*, *ke-*, كما *kamâ*, بحال *bi-hâl*, كيف *kyf*, *keyf*, ز *za-*, زى *zay*, *zey*, زيّ ما *zayy-mâ*, مثل *methl*, *mesl*, *mithl*, كأنّ *ka-ânn*, *ka-ênn*.

— L'un Comme l'autre, زى بعضهم *zay ba'dd-houm*, كيف بعضهم *kyf baadd-houm*, بحال بعضهم *be-hâl ba'dd-houm*, مثل بعضهم *methl ba'dd-houm*.

— Comme moi, بحالى *bi-hâl-y*, زيّ *zay-y*.

— Comme toi, بحالك *bi-hâl-ak*, زيّك *zayy-ak*.

— Comme lui, بحالهُ *bi-hâl-ho*, مثلهُ *methl-ho*.

— Comme elle, مثلها *methl-hâ*.

— Je serai Comme j'ai été, كانى كنت اكون *ka-ên-ny kont âkoun*.

— Comme si, كأنّ *ka-ênn*.

— Comme il te plaira, بارادتك *be-ârâdet-ak*.

COMMÉMORATION, ذكر *zikr*, *dikr*, استذكار *ístizkâr*, تذكار *tezkâr*.

— Il a fait Commémoration, ذكر *zakar*.

COMMENCEMENT, بدو *bedou*, ابتدا *ibtidâ*, بدايه *bedâyéh*, مبدا *mobdâ*, مبدّا *mobeddâ*, بدا *bedâ*, بدى *bedy*, انشا *ínchâ*, اوّل *âouel*, *êouel*, راس *râss*, اوله *âouléh*, *âoulah*.

— Avant le Commencement du monde, قبل انشا العالم *qabl ínchâ 'l-a'âlem*.

— Le Commencement de la sagesse est la crainte de Dieu, راس الحكمة هى مخافة الله *râss êl-hikmét hy mekhâfet Allah*.

—Au Commencement du mois, فى غرّة الشهر *fy ghorrét êch-chahar*.

— Au Commencement du livre, فى وجة الكتاب *fy oudjét êl-kitâb*.

Il a COMMENCÉ, بدا *bedâ*, بدى *bedey*, *bedy*, *bedä*, ابتدا *ébtedâ*, ابتلش *ébtelech*.

— Il Commence, يبدى *yebdey*.

— Il a Commencé à écrire, دار يكتب *dâr yektob*, صار يكتب *sâr yektob*, اخذ بالكتب *âkhad be-'l-katb*.

— Il a Commencé de parler, صار يحكى *sar yhakky*,

COMMENSAL, اكيل *âkyl*, نديم *nedym*, pl. ندما *nodamâ*.

COMMENT? كيف *kyf*, *keyf*, *kief*, كيفش *keyfach*, كيفن *keyfen*, ازاى *ézdy*, *ézéy*, ازّى *ézeyy*, انّي *énnay*, اى شي *éy-chy*, اش *éch?*

— Comment te portes-tu? كيف حالك *kyf hâl-ak*, ايش حالك *éy-ch hâl-ak*, ازايّاك *ézéyyâk*, كيفك *kyf keyf-ak*, كيف انت *kyf ênt?* (en berbere نموتّى *nemoutyy?*)

— Comment vous portez-vous? ايش حالكم *éy-ch hâl-koum*, ايش عليكم *éé-ch a'ley-koum?*

— Comment se porte ton frère? ايش حال اخوك *éy-ch hâl âkhou-k?*

— Comment te nommes-tu? اى اسمك *éy ism-ak?* كيف اسمك *kyf ism-ak?* (en berbere ما اسمنك *mâ ism-ennek?*)

— Comment dis-tu? ايش تقول *éy-ch teqoul*, كيف تقول *kyf teqoul?*

— Comment nommes-tu cela? كيف تسمّى ذى *kyf tessemmey dy*, كيف اسمهُ *kyf ism-ho?*

— Comment est le temps? كيف الوقت *kyf él-ouaqt?*

COMMENTAIRE, تفسير *tefsyr*, شرح *cherh*.

COMMENTATEUR, مفسّر *mofasser*.

Il a COMMENTÉ, شرح *charah*, فسّر *fassar*.

COMMERÇANT, تاجر *tâdjir*, *tâgir*, *tâguir*, pl. تجار *toudjâr*; منسّب *mosebbib*, سوّاق *saouâq*.

COMMERCE, معمله *ma'ameléh*, معامله *ma'âmeléh*, تجاره *tedjâréh*, *toudjârah*, سبب *sabeb*, *sebeb*, تسبّب *tessebboub*, الشرا و البيع *êch-cherá ou él-bya'*.

Il a COMMERCÉ, تسبّب *tessebbeb*, تاجر *tâdjar*.

COMMIS (subst.), كاتب *kâteb*.

— Premier Commis, باش كاتب *bâch-kâteb*.

Il a COMMIS (fait), عمل *a'mal*, فعل *faal*, ارتكب *értekab*.

— (chargé d'une commission), وكل *ouekel*, وكّل *ouekkel*, وقّف *ouaqqaf*.

COMMISÉRATION, ترحّم *terahhim* (*Voyez* COMPASSION, CLÉMENCE).

COMMISSAIRE, وكيل *ouekyl*, قومسار *qoumsar*, مرسول *mersoul*, متوكل *metouekkel*, متولي *motoualy*, وصي *oussy*, *ouessy*.

— des guerres, مباشر *mobâcher*, مباشر الدخيرة *mobâcher êd-dekhyréh*.

COMMISSION, توكيل *touekyl*, توصيه *touessyéh*, تفويض *tefouydd*, وكاله *oukâlah*, *oukâléh*.

— Il a donné une Commission, قصد *qassad*, قضا *qaddâ*.

COMMODE (adj.), نافع *nâfè'*, مرتاح *mertâh*.

— Cela a été Commode, هذا ارتاح *hadâ êrtâh*.

— Commode (meuble), (*Voy.* ARMOIRE).

COMMODITÉ (aisance), مرحب *merahb*, سهل *sahl*, راحه *râhah*.

— A ta Commodité (à ton loisir), على مهلك *a'lä mehal-ak*.

— Commodités (garde-robe), چشمه *tchechméh*, ششمه *chichméh*, بيت الخالي *béyt êl-khâly*.

COMMOTION, تحريك *teharyk*, حركه *harakah*.

Il a COMMUÉ (*Voy.* Il a CHANGÉ).

COMMUN (général), عام *aâm*, عميم *a'mym*, عامي *a'âmy*, مشاع *meché'*, مشترك *mouchterek*, عمومي *a'moumy*, *o'moumy*, كلي *koully*.

— (de peu de valeur), واطي *ouâtly*, رخيس *rekhys*, رخيص *rakhyss*.

— (peu rare), موجود *moudjoud*, كثير *kethyr*.

— Les lions ne sont pas Communs dans cette montagne, هذا الجبل فيه السباع ما موجودين *hadâ 'l-djebel fy-h és-sabê' má moudjoudyn*.

— Le Commun des hommes, عوام *a'ouâmm*.

— Nous avons tout en Commun, كل شي بينا شركه *koll chy bayn-nâ cherekeh*.

COMMUNAUTÉ, شركه *chirkéh*, *cherekéh*, جماعه *djema'ah*.

COMMUNICATIF, متشارك *motchârik*, ممتزج *momtezidj*.

COMMUNICATION (participation), تشارك *techârek*, علاقه *a'laqah*.

— d'une nouvelle, اعلام *i'lâm*, *ê'lâm*.

— d'une maladie, سرايه *serâyéh*.

Il a COMMUNIQUÉ (un secret), اظهر *âdhar*, كشف *kaehaf*.

— avec quelqu'un, خالط *khâlatt.*

— Ne Communique pas avec eux, لا تخالطهم *lâ tekhâlettehoum.*

COMMUTATION (*Voyez* CHANGEMENT).

COMPAGNE, صبيه *sabyéh*, pl. صبايات *sabâyât;* صاحبه *sâhébah*, pl. صاحبات *sâhibât.*

COMPAGNIE (société), شركه *cherkah*, *cherekéh*, جماعه *djemâ'ah*, مجلس *medjlis*, رفقه *refqah*, صحبه *sahbah.*

— de soldats, اورته *ôurtah*, *âurtah.*

COMPAGNON, صاحب *sâheb*, pl. اصحاب *âsshâb;* رفيق *refyq*, *râfyq*, pl. رفقا *refeqâ;* شريك *cheryk.*

COMPARABLE, معادل *mo'âdel.*

COMPARAISON, تشبيه *techbyéh*, *techbyh*, تمثيل *temthyl*, قوس *qaouss*, مثل *methl*, *mesl*, plur. امثال *âmthal*, *âmsâl.*

Il a COMPARE, قابل *qâbel*, قاس *qâss*, شبّه *chebbah.*

Il a COMPARU, حاضر *hâddar*, حضر *haddar.*

— Il a fait Comparaître, استحضر *estahdar.*

COMPAS, برکار *berkâr*, دابد *dâbed*, بيكار *bykâr*, pl. بياكر *byâker.*

Il a COMPASSÉ, كال بالبركار *kâl be-'l-berkâr.*

COMPASSION, رحمه *rehemah*, شفقه *chefeqah*, مرحمه *merahméh.*

Il a COMPATI, il a eu Compassion, رحم *rahem*, شفق *chefeq*, رأف *raff*, تراف *terâf*, رثا *retâ*, تعطف *taattaf*, تحنن *tehennan.*

—Tu n'as pas Compassion de ce pauvre, ماتشفق على هذا المسكين *mâtechfiq a'lä hadâ 'l-meskyn.*

COMPATIBILITÉ, موافقه *mouâfeqah.*

COMPATIBLE, موافق *mouâfiq*, مستحمل *mostahmel*, محتمل *mohtamel.*

COMPATISSANT, رحيم *rahym*, شفوق *chefouq*, حنون *hannoun*, pl. حنان *henân;* رحمن *rahman*, رحمان *rahmân*, شفيق *chefyq.*

COMPATRIOTE, ولد البلد *ouelad él-beled*, ابن البلد *ébn él-beled.*

— J'irai loger chez mes Com-

patriotes, انزل عند اولاد بلدى *ânzel a'nd âoulâd beled-y.*

Compensation, اعواض *é'ouâdd, t'ouadd,* مكافاة *moukâfâh.*

Il a Compensé, عوض *e'ouad.*

Compère, شبين *chebyn,* مشبين *mochbyn,* pl. امشابين *âmchâbyn;* عرّاب *a'rrâb,* pl. عراريب *a'râryb.*

Compétent, لايق *lâyq,* واجب *ouâdjeb,* ملايم *molâym,* محق *mohaq.*

Compétiteur, رقيب *raqyb.*

Complaisance, خاطر *khatter, khattr,* رضا *riddâ,* تعجيب *tea'-djyb.*

Complément, تتمّة *tetamméh* (*Voyez* Achèvement).

Complet, كامل *kâmel* (*Voyez* Achevé).

Il a Complété (*Voyez* Il a Achevé).

Complètement, تمام *temâm.*

Complexe, ضمن *demn* (*Voyez* Composé).

Complexion, طبيعه *taby'ah,* مزاج *mezâdj,* خلقه *khaliqéh,* حال *hâl.*

Complication, التوا *éltioua.*

Complice, شريك *cheryk.*

Compliment, سلام *selâm,* تهنيه *tehenyah,* تهنّى *tehenny.*

— Fais-lui mes Complimens, سلّم عليه من عندى *sellem a'lay-hi min a'nd-y.*

Il a Complimenté, هنّى *henney, hennâ,* تهنى *teheney,* سلّم *sellem.*

Complot, معصيه *maassyah,* اتفاق *ittifâq.*

Il a Comploté, عصى *aassey,* عاصى *a'âssey.*

Composé, مركّب *mourekkeb,* مشتمل *mouchtemel,* متصوّر *mot-saouar.*

Il a Composé, الّف *âllaf,* ركّب *rakkab,* صنف *sanaf,* سنّف *sannaf,* طابق *tâbaq,* ضمّ *domm.*

Compositeur, مؤلّف *moual-lef,* مصنف *mossannef.*

Composition, تركيب *terkyb,* تاليف *tâlyf,* تصنيف *tesnyf,* انشا *închâ,* مصنفه *mossannefah.*

Compostelle (v. d'Espagne), شنت يعقوب *Chent-Ya'qoub.*

Compote, مربّه *morabbah,* مربّى *morebbä.*

Compréhension, ادراك *id-râk.*

Compression, تضييق *ted-dayyq.*

Il a Comprimé, ضيّق *dayyaq*.

Compris (entendu), مفهوم *mefhoum*.

— (contenu), مشتمل *mouchtemil*.

— Y Compris, داخل *dâkhel*.

— La vente, y Compris le bénéfice, ne monte qu'à mille paras, البيع داخلهُ الكسب ما يطلع شي الّا الف فضّة *êl-bya', dâkhel-ho 'l-mekseb, mâ yttaa-chy êllâ âlf faddah*.

Il a Compris, فهم *faham, fehem, fahem*, درا *darâ*, اخذ *âkhad*, سمع *sama'*, درك *darak*, اشتلق *échtelaq*, فطن *fettenn*, تيفن *tyfenn*.

— Il Comprend, بيفهم *byefhem, byefham*.

— Comprends! (imp.) فهم *fehem*.

— Me Comprends-tu? فهمتني شي *fehemt-ny-chy*?

— Je te Comprends, بافهمك *bâfhem-ak*, باسمعك *bâsma'-ak*, راني نسمعك *râ-ny nesma'-ak*.

— Comprends-tu l'arabe? انت تدرك العربي *ênt tedrek êl-a'raby*, انت تفهم العربي *ênt tefhem êl-a'raby*?

Un Compromis, معاهدة *mo'âhidéh*, مصلحه *maslahah*, تواعد *teouâ'oud*, تزقيم *terqym* (*Voyez* Accord).

Comptant (argent comptant), فلوس حاضر *felouss hâdder*, دراهم بالحاضر *derâhem be-'l-hâdder*, نقد *neqd*, قبض *qobd* (*Voyez* Il a Acheté).

Compte (subst.), (*Voyez* Calcul).

— As-tu fait ton Compte? عملتشي حسابك *a'melte-chy hissab-ak*.

Il a Compté (*Voyez* Il a Calculé).

Comput (*Voyez* Calcul).

Concassé, مدقوق *medqouq*, مرضوض *merdoudd*.

Il a Concassé, سحق *sahaq*, درس *deress*, رضّ *ress*, رضّ *redd*, طحن *tahan*, دق *daqq*.

Concave, معقر *mou'qar*.

Concernant, متعلق *motaaleq*, دایر *dâyr*.

Il a Concerné, ناسب *nâsseb*, تعلّق *ta'allaq*.

— En ce qui Concerne votre pays, فی ما يناسب بلدكم *fy mâ ynâsseb beled-koum*.

Il s'est Concerté, اشتور *échtaouer*, نظر *naddar*, تدبّر *tedabbar*.

Concession, تسليم *teslym*, اجازه *édjâzéh*, منح *menèh*.

Concierge (*Voyez* Geôlier, Portier).

Concile, جماعه *djemâ'ah*, مجمع *medjme'*.

Conciliateur, مصلح *messalih*, *mouslih*.

Conciliation, مصالحه *mossâlehah*, صلح *soulh*, تصالح *tessâlouh* (*Voyez* Accord).

— Il s'est Concilié (*Voyez* Il s'est Accordé).

Concis, تصير قصور *qassyr*, *maqsour*.

Conclu, منعقد *mouna'qed*.

Il a Conclu (terminé), فرغ *faregh*, ختم *khatam* (*Voyez* Il a Achevé).

— un traité, وقع الشرط *ouaqaa 'ch-chart*.

— (tiré une conclusion), نتج *netedj*.

— Pour Conclure, والاخر *ouêl-âkher*, محصل الكلام *mohassel êl-kelâm*, غاية الكلام *ghâyét êl-kelâm*.

Conclusion (fin), ختم *khatm*, تتميم *tetmym*, اتمام *ttmâm* (*Voyez* Achèvement).

— (conséquence), نتيجه *netydjéh*, تنتيجه *tenydjéh*, حصول *houssoul*.

Concombre, خيار *khyâr*.

— d'une espèce très-allongée, فقوص *faqqous*.

— sauvage, قثا الحمار *qatâ 'l-homâr*.

Concordat, قول و قرار *qoul ouqarâr*.

Concorde, Concordance, مطابقه *mottâbeqah*, موافقه *mouâfeqah* (*Voyez* Accord).

Concours, ازدحام *izdihâm*, اتفاق *ittifâq*, اجتماع *idjtimâa'*, مسايره *messâyréh*.

Concret, منجمد *moundjemed*.

Concrétion, انعقاد *ine'qad*, جهود *djoumoud*.

Il a Conçu (il a compris), (*Voyez* ce mot).

— Elle a Conçu (elle est devenue enceinte), حملت *hamelét*, حبلت *kabelét*.

Concubinage, تسرير *tesryr*.

Concubine, سرّيه *serryyah*, pl. سراری *soráry*, اوداليق *ôdâlyq*, اوطاليق *ôddâlyq*.

CONCUPISCENCE, شهوة *chahouah, chehoueh*, زنية *zonyah*.

CONCURREMMENT, معاً *ma'ân*.

CONCUSSION, ظلم *zoulm*, مصادرة *mossâdereh*.

CONCUSSIONNAIRE, ظالم *zâlem, zâlim*.

CONDAMNABLE (*Voyez* BLAMABLE).

CONDAMNATION, تحكيم *tahkym*, حكم شرع *houkm-chera'*, جزا *djezâ*, قضا *qaddâ* (*Voyez* BLAME).

Il a CONDAMNÉ, عذب *a'dab*, عذّب *a'ddeb*, دحص *dahes*, دحض *dahadd*, حكم على *hakam a'lä*.

CONDENSATION, تكثيف *tekthyf, teksyf*.

CONDISCIPLE, شريك *cheryk*.

CONDESCENDANCE, تنزول *tenezzoul*.

CONDITION, شرط *chart, chert*, pl. شروط *chouroutt*.

— (état), حال *hâl*, pl. احوال *âhouâl*; شان *chân*, رتبه *routbéh*.

— A Condition que, بشرط ان *bê-chart-ênn*.

CONDITIONNEL, مشروطي *mechroutty*.

CONDITIONNELLEMENT, بشرط *be-chart*, بالشرط *bê-'ch-chart*.

CONDOLÉANCE, تعزيه *ta'zyéh*.

CONDUCTEUR, هادي *hâdy*.

CONDUIT d'eau, ساقيه *saqyah* (en espagnol *azequia*), مجرا *medjrâ, midjrâ, migrâ, mègrê*, قادوس *qâdouss* (*Voyez* CANAL).

Il a CONDUIT, وذّى *oueddey*, ارشد *ouaddä*, *érched*.

CÔNE, مخروطه *makhrouttah*.

CONFECTION (achèvement), اتمام *ítmâm* (*Voy.* ACHÈVEMENT).

CONFÉDÉRATION (*Voyez* ALLIANCE).

CONFÉRENCE, مكالمه *mokâlemeh*, مذاكره *mozâkereh*, محاوره *mohâoureh* (*Voyez* COLLOQUE).

CONFESSION, اعتراف *i'tirâf*.

CONFIANCE, امان *îmân, âmân, émân*, اعتماد *i'timâd*, ثقه *theqqéh*, توكّل *teouekkoul*.

— Il a eu Confiance, امن على *âmann a'lä* (*Voyez* Il s'est CONFIÉ).

CONFIANT, متوسّل *motouessil*.

CONFIDEMMENT (en confidence), سرّاً *serrân*.

CONFIDENCE, سرّ *serr*, محرميّه *maheremyyéh*.

CONFIDENT, شريك السرّ *che-*

ryk és-serr, محرم *mahrem*, معتمد *ma'temed*, ندیم *nedym*, مصاحب *moussâhib*.

CONFIDENTIEL, سرّی *serry*.

CONFIDENTIELLEMENT, اعتماداً *t'timâdân* (*Voyez* CONFIDEMMENT).

Il a CONFIÉ, وكل *ouakel*, سلّم *sellem*.

— Il s'est Confié, توكّل *touekkel*, *teouakkel*, رجـــا *radjâ*, *ragâ*.

CONFIGURATION (*Voyez* CONFORMATION).

Il a CONFINÉ (*Voyez* Il a AVOISINÉ).

CONFINS (pl.), حدود *hedoud*, طرف *torf*.

CONFIRMATIF, مؤكّد *mouekked*.

CONFIRMATION, تصدیق *tesaddyq*, اقرار *îqrâr*, اثبات *îthbât*, *îsbât*, استقرار *îstiqrâr*.

Il a CONFIRMÉ, ثبّت *thebbet*.

— un traité par un serment, حالّف *hâllaf*.

CONFISCATION, ضبط *dabt*, قبض *qabd*, مصادره *moussâderéh*.

CONFISEUR, حلوانی *halouâty*, *halaouâty*, حلواجـی *halouâdjy*, شکرجی *chekerdjy*.

Il a CONFISQUÉ, تملّك *temellek*, وسق *ouesseq*, قبض *qabadd*, ضبط *dabatt*.

CONFIT, مربّی *morabby*.

— Fruits Confits (*Voyez* CONFITURE).

CONFITURE, حلوه *halouéh*, *halouah*, *halaouah*, pl. حلوات *halouât*, *halaouât*; معجـــون *maadjoun*, مربّه *marabhéh*, *merabbah*.

CONFLAGRATION (*Voyez* BRULURE, INCENDIE).

CONFLIT, تصارع *tessârou'* (*Voy.* CHOC, COMBAT, ALTERCATION).

CONFLUENT, مجمع *medjma'*, ملتقا *moulteqâ*.

Il a CONFONDU (mêlé), خلط *khalatt*.

CONFORMATION, تشكیل *techkyl*, صوره *sourah*.

CONFORME, مطابق *mouttâbiq*, موافق *mouâfiq*, موحسب *mohasséb*, موجب *moudjîb*, منشابه *menchâbih*, متشابه *matchâbih*.

Il a CONFORMÉ, اصلح *îslah*.

CONFORMÉMENT à, en CONFORMITÉ de, كیف *kyf*, كما *kamâ*, بحسب *be-hisb*.

Il a CONFORMÉ, مثّل *metthel*, *messal*, شبّـه *chabbah*, ناسب

nâssseb, مـــاثـــــــل *máthal*.

— Il s'est Conformé, وافق *ouâfeq*.

Conformité, تطابق *tettâbeq*, مناسبه *menâssebéh*, مماثله *memâtheléh* (*Voy.* Concorde, Accord).

Confrérie, اخوبه *âkhaouyéh*.

Il a Confronté قابل *qâbel*, واجه *ouâdjah*.

Confrontation, مواجهه *mouâdjehah*, مقابله *moqâbeléh*.

Confus (mêlé), مخلوط *makhloutt*.

— (honteux), خزيان *khazyân*.

Confusion (mélange, désordre), خلط *khalt*, تخليط *tekhlytt*, اختلاط *ikhtilâtt*.

— (honte), خزايه *khezâyéh*, خزا *khazâ*, تهلون *téhloun*, عيب *a'yb*, pl. عيوب *ou'youb*.

Congé, دستور *destour*, اجازه *édjâzéh*, اعفاء *êgâzéh*, انصراف *însirâf*, سور *sour*, ادن *édn*, فرصه *firoussah*.

— Il a pris Congé, ودع *ouada'*, انصرف *ênsaraf*.

— Il a demandé son Congé, استادن *éstâden*.

Il a Congédié, صرف *saraf*, طلق *talaq*, اطلق *étlaq*, سرّح *sarrah*, فلّ *fell*.

Congélation, جليد *djelyd*.

Conjecture, ظنّ *zenn*, *denn*, pl. ظنون *denoun*, *zenoun*, تخمين *tekhmyn*, رمز *roummiz*, اعبار *i'bâr*, اشتلاق *ichtilâq*.

Il a Conjecturé, ظنّ *zann*, *dann*, خمّـــن *khammen*, توهّن *teouhhenn*, رمز *reméz*, اعتبر *é'tebar*.

Conjoncture, فرصه *fersah*.

Conjugal, متاع الزوج *metâ-'z-zaouâdj*.

Conjugaison, تصريف *tesryf*.

Conjuration. ربطـــه *robtah* (*Voyez* Complot, Conspiration).

Il a Conjuré (v. n.), ترابط *terâbatt*, تشـــاور *techâouer*; توامر *teouâmer* (*Voyez* Il a Conspiré).

— (v. a.), حلف على *halaf a'lä*.

— Je t'en Conjure au nom de Dieu, de ta vie, de celle de tes enfans! بالله عليك بحياتك بـــحـــيـــــاة ولادك *b-illah a'loy-k*, *be-hayât-ak*, *be-hayât oulâd-ak!*

Connaissance, معرفه *ma'refeh*, عقل *a'ql*.

— Il a fait Connaissance avec, تعارف مع *ta'arraf ma'*, تعارف فى *ta'âraf fy*.

Connu, معروف *maarouf.*

Il a Connu, عرف *aaref, a'raf,* عقل *a'qal,* شعر *cha'ar,* علم *a'lam.*

— Il Connaît, بيعرف *bya-raf.*

— Connais! (imp.) اعرف *â'a-raf!*

— Le Connais-tu? انت تعرفهُ *ênt ta'raf-ho?*

— Il a fait Connaître, عقّل *a'qqal,* عرّف *a'rraf,* علّم *a'llam.*

— Personne ne Connaît sa maladie, ما احد عرف بوجعته *mâ âhd a'raf be-oudja't-ho.*

— Chacun le Connaît bien, كلّ واحد يعرفه مليح *koll ouâhed ya'ref-ho melyh.*

— Je ne les Connais pas, ما لى مغرفه معهم *mâ l-y ma'reféh ma'-houm.*

— Il a Connu charnellement, نكح *nekah,* نكا *nekâ,* ناك *nâk.*

Conque, صفد *safad.*

Conquérant, غالب *ghâleb,* غازى *ghâzy,* مغازى *moghâzy,* ظافر *zâfer,* فاتح *fatih.*

Il a Conquis, غلب *ghaleb,* فتح *fatah,* تملّك *temellek,* تغلّب *tegbaleb,* استولى *éstoueley,* انتصر *êntessar.*

Consanguinité, قرابه *qorabéh.*

Conscience, دمّه *dommeh, demmah,* نيه *nyéh,* بصيره *bessyréh,* ضمير *damyr.*

— Sur ma Conscience, فى دمّتى *fy dommét-y,* على دمّتى *a'lä dommét-y.*

Conseil (assemblée), مجمع *medjma'* (*Voyez* Assemblée).

— (avis), شور *chour,* pl. اشوار *áchouâr;* راى *rây,* pl. ارا *árá;* مشوره *mechourah,* pl. مشير *mechyr;* تدبير *tedbyr,* pl. تدابير *tedâbyr* (*Voyez* Avis).

— Il a demandé Conseil, تشاور *techâouar, techâouer,* استشار *éstechâr.*

— Il a donné un bon Conseil, نصح *nassah.*

— Il a donné un mauvais Conseil, غرّ *gharr.*

Il a Conseillé, اشار *âchâr,* اشور *échouâr,* دبّر *dabbar,* شاور *châouar.*

Consentement, وفاق *ouâfâq* (*Voyez* Accord).

Il a Consenti اجاب الى *âdjâb îlä,* رضى *reddä, reddey* (*Voyez* Il s'est Accordé).

Conséquence (conclusion), نتيجه *netydjéh.*

Conservation, حفظ *hafd,*

hefd, *hifd*, حرس *hirs*, صيانه *seyâneh*, pl. صون *saouan*.

Il a Conservé, حفظ *hafedd*, *hafadd*, *hafezz*, حرس *haress*, حرز *harez*.

— Que Dieu te Conserve! الله يسلمك *Allah yssellem-ak!* الله يعافيك *Allah ya'âfy-k!* الله يحفظك *Allah yahfedd-ak*.

Considérable, عظيم *a'zzym*.

Il a Considéré (examiné), نظر في *naddar fy*, ضمر *damer*, تامّل *tâmmel*, افتكر *éftekar*.

Il a Consigné, مكن *makkan*, اودع *âouda'*, سلّم *sellem*.

—Tu Consigneras cette somme entre les mains de notre ami Ibrahim, ذا الفلوس تسلّمه في يد محبنا ابرهيم *dâ-'l-felouss tessellem-ho fy yd moheb-nâ Ibrahym*.

Il a Consisté, توقف *touaqaf*.

— L'affaire Consiste en cela, الامر واقف على هذا *él-âmr ouâqef a'lä hadâ*.

—Cela Consiste en trois choses, هذا متاسس على ثلاثة امور *hadâ motâsses a'lä theláthét oûmour*.

Consistance, قيام *qeyâm*, حال الوقوف *hâl él-ouqouf*.

Consolateur, معزّي *mo'azzy*.

Consolation, تعزيه *te'azzyéh*, فرج *ferdj*, سلوان *selouân*.

Il a Consolé, عزّا *a'zzâ*, عزّى *a'zzä*, *a'zzey*, سلى *sellä*.

— Il s'est Consolé, تعزّا *taa'zza*; تعزى *tea'zzey*, عزّى *a'zzä*, *a'zey*, تسلى *tesellä*.

Il a Consolidé, شدّ *chedd*, اشتدّ *échtedd* (*V*. Il a Affermi).

Il a Consommé (terminé), فرغ *faregh* (*Voyez* Il a Achevé).

— (il a absorbé), اكل *âkal*, هتك *hatak* (*V*. Il a Absorbé).

Consoude, لحكم *lahakoum*, جماجم *djemâdjem*.

Conspiration, غدر *ghadr*, معصيه *ma'ssyéh* (*Voyez* Conjuration, Complot).

Il a Conspiré, تعمل *ta'amcl*, غدر *ghadar*, عصى *a'ssä*, *a'ssey*, حلف *halaf* (*Voy*. Il a Conjuré, Il a Comploté).

Constance, شدّاد *cheddâd*, ثبت *thobt*, *tsobt*, ثيات *thebât*, مداومه *medâouméh*.

Constant, شديد *chedyd*, ثابت *thábétt*, *tsábétt*, دايم *dâym*.

—Il a été Constant, شدّ *chedd*, ثبت *thebett*, *tsebett*.

Constantin (nom propre), قسطنطينوس *Qostantynous*.

Constantine (v. et pr. d'Af.), قسنطينه *Qessentynah*, عنبه *A'nnabéh*.

Constantinople, استنبول *Istanboul*, استانبـــول *Istânboul*, اسطنبول *Istanboul*, اسطانبول *Istânboul*, اسلامبـــول *Islâmboul*, قسطنطينيه *Qostantynyéh*.

— Natif de Constantinople, اسلامبولى *íslambouly*, اسطنبولى *ístanbouly*.

Constellation (*Voy.* Astre).

Consternation (*V.* Crainte).

Consterné, مرعوب *mar'oub*.

Il a Consterné, رعب *ra'ab* (*Voyez* Il a Effrayé).

Constipation, قبض البطن *qobd êl-batn*, كتم البطن *kotm êl-batn*.

Il a été Constipé, تقبّض *te-qabbed*, قبّض *qobbedd*, كتم *kotem*, انقبض بطنه شدّ البطن *cheddêl-batn*, *énqabedd baten-ho*.

Il a Constitué, اقام *éqâm*, *áqâm*, جعل *dja'al*, رسم *ressem*.

— Il m'a Constitué son procureur, وكّلنـى *ouekkel-ny*, جعلنى وكيلهُ *dja'al-ny oukyl-ho*.

— Qui vous a Constitué nos juges? من اقامكم قضاة علينا *min éqâm-koum qoddât a'lay-nâ*.

Constitution d'un état (*Voyez* Charte constitutionnelle).

Construction, بنيان *benyân* (*Voyez* Batiment).

Il a Construit (*Voyez* Il a Bati).

Consul, قنصل *qonsol*, قنصول *qonsoul*, pl. قناصل *qenâssel*.

Il a Consulté (*Voyez* Il a demandé Conseil).

— Il s'est Consulté (il a pris garde), استشار *éstechâr*.

Il a Consumé, حرق *haraq*, شعل *cha'al*, باد *bâd*, هلك *helak* (*Voyez* Il a Brulé).

Il a Contagié, انعدا *éna'adâ*.

Contagieux, منعدى *mona'dy*, *monee'dy*.

Contagion, انعدا *ini'dâ*, عوده *a'oudéh*.

Conte, حكايه *hikâyéh*, *hikâyah*, روايه *reouâyah*, حدوته *hadoutsah*, *hadoutséh*, *hadoussèh*, حديثه *hadythéh*, *hadysséh*.

Il a Conté, روا *reoué*, حكا *ha*

ka, حكى *hekä*, *hakey*, *haky*, حذث *haddeth*, *haddets*.

Il a CONTEMPLÉ, تمّل *tammel*, (*Voyez* Il a CONSIDÉRÉ).

CONTEMPORAIN, فى فرد عمر *fy ferd a'mr*.

CONTENT (satisfait), قانع *qânè'*, مقانع *moqânè'*, مستقنع *mostaqna'*, راضا *râddê*.

— (gaî), مبسوط *mabsoutt*, مطرّح *mottarrah*, منبســـط *menbassatt*, فرحان *ferahân*.

— Il a été Content, رضى *reddey*, *reddy*, رضا *raddâ*, ارضا *êrdâ*.

— Elle a été Contente, رضيت *reddyét*.

— Ils ont été Contens, رضوا *reddoú*.

— Il est Content, بيرضى *byerddä*, يطيب خاطره *yttayb khâttr-ho*.

— Je suis Content, انا مبسوط *ânâ mabsoutt*.

— Tu es Content, انت مبسوط *ênt mabsoutt*.

— Il n'est pas Content, لا يطيب خاطره *lâ yttayb khâttr-ho*.

Il a CONTENTÉ, عجّب *a'd-djab*, قنع *qanna'*.

— Il nous a Contentés, اخذ خاطرنا *âkhâd khâtter-nâ*.

— Il s'est Contenté de, قنع *qanaa*, استقنع *éstaqna'*, *estaqne'*.

CONTENTEMENT, رضا *reddâ*, تفريح *tefryh*, افراح *îfrâh*, عجب *a'djeb*.

Il a CONTENU, وسع *ouassa'*, ضمن *damen*, ضبط *dabett*.

— Ce lieu ne peut nous Contenir, ما يسعنا هذا الموضع *mâ yssaa'-nâ hadâ-'l-moudda'*.

— Le Contenu de la lettre, مضمون المكتوب *madmoun êl-maktoub*.

— Il Contient, بيسع *byessa'*.

— Cette maison ne Contient absolument personne, هدا الدار داخلها مافيش احد واصـــل *hadâ 'd-dâr dâkhel-hâ mâ fy-ch âhd ouâssel*.

CONTERIES de Venise, خرز بندقى *kherez bendeqy*.

CONTESTATION, خصام *khissâm*, pl. خصايم *khessâym*, مجاورة *medjâouréh*, ناقره *nâqrah*, معالجه *ma'âladjéh*, خصومه *khassouméh*, مخاصمه *mokhâsseméh* (*Voyez* ALTERCATION, CONFLIT).

Il a CONTESTÉ, حاجج *hâdjadj*,

ضادد *dâded*, مارا *mârâ*, ناقر *nâqar*, عالج *a'âladj*, بالط *bâlatt*, جاور *djâouar* (*Voyez* Il a eu une Altercation).

CONTIGU, قريب *qaryb*, تعلّق *toalleq*, مطابق *mottâbeq*, ملازم *molâzem*, ملازق *molâzaq*, ملصق *molasseq*, منصل *monsel*.

CONTIGUITÉ, اتصال *ítsâl*.

Un CONTINENT, برّ *berr*.

— Les deux Continens, بريّن *berréyn*.

— Le souverain des deux Continens et des deux mers (titre de l'empereur ottoman), سلطان البريّن والبحريّن *soultân êl-berréyn ou-êl-baharéyn*.

CONTINUATION, مدوامه *medouâméh*, مواضبه *mouâddibéh*, استمرار *ístimrâr*, دوام *daouâm*.

Il a CONTINUÉ, ظلّ *dall*, تمّ *tamm*, واضب *ouâddab*, دام على *dâm a'lä*.

— Il Continua de faire son ouvrage, دام يعمل شغله *dâm ya'mel choghl-ho*.

CONTINUEL, مواضب *mouâdeb*, دايم *dâym*, مداوم *medâouam*.

CONTINUELLEMENT, دايماً *dâymânn*.

CONTINUITÉ, اتصال *ítsâl*.

CONTOUR, دور *dour* (*Voy.* CIRCONFÉRENCE).

Il a CONTOURNÉ, دار *dâr*, دوّر *daouar*.

Il a CONTRACTÉ (fait un contrat), عقد *a'qad*.

— (resserré), ضمّ *damm*.

— Il a Contracté amitié, تصاحب *tessâhab*, تعرّف *ta'arraf*, تقارب *teqâreb*, استقرب *ésteqrab*.

CONTRADICTION, مناقض *menâqedd*, اختلاف *ákhtilâf*, بلاطه *belâttah*, محارنه *mohârenéh*.

Il a CONTRAINT, لزم *lazzam*, الزم *élzem*, غصّب *ghassab*, سخر *sakhar*, لج *ladj*.

— Il a été Contraint, تغصب *teghasseb*.

— Personne ne t'a Contraint, ما احد غصّبك *mâ âhd ghassabak*.

CONTRAINTE, غصب *ghasb*, التزام *íltizâm*, غصيبه *ghassybah*.

— Par Contrainte, غصباً *ghasbânn*.

CONTRAIRE, مضادد *moddâded*, ضدّ *dodd*, *doudd*, *dâdd*, pl. اضداد *âddâd*, *éddâd*.

— Il a été Contraire, ضادّ *dâdd*, عكس *a'kass*, عاند *a'âned*, خالف *khâlaf*, جافص *djâfess*, ضدد *dâded*.

— Au Contraire, بخلاف *bekhelâf*, بالخلاف *be-'l-khelâf*, بالعكس *bê-'l-a'ks*. ضدّاً *doddân*.

Il a Contrarié, حاكر *hâker* (*Voyez* Il a été Contraire).

Contrariété, مناضلة *menâddedéh*, خلف *kholf*, عناد *i'nâd* (*Voy.* Contradiction).

Contrat, عقد *aaqd*, pl. اعقد *é'qd*; شرط *chart*, تذكرة *tezkeréh*, مسوق *moussouq*, حجّة *hoddjéh*, *hoggueh*, pl. حجج *hodjedj*; تمسّك *temessik*, pl. تمسّكات *temessikât* (*Voyez* Accord, Acte).

— Articles de Contrats (pl.), وثايق *ouethâyq*, *ouetsâyq*.

Contre (auprès), على *aalä*, قبل *qabel* (*V.* Auprès, A Côté).

— (en opposition), ضدّ *dodd*, *doudd*, ضدّاً *doddân*, خلاف *khelâf*, على *a'lä*.

— Le cheykh a marché Contre nous avec ses soldats, توجه الشيخ بعساكره علينا *touedjah êch-cheykh be-a'ssâker-ho a'lay-nâ*.

Contrebande, امتناع *imtinâ'*, سرقه *serqah*, محروم *mahroum*.

Contrebandier, سرّاق *sarrâq*.

Il a Contrecarré (*Voyez* Il a été Contraire).

Contre-Cœur, همّ *hemm*, غمّ *ghamm*.

— A Contre-Cœur, من غير قلب *min ghayr qalb*, من غير خاطر *min ghayr khâttr* (*V.* Par Contrainte).

Contre-Coup, تضارب *teddâreb*.

Il a Contredit, نقد *naqed*, *naqad*, كابر *kâbar*, بالط *bâlatt*, ناكر *nâkar*, نقض *naqadd*, حارن *hâren*, ناقض *nâqadd*, عارض *a'âredd* (*Voyez* Il a été Contraire).

Contrée, بلد *beled*, pl. بلدان *boldân*, برّ *berr*, ناحيه *nâhyéh*.

Contrefaçon, تزوير *tezouyr* (*Voyez* Imitation).

Contrefait (difforme), شنيع *cheny'*, مسيخ *mossykh* (*Voy.* Difforme).

Il a Contrefait, كذّب *kaddab*, شابه *châbah*, قلّد *qallad*, زوّر *zaouar* (*Voyez* Il a Imité).

Il a Contremandé, غيّر الامر *ghayyar êl-âmr*, خالف الامر *khâlaf êl-âmr*.

Contre-Poison, ضدّ السمّ *dodd ês-semm*, طرياق *teryâq*.

Contre-Sens, ضدّ المعنى *dodd él-ma'ny.*

Contre-Temps (*Voyez* Accident, Adversité, Calamité).

Il est Contrevenu, خالف *khâlaf*, تجاوز *tedjâouez.*

Il a Contribué (été utile), نفع *nafa'*, *nefa'.*

— (payé une contribution), دفع *defa'*, جازى *djâzey.*

Contribution, فردة *fardah*, *ferdéh*, plur. فرايد *feráyd*, مجازاة *medjâzâh*, خرج *kharadj.*

— Il a levé une Contribution, فرد *farad*, *fared.*

Il a Contristé (*V.* Il a Affligé, Il a Attristé, Il a Chagriné).

Il a Convaincu, ثبّت *thebbet*, فقس *faqass*, اثبت *éthbat*, *étsbat*, بيّن على *bayyan a'lä.*

— Je les ai Convaincus de leur crime, بيّنت عليهم ذنبهم *bayynét a'lay-houm denb-houm.*

— Il a été Convaincu (persuadé), تحقّق *tahaqqeq.*

— Vous êtes Convaincus de son innocence, صحّ عندكم انّهُ برى *sahh a'nd-koum énne-ho bery*

Convalescence, اشتفى *ích-tefy*, عافية *a'áfyéh.*

Convalescent, مشتفى *moch-tefy.*

— Il a été Convalescent, اشتفى *échtefey*, راق *ráq.*

Convenable, لاقى *láqy*, معروف *ma'rouf* (*V.* Bienséant).

Convenablement, ما يلاقى *mâ ylâqy*, ما يصلح *má yslah.*

Convention, انتفاق *intifâq* (*Voyez* Accord, Alliance).

Il a Convenu, صلح *salah*, جاز *djâz*, لاق *láq.*

— Il est Convenu, عهد *aahed*, *a'had*, استوا *éstaouâ*, تهود *tehouad* (*Voy.* Il s'est Accordé).

Conversation, معشارة *ma'achârah*, مكالمة *mokâlemah*, مصاحبة *mossâhebah* (*V.* Colloque, Conférence, Dialogue).

Il a Conversé, عاشر *aâcher*, تكالم *tekâlem*, تكلّم *tekellem*, خلط *khalatt.*

Conversion (*Voyez* Changement).

Il s'est Converti (*Voyez* Il a Changé).

— Il s'est Converti (s'est corrigé), تاب *tâb*, ارتد *érted.*

— (il est devenu), صار *sâr.*

— Il s'est Converti en pierre, صار حجرًا *sâr hadjarânn.*

Convexe, محدوب *mahdoub*, محنّى *mohanny.*

Conviction, اثبات *ithbât.*

Il a Convié, عزم *a'zam* (*V.* Il a Convoqué, Il a Invité).

Convocation, دعوة *da'ouah*.

Convoi d'armée, حملة *hamléh*.

Il a Convoité (*V.* Il a Désiré).

Il a Convoqué (*V.* Il a Appelé).

Copeau, برايه *borâyah*, برّايه *borrayâh*, نحاته *nouhârah*, خرّاطه *khorrâttah*.

Cophte, قبطى *qobty*, pl. قباط *qobâtt*, قبطه *qobattah*; قبط *qobt*.

Copié, نسخه *neskhah*, نقله *naqléh*, نسخ *neskh*, نقل *neql*.

Il a Copié, نسخ *nessèkh*, *nassakh*, نقل *naqal*.

Copieusement, غزيرًا *ghazyrânn*, بالفايض *bi-'l-fâydd* (*Voy.* Abondamment).

Copieux (*Voyez* Abondant).

Copiste, ناسخ *nâsekh*, ناقل *nâqel*, كاتب *kâteb*.

Coq, ديك *dyk*, plur. ديوك *douyouk*, *dyouk*; فروج *farroudj*, برّوك *berrouk*, صردوك *sardouk*, سردوق *serdouq* (en berbere ايازيد *éyâzyd*, pl. يوزاد *youzâd*).

Coque, قشره *qechrah*.

Coquette, زعباله *za'bâlèh*.

Coquillage, Coquille, صدف *sadaf*, pl. اصداف *âsdâf*.

—Coquille perlière, صدف اللولو *sadaf êl-loulou*, عرق اللولى *ee'rq êl-louly*.

Coquin, خبـــيث *khabyth*, حرامى *harâmy*, pl. حرامتيه *harâmyyéh* (*Voyez* Gredin).

Coquinerie, خبث *khebth*.

Cor de chasse, ناقور *nâqour*, بوق *bouq*.

— Celui qui donne du Cor, ناقر *nâqîr*, نقّار *naqqâr*.

—Cor au pied (*V.* Durillon).

Corail, مرجان *mourdjân*.

Coran (*Voyez* Koran).

Corbeau, غراب *ghorâb*, plur. غربان *ghorbân*; غدف *ghadaf*.

Corbeille, قفه *qouffah*, *qoffèh*, plur. قفاف *qefâf*; قفيفه *qoufyfah*, سلّه *soullah*, ربيعه *rebya'ah*.

—Faiseur de Corbeilles, سلّال *sellâl*.

Cordage, Corde, حبل *habl*, pl. حبال *hibâl*, *hebâl*; رمّه *rymmah*, رمّه *roummah*, شكمنه *goumnah*, طوال *touâl* (*Voyez* Cable).

— de chanvre, حبل ابيض *habl âbyadd*.

— de sparterie, حبل ليف *habl lyf*.

—Corde d'arc, de violon, وتار *ouatâr*, وتر *outer*, pl. اوتار *âoutar*.

— Echelle de Corde, سلبه *soulbah.*

Cordier, حبّال *habbâl*, شرّاط *cherratt.*

Cordonnier, اسكاف *êskâf*, pl. اساكيف *âssâkyf*, اساكفه *âssâkifah*; سكّاف *êskâfy*, سكّاف *sakkaf*, سبابطى *sabâbty*, خرّاز *kharrâz*, مركوبى *merkouby*, صرماتى *saramâty*, pl. صرماتين *saramâtyn*; بابوجى *bâboudjy*, بوابيجى *bouâbydjy.*

Cordoue (v. d'Esp.), قرطبه *Qortobah, Qortbah.*

Corfou (île), كورفو *Kourfou.*

Coria (v. d'Esp.), قوريه *Qouryah.*

Coriandre, قصبور *qasbour*, كزبرة *kozbarah*, كسبرة *kousberah.*

Cormier, قراصيه *qerâssyéh.*

Corne, قرن *qarn*, *qern*, *qorn*, pl. قرون *qouroun*; نصاب *nessâb*; جار الوذن *djâr êl-oudn*, plur. جيران الوذنين *djyrân êl-oudnéyn.*

— Corne de cerf, قرن لايل *qarn él-âyel.*

— Corne de cheval, حافر *hâfer*, pl. حوافر *haouâfir.*

Corneille, قاق *qâq.*

Cornet (encrier), (*V.* ce mot).

Cornouiller, قزلجق *qazlâdjiq*, شوم *choum.*

Cornu, مقرّن *moqarren*, مقرون *maqroun.*

Corolle de fleur, محبقه *mohibqah.*

Corporel, جسدانى *djesdâny*, *gesdâny*, *guesdâny*, جسمانى *djesmâny*, *gesmâny.*

Corporellement, جسميًا *djesmyânn.*

Corps, جسد *djessed*, pl. اجساد *êdjsâd*; جسم *djesm*, *guesm*, *djism*, *guessem*, plur. اجسام *âdjessâm* (en berbere امسلوخ *êmsouloukh*).

Corpulence, جسوميه *djessoumyéh*, جسيميه *djessymyéh.*

Correct, صحاح *sahâh.*

Correctement, صحيحًا *sahyhânn.*

Correction, اصلاحه *îslâhah*, اصلاح *îslah*, تاديب *tâdyb*, تـدyb, تصحيح *teshyh.*

— (châtiment), (*Voy.* ce mot).

Il a Correspondu, كاتب *kâtab*, *kâteb.*

Il a Correspondu avec eux, كاتبهم *kâteb-houm*, *kâtâb-houm.*

Il a Corrigé, اصلح *êslah*, ادّب *âddeb*, تادّب *tâddeb*, صحّح *sahhah.*

— Il s'est Corrigé, شعف *chaaf* (*Voyez* Il s'est Converti).

Corrompu, فسيد *fassyd*.

Il a Corrompu, فسّد *fassed* (*Voyez* Il a Gaté).

— Il a été Corrompu, فسد *fessed*.

Il a Corroyé, دبغ *dabagh*.

Corroyeur, دبّاغ *dabbâgh*.

— Atelier de Corroyeur, مدابغيه *madâbgbyéh*, دار الدبغ *dâr êd-dabgh*.

Corruption, تفسيد *tefsyd*.

Corsaire, قرصان *qorsân*.

— Vaisseau Corsaire, قرصان غليوطه *qorsân, ghalyouttah*.

Corvée, سخره *sakhrah*.

Corvette, نقيره *naqyrah*, كربيت *korbéyt*.

Cosséir (v. d'Égypte), (*Voyez* Kosséyr).

Côté, ضلع *delaa, dilaa, dla'*, ضلعه *dila'ah*, pl. ضلوع *delouou, dloua'*, اضلاع *êdlâa', âdlaa*.

— Côte (plage), ناحيه *nâhyah*, pl. نواحى *naouâhy*; جهه *djehah*, pl. جهات *djehât*; سهل *sahel*, شط البحر *chett êl-bahar*, حديه *hadyéh*, pl. حديات *hadyât*.

Côté, جنب *djanb, ganb, djâneb*; pl. جوانب *djouâneb*; طرف *terf, tarf, taraf*, pl. اطراف *âttráf*.

— Les deux Côtés, الجانبين *êl-djânbéyn, êl-gânbéyn*.

— A Côté, على جنب *aalädjanb, a'la ganb*.

— A Côté de moi, على جنبى *a'lä djanb-y, a'lä ganby*.

— De ce Côté, فى هذا الجهه *fy hadéh êl-djehah*.

— De tous les Côtés, من كلّ جانب *min koll djânb*.

Coteau, حدوره *houdourah*.

Cotelette (*Voyez* Côte)

Coton, قطن *qottn, qottoun*.

— brut, قطن محلول *qotn mahloul*.

— filé, قطن مغزول *qotn maghzoul*, قطن مزدون *qotn merdoun*, قطن غزل *qotn ghazl*.

Cou, رقبه *raqabéh, raqabah, raqbah, roqbéh*, رقابه *reqâbéh*, pl. رقاب *reqâb, riqâb*, رقب *roqb*, عنق *a'nq* (en berbere ارقب *êurqoub*, امكارث *êmgârt*, تمكرت *temgarat*, pl. تمكردن *timgardin*).

Coude-Pied, قصبه ذا الرجل *qasbah dê-'r-ridjl*, مشط الرجل *mecht êr-rigl*.

Le Couchant, الغرب *êl-*

gharb, المغـــرب *êl-moghreb*.

Couche (accouchement), (*Voy.* ce mot).

— de terre, فرشه التراب *ferchah êt-torâb*.

Couché, راقد *râqed*.

Il s'est Couché, رقد *raqed*, *raqad*, ربض *rabodd*.

— (en parlant du soleil), غرب *ghareb*, غاب *ghâb*.

— Le soleil se Couche, تغاب الشمس *teghâb êch-chems*.

— Le soleil est Couché, غربت الشمس *gharebét êch-chems*.

— Couche-toi! ارقد *órqod* (en berbere كّين *guyn*).

Le Coucher du soleil, غايب الشمس *ghâyb êch-chems*, غروب ذا الشمس *ghouroub dê-'ch-chems*, المغارب *êl-moghâreb* (en berbere تويشى *touychy*, تنوشى *tenouchy*, المغارب *êl-moghâreb*).

Coucou, طكّـــوك *takkouk*, تكّوك *takkouk*, كوكو *koukou*.

Coude, مركف *merkef*, مرفـق *merfeq*, plur. مرافـق *merâfeq*; مرفـك *merfeg*, كوع *kouè'*, *kouou'*, قبطال *qebtâl*.

Coude-Pied (*V.* Cou-de-Pied).

Coudée, دراع *derâa'*, قوس *qous*, پيك *pyk*.

Couffe (panier), زنبيل *zenbyl* (*Voy.* Cabas, Corbeille).

Il a Coulé (v. n.), جرى *djerä*, *djerey*, سال *sâl*.

— Il a Coulé bas (v. a.), غطّس *ghattess* (*Voyez* Il a Abîmé).

— Il a Coulé bas (v. n.), غطس *ghattass*. (*Voyez* Il a été Abîmé).

Couleur, لون *laun*, *laoun*, *leoun*, *loun*, pl. الوان *âlouân*; لاون *lâoun*, نول *noul*, *neoul*.

— De plusieurs Couleurs, de Couleurs mêlées, مختلف الالوان *mokhtelif êl-âlouân* (*V.* Bigarré).

Couleuvre, حيه *hayéh*, حيّه *hayyah* (en herbere الفعـــه *êl-fa'ah*).

Coulevrine, مدفع طاويـــل *medfaa tâouyl*.

Coup, ضربه *darbah*, *darbéh*, pl. ضربات *darbât*, ضرب *darb*, دفعه *defa'ah*.

— de poing, لكزه *lekzah*, *lokzah*.

— de pied, ركله *roklah*.

— de genou, ركبيه *rokbyéh*.

— de tête, كّنك *gueng*, *guing*.

— de poignard, ركـــزه *rekzah*.

— à la tête, رسيه *roussyah.*

— à la nuque, شكطيه *chektyéh,* زززه *zezzah.*

— de mer, موجه شديك *moudjéh chedydéh,* فرخ بحر *ferkh bahar.*

COUPABLE, مدنب *medenb.*

COUPE, طاسه *tâsséh, tâssah,* pl. طاسات *tassât;* كاس *kâs,* pl. كؤوس *kououss;* زلافه *zelâfâh* (*Voy.* CALICE, TASSE, VERRE à boire).

COUPÉ, مقطوع *maqtou', magtou',* مفصول *mefsoul,* مقصوص *maqsouss.*

— (châtré), (*Voyez* ce mot).

Il a COUPÉ, قطع *qattaa, gatta',* فصل *fassal,* قص *qass.*

— Il Coupe, بيقطع *byeqtaa,* بيفصل *byefsal.*

— Coupe! (imp.) اقطع *êqtaa,* افصل *êfsel.*

— Il a été Coupé, تقطع *teqatta',* انقطع *ênqetta'.*

COUPEROSE, زاج *zâdj, zâg.*

COUPLE, زوج *zoudj, zoug.*

COUPOLE (*Voyez* DÔME).

COUPURE, قطع *qettè'.*

COUR d'une maison, هوش *haouch, hauch,* سطوان *sattouân,* وسط ذا الدار *oust dê-'d-dâr.*

— d'un prince, باب *bâb,* دوله *douléh, doulah.*

COURAGE, شجعه *chedj'ah,* باس *bâs,* قوه *qououéh* (*Voyez* BRAVOURE).

— Courage! (int.) اذا *êzâ,* اذن *êzan* (*Voyez* ALLONS!)

COURAGEUSEMENT, بالجود *bi-'l-djoud,* بالشجاعه *bé-'ch-chedjâ'ah.*

COURAGEUX (*Voyez* BRAVE).

COURBE (adj.), COURBÉ, عواج *ou'a'âdj, oua'âgg,* معوج *mo'ouedj.*

— Courbe (subst.), ligne courbe, قوس *qouss,* خط معوج *khatt mo'ouedj.*

Il a COURBÉ, لوا *laouâ,* لوى *laouey,* عوج *a'ouadj,* عرج *a'rradj.*

— Il a été Courbé, تعوج *ta'ouadj.*

COURGE (*Voyez* CITROUILLE).

COURONNE royale, تاج *tâdj, tâg,* pl. تيجان *teydjân, tygân.*

— de fleurs, اكليل الازهار *âklyl êl-âzhâr.*

Il a COURONNÉ, توج *taouadj.*

— de fleurs, كلل بالازهار *kalal be-'l-âzhâr.*

COURRIER, ساعي *sâ'y,* pl. سعا *sou'â,* مباشر *mobâcher.*

COURROIE, سيور *syour* (en berbere الكومنه *élgoumenah*).

Il a COURROUCÉ, غيّظ *ghayyaz*, اغضب *éghdab*.

— Il s'est Courroucé, غضب *ghaddab*, غاظ *ghâzz*.

COURROUX (*Voyez* COLÈRE).

COURS (terme de commerce), سعر السوق *se'r és-souq*.

COURSE, جرى *djery*.

— Ils se sont défiés à la Course, تسابقوا *tesâbeqoû*.

— Il a cherché à devancer à la Course, سابق *sâbaq*, استبق *éstabeq*, استسبق *éstesbaq*.

COURT, قصير *qassyr*, *qessyr*, pl. قصار *qissâr*, قيصار *qyssâr*.

— Plus Court, اقصر *âqsar*.

COURTE-POINTE, ايزار *éyzâr* (*Voyez* COUVERTURE).

COURTIER, دلّال *dellâl*, plur. دلّالين *dellâlyn*; سمسار *semsâr*, سمسال *semsâl*, عمال *a'mâl*.

Il a COURU, جرى *djerey*, *djerä*, *garä*, ركض *rakadd*.

— Il Court, بيجرى *byedjry*, *byegry*.

— Il Courait, كان راكض *kân râkedd*.

— Tu Cours, بتركض *beterkodd*.

— Il s'est mis à Courir, صار يركض جعل يجرى *dja'l yegry*, *sâr yerkodd*.

— Cours! (imp) اجرى *égry*, *éâjry*, اركض *órkodd*.

— Courant, راكض *râkedd*.

COUSCOUSOU (*Voy.* KOUSKOUSSOU).

COUSIN (parent), نسيب *nessyb*.

— paternel, ابن عمّ *ébn-a'mm*, ابن العمّ *ébn él-a'm*.

— maternel, ابن الخال *ébn él-khâl*.

— Cousine, نسيبه *nessybah*.

— paternelle, بنت عمّ *bent-a'mm*, بنت العمّ *bent él-a'mm*.

— maternelle, بنت الخال *bent él-khâl*.

— Cousin (moucheron), ناموس *nâmouss*, pl. نواميس *naouâmyss*; بعوض *ba'oudd*, بعوضه *ba'ouddah*.

COUSINIÈRE, ناموسيه *nâmoussyéh*.

COUSSIN, مخدّع *mokhaddaa*, مخدّه *moukhaddah*, *mokhaddéh* (en esp. *almohada*), pl. مخدّات *mokhaddât*; مسند *mesned*.

COUSU, مخيّط *mokhayyt*.

Il a Cousu, خيط *khayatt*, خيّط *khayyatt*.

Il a COUTÉ, استقام *éstaqâm*, كلّف *kallaf*.

—Combien Coûte cela? بكم دول *be-kiam doul?* دل بسوى كم *dol ys-souä kiam?* قدّايش ذا *qaddêych dê?*

—Combien ce drap Coûte-t-il l'aune? قدّ اش يستقام الدراع من هذا الجوق *qadd-êch ysteqâm êd-derâa' min hadâ 'l-djouq?*

COUTEAU, سكينه *sekkyneh*, سكّين *sekkyn*, plur. سكاكين *sekâkyn;* عويسيه *a'ouayssyéh*, ختمى *khatmy*, خدمى *khodmy*, *khedmy* (en berbere هينت *hynt*, الموس *êl-mous*, چودمى *tchoudmy*, افرو *éfrou*).

COUTELAS, ياتاغان *yâtâghân*, خنجر *khandjar*, جنوى *djenouy* (en berbere اجنوى *âdjeneouy*).

COUTUME, عادة *aadah*, *a'déh*, pl. عادات *a'adât*, عوايد *a'ouâyd;* سيرة *syréh*.

COUTURE, خياطه *kheyâttah*, ترقيع *terqy'*.

COUVENT, دير *déyr*.

COUVERCLE, غطا *ghattâ*, غطاه *ghattâh*, مغطّه *maghattah*, مكبّ *mokebb*.

Il a COUVERT, غطّا *ghattâ*, غطّى *ghattey*, *ghattä*, ستر *satar*.

COUVERTURE de lit, لحف *lahaf*, لحاف *lehâf* (en berbere افو *âfou*, *âfau*, اخوى *âkhouey*), (*Voy.* COURTE POINTE).

CRABE, عقرايشه *o'qrâychah*.

CRACHAT, بزاق *bezâq*, *bouzâq*, تفل *tefl*, تفول *toufoul*.

Il a CRACHÉ, بزق *bezeq*, *bazaq*, تفل *tefel*.

— Crache! ابزق *âbzouq* (en berbere سوسف *soussef*).

CRAIE, طباشير *tabâchyr*, كريشه *krychah*, طين ابيض *tyn âbyadd*, بياض الوجه *beyâdd êl-oudjéh*.

Il a CRAINT, خاف *khâf*, فزع *faza'*.

— Il Craint, يخاف *byekhâf*, يخوف *bykhaouf*, *bykhauf*.

— Crains! (imp.) خوف *khauf!* (en berbere اكسود *âksoud*, اوڭاد *âougâd!*).

CRAINTE, خوف *khouf*, *khauf*, *khaouf*, مخافه *mekhâféh*, فزع *feze'*, جزع *djez'*.

— Par Crainte, فزعًا *fez'aânn*.

CRAINTIF, خايف *khâyf*, خواف *khouâf*, فزيع *fezy'*, فزعان *feza'ân*.

CRAMOISI, قرمزى *qermezy*.

CRAMPON (*Voyez* CROCHET).

Il s'est CRAMPONNÉ, خيّش *khayyach*.

Crane, جمجمه *djemdjoumah*, *djoumdjoumah*, pl. جماجم *djemâdjem*; حيزه *hayzah*, قرعه *qara'ah*, pl. قرع *qara'*.

Crapaud, گرانه *guerânah*, ضفضع *difdaa*, *doufda'*, pl. ضفاضع *defâdde'*.

Il a Craqué, قزقز *qazqaz*.

Crasse, وسخ *oueskh*, *oussèkh*, نخالـــه *nokhalah*, قرعه *qara'ah*, خشكار *khechkâr*.

Crasseux, وسيخ *ouessykh*, موسّخ *mouessekh*.

Cravate, محرمه *mohareméh*, *mohraméh*, منديل *mandyl*, فوطه *fouttah*, سبنيه *sebnyah*.

Crayon, قلم الرصاص *qalam êr-ressâss*, حواره *haouâréh*.

Créance, دين *dyn*.

— Nous avons une Créance sur eux, لنا دين عليهم *lenâ dyn a'lay-houm*.

— Pourquoi nies-tu la Créance que j'ai sur toi? علاش تنكـــر الدين الى ليلى علـــيـــك *a'l-êch tenker êd-dyn âlly lyly a'lay-k?*

Créancier, ربّ الديون *rabb êd-dyoun*, pl. ارباب الديون *arbâb êd-dyoun*; مديّن *medeyyn*.

Créateur, خالق *khâleq*, باري *bâry*.

Création, خاليقه *khâlyqah*, خلقه *khalqah*, خلق *khalq*.

Créature, خليقـه *khalyqéh*, خاليقه *khâlyqah*, pl. خلايق *khelâyq*; بريه *beryéh*, pl. برايا *berâyâ*.

Crédit, طلوق *telouq*.

— A Crédit, بطلوق *bi-telouq*, بدين *be-dyn*, بالدين *be-'d-dyn*, بالـمـهلـه *be-'l-mehlah*.

Crédule, امين *âmyn*.

Il a Créé, خلق *khalaq*, برا *barâ*, اوجد *âoudjed*.

Crême, رايب *râyb*, قشطه *qechtah*.

— de tartre, كرمور طرطير *kremour tartyr*.

Crêpe, برنجك *brondjouk*.

Il a Crêpé, جعّد *dja'ad*.

Crépu, مجعّد *modja'ed*.

Crépuscule, غبشيه *ghabchyéh*, شفق *chefeq*.

— Fin du Crépuscule, العشى *êl-a'chä* (en berbere العشى *êl-a'chä*, تنيث *tenyets*).

Cresson d'eau, گروانش *guerouênnech*, زياتة *ziyâtah*, قرّه *qorrah*, جرّا *djerrâ*, جرجير *djerdjyr*.

— des jardins, حرف *hourf*, ريشاد *rychâd*.

CRÊTE, عرف *eu'rf*, قنبورة *qanbourah*.

— de coq, زين *zéyn*, نوارة ذا الديك *nouârah dê-'d-dyk*, فلفلة ذا البروك *folfolah dê-'l-berrouk*.

Il a CREUSÉ, حفر *hafer*, جبّ *djabb*, قوّر *qaouer*, جوّر *djaouer*.

CREUSET, بودقة *boudaqah*.

CREUX, فحات *fahât*, جراف *djourâf*, جور *djour*.

CREVASSE, تفليح *teflyh*.

Il a CREVÉ (v. a), فتق *fat-teq*, بعج *ba'adj*, فزر *fezar*.

CRI, صيح *séyh*, pl. صياح *sèyâh*.

CRIBLE, منخل *monkhol*, غربال *gherbâl*, *ghorbâl*, plur. غرابل *gha-râbel*, غرابيل *gherâbyl*; بوسيّار *bousseyyâr*.

— Faiseur de Cribles, غرابلي *gharâbly*.

Il a CRIBLÉ, غربل *gherbel*.

Il a CRIÉ, عيط صاح *sâah*, *a'yatt*, صرخ *sarakh*, ضجّ *dâddj*, زعق *za'aq*.

— Crie! اعيط *â'yett*, *a'ytt* (en berbere سول *scoual*, *sioual*).

CRIEUR des mosquées, مؤذن *moueddin*, *mouezzin* (*V.* CHANTRE).

— public, برّاح *berrâh* (*Voyez* COURTIER).

CRIME, ذنب *denb*, pl. ذنوب *dounoub*, *denoub*; جريمة *djerymah*, pl. جرايم *djeráym*; جرم *djerem*, *germ*.

— Il a commis un Crime, جرم *djerem*, اذنب *édneb*.

CRIMINEL, مذنب *modenb*, مجرم *modjerem*.

CRIN, شعر *chaar*, *cha'r*, plur. شعور *cheour*, *chouour*; شعر خيل *cha'r khéyl*.

— Sac de Crin, خيشة *khéy-chéh*, pl. خيش *khouyach*.

CRINIÈRE de cheval, سبيب ذا العود *selyb dê-'l-a'oud*, عرف الفرس *eu'rf êl-fers*.

CRISTAL, بلور *bellour*, بلّار *bel-lâr*.

CRISTALLINE (maladie), بله *beléh*.

CROC, CROCHET, كلّاب *kel-lâb*, pl. كلاليب *kelâlyb*; خطّاف *khottâf*, مكلّب *mekalleb*.

CROCODILE, تمساح *temsâh*, pl. تماسيح *temâssyh*, فرعون *fera'oun*, pl. فراعين *ferâ'yn*.

CROISÉE (fenêtre), طاقة *táqah*, pl. طواقي *teouâqy* (*V.* FENÊTRE).

CROISIÈRE, قرصنه *qersenah.*

CROISSANT de la lune, هلال *helâl.*

CROIX, صليب *salyb.*

CROSSE d'évêque, عكازه *o'kkâzéh.*

CROTTE (*Voyez* BOUE).

CROTTÉ, مطيّن *motteyyen.*

Il a CROTTÉ, طيّن *tayyan.*

CROTTIN, زبل *zebl, zebel.*

Il a CROULÉ, طاح *tâh.*

CROUPE, كفل *kefl.*

CROUTE du pain, قشره ذا الخبز *qichrah dê-'l-khobz,* قرص *qers,* pl. قروص *qourouss.*

CROUTON, رغيف *reghyf,* pl. ارغفه *érghifah;* ارغف *érghif,* رغفان *roughfân.*

CROYANCE, ظنّ *dann, zann,* تخمين *takhmyn,* امان *îmân, êmân.*

CROYANT, مؤمن *moumen,* pl. مومنين *moumenyn.*

CRU (non cuit), نيّ *neyy.*

Il a CRU (ajouté foi), من *âmen,* صدّق *saddaq.*

— (pensé), افتكر *éfteker,* ظنّ *zenn,* حسب *hassab,* خمّن *khammen.*

— Crois-tu que tous les hommes te ressemblent? تحسب كلّ البناس بحالك *tahssib koll ên-nâs be-hâl-ak?*

— Je Crois cela, هذا فى ظنّى *hadâ fy zenn-y,* هذا فى تخمينى *hâda fy tekhmyn-y.*

— J'ai Cru, ظنيت *zenyt, denyt.*

Il a CRU (augmenté), ازاد *âzâd,* ربا *rabâ,* كبر *kabar* (*Voyez* Il s'est ACCRU).

CRUAUTÉ, شدّه *cheddah,* سفكه *sefekah,* قساوه *qassâouéh,* plur. *qassâouât;* قاساحه *qâssâhah.*

CRUCHE, CRUCHON, قلّه *qollah, qolléh,* pl. قلال *qelâl,* بلّاصه *ballâsséh,* بلّاص *ballâss,* جرّه *djarrah,* بطه *battah,* قلّوش *qallouch,* كوز *kouz.*

Il a CRUCIFIÉ, صلب *salab.*

CRUEL, سفّاك *seffâk,* قاسح *qâssih.*

— Il est devenu Cruel, انتحس *êntahass,* تنحس *tenahass.*

CUBÈBE (*Voyez* KUBÈBE).

Il a CUEILLI, لقط *laqatt, laqett,* قطف *qattef, qattaf,* نتج *netedj,* خرف *kharaf,* حوّش *haouach.*

CUENÇA (v. d'Espag.), كونكه *Kounkâh.*

CUILLER, معلقه *ma'laqah*, pl. معالق *ma'âleq*; ملعقة *malaaqah*, pl. ملاعق *melâ'eq*; مغرفه *moghrefah*, pl. مغرفات *moghrefât*, مغارف *meghâref*, مغرف *moghrouf* (en berbere اڭانحه *âgânhah*).

CUIR, جلد *djeld*, *geld*, *gueld*, plur. جلود *djeloud*, *geloud*; نعل *na'al*, pl. انعال *âna'âl*.

— de bœuf, جلد بقرى *djeld baqry*.

— de buffle, جلد جاموسى *djeld djâmoussy*, *gueld gâmoussy*.

— Cuir tanné, جلد مدبوغ *djeld madbough*.

— Cuir mince, حوره *haourah*, pl. حور *haour*, سختيان *sokhtyân*, شمربحه *chamrikhah*.

CUIRASSÉ, زاديه *zâdyéh*, سدريه *sadryéh*, pl. صدريات *sadryât*.

Il s'est CUIRASSÉ, تدرّع *tedjerra'*.

CUISINE, مطبخ *metbakh*, *matbakh*, plur مطابخ *méttâbekh*, كشينه *keschynah*, *koschynah*, كوسينه *koussynah* (en berbere اهريس *âheryss*).

— (apprêt des mets), طباخه *tabâkhah*, طبخ *tabkh*.

— Il a fait la Cuisine, طبخ *tabakh*.

CUISINIER, طبّاخ *tabbâkh*, pl. طبّاخين *tabbâkhyn*.

CUISSE, فخذ *fakhdah*, plur. فخدات *fakhdât*, فخاد *fekhâd*; فيخذ *feykhdah*, فخد *fakhd*, وزك *ouark*, *ouerk*.

— Les deux Cuisses, فخدين *fakhdéynn*, فخدان *fakhdânn*.

CUISSON d'un mets, طبخ *tabkh*, تطييب *tetlayyb*, *tattyyb*.

— Cuisson (douleur), حرق *harq*, *herq*.

CUIT, مطبوخ *metboukh*, *matboukh*, مسطوى *mestouy*.

— Haricots Cuits dans l'eau, لوبيه مسلوقه *loubyéh maslouqah*.

— Brique Cuite au soleil, طوب مشمّس *toub mochammess*.

Il a CUIT (v. a.), طبخ *tabekh*, *tabakh*, تطيّب *tetlayyeb*, استوى *êstaouey*, *êstaouy*.

— (v. n.), انطبخ *êntabakh*.

— Il a Cuit du pain, خبّز *khabbaz*.

— Il a Cuit du biscuit, قرمش بقسماط *qarmach boqsmâtt*.

— La viande Cuit, ينطبخ اللحم *yentabakh êl-lahm*.

— Il a fait Cuire dans de l'eau, سلق *salaq*.

Il a CUIT (causé une cuisson), حرق *haraq*.

— Cela me Cuit beaucoup, هذا يحرقني كثير *hadâ yahraq-ny kethyr*.

CUIVRE, نحاس *nahâss*, *nehâss* (en berbere تونكولت *toungoult*).

— vieux, نحاس فراصه *nahâss feràddah*.

— rouge, نحاس احمر *nahâss âhmar*.

— jaune, صفر *sofar*.

CUL, طيز *tyz*, pl. طيوز *tyouz*; مجلس *medjles*, pl. مجالس *me'djâles*; ليه *lyéh*, pl. لوايا *louâyâ* (*Voyez* DERRIÈRE).

— Cul-de-lampe, كعب القنديل *kaab êl-qandyl*.

CULBUTE, كردايسه *kordâyssah*, شقلايبه *choqlêybah*, قلبه *qolbah*.

Il a CULBUTÉ, قلب *qalab*.

CULOTTE, سروال *serouâl*, pl. سراويل *seràouyl*; شروال *cherouâl*, لبّاس *lebbâss*.

CULTIVATEUR, حارث *hârets*, زرّاع *zerrâ'*, plur. زرّاعه *zerrâ'ah*, زرّاعين *zerrâ'yn* (*Voyez* AGRICULTEUR).

Il a CULTIVÉ, حرث *hareth*, خدم *khadam*.

CULTURE, خدمه *khidméh* (*Voy.* AGRICULTURE).

CUMIN (drogue), كمون *kamoun*, كامون *kâmoun*.

CUPIDE (*Voyez* AVIDE).

CUPIDITÉ, طمع *tem'*, *tema'* (*Voyez* AVIDITÉ).

CURCUMA (*Voyez* KURKUMA).

CURE-DENT, خلال *khalâl*.

CURE-OREILLE, هلال *helâl*.

CURIEUX, صناط *senâtt*.

— (rare), غريب *gharyb*, عجيب *a'djyb*.

CURIOSITÉ, تصنيط *tesnytt*.

CUVE, خابيه *khâbyéh*, pl. خابيات *khâbyât*, خوابى *khouâby*.

CUVETTE, بليان *belyân*.

CUVIER, مستاله *mastallah*, تكنه *tekném*, بركحه *bourkehah*.

CYGNE (*Voyez* CIGNE).

CYNOGLOSSE (pl.), لسان الكلب *lessân êl-kelb*.

CYPRÈS, سرو *serou*, سروال *serouel*, سروة *serouéh*.

D

D, quatrième lettre de l'alphabet français, dont le son est rendu par la huitième lettre de l'alphabet arabe د, et même par la neuvième ذ que l'idiome vulgaire confond habituellement avec la précédente. Le D français, articulé fortement et comme avec un redoublement emphatique, correspond aussi à la quinzième lettre arabe ض, et souvent même à la dix-septième ظ.

D'ABORD (*Voyez* d'ABORD).

DAD ض, nom de la quinzième lettre arabe, ضاد *dâd* (*Voyez* D).

DAGUE, خنجر *khandjar*.

DAHER (n. pr.), ظاهر *Dâher, Zâher*.

DAIM, ظبي *deby*, pl. ظبا *dobâ*.

— Peau de Daim, جلد الظبي *geld êd-deby*.

DAL د, nom de la huitième lettre arabe, دال *dâl* (*Voyez* D).

DALLE (*V.* CARREAU de pierre).

DAMANHOUR (ville d'Égypte), دمنهور *Damanhour, Demenhour*.

DAMAS (ville de Syrie), الشام *êch-Châm*, دمشق *Dimechq*, شام شريف *Châm cheryf*.

— Damas (étoffe), كمخه *kemkhah*.

DAMASQUIN (natif de Damas), دمشقي *demechqy*, شامي *châmy* (*Voyez* ALÉPIN).

DAME, سيدة *seydah*, ست *sett, sitt*, ستّه *sittah*, plur. ستات *sittât*; لالا *léllâ*, لاله *léllah*, لالى *léllä*.

— Madame! يا ستّى *yâ sett y!*

DAME-JEANNE, دامجانه *dâm-djanah*.

DAMIETTE (v. d'Égypte), دمياط *Demyâtt, Dimyâtt*.

DAMMAH, nom du signe de la voyelle O chez les Arabes, ضمّه *dammah*, رفعه *refa'ah*, رفاع *refa'*.

DAMNATION, لعنه *la'aneh*.

Il a DAMNÉ, دان *dân*, لعن *la'an*.

Les DAMNÉS, اهل جهنّم *êhl djehennam* (m. à m. les gens de l'enfer).

DANEMARCK, دانيمارقه *Dânymârqah*, دينمارك *Dynamârk*.

DANIEL (n. pr.), دانيال *Dânyâl*.

DANOIS, دانيمارقى *dânymârqy*.

DANGER, خطر *khettr*, *khattar*, مخاطره *moukhâtteréh*.

DANGEREUX, خاطر *khâttir*.

DANS, بـ *bi-*, فى *fy*.

— Dans moi, فى *fy-y*, بى *b-y*.

— Dans toi (masc.), فيك *fy-k*, بك *b-ak*; — (fém.), فيكى *fy-ky*, بكى *bee-ky*.

— Dans lui, فيه *fy-hi*, فيهُ *fy-ho*, *fy-hou*, بـه *be-hi*, *be-ho*; — Dans elle, فيها *fy-hâ*, بها *be-hâ*.

— Dans nous, فينا *fy-nâ*, بنا *be-nâ*.

— Dans vous, فيكم *fy-koum*.

— Dans eux, Dans elles, فيهم *fy-houm*.

— Dans le, Dans la, Dans les, بالـ *bi-l*, فى الـ *fy-'l*.

DANSE (subst.), رقص *raqs*, *reqs*, رقصه *raqassah*, pl. رقوص *reqouss*.

Il a DANSÉ, رقص *raqess*, *raqass*.

— Danse! (imp.) ارقص *órqoss* (en berbere اشدح *échdah*).

DANSEUR, رقاص *raqqâss*, pl. رقاصين *raqqâssyn*.

DARD, نشابه *nischâbah*, شوكه *choukéh*.

Il a DARDÉ, نشب *nescheb*.

DARFOUR (pays d'Afrique), دارفور *Dâr-four*.

DARTRE, حزازه *hezâzah*.

DATE, تاريخ *târykh*, تريخ *tarykh*, pl. توارينخ *touârykh*.

— J'ai reçu de lui une lettre en date du premier de ce mois, اخذت منهُ مكوب تاريخه اوّل الشهر *âkhadt min-ho maktoub târykh-ho âouel éch-chahar*.

Il a DATÉ, ارخ *árekh*.

DATIF, المفعول لاجله *él-méfu'oul li-âdjel-hi*.

DATTE, بلحه *balahah* (en berbere تينى *tyny*).

— sèche, تمر *themr*, *thamr*, *thamar*, *themer*, pl. ثمار *themâr*, *tsemâr* (en berbere اكايـــن *âkkâyn*).

DATTIER, نخله *nakhlah*.

DAUPHIN, دنفيل *denfyl*.

DAVANTAGE, اكثر *âkthar*, *âktsar*, زد *zid*, زبد *zyd*, بزياده *bezyâdéh* (en berbere فلا *felâ*, وگار *ougâr*).

DAVID (n. pr.), داود *Dâoud*, داوود *Dâououd*.

DE (prép.), من *min*, عن *aann*, بـ *be-*, عند من *min-aand*.

— Je viens D'Alger, اناجاى

من الجزاير *ânâ djây min êl-Djezâyr.*

— Il s'est enfuit De la prison, هرب عن الحبس *harab a'n êl-habs.*

— Il sort De chez Soliman, هو خارج من عند سليمان *hou khâredj min a'nd Souleymân.*

— Tu es plus aimé que moi De mon père, انت محبوب بابوى اكثر منى *ênt mahboub be-âbou-y âkthar min-ny.*

— De pays en pays, من بلد الى بلد *min beled îlä beled.*

— De bas en haut, من تحت الى فوق *min taht îlä fauq.*

— De la, d'Ici (*V.* La, Ici).

— De près (*Voyez* Près).

— De loin (*Voyez* Loin).

— De (marque du génit.), الـ *êl-*, متاع *metâa'*, بتاع *betâ'*, ذا *dê.*

— La maison De mon associé, دار شريكى *dâr cheryk-y*, الدار متاع شريكى *êd-dâr metâa' cheryk-y.*

— La fille De ton frère, بنت اخوك *bent âkhou-k.*

— Le cheval De mon cousin, العود متاع ابن عمّى *êl-a'oud metâa' êbn a'mm-y.*

— Du, De la, Des (art.), الـ *êl-*, ذا الـ *dê-'l*, متاع الـ *metâa'-'l.*

— Le livre Du cheykh, كتاب الشيخ *kitâb êch-cheykh*, كتاب ذا الشيخ *kitâb dê-'ch-cheykh*, الكتاب متاع الشيخ *êl-kitâb metâa' 'ch-cheykh.*

Dé à coudre, كوستبان *koustebân*, حلقه *halqah.*

— à jouer, زهار *zahâr.*

Il a Déballé, حل *hall.*

Il a Débarbouillé, مسح *massah, messèh.*

Il a Débarqué (v. n.), نزل *nezel*, نزل فى البرّ *nezel fy-'l-berr.*

— (v. a.), نزل *nezzel.*

Débarquement, تنزيل *tenzyl.*

Il a Débarrassé, خمّل *khammal*, طاح *tâh*, خلّص *khallass*, حلّ *hall.*

Débat, خصامه *khessaméh* (en berbere لخصوم *lokhsoum*), (*Voyez* Altercation, Contrariété).

Il a Débattu (contesté), (*Voy.* ce mot et Il a eu une Altercation, Il a Contrarié).

— Il a Débattu une affaire, une question (*Voyez* Il a Agité).

Débauche, زنيه *zenyah, zenyéh.*

— Maison de Débauche (lieu de prostitution), دار اللوف *dâr él-louff,* دار الشرامیط *dâr éch-charâmytt.*

Débauché, زاني *zâny,* وكّال *ouakkâl,* pl. وكالين *ouakkâlyn.*

— Femme Débauchée (prostituée), شرموط *charmout,* pl. شرامیط *charâmytt;* قبّيحه *qobbyhah,* قحابه *qahâbah.*

Il a Débauché, اساء *âssâ.*

— Débile, ضعيـــف *daayf* (*Voyez* Affaibli).

Débilité (*Voyez* Affaiblissement).

Il a Débilité (*Voyez* Il a Affaibli).

Débit, تنفيق *tenfyq* (*Voyez* Vente.

Débitant, متسبّب *motsebbeb.*

Il a Débité, نفّق *naffaq.*

— Il s'est Débité, خرج *kharadj, kharag.*

— Cette marchandise se Débite bien dans notre pays, فی بلدنا تخرج بخير هده البضاعه *fy beled-nâ tekhroudj bé-khéyr hadéh 'l-boddâ'ah.*

Débiteur, مدّان *meddân,* مديون *medyoun,* ديان *dyân.*

Débonnaire, انيس *ânyss* (*V.* Bénin, Bienfaisant).

Il a Débordé, فاض *fâdd.*

Débordement, فيضان *feydân.*

Il a Débouché, عرّى *a'rrä, a'rrey* (*Voyez* Il a Ouvert).

Un Débouché (*Voy.* Défilé).

Déboursé, منفوق *manfouq,* مصروف *masrouf,* plur. مصروفين *masroufyn* (*Voyez* Dépense).

Il a Déboursé, صرّف *sarraf,* نفّق *neffeq, naffaq* (*Voy.* Il a Dépensé).

Déboursement, نفقه *nefeqah.*

Debout, قايم *qâym.*

— Il a été Debout, قام *qâm,* وقف *ouaqaf.*

Débouté, مردود *merdoud.*

Débris (pl.), تكاسر *tekâsser* (*Voyez* Décombres, Ruines).

Il a Débrouillé, ظهّر *dahhar,* سهّل *sahhal* (*Voy.* Il a Arrangé).

Il a Débusqué (*V.* Il a Chassé).

Début, شروع *chourou'* (*Voyez* Commencement.

Débutant, مبتدی *mobtedy.*

Il a Décacheté une lettre,

فكّ المكتوب *fakk êl-maktoub*.

DÉCADENCE, تنزّول *tenouzzoul*, (*Voyez* DÉCLIN).

DÉCALOGUE, عشر كلمات *a'cher kilmât* (*Voy.* Les Commandemens de Dieu).

Il a DÉCAMPÉ fuit), (*V.* ce mot).

— (Il a changé de camp), (*Voy.* Il a DÉLOGÉ).

DÉCAPEUR de métaux, جلّا *djallâ*, *gallâ*.

DÉCAPITÉ, مقطوع الراس *maqtou' 'r-râs*.

Il a DÉCAPITÉ, قطع الراس *qatla' 'r-râss*.

Il est DÉCÉDÉ, مات *mât*, وفا *ouafâ*, توفّى *toueffâ*, *toueffey*.

Il a DECÉLÉ, ظهّر *dahhar*, كشف *kachaf*, باح السرّ *bâh ês-serr*.

DÉCÈLEMENT, كشف *kechf*, فاش *fâch*.

DÉCEMBRE, كانون الاوّل *kânoun êl-âouel*, دجنبر *dedjenber*, دجنبر *detchenber*, دكنبريس *dekenbrys*.

DÉCENCE, اصلاح *îslâh*, ادب *âdeb*, اركان *êrkân* (*V.* BIENSÉANCE).

DÉCENNAIRE, عشاري *a'châry*.

DÉCENT, مصلح *meslih* (*Voyez* BIENSÉANT, CONVENABLE).

— Il a été Décent, اصلح *îslah*.

DÉCEPTION (*Voy.* TROMPERIE, ABUS).

DÉCÈS, موت *mout*, *maout*, *maut*, وفاة *ouafâh*.

DECEVANT, غاشّ *ghâsch* (*Voy.* TROMPEUR).

Il a DÉCHARGÉ une voiture, un animal, حلّ *hall*.

— un fardeau, نزّل *nezzel*.

— un fusil, ضرب البنطوقيه *darab êl-bendouqyéh*.

— d'un impôt, حرّر من فرايد *harrer min ferâyd*.

DÉCHARNÉ, ضعيف *da'yf*, نحيف *nahyf*, ارق *âryq*.

DÉCHAUSSÉ, حافى *hâfy*, حافيان *hâfyân*.

Il a DÉCHAUSSÉ, حفّى *haffâ*, *haffey*.

— Il s'est Déchaussé, تحفّى *tehaffey*.

DÉCHÉANCE, سقوط *souqoutt*, هبوط *houboâtt*, عزل *a'zl*.

DÉCHET (*Voyez* DÉFAUT).

Il a DÉCHIFFRÉ, فسّر *fassor*, ظهّر *dahhar*.

DÉCHIRE, مقطع *moqattè'*.

Il a DÉCHIRÉ, شقّ *chaqq*, خرق *khereq*, *khraq*, شرمط *charmatt*.

— Déchire! (imp.) شقّ *choqq!* (en berbere بى *by!*)

Déchirure, خرق *khirq*, pl. خروق *khourouq*, شـــق *cheqq*, تقطيع *taqty'*.

Déchu, معزول *ma'zoul*, منزول *manzoul*.

— Il est Déchu, سقط *saqatt*.

Il a Décidé, قضى *qaddä*, نوى *naouä*, *naouey*, اتفق *étefaq*, استوى *éstouey*, جعل فى نفسهُ *dja'l fy nafs-ho*.

Décisif, قاطع *qâtti'*, *qatte'*.

Décision, فصل *fasl*, فيصال *fyssâl*, فتوا *fetouâ*, فتوه *fétouah*, *fétouéh* (*Voyez* Arrêt, Ordre).

Décisivement, قطعًا *qatta'ân*, جزمًا *djezmân*.

Déclamateur, خطيب *khattyb*, متكلّم *motkellem*.

Déclamation, خطاب *khittâb*, خطبه *khotbah*.

Il a Déclamé, خطب *khattab*.

Déclaration, تعريف *taaryf*, بيان *beyân* (*V.* Annonce, Avis).

Il a Déclaré, عرّف *a'rraf*, *aarref*, اعلم *êê'lam*, اظهر *êdhar*, شاهد *châhad*, بيّن *bayyan* (*Voy.* Il a Annoncé).

Déclin, زوال *zouâl*, نزول *nouzoul*, هبوط *houboutt*, سقوط *soqoutt*.

Déclinaison du soleil, ميل الشـــــــــمس *méyl êch-chems*.

Il a Décliné (il s'est détérioré), نزل *nezel*, هبط *hebet* (*Voyez* Il a Décru, Il est Déchu).

Déclivité, حـــدور *hadour*, حدورة *houdourah*.

Il a Décollé (détaché), فكّ *fekk*.

— (décapité), (*Voyez* ce mot).

Décombres, طياح *tyah* (*Voyez* Débris, Ruine).

Décompte, مبـلـغ *mobalagh*, *moblagh*.

Déconcerté, متحـــيّر *matehayyr*, حيران *hyrân*.

Décoration, زينه *zeyneh*, علامه *a'lâméh*.

Il a Décoré, تزيّن *tezeyyenn*.

Il a Découlé (*Voy.* Il a Coulé).

Il a Découpé, قطع *qattaa*, نقش *naqach*.

Découpeur, قطّاع *qattâ'*.

— de métaux, ذوجرمه *dougrméh*.

Découragé, مرخا قلبهُ *merkhâ qalb-ho*.

Il a Découragé, راخى القلب *râkhey-'l-qalb*.

— Il s'est Découragé, رخى قلبهُ *kekhä qalb-ho.*

Découvert, مكشوف *makchouf*, ظاهر *dâher.*

Il a Découvert, كشف *kechef, kachaf*, اظهر *âdhar*, وجد *oudjed, ougued.*

Découverte, ايجاد *îydjâd*, كشف *kechf.*

Décrépit, اختيار بالزاف *îkhtyâr bi-'z-zâf*, شارف *châryf, châref.*

— Vieille Décrépite, عجوز *a'djouz, a'gouz.*

Décrépitude, هرم *herem.*

Décret, فرمان *fermân*, plur. فرامانات *ferâmânât*; حجّه *haddjéh, haggueh* (*Voy.* Arrêt, Ordre).

Il a Décrété (*Voyez* Il a Arrêté).

Il a Décrié, عرض *a'redd* (*V.* Il a Diffamé, Il a Déshonoré).

Il a Décrit, وصف *ouâssaf*, ذكر *zakar.*

Il a Décru, نقص *naqes*, قلّ *qell.*

Déçu, مغشوش *maghchouch.*

Il a Déçu (*Voyez* Il a Abusé).

Décuple, عشرة اضعاف *a'cherat êdda'âf, a'chert êd-da'âf.*

Il a Dédaigné, حقّر *haqqar*, هوّن *haouan* (*Voy.* Il a Avili).

Dédaigneux, حاقر *hâqer*, هوانى *haouâny*, مستغنى *mustaghny.*

Dédain, حقر *hiqr*, اهانه *îhâneh*, هوان *haouân*, تحقير *tahqyr.*

Dedans, داخل *dâkhel*, دخلا *dakhelân*, جوه *djouh, gouh* (*Voyez* Dans).

— De Dedans en dehors, من جوه الى برّا *min djouh îlä barrá.*

— En Dedans de la maison, فى قلب الدار *fy qalb êd-dâr.*

Dédicace, تقديس *taqdys*, تخصيص *takhsyss.*

Dédit, انكار *înkâr.*

Il s'est Dédit, عاد بكلامه *a'âd be-kelâm-ho*, نكر *nakar.*

— Qui se Dédit, ناكر *nâkir.*

Il a Dédommagé, خلف الخساره *khalaf êl-khissâréh.*

Dédommagement, تضمين *tadmyn.*

Déduction, تنزيل *tenzyl*, تفريق *tefryq*, طرح *tarh* (d'où le mot français *tare*).

Il a Déduit (exposé), بان *bân*, فسر *fassar.*

— (retranché), طيّح *tayyah*, فرق *fara'*, طرح *tarah.*

Défaillance, غشيه *ghachyah.*

— Il est tombé en Défaillance, غشى *ghachä, ghachey.*

Il a Défait ce qui était fait, فسّد *fassad.*

— une armée, كسّر *kassar.*

Défaite d'une armée, تكسير *teksyr* (*Voyez* Déroute).

— (excuse), عذر *eu'zr.*

Défalcation (*Voyez* Déduction).

Il a Défalqué (*Voyez* Il a Déduit).

Défaut (manque), نقص *naqs,* نقصان *noqsân,* خصاصه *khessâsséh.*

— (vice), عيب *a'yb, e'yb,* pl. عيوب *ou'youb.*

Défavorable, مخالف *mokhâlef* (*Voyez* Contraire).

Défectif, Défectueux, ناقص *nâqess,* معيوب *ma'youb.*

Défectuosité (*Voyez* Défaut).

Il a Défendu (protégé), صيّن *seyyenn,* حفظ *hafedd, hafezz,* حما *hamâ.*

— (prohibé), نها *nehâ,* منع *menaa,* حرم *haram.*

— Il s'est Défendu, توقّا *taoueqqâ.*

Défense (protection), حمايه *himâyéh,* نصر *nasr,* محافظه *mohafeddah,* صيانه *seyanéh.*

— (prohibition), تحريم *tahrym,* نهى *nehy,* منعه *mena'ah.*

Défenseur, ناصر *nâssir,* حامّ *hâmm.*

Défi, تحريض *tahryss,* تحريض *tahrydd.*

Défiance, قلّة الامان *qellét élîmân.*

Défiant, قليل الامان *qalyl élîmân,* غير امين *ghayr âmyn.*

Déficit, قسور *qoussour* (*Voyez* Défaut).

Il a Défié, دبّح *dabbah, dabbèh,* حرّض *harredd,* حرّض *harress.*

Il s'est Défié, قلّ الامان *qall élîmân.*

— Je me Défie de vous, ما عندى شى امان فيكم *mâ a'nd-y chy îmân fy-koum.*

Un Défilé, خروج *khouroudj,* مخرج *makhredj.*

Il a Défilé, تعدّى *taaddey.*

Il a Défini, فسر *fassar.*

Définition, تفسير *tefsyr.*

Il a Défleuri (v. n.), ذبل *dabel,* ضاع الزهـــر *dâa' 'z-zahar.*

Il a DÉFRAYÉ, خلف المصروف *khalaf êl-masrouf.*

Il a DÉFRICHÉ, حرث *hareth*, *harets* (*Voyez* Il a CULTIVÉ).

DÉFUNT, ميّت *méyyt*, مرحوم *merhoum*, متوفى *metoueffy.*

Il a DÉGAGÉ (*Voyez* Il a DÉLIVRÉ, Il a DÉBARRASSÉ).

— Il s'est Dégagé, تخلّص *tekhallass.*

Il a DÉGAÎNÉ, جذب *djedeb*, سلّ *sell*, *sall*, عرّا *a'rrâ.*

Il a DÉGARNI (*Voyez* Il a DÉPOUILLÉ).

DÉGAT, نهب *neheb*, خساره *khessârah* (*Voyez* DÉVASTATION, DOMMAGE).

DÉGLUTITION, بلع *belâ'.*

Il a DÉGOUTÉ, قلع القلب *qala' 'l-qalb.*

Il a DÉGOUTTÉ (tombé par goutte), قطر *qattar.*

Il a DÉGRADÉ, عزل *azz'al.*

Il a DÉGRAISSÉ (nettoyé), قصر *qassar.*

DÉGRAISSEUR, قصّار *qassâr.*

DEGRÉ, درجه *déradjah*, *dergéh*, *déraguéh*, pl. درجات *deradjât*, دوروج *douroudj*, *douroug.*

— Bonaparte est au plus haut Degré de gloire, بونابارته هو فى غايـة الفخـــاره *Bounâbarteh hou fy ghayél êl-fikharéh.*

Il a DÉGUERPI, خرج *kharadj*, خرب *kharag*, ذهب *dahab*, هرب *harab.*

DEHORS, خارج *khâredj*, برّا *barrâ.*

— Au Dehors, على برّا *a'lä barrâ*, الى برّا *ilä barrâ.*

— De Dehors, من برّا *min barrâ.*

DÉJA, قد *qad*, بعدا *baadâ.*

— Il est Déjà mort, قد مات *qad mât.*

— Ils seraient Déjà arrivés, قد يكونوا وصلوا *qad yekounoû ouesseloû.*

Il a DÉJEUNÉ, فطر *fetter*, *fattar.*

Le DÉJEUNER, فطر *fettr*, فطور *fouttour*, *fattour.*

— Donne-moi à Déjeûner, اعطينى باش نفطور *â'tty-ny bâch neftour.*

— Le premier Déjeûner, سحور *sahour*, *souhour.*

DÉLAI, بطا *battâ.*

Il a DÉLAISSÉ, خلا *khalâ* (*Voy.* Il a ABANDONNÉ).

DÉLAISSEMENT (*Voyez* ABANDON).

Il s'est DÉLASSÉ, استراح *éstesrâh.*

DÉLASSEMENT, راحة *râhah*, سكون *sokoun, sekoun.*

Il a DÉLECTÉ, لذّذ *leddad, lezzaz.*

— Il s'est Délecté, استلذّ *éstleledd, éstelezz*, تلذّذ *teledded, telezzez.*

DÉLÉGATION (*Voyez* CESSION, COMMISSION).

DÉLÉGUÉ (*Voy.* COMMISSAIRE, CESSIONNAIRE, COMMIS).

Il a DÉLÉGUÉ, رسل *ressel* (*V.* Il a CÉDÉ, Il a COMMIS).

DÉLIBÉRATION, تدبير *tedbyr*, مشاورة *mochâourah.*

Il a DÉLIBÉRÉ, شار *châr*, تدبّر *tedabber.*

DÉLICAT, لطيف *lattyf.* لذيذ *ledyd, lezyz.*

DÉLICATEMENT, لطيفاً *lattyfân.*

DÉLICATESSE, لطافه *lattâféh.*

DÉLICE, لذّ *lezz*, لطف *loutf.*

DÉLICIEUX (*Voyez* DÉLICAT, EXCELLENT, AGRÉABLE).

Il a DÉLIÉ, حلّ *hall*, تخلّص *tekhallass.*

— J'ai Délié, حليت *halyt.*

— Délie! حلّ *holl* (en berbere افسى *éfsy*).

DÉLIRE, خرف *kherf.*

Il a été dans le Délire, خرف *kharaf.*

DÉLIT, ذنب *denb*, pl. ذنوب *denoub, dounoub* (*Voyez* CRIME).

DÉLIVRANCE, تخليص *tekhlyss*, تحرير *teharyr*, تسريح *tesryh.*

Il a DÉLIVRÉ, خلّص *khallass*, حرّر *harrer*, سرّح *sarrah.*

Il a DÉLOGÉ (v. n.), انتقل *énteqal.*

DÉLUGE, طوفان *toufân.*

DEMAIN, غدوة *ghodouah, ghadaouah*, غدا *ghadâ*, غدوا *ghodouâ*, بكرة *bokrah*, بوكرة *boukrah* (en berbere ازكا *ázkâ*, ازيكا *ézykâ*).

— Demain matin, بكرة بدرى *bokrah bedry.*

— Après Demain (*Voyez* ce mot), (en berbere نف ازيكا *nef ézykâ*).

DEMANDE, سوال *souâl*, طلب *talb*, رغب *reghb.*

DEMANDÉ, مطلوب *matloub.*

Il a DEMANDÉ, طلب *taleb*, سال *sâl*, استخبر *éstakhbar*, نشد *nechd.*

— Demande-leur de l'argent, اطلب منهم فلوس *ôtlob min-houm felouss.*

— Il a Demandé avec instance, رغب *ragheb.*

— Je Demande à Dieu, حبيت من الله *habyt min Allah.*

— Je ne Demande rien de toi, ما حبيت شي منك *mâ habyt-chy minn-ak.*

— Que Demandes-tu? اش تبغى *êch tebghy?* تريد اى *teryd êy?* تعوز اى *ta'ouz ây?*

— Je te demanderai quelle heure il est? اسال منك اش من الساعه *âssâl minn-ak êch min ês-sâ'ah.*

— Tu leur Demanderas le prix des marchandises, تستخبر منهم على سعر السلعه *testakhber min-houm a'lä si'r ês-sela'ah.*

— Je vous Demanderai si vous avez trouvé ce que j'ai perdu, انشد منكم اذا وجدتوا ما ضيّعت انا *ânched min-koum îzâ oudjedtoû mâ dayya't ânâ.*

Demandeur, طالب *tâleb,* سايل *sâyl,* دعواجى *da'ouâdjy,* مدّعى *modda'y.*

Demanderesse, طالبه *tâlebéh,* سايله *sâyléh.*

Il a Démangé, حكّ *hakk,* اكل *âkâl.*

Démangeaison, حكّه *hakkah,* اكال *âkâl.*

Démarcation, تحديد *tahdyd.*

Démarche, ماشه *mâchah,* ماشيه *machyéh,* حركه *harakah,* حركيه *harekéh,* تفرّج *teferroudj.*

Il a Démarré, سفر *safar,* سار *sâr.*

Il a Démasqué, قلع المسخره *qala' 'l-maskherah.*

Il a Dématé, كسر الصوارى *kassar ês-souâry.*

— Vaisseau Démâté, مركب مكسور الصوارى *merkeb maksour ês-souâry.*

Démêlé, نزاع *nezâ'a, nizâ'a* (*Voyez* Altercation, Contestation, Conflit, Débat).

Il a Démêlé (*Voyez* Il a Distingué, Il a Arrangé, Il a Séparé).

— Il a Démêlé l'affaire, فسر الامر *fassar êl-âmr.*

De même (*V.* Ainsi, Comme, Même).

Il a Déménagé (*V.* Il a Délogé).

DÉMÉNAGEMENT, انتقال *intiqâl.*

DÉMENCE, حبل *hebl*, جنن *djenan* (*Voy.* FOLIE).

— Il a été en Démence, حبل *habal*, جنّ *djenn.*

DÉMENTI (subst.), تكذيب *tekdyb.*

DÉMESURÉ, غير قياس *ghayr qyâss.*

— L'avidité Démesurée avilit les ames, الطمـــاعـــه بغير قياس تنجس النفـــوس *êt-temâ'ah be-ghayr qyâss tenedjess ên-nefouss.*

DEMEURE, مسكن *mesken*, pl. مساكن *masâken*, ماكن *mâkan.*

Il a DEMEURÉ, سكن *saken*, بقا *baqâ*, قعد *qaad.*

— Demeurant, ساكن *saken.*

— Au Demeurant, باقى *bâqy.*

DÉMOCRATIE, الجمهور العام *êl-djemhour êl-a'âm.*

DEMI, نصف *nousf*, نصّ *nouss.*

Il a DÉMIS d'un emploi (*Voyez* Il a DÉGRADÉ).

— Il s'est Démis les membres, فسخ المفاصل *fasakh êl-mofâssel.*

— d'un emploi, عزل نفسه *a'zal nafs-ho.*

DEMOISELLE, بنت *bent*, بكر *bekr*, ستّ *sett*, *sitt*, ستّه *settéh*, *sittéh*, pl. ستات *sittât*; جاريه *djâryéh*, *gâryéh*, pl. جوار *djouâr*, *gouâr.*

— Mademoiselle! يا ستّى *yâ-sitt-y!*

DÉMOLI, مقلوب *maqloub* (*Voy.* DÉTRUIT).

Il a DÉMOLI, قلب *qalab*, *qaleb* (*Voyez* Il a DÉTRUIT).

DÉMOLITION, مقلب *moqleb*, تقليب *teqlyb* (*V.* DESTRUCTION, DÉCOMBRES).

DÉMON, جنّ *djinn*, عفريت *nafryt*, شيطان *cheyttân*, pl. شياطين *cheyâttyn* (*Voyez* DIABLE), (en berbere سيطان *seyttân*).

DÉMONIAQUE, مجنـون *medjnoun*, شيطانى *cheyttâny.*

DÉMONSTRATIF, برهانى *borhâny*, مبرهن *moberhân.*

DÉMONSTRATION, اظهار *îzhâr*, اثبات *îthbât*, *îtsbât*, بيّنه *beyynéh*, تباين *tebâyèn*, البينه اقامة *îqâmét êl-baynéh*, دلالـه *délâléh* (*Voyez* ARGUMENT).

Il a DÉMONTRÉ, بـان *bân*, اظهر *âdher*, *êzher*, *âzhar*, اقام بينه *âqâm bayneh* (*Voyez* Il a ARGUMENTÉ).

Il a DÉNATURÉ (*Voyez* Il a ALTÉRÉ).

DENDERAH (v. d'Eg.), دندره *Denderah.*

DÉNÉGATION, انكار *ínkâr*, امتناع *ímtinâ'.*

DENIA (v. d'Esp.), دانيه *Dânyah.*

Il a DÉNIÉ, امتنع *émtenaa*, انكر *énkar.*

DENIER (petite monnaie), فلس *fels*, pl. فلوس *felouss*, دنير *denyr.*

Il a DÉNIGRÉ, شنع *chenna'* (*Voyez* Il a AVILI, Il a DÉCRÉDITÉ).

DENIS (nom pr.), ديونيسيوس *Dyounyssyous.*

DÉNOMBREMENT, عداد *e'dâd*, تعداد *tea'ddâd*, احساب *íhssâb* (*Voyez* CALCUL).

Il a DENOMBRÉ (*Voyez* Il a CALCULÉ).

DENOMINATION, تسميه *tesmyéh* (*Voyez* NOM).

DÉNOMMÉ, مسمّى *mossemmy.*

Il a DÉNOMMÉ (*Voy.* Il a NOMMÉ, Il a APPELÉ).

Il a DÉNOUÉ (*Voy.* Il a DÉLIÉ).

DÉNOUEMENT d'une affaire, عاقبه *a'âqibéh.*

DENONCIATEUR, غمّاز *ghammâz.*

DÉNONCIATION, غمز *ghamz.*

DENRÉE, فوت *fout*, pl. افوات *éfouât*; دخيره *dakhyréh.*

DENT, سن *senn*, *sinn*, pl. سنان *senân*, اسنان *ésnân*, *ísnân* (en berbere اهزان *ôhzân*).

— Les Dents antérieures (*Voyez* ANTÉRIEUR).

— Dent canine, نيب *nyb* (*Voy.* CANINE), (en berbere وغول *oughoul*, pl. وغلان *oughlân*, اگول *ôgoul*, pl. اگلان *ôglân.*

— molaire, درسه *derséh*, درس *deres*, pl. دروس *dourouss*; ضرسه *darsah*, *derséh*, ضرس *deress*, pl. ضروس *dourouss* (en berbere توغماس *toughmâss*).

— Ce qui reste entre les Dents après avoir mangé, خلاله *khoutâlah*, خلّاله *khoullâlah.*

DENTELLE, شبيكه *chebykah*, برنجونق شريت *broundjounq cheryt.*

DÉNUÉ, معرّى *moa'rry*, معرّا *mo'errâ*, مفقود *mefqoud*, محروم *mahraum.*

DÉNUEMENT, خصاص *khissâs*, احتاج *íhtâdj*, مضايقه *moddâyqah.*

Il a DÉPAQUETÉ, حلّ الصرّه *hall ês-sorrah.*

DÉPART, سفار *sefâr.*

DÉPARTEMENT, تقسيم *teqsym*, توزيع *teouzy'*, ولايه *oulâyéh.*

DÉPARTI, مقسوم *maqsoum.*

Il a DÉPARTI, قسم *qessem* (*Voy.* Il a DISTRIBUÉ).

Il s'est DÉPAYSÉ, ترك بلده *tarek beled-ho.*

DÉPECÉ, مخروق *makhrouq.*

Il a DÉPECÉ, خرق *kharaq* (*V.* Il a COUPÉ).

DÉPÊCHE (subst.), تحرير *tahryr*, pl. تحريرات *tahryrât;* ارسال *îrsâl* (*Voyez* LETTRE).

Il a DÉPÊCHÉ, سرّع *serra*, عجّل *a'ddjâl.*

— il s'est Dépêché, استعجل *êstaadjel*, اسرع *ésra'.*

— Allons Dépêchez-vous! يا اياكم بالعجل *yâ éyâ-koum bi-'l-a'djel!*

Il a DÉPEINT (*V.* Il a DÉCRIT).

DÉPENDANCES (pl.), متابعات *metâba'at*, تعالقات *taa'laqât*, متعلّق *mote'alliq* (*Voyez* APPARTENANCE).

Il a DÉPENDU de (*Voyez* Il a APPARTENU).

— Cela ne Dépend pas de moi, دل ما يطلع شى من يدى *dol mâ ytla'-chy min yd-y*, هـــــذا ما هو شـــى فـــى قـــدرى *hadâ mâ hou-chy fy qâdr-y.*

DÉPENS, DÉPENSE, صـــرف *sarf*, مصرف *masraf*, مصروف *masrouf*, pl. مصاريف *massâryf*, مصارف *massâref;* نـفـقه *nefeqah*, pl. نـفـقات *nefeqât;* دفعه *défa'ah*, خرج *khardj.*

— A mes Dépens, بضرارى *be-derâr-y.*

Il a DÉPENSÉ, صرف *saref*, *saraf*, نفق *nefeq*, دفع *defa'.*

— en pure perte, خسر *khassar.*

DÉPENSIER (celui qui est chargé de la dépense), وكيل الخرج *oukyl êl-khardj.*

— (qui aime la dépense), مبذّار *moubeddâr, moubezzâr.*

DÉPERDITION, تلف *telef*, افنا *îfnâ.*

DÉPÉRISSEMENT, تهليك *téhlyk*, تضعيفه *tedda'yféh.*

DÉPEUPLÉ, مخروب *makhroub*, خريب *kharyb.*

Il a DÉPEUPLÉ, اخرب *êkhrab.*

DÉPIT, سخـــط *sakht*, غصب *ghasb.*

— En Dépit de toi, غصب عنك *ghasb a'nn-ak.*

— Il a eu du Dépit, فقع *feqaa*, تسخّط *tesakkhatt.*

Il a DÉPLACÉ, غيّر الموضع *ghayyar él-moudda'*.

— (ôté de son emploi), (*Voyez* Il a DÉGRADÉ).

DÉPLAISANT, صاعب *sâ'ib* (*V.* DÉSAGRÉABLE).

DÉPLAISIR, صعب *sè'eb*, غمّ *ghamm*, الم *élem*.

Il a DÉPLIÉ, Il a DÉPLISSÉ, بسط *bâsatl*.

DÉPLORABLE, مبكّى *moubekkey*, *moubekky*.

Il a DÉPLORÉ, بكى على *bekey a'lä*.

Il a DÉPLOYÉ, فرش *farach*, نشر *nachar*.

Il a DÉPLU, صعب *sa'ab*.

— Cela nous Déplaît, هذا يصعب علينا *hadâ ysse'eb a'lay-nâ*.

Il a DÉPLUMÉ, نتف الريش *netef êr-rych*.

DÉPOSANT (*Voyez* TÉMOIN).

Il a DÉPOSÉ (placé), وضع *ouadda'*, حطّ *hatt*.

— quelqu'un d'une charge (*V.* Il a DÉGRADÉ).

— en justice (*Voyez* Il a TÉMOIGNÉ, Il a AVOUÉ).

— (mis en dépôt), ودع *ouada'*, سلّم *sellem*.

— Dépose l'argent chez mon frère, حط الدراهم امانة عند اخوى *hott êd-derâhem îmânét a'nd akhou-y*.

DÉPOSITION en justice, تقرير *teqryr* (*V.* AVEU, TÉMOIGNAGE).

DÉPÔT, امانه *îmânéh*, ودعه *ouda'ah*.

— d'humeurs (*Voyez* ABCÈS).

DÉPOUILLE (*Voyez* BUTIN).

Il a DÉPOUILLÉ, عرّى *a'rrä*, *a'rrey*, نزع *neza'*.

— On l'a Dépouillé de ses effets, نزعوه حوايجه *neza'ou-ho haouâydj-ho*.

DÉPOURVU (*Voyez* DÉNUÉ).

— Au Dépourvu, غافلان *ghâfilânn*.

DÉPRAVATION, قبح *qobbèh*, سوا *souâ*.

DÉPRÉCIATION, تحقير *tahqyr* (*Voyez* AVILISSEMENT).

Il a DÉPRÉCIÉ, Il a DÉPRIMÉ, Il a DÉPRISÉ, تحقّر *tahaqqer*, استرخص *ésterkhes* (*Voyez* Il a AVILI).

DÉPRÉDATEUR, ناهب *nâhib*.

DÉPRÉDATION, نهب *nehb*,

غصب *ghasb*, غارة *ghâréh*, تاراج *târâdj*.

DEPUIS, من *min*, منذ *mind*, *minz*, بعد *baad* (en berbere سوغ *sough*).

— Depuis long-temps, قبايله *qabâylah*, من زمان *min zemân*, خير الله *khayr oûllah*, قبايل *qabâyl*.

— Depuis peu, من قليل *min qalyl*, من حتى قلّة الزمان *min hattä qellet êz-zemân*.

— Depuis ce temps, من هذا الزمان *min hadâ êz-zemân*.

— Depuis cela, بعد هذا *ba'd hadâ*.

— Depuis le commencement jusqu'à la fin, من بدوه الى عاقبه *min bedouéh îlä a'âqibéh*, من الاوّل الى الاخر *min êl-âouel îlä êl-âkher*.

— Je l'ai regardée Depuis les pieds jusqu'à la tête, نظرتها من رجلينها الى راسها *nadart-hâ min ridjléyn-hâ îlä râss-hâ*.

DÉPUTÉ, مباشر *mobâcher* (*Voy.* AGENT, COMMISSAIRE).

Il a DÉRACINÉ, استاصل *estés-sal*, قلع *qala'*.

DÉRAISON (*Voyez* DÉMENCE).

DÉRAISONNABLE, خريق *kha-ryq*, ضدّ العقل *dodd êl-a'ql*, غير عاقل *ghayr a'âqel*, غير حق *ghayr haqq*, ضدّ الحق *dodd êl-haqq*.

Il a DÉRAISONNÉ, خرق *khara* (*Voy.* Il a été en Démence).

Il a DÉRANGÉ, غيّر *ghayyar*, فسد الصفّ *fassad ês-saff*.

DÉRANGEMENT (*V.* DÉSORDRE).

DERECHEF, ايضاً *âyddân*, تكراراً *tekrâran*.

DÉRÉGLÉ, ضايع *dây'*.

DÉRÉGLEMENT (*Voyez* DÉSORDRE).

DÉRISION, استهزا *istihzâ* (*Voy.* AFFRONT).

DÉRIVATION, اصل *âsl*.

DÉRIVÉ, مشتاق *mouchtâq*.

Il a DÉRIVÉ (v. n.), جرى *djerey*, نزل *nezel*, طلع *tela'*, انسبب *ênsebeb*.

— C'est de l'oisiveté que Dérivent tous les vices, البطالة تتولد منها الذنوب كلّهم *êl-battâléh tetouelled min-hâ êd-denoub koll-houm*.

DERNIER, اخر *âkher*, *âkhir*, pl. اواخر *âouâkhir*; عاقب *a'âqib*.

DERNIÈREMENT, يوم الاخر *youm êl-âkhir*, توتو *taoutaou*.

DÉROBÉ, مسروق *masrouq*.

— A la Dérobée (*Voy.* en Cachette).

Il a DÉROBÉ, سرق *sareq*, *saraq*, خطف *khattaf*, *khattef*.

DÉROUTE, انهزام *înhizâm* (*Voy.* DÉFAITE).

— Il a mis en Déroute, كسّر *kassar*, *kasser*.

DERRIÈRE, ورا *ouerâ*, وارا *ouârâ*, واره *ouârah*, واره *ouêrah*, مورا *mourâ*, *mouerâ*, خلف *khalf* (en berbere ازدفير *îzdefyr*).

— Par Derrière, من ورا *min ouerâ*, من خلف *min khalf*, من قفا *min qafâ*.

— Le Derrière (*Voyez* CUL, FESSE, ANUS).

— Le Derrière de la tête (*V.* OCCIPUT, NUQUE).

DERVICHE, درويش *derouyeh*, فقير *faqyr*, سنتو *santou*.

DÈS (*Voyez* DEPUIS).

— Dès l'enfance, من الصغر *min ês-soghr*.

— Dès le matin, من الصّباح *min ês-sabbâh*.

— Dès que, من الوقت الّى *min êl-ouaqt êlly*, من الساعه ما *min ês-sâ'ah mâ*.

Il a DÉSABUSÉ, سقّط الغلاط *saqqatt êl-ghalâtt*.

— Je suis Désabusé sur eux, سقطوا من قلبى *saqattoû min qalb-y*.

DÉSAGRÉABLE, ناحس *nâhess*, مقلق *moqalleq*, شديد *chedyd* (*V.* DÉPLAISANT).

DÉSAGRÉMENT, كلفه *kelfêh* (*V.* DÉPLAISIR).

Il a DÉSALTÉRÉ, برّد الريق *barrad êr-ryq* (m. à m. il a rafraîchit la salive).

— Il s'est Désaltéré, برّد ريقه *barrad ryq-ho*.

— J'ai bien soif, je voudrais me Désaltérer, نشف ريقى نحبّ تبرّده *nechef ryq-y nehebb teberred-ho*.

DÉSAPPROBATION (*V.* BLAME).

Il a DÉSAPPROUVÉ, انكر *ênkar* (*Voyez* Il a BLAMÉ).

DÉSARMÉ, بغير سلاح *be-ghayr selâh*.

Il a DÉSARMÉ, فكّ السلاح *fekk ês-selâh*.

— On les a Désarmés, فكّوا لهم سلاحهم *fekkoû le-houm selâh-houm*.

DÉSASTRE, عكس *a'ks* (*Voyez* CALAMITÉ).

DÉSAVANTAGE, خسارة *khessâréh*.

DÉSAVEU, نكرة *nekrah*.

Il a DÉSAVOUÉ, نكر *naker*.

DESCENDANCE, سلسله *selseléh*.

Il est DESCENDU, نزل *nazel, nezel*, هبط *houbett*.

— Il a fait Descendre, نـزّل *nezzel*.

— Descends! انـزل *énzel* (en berbere ارس *érs*).

DESCENTE, نزول *nouzoul*, هبوط *houboutt*.

— (pente), هبوط *houboutt* (*Voy.* DÉCLIVITÉ).

— (hernie), فتق *fetq, fitq*.

DESCRIPTION ذكر *zikr*, وصف *ouasf*, pl. اوصاف *áoussâf*; تعبير *ta'byr*, تعريف *ta'ryf*.

Il a DÉSEMPARÉ, خلّا *khallâ* (*Voyez* Il a ABANDONNÉ).

Il a DÉSENNUYÉ, لهّا *lahâ*, لهّوا *lahoué*.

— Il s'est Désennuyé, تلهّوا *telahoué*.

DÉSERT (subst.), صحرا *saharâ*, plur. صحارى *soháry*; خلا *khalâ*, برّيه *berryah, berryéh, barryéh*, جبل *djebel, guebel*, رمل *raml*.

— (adj.), خربـــب *kharyb*, خالى *khâly*; fém. خاليه *khâlyéh*.

— Il est Désert, خرب *khoreb*.

Il a DÉSERTÉ (*Voyez* Il a ABANDONNÉ, Il a DÉSEMPARÉ).

DÉSERTION (*Voyez* ABANDON).

Il a DÉSESPÉRÉ, ايّس *áyyass*.

— Il s'est Désespéré, ايس *âyess*.

DÉSESPOIR, اياس *éyâss*.

DÉSHONNÊTE, شنيـع *cheny'*, قبيح *qobbyh*.

DÉSHONNÊTETÉ, شنيعـه *cheny'ah*.

DÉSHONNEUR, عيب *aayib*, pl. عيوب *ouyoub* (*V.* AVILISSEMENT, ABJECTION).

DÉSHONORANT, عيّاب *a'yyâb*.

— Tu as fait une action Déshonorante, فعلت فعلاً عيّابًا *faalt faalânn a'yyâbânn*.

DÉSHONORÉ, معيّب *mo'ayyeb* (*Voyez* ABJECT, AVILI).

Il a DÉSHONORÉ, عيّب *a'yyab*, شنّع *channa'* (*V.* Il a AVILI).

— Il s'est Déshonoré, تعيّب *tea'yyeb* (*Voy.* Il s'est AVILI).

DÉSIGNÉ, مدلول *medloul*.

Il a DÉSIGNÉ, دلّ *dell*.

DÉSINTÉRESSEMENT, حفظ الاجتياذ *hifd él-ikhtyâd*.

DÉSIR, شوق *chouq*; pl. اشواق *âchouâq*; رغب *roghb*, شهوة *chahouah*, plur. شهوات *chehouât*; مراد *mourâd*, اشتها *âchtihâ*.

— J'ai atteint le but de mes Désirs, لحقت مرادى *lahaqt moarâd-y*.

Il a DÉSIRÉ, اشتها *âchtehâ*, اشتهى *âchtehey*, اشتاق *âchtâq*, طلب *taleb*, حبّ *habb*, رغب *ragheb*, تمنّى *temenney*.

— J'ai Désiré, حبيت *habyt*.

— Je ne Désire que de t'être agréable, انا ما نحبّ شى غير خاطرك *ânâ mâ nehobb-chy ghayr khâttr-ak*.

Il s'est DÉSISTÉ, رجع على ظهره *redja' a'lä dahr-ho* (m. à m. il est revenu en arrière), عدّى *a'ddä*.

Il a DÉSOBÉI, عاق *a'âqq*, عصا *a'ssâ*, عصى *a'ssey*, خالف *khâlaf*.

DÉSOBÉISSANT, عاصى *a'âssy*.

Il a DÉSOBLIGÉ, نحس *nahass*.

DÉSORDRE, تخليط *tékhlytt*.

DÉSORMAIS, لقدّام *li-qoddâm* (*Voy.* DORÉNAVANT).

DESSÉCHÉ, مجفّف *modjeffef*, ناشف *nâchef*, يابس *yâbess*.

Il a été DESSÉCHÉ, يوبس *youbess*, نشف *necchef*, جفف *djefef*.

DESSÉCHEMENT, تنشيف *tenchyf*, جاف *djâf*.

DESSEIN, نوى *naouä*, نيّة *niyah*, pl. نيّات *niyât*; قصد *qasd*.

— Il a formé le Dessein, نوا فى باله *naouâ fy bâl-ho*.

— A Dessein, بالقصد *bi-'l-qasd*, على قصد *a'lä-qasd*, بالعنى *bi-'l-âny*, قصداً *qasdânu*.

Il a DESSERRÉ, راخى *râkhaf*.

DESSERT, نقل *noql*.

Il a DESSERVI (il a nui), ضرّ *darr* (*Voyez* Il a été Contraire).

— la table, خمّل المايدة *khammal êl-maydah* (*Voy.* Il a DÉBARRASSÉ).

Il a DESSILLÉ les yeux, فتح العيون *fatah êl-ou'youn*.

DESSIN, تصوير *tessouyr*, رسم *resm*.

Il a DESSINÉ, رسم *ressem*, صوّر *saouar*, اشار *échâr*.

DESSOUS, AU-DESSOUS, تحت *taht*, سفل *sefel* (*Voyez* Au Bas), (en berbere دوّا *deouâ*),

— Le Dessous (*Voy.* Le Bas).

— De Dessous, par Dessous, من تحت *min taht*.

— Ci-Dessous, اذناه *ouznâ-ho* (*Voy.* Ci-après).

DESSUS, فوق *fouq*, *feouq*, *fauq*, على *a'lä* (en berbere سفلا *soufellâ*, انيغ *ênnygh*, انيك *ênnyg*).

— Au-Dessus, en Dessus, على فوق *a'lä fauq*.

— De Dessus, من فوق *min fauq*, *min fouq*.

— Le Dessus (*Voy.* Le HAUT, La SURFACE).

— Ci-Dessus, اعلاً *â'lânn*, من على *min a'lä* (*Voyez* Ci-devant).

Le DESTIN, la DESTINÉE, قدر *qadr*, تقدير *taqdyr*, مقدار *meqdâr*, pl. مقادير *meqâdyr*; بخت *bakht*.

— Tu n'échapperas pas à ta Destinée, لا تتخلى من القدر *lâ tetkhally min êl-qadr*.

DESTINATION, تعيين *ta'yyn*.

Il a DESTINÉ, تعيّن *taayyen*.

DESTITUÉ (*Voy.* DECHU).

Il a DESTITUÉ (*Voy.* Il a DÉGRADÉ).

DESTITUTION, عزله *a'zelah*.

DESTRUCTION, تهليك *tehlyk*, تضييع *teddyy'*, خربانه *khorbâneh*.

DÉSUNI, مفروق *mefrouq*.

Il a DÉSUNI, شقّ *chaqq*, فكّ *fekk* (*Voyez* Il a DIVISÉ).

DÉSUNION, (*Voyez* DIVISION).

DÉTACHÉ, محلول *mahloul*.

Il a DÉTACHÉ, فكّ *fekk*, سيّب *seyyeb* (*Voyez* Il a DÉLIÉ).

DÉTAIL, تفريق *tefryq*.

— En Détail, بالتفريق *bi-'t-tefryq*, بتبيين *be-tebéyn*.

— Décris chaque article en Détail, اذكر حاجه كلّه بتبيينها *êzker hadjéh kolléh be-tebeyn-hâ*.

Il a DÉTENDU, ارخى *êrkhaf*.

DÉTENTE de fusil, درع ذا المكحله *dera' dé-'l-mœukéhlah*.

DÉTENTION, حبس *hals* (*Voy.* EMPRISONNEMENT).

DÉTENU, محبوس *mahabouss* (*Voy.* PRISONNIER).

Il a DÉTENU, مسك *messek* (*Voyez* Il a EMPRISONNÉ).

DÉTÉRIORÉ, مفسّد *mofassed*, مفسود *mafsoud*.

Il a DÉTÉRIORÉ, فسّد *fassad*.

— Il s'est Détérioré (*Voyez* Il a DÉCLINÉ, Il a DÉCRU).

DÉTERMINATION, قضا *qaddâ* (*Voyez* DESSEIN).

Il s'est DÉTERMINÉ, قضى *qaddä* (*Voyez* Il a formé le Dessein).

DÉTESTABLE, بغيض *baghydd* (*Voyez* ABOMINABLE).

Il a DÉTESTÉ (*Voyez* Il a ABHORRÉ).

DÉTOURNÉ, مطروف *mattrouf*, مقلوب *maqloub*.

Il a DÉTOURNÉ, طرف *taraf*, *teref*, عوق *a'ouaq*, قلب *qalab*.

DÉTRESSE (*Voyez* ADVERSITÉ, CALAMITÉ, DÉNUEMENT).

— Il a été dans la Détresse, اضيق *êdeyaq* (*Voyez* Il a été dans l'Adversité).

DÉTRIMENT, نقص *naqs*.

DÉTROIT, بوغاز *boghâz*.

DÉTRUIT, مهدوم *méhdoum*, مضيّع *moddayè*, مهلّك *mohallek*, مخروب *makhroub*.

Il a DÉTRUIT, هلّك *hallak*, خرب *kharab*, ضيّع *dayya'*, هدم *hedem*, باد *bâd* (*V.* Il a DÉMOLI).

DETTE, دين *deyn*, plur. ديون *dyoun*.

— Il a payé ses Dettes, خلّص دينهُ *khallass déyn-ho*.

— Il est abîmé de Dettes, هو غارق فى الدين *houe ghâriq fy 'd-déyn*.

DEUIL, مندب *mandeb*, عزا *a'zâ*, عزيه *e'zyéh*, تعزيه *te'azyeh*, نوّح *neouèh*, بكا *bekâ*, بكوه *bekouéh*, مناحه *menâhah*.

— Temps du Deuil, عدّه *o'ddah*, عداد *eu'ddah*, *i'dâd*.

— Habits de Deuil, ميزر *meyzer*, pl. ميازر *meyâzer*.

— Il a pris le Deuil, لبس ميزر *lebess meyzer*.

— Il a porté le Deuil, ناح *nâh*.

DEUX, ثنين *thnéyn*, اثنين *éthnéyn*, *éstnéyn*, *étsnéyn* (en berbere سين *syn*, سن *sin*); fém. ثنتين *thintéyn*, اثنتين *éthnetéyn* (en berbere سنت *snét*); (pour les deux genres), زوج *zoudj*.

— Deux cents (*Voyez* CENT).

— Deux mille (*Voy.* MILLE).

— Deux à Deux, ثنين بثنين *thnéyn be-thnéyn*, اثنين اثنين *éthnéyn-éthéyn*, fém. ثنتين ثنتين *thentéyn-thentéyn*; مثنى مثنى *mouthannä-mouthannä*, f. مثناه مثناه *mouthannâh - mouthannâh*; (des deux genres), ثنا ثنا *thounâ-thounâ*.

DEUXIÈME, ثانى *thâny*, *tsâny*, fém. ثانيه *thânyéh*.

Il a DÉVALISÉ (*Voyez* Il a DÉPOUILLÉ).

DEVANCÉ, مقدوم *maqdoum*.

Il a DEVANCÉ, سبق *sabaq*, سابق *sâbaq*, قدم *qadam*, قدّم *qaddem*, تقدّم *teqaddem*, سلف *salaf*.

DEVANT, قدّام *qouddâm*, امام *êmâm* (en berbere ازّث *êzzét*).

— Ci-Devant, سابقاً *sâbeqânn.*

Dévastation, انقضه *inqiddah* (*Voyez* Dégat, Destruction).

Il a Dévasté, خرب *kharab*, تخرّب *takherreb*, نقض *naqadd.*

Développé, مفروش *mafrouch*, منصوب *mansoub.*

Il a Développé, فرش *farach*, نصب *nassab.*

Il est Devenu, صار *sâr*, طلع *talaa*, رجع *redja'*, كان *kân.*

— Deviens! كن *kon*, اطلع *êtla'* (en berbere وكول *oukkout!*)

— Il est Devenu le plus cruel de tous les hommes, رجع اقسح من كلّ النّاس *redja' âqsah min koll én-nâs.*

Devidoir, مسلكه *moslakah* كلوله *kolouléh*, محاجه *mahladjéh* (en berbere تماغزلت *timâghzelt*).

Devin, رمّال *remmâl.*

Il a Deviné, حزر *hazer*, خمّن *khammen*, تحزّر *tehazzer.*

Dévoiement (*V.* Diarrhée).

Le Devoir, حقّ *haqq*, لزوم *lezoum*, التزام *iltizâm*, واجب *ouâdjeb.*

— C'est mon Devoir, دل جرّتي *dol djorrét-y*, واجب علّي *ouâdjeb a'lay-y*, هذا حقّي *hadâ haqq-y.*

Dévoré, مبلوع *mablou'.*

Il a Dévoré, بلع *belaa*, *bela'.*

Dévouement, عبوديه *ou'boudyéh*, اختصاص *ikhtissâss*, انقياد *inqyâd.*

Dextérité (*Voyez* Adresse).

Deyrout (v. d'Égypte), ديروط *Deyroutt.*

Dha ظ, dix-septième lettre de l'alphabet arabe, treizième de l'alphabet moghrebin, ظآ *dâ*, *zâ*, الظا المشال *êd-dâ 'l-mechâl;* elle est susceptible de deux prononciations et correspond tantôt à un D, tantôt à un Z fortement articulés (DD, ZZ); (*Voyez* D).

Le Diable, ابليس *iblyss*, *éblyss*, بليس *belyss*, pl. ابااليس *ébâlyss* (*V.* Démon).

— Maudit soit le Diable! على بليس اللعان *a'lä belyss él-la'ân!*

Diabolique, شيطاني *cheytâny.*

Diadême, اكليل *âklyl* (*Voyez* Couronne).

Dialecte (*V.* Langue, Idiome).

— Dialecte vulgaire, لسان العامّه *lissân él-a'âmmah.*

Dialogue, مخالطه *mokhâlettah* (*Voyez* Conversation, Colloque, Conférence).

Diamant, الماس *élmas.*

Diarrhée, تسهيل البطن *teshyl él-botn*, اسهال *ishâl.*

— J'ai la Diarrhée, تسهّل بطنی *tessehhel botn-y.*

DICTÉ, منطوق *mantouq.*

Il a DICTÉ, نطق *natta', natteq*, ملّی *mellä, melley.*

DICTIONNAIRE, فهرسه *fahrasséh, fehresséh*, كتاب اللغة *kitâb êl-loghat*, قاموس *qâmouss.*

DIEU, الله *Allah*, الرّب *êr-Rabb*, اله *Ilah*, pl. الهه *îlahah* (en berbere اربی *êrby*, ربّی *rebby*).

— Dieu suprême, الله تعالي *Allah ta'âlä* (en berb. اگيدمكرن *âguyd mokkorn*).

— Plût à Dieu, ان شا الله *în-châ-Allah* (en espagnol *oxalla*), ليت *léyt*, من صاب *min-sâb*, منصاب *minsâb.*

— Plût à Dieu que j'eusse mille écus! من صاب ليلی الف ريال *min-sâb lyl-y âlf ryâl!*

— A Dieu ne plaise! حاشا *hachâ*, استغفر الله *êstaghfor Allah!*

— Dieu sait! الله يعلم *Allah ya'-lem!* يعلم الله *ya'lem Allah!* الله علم *Allah a'lem!*

DIFFAMÉ, مفضوح *mafdouh*, مدموم *madmoum* (*V.* DÉSHONORÉ).

Il a DIFFAMÉ, فضح *faddah*, سخم *sakham*, نمّ *namm* (*Voyez* Il a DÉCRIÉ, Il a DÉSHONORÉ).

DIFFÉRENCE, فصل *fals*, اختلاف *îkhtiláf*, تاخير *teêkhyr*, فرق *ferq* (*Voyez* DIVERSITÉ).

Il a DIFFÉRÉ, il a été DIFFÉRENT, تاخّر *teêkkher*, تفصّل *tefassel*, اختلف *êkhtelaf*, اخّر *âkkhar.*

DIFFÉRENT (subst.), (*Voyez* ALTERCATION, DÉBAT).

— (adj.), اخر *âkher*, غير *ghayr*, متغير *motghayr*, مختلف *mokhtelef*, متفصل *motfassel.*

DIFFICILE, صعب *saab*, plur. صعاب *so'âb*; وعر *oue'ar.*

DIFFICILEMENT, بالمشقّه *bi-'l-moehaqqah*, محال *mouhâl.*

DIFFICULTÉ, صعوبه *saoubah.*

DIFFORME, بشع *becha', bechè'* (*Voyez* LAID, CONTREFAIT).

— Visage Difforme, خنشوش *kbanchouch*, كمّاره *kemmârah.*

Il a DIGÉRÉ, هضم *heddem, heddam*, صرّف *sarraf.*

DIGESTIF, هضام *heddâm.*

DIGESTION, حضم *hedm.*

DIGNE, مستحق *moustahaq*, مستوجب *moustoudjeb*, اهل *âhil*, مستاهل *mostâhil.*

— Il a été Digne, استاهل *êstâhel*, استوجب *êstoudjeb*, استحق *êstahaq.*

DIGNITÉ, منصب *manseb*, منزل *manzel*, منزله *manzeléh*, فرجه *ferdjéh*, pl. فرجات *ferdjât*.

DIGUE, جسر *djesr*, *guesr*, pl. جسور *djessour*, *guessour*.

DILATÉ, مبسوط *mabsoutt*.

Il a DILATÉ, بسط *bassatt*.

DILIGENCE, عجل *a'djel* (*Voy.* CÉLÉRITÉ).

— Il a fait Diligence, استعجل *ésta'djel* (*Voy.* Il s'est HATÉ).

DILIGENT, مستعجل *mosta'adjel*, شاطر *châtter*, نشيط *nechytt*.

DIMANCHE, الاحد *él-âhd*, يوم الاحد *youm él-âhd*, الحدّ *él-hadd*, يوم الواحد *youm él-ouâhed*.

Il a DIMINUÉ (v. a), نقّص *naqqass*, قلّل *qallal*.

— (v. n.), نقص *naqass*, قلّ *qell* (*Voyez* Il a DÉCRU).

DIMINUTION, تنقيص *tenqyss*, تقليل *teqlyl*, تقصير *teqsyr*.

DINAR (anc. pièce d'or), دينار *dynâr*, مثقال *methqâl*, *metsqâl*.

DINDE, دجاجه ذا الهند *dedjadjah dê-l-Hind*.

DINDON, برّوك هندى *berrouk hendy*.

Il a DÎNÉ, تغدّا *teghaddâ*, اتغدّا *étghaddâ*.

Le DÎNER, غداه *ghoddâh*, *ghadâh*.

DIRECT, مستقيم *mostaqym*.

DIRECTEMENT, مستقيماً *mostaqymânn*.

DIRIGÉ, مرشد *marched*.

— Affaire bien Dirigée, شغله صايبه *choghléh sâybéh*.

Il a DIRIGÉ, ارشد *érched*.

— Il a bien Dirigé, صاب *sâb*.

Il a DISCERNÉ, فرق *fereq*.

DISCIPLE, تلميذ *talmyd*, plur. تلاميد *telâmyd*; طالب *tâleb*, مستذود *mestedoud* (*V.* APPRENTI).

DISCIPLINE, قانون *qânoun*, رتبه *retbh*, ادب *âdeb*.

DISCONTINUATION, انقطاعه *inqettâ'ah*.

Il a DISCONTINUÉ, وفى *ouafä*, وقف *ouaqaf* (*Voyez* Il a CESSÉ).

DISCORDE, فتنه *fetnéh*, شمته *chamatah*, خلف *khelf* (*Voy.* ALTERCATION, DIVISION).

DISCOURS, كلام *kelâm*, قول *qoul*, *qaoul*, خطاب *khittâb* (*V.* ALLOCUTION).

Il a DISCOURU, تكلّم *tekellem*, تفاوض *tefâouedd*.

DISCRET, حافظ السرّ *hafezz ês-serr*, حادق *hâdeq*.

DISCRÉTION, حدّاقه *heddâqah*, حفظ السرّ *hifz ês-serr*.

DISCUSSION, مجادله *modjâdeléb* (*V.* CONTESTATION, DÉBAT).

Il a DISCUTÉ, تجادل *tedjâdel* (*Voyez* Il a DÉBATTU, Il a Agité une question).

DISETTE, نقص *naqs*, قلّه *qelléh*.

— Disette générale, نقص فی کل شی *naqs fy koll chy*.

DISGRACE, عکس *a'ks* (*Voyez* ADVERSITÉ, CALAMITÉ).

Il a DISJOINT (*V.* Il a DÉSUNI).

DISLOCATION, فکّ *fekk*.

Il s'est DISLOQUÉ, انزاغ *énzâgh* (*Voy.* Il s'est DÉMIS).

Il a DISPARU, غاب *ghâb*.

DISPENSÉ, محرّر *moharrer*.

Il a DISPENSÉ, حرّر *harrar*.

Il a DISPERSÉ, ذرا *derâ*, ذری *derey*, وزّع *ouezza'*.

Il a DISPOSÉ, هندم *hendem* (*Voyez* Il a ARRANGÉ),

DISPOSITION, تهندم *tehondoum* (*Voyez* ARRANGEMENT).

DISPUTE, محصامه *makhsâméh*, نزعه *naza'ah*, *neza'ah*, منادمه *menâdéméh* (*Voyez* ALTERCATION, CONTESTATION, DÉBAT).

Il a DISPUTÉ, جادل *djâdel* (*V.* Il a eu une Altercation).

DISSECTION, تقطیع *teqty'*, *taqty'*, تشریح *techryh*.

DISSENTERIE, تسهیل الدمّ *teshyl éd-damm*, سهلـه *sohlah*, جزیان الدمّ *djezyân éd-damm*.

DISSENTIMENT (*Voyez* DÉBAT, DIFFÉRENCE, CONTESTATION).

— Il a été en Dissentiment (*Voyez* Il a DIFFÉRÉ, Il a eu une Altercation).

Il a DISSÉQUÉ, تقطّع *teqattè'*, شرّح *cherrah*.

DISSIMULATION, غیر صدق *ghayr sedq*, تمغمیش *temghemych*.

Il a DISSIMULÉ, مغمش *maghmach* (*Voy.* Il a CACHÉ).

Il a DISSIPÉ, ضمحل *demhel*, فرّط *farratt* (*Voyez* Il a DISPERSÉ, Il a DÉPENSÉ).

Il a DISSOUS (fondu), ذوّب *daouab*, مرط *maratt*, خفق *khafaq*.

— (détruit, rompu), (*Voy.* Il a BRISÉ, DÉTRUIT).

— Il s'est Dissous, il a été Dissous (fondu), تذوّب *tedaoueb*.

— (il a été détruit), تهلّک *tehellek* تکسّر *tekasser*.

Il a DISSUADÉ, انذر *énder*, رجّع *reddja'* (*Voy.* Il a DÉTOURNÉ).

DISTANCE, بعد *be'ed*.

DISTANT, بعيد *bayd.*

Il a DISTILLÉ, قطر *qattar*, استقطر *éstaqtar*, استخرج *éstakhradj.*

DISTINCTION (division), (*Voy.* ce mot).

— (honneur), (*Voyez* ce mot).

Il a DISTINGUÉ (divisé), (*Voy.* ce mot).

— (honoré), (*Voyez* ce mot).

DISTIQUE, بيت *béyt.*

DISTRACTION, غيبة البال *ghaybét él-bâl*, طياشه *tayâchéh.*

DISTRAIT, مغيب باله *moghayeb bâl-ho*, مشوّش *mechouech.*

— Il a été Distrait, غاب باله *ghâb bâl-ho*, شرّد *charrad.*

DISTRIBUÉ, مقسوم *maqsoum.*

Il a DISTRIBUÉ, قسم *qessem*, *qassem.*

DISTRICT, حومه *haoumah*, ناحيه *nâhyéh*, ولايه *oulâyéh.*

Il a DIT, قال *qâl*, *gâl.*

— Il m'a Dit, قال لى *qâl l-y*, *gâl l-y.*

— Dis! قل *qol!* احكى *âhky* (en berbere سيول *syouel*).

— Qu'as-tu Dit? اش قلت *éch qolt?* اى قلت *qolt éy?*

—J'ai quelque chose à te Dire, عندى شى ما نقولك *a'nd-y chy mâ neqoul-ak.*

— Il a entendu Dire, سمع *sama'.*

— C'est-à-Dire (*Voy.* CE).

DIURNE, يومىّ *youmyy.*

Il a DIVAGUÉ, خرف *kharaf.*

DIVAN (assemblée), ديوان *dyouân.*

— Le Divan général, الديوان العمومى *él-dyouân él-a'moumy.*

— Le Divan particulier, الديوان الخصوصى *él-dyouân él-khossoussy.*

— (sopha), صفه *safféh*, زربيه *zerbyah*, مقعد *ma'qaad.*

DIVERS (*Voyez* DIFFÉRENT).

DIVERSITÉ, تغير *teghayr* (*Voy.* DIFFÉRENCE, VARIÉTÉ).

Il s'est DIVERTI, افرح *éfrah*, تسلّى *tesselly*, بحبح *bahbah*, تبحبح *tebahbah.*

— Divertis-toi! اتبحبح *étbahbah!*

DIVIN, الهىّ *ilahyy.*

DIVINITÉ, الهيه *ilahyéh*, اللهيه *éllahyéh*, لاهيه *ilâyéh.*

Il a DIVISÉ, فرّق *farraq*, فرز *farez*, قسم *qassem*, تقسّم *teqassem.* (*Voy.* Il a DÉSUNI, Il a SÉPARÉ).

DIVISIBLE, متقسمي *motqassemy*, متجزّى *motedjezzy*.

DIVISION, تقسيم *taqsym*, فرقة *ferqéh*, تفسيل *tefsyl*, قسم *qesm*.

— (opération de calcul), قسامه *qassáméh*, قسمه *qassaméh*, *qesméh*.

— (discorde), (*Voyez* ce mot).

— Il a semé la Division, رمى الفتنه *ramä 'l-fetnéh*.

DIVORCE, طلق *telq*, هجر *hedjr*.

Il a DIVORCÉ, طلق *tallaq*, هجر *hadjar*.

DIVULGUÉ, مجهور *madjehour*.

Il a DIVULGUÉ, جهر *djeher*, اشهر *écheher*, باح *bâh*, نادى *nâdä*.

DIX, عشرة *aacherah*, *a'cheréh*, *e'chréh*, fém. عشر *aacher* (en berbere مراو *meráou*, مرّاو *morráou*).

— Dix à Dix, عشار عشار *ou'chár-ou'chár*, معشر معشر *mo'aschar-mo'aschar*, fém. معشرة معشرة *mo'ascharah-mo'ascharah*.

— Dix-sept, سبعة عشر *seba't-a'cher*, *saba'at-a'cher*, سبعتعشر *seba't-a'cher*, سبعتعش *seba't a'ch* (en berbere سات مراو *sâte-meráou*, ساد دمرّاو *sâd-de-morráou*).

— Dix-huit, ثمانت عشر *themânt-a'cher*, ثمانية عشر *themânyét-a'cher*, ثمنتعش *tsemant-a'ch*; ثمانتعش *themânt-a'ch*, *tsemânt-a'ch* (en berbere ثمت مراو *themte-meráou*, ثمت دمرّاو *temt-de-morráou*, ثمپت دمرّاو *thempt-de-morráou*).

— Dix-neuf, تسعة عشر *tessa'at-a'cher*, *tassa'at-a'cher*, تسعتعشر *tesa't-a'cher*, *tisa't-a'cher*, تسعتعش *tisa't-a'ch* (en berb. اثزعات مراو *éthzâa'te meráou*, تزع دمرّاو *tza'-de-morráou*).

— Dix fois, عشرة مرّات *a'cherét marrât*, عشره طرف *a'cherah torf*.

DIX-HUITIÈME, ثامن عشر *thâmen a'cher*, fém. ثامنة عشر *thâmenét-a'cher*.

DIXIÈME, عاشر *a'âcher*, fém. عاشره *a'âcherah*.

— Un Dixième (nombre partitif), عشر *ou'chr*, عشير *ou'chéyr*, معشار *mè'chár*.

— Neuf Dixièmes, تسع اعشار *tessa' â'chár*, تسع عشور *tessa' ou'chour*.

DIX-NEUVIÈME, تاسع عشر *tâssè'-a'cher*, fém. تاسعة عشر *tâssè't-a'cher*.

DIX-SEPTIÈME, سابع عشر *sâ-*

bè'-a'cher, fém. سابعة عشر *sâbè't-a'cher*.

DJEMADY Ier, cinquième mois de l'année lunaire des musulmans, جمادى الاوّل *djemâdy êl-âouel*, جماد الاوّل *djemâd êl-âouel*.

DJEMADY IIe, sixième mois de l'année lunaire des musulmans, جمادى الثانى *djemâdy êt-thâny*, جماد الاخر *djemâd êl-âkhar*.

DJEZM (signe orthographique des Arabes, annonçant l'absence de signes-voyelles), جزم *djezm*, جزمه *djezméh*, سكون *sokoun*.

DJYM ج, cinquième lettre de l'alphabet arabe : l'idiome vulgaire la prononce souvent comme notre G dur dans *guerre*; جيم *djym*, *guym*.

DOCILE, طايع *tây'*, وديع *oudy'*, مطيع *motty'*, ملايم *melâym*.

DOCILITÉ, طاعه *tâ'ah*.

DOCTE, عالم *a'âlem*. عليم *aulym*, pl. علما *ou'lemâ*, *eu'lemâ*; ماهر *mâher*, عريف *a'ryf*, pl. عرفا *eu'rfâ*; فقيه *faqih*.

— Plus Docte, اعلم *âa'lem*, امهر *âmhar*, اكثر علمًا *âkthar e'l-mânn*.

— Très-Docte, كلّى العلم *kolly 'l-e'lm*.

DOCTEUR, علّامه *a'llâmah*, معلّم *ma'allem* (*Voyez* DOCTE).

DOCTRINE, تعليم *ta'alym* (*Voy.* SCIENCE, INSTRUCTION).

DOGME religieux, اصل الدين *âsl êd-dyn*, pl. اصول الدين *âssoul êd-dyn*.

DOIGT, اصبع *âsbaa*, صبعه *saba'ah*, pl. اصابع *âssâbe'*, صوابع *souâbe'*, اصابيع *âssâby'*, صبعين *sabi'yn* (en berbere ادّاد *êdâd*, ادات *âdât*, pl. ادودن *êdouden*, ادودان *êdoudân*, ادادن *êdâden*).

— de la main, صبع ذا اليد *saba' dê-'l-yed*, pl. صبعين ذا اليد *sebi'yn dê-'l-yed*.

— du pied, بنّه ذا الرجل *bennah dê-'r-ridjl*, pl. بنان ذا الرجل *benân dê-'r-ridjl*; صبع ذا الرجل *saba' dê-'r-ridjl*, plur. صبعين ذا الرجل *sabi'yn dê-'r-ridjl* (en berbere تفاد نيوين *tefâd-nyouyn*).

— Le premier Doigt (*Voyez* POUCE).

— Le second (*Voyez* INDEX).

— Le Doigt du milieu, الوسطى *êl-ousty*, *êl-ouesty*, الوسطا *êl-ouestâ*.

— Le quatrième Doigt, البنصر *êl-bonsor*, plur. البناصر *êl-bonâsser* (*Voyez* ANNULAIRE).

— Le petit Doigt, الخنصر *él-khonsor*, pl. الخناصر *él-khonâsser* (*Voyez* AURICULAIRE).

— Le bout des Doigts, انمله *énmeléh*, pl. انامل *ânâmel*.

DOLOIRE, غزاليه *ghazzâlyâh*, ملاسه *mellâssah*, *mollâssah*, مطاع *matla'*.

DOMAINE, مال *mâl*, pl. اموال *âmouâl*; ملك *moulk*, pl. املاك *âmlâk*; معامله *ma'âmeléh*, مملكه *memlekéh*, رزاق *rizâq*.

DÔME, قبّه *qoubbah*, *qoubbéh*, *qobbéh* (en espagnol *alcoba*), pl. قبب *qobob*.

DOMESTIQUE, خدّام *khaddâm*, *khoddâm*, plur. خدّامين *khaddâmyn*; وصيف *ouessyf*, pl. وصفان *ouisfân*, وصفا *ouisfâ*; خواص *khaouâss*, غلام *gholâm*.

DOMICILE, منزله *manzeléh*, pl. منازل *menâzel* (*Voyez* DEMEURE).

DOMINATEUR, ربّ *rabb*, plur. ارباب *êrbâb*; سلطان *soultân*, pl. سلاطين *selâttyn*; سيد *séyd*, plur. سادات *sâdât*.

Il a DOMINÉ, ساد *sâd*, سلط *salatt*, حكم *hakam*, ملك *malak*, تعلّى *te'allä*, *te'alley*, تسلّط *tesselett*, استولى *éstouelä*.

DOMMAGE, ضرر *darar*, ضرور *derour*, plur. اضرار *âdrâr*, خساره *khessâréh*, plur. خسايير *khessâyr*; تنكيد *tenkyd*.

— Il a causé du Dommage, ظالم *zâlem*, خسر *khessar*.

Il a DOMPTÉ, رضّ *rayyadd*, كبّس *kabbass*.

DON, هديه *hedyah*, *hedyéh*, pl. هدايا *hedâyâ*; عطيه *a'ttyéh*, pl. عطايا *a'ttâyâ*; موهبه *mouhebéh*, pl. مواهب *mouâhib*; اهدا *îhdâ*, عطا *a'ttâ*, اعطا *î'ttâ*.

DONC, فلابد *fa-lâbod*, ف *fa-*, لذلك *li-zalek*, لهذا *li-hadâ*, لاجل ذلك *li-âdjel zelik*.

DONGOLA (pays d'Afr.), دنقله *Donqolah*, *Douqalah*, دنكله *Dongolah*.

DONJON, منزه *menzah*.

DONNÉ, معطى *ma'atty*.

Il a DONNÉ, عطا *aattâ*, *eetâ*, وهب *ouahab*, اهدا *êhdâ*, اعطى *â'ttä*, هدى *hadä*.

— Tu lui Donneras, تهدى لهُ *tehdy le-ho*.

— Donne! اعط *â'tt!* (en berbere افكى *êfky*, فكى *fky!*)

— Donne-moi! اعط لى *âa'tt l-y*, هدّينى *heddy-ny*, هات ليلى *hât lyl-y*, اعطينى *â'tty-ny*,

وهب لي *oueb l-y.*

— Donne-moi quelque chose, اعطيني واحد امساله *â'tty-ny ouâhid êmsâlah.*

Dont (de qui, duquel), الذي لهُ *êllady le-ho*, *êllazy le-ho*, الّي لهُ *êlly le-ho.*

— (de laquelle), الّتي لها *êllaty le-hâ*, الّي لها *êlly le-hâ.*

— (desquels), الّذين لهم *êllazyn le-houm*, *êlladyn le-houm*; الّي لهم *êlly le-houm.*

— (desquelles), الّاتي لهُنّ *êllâty le-hounn*, الّي لهُم *êlly le-houm.*

— Les gens Dont j'ai parlé, الناس الّي ذكرتهم *ên-nâs êlly zekert-houm.*

Doré, مذهب *modaheb*, مطلّي *mottally*, طالي *tâly.*

Il a Doré, ذهّب *dahhab*, اطلى *êtley.*

Dorénavant, منذ الان *minz êlân* (*Voy.* Désormais).

Doreur, وشاي *oueschây.*

Il a Dormi, نام *nâm*, نعس *naass*, رقد *raqad*, انضجع *êndadja'* (en berbere كن *guen*).

— Je Dors, انا نايم *ânâ nâym*, انا ناعس *ânâ na'yss.*

Dos, ظهر *dahar, dahr*, ضهار *dahâr*, pl. ظهور *douhour* (en berbere عرور *a'rour*, تاداوت *tâdâout*).

—Dos d'un couteau, قفا السكين *qefâ-'s-sekkyn*, سند *send.*

— Dos à Dos, ظهر على ظهر *dahr a'lä dahr*, ظهر على بعضهم *dahr a'lä ba'd-houm.*

— Il a tourné le Dos, رجع على ظهره *redja' a'lä dahr-ho.*

Dot, صداق *sadâq*, صدق *sadaq*, pl. صداقات *sadâqât*; مهر *mehr*, pl. مهور *mouhour*; نقد *neqd*, pl. نقود *neqoud*, جهاز *djehâz.*

D'ou (*Voyez* Ou).

Douane, جمروك *djomrouk*, گمروك *gomrouk*, ديوان *dyouân*, المينا *êl-mynâ.*

Douanier, صاحب ديوان *sâheb-dyouân*, جمركي *djomrouky.*

Double, Doublé, مثنى *mothanny*, *motsanny*, مضاعف *moud dâ'af*, ثاني *thâny*, *tsâny*, *sâny.*

— Le Double, الضعف *êdda'f*, الثاني *êt-thâny*, *êt-tsâny.*

— Habit Doublé, لبس مبطن *libs mobatten.*

Il a Doublé, ضاعف *dâ'af*, ثنّى *thannä*, *tsannä*, *thanney.*

— un habit, بطن *battan.*

— (terme de marine), تعدّى *ta'addä, ,te'addey.*

Doublure d'habit, بطانه *battâneh,* بطانى *bottâny,* pl. بطاين *battâyn,* تبطين *tebtyn.*

Doucement, ٥ بالحلا *bê-'l-helâméh,* شويه شويه *chouyéh-chouyéh,* بلا مجله *belâ medjléh.*

— Il marche Doucement, هو ماشى بشويه *houe mâchy bechouyeh.*

Douceur, حلاوه *halâouah,* حلوه *halouéh,* ليّان *leyyân.*

Doué, مفضل *mofaddel,* ذو *dou,* مزيّن *mozeyyenn,* مرزوق *marzouq.*

— Il a été Doué, تفضّل *tefaddal,* انخصّ *énkhass.*

Douleur, وجع *ouedjaa,* وجع *ouega',* *oudja',* *ougu',* pl. اوجع *áoudjè',* *ouguèh;* حريق *haryq,* سقم *seqqem,* الم *élem* (*Voy.* Chagrin).

Dou-l-Hagéh, douzième mois de l'année lunaire des musulmans, ذو الحجه *dou-'l-hadjéh,* *dou-'l-haguéh,* العيد الكبير *él-i'yd él-kebyr.*

Douloureux, وجيع *oudjy',* اليم *élym.*

Dou-l-Qadéh, onzième mois de l'année lunaire des musulmans, ذوالقعده *dou-'l-qa'déh,* بوالجلايب *bou 'l-djelâyb.*

Dourra (*Voyez* Blé de Turquie).

Doute, شكّ *chokk,* *chekk,* pl. شكوك *chokouk;* ريب *réyb.*

— Il n'y a pas de Doute, ما فيه شـــكّ *mâ fy-hi chekk,* لا ريب فيه *lâ réyb fy-h.*

— Sans Doute, بلا جميل *belâ djemyl,* موكّد *moukked.*

Il a Douté, شكّ *chekk,* راب *râb,* استراب *ésterâb,* ارتاب *értâb.*

—Ne Doute pas de mes paroles! ما تشكشى فى بالك على كلامى *mâ techok-chy fy bâl-ak a'lä kelâm-y!*

Douteux, شكوكـــى *chekouky.*

Doux, حلو *halou,* *helou,* *houlou,* محلوا *mahlouâ,* ليّن *leyen,* *leyin* (en berbere زيد *zéyd,* دزيدن *dazydén*).

— de caractère (*Voyez* Bénin).

— Il a été Doux, حلا *halâ,* حلو *halaou,* *halou,* حلى *halä.*

Douze, اثنى عشر *éthné-a'cher,* اثنعشر *éthn-a'cher,* ثناعش *tsenâ-a'ch* (en berbere سنث مراو

sinte-merâou, سن د مرّاو *sin-de-morrâou*).

Douzième, ثاني عشر *thâny a'cher*, fém. ثانية عشر *thânyét a'cher*.

— La Douzième partie, الجز الثاني عشر *él-djouz ét-thâny-a'cher*.

Dragée, ملبّس *melebbess*, خزدوقة *khozdouqah*, plur. خزدق *khozdouq*.

— Dragée de plomb pour la chasse, رش *rousch*, *rosch*.

Dragme, درهم *derhem*, plur. دراهم *derâhim*.

Dragon, تنّين *tannyn*.

Drap (étoffe), جوخ *djoukh*, pl. اخواخ *âdjouâkh*; ملف *melf*.

— de lit, ملّايه *mellâyéh*, ملايه *melâyéh*, ملحفه *melahféh*, plur. ملاحف *melâhif*, ازر *âzr*, pl. ازار *ézâr*; طراحه *terâhah*.

Drapeau, بيراق *beyrâq*, pl بيارق *byâreq*, *beyâreq*; علام *aalâm*, علم *a'lam*, سنجاق *sandjâq*.

— Porte-Drapeau, بيراقدار *beyrâqdâr*.

Drapier, جوخاجي *djoukhâdjy*.

Dressé, مستقيم *mostaqym*, منتصب *montesseb* (*Voy.* Droit).

Il a Dressé, اقام *âqâm*.

— des chiens pour la chasse, نشّ الكلاب للصياده *nech él-kelâb li-'s-seyâdéh*.

Drogue, دوا *daouâ*, *douâ*, pl. ادويه *édouayah*, عطر *a'tter*, بهار *bohâr*.

Droguerie, عطرى *o'ttry*, عطريّه *o'ttryyéh*, عطاره *o'ttaréh*.

Droguiste (*Voyez* Apothicaire, Marchand d'Aromates).

Le Droit, حقّ *haqq*, plur. حقوق *houqouq*.

— Droits (taxes, impôts), عوايد *a'ouâyd*, عشور *ou'chour*.

Droit (adj.), مقوم *mouqaouam*, مسقّد *mousaqqad* (*Voyez* Dressé).

— (debout), (*Voyez* ce mot).

— La Droite, اليمين *él-ymyn*.

— La main Droite, اليد اليمين *él-yed él-ymyn* (en berb. تمان يفوس *temân-yefouss*).

— A Droite, باليمين *bi-'l-ymyn*, على اليمين *aalä-'l-ymyn*.

— De Droite à gauche, من اليمين الى الشمال *min él-ymyn tlä 'ch-chemâl*.

DROITURE, عدل *a'del*, صواب *souâb* (*Voy.* ÉQUITÉ, INTÉGRITÉ, JUSTICE).

DROMADAIRE, جمّاز *djemmâz*, pl. جمّازين *djemmâzyn*; هجين *hadjyn*, plur. هجن *hodjn*, هجاين *hadjâyn*; هجان *hadjân*, *hegân*, pl. هجانين *hadjânyn*, *hegânyn*; الجمل الهيرى *êl-djemel êl-hyry*.

La pluie tombe DRU, زخ المطر *zakh êl-mattar*.

DRUSE, دورزى *dourzy*, دروزى *derouzy*.

DU (art.), (*Voyez* DE).

DU (chose due), (*V.* DETTE).

Il a DU, التزم *êltezem* (en berbere غان *ghân*, تگناد *tignâd*).

— Tu me Dois mille écus, انا نسالك بالف ريال *ânâ nessâl-ak be-âlf ryâl* (m. à m. je te demande mille écus); ليلى عندك الف گروش *lyl-y a'nd-ak âlf gourouch* (m. à m. à moi sont chez toi mille écus).

— Je te Dois quarante paras, انت تسالنى باربعين فضه *ént tessâl-ny be-ârbâyn faddah* (m à m. tu me demanderas quarante paras); عندى ليلك اربعينيه *a'nd-y lyt-ak ârbâynyéh*.

— Vous lui Devez le prix de sa marchandise, هو بسالكم بسعر بضاعته *houe yssâl-koum be-si'r boddâ't-ho*.

DUCAT, مثقال *methqâl*, *metsqâl*, مثكال *metskâl* (en berbere مراو *merâou*, مرعو *mera'ou*).

— Un Ducat d'or, مثقال ذا الذهب *metsqâl dê-'d-deheb*.

— Deux Ducas, مثقالين *methqâléyn*, *metsqâléyn*.

DUEL (*Voyez* COMBAT).

— Le Duel (t. de grammaire), المثنّى *êl-mouthannä*.

DUERO (fleuve d'Esp.), دويره *Douyrah*.

DUPE, مغشوش *maghchouch*.

— Souvent les gens habiles sont Dupes des sots, كثير مرّات ناس حادقين يغشوهم ناس حمير *kethyr marrât nâs hâdeqyn yghouschou-houm nâss hemyr*.

Il a DUPÉ (*Voyez* Il a ABUSÉ).

DUPLICATA (*Voy.* DOUBLE).

DUR, يابس *yabess*, شديد *chedyd*, عاصى *a'âssy*, جامد *djâmed*, *gâmed*, صلب *seleb*, *selb*, قاسح *qâssih*, قاسى *qâssy*, قاصى *qâssy*, صعيب *sa'yb*.

— de cœur, صعب *sa'eb*, خشن *khachen*, مقرف *moqref*.

— Il a l'ouïe Dure, سمعهُ ثقيل *sema'-ho theqyl*.

— Cela m'est Dur à supporter, هذا ثقيل علىّ *hadâ theqyl a'lay-y*.

— Il a couché sur la Dure, نام على الارض زلطًا *nâm a'lâ 'l-ârd zaltânn*.

DURABLE, باقى *bâqy*, دايم *dâym*, ثابت *thâbét*, جالد *djâled*, موقق *mouaqqef*, مستعمل *mosta'-mel*, واقق *ouâqef*.

DURANT, ما دام *mâ dâm*, بينما *bayn-mâ*, فى وقت *fy ouaqt*.

— Durant ce temps, مادام هذا الزمان *mâ dâm hadâ 'z-zemân*, فى مدة تلك الايام *fy meddéh tilk él-âyâm*.

— Durant ma vie (ma vie durant), طول حياتى *toul hayât-y*. مدّة حياتى *meddét hayâty*, طول عمرى *toul a'mr-y*.

Il a DURCI, شدّد *chedded*, صلّب *sallab*, نشف *naschaf*.

— Il a Durci comme une pierre (*Voy.* Il a PETRIFIÉ).

— Il s'est Durci, يبس *yabess*, نشف *nechef*, اشتدّ *échtedd*.

— La terre est Durcie, الارض صلبه *él-ârd selbéh*.

Il a DURÉ, دام *dâm*, وقف *ouaqef*, بقا *baqä*, بقى *baqä*, *baqey*, ثبت *thebet*, استعمل *ésta'mel*, تثبّت *tethebbét*, *tessebbét*.

— Cela ne Durera pas, هذا ما له اقامه *hadâ má le-ho îqâméh*.

DURÉE, دوام *daouâm*, بقا *beqâ*, مدا *medâ*, مده *meddéh*, دوم *doum*, اقامه *îqâméh*, استمرار *îstimrâr*, طول *toul*.

DUREMENT, صعبًا *sa'bânn*, شديدًا *chedydânn*.

DURETÉ, شدّيه *cheddyéh*, صلابه *salâbéh*, يبوسه *yeboussah*, صعبه *sou'oubéh*.

— de cœur, تخشين *tekhchyn*, قسوه *qassouéh*, عنف *eu'nf*.

DURILLON, تالوله *talouléh*, pl. تواليل *teouâlyl*.

DYNASTIE, دوله *douléh*, *doutah*, plur. ادوال *âdouâl*, دول *doual*; مملكه *memlekéh*.

DYSSENTERIE (*Voyez* DISSENTERIE).

DYSTIQUE (*Voyez* DISTIQUE).

DYSURIE, حصران ذا البسول *housrân dé-'l-boul*.

E

E; cette cinquième lettre de l'alphabet français n'existe pas dans l'alphabet arabe, et sa valeur s'exprime tantôt par le signe-voyelle *fathah*, tantôt par le signe-voyelle *kesrah* (*Voyez* ces mots).

Eau, ماء *mâ*, pl. مياه *myâh*, امياه *âmyâh*; مُيه *moyéh*, موية *mouyéh* (en berbere امـــن *âmenn*, *êmann*, انـان *ânânn*).

— Eau naturelle, موية خام *moyéh khâm*.

— Eau douce, موية حلوة *moyéh halouéh*, موية عدبة *moyéh o'dbéh*, *moyéh i'dbéh*, ما عدب *mâ a'deb*.

— Eau pure, موية صافية *moyéh sâfyéh*, ما رايق *mâ râyq*.

— Eau distillée, ما مستخرج *mâ mostakhredj*.

— Un peu d'Eau, شوية متاع الما *chouyéh metâ' 'l-mâ*.

— Porteur d'Eau, كُـرّاب *guerrâb*, ساقي *sâqä*, سقّا *saqqâ*.

— Pot à l'Eau (*V.* Aiguière).

— Jet d'Eau, فسقية *fasqyéh*.

— Eau de rose (*Voyez* Rose).

— Eau-forte, ما الحلّ *mâ-'l-hall*.

— Eau-de-vie, عرقي *aaraqy*.

Il s'est Ébahi (*Voyez* Il s'est Étonné).

Ebat, تـنزيه *tenezyéh*, صفا *safâ* (*Voyez* Amusement).

— Il a pris ses Ebats, نزّه *nezzah*, شمّ الهوا *chemm él-haouâ* (m. à m. il a respiré l'air); انشرح *éncharah*, انبسط *énbassatt*, عمل الصفا *a'mel ês-sofâ* (*Voyez* Il s'est Amusé, Il s'est Diverti).

Ebauche (*Voyez* Brouillon).

Il a Ebauché, سوّد *saoued*, رسم *ressem*.

Ebène, Ebénier, ابنوس *ébenouss*, *âbenouss*, ابانـوس *âbânouss*, ابريوس *âbryouss*, يابلوس *yâblouss*, ساج *sâdj*.

Eblis (*Voyez* Diable).

Ebloui, مجهّر *modjehher*.

Il a Ebloui, جهّر *djahhar*, غبّش *ghabbach*, ابهر *âbhar*.

— Il a été Ebloui, بهر *beher*, انبهر *enheher*, تبهّر *tedjehher*.

Ebloussant, باهر *bâhir*.

Ebloussement, بهر *behr*, جهرة *djeherah*, غبش *ghabéb*, ذوّخه *deoukhah*.

Il a Eborgné, قوّر عين *qaouar a'yn*, بخص عين *bakhass a'yn*.

Il s'est Eboulé, طاح *tâh*.

Il a Ebranché, شهّل *chahhal*, زبر *zabar*.

Ebranchement, زبر *zabr*.

Ebranlé, منفوض *manfoudd*.

Il a Ebranlé, زعزع *za'za'*, زلزل *zelzel*, نفض *nefedd*, نزع *nezaa* (*Voyez* Il a Agité).

— L'enfer tout entier ne pourrait les Ebranler, جهنّم كلّها ما تقدر تزعزعهم *djehennam koull-hâ mâ teqder teza'za'-houm*.

— Il a été Ebranlé, تزلزل *tezelzel*, تزعزع *teza'za'*, اضطرب *êdtarab*, *êttarab*.

Èbre (fl. d'Esp.), ابرة *Êbrah*.

Ebréché, مبخوش *mabkhouch*, منجور *mandjour*.

Ebullition (*Voyez* Bouillonnement, Bouillon).

— du sang, حرارة الدّم *herârét éd-damm*, دمويه *damouyéh*.

Écaille, قشرة *qechrah*, قشر *qechr*, pl. قشور *qechour*; سدف *sadaf*.

— de poisson, قشير الحوت *qeehyr él-hout*, بشير ذا لحوت *bechyr dê-'l-kout*.

Ecaillé, مقشور *maqchour*.

Ecarlate, برفير *borfyr*, اشكرناط *échkernâtt*, بفير *bafyr*, قرمز *qermez*, سكرلات *sikarlât*.

A l'Ecart, منفردًا *menferedânn*.

Il a Ecarté, ابعد *êbaad*, دفع *défa'*, فرّد *ferred*.

— Il s'est Ecarté, استبعد *êstebaad*, انفرد *ênfered*.

Ecervelé, بلا عقل *belâ a'ql*, خبّاط *khabbât*, ناقص العقل *nâqess êl-a'ql*, مبهلل *mobehlal* (*Voyez* Etourdi, Imbécille, Fou).

Échafaud, Echafaudage, دفه *defféh*, plur. دفّات *deffat*; تخت *takht*, pl. تخوت *tokhout*; سقاله *seqâlah*, pl. سقالات *seqâlât* (*Voy.* Estrade).

Echalas, سامك *sâmouk*, pl. سوامك *souâmyk*.

Échange (*Voyez* Change).

— En Echange, عوض *a'oudd*

عن عوض *a'nn a'oudd*, بدال *bedâl*, عوضاً *a'ouddânn*.

Il a ECHANGÉ, عوض *a'ouadd*, دايش *dâyach* (*Voyez* Il a CHANGÉ).

ECHANSON, ساقی *sâqy*, plur. ساقيين *saqyyn*, صبّاب *sabbâb*.

ECHANTILLON, عينه *a'yneh*.

Il a ECHAPPÉ, il s'est Echappé, خلاص *khalass*, افلت *éflat*, فلت *falat*, زمط *zamett*, زمق *zama'*.

— Il a fait Echapper, فلّت *fallat*, زمّق *zammaq*.

— Il s'est Echappé du danger où il était, خلص من الخطر الّى كان فيه *khalass min êl-khattr êlly kân fy-hi*.

— Ils se sont Echappés de la prison, خلصوا عن الحبس *khalassoû a'nn êl-habs*.

— Qui laisse Echapper l'occasion n'en retrouve pas de pareille, من خلّى يفوت المحل لا يلاقى مثلهُ *min khalley yfout êl-mehal lâ ylâqy methl-ho*.

— Il n'Echappera pas de mes mains, ما ينخلص من يدى *má ynkhaless min yd-y*.

Il a ECHAUDÉ, صمط *samatt*.

ECHAUFFÉ, مسخّن *mosakkhen*, (*Voyez* CHAUD).

Il a ECHAUFFÉ (*V.* Il a CHAUFFÉ).

— Il s'est Echauffé, تسخّن *tesakkhen* (*V.* Il est devenu Chaud, Il a eu Chaud).

ECHAUFFEMENT, تسخين *teskhyn* (*Voyez* CHALEUR).

ECHÉANCE, ميجال *mydjâl*.

ECHEC, عكس *a'ks* (*Voyez* ACCIDENT, ADVERSITÉ, CALAMITÉ, DÉFAITE).

— Jeu d'Echecs, شطرنج *chattrendj*, *chattroug*, شترنج *satrondj*, *satrong*.

— Il a joué aux Echecs, لعب شطرنج *laab chattrendj*.

ECHELLE de bois, سلّوم *soulloum*, سلّم *soullem*, *sellem*, plur. سلالم *selâlym*, سلالم *selâlem*.

— de corde (*Voyez* CORDE).

— de carte géographique, مقياس *moqyâss*.

— (port), سقاله *seqâlah*, اسكله *éskelah*.

— Les Echelles du Levant, سقالات برّ الشرق *seqâlât barr éch-Cherq*.

ECHELON (*Voyez* DEGRÉ).

ECHEVIN, عيان *a'yân*.

ECHIQUIER, لوح شطرنج *louh chattrendj*, تخت الشترنج *lakht ês-satrondj*.

Echo, دعويه *da'ouyéh*, داويه *dâouyéh*, صدا *sedâ*.

Il a Echoué, انكسر *énkesser*.

Il est Echu, حصل *hassel*, وقع *ouaqaa*, جرى *djerä*, *djerey*.

Ecija (v. d'Esp.), استجه *Éstidjah*.

Eclair, برق *barq*, *baraq*, pl. بروق *bourouq* (en berb. البرقيت *êl-barqyt*), (*Voyez* Foudre).

Eclairage, تنوير *tenouyr*.

Il a Eclairci (au propre), جلا *djelâ*, *galâ*, طلا *talâ*.

— (au fig.), بيّن *beyen*, *bayan*, فسر *fassar* (*V.* Il a Commenté).

Eclaircissement, بيان *beyân* (*Voyez* Commentaire).

Eclairé, منوّر *menaouer*.

Il a Eclairé (v. a), نوّر *naouer*.

— (v. neutre imp., il a fait des éclairs), برق *baraq*.

— Il Eclaire, دنيا يبرق *dounyâ ybrouq*.

Eclaireur, چارقاجى *tchârqâdjy*.

Eclanche (*Voyez* Gigot).

Eclat (lumière), (*V.* Clarté, Brillant).

— (bruit), (*Voyez* ce mot).

— (rupture), كسار *kissâr*.

— (morceau, fragment), (*Voy.* ces mots).

— de bois (*Voyez* Copeau).

— de rire, قهقهه *qahqahah*.

— de tonnerre, صاعقه *sâhqah*, صاعقه *sâ'aqah*.

Eclatant (lumineux), نایر *nâyr* (*Voyez* Brillant).

Il a Eclaté (il s'est brisé en éclats), تكسر *tekasser* (*Voyez* Il s'est Brisé

— (il a luit), نار *nâr* (*Voyez* Il a Brillé).

Eclipse, تكسيف *teksyf*, كسف *kesf*, تخسيف *tekhsyf*, انكساف *ênkissâf*.

—de soleil, كسوف الشمس *koussouf êch-chems*, كسوف ذا الشمس *koussouf dê-'ch-chems*.

— de lune, خسوف ذا القمر *khoussouf dê-'l-qamar*.

Eclipsé, مكسوف *maksouf*, منكسف *monkessef*, منخسف *monkhessef*.

Il a Eclipsé, كسف *kassaf*, خسف *khassaf*.

Ecliptique, طريق الشمس *taryq êch-chems*.

Eclisse, جبارة *djebâréh*, جبيرة *djebyréh*.

Eclopé, طوبال *toubâl*, طوپال *toupâl* (*Voyez* Boiteux).

Il est Eclos, تولّد *teouelled*.

Ecole, مكتب *mekteb*, *maktab* (*Voy.* Collège).

Ecolier, متعلّم *motaallem*, مستعلم *mostaalem*, مشدود *mechdoud* (*Voyez* Disciple, Etudiant).

Econome, مقصد *maqsèd*, قاصد *qâssed*, ماسك *mâssek*.

— L'Econome d'une maison, وكيل الخرج *oukyl êl-khardj*.

Economie, قصد *qasd*, امساك *îmsak*.

Economisé, مقصود *maqsoud*, ممسوك *mamsouk*.

Il a Economisé, قصد *qassed*, قصّت *qasset*, توفّر *teouaffer*, مسك *massak*.

Ecorce, جلد *djeld*, *gueld*, قشر *qechr*, pl. قشور *qechour*.

Ecorché, مجلّد *modjelled*, مسلوخ *masloukh*.

Il a Ecorché, سلخ *salakh*, *selekh*, جلّد *djellad*.

Ecorchement, Ecorchure, سلخ *selkh*, تسليخ *teslykh*.

Ecorcheur, سلّاخ *sellâkh*, جلّاد *djellâd*.

Il s'est Ecoulé, تصبّب *tessabbeb*, مضى *maddä* (*Voyez* Il a Coulé).

Il a Ecouté, سمع *samaa*, استمع *éstema'*, تصنّت *tessannet*.

— Il a Ecouté attentivement, كسر اذنهُ *kassar oûdn-ho* (m. à m. il a brisé son oreille).

— Ecoute! اسمع *ésma'!* (en berbere أسلّ *éssill*).

— Ecoute-les! انصنّت عليهم *énsennét a'lay-houm!*

— Ecoutez-moi bien attentivement! اكسروا اذنكم علىّ *óksoroú oûdn-ekoum a'lay-y!*

— Tu ne veux pas m'Ecouter, ما تقبلشى كلامى *mâ teqbel-chy kelâm-y* (m. à m. tu n'accueilles pas mes paroles).

Ecrasé, مفشّخ *mofaschekh*.

Il a Ecrasé, فشّخ *faschakh*.

Ecrevisse, سرطان *sertân*, pl. سراطين *serâttyn*.

— Ecrevisse de mer (*Voy.* Homard).

— L'Ecrevisse (signe du zodiaque), (*Voyez* Cancer).

Il s'est Ecrié (*Voy.* Il a Crié).

Ecrin, مجرّ *medjarr* (*Voyez* Boête).

Ecrit, مكتوب *maktoub*.

Il a Ecrit, كتب *katab*, انشا *énchâ*.

Ecris! (imp.) اكتب *éktęb*, *óktob*, *éktob*, كتب *ktob!* (en berbere اورى *oûry!*)

— Il a fait Ecrire, كتّب *kattab*.

— Papier à Ecrire (*Voyez* PAPIER).

ECRITEAU, كتابه *kitâbéh*.

ECRITOIRE (*Voyez* ENCRIER).

ECRITURE, خط *khatt, khett, khitt*, pl. خطوط *khottoutt*, كتب *katb, ketb*, كتبه *katbéh*, كتيبه *katybéh*, كتابه *kitâbéh*, تحرير *tahryr*.

ECRIVAIN, كاتب *kâteb*, plur. كتبا *kotebâ*, كتبه *ketebéh*, كتّاب *kottâb*; خطّاط *khattâtt* (*Voy.* AUTEUR, COPISTE).

ECROUELLES, حوصله *haouslah*, صراجه *sirâdjah*.

Il s'est ECROULÉ (*Voyez* Il a CROULÉ).

ECRU, خام *khâm*.

ECU (monnaie), اسكودى *êskoudy*, شكط *chekott*, pl. شكوط *chekoutt*; ريال *ryâl*, pl. ريالات *ryâlât*; كرش *kirch*, pl. كروش *kourouch*; گروشه *grouchah*, plur. گروش *gourouch*; غروشه *ghrouchah*, pl. غروش *ghourouch*.

— Deux Ecus, ريالين *ryâléyn*, غروشين *ghrouchéyn*.

— Ecu (bouclier), (*Voyez* ce mot).

— (armoiries), (*Voyez* ce mot).

ECUEIL, ترش *terch*, pl. تروش *tourouch*.

ECUELLE, زبديه *zebdyah, zebdyéh, zobdyah*, plur. زبادى *zebâdy*.

— Ecuelle de bois, قصع *qâssaa* (*Voyez* JATTE, SÉBILLE).

ECUMANT, ECUMEUX, رغاوى *raghâouy*.

ECUME, رغوه *raghaouah*, كشكوشه *kouchkouchah*.

Il a ECUMÉ, رغا *raghâ*, رغى *raghey*.

ECUMEUR de mer (*Voyez* CORSAIRE, PIRATE).

ECUREUIL, سنجاب *sindjâb*.

ECURIE, روا *reouâ*, روه *reouah*, اصطبل *éstabl*, اسطبل *éstâbel*, اخور *âkhour*.

— Garçon d'Ecurie (*Voy.* PALEFRENIER).

ECUSSON (*Voyez* ARMOIRIES).

ECUYER, فارس *fâress*, ركبدار *rekebdar*, سلاحدار *selâhdar*, ميراخور *myr-âkhour*.

EDEN (le paradis terrestre), الجنّه *él-djenneh*.

EDESSE (v. de Syrie), الرها *él-Rohâ*.

EDIFICE (*V.* BATIMENT, CONSTRUCTION).

Il a EDIFIÉ (bâti), (*V.* ce mot).

EDIFICATEUR, بانی *bâny.*

EDIT, امر *ámr,* pl. اوامر *áouâmer;* فتوه *fetouah,* خط شریف *khatt-cheryf.*

EDRIS (n. pr..), (*Voy.* ENOCH).

EDUCATION, تربیه *terbyah, terbyéh,* ادب *ádeb.*

EFFACÉ, مذروب *mazroub* (*V.* BIFFÉ).

Il a EFFACÉ, محی *mahä, mahey,* ذرب *darab, zareb.* (*Voyez* Il a ANNULLÉ).

EFFECTIF, مکوّن *mokaouen* (*V.* CERTAIN).

EFFECTIVEMENT, بالحقّه *bi-'l-haqqah* (*Voyez* CERTAINEMENT, ASSURÉMENT).

Il a EFFECTUÉ, افعل *éfaal.*

EFFÉMINÉ, مونث *mouanneth, mouanness,* مخنث *moukhanneth, mokhanness.*

Il a EFFÉMINÉ, انّث *ánnath, ánnats, ánnass.*

EFFET, فعل *feel,* pl. افعل *êfeel,* عمل *a'mł,* نتیجه *netydjéh,* فاعله *fâ'iléh.*

— (billet, lettres de change), (*Voyez* ces mots).

— En Effet, فی الواقیع *fy 'l-ouâqy'* (*Voyez* EFFECTIVEMENT).

— Ces ordonnances ne feront pas bon Effet, ذولی الاوامر لا یخرجوا بخیر *douly 'l-aouâmer lâ ykhradjoû bekheyr.*

— Effets, روبا *roubâ,* مال *mal,* املاک *ámlâk* (*Voyez* HARDES, MEUBLES, PROPRIÉTÉS).

EFFENDY, افندی *éfendy.*

EFFICACE, قادر *qader,* مقتدر *moqtader,* کافی *kâfy,* موثّر *mouessír,* فاعل *fâ'il,* عامل *a'âmil.*

EFFICACEMENT, محکم *mouhkem,* کافیاً *kâfyânn.*

EFFICIENT, فاعلی *fâ'aly.*

— Cause Efficiente, علّه فاعلیه *i'lléh fâ'alyéh.*

EFFIGIE (*Voyez* PORTRAIT).

EFFILÉ (*Voyez* FRANGE).

Il s'est EFFORCÉ, جهد *djehed,* اجتهد *êdjtehed, êgtehed.*

EFFORT, اجتهاد *ádjtihâd,* جهد *djehd, djouhd,* pl. جهود *djouhoud.*

— Il a employé tousses Efforts, اخدم بجمیع جهدی *ékhdem be-djemy' djouhd-ho.*

EFFRACTION, هرس *hers, hours* (*Voyez* BRISEMENT, BRISURE).

Effrayant, فزيع *fezy'*, فجيع *feddjy'*, مفجّع *mefeddji'*.

Effrayé, مفجـــع *mofedjè'*, متخوف *matkhaouf*, مفزّع *mofezzè'*, مرهوب *marhoub* (*V.* Craintif).

Il a Effrayé, فزّع *fezzaa'*, فجّع *faddjaa*, راع *râ'*, خيّف *khayyaf*.

— Il s'est Effrayé, انفزع *énfedja'*, ارتاع *értâ'* (*V.* Il a Craint).

Effroi, تفزيع *tefzy'*, روع *raou'*, روعه *raou'ah* (*Voyez* Crainte).

Effronté, غير الحيا *ghayr él-hayâ*, قليل الحيا *qalyl él-hayâ*.

Effroyable (*V.* Effrayant).

Effusion, صبّ *sabb*, صبّه *sebbéh*, افراغ *ifrâgh*.

—Effusion de sang, سفك الدمّ *sefk éd-damm*.

Egal, سوا *saouâ*, مسوى *mesaouey*, متساوى *motsâouy*.

— Cela m'est tout à fait Egal, ما عـــلـــى بالـــى شـــى *mâ a'lä bâl-y chy*.

Il a Egalé, سوى *saouä*, ساوا *saouey*, *sâouâ*.

Egalement, سوا سوا *saouâ-saouâ*, بالسويه *be-'s-souyéh*.

Egalité, تسويه *tessaouyah*, *tessouyéh*, سويه *saouyéh*.

Egard, خاطر *khâttr*, *khâttir*, وقر *ouqer*, كرامه *kerâmih*, تفضيل *tefdyl*.

— A ton Egard, فى حقّك *fy haqq-ak*, فيك *fy-k*.

— Par Egard pour lui, بخاطرهُ *be-khattr-ho*, من شانهُ *min chân-ho*, مشانهُ *michân-ho*, بكرامتهُ *be-kerâmit-ho*, لخاطرهُ *li-khâttr-ho*.

— Il a eu Egard à mes paroles, ردّ بالهُ لكلامى *redd bâl-ho li-kelâm-y*.

—J'ai eu pour vous des Egards, فضّلتكـــم *faddalt-koum*..

Egaré, ضايع *dây'*, مضيّع *moddayy'*, تالف *tâlef*.

Il a Egaré, ضيّـــع *dayya'*, اتلف *étlaf*.

—Il s'est Egaré, تاه *tâh*, تلف *teléf*, ضاع *dâa'*.

Egarement, تيه *tyéh*, *tyh*.

— Vallée de l'Egarement (lieu d'Egypte), وادى التيه *Ouâdy 't-Tyh*.

Egayé, فارح *fâréh*, مفرّح *moferréh*.

Il a Egayé, فرّح *ferrah*.

— Il s'est Egayé, فرح *ferah*, افرح *éfrah*, تفرّح *teferréh*.

Eglise, كنيسه *kenyssah*, *konaysséh*, pl. كنايس *kenâyss*, *kanâyss*; دير *déyr*, pl. ديوره *dyourah*.

EGORGÉ, مذبّح *modabbéh*, مقطول *maqtoul*.

Il a EGORGÉ, قطل *qattel*, ذبح *dabah*, ذبّح *dabbèh*.

— Egorge! (imp.) اذبح *édbèh!* (en berbere ارلو *ézlou!*)

EGOUT, بلوعه *bellou'ah*, plur. بلالیع *belâly'*.

EGRATIGNÉ, مظفّر *modaffer*.

Il a EGRATIGNÉ, ظفر *daffer*.

EGRATIGNURE, تظفير *tedfyr*.

EGYPTE, برّ مصر *barr Masser*, برّ المصر *barr él-Masr*, مصر *Masser*, *Masr*, *Mesr*, الاقاليم المصريه *él-âqâlym él-Masryéh*.

— Haute-Egypte, الصعيد *és-Sa'yd*.

— Basse Egypte, الريف *ér-Ryf*, البحريه *él-Baharyéh*, *él-Bahryéh*.

EGYPTIEN, مصرى *masry*, *mesry*, pl. مصريين *masryyn* (*V.* COPHTE).

EH! (interj.) يا *ya!* ايها *éyohâ*, اخ *ákh*, ده *deh!*

Il s'est ELANCÉ, صدم *sadam*, رمى نفسهُ *ramä nafs-ho*.

ELARGI, موسّع *mouessè'*, معرّض *mo'arredd*.

— (mis en liberté), مسّرح *mossarrèh*.

Il a ELARGI, وسّع *ouassaa*, *ouassè'*, اعرض *á'radd*.

— (il a mis en liberté), سرّح *sarrah*.

ELARGISSEMENT, توسّيع *touessy'*, تعريض *tea'rydd*.

— (mise en liberté), تسريح *tesryh*.

ELCHE (pl. d'Esp.), الش *Élch*.

ELECTION (*Voyez* CHOIX).

ELECTUAIRE, تنقيه *tanqyoh*, ربّ *robb*.

ELÉGAMMENT, لطيفًا *laltyfânn*, ظريفًا *zeryfânn*.

ELÉGANCE, لطيفه *lattyféh*, ظرافه *zerâféh* (*Voy.* AGRÉMENT).

ELÉGANT (*Voyez* AGRÉABLE, BIEN FAIT).

ELÉMENT, اصل *ásl*, pl. اصول *âussoul*, ركن *rokn*, plur. اركان *árkân*.

ELÉPHANT, فيل *fyl*, pl. افيال *âfyâl*, فيال *fyâl*.

— Dent d'Eléphant, سن الفيل *sinn él-fyl*.

ELÉPHANTIASIS, جدام *djoudâm*, داء الفيل *dâ 'l-fyl*.

ELÉPHANTINE (île de la h. Eg.), جزيرة اسوان *djezyrét-Assouân*.

ELÉTHUYA (anc. v. d'Egypt.), الكاب *él-Kâb*.

ELÉVATION, رفاعه *refâ'ah* (*V.* ERECTION).

Elève, مرتّب *moratteb* (*Voyez* Disciple, Ecolier, Apprenti).

Elevé (haussé), مقوم *meqoum*, مرفوع *merfou'*, رفيع *refy'* (*Voyez* Haut).

— (nourri), مرتّب *moratteb*.

— Bien Elevé, متادّب *motâddeb*.

— Mal Elevé, غير متادّب *ghayr motaddeb*, قليل الادب *qalyl êl-âdeb*.

Il a Elevé (mis en haut), رفع *rafaa*, اقام *âqâm*.

— (donné de l'éducation), رتّب *ratteb*, ادّب *âddeb*.

— (nourri), ربّى *rabbä*.

— Il a été Elevé en dignité, كبر فى دراجه *kabar fy derâdjeh*.

Elie (n. pr.), اليا *Êlyâ*.

Elif (*Voyez* A).

Elixir, الاقصير *êl-êqsyr*, اقصير *êkhsyr*, الاكسير *êl-eksyr*.

Ellahoun (v. d'Egypt., l'anc. *Ptolemaïs Arsin.*), الاهون *Êlâhoun*.

Elle, هى *hy*, *hye*, *hya*.

— Elle-même, هى بنفسها *hye be-nefs-hâ*, هى بذاتها *hye be-zât-hâ*.

— A Elle, لها *le-hâ*, *li-hâ*, ليلها *lyl-hâ*.

— Elles, هم *houm*, همن *houman* (هنّ *hounn* en arabe littéral).

— Elles-mêmes, هم بانفوسهم *houm be-ônfous-houm*, هنّ بذاتهنّ *hounn be-zât-hounn*.

Eloge, مدح *medh*, حمد *hamd*, شكر *chokr*, pl. شكور *chekour*.

— Il a donné des Eloges (*Voy.* Il a Loué).

Eloigné, بعيد *be'yd*, *ba'yd*, باعد *bâ'id*.

Il a Eloigné, بعّد *ba'ad*, ابعد *êbaad*.

— Il a été Eloigné, بعد *ba'd*.

Eloignement, بعاد *bi'âd* *Voy.* Distance).

Eloquemment, بالفصاحه *be-'l-fessâhah*.

Eloquence, فصاحه *fessâhah*.

Eloquent, فصيح *fassyh*, plur. فصاح *fassâh*.

Elu, مختار *mokhtâr*.

Il a Elu (*Voyez* Il a Choisi).

Email, جاز *djâz*, مينا *myná*.

Emancipation, اطلاق *âtlâq*, تسريح *tesryh*.

Emancipé, مطلوق *matlouq*.

Il a Emancipé, اطلق *êtlaq*, سرّح *serrah*.

— Il s'est Emancipé, تعدّى الحدود *te'addey 'l-hadoud*.

EMBALLÉ, مستّق *mostaff.*

Il a EMBALLÉ, استّق *éstaff.*

Il s'est EMBARQUÉ, ركب الـمركب *rekeb él-merkeb.*

EMBARRAS, بلا *belá*, pl. بلايا *belâyá ; صدعه sada'ah.*

EMBARRASSANT, صادع *sâdè'.*

EMBARRASSÉ, مصدوع *mesdou'.*

Il a EMBARRASSÉ, صدع *sada'.*

— Tu abattras cette tente qui nous Embarrasse, هذه الخيمه الّى صدعتنا تطيحها *hadéh 'l-kheyméh élly sada't-nâ tettyyh-hâ.*

EMBELLI, مجمّل *modjemmel*, مزين *mozéyn*, محسّن *mohassen.*

Il a EMBELLI, جمّل *djammal*, حسّن *hassan*, زيّن *zayyen.*

EMBELLISSEMENT, تجميل *tedjemyl*, زنيه *zeynéh.*

EMBOUCHURE d'un fleuve, فمّ *foumm* (*Voyez* BOUCHE).

EMBOURBÉ (*Voyez* BOUEUX, CROTTÉ).

Il a EMBOURBÉ, اوحل *éouhal* (*Voy.* Il a CROTTÉ).

— Il a été Embourbé, تطيّن *tetleyyenn.*

EMBRANCHEMENT de chemins (*Voy.* CARREFOUR).

EMBRASÉ (*Voyez* BRULÉ).

— Charbon Embrasé (*Voyez* Charbon ardent).

Il a EMBRASÉ (*Voyez* Il a ALLUMÉ, Il a BRULÉ).

EMBRASEMENT, اشعال *ichi'âl*, حرقه *hareqah*, اشعال *ícha'al.*

Il a EMBRASSÉ, عانق *a'ânaq*, باس *bâss.*

— Elle a Embrassé sa mère et l'a couverte de baisers, عانقت امّها و كثرت بالبوس عليها *a'ânaqét ômm-hâ ou-ketherét be-'l-bouss a'lay-hâ.*

EMBRASSEMENT, بوس *bouss*, عانقه *a'âneqah.*

EMBRYON, جنين *djenyn*, جنى *djeny* (*Voyez* AVORTON).

EMBROUILLÉ, مخلوط *makhloutt*, مفسّد *mofassed.*

Il a EMBROUILLÉ, فسّد *fassad* (*Voyez* Il a BROUILLÉ).

EMBUCHE, تكمين *tekmyn.*

— Il a dressé des Embûches, كمّن *kammen.*

EMERAUDE, زمرد *zemroud*, *zomrod*, زمّرد *zemerred*, زبرجد *zeberdjed* (en berbere سيدى *seydy*).

EMESSE (v. de Syrie), حمص *Hems.*

Il a EMIGRÉ, رحل *rahal*, ارتحل *ertehâl.*

EMINENCE (*Voyez* HAUTEUR).

— Son Eminence (t. honor.), (*Voyez* Son Altesse).

EMINENT (*Voyez* HAUT).

EMIR (*Voyez* PRINCE).

EMMAILLOTTÉ (*Voyez* ENVELOPPÉ).

Il a EMMAILLOTTÉ (*Voyez* Il a ENVELOPPÉ).

EMMENÉ, مرفوع *merfou'.*

Il a EMMENÉ, رفع *rafa'.*

EMOTION, تحريك *tahryk.*

— du cœur, رقة القلب *riqqét êl-qalb.*

EMPALÉ, مخزوق *makhzouq*

Il a EMPALÉ, خزق *khazaq*, خزق *khazzaq*, خوزق *khaouzaq.*

— Il a été Empalé, خُرق *khouzeq*, انخـــزق *énkhezeq*, تخوزق *tekhouzaq.*

EMPAN, شبر *chebr*, pl. اشبار *échbâr.*

— Deux Empans, شبرين *chebréyn.*

Il s'est EMPARÉ, مسك *missek*, تملك *temellek.*

EMPÊCHÉ, ممنوع *memnou'.*

Il a EMPÊCHÉ, منع *mena'*, *manaa*, امتنع *émtinaa.*

— Je ne puis m'Empêcher de t'aimer, لازمنى نحبك *lâzoum-ny nehobb-ek.*

—Il ne put s'Empêcher de rire, لا يستطيع ان لا يضحك *lâ ystatty' ênn lâ yeddahak.*

EMPÊCHEMENT, منع *mené'.*

EMPEREUR, سلطـــان *soultân*, pl. سلاطين *selâttyn*; بادشاه *pâdichâh*, *pâdchâh*, بادشا *bâdchâ* (en berbere اگليد *aguillyd*).

EMPIRE, دولة *doulah*, *doulèh*, مشيخه *mochykah* (*V.* ROYAUME).

EMPLATRE, مرهم *merhem*, لزقه *lazqah*, لصقه *lousqah*, ضماد *demâd.*

— Il a mis un Emplâtre, ضمد *damed.*

EMPLETTE (*Voyez* ACHAT).

— Il a fait une Emplette (*Voy.* Il a ACHETÉ).

EMPLI, مملو *memlou*, ممتلى *memtely*, ملان *melân*, معمر *mo'ammer.*

Il a EMPLI, ملا *melâ*, املا *émlâ*, امتلا *émtelâ*, عمّر *a'mmar.*

— Emplis! املى *émly!* (en berbere چار *tchâr*).

EMPLOI (usage), استعمال *isti'mâl.*

— (charge, fonction), (*Voyez* ces mots).

— (occupation), شغل *choghl.*

Employé (mis en usage), مستعمل *mosta'mel.*

— (commis), (*Voyez* ce mot).

Il a Employé, استعمل *êsta'mel*, شغّل *chagghal.*

Empoisonné, مسمّم *mosammem.*

— Vent Empoisonné et pestilentiel, سموم *samoum.*

Il a Empoisonné, سمّ *semm*, سمّم *semmem, sammem.*

— Il a été Empoisonné, تسمّم *tesammem.*

Empoisonnement, تسميم *tesmym.*

Emporté, مرفوع *merfou'.*

— de colère, غاضب *ghâddeb* (*Voyez* Colère, qui est en Colère).

Il a Emporté, رفع *refa'.*

— Il s'est Emporté de colère (*Voyez* Il s'est mis en Colère).

— Il l'a Emporté sur les autres, قهر على بعضهم *qahar a'lä ba'd-houm.*

Emportement, مغضوب *maghdoub* (*Voyez* Colère).

Empreint, مطبوع *metbou'*, مختوم *makhtoum.*

Il a Empreint, طبع *tabaa*, ختم *khatam.*

Empreinte, طبع *tobè'.*

Empressé, عجيل *a'djyl*, مستعجل *mesta'djel.*

Il s'est Empressé, استعجل *êsta'djel.*

Empressement, عجل *a'djl, a'djel, a'guel.*

— Avec Empressement, عجلاً *a'djelânn*, بالعجل *bï-'l-a'djel, be-'l-a'guel.*

Emprisonné, محبوس *mâhbouss*, مسجون *masdjoun.*

Il a Emprisonné, سجن *sedjen*, حبس *habass*, حابس *hâbess.*

Emprisonnement, سجون *soudjoun*, حبس *habs*, سجن *sedjn.*

Emprunt, سوال *souâl*, تسليف *teslyf.*

Il a Emprunté, سال *sâl*, تسلّف *tessellef*, استلف *êstelef*, اخذ بالدين *âkhad be-'d-déyn*, استقرض *êstaqradd.*

— Il a Emprunté à intérêts, تسلّف بالفايدة *tessellef be-'l-fâydéh.*

Emu, محرّك *moharrek.*

Il a Emu, حرّك *harrak.*

— Il a été Emu, تحرّك *te-harrak.*

En (prép.), فى *fy*, بـ *be*, الى *îlä* (*Voyez* Dans).

— Je demeure En ville, نسكن فى المدينه *neskoun fy-'l-medyneh.*

— Je vais En mer, نسير الى البحر *nessyr îlä 'l-hahar.*

— En bas (*Voy.* Bas).

— En dedans, من داخل *min dkhel* (*Voy.* Dedans).

— En dehors, من خارجاً *min khârdjânn* (*Voyez* Dehors).

— En dessous (*Voy.* Dessous).

— En dessus (*Voy.* Dessus).

— En Dépit (*Voyez* Dépit).

— En faveur (*Voy.* Faveur).

— En présence (*Voyez* Présence).

— En vertu de (*Voyez* Vertu).

— En déjeunant, فى الفطور *fy 'l-fottour.*

— Il a agi En ami, فعل كيف صاحب *faal kyf sâheb.*

— Il s'est En allé, مضى *maddä*, انصرف *ênsaraf* (*Voyez* Il s'en est Allé, Il est Parti).

En (pron.), منهُ *min-ho*, عنهُ *an-ho*, منها *min-hâ*, منهم *min-houm.*

— En reviens-tu? ترجعشى منهُ *terdja'-chy min-ho?*

— En veux-tu? تحبّشى منهُ *tehobbe-chy min-ho?*

— Il vous En donnera, يعطى لكم منهُ *ya'tty le-koum min-ho.*

— Qu'En dis-tu? اش تقول منهُ *êch teqoul min-ho?*

Encan, بيعه *beya'ah*, دلال *dalâl.*

Il a Enceint (*Voyez* Il a Entouré).

Enceinte (subst.), (*Voy.* Circonférence, Circonvallation).

— (adj. fém.), حابله *hâbeléh*, حبله *habléh*, حامله *hâmeléh.*

— Elle a été Enceinte, حلت *hamelét*, حبلت *habelét.*

Encens, لبان *lebân*, *lobân*, لوبان *loubân*, البان *élbân.*

Encensoir, مبخور *mebkhour*, مبخره *mebkhorah* (*Voyez* Cassolette).

Enchaîné, مقيّد *moqayyed.*

Il a Enchaîné, قيّد *qayyad*, سلسل *selsel.*

Il a Enchanté (par magie), رقّى *raqqä*, *raqqey.*

— (fait plaisir), عجّب *a'ddjab.*

ENCHANTEMENT magique, رقوة *reqouéh.*

— (plaisir), تعجيب *ta'djyb.*

ENCHANTEUR (*V.* MAGICIEN).

— de serpens, حاوى *hâouy.*

ENCHÉRI, غالى *ghâly.*

Il a ENCHÉRI (v. a.), غلّى *ghalley.*

—(v.n.), il est Enchéri, غلا *ghalâ.*

— Le blé est Enchéri de trois pour cent, غلا القمح بثلاثه فى المية *ghalâ 'l-qaméh be-thelâtthéh fy-'l-myéh.*

ENCHIFFRENÉ, مزكوم *mezkoum.*

ENCLIN, مايل *máyl*, قاصد *qâssed.*

— Il a été Enclin, مال *mâl*, قصد *qassad.*

ENCLOS (subst.), سياج *syâdj*, pl. سوايج *souâydj* (*V.* CLÔTURE, CIRCONVALLATION).

ENCLOS (part.), مسدود *mesdoub*, مزروب *mazroub.*

Il a ENCLOS (*V.* Il a ENTOURÉ, Il a CLOS).

ENCLOUÉ, مسمّر *mossammer.*

Il a ENCLOUÉ (*V.* Il a CLOUÉ).

ENCLUME, زبرة *zebrah*, بوقرنيه *bou-qouruyah*, بقرنيه *bouqornyah* (en français *bigorne*), سندان *sindân*, pl. سناديـــن *senâdyn.*

ENCORE, كمان *kemân*, كمانا *kemânê*, ايضاً *áyddân*, انت *ênnyt*, لساعه *lisâ'ah*, ما زال *má-zâl.*

— Pas Encore, لـيسّا *lyssâ*, لسّا ما *lissâ mâ.*

— Encore un peu, كمان شويه *kemân chouyéh.*

— Il est Encore debout, ما زال قايم *má-zâl qâym.*

— Tu es Encore Couché! انت لساعه راقد *ênt li-sâ'ah râqed!*

— Vous n'êtes pas Encore partis! لساعه ما سافرتوشى *li-sâ'ah mâ sâfertou-chy!* ليسّا ما ذهبتوش *lyssâ mâ dahabtouach!*

Il a ENCOURAGÉ, قوّى القلب *qaouey 'l-qalb.*

ENCRE, مداد *medâd*, حبره *hebrah*, حبر *hebr*, دوا *deouâ*, *daouâ* (en berbere سماغ *simâgh*).

ENCRIER, دوايـــه *daouâyéh*, *deouâyah*, pl. دوايات *daouâyât*; محبره *mohibrah.*

— Couvercle de l'Encrier, غطا الدوايه *ghattâ-'d-daouâyéh.*

ENDETTÉ, مدين *modéyn* (*Voy.* DÉBITEUR).

Il s'est ENDETTÉ, تداين *tedâyenn*, ادّان *éddân*, استدان *estedân.*

ENDOMMAGÉ, مفسّد *mofassed*.

Il a ENDOMMAGÉ, فسد *fassad* (*Voyez* Il a causé du Dommage).

ENDORMI, نايم *nâym* (*Voyez* ASSOUPI).

Il s'est ENDORMI, استنعس *éstenaass* (*Voyez* Il s'est ASSOUPI).

Il a ENDOSSÉ un vêtement, لبس *lebess*.

— une lettre de change, كتب على ظهرها *katab a'lä dahr-hâ*.

ENDROIT, موضع *moudda'*, *modda'*, pl. مواضع *mouâddè'*; مكان *maqân*, pl. اماكن *âmâken*.

ENDUIT (part.), مدهّن *modahhen*.

Il a ENDUIT, دهّن *dahhan*.

ENDURCI, متقسّى *motqassy*.

Il a ENDURCI (*V.* Il a DURCI).

— Il s'est Endurci, قاسى *qâssey* (*Voyez* Il s'est Durci).

Il a ENDURÉ, حمل *hamel*, تحمّل *tehammel*, لاقى *lâqä*, *lâqey*, قاسى *qässä*, *qassey*.

ENERGIE, قوة *qaouéh*, شدّ *chid déh*.

ENERGIQUE, قوى *qaouy*, شديد *chedyd*.

ENERVÉ, ناحل *nâhel* (*Voyez* EFFÉMINÉ).

Il a ENERVÉ, انحل *énhal* (*V.* Il a EFFÉMINÉ).

ENFANCE, صغر *soghr*, طفوليه *toufoulyéh*, صباوة *sabâouéh*.

ENFANT, ولد *oueled*, pl. اولاد *oulâd*, *aoulâd* (en berbere اقشيش *âqchych*), (*Voyez* FILS, FILLE, GARÇON).

— Petit Enfant (nourrisson), تربيه *terbyah*, *terbyéh*.

ENFANTÉ, مولود *mouloud*.

Elle a ENFANTÉ (*Voyez* Elle est ACCOUCHÉE).

ENFANTEMENT, ولاد *oulâd*, توليد *touelyd*, ميلاد *mylâd*, مولد *mouled* (*Voyez* ACCOUCHEMENT), (en berbere اتارو *âtârou*).

— Douleurs de l'Enfantement, طلق *talq*.

— Elle est dans les douleurs de l'Enfantement, اخدها الطلق *âkhad-hâ 't-talq*.

ENFER, جهنّم *djehennam*, *guehennam*, *gehennem*, pl. جهنمه *djehennemah*; جحيم *djehym*, نار *nâr*.

ENFERMÉ, مقفول *maqfoul*, محبوس *mahbouss*, مخزون *makhzoun* (*Voyez* CLOS).

Il a ENFERMÉ, قفل *qaffel*, خزن *khazann*, حبس *habess* (*Voy.* Il a CLOS).

Il a ENFILÉ, لزهم *lezhem*, طعن *ta'ann*, عدّى *a'ddü*, لظم *lazzam*.

—une aiguille, عبّر الخيط فى الابرة *a'bber él-kheytt fy 'l-ábreh*.

ENFIN, اخيراً *ákhyrânn*, بالاخر *be-'l-ákhir*, غايتهُ *ghâyét-ho*.

ENFLAMMÉ, مشعول *mechoucul*, ملهّب *molahheb*, ملتهب *moltéheb*, ملهوب *malhoub* (*Voyez* BRULE).

Il a ENFLAMMÉ, لهّب *lahhab* (*Voy.* Il a ALLUMÉ, Il a BRULÉ).

— Il s'est Enflammé, تلهّب *telahhab*, التهب *éltahab* (*Voyez* Il a BRULÉ).

ENFLÉ, منفوخ *menfoukh*.

Il a ENFLÉ (v. a.), ورم *ouarram*, نفخ *nafakh*, نفش *nefech*.

— Il s'est Enflé (v. n.), انتفخ *êntafakh*, تورّم *touerrem*.

ENFLURE, ورم *ouerm*, pl. اورام *âourâm*, نفخه *nefekhah*.

ENFONCÉ, غارق *ghâriq*, مغروق *maghrouq*, غايص *ghâyss*.

Il a ENFONCÉ, غرق *gharaq*.

— Il a été Enfoncé, غُرق *ghoreq*, انغرق *éngharaq*, غاص *ghass*.

— Il a Enfoncé la porte, قلع الباب *qala' 'l-bâb*, خلع الباب *khalá 'l-bâb*, طبش الباب *tabach él-bâb*.

ENFREINT, مهتوك *mahtouk*.

Il a ENFREINT, هتك *hatak*.

Il s'est ENFUI, هرب *harab*.

ENFUMÉ, مدخّن *modakkhenn*.

Il a ENFUMÉ, دخّن *dakkhaun*.

Il a ENGAGÉ, حرّص *harrass* (*Voyez* Il a INVITÉ, Il a CONVIÉ).

— Je vous Engage à vous tranquilliser, نحرّص عليكم باش تسكنوا *naharress a'laï-koum bâch teskenoû*.

ENGAGEMENT, عقد *e'qd*.

ENGENDRÉ (*Voyez* ENFANTÉ).

Il a ENGENDRÉ, ولّد *ouallad* (*Voyez* Elle a ENFANTÉ).

— (au fig.), il a causé (*Voy.* ce mot).

ENGLOUTI, مغرّق *mogharreq*, ملقوف *malqouf* (*Voyez* AVALÉ).

Il a ENGLOUTI, Il a ENGOUFFRÉ (*V.* Il a AVALE, Il a ABIMÉ).

— Il s'est Englouti, تغرّق *tegharraq* (*Voyez* Il a été ABIMÉ).

ENGOURDI, مخدور *makhdour*.

Il a ENGOURDI, اخذر *ákhdar*.

ENGOURDISSEMENT, خذر *khedr*.

Il a ENGRAISSÉ (v. a.), سمّن *sammenn*, علف *a'laf*.

— (v. n.), سمن *samenn*.

Il a ENGROSSÉ, حبل *habal*.

— Engrossée, محبله *mohabeléh* (*Voyez* ENCEINTE).

Il a Enhardi, جسّر *djassar* (*Voyez* Il a Encouragé).

Enivrant, مسكّر *mosakker*.

Enivré (*Voyez* Ivre).

Il a Enivré سكّر *sakkar*.

— Il s'est Enivré, سكر *sakar*, *souker*, انسكر *énsaker*, تسكّر *tessakker*, استكر *éstakar*, انفشل *énfechel*, استسكر *estaskar*.

Il a Enjoint, فاوض *fâouadd*, وصى *ouessä*, فرض *feredd*.

Il a Enjolé, منّى *mennä*, ملّس *mellass*, محلس *mahalass* (*V.* Il a Alléché, Il a Caressé, Il a Flatté, Il a Abusé).

Enjolivé, مزيّن *mozeyyen*.

Enjolivement, زينة *zéyneh*.

Enjoué, فرحان *ferhân*.

Enjouement, فرحة *ferhah*.

Enlevé, مفكوك *mafkouk*, مغصوب *maghsoub*.

Il a Enlevé, زول *zaouel*, رفد *refed*, نهب *neheb*, رفع *rafa'*, شال *châl*, فكّ *fekk*, غصب *ghassab*.

— On m'a Enlevé tout ce que je possédais, فكّوا عنّي ما لي كلّه *fekkoû a'nn-y mâ l-y koll-ho*.

Enlèvement, رفع *refa'*, غصب *ghasb*, خطف *khetf*.

Ennemi, عدو *a'dou*, pl. اعدا *ê'dâ* (en berbere داعدو *dâ'adou*).

Ennobli, مشرّف *mocherref*.

Il a Ennobli, شرّف *charraf* (*Voyez* Il a Anobli).

Ennui, زعل *zé'el*, تقليق *teqlyq*.

Ennuyé, زعلان *zé'elân*, متقلق *motqalleq*, ضجران *dadjerân*.

Il a Ennuyé, قلّق *qallaq*.

— Il s'Ennuye, هو زعلان *houe zé'elân*, تمسمس *temesmess*.

— Je m'ennuye, انا زعلان *ânâ zé'elân*, انا دشيت *ânâ deschyt*.

Ennuyeux, قالق *qâleq*, مقلق *meqalleq*, متزعل *motza'el*.

Enoch (n. pr.), ادريس *Édryss*.

Enoncé, مبيّن *mobeyyen*.

Il a Enoncé, بيّن *bayyan*, فسّر *fassar*.

Enonciation, تبيين *tebeyyn*.

Enorgueilli, متكبّر *motkabber*.

Il s'est Enorgueilli, فخر *fakhar*, تكبّر *tekabber*.

Enorme, كبير جدًّا *kebyr djeddânn*, عظيم قباله *a'zzym qobâlah*, عظيم بالزاف *a'zzym bi-'z-zâf*.

Enormité, عظيمه *a'zzyméh*.

Enquête, استخبار *istekbâr*, تفتيش *tefetych*, فحاص *fehâss*.

Il s'est Enquis, استفحص *estafhass* (*Voy.* Il a Cherché).

ENRACINÉ, اصيل *ássyl.*

— Il s'est Enraciné, تاصل *téâssel*, شلش *chelech*, شرش *cherech.*

ENRAGÉ, مكلـــوب *makloub*, مكلّب *mokelleb*, كلبان *kelbân* (en berbere دامسود *dâmassoud*).

— Il a été Enragé, كلب *kelab.*

ENREGISTRÉ, مسجّل *mossedjel*, مكتوب فى الدفتر *maktoub fy 'd-deftar*, مرسوم *mersoum.*

Il a ENREGISTRÉ, سجّل *sedjel*, رسم *ressem*, كتب فى الدفتر *katab fy 'd-deftar*, كتب فى الزمام *katab fy 'z-zemâm*, اورد *âoured.*

ENREGISTREMENT, سجل *sedjel*, مقيل *moqéyl.*

ENRHUMÉ, مسترزح *masterouh.*

— Il s'est Enrhumé, استرزح *ésteraouah*, زكم *zakam*,

ENRICHI, مغنى *moghanny.*

Il a ENRICHI, اغنى *éghney.*

— Il s'est Enrichi, غنى *ghanä*, استغنى *éstaghnä*, رزق *rezaq.*

ENROUÉ, باحّ *bâèh*, مبحوح *mabehouh, mabhouh.*

— Il a été Enroué, بحّ *baah.*

ENSACHÉ, مكيّس *mokeyyess.*

Il a ENSACHÉ, كيّس *kayass.*

ENSANGLANTÉ, مضرّج بالدمّ *moddarredj be-damm.*

Il a ENSANGLANTÉ, ضرّج بـدمّ *darradj be-'d-damm*, مرّغ *marragh.*

ENSEIGNE (*Voyez* DRAPEAU, BANNIÈRE, ECRITEAU).

Il a ENSEIGNÉ, درّس *derress*, اعلم *â'alem*, تعلّم *ta'allem* (*Voyez* Il a APPRIS).

ENSEIGNEMENT, درس *ders*, تعليم *taa'lym*, pl. تعاليم *te'âlym*; تعليم *ta'allym.*

ENSEMBLE, معاً *ma'ânn*, ساوا *sâouâ*, سـوا سـوا *saouâ-saouâ*, جميعاً *djemya'ânn*, جميع *djemy'*, مع بعضهم *ma' ba'dd-houm.*

ENSEMENCÉ, مزروع *mezrou'.*

Il a ENSEMENCE, زرع *zara'.*

ENSENA (v. d'Eg., l'ancienne Antinoë), انصنا *Ênsenâ.*

ENSEVELI, مكفون *mekfoun.*

Il a ENSEVELI, كفن *kefenn.*

ENSEVELISSEMENT, كفن *kefn.*

ENSUITE, امّا بعد *âmmâ-baad*, وبعد *ou-baad*, ثـــمّ *thoumm*, *tsoumm*, *soumm*, امّا *âmmâ*, ساعه *sâ'ah* (*Voy.* APRÈS).

Il a ENTAMÉ une affaire, فتح *fatah*, ابتدا *ebtedâ*, خمش *khamech*, تخمّش *tekhammech*.

ENTASSÉ, مجموع *medjmou'*, مملوم *memloum*, متكوم *matkaoum*.

Il a ENTASSÉ (*V.* Il a AMASSÉ).

ENTASSEMENT (*Voyez* AMAS).

ENTENDEMENT (*V.* JUGEMENT).

ENTENDU, مسموع *mesmou'*, مفهوم *mefhoum*.

— en affaires, فاهم *fahim* (*V.* HABILE, ADROIT).

Il a ENTENDU, فهم *fehem*, نصت *nesset* (*Voy.* Il a ECOUTÉ).

— M'Entends-tu? اى فهمتنى *êy fehemt-ny?* هل سمعتنى *hel sama'at-ny?*

— Tu n'as pas Entendu? ما فهمتيش *mâ fehemty-ch?*

— N'a-t-il pas Entendu? الم سمع *ê-lam-sama'?*

ENTÉ, مطعوم *malta'oum*.

— Arbre Enté, شجره مطعومه *chadjerah malta'oumèh*.

Il a ENTÉ un arbre, طعم الشجره *taam êch-chadjerah*.

ENTERRÉ, مطموم *matmoum*, مقبّر *moqabber*, مدفن *modaffen*, مدفون *madfoun*.

Il a ENTERRÉ, قبّر *qabbar*, دفن *defenn*, طمّ *tamm*, الحد *êlhad*.

ENTERREMENT, جنازه *djenâzéh*, pl. جنايز *djenâyz*, تجنيز *tedjenyz*, دفن *defn*, مقبره *maqberah* (en berbere ثهديلت *thimdylt*).

ENTIER, كامل *kâmel*, *kâmil*, تمام *temâm*, تمّام *temmâm*, كل *koll*, *koull*.

ENTIÈREMENT, بالتمام *bi-'t-temâm*, بالكلّيه *bi-'l-kollyèh*.

Il a ENTONNÉ (mis dans un tonneau), صبّ فى البرميل *sabb fy 'l-barmyl*.

ENTONNOIR, لنبوط *lenboutt*, قمع *qoma'*.

ENTORTILLÉ, مفتول *maftoul* (*V.* ENVELOPPÉ).

Il a ENTORTILLÉ, فتل *fetel*, كعوك *ka'ouk* (*V.* Il a ENVELOPPÉ).

A l'ENTOUR, بدور *be-dour*, دوّر *daouer*, دايز *dâyr* (*Voy.* AUTOUR).

— Les alentours (*Voyez* ENVIRONS, ALENTOURS).

Il a ENTOURÉ, دوّر *daouar*, حاول *hâoual*, دار *dâr*, حوّط *haouatt*, احاط *êhâtt*.

— d'une haie, زرب *zereb*.

ENTRAILLES (*Voyez* BOYAU).

ENTRAÎNÉ, مجرور *medjrour*, مسحوب *mashoub*.

Il a ENTRAÎNÉ, جرّ *djarr*, سحب *sahab*, جرجر *djerdjer*.

Il a ENTRAVÉ, ضدّ *dadd* (*Voy.* Il a ARRÊTÉ, Il a CONTRARIÉ).

ENTRE, بين *béyn*, *bayn* (en berbere كُيكار *gaygâr*, كُويكار *gouygâr*).

— Entre nous, بيننا *béyn-nâ*.

— Entre vous, بينكم *béyn-koum*.

— Entre eux, Entre elles, بينهم *béyn-houm*.

ENTRE, داخل *dâkhel*.

Il est ENTRÉ, دجل *dakhal*.

— Entre! ادخل *ôdkhoul!* (en berbere اكشيم *êkchym!*).

—Il a fait Entrer, ادخل *êdkhal*.

ENTRÉE, دخول *dokhoul*.

Sur ces ENTREFAITES, في تلك الاحوال *fy tilk êl-âhouâl*.

ENTREMETTEUR de débauche, محرّص *maharrass*; fém. محرّصه *maharrasséh*.

Il a ENTREMIS, احمل *êhmal*.

— Il s'est Entremis, وقف بين *ouaqaf bayn*, اشتبك *êchtebek*.

Par l'ENTREMISE, بالطريق *be-'l-taryq*, بيد *be-yd*.

ENTREPONT, عنبر *a'nber*.

ENTREPOSÉ, مطروح *mattrouh*.

Il a ENTREPOSÉ, طرح *tarah*.

ENTREPÔT, مطرح *mattrah*, pl. مطارح *mattârèh*.

Il a ENTREPRIS, جهد في *djehad fy*, مدّ يدهُ الى *madd yd-ho îlä*, قصد *qassad*.

— N'Entreprends pas cette affaire parce que tu n'y réussirais pas, لا تمدّ يدك الى هذا الامر لاجل ما لا تفلح بهِ *lâ temedd yd-ak îlä hadâ 'l-âmr li-âdjel-mâ lâ teflouh bi-hi*.

ENTREPRISE, حركة *harakah*.

Il a ENTRETENU (conservé), (*Voy.* ce mot).

— (nourri), قوّت *faouatt*.

— Il s'est Entretenu (il a conversé), خاطب *khâtteb*, تكلّم *tekallem*, أتكلّم *êtkallem*.

ENTRETIEN (conservation), (*Voyez* ce mot).

— (conversation), خطاب *khettâb*, حديث *hadîth* (*Voyez* CONVERSATION, DIALOGUE).

Il a ENVAHI, قهر *qahar*, سبى *sebä* (*Voy.* Il s'est EMPARÉ).

ENVAIN, بالبطالة *bi-'l-battâléh*, بغير النفع *be-ghayr ên-nefa'*.

ENVELOPPE, لفه *leffah*, لفافه *lefâféh*, pl. لفايف *lefâyf*.

Enveloppé, ملفوف *melfouf*, مغلوف *maghlouf*.

Il a Enveloppé, لفّ *leff*, لفلف *leflef*, التف *êltef*, التحف *êltahaf*, غلف *ghalaf*.

Il a Envenimé (*Voyez* Il a Empoisonné).

Envers d'étoffe, قفا *qefâ*.

Envers (prép.), نحو *nahou*, الى جهه *îlä djehéh*.

Envie, حسد *hesd*.

— (désir), خاطر *khâttr* (*Voyez* Désir).

— (besoin pressant), تقاضا *teqâddâ*.

Il a Envié, حسد *hassad*, غار *ghâr*.

Envieux, غيور *ghayour*, حاسد *hâssid*.

Environ, قدر *qadr*, نحو *nahou* مقدار *miqdâr* (*Voyez* Autour).

— Il y a aujourd'hui Environ deux mois, اليوم قدر شهرين *êl-youm qadr chaharéyn*.

— Tu y resteras Environ trois heures, تبقى فيه نحو ثلاث ساعات *tebqy fy-hi nahou thelâth sâ'ât*.

Il a Environné (*Voy.* Il a Entouré).

Il a Envisagé, نظر *naddar*, لحظ *lahadd*, *lahazz*.

— Les Environs, حوز *houz* (*V.* Alentours).

Envoi, رساله *ressâlah*, ارسال *îrsâl*.

Il s'est Envolé, طار *târ*.

Envoyé, مرسول *marsoul*, رسول *ressoul*, pl. رسل *roussoul*; مبعوث *mabououth*

Il a Envoyé, رسل *ressel*, ارسل *êrsel*, بعث *baath*, شيع *chaya'*.

— Envoie (imp.), ارسل *êrsel*.

Epais, تخين *tekhyn*, قاصح *qâssèh*, غليظ *ghalydd*, *ghalyzz*, غلاظ *ghilâdd*, *ghilâzz*, عقيد *a'qyd*.

Epaisseur, غلظه *ghildah*, *ghilzéh*, غلظ *ghoulz*.

— Ce mur n'a que deux empans et demi d'Epaisseur, هذا الحيط غلظتهُ بسّ شبرين و نصف *hadâ 'l-haytt ghilzét-ho bess chebréyn ou-nousf*.

Il s'est Epaissi, عقد *a'qad*.

— L'eau gommée s'est Epaissie par la force de la chaleur, من شدّة الحرّ عقدت ما الصمغ *min chiddét êl-harr a'qdét mâ 's-samgh*.

Il a Epargné (ménagé), قصّد *qassad*, قصّت *qassatt*, صمصم *samsam*.

— (pardonné), شفق *chefeq*.

Il a Eparpillé, فرفط *ferfétt*, دري *derey*, *derü*.

EPAULE, كتف *ketf*, *kitf*, pl. كتاف *ketâf*, *koutâf*, اكتاف *âkhtâf*, *êktâf* (en berbere ثيث *thayt*).

EPAULETTE, كتّاف *kouttâf*.

EPÉE, سيف *séyf*, *syf*, plur. سيوف *syouf*, *souyouf* (en berbere لهشع *lemcha'*, pl. لماشيع *lemâchy'*; صبير *sabyr*).

— Ils ont tiré leurs Epées et nous ont frappés, جـــرّدوا سيوفهم و ضـــربـــونـــا *djerredoû syouf-houm ou-darabounâ*.

Il a EPELÉ, هجا *hadjâ*.

EPERDUMENT, بغير قياس *beghâyr qyâss*.

EPERON, شوك *chouk*, شوكه *choukéh*, pl. شوكات *choukât*; مهماز *mehemâz*, *mohmâz*, pl. مهاميز *mehâmyz* (en berbere ثغوردين *thoughourdyn*).

EPERVIER, باشق *bâcheq*, pl. بواشق *bouâcheq*.

EPI, سنبوله *sonboulah*, سنبله *sonbelah*, pl. سنبل *sonbel*, سنابل *senâbel*; سبوله *se'oulah*, pl. سبولات *seboulât*, سبل *-sebel* (en berbere ثدرت *thidert*).

EPICIER (*Voyez* DROGUISTE).

EPICERIE, عطريه *o'ttryéh*, plur. عطريات *o'ttryât*; بهار *behâr*, pl. بهارات *behârât* (*V.* DROGUERIE).

EPIDÉMIE, علّه ساريه *i'lléh sâryéh* (*Voy.* PESTE).

EPIDÉMIQUE, ساري *sâry*.

Il a EPIÉ, عايـــن *a'âyann*, ديدب *daydab* (*Voyez* Il a ESPIONNÉ).

EPILATOIRE, ملقط *melqatt*.

Il a EPILÉ, نتف *netef*.

EPILEPSIE, قرينه *qarynah* (*Voy.* Mal Caduc).

— Il est tombé en Epilepsie, انصرع *ênsara'*.

EPILEPTIQUE (*Voyez* CADUC).

EPINARD, اسبانـــخ *êsbanekh*, سبانخ *sbânekh*.

EPINE, شوكـه *choukeh*, plur. شوك *chouk*, شيوك *chyouk*.

—Epine du dos, سنسول ذا الظهر *sensoul dé-'d-dahar*.

EPINEUX, شايك *cháyk*.

— (au figuré), (*V.* DIFFICILE).

—Affaire Epineuse, شغله صعبه *choghléh sa'abéh*.

EPINGLE, دبّـــوس *dabbouss*, pl. دبابيس *debâbyss*; خلال *khelâl*.

EPIPHI (*Voy.* ABYB).

EPITRE (*Voyez* LETTRE).

EPLORÉ, دموع *damou'*.

EPLUCHÉ, منظوف *mandouf*.

Il a Epluché, نظف *naddaf*, جوجل *djoudjal*.

Eponge, اسفنجه *ésfindjéh*, pl. اسفنج *ésfendj*; نشّاف *naschâf*, pl. نشاشف *nechâchef*; نشافه *neschâféh*, pl. نشافات *neschâfât*.

Il a Eponge, نشف *nachaf*.

Epoque, تاريخ *târykh*.

Epouse, زوج *zoudj*, زوجه *zoudjah*, جوزه *djouzah*, *djaouzah*, *gaouzah*, *gouzah* (*Voy.* Femme), (en berbere تسليت *teslyt*).

Il a Epousé, تزوّج *tezaououdj*.

— Il l'a Epousée, تزوّج بها *tezaouedj be-hâ*, زوّجها *zaouedj-hâ*.

— Elle l'a Epousé, تزوّجت لهُ *tezaouedjét le-ho*.

Epouvantable, فاجع *fâdji'* (*Voyez* Effrayant).

Epouvante فجع *fedja'*, نفض *nefd* (*Voyez* Crainte, Effroi).

Epouvanté, مرعوب *mar'oub* (*Voyez* Effrayé, Craintif).

Il a Epouvanté, ارعب *éraab*, هوّش *haouach*, نفض *nafadd* (*Voy.* Il a Effrayé).

Epoux, زوج *zoudj*, جوز *djaouz*, *gaouz*, *djouz*, *gouz* (*Voy.* Fiancé, Mari), (en berbere دسلى *disly*).

Epreuve, تجريب *tedjryb*, جربه *djarybah*, بلا *belâ*.

Epris, مدود *medoud*, عاشق *a'âcheq*.

Eprouvé, مجرّب *modjerreb*.

Il a Eprouvé, تجرّب *tedjerreb*, عاير *a'âyar*, بلا *balâ*.

— Qu'Eprouves-tu? ايش بك *êy-ch b-ak?*

Il a Epuisé, خلا *khalâ*, فرّغ *farragh*, عزل *a'zal*.

Equilibre, موازنه *mouâzeneh*, معادله *mo'âdeléh*, اعتدال *i'tidâl*.

Equinoxe, اعتدال النهار والليل *i'tidâl ên-nahar ou él-léyl*.

Equipé, مجهّز *modjehhez*.

Il a Equipé, جهّز *djahhaz*.

— un vaisseau, حرج *haradj*.

Equitable, عادل *a'âdel*, رشيد *rachyd*, منصف *mensaf*.

Equitation, ركوب *roukoub*.

Equité, عدل *aadel*, *a'dt*, صدقه *sadqah*, انصاف *ênsâf*.

Equivalent, ساوى *sâouy*.

Ère, تاريخ *tarykh*.

Erection, نصب *nasb*, نصبه *nasbah*, تنصيب *tensyb* (*Voyez* Elévation).

Ergot, ظفر *doufr*, plur. اظفار *idfâr*; مخلاب *moukhláb*, plur. مخاليب *mokhályb*.

Il a ERIGÉ, نصب *nasseb*, *nassab*, اوقف *âouqaf* (*V.* Il a ELEVÉ).

ERMENT (v. de la H.-Egypte,) ارمنت *Êrment*.

ERRANT, هايم *hâym*.

Il a ERRÉ çà et là, هام *hâm*, زحق *zahaq*, زلق *zalaq*.

— (il s'est trompé), ضلّ *dall* (*Voyez* Il s'est ABUSÉ).

— Il a Erré volontairement, استغلط *êsteghlatt*.

ERREUR, غلط *ghalt* (*V.* ABUS).

— Il a été dans l'Erreur (*Voy.* Il s'est ABUSÉ, Il a ERRÉ).

— Il a induit en Erreur, غرّ *gharr*, غالط *ghâlatt* (*V.* Il a ABUSÉ).

ERUDIT (*V.* DOCTE, SAVANT).

ERUDITION, علم *e'lm*. *i'lm*.

ERYSIPÈLE, حمرة *houmrah*, النار القرسيه *én-nâr él-farsyah*.

Tu Es, تكون *tekoun*, تكونى *tekouny*, بتكون *betekoun*, انت هو *ênt houe*, انت *ênt*.

— Es-tu bien portant? انت طيّب *ênt tayyeb?*

ESCALIER, سلّم *sellem*, *soullem*, pl. سلالم *selâlem* (*V.* DEGRÉ).

ESCARMOUCHE, جرّادة *djarradéh*, *garradéh* (d'où le fr. *algarade*).

ESCLAVAGE, عبوديه *a'boudyéh* (*Voyez* SERVITUDE).

ESCLAVE, عبد *a'bd*, plur. عبيد *a'byd*, عباد *i'bâd*; اسير *âssyr*, pl. اسرا *ésrâ*; يسير *yessyr*; مملوك *mamlouk*, pl. مماليك *memâlyk*.

— Femme Esclave, جاريه *djâryéh*, *gâryéh*, pl. جوار *djouâr*, *gouâr*.

—Marchand d'Esclaves, جلّابى *djellâby*.

ESDRAS (n. pr.), عزير *O'zéyr*.

ESNÉH (v. de la H.-Egypte), اسنه *Ésnéh*, اسنا *Êsnê*, *Êsnâ*, اسناى *Êsnây*.

ESPACE, مدّة *meddéh*, مسافه *messâféh*, مضى *maddy*.

— L'Espace de deux mois, مدّة شهرين *meddét chaharéyn*.

ESPAGNE, اندلوس *Andalouss*, الاندلوس *él-Andalouss*, بلاد الاندلوس *belâd él-Andalouss*; ايسبانيا *Iysbânyâ*, سبانيه *Sbânyah*, سبانيا *Sbânyâ*.

ESPAGNOL, اندلوسى *andaloussy*, سبانيولى *sbânyouly*, ايسبانيولى *îysbânyouly*.

ESPÈCE, شكل *chikl*, pl. اشكال *échkâl* (*Voy.* GENRE).

ESPÉRANCE, رجا *redjâ*, *regâ*, رجوة *redjouéh*, امل *émel*.

Il a ESPÉRÉ, رجا *radjâ*, ارتجى

êrtedjä, *êrtedjey*, توكّل *touekkel*, امل *âmel*, ترجّى *tereddjä*.

— Il Espère, يرجو *yerdjou*.

— Si je n'ai rien à Espérer de toi au temps du besoin, je n'ai pas besoin de toi dans la prospérité, اذا كنت ما لا ارجوك فى وقت حاجه فعند الرخا ما لى بقربك حاجه *êzâ kount lâ êrdjou-k fy ouaqt hâdjéh, fa-a'nd êr-rakhâ mâ l-y be-qorb-ak hâdjéh.*

Espion, جاسوس *djâssouss*, جسوس *djassous*, *gassous*, plur. جواسيس *djouâssyss*, *gouâssyss*.

Il a Espionné, جسّ *djass*, *gass*, *guess* (*Voyez* Il a Epié).

Espoir (*Voyez* Espérance).

— Il a bercé d'un fol Espoir (*Voyez* Il a Abusé).

Esplanade, ميدان *méydân*, وطا *ouettâ*, وسعه *ouassa'ah*.

Esprit, روح *rouh*, plur. ارواح *ârouâh*; نفس *nefs*, عقل *a'ql*, pl. عقول *ou'qoul*; بال *bâl*, فهم *fehm*, فكر *fekr*, قريحه *qaryhéh*.

— Le Saint-Esprit, روح القدس *rouh êl-qouds*, الروح القدوس *êr-rouh êl-qadouss*, روح الله *rouh-Allah*.

— Il s'est mis dans l'Esprit, نوى فى بالـــهُ *naouä fy bâl-ho*.

Esquif, صندل *sendal*, plur. صنادل *senâdel* (*Voyez* Barque, Bateau, Canot, Chaloupe).

Esquinancie, خانوق *khânouq*, خنّاق *khennâq*.

Il a Esquivé (*V.* Il a Evité).

— Il s'est Esquivé (*V.* Il a Fuit).

Essai, قوس *qaouss* (*Voyez* Epreuve).

Essaim, جمله *djemléh*, جوقه *djouqah*, وكر *ouekr*, صفّ *saff*.

Il a Essayé, جرّب *djerreb*, قاس *qâss*.

Essence, كون *koun*, ذات *dât*, *zât*.

— (distillée), عطر *o'ttr*.

— de roses (*Voyez* Rose).

— Il a parfumé d'Essences, عطّر *a'ttar*.

Essentiel, لازم *lâzem*.

— C'est pour moi une affaire Essentielle, ذا ليلى امر لازم *dâ lyl-y âmr lâzem*.

— Besoins Essentiels, حاجات لازمـــــــــات *hâdjât lâzemât*.

Essor, طيران *teyrân*, ساحه *sâhah*.

— Il a pris son Essor, طار *târ*.

Essouflé, مبهور *mobhour*, *mobehour*, بهير *behyr*.

Essuie-Main, منشفه *manchefèh*, pl. مناشف *menaehef.*

Essuiement, مسح *mesh*, *messih.*

Essuyé, ممسوح *memsouh.*

Il a Essuyé, مسح *massah*, امتسح *émtesah*, نظّف *naddaf.*

Est, شرق *cherq*, *charq.*

— Vent d'Est, *charqy*, *cherqy.*

— Vent du sud-Est, قبلـــى *qably*, *qebly.*

Il Est, يكون *yekoun*, *yekon* (en berbere يلى *yly*).

— Elle Est, تكون *tekoun*, *tekon* (en berbere تلى *tely*).

— Est-ce que? أ *é*, *â?* هل *hel*, *hâl?* الام *élâm?* افلا *éflâ?* امّا *émmâ*, *ámmâ?*

— Est-ce qu'elle Est sortie? هل هى خرجت *hel hye kharadjét?*

Estime, قيمه *qeyméh*, تكريم *tekrym*, تمن *temn.*

Estimé, مقدور *maqdour*, مسعور *messaour*, مثمـــون *mathmoun*, محسوب *mahssoub.*

Il a Estimé, قدر *qadar*, حسب *hassab*, قوّم *qaouam*, سعّر *sa'ar*, اثمن *éthmenn*, هاب *hâb.*

—Je t'Estime, ليلك قيمة عندى *lyl-ak keymét a'nd-y*, نـقدرك *nekdar-ak.*

Estomac, صدر *sadar*, *sadr*, *sedr*, معاده *me'ádéh*, معده *mi'idéh*, *me'idah*, pl. معد *mi'id.*

Estrade, منظر *mandar*, plur. مناظر *menâdder.*

Et, و *ou-*, ف *fa-*, *fe-*.

Etable (*Voyez* Ecurie).

Il a Etabli, اقام *áqâm*, جعل *dja'al*, ثبّت *thebbét*, مكن *makkan.*

—Etabli en coutume, اعتيادى *i'tyády.*

Etablissement, اقامه *iqâméh.*

Etage, طبقه *tabeqah*, pl. طبقات *tabeqât*, طباق *tabâq.*

Etain, رصاص ابـيض *ressáss âbyadd*, قزدير *qazdyr*, قصدير *qasdyr*, *qasdéyr*, قسدير *qasdyr.*

Etalage, نصبه *nesbéh.*

Etalé, مفـــروش *mafrouch*, منصوب *mansoub.*

Il a Etalé, فـــرش *farach*, نصب *nassab*, بسط *bassatt.*

Etalon, فحل *fahel*, *fahl*, pl. فحول *fouhoul.*

Il a Etamé, بـــيض *bayadd*, قصدر *qasdar*, قزدر *qazdar*, قسدر *qasdar.*

Etameur, قزدار *qazdár*, بيّاض *bayyâdd*, قسادرى *qassadery.*

ETAMINE (étoffe), منخل *monkhal.*

Il a ETANCHÉ le sang, قطع الدم *qatta' 'd-damm.*

— la soif (*V.* Il a DÉSALTÉRÉ).

ETANG, بركه *birkéh*, مستنقع *mostanqa'*, حوض *houdd*, pl. حياض *hayâdd.*

ETAT (manière d'être), حال *hâl*, pl. احوال *âhouâl.*

— (liste), قايمه *qâyméh*, تعريف *ta'ryf*, زكر *zikr.*

— (royaume, empire), (*Voyez* ces mots).

— Les Etats de la chrétienté, عمالات الملة النصرانيه *e'mâlât êl-mellét ên-nousrânyéh.*

ETAU, زيار *zayyâr.*

J'ai ETÉ, كنت *kont*, *kount*, صرت *sart*, *sarét* (en berbere اليغ *êllygh*, اللّيك *êllyg*).

— Tu as Eté, كنت *kount*, كنتى *konty* (en berbere تليد *tellyd*).

— Il a Eté, كان *kân*, صار *sâr* (en berbere يلّا *yllâ*, الّى *êllä*).

— Elle a Eté, كانت *kânét*, صارت *sârét* (en berbere ثلّا *thellâ*, تلّى *tellä*).

— Nous avons Eté, كنّا *konnâ* (en berbere نلّا *nellâ*, نلّى *nellä*).

— Vous avez Eté, كنتوا *kontoû* (en berbere تلّام *tellâm*).

— Ils ont Eté, كانوا *kânoû*, صاروا *sâroû* (en berbere الّان *êllân*).

ETÉ (saison), صيف *sayf*, صيّف *sayyf*, فصل ذا الصيف *fasl dê-'s-sayf*, صيفيه *sayfyéh.*

— Fruits d'Eté, صيفيه *sayfyah.*

ETEIGNOIR, مطفيّه *matfyyah.*

ETEINT, مطفا *moteffä*, مطفى *moteffy*, منطفى *montefy.*

Il a ETEINT, طفا *taffä*, طفّا *teffâ*, اخمد *ékhmed.*

— Il s'est Eteint, خمد *khamed*, انطفى *éntefey.*

ETENDARD (*Voyez* DRAPEAU, BANNIÈRE).

— L'Etendard du Prophète, السنجاق الشريف *ês-sandjaq êch-cheryf.*

ETENDU, مدود *memdoud*, مفروش *mefrouch.*

Il a ETENDU, مدّ *madd*, نشر *nescher* (*Voyez* Il a DÉPLOYÉ).

—J'ai Etendu, مدّيت *meddéyt.*

—Elle a Etendu, مدّت *meddét.*

— Etends! مدّ *madd* (en berbere افسر *éfser*).

— Il Etendra, يمدّ *yemodd.*

— Il s'est Etendu, امتدّ *émtadd*, تمطى *temattä.*

— Les possessions d'Alger s'Etendent jusqu'aux frontières de Maroc, عمالات الجزاير يمتدوا الى حدّود مراكش *e'mâlât êl-Djézâyr yemteddoû îlä hadoud Merâkech.*

Etendue (*Voyez* Espace).

Eternel, صمدى *semedy*, سرمدى *sermedy*, ازلى *âzely*, دايم *dâym*, باقى *bâqy*, ابدى *âbedy*.

Eternellement, ابداً *âbadânn*, دايماً *dâymânn*, ابدياً *âbedyânn*, الى الدهر *îlä 'd-dehr*.

Eternité, ابديه *âbedyéh*, ازليه *âzelyéh*, سرمديه *sermedyéh*.

Il a Eternué, عطس *a'ttass*.

Eternuement, عطس *e'ts*.

Vous Êtes, تكونوا *tekounoû*.

Ethiopie, الاحباش *êl-Ahbâch*, بلد الحبشه *beled êl-Habechéh*, بلد الذهب *beled êd-Dahab* (*Voy.* Abyssinie).

Ethiopien (*Voyez* Abyssin).

Il a Etincelé, شرر *charar*.

Etincelle de feu, قشاشه ذا النار *qechâchah dê-'n-nâr*, شراره *cherâréh*, plur. شراير *cherâyr*; شرارات *cherârât*, بصبوص *besbouss*.

Etiquette, بطاقه *beltâqah*.

Etireur d'or ou d'argent, مدّاد *maddâd*.

Etoffe, قماش *qoumâch*.

Etoile, نجم *nedjm*, *negm*, نجمه *nedjmah*, plur. نجوم *noudjoum*, *nougoum*, نجم *noudjoum*; كوكاب *koukâb*, pl. كواكب *keouâkeb* (en berbere اثرى *îthry*, plur. اثران *îthrân*).

Etoilé, متنجّم *motneddjem*.

Etonnant (*Voyez* Etrange, Admirable).

Etonné, باهت *bâhit*, مدهّش *modahhech*, محيّر *mohayyer*, حيران *hayrân* (*Voy.* Stupéfait).

Il a Etonné, حيّر *hayyar*, دهّش *dahhach*.

— Il a été Etonné, دهش *dahach*, *dehach*, حار *hâr*, اندهش *êndehech*, (*Voyez* Il a Admiré).

Etonnement, دهش *dohech* حيره *hayrah* (*Voyez* Admiration).

— Ces faits nous frappent d'Etonnement, ده الوقايع يدهّشونا *déh êl-ouqâya' ydahhechou-nâ*.

Etouffé, مخنوق *makhnouq*.

Il a Etouffé, خنق *khanaq*.

Etoupe, مشاق *mouchâq*.

Etourdi (adj.), خفيف العقل *khafyf êl-a'ql* (m. à m. léger d'esprit), احمق *âhmaq*.

— (part.), مدوخ *madoukh*, دايخ *dâykh*, مطروش *mattrouch*.

Il a Etourdi, طرش *tarach*, دوّخ *damakh*, طرمخ *tarmakh*.

— Il a été Etourdi, داخ *dâkh*.

— Ma tête est Etourdie de ces nombreuses affaires, من كثرة الشغل راسى دايخ *min kethrét êch-choghl rass-y dâykh*.

Etourneau, زرزول *zerzoul*, زرزور *zarzour*, زورزور *zourzour*, pl. زرازير *zerâzyr*.

Etrange, Etranger, غريب *gharyb*, pl. عربا *ghorebâ*; برّانى *barrâny* (en berb. دبرّانى *daberrâny*).

— Les pays Etrangers, بلدان برانيا *boldân barrânyâ*.

Il a Etranglé شنق *chanaq* (*Voyez* Il a Etouffé).

L'Être-Suprême, الله تعالى *Allah-Ta'âlä*, الرب *êr-Rab*.

Il a Etreint, ضيّق *dayyaq*, شدّ *chedd*, عصّ *a'ss*, معك *maak*.

Etrier, ركاب *rekâb*, *rikâb*, ركابه *rikâbéh*, pl. ركابات *rikâbât*.

Etrille, كفه *kifféh*, محسه *mohasséh*, فرجون *ferdjoun*.

Etroit, مضيّق *moddayyq*, ضايق *dâyq*, *dêyq*, ضيق *dayq*, مزنّك *mouzenneg*.

— Il a été Etroit, ضاق *dâq*.

Etude, مناظر *menâzzer*.

Etudiant, طالب علم *tâleb e'lm* (*Voyez* Disciple).

— Le corps des Etudians, طلبه *talebah*.

Il a Etudié, ناظر *nâzzar*, حطّ بالهُ *hatt bâl-ho*, درس *deress*.

— Plus tu Etudieras, plus tu t'instruiras, قد ما تحطّ بالك قد ما تتعلّم *qâd-mâ tehott bâl-ak*, *qad-mâ te-ta'allem*.

Etui, ميبر *meyber*, plur. ميابر *myâber* (*Voy.* Gaine, Boête).

Eunuque, طواشى *touâchy*, pl. طواشيه *taouâchyéh* (*V.* Chatré).

Euphrate (fl. d'Asie), فرات *Ferât*, الفرات *êl-Ferât*.

Europe, اوروبا *Aouroubâ*, بلد الفرنج *beled êl-Frendj*, فرنجستان *Frandjistân*.

Européen, فرنجى *frandjy*, *frangy*, pl. افرنج *âfrendj* (en berbere ورومى *ouroumy*, pl. يرومى *yroumy*, يرومين *yroumyn*),

Eux, هُم *houm*, هما *houmâ*, همن *houman*.

— Eux-mêmes, هم بانفوسهم

houm be-ânfous-houm, هم بذاتهم *houm be-zât-houm*.

EVACUATION, خلو *khelou*.

Il a EVACUÉ, خلّا *khallâ* (*Voy.* Il a ABANDONNÉ, Il a VIDÉ).

Il s'est EVADÉ (*Voy.* Il a ECHAPPÉ, Il a FUIT).

EVALUATION, تسعير *tesse'yr*, تقويم *teqouym*, قيمه *qeyméh* (*Voy.* APPRÉCIATION).

EVALUÉ, مقوّم *moqaouem*, مسعّر *mosse'er*, متمّن *motammen*.

Il a EVALUÉ, سعّر *sa'ar*, قوّم *qaouam* (*Voyez* Il a APPRÉCIÉ).

EVANGILE, الانجيل *él-andjyl*, انجيل *éndjyl*, pl. اناجيل *ânâdjyl*; بشاره *bechirah*, pl. بشارات *bechârât*.

EVANOUI, مغشى عليه *maghchy a'lay-hi*, غايب عن العقل *ghâyb a'nn él-a'ql*, غيب عن الدنيا *ghayb a'nn éd-dounyâ*, باهت *bâhitt*, غامي *ghâmy*, فاشي *fâchy*.

— Elle est tombée Evanouie, وقعت مغشيًا عليها *ouaqa't maghchyânn a'lay-há*, غميت *ghaméyt*.

Il s'est EVANOUI, اغشى عليه *éghchä a'lay-hi*, فشى *fachä*.

EVANOUISSEMENT, مغاشيه *moghâchyah*, غشيه *ghachyah*.

EVAPORATION, تبخير *tebkhyr*.

Il a EVAPORÉ, بخّر *bakkhar*.

— Il s'est Evaporé, تبخّر *tebakkhar*, فاح *fâh*, هف *haff*.

EVASION (*Voyez* FUITE).

Il a EVEILLÉ, صحصى *sahä*, حسّس *hassass*, اسهر *éshar*.

— Il s'est Eveillé, فاق *fâq*, استيقظ *éstyqazz*, حسّ *hass*.

EVEILLÉ, سامر *sâmir*, فايق *fâyq*.

EVÉNEMENT, وقوع *ouqou'*, وقيع *ouqy'*, pl. وقايع *ouqaya'*.

EVENTAIL, مروحه *merouahah*, pl. مراوح *merâouèh*.

Il a EVENTÉ, تروّح *teraouah*.

— (au figuré), ظهّر *dahhar*.

Il a EVENTRÉ, شقّ *chaqq*.

EVÊQUE, اسقف *ésqof*, plur. اساقفه *âssâqifah*; امام *îmâm*, pl. امايم *émâym*, ايمه *éymah*.

Il s'est EVERTUÉ, شقا في *chaqâfy*, اجتهد *édjtehed*.

EVIDENCE, بينه *bayném*.

EVIDENT, باين *bâyn*, مبين *mobéyn*, معلوم *maaloum*.

— Il a été Evident, بان *bân*.

Il a EVITÉ, اجتنب *édjtenab*, باعد *bâ'ad* (*Voy.* Il a FUIT).

EVORA (v. de Portugal), يابوره *Yâbourah*.

EXACT, مواظب *mouâzzeb*.

— Il a été Exact, واظب *ouâzzab.*

EXACTITUDE, مواظبه *mouâzzebéh.*

Il a EXAGÉRÉ, تزيّد فى *tezayyad fy*, كثر *katthar*, حفل *haffal.*

EXALTÉ, معلّى *mo'ally.*

Il a EXALTÉ, علّى *a'llä*, *a'lley*

EXAMEN, تفتيش *teftych*, نظر *nezr*, *nedr*, استقصا *istiqsâ.*

Il a EXAMINÉ, فتّش *fattach*, نظر فى *naddar fy*, تبحر *tebahar.*

EXASPÉRÉ, مخشن *mokhaschinn.*

Il a EXASPÉRÉ, خشن *khaschan.*

EXAUCÉ, مستجاب *mostedjâb.*

Il a EXAUCÉ, اجاب *édjâb*, *âgâb*, استجاب *éstedjâb*, *éstegâb.*

L'EXCÉDANT, زيادة *zyâdah*, تغية *taghyah*, باقية *bâqyéh.*

Il a EXCÉDÉ, تغى *taghey*, زيّد *zayyed*, عدّى *a'ddä*, *a'ddey.*

EXCELLENCE, فضليه *fadlyéh*, فضل *fadl*, تفضيل *tefdyl.*

—Votre Excellence (tit. hon.), جنابكم *djenâb-koum* (*V.* ALTESSE).

EXCELLENT, فاضل *fâddel*, افضل *âfdal*, pl. افاضل *âffâddel*, افضلين *âfdalyn*; جيّد *djeyyd*, *djyyd*, مليح كثير *melyh kéthyr*, مليح قوى طيب *qaouy tayeb*, مليح قباله *melyh qobâlah*, مليح بالزاف *melyh bi-'z-zâf.*

— Le plus Excellent des hommes, افضل الناس *âfdal ên-nâss.*

EXCEPTÉ, الا *éllâ*, سوى *syouey*, غير *ghayr*, سوا *soú*, مخالف *mokhâlef*, خلا *khelâ.*

Il a EXCEPTÉ, خالف *khâlef.*

EXCEPTION, خلاف *khelâf.*

—Sans Exception, بغير خلاف *be-ghayr khelâf.*

EXCÈS, زياده *zyâdéh*, قلة القياس *qellét él-qyass*, تجاوز *tedjâouz.*

— Par Excès, avec Excès (*V.* EXCESSIVEMENT.

EXCESSIF, زايد *zâyd*, قليل القياس *qalyl él-qyass.*

EXCESSIVEMENT, بالزياده *be-'z-zyâdéh*, بغير قياس *be-ghayr qyâss*, بزايد *be-zâyd.*

EXCITATION, بعث *baath*, *ba'ts*, تحريك *tahryk* (*Voyez* APPEL).

EXCITÉ, محرّص *moharress*, محرّض *moherredd.*

Il a EXCITÉ, تحرّك *taherrak*, حرّص *harrass*, حرض *harradd.*

EXCLU, مطرود *mattroud.*

Il a EXCLU, طرد *tarad.*

EXCRÉMENT, خرا *kherâ*, خرا *kharâ*, خرو *kheroo* (*Voyez* FIENTE).

EXCUSE, عذر *e'dr*, *o'dr*, اعتذار *i'tidâr*, معذرة *e'drah*, معذرة *me'edrah.*

EXCUSÉ, معذور *meedour.*

Il a EXCUSÉ, عذر *e'dar.*

— Il s'est Excusé, استعذر *és-ta'dar*, تعذّر *taaddar*, اهتدر *éhtedar*, برّى *berrä*, تعفى *taaffä*.

Exécrable, كريه *keryh* (*Voyez* Abominable, Détestable).

Exécration (*V.* Abomination).

Il a Exécré (*V.* Il a Détesté, Il a eu en Abomination).

Exécuté, معمول *ma'moul*, مفعول *mef'oul*, مقضى *moqaddy*.

Il a Exécuté, عمل *a'mel*, فعل *fa'al*, قضى *qaddä*, فضّ *fadd*.

Exécution, عمل *a'ml*, قضيه *qaddyéh*.

Exemple, مثل *methl*, pl. امثال *âmthâl*, قدوه *qedouéh*, عنبار *i'tibâr*; عبره *e'bereh*, pl. عبر *i'br*.

— Par Exemple, فى قدر المثل *fy qadr él-missel*, بمثل *be-methl*, مثل *methl*, مثلاً *methlânn*.

Exempt, حرّ *harr*, برّى *berry*.

— Il a été Exempt, تحرّر *te-harrer*, عفى *a'ff*, نجى *nedjä*.

Il a Exempté, حرّر *harrar*.

Exemption, تحرير *tahryr*.

— de taxes, معافاه *mo'âfâh*.

En Exercice de fonctions, حالاً *hâlânn*.

Exhalaison, بخاره *bekhârah*.

Il a Exhalé, بخر *bakhar*.

Exhaussé, مرفوع *merfou'*.

Il a Exhaussé, رفع *refa'a*.

Il a Exhibé, ظهّر *dahhar*.

Exhibition, تظهير *tedhyr*.

Exhortation, نصيحه *nessyhah*, توكيد *touekyd*.

Exhorté, منصوح *manssouh*.

Il a Exhorté, نصح *nassah*, نصح *nessèh*, وكّد *ouekked*, عنّف *a'nnaf*.

Il a Exigé, دعا *da'â*, جبى *djebä*.

Exigence, دعوه *da'ouéh*.

Exil, نفيه *neffyéh*.

Exilé, منتفى *montefy*.

Il a Exilé, نفا *neffâ*, نفّى *neffey*.

Existence, معيش *ma'ych*, وجود *oudjoud* (*V.* Essence).

— L'Existence est pour moi un pesant fardeau, علىّ المعيش فرده ثقيله *a'lay-y 'l-ma'ych ferdéh theqyléh*.

Expansion, بسط *bast*.

Expectative (*Voy.* Attente).

Expédié, مرسول *mersoul*, معجّل *mo'addjel*.

Il a Expédié, رسل *ressel*, ارسل *érsel*, عجّل *a'ddjel*, نجّز *neddjez*.

Expédient, باب *bâb*, pl. ابواب *âbouâb*; مواسطه *mouâssetteh*.

Expéditif, عجيل *a'djyl*; *a'gyl*, سريع *sery'*, منجّز *moneddjez*.

Expédition, ارسال *irsal*.

— de guerre, غزاة *ghazâh*, pl. غزوات *ghazaouât*.

EXPÉDITIONNAIRE (commis), كاتب *kâteb*, مونشي *mounchy*.

EXPÉRIENCE (connaissance acquise), تجربه *tedjribah* (*V.* HABILETÉ, SCIENCE, CONNAISSANCE).

— (essai), (*Voy.* ce mot).

EXPÉRIMENTÉ, جارب *djârib*.

EXPERT, حاذق *kâdeq*, ماهر *mâher* (*Voyez* HABILE, SAVANT).

Il a EXPIRÉ, توفى *touelfä*, *touelfey*, مات *mât*, هلك *helak*, سلّم روحهُ *sellem rouh-ho*.

EXPLICATION (*Voyez* COMMENTAIRE, DESCRIPTION).

EXPLIQUÉ, مفسّر *mofasser*.

Il a EXPLIQUÉ, لخص *lakhass*, لحص *lahass*, عبّر *a'bbar*, تفسّر *tefassar* (*Voyez* Il a COMMENTÉ).

EXPLOIT, غلبه *ghalbéh*, plur. غلبات *ghalbât*, حسنه *housnéh*.

EXPLOSION (*V.* Bruit du Canon).

Il a EXPOSÉ, اوضح *áouddah*.

— Il s'est Exposé au danger, خاطر نفسهُ *khâttar nefs-ho*.

EXPRÈS (subst.), ساعى *sâ'y*, pl. سعاة *so'âh*. (*Voyez* COURRIER, ENVOYÉ).

— (adverb.), (*Voy.* A Dessein).

EXPULSÉ, مطرود *mattroud*.

Il a EXPULSÉ (*V.* Il a CHASSÉ).

EXPULSION, طرد *tard*, دفع *defa'*.

EXTENSION, مدّ *madd*, تمديد *temdyd*.

EXTÉRIEUR (adj.), برّانى *barrâny*, خارج *khâredj*.

EXTÉRIEUREMENT, برّه *barrah*, خارجًا *khâredjânn* (*V.* Au-Dehors).

EXTINCTION de voix, دقّة الصوت *deqqét és-'sout*.

EXTRACTION (*Voyez* ARRACHEMENT, ORIGINE).

EXTRAIT (part.), مستخرج *mostakhredj*, مقطوف *maqtouf*.

— (subst.), نخبه *noukhbéh*, *noukhabéh*, مختصار *mokhtessâr*.

Il a EXTRAIT (analysé), اختصر *ékhtessar*, قطف *qattaf*.

— (arraché), (*Voy.* ce mot).

EXTRAORDINAIRE (*V.* ETRANGE, ETONNANT, ADMIRABLE).

EXTRAVAGANCE, حرف *khirf* (*V.* DÉLIRE, FOLIE, DÉMENCE).

EXTRAVAGANT, طايش *tâych* (*Voy.* FOU, INSENSÉ).

Il a EXTRAVAGUÉ (*Voy.* Il a été dans le Délire, en Démence).

EXTRÈME, اخر *ákhir*, pl. اواخر *áouákher*.

EXTRÊMEMENT, بالزّاف *bt-'z-zâf*, بالغايه *bi-'l-ghayéh*, قبالهٔ *qebâlah*.

EXTRÉMITÉ, (*V.* BORD, BORNE, BOUT, COMBLE).

F

F ف; cette sixième lettre de l'alphabet français a pour correspondante dans l'arabe le *fè*, dix-septième lettre de l'ancien alphabet, vingt-unième de l'alphabet moderne, et vingt-deuxième de l'alphabet moghrébin, فا *fâ, fé.*

FABLE, تمثيل *temthyl*, حكايه *hlkâyéh*, مثل *methl, metsl, mesl*, pl. امثال *âmthâl, âmsâl*; خرافه *khorafèh*, pl. خرافات *khorâfât*, قشاره *qechârah*, pl. قشارات *qechârât.*

FABRICANT, صناعى *sannâ'yy*, pl. صنايعيين *sannâ'yyn*; صنايعى *sannây'y*, صانع *sânna'.*

FABRICATION, صنع *sanè'*, صنعه *sana'ah*, تصنيع *tesny'.*

FABRIQUE, صناعه *sanâ'ah.*

Il a FABRIQUÉ, صنع *sanaa'.*

FABULISTE, خارف *khâref.*

FAÇADE, جبهه *djebhah*, plur. جبهات *djebhât*; مقابل *meqâbel* (*Voyez* FACE, FRONTISPICE).

FACE, وجه *oudjéh*, pl. وجوه *oudjoueh*, اوجاه *âoudjâh*; وج *oudj*, وش *ouch*, منظر *mandar* (*Voy.* VISAGE).

FACÉTIE, مزحه *mezahah.*

FACÉTIEUX, مزّاح *mezzâh.*

— Il a été Facétieux, مزح *mezah.*

FACHÉ, مغبـــون *maghboun*, مغضوب *maghdoub*, غايظ *ghâyzz*, *ghâydd* (*Voy.* Qui est en Colère).

Il a FACHÉ, غيّظ *ghayyazz*, *ghayyadd*, عرّ *a'rr*, صعب *sa'ab* (*Voy.* Il a AFFLIGÉ, Il a IRRITÉ).

—Cela me Fâche, دلك يغيظنى *zalek yghayz-ny*, ذلك يعرّنى *zelik ya'rre-ny*, ذا يصعبنى *dâ ys-saab-ny*, ذا حرّدنى *dâ harrad-ny.*

— Il s'est Fâché, حمق *hamaq*, تحمّق *tehammaq*, سخط *sakhatt*, انكر *énkar* (*Voyez* Il s'est mis en Colère, Il a été Affligé).

FACHEUX, مشـــوم *mechoum*, منسشق *monaschef*, نزق *nezeq.*

—Etat Fâcheux, حال منشق *hâl monaschef*, حال صعيب *hâl sa'yb*, حال ثقيل *hâl theqyl.*

—Nouvelle Fâcheuse, خبر مشوم

khabar mechoum, خبر اسود *khabar âssouad*.

FACILE, سهل *sehel*, رخو *rekhou*, بشوش *bechouch* (*Voyez* AISÉ).

FACILEMENT, بسهله *be-seheléh*.

FACILITÉ (s. f.), سهوله *sehoulah*, تسهيل *tessehyl*, بشاشه *bechâchéh*, لينه *leyneh*.

— (part.), مسهول *massehoul*.

Il a FACILITÉ, سهّل *sehhel*, تسهّل *tessehhel*, تسهّلن *tessehhen*.

FAÇON, صنعه *sana'ah*, صنع *sena'*, خدمه *khidméh* (*V.* ESPÈCE).

FAÇONNÉ, مصنع *mossanné'*, مخدوم *makhdoum*.

Il a FAÇONNÉ, صنع *sana'*, خدم *khadam*, هيّن *heyyen*.

FACTEUR (commissionnaire), وكيل *oukyl*, خولى *khouly*.

FACTURE de commerce, قيمه *qeyméh*, قايمه *qâymah*, *qâyméh*.

FACULTÉ, قدر *qadr*, قوه *qaouéh*.

— Faculté intellectuelle, القوة العقليه *él-qouét él-a'qlyéh*.

FADE, بشيع *bechy'*.

FADEUR, بشاعه *bechâ'ah*.

FADHEL (n. pr.), فاضل *fâddel*.

FAGOT, باقه *bâqah*, *bâqéh*, حزمه *hezmah*.

FAIBLE, ضعيف *da'yf*, *daayf*, (en berbere دمضعوف *demda'ouf*).

FAIBLESSE, ضعفه *da'yfah*; قلّه *qilléh*.

Il a FAILLI (t. de commerce), فلس *falass*, *feless*, زلّ *zell*.

— Il a Failli tomber, كادان يوقع *kâd ênn youqa'* (*Voy.* Peu s'en est Fallu).

— Ma tête a Failli se briser, كادت راسى ان تنفصّل *kâdét râss-y ênn tenfessel*.

FAILLITE, فلاسه *felâssah*, *felâsséh* (*Voy.* BANQUEROUTE).

FAIM, جوع *djou'*, *gou'*, *goua'*.

— Il a eu Faim, جاع *djâa'*, *gâa'*.

— Qui a Faim (*V.* AFFAMÉ).

— J'ai Faim, انا جيعان *ânâ djyaân*, انا جوعان *ânâ djoua'ân*.

— Il a Faim, هو جيعان *houe djya'ân*.

FAISAN, درّاج *derrâdj*, plur. دراريج *derârydj*; افوف *âfouf*.

FAISCEAU, باقه *bâqah*, *bâqéh*, جرزه *djorzah*.

FAIT (subst.), (*Voyez* ACTION, ÉVÉNEMENT, EXPLOIT).

— (part.), معمول *ma'moul*, مفعول *mefa'oul*, *mef'oul*.

Il a FAIT, عمل *aamal*, *a'mel*, فعل *faal*, صنع *sanaa*.

— Fais! اعمل *â'mel* (en berbere اسكر *ésker*).

— Il s'est Fait, il a été Fait (*Voyez* Il est Devenu).

— C'est ainsi que cela s'est Fait, كذا هذا صار *ke-déh hadá sâr*, كذلك كان *kân ke-zalek*.

— S'il plaît à Dieu cela se fera, ان شا الله هذا يصير *én-châ Allah hadá yssyr*.

— La paix a été Faite entre vous et nous, صار الصلح بيننا وبينكم *sâr ês-soulh bayn-nâ ou-bayn-koum*.

— Que vas-tu Faire? ايش رايح تعمل *êy-ch râyh ta'mel?* ايش ماشي تعمل *êy-ch mâchy ta'mel?*

— Que Fais-tu? تعمل اى *ta'-mel êy?* ايش بتفعل *êy-ch betfa'l?*

— Qu'y a-t-il à Faire? ايش يكون العمل *êy-ch ye-koun él-a'ml?*

— Tu ne peux Faire Cela, ما فيك تعمل هذا *mâ fy-k ta'mel hadâ*.

— J'ai Fait ce que j'ai pu, عملت على قدرى *a'melt a'lä qadr-y*.

— Tout se Fait avec de l'argent, بالفلوس كلّ حاجه يصير *be-'l-felouss koll hâdjéh yssyr*.

— Bien Fait (adj.), كامل *kâ-mel*, *kâmil* (*Voyez* Bien fait).

— Une femme bien Faite, مراه كامله *marâh kâmiléh*.

— Tout à Fait, واصل *ouâssel*, بالمرّه *bi-'l-marrah*, كلياً *koullyân* (*Voyez* Entièrement).

Faite (*Voyez* Cime, Comble).

— Il est parvenu au Faîte des honneurs, بلغ غاية الاكرام *balagh ghâyét él-îkrâm*.

Il a Fallu, احتاج *êhtâdj*, *êh-tâg*, استحق *éstahaq*, لزم *lazem*, الزم *êlzem* (*Voyez* Il Faut).

— Il a Fallu que j'écrivisse, استحق لى الكتب *éstahaq l-y 'l-katb*.

— Peu s'en est Fallu qu'il ne tombât, بشويه الّا وقع *be-chouyéh éllâ ouaqa'* (*Voyez* Il a Failli).

Falsification, تقليد *teqlyd*, تزوير *tezouyr*.

— des monnaies, زغل *zaghl*, دنس *dens*.

Falsifié, مزوّر *mozaouer*.

Il a Falsifié, زوّر *zaouar*, زغل *zaghal* (*Voy.* Il a Altéré).

Famélique, جيعان *djya'ân*, *djey'ân* (*Voyez* Affamé).

FAMÉNOUT (mois des Cophtes), (*Voyez* PHAMENOTH).

FAMEUX (*Voyez* CÉLÈBRE).

Il s'est FAMILIARISÉ, استانس *éstâness*, عشر *a'chêr*.

FAMILIARITÉ, انسه *ânissah*, انيسه *ânisséh*, انيسه *ânysséh*, استناس *éstinâss*, عشرة *échrah*.

FAMILIER, انيس *ânys*, معشر *mo'acher*, نديم *nedym*.

— Les Familiers du prince, ندما الامير *nodemâ 'l-émyr*.

FAMILLE, اهل *âhel*, *âhl*, *êhl*, عيله *e'yléh*, عيل *e'yl*, pl. عيال *a'yâl* (en berbere الواشول *êl-ouâchoul*).

FAMINE, جوع *djou'*, غلا *ghelâ*.

FANAL, منارة *menârêh* (*Voyez* LANTERNE, FLAMBEAU, PHARE).

FANÉ, ذبلان *dabelân*.

Il s'est FANÉ, ذبل *dabel*.

FANGE (*Voyez* BOUE).

FANGEUX, مطيّن *motteyyen* (*Voyez* BOUEUX).

FANTAISIE, خاطر *khâtter*, خطر *khatir*, خيال *khyâl*.

FANTASSIN, تراس *terâss*, pl. تراسه *terâsséh*.

FANTASTIQUE, خيالى *kheyâly*, خايل *khâyl*.

FANTÔME, خيال *kheyâl*, plur. خيول *khouyoul*. اخيال *âkhyal*; عفريت *a'fryt*.

FARAMA (lieu d'Egypte), فرمه *Faramah*, فرما *Faramâ*.

FARDEAU, حمال *hamâl*, plur. احمال *êhmâl* (*Voyez* CHARGE).

FARGUE (ballot), فرق *farq*, pl. فروق *fourouq*, فرق *fourouq* (*Voy.* BALLE de marchandise).

FARINE, طحين *tahyn*, طحينه *tahynéh*, دقيق *daqyq* (en berbere اورن *âouren*).

— Farine grillée (en berbere طمّنه *tamminah*, زمّيته *zoummitah*).

— Fleur de Farine, خالص *khâliss*, سميد *semyd*.

—Farine pétrie, عجين *a'djyn*, *a'guyn*.

FARMOUDI, FARMOUTHI (mois des Cophtes), (*V.* PHARMOUTI).

FARSISTAN (prov. de Perse), فارسيستان *Fârsystân*.

FAROUCHE, خشن *khechen*.

Il a FASCINÉ, سحر *sahar*.

FASTE, نخوة *nekhouéh*.

FASTUEUX, ناخى *nâkhy*.

FAT, شلبى *cheleby*, چلبى *tcheleby*.

FATAL (*Voyez* FUNESTE).

FATALITÉ, مقدار *miqdâr*, مقدر *meqder* (*Voyez* DESTIN).

FATHAH, nom du signe de la voyelle A chez les Arabes, sou-

vent prononcée E dans l'idiome vulgaire, فتحه *fathah*, *fatehah*, نصبه *nasbéh*, فتح *fath*, نصب *nasb*.

— Lettre marquée d'un Fathah, حرف مفتوحه *harf maftouhah*, حرف منصوب *harf mansoub*.

FATIGUE, تعب *taab*, اتعاب *îtaâb*, شقا *chaqâ*.

FATIGUÉ, تعبان *taabân*, عيان *a'yân*, متعوب *mat'oub*.

Il a FATIGUÉ (v. a.), تعّب *ta'ab*, اتعب *étaab*, اشقى *échqey*.

— Il s'est Fatigué, انتعب *éntaab*, تعب *taab*, *teeb*.

— C'est assez te Fatiguer, حاجه تتعب *hâdjéh tetaab*, بركه تتعب *berekéh tetaab*.

FAUBOURG, حصن *housn*.

Il a FAUCHÉ, نجل *nadjal*.

FAUCILLE, محشه *mouhachah*, حديده *hadydah*, زبّاره *zebbârah*, مزبره *mouzberah*, منجيل *mondjyl*, *mongueyl* (en berb. امكين *émguyn*).

FAUCON, باز *bâz*, طير الحرّ *tayr él-hourr*, صقر *saqr*, pl. صقور *soqour*, صقوره *seqourah*.

FAUSSAIRE, صاحب مزوّر *saheb mozaouer*, زوّار *zaouâr*.

FAUSSEMENT, زوراً *zaourânn*, بالكذب *bi-'l-kedb*.

FAUSSETÉ, كذب *kedb*, زور *zour*.

Il FAUT, لابد *lâbed*, *lâbod*, يلزم *ylzem*, لازوم *lâzoum*, لازم *lâzem*, واجب *ouâdjeb*, بدّ *bedd* (*Voy.* Il a FALLU).

— Il Faut que moi, بـــدّي *bedd-y*, لابد لى *lâbod l-y*.

— que toi, بدّك *bedd-ak*, *bedd-ek*, الزمك *élzem-ak*.

— que lui, بدّهُ *bedd-ho*.

— qu'elle, بدّها *bedd-hâ*.

— Il Faut que je m'en aille, بدّى اروح *bedd-y árouh*, بدّى روح *bedd-y rouh*.

— Il Faut qu'il écrive, بدّهُ يكتب *bedd-ho yekteb*.

— Il Faut que nous lui disions, يحتاج ان نقول لهُ *yhtâdj énn neqoul le-ho*.

— Il ne Faut pas que tu parles ainsi, هذا كلام ما يلزمك *hadâ kelâm mâ ylzem-ak*, مـــــا صحاش ان تـقـــول كـــــك *mâ sahâ-ch ênn teqoul ke-déh*.

FAUTE, ذنب *denb*, pl. ذنوب *denoub*; خطا *khattâ*, زلّه *zelléh*.

— Il a commis une Faute, اذنب *édneb*, اخطى *ékhtä*.

FAUX (adj.), كاذب *kâdeb*, كذّاب *kaddâb*.

— (s. m.), (*Voyez* FALSIFICATION).

— (s. f.), منجل *mendjel*, pl. مناجل *menâdjel* (*Voy.* FAUCILLE).

FAVEUR (grâce), نعمه *ni'imah*, *ni'iméh*, نعم *ni'im*, عجب *a'djeb* (*Voy.* BIENVEILLANCE).

FAVORABLE, ناعم *nâ'im*.

— Il a été Favorable, نعم *naam*, تفضّل *faddal*, تفضّل *tefaddal*.

— Que Dieu te soit Favorable! نعم الله بك *na'am Allah b-ak!*

FAVORI, مفضّل *mofaddel*.

Il a FAVORISÉ (*Voyez* Il a été Favorable).

FAYOUM (pr. d'Eg.), الفيوم *él-Fayoum*.

— Lac du Fayoum, بحيرة الفيوم *bahyrét él-Fayoum*, بركة قارون *birkét Qâroun*.

FE ف, lettre de l'alphabet arabe (*Voyez* F).

FÉCOND, ناتق *nâteq*.

FÉCONDITÉ, نتق *netq*.

FEDALA (v. d'Af.), فضاله *Feddâlah*.

FÉLICITATION, هنيه *henyéh*, تهنيه *tehnyéh*, *tehnyah*.

FÉLICITÉ (s. f.), نصيب *nessyb*, سعاده *saâdah*, طوبا *touba*.

Il a FÉLICITÉ, هنى *hennä*, *henney*, تهنّى *tehenney*, دعى *da'ä*.

FÉLOUQUE, فلوكه *feloukah* (*Voyez* BARQUE, BATEAU, CHALOUPE).

FEMELLE, FÉMININ, انثى *ânethy*, pl. انثيات *anthyât*.

FEMME, مراه *mârâh*, لاله *lêllah*, لالّى *lêllä*, لالا *lêllâ*, امراه *imrâh*, pl. نسوان *nissouân*, نسا *nessâ* (en berbere تمّطوت *themmettout*, pl. ثولاون *thoulâouenn*, *thoulâouinn*).

— Femme (épouse), حرمه *horméh* (*Voyez* EPOUSE).

— Ma Femme, زوجتى *zoudjét-y*, جوزتى *gouzét-y*, حرمتى *hormét-y*, مراتى *marât-y*.

— Sage-Femme (*Voy.* ACCOUCHEUSE).

— Femme grosse (*Voyez* ENCEINTE).

— La ruse des Femmes l'emporte sur celle des hommes, كيد النسا يغلب كيد الرجال *kyd ên-nessâ yeghleb kyd êr-redjâl*.

— Femme publique, شرموط *charmoutt*, شرموطه *charmouttah*, pl. شرامیط *châramytt*; قحبه *qabahah*.

FÉMUR, عظم الفخذ *a'dm êl-fakhd.*

FENDEUR de bois, حطّاب *hattâb.*

FENDU, مشقوق *mechqouq.*

Il a FENDU, شقّ *chaqq, cheqq,* فلّق *qattaa,* شقق *chaqqaq,* فلق *fellaq.*

— Il fendra, يفلّق *yfelloq.*

FENÊTRE, شوبك *chaubak, chouhak,* سوباك *choubâk,* شبّاك *chebbâk,* pl. شبابيك *chabâbyk;* كوة *koueh* (en berbere تكوة *takouah,* pl. تكواتين *tikouâtyn*), (*Voyez* CROISÉE).

FENOUIL, بشنيخ *bechnykh* (en esp. *biznâga*), نافع *nâfa', nêfâ',* برغل *bourghal.* برغول *bourghoul,* شمرة *chamrah,* شمر *chamr.*

FENTE, شقّ *cheqq, choqq,* pl. شقوق *chouqouq;* شرم *cherm.*

FENUGREC, حلبه *helbéh, holbéh.*

FER, حديد *hadyd,* pl. حدايد *hedâyd* (en berbere وزّال *ouezzâl,* اوزال *ôouzzâl*).

— Fil de Fer (*Voyez* FIL).

— Ouvrier en Fer, (*V.* FORGERON).

— Fer à repasser, مكوا *makouâ* مكوايه *mokouâyéh.*

— Fer de cheval, نعل *naal,* pl. انعال *êna'âl;* صفيحه *safyhah, sfyhah.*

— Fer-blanc, صفيح *safyh.*

— Fers (chaînes), خلخل *khûlkhal,* سلاسل *selâssel.*

FERBLANTIER, قزادرى *qazâdry,* قسادرجى *qassâderdjy,* قشادرى *qachâdry.*

FERME (s. f.), ماجار *mâdjâr, mâgâr,* التزام *êltizâm,* حوش *haouch,* pl. حواش *haouâch.*

— (adj.), ثابت *tsâbett,* مقرّر *moqerrer,* مقرّ *maqerr,* محكم *mohkem.*

— Il a été Ferme, ثبت *thabatt,* استقرّ *êstaqarr,* قام *qâm.*

FERMÉ, مغلوق *maghlouq* (*Voy.* CLOS).

— à clef, مقفول *maqfoul.*

— La porte est Fermée, باب مقفول *bâb maqfoul* (en berbere تابورت تصلح *tâbourt teslah*).

Il a FERMÉ, غلق *ghalaq, ghlaq,* اغلق *êghlaq,* قفل *qaffal,* ضرّ *sarr,* طوى *taouâ* (*Voyez* Il a CLOS).

— Il Fermera, يغلق *yoghloq.*

—Ferme! اقفل *êqfoul!* اصر *êsr!* (en berbere افر آر *êrr! êfr!*)

— Ferme la porte! اقفل الباب *êqfoul êl-bâb!*

FERMENTATION vineuse, خمارة *khamârah,* خمّارة *khommârah*

Il a FERMENTÉ, خمر *khamer*, اختمر *ékhtemer*.

FERMETURE, شدّ *chedd*, سدّ *sedd* (*Voyez* CLOTURE).

FERMIER, متلزّم *motelazzem*.

Bois de FERNAMBOUC (*Voyez* Bois de Brésil).

Il a FERRÉ un cheval, نعـل *naal*, صفح *safah*.

FERTILE, خصيب *khassyb*, موجد *moudjed*, محصول *mahsoul*, مرخي *markhy*, مثمّر *mothummer* (*V.* FÉCOND, ABONDANT).

— Il a été Fertile, خصب *khassab*, علّ *ghall*.

Il a FERTILISÉ, خصّب *khassab*, اخصب *ékhsab*.

FERTILITÉ, خصبه *khesbéh*, *khesbah*, غلّه *ghellah*, برکه *berekéh* (*V.* FÉCONDITÉ, ABONDANCE).

FÉRULE (plante), کلخ *kelakh*.

FERVENT, جاهد *djâhed*, حرّان *harrân*, شديد *chedyd*.

FERVEUR, جهد *djehd*, شدّه *chiddéh*, *cheddéh*, حراره *harârah*.

FESSE, تيز *tyz*, ترم *term*, plur. اترام *âtrâm*; فلس *fels*, طرمس *termess*, ورک *ourk*, pl. وروک *ourouk*; طرمه *torméh*, صرمه *sorméh*, pl. صرم *sorem*, *serem* (en berbere انثدون *énthadouna*) (*Voyez* CUL, DERRIÈRE).

FESTIN, وليمه *oulyméh*, plur. ولايم *oulâym* (*Voyez* REPAS.).

FÊTE, عيد *a'yd*, *e'eyd*, *i'yd*, pl. عياد *ee'yâd*, اعياد *â'yâd* (*V.* JOUR).

— Que cette Fête soit heureuse pour toi! عيد مبارک عليک *i'id mobârek a'ley-k!*

— La plus heureuse des Fêtes? ابرک الاعياد *âbrak él-â'yâd*.

FÊTÉ, معيّد *mo'yyd*.

Il a FÊTÉ, عيّد *a'yyad*, *a'yyed*.

— Il Fêtera, يعيّد *ya'yyed*.

FÉTU, قشّ *qesch*, قشّه *qeschéh*, *qeschah*.

FEU, نار *nâr*, pl. نوار *naouâr*, *niouâr*, انوار *ânouâr*, نيران *nyrân*; عافيه *a'âfyah* (en berbere عوفا *ou-fâ*, ثيمس *tsymess*, تيمس *timyss*, يکه *ykah*), (*Voy.* FLAMME).

— (défunt), (*Voyez* ce mot).

FEUILLAGE (*Voyez* FEUILLE).

FEUILLE, ورق *ouereq*, ورقه *ouerqah*, *ouaraqah*, pl. اوراق *âourâq* (en berbere ايفر *i'yfer*, pl. ايفريون *iyfryouenn*).

— de papier, ورقه ذا الکاغيط *ouerqah dé-'l-kâghytt*, فروغ *forough*, ورقه *ouerqah*, *ourqah*.

— d'un livre, Feuillet, فايمه

qâyméh, plur. قوايـــم *qouâym*.

Fève, فوله *foulah* pl. فول *foul* (en berbere بيباوان *bybâouân*, ايباون *ýybâouenn*).

— Fèves bouillies, مدمس *moudammess*.

Février, شباط *chabâtt*, *choubâtt*, اشباط *échbâtt*, فبراريوس *febrouâryous*, فلوارس *felouârıss*, امشير *âmchyr*, *émchyr*.

— Le mois de Février a cette année vingt-neuf jours, شباط فى هذ السند لهُ تسع و عشرين يوماً *Chebâtt fy hadéh ês-senéh le-ho tessa' ou-a'cherynn youmânn*.

Fez (roy. d'Afr.), فاس *Fâss*, *Féss*, فس *Fess*.

— (ville), مدينة البيضا *Medynét êt-Bayddâ* (m. à m. la ville blanche).

— La rivière de Fez, واد فاس *Ouâd-Fâss*, واد الجواهر *Ouâd-êl-djeouâhir* (rivière des pierreries).

— Natif de Fez, فاسى *fâssy*, pl. فاسيين *fâssyyn*.

Fezzan (pays d'Afr.), فزان *Fezân*, *Fazân*, افزان *Afzân*.

Fi! اف *âff*, افا *âffá*, يستغفر الله *ystaghfour Allah*! اخزيت *âkhzyt*! حاش *hâch*, اف *ôf*, حشا *hachâ*!

— Fi de toi! حشاك *hachâk*!

— Fi de lui! افا لهُ *âffá le-ho*!

Fiançailles, ملاك *melák*, خطبه *khotbéh*, خطبيه *khotbyah*, *khotbyéh*, تمليك *temlyk*.

Fiancé, عريس *a'ryss*, عروس *a'rouss*, pl. عُـــروس *ou'rouss*; مملك *memlek*, خاطب *khâtteb*.

Il a Fiancé, املك *âmlak*, خطب *khetteb*, *khettab*.

— Il Fiancera, يخطب *yekhtob*.

Fiancée, عروســه *a'roussah*, عروس *a'rouss*, pl. عرايس *a'ráyss*; مملكه *momlekéh*, مخطوبه *makhtoubéh*.

Ficelle, دبره *doubarah*.

— grosse, سپاولو *spâoulou*.

— mince, خيط *kheytt*,

Fidèle, اميـن *ámyn*, مومن *moumenn*, pl. مومنين *moumenyn*; نصيح *nessyh*, اصيل *âssyl*.

Fidèlement, بالامـانـه *be-'l-ámânéh*, بالامان *le-'l-âmân*.

Fidélité, امانه *âmânéh*.

Il s'est Fié, وثـق *ouathaq*, امان *âmann* (*V.* Il s'est Confié).

Fief, ملك *moulk*, تيمار *tymâr*.

Fiel, مراره *merâreh*, *morârah* (en berbere ايزى *ýyzy*).

Fiente (*Voyez* Excrément).

— de cheval, زبل *zobl* (*Voyez* Fumier).

FIER, مستكبر *mostakber*, طاغى *tâghy* (*Voyez* ARROGANT, ORGUEILLEUX).

— C'est un homme si Fier que je n'ose lui parler, هو رجـــل متكبّر حتّى ما نقدرشى نتكلم لهُ *houe radjel motkabber hattä mâ neqder-chy netkellem le-ho.*

FIERTÉ, كبريا *kobryâ*, *kibryâ* (*Voyez* ORGUEIL, ARROGANCE).

— La Fierté ne convient pas aux grands, لاكبار ما صحشى الكبريا *li-'l-koubâr mâ saha-chy 'l-kibryâ.*

FIÈVRE, حمّا *hoummâ*, حمّى *hoummä*, *hammy*, سخنه *soukhnéh*, حمّيه *hammyéh*, *hoummyah*, plur. حمّيات *hoummyât* (en berbere ثعلا *theulâ*, ثوله *tsou'lah*).

— Accès de Fièvre, وقت الابتدا *ouaqt él-ibtidâ*. (*Voyez* ACCÈS).

— Fièvre chaude, الحمّا السخونه *él-hoummâ 's-sakhounah.*

— Fièvre froide, الحمّا الباردة *él-hoummâ 'l-bâridah*, بروده *beroudah.*

— Fièvre tierce, الحمّا الثلثيه *él-hoummâ 't-tsoultsyâh.*

— Fièvre maligne, مكلفه *moukelfah*, بو نقطه *bou-no,tah.*

— Il a une forte Fièvre, توجعهُ الحمّا قوى *te-oudja'-hou él-hoummâ qaouy.*

— Il a la Fièvre aujourd'hui, زارتهُ اليوم الحمّيه *zâret-ho él-yaum él-hâmmyéh* (en berbere اساثوكه ثوله *âssâ tsougah tsoulah*).

Il a FIGÉ, جمد *djemed, guemed.*

— Il Figera, يجمد *ydjemed, ygmed.*

FIGUE, تين *tyn*, كرموس *kermouss* (en berbere اكرموس *âkermouss*, ماثان *mâthân*).

— Figue hâtive, باكور *bâkour* (en esp. *albacora*).

— Figue fraîche, تين طارى *tyn târy* (en berbere تازرت *tâzert*, تزرت *tazart*, تازت *tâzett*).

— Figue sèche, تين مرتى *tyn morabby* (en berbere تباخششين *tibâkhchichyn*).

FIGUIER, شجرة التين *chadjrah ét-tyn*, كرمه *kermah* (en berbere تنوكلين تازرت *tinouklyn-tâzert*, تغرست *taghrest*, pl. تيغرست *tyghrast*).

— Figuier d'Inde (*V.* NOPAL).

FIGURE (visage), (*Voyez* FACE).

— Figure laide, كمّاره *kemmâ-rah*, خنشوش *khanchouch.*

— Figure (forme), صوره *sou-*

rah, شكل *chikl*, pl. اشكال *êchkâl*, شوكول *choukoul*, تصوير *tessouyr*.

Fil, خيط *khaytt*, *kheytt*, pl. خيوط *khyoutt* (en berbere الخيوط *êl-khayoudd*).

— de laiton, سلك نحاس *selk-nahâss*.

— de fer, سلك حديد *selk-hadyd*, تسال *tessal*, ثال *tsal*.

— (tranchant), (*Voyez* ce mot).

— Il a donné le Fil à une épée, مضّى سيف *maddä séyf*.

Filasse, كتان *kittân*, كداد *kedâd* (*Voyez* Étoupe).

File (rang), صف *saff*, plur. صفوف *soufouf*.

Il a Filé, غزل *ghazel*, *ghzel*, فتل *fetel*.

— File! اغزلي *âghzouly!* (en berbere اليم *êllym*).

— Il Filera, يغزل *yoghzel*.

Filet de pêcheur, شبكه *chebkah*, *chabakah*, pl. شباك *chebâk*; مصيده *messydèh*, plur. مصيدات *messydât* (en berbere تمغزلت *timaghzelt*, تجمّاع *tadjemma'*, pl. تجمّاعين *tadjemmâ'yn*.

— Filet de viande, هبره ذا الحم *habrah dê-'l-laham*.

Fille, بنت *bent*, *bint*, plur. بنات *benâtt*, *benétt* (en berbere ايليس *îylyss*, تقشيشت *taqchicht*, تيجزايين تـوجـز *taouadjaz*, plur. *thidjazâyn*).

— Petite Fille (en bas âge), صبيه *sabyéh*, pl. صبايا *sabâyâ* (en berbere تقشيشت تمزيانت *taqchycht tamezyânt*).

— Jeune Fille, يشيره *yechyrah*, عايله *a'âylah*, جاريه *djârryah*, *gârryéh*, plur. جوار *djouâr*, *gouâr*; لاله *lêllah*, لالى *lêllä* (en berbere تمزيل *tamzyl*).

— Fille (non mariée), (*Voyez* Célibataire, Vierge).

— de joie (*V.* Femme publique).

— Sa Fille (à lui), بنتهُ *bent-ho*.

— (à elle), بنتها *bent-hâ*.

Filou, سريق *saryq*, حرامي *harâmy*, سارق *sâreq*; ناهب *nâheb*, سالب *sâleb*.

Fils, ولدٌ *oueled*, *culed*, *oulid*, *ould*, وليد *oulyd*, pl. ولاد *oulâd*; ابن *êbn*, *îbn*, بن *ben*, pl. بنين *benyn*, بنى *beny*, ابنا *êbnâ*; يشير *yechyr*, عايل *a'âyl* (en berbere ميس *myss*).

— légitime, حلالى *halâly*.

— illégitime (*Voyez* Batard).

— adoptif (*Voyez* ce mot).

— Beau-fils (*Voyez* ce mot).

— Petit-Fils, حافد *hâfed*, *hâfid*, حفيد *hafyd*, وليد *oulyd*.

— Mon Fils, ابنـــى *ébn-y*, ولدى *oueled-y*,

— Son Fils (à lui), ابنهُ *ébn-ho*, ولدهُ *oulid-ho*, *ouled-hou*.

— (à elle), ابنها *ébn-hâ*, ولدها *oulid-hâ* (en berb. ميسس *myssass*).

Fin (subst.), اخـرة *âkhiréh*, عاقبه *a'âqibéh*, تمّه *tammah*, ايفـا *îyfah*, ختام *khetam* (en berbere انكّار *âneggâr*), (*V.* Achèvement).

— (adj.), (menu, mince), رفيع *refy'*, *refya'*, *refaya'*, رقيق *reqyq*.

— (rusé), احيل *âhyl* (*V.* Rusé).

Finalement, غايتهُ *ghâyét-ho*.

Finesse (ruse), حيلـه *héyléh*, *haylah*, كيد *kyd*, كيز *kyz*, كيس *kys*, *kyes* (*Voy.* Adresse, Ruse).

Fini, تامّ *tâmm* (*V.* Achevé).

Il a Fini, فرّغ *farregh*, تـــمّ *tamm*, خلص *khalass*, *khlass* (*V.* Il a Achevé).

— Finis! كمّل *kammel* (en berbere فوك *fouk*, اكملان *êkmelân*).

— Il a été Fini, انتهى *êntehey*.

— Il Finira, يخلص *ykhlass*.

Fiole, كـوز *kouz*, plur. اكواز *ékouâz* (*Voyez* Bouteille).

Firman, فرمان *fermân*, plur. فرامانات *feramanât*, فرامان *ferâmân*.

Fisc, بيت المال *béyt él-mâl*.

Il a Fixé, ثبت *thebett*, *tsebett* (*Voyez* Il a Affermi).

— une époque, ارخ *ârakh*.

— les yeux, احدق *âhdaq*.

— Les gens avaient les yeux Fixés sur nous, احدقوا الناس بنا *âhdaqoû én-nâs be-nâ*.

— Il s'est Fixé (arrêté), اقام *âqâm*, *êqâm*.

Flacon (*Voyez* Fiole, Bouteille).

Flagellation, سـوط *saoutt*, تجليد *tedjlyd*, شلاق *chelâq*.

Flagellé, مجلود *medjloud*.

Il a Flagellé, سوّط *saouett*, جلّد *djellad*, شلّق *chellaq*,

Il a Flairé, شمّ *chemm*.

Il a Flambé, تلهّب *telahhab*.

Flambeau, مصباح *mosbâh*, pl. مصابـح *mesâbih*; فانوس *fânous*, فنـر *fener* (*Voy.* Chandelier).

Flammant (oiseau), نحاف *nihâf*.

Flamme, لهب *leheb*, لهيب *lehyb*, تلهيب *telhyb*, لهبه *lahbah* (en berbere اجيج ثيمس *âdjydj tsymess* (m. à m. fleur du feu).

FLASQUE, رطيب *rettyb.*

Il a FLATTÉ, لطف *lattaf*, تملّق *temelleq*, فخر *fekher* (*Voyez* Il a CARESSÉ).

— Il Flattera, يفخر *yfkher.*

FLATTERIE, تمليـــق *temlyq*, مداهنه *modâheneh* (*V.* CARESSE).

FLATTEUR, ملاّق *mellâq.*

FLÉAU (calamité), ضربه *darbéh*, محنـه *mihineh* (*Voyez* ADVERSITÉ, CALAMITÉ).

— d'une balance, ذراع السنجه *deraa' 's-sandjéh.*

FLÈCHE, نشابه *nichâbéh*, نشاب *nichâb*, *nouchâb*, سهم *sehem*, pl. سهام *sehâm* (*Voyez* DARD).

FLEGMATIQUE, بلغمى *belghemy*, *bolghomy.*

FLEGME, بلغم *belguem*, *bolghom*, بلجم *beledjm*, *belegm.*

FLEUR, نور *neouer*, نوره *nouarah*, pl. نوار *nouâr*, نواره *nouârah*; زهر *zaher*, *zahr*, pl. زهور *zouhour*; زهره *zaharah*, pl. ازهار *âzhâr* (en berb. اجيج *âdjydj*, اجيجيك *êdjidjyg*, pl. اجيجكن *êdjidjyguen*, اسجيك *âsdjyg*, pl. اسجيكن *âsdjyguenn*).

— Fleur de la passion (*Voyez* GRENADILLE).

— Pot à Fleurs, ماجور *mâdjour*, *mâgour*, pl. مواجير *mouâdjyr*, *mouâguyr.*

— Fleur de Farine (*V.* FARINE).

FLEURI, منوّر *monaouer.*

Il a FLEURI, زهر *zahar*, نوّر *naouar*, *nouer.*

— Il Fleurira, ينور *ynouer.*

FLEURISTE (march. de fleurs), نواورى *nouâouery.*

FLEUVE, واد *ouâd*, وادى *ouâdy*, نهر *nahar*, *nahr*, *nehr*, *neher*, pl. انهار *ânhâr*; بحر *bahar* (en berbere اسيف *âssyf*, pl. اسافين *âsâfynn*).

FLEXIBLE, عطيف *a'ttyf.*

FLORÉAL, فلوريال *flouryâl.*

FLORISSANT, مشهور *mechehour.*

— Il a été Florissant, اشهر *échehar.*

— Dans l'origine des temps les sciences ont été Florissantes dans l'Orient, من اصل الزمان العلم كان مشهور فى بلاد الـــشـــرق *min âsl êz-zemân êl-e'lm kân mechehour fy belâd êch-Cherq.*

FLOT de l'eau, فرخ ذا الما *ferkh dê-'l-mâ*, موجه *moudjéh*, *moudjah*, *mougah*, *mougüéh*, pl. امواج *âmouâdj*, *âmouâg*, موجات *moudjât* (en berbere الموجه *êl-moudjah*; موج *moudj*).

Flotte, عمارة مراكب *t'mârét merâkeb.*

Il a Flotté, عام *à'âm.*

Fluide (adj.), جارى *djâry*, ليّن *leynn.*

Flute, بوق *bouq*, شبابه *chebâbéh*, زووك *zououaq.*

— Joueur de Flûte, غيّاط *ghayyâtt.*

Fluviatile, نهرى *nehery*, بحرى *bahary.*

Flux de la mer, البحر مالى *êl-bahar mâly*, فرخ ذا الماء *ferkh dê-'l-mâ*, مدّ *medd.*

Flux de sang, تسهيل الدمّ *tessehyl êd-demm.*

Fluxion, حمله *hamlah*, نزال *nizâl*, نازله *nâziléh.*

Foc (voile), — grand Foc, فلوك *felouk.*

— Clin-Foc, كنترا فلوك *kountrâ-felouk.*

Foi, امانه *îmânah*, *îmâněh*, ايمان *âymân*, *êymân*, دين *dyn* (en berbere ادين *îdyn*).

— Bonne-Foi, صدق *sadq.*

Foie, كبد *kebd*, كبدة *kibdah*, *kebdéh* (en berbere تسّه *tassah*).

Foin, دريس *derys*, عشبه *eu'chbah*, عشب *e'chb*, كورت *gourt* (en berbere اساغور *ássághour*, ثوكه *tsoukah*).

Foire, موسم *moussom*, plur. مواسم *mouâssem*; سوق *souq*, pl. اسواق *ássouâq*; خان *khân.*

Fois, مرّه *marrah*, نوبه *noubah*, (en berbere ثيكلت *thykilt*).

— Deux Fois, مرّتين *marratéyn* (en berbere مرتين *martyn*).

— Quelquefois, بعض المرّات *baadd êl-marrât.*

— Une Fois et demie autant, قدر اوّل مرّه و نصف *qadr âouel marrah ou-nousf.*

— Parfois, بالنوبه *bi-'n-noubah.*

— Il y eut une Fois un roi, ملك كان مرّةً *melik kân marratann.*

— Toutes les Fois que tu feras cela, كلّ مرّه تعمل ذه *koll marrah ta'mel déh*, كلّ ما تعمل كذه *koll-mâ tu'mel ke-déh.*

Fol (*Voyez* Fou).

Folie, جنون *djenoun* (*Voyez* Démence).

Fond, قعر *qaar.*

— Double-Fond, قعر اخر *qaar âkher.*

—Le vaisseau a touché le Fond, حرث المركب *harath êl-merkeb.*

FONDATION, تاسيس *teéssys* (*Voy.* ETABLISSEMENT).

FONDÉ, سنيد *senyd.*

— de pouvoirs, وكيل *oukyl*, pl. وكلا *oukelá.*

Il a FONDÉ, تاسّس *teésses* (*V.* Il a ETABLI, Il a BASÉ).

— Il a été Fondé, سند *sened.*

— Ce que je dis est Fondé sur les vrais principes, قولى تسند على قواعد صحـــــــــاح *qoul-y tesned a'lä qouâ'id sahâh.*

FONDEMENT, اس *âss*, plur. اساس *âssâss*; قاعلا *qâ'idéh*, *qâ'idah*, pl. قواعد *qouâ'id* (*V.* BASE).

— (anus), صرمه *sarmah*, *sarméh* (*Voyez* ANUS, CUL, DERRIÈRE).

FONDU, مذوّب *modaoueb.*

Il a FONDU, سلّى *selley*, داب *dâb*, دوّب *daouab*, *doueb.*

— Il fondra, يدوب *ydoueb.*

— Beurre Fondu, سمن مسلى *semenn mosly* (*Voy.* BEURRE).

— Il a Fondu sur eux, صدم عليهم *ṣadam a'lay-houm.*

FONTAINE, عين *aayn*, *a'yn*, pl. عيون *ou'youn*; عين الما *a'yn êl-mâ*, عين ذا المـــا *aayn dê-'l-mâ*, راس ذا الما *râss dê-'l-mâ* (en berbere عنصره *a'nserah*, pl. عونصر *a'ouanser*), (*Voyez* SOURCE).

— Fontaine de terre ou de grès (*Voy.* JARRE).

— Fontaine publique, سقايه *siqâyah*, سبيله *sebyllah*, pl. سبايل *sebâyl*; ساقيه *sâqyéh*, pl. سواقى *seouâqy*; سبّاله *sebbâléh*, *sebbâlah*, pl. سبابل *sebâbel.*

FONTE d'arçon, كبوره *kebourah*, pl. كبورات *kebourât.*

FORBAN (*Voyez* BRIGAND, PIRATE, CORSAIRE).

FORCE, قـــــوّه *qaouah*, *qoouah*, *qouah*, *qouéh*, pl. قوّات *qaouât*; قويّه *qouyyéh*, شدّه *cheddéh*, pl. اشدّ *échedd*; قدره *qodrah.*

— De Force, par Force, بالاجبار *be-'l-âljbâr*, بالغصب *bi-'l-ghasb*, بالزز *bâ-'z-zez*, *bê-'z-zïz*, بالذراع *bâ-'d-derâa'*, قهرًا *qahirânn*, اجبارًا *êdjbârânn*, *êgbârânn*, قسرًا *qesrânn* (*Voyez* PAR CONTRAINTE).

— Il a pris de Force, اخد قسرًا *âkhad qesrânn.*

Il a FORCÉ, جبر *djebar*, *djabar*, اجبر *êdjebar*, *êgbar*, لزّم *lazzam*, *lezzem*, *lezzim* (*Voyez* Il a CONTRAINT).

— Il Forcera, يلزم *ylezzim*.

Forcément (*Voyez* Par Contrainte, De Force).

Forêt, غابه *ghâbéh*, *ghâbah*, pl. غابات *ghâbât* (en berbere تغبت *teghabt*, امادغ *âmâdagh*, امدغ *âmadagh*, pl. امودغ *âmoudagh*, ايموداغ *îymoudâgh*), (*V.* Bois).

— Dans cette route y a-t-il des Forêts? ذا الطريق فيه شى غابه *dâ êt-taryq fy-hi-chy ghâbah?*

Forge, كورة *kourah*, كور *kour*, كير *kyr*, pl. اكور *âkour*, اكير *âkyr*.

Forgeron, حدّاد *haddâd*, pl. حدّادين *haddâdyn*.

Formation, تصوير *tessouyr*.

Forme, صورة *sourah*, *souréh*, خلقه *khilqah* (*Voyez* Figure).

— (moule), قالب *qâleb*, *qâlib* (d'où vient le mot fr. *calibre*).

Il a Formé, صوّر *saouar*, تصوّر *tessouer*, جعل *djaal*.

— La navigation Forme les matelots, تركيب البحر تجعل البحريه *terkyb èl-bahar tedja'l êl-baharyéh*.

Formidable, مخوف *mekhaouf*, مخيف *mokhayf*.

Fort (adj.), قوى *qaouy*, *qouy*, قاوى *qâouy*, قوىّ *qaouyy*; fém. قويّه *qoouyyah*, *qouyyah*; شديد *chedyd*, شدّ *chedd*, جدع *djeda'*, *guedaa*, مجهد *modjehed* (en berbere يقوا *yaqouâ*).

— Plus Fort, اشدّ *âchedd*, قوى على *qoouy a'lä*.

— Le lion est plus Fort que le tigre, السبع قوى على النمر *ês-seba' qoouy a'lä ên-nemr*.

— Fort (adv.), كثير *kethyr*, جدّاً *djeddânn*, قوى *qaouy*.

— Le chemin est Fort beau, الطريق طيب كثير *êt-taryq tayeb kethyr*.

— Le chemin est Fort difficile, الدرب صعب قوى *êd-derb sa'ab qaouy*.

Fort, Forteresse, قلع *qala'*, برج *bourdj*, pl. بروج *bouroudj*, براج *borâdj* (*Voyez* Chateau).

Fortification, تحصين *tahessyn*, استحكام *istihkâm*.

Fortifié, محصون *mahassoun*, حصين *hosséyn* (*Voyez* Affermi).

Il a Fortifié, تشدّد *techedded*, حصّن *hassann*.

— (encouragé), (*Voy.* ce mot).

— Il s'est Fortifié, تحصّن *tahassen*.

— Il a été Fortifié, حصن *hassenn*, *hossenn*.

Fortin, قصير *qosséyr*, بريج *brydj*, قليعه *qoleya'ah* (*V.* Fort).

FORTUNE (destin), (*V.* ce mot).

—Bonne Fortune, بخت طيب *bakht tayeb* (*Voyez* BONHEUR).

— Mauvaise Fortune (*Voyez* ADVERSITÉ).

— (richesses), مال *mâl*, pl. اموال *âmouâl*; رزق *rezq*, pl. ارزاق *rizâq*, ارزق *érzaq*.

FORTUNÉ, مسعود *messou'oud*, (*Voyez* HEUREUX).

FOSSE, FOSSE, حفرة *houfrah*, *hafrah*, خندق *khandaq*, plur. خنادیق *khenâdyq*; جورة *djourrah*, *gourrah*, جرّاف *djourrâf*, *gourrâf*, pl. اجراف *âdjrâf*, *âgrâf*; فحات *fahât* (en berbere تشرفة *tacherfah*, pl. تشرفيّن *tacherfyyn*).

—profonde, بهموت *behemout*.

— pleine d'eau, كلتة *keltah*, گلتة *guiltah*.

FOSSOYEUR, صحّاف *sahhâf*.

FOSTATT (ville anc. d'Egypte), فسطاط *Fostâtt*; c'est maintenant le Vieux-Kaire (*Voyez* ce mot).

FOU, مجنون *medjenoun*, *megnoun*, plur. مجانين *medjânynn*; مجبول *mahaboul*; جاهل *djâhel* (en berbere يونشف *younchef*, امجنون *âmedjenoun*, pl. امجنونين *âmedjenounyn*; امسلوب *âmesloub*, pl. ايمسلاب *îymeslâb*), (*Voyez* INSENSÉ).

— Le Fou se moque du sage, المجبول يسخر على العاقل *êl-mahboul yeskher a'lä êl-a'âqil*.

— Hôpital des Fous (*Voyez* HÔPITAL).

FOUAH (v. d'Egyte, l'ancienne Metelis), فوة *Faouéh*, *Faouah*.

FOUAH (alisary), فوة *Fouah*.

FOUDRE, رعد *raad*, plur. رعود *ro'oud*; صاعقة *sa'aqah*, صاحقة *sâhqah*, صحاقة *sahâqah*, برق *barq*, *baraq* en berbere صعقة *saaqah*.

FOUET, كوربج *kourbadj*, *kourbag*, كرباج *karbadj*, قرباج *qourbâdj*, *qarbadj*, *qrabadj* (d'où vient en fr. *cravache*), سوط *soutt*, *saoutt*.

Il a FOUETTÉ, شحط *chahatt* (*Voyez* Il a FLAGELLÉ).

— Il Fouettera, يشحط *ychahatt*.

Il a FOUILLÉ, نقش *naqach*, *nqech* (*Voyez* Il a CREUSÉ).

— Il Fouillera, ينقش *ynqech*.

FOULÉ, مزحوم *mazhoum*.

Il a FOULÉ, زحم *zahem*, قصر *qassar*.

— aux pieds, زطم *zattam*, داس *dâss*, دعس *da'ass*.

— la terre, كبس *kabass*, ربص *rabass*.

— le drap, قصر *qassar.*

FOULON (insecte), بومقص *boumaqass.*

— (apprêteur de drapes), قصّار *qassâr.*

FOULQUE (oiseau aquatique), دجاجه ذا الما *dedjadjah dê-'l-mâ.*

FOUR, فرن *fourn, forn,* plur. فران *ferân;* كوشه *kouchah.*

— Four à chaux (*V.* CHAUX).

FOURBE, احيل *âhyl.*

FOURBERIE, حيله *haylah, heyléh,* كيد *kyd,* غبن *ghobn.*

Il a FOURBI, صقل *saqal.*

FOURCHETTE, شوك *chauk, chouk,* ملقط *melqatt,* ملقاط *molqâtt, melqâtt,* pl. ملاقط *meláqett;* مجك *medjekk.*

FOURMI, نمله *namléh, nemlah,* نمل *naml, neml,* pl. نمول *nemoul,* نمل *nemel* (en berbere توطفت *taouetteft,* pl. تيوطفين *tyouettefyn*).

FOURNAISE, اتون *âtoun,* pl. اتونات *âtounât* (*Voyez* BRASIER).

FOURNEAU, كانون *kânoun,* مجمار *moudjmâr,* مجمر *moudjmer,* pl. مجامر *medjamer;* اوجاق *oûdjâq,* pl. اوجاقات *oûdjâqât.*

Il a FOURNI, كفا *kefá,* جعل *djaal,* جاب *djâb, gâb.*

FOURRAGE, علف *aalf, aalaf,* علفه *aalfah* (*Voyez* FOIN).

— vert, ربيع *rebya',* ربيعه *reby'ah,* رطب *routtab, routtoub,* برسيم *barsym* (*Voyez* HERBE).

Il a FOURRAGÉ (été au fourrage), علف *aalef.*

Il a FOURRÉ, حشى *hachä.*

— Il Fourrera, يحشى *yahchy.*

FOURREAU d'épée, غلاف *ghilâf,* pl. غلق *ghoulouf;* قراب *qorab* (*Voyez* GAINE, ÉTUI).

FOURREUR, فرّا *farrâ.*

FOURRURE, فروة *farouéh,* فروا *foroué, forouá.*

Il s'est FOURVOYÉ, انتلف *éntelef* (*V.* Il s'est EGARÉ, Il a ERRÉ).

FOYER (*Voyez* FOURNEAU).

FRACAS, شامطه *châmattah,* طليق *talyq* (*Voyez* BRUIT).

FRACASSÉ (*Voyez* BRISÉ).

Il a FRACASSÉ (*V.* Il a BRISÉ).

FRACTION, تكسير *teksyr,* plur. تكاسر *tekâsser;* كسور *koussour.*

FRACTURE (*Voyez* BRISURE).

FRAGA (v. d'Esp.), افراغه *Éfrâghah.*

FRAGILE, قابل التكسير *qâbel êt-teksyr,* فانى *fány.*

FRAGILITÉ, خسّ القوّه *khass êl-qouéh,* ضعف *da'f.*

FRAGMENT, قطعه *qatta'ah*, pl. قطع *qatta'*, *qitta'*; شقفه *cheqfah*, بضعه *bedda'ah*, *bïdda'ah*.

FRAÎCHEUR, طراوه *tarâouéh*, برد *bard*, *berd*, برودة *bouroudah*.

FRAIS (adj.), بارد *bârid*, طرى *tary*, *tery*, *try*, طارى *târy*, طراوى *tarâouy*; fém. طريه *taryah*, *taryéh*, *teryah*, *tryah*.

— De l'eau Fraîche et pure, ما طريه وصفيه *má taryah ou-safyah*.

FRAIS (subst.), برد *berd*, *bard*.

— Il a pris le Frais, تبرّد *te-barred*, شمّ الهواء *chamm él-haouê*.

FRAIS (dépense), مصروف *masrouf*, pl. مصروفين *masroufyn*, مصاريف *messâryf*; كلفه *koulféh*, نفق *nefq*, نفقه *nefqah*, خرج *khardj*.

—A mes Frais, بنفقى *be-nefq-y*.

— A leurs Frais, بنفقتهم *be-nefqét-houm*, بصرفهم *be-sarf-houm*.

FRANC (adj.), (sincère), نصيح *nessyh*, صحيح *sahyh*, صديق *sadyq*, اميين *âmyn*, دوغرى *doghry*.

— (Européen), فرنجى *frendjy*, *frandjy*, *franguy*, pl. افرنج *âfrandj*, فرنجيه *frandjyéh*, *franguyéh* (*Voy.* EUROPÉEN).

— Le quartier des Francs, حرة الفرنجى *hart él-franguy*.

— Un Franc (monnaie), فرنك *frank*.

FRANÇAIS, فرنسيش *fransyss*, فرنساوى *fransâouy*; fém. فرنساويه *fransâouyéh*, plur. فرنساويّه *frânsâouyyéh*, فرانسيز *frânsyz*.

— Comprends-tu le Français? انت ماشى تفهم الفرانسوى *ént máchy tefehem él-Fransâouy?*

— Où as-tu appris le Français? فاين علمت الفرانساوى *féyn aa'-lemt él-Fransâouy?*

— Il n'entend pas le Français, هو ما فهمشى الفرنساوى *hoaé má fehem-chy él-Fransâouy*.

— Parles-tu le Français? بتتكلم بالفرنساوى *betetkellem bi-'l-Fransâouy?*

FRANCE, فرنسه *Fransah*, فرانسا *Frânsá*, فرنسا *Fransá*.

FRANCHEMENT, صحيًا *sahyânn*.

— Pour te parler Franchement, حتّى اقول لك الصحيح *hattä âqoul l-ak ês-sahyh*.

Il a FRANCHI, تعدّى *taa'ddä*.

FRANCHISE (véracité), صدقه *sadqah*, كرم *kerem*, نصحه *nesse-hah*, سخاوه *sekhâouéh*.

— de droits, de taxes, معافه *mo'âféh* (*Voyez* EXEMPTION).

— En Franchise, معافاً *mo'âfânn.*

FRANÇOIS (n. pr.), فرنسيس *Fransyss.*

FRANCOLIN, بو زرّاد *bou-zerrâd,* افوف *âfouf,* دراج *derrâdj.*

FRANGE, ذيل *déyl,* pl. اذيال *âdyâl;* فتول *fetoul,* طرف *terf,* pl. اطراف *âttrâf.*

FRAPPÉ, مضروب *maddroub,* مطروق *mattrouq,* مدقوق *madqouq.*

Il a FRAPPÉ, خبّط *khabbatt,* ضرب *darab, drab, drob* (*Voyez* Il a BATTU, Il a BATONNÉ, Il a FLAGELLÉ). طرق

— Il Frappera, يضرب *yddrob.*

— Il a Frappé à la porte, دقّ *daqq,* دقدق *daqdaq, doqdoq.*

— Il Frappera à la porte, يدقدق *ydoqdoq.*

—Frappe à la porte! دقّ الباب *doqq él-bâb!*

— Frappe-le! اضربهُ *âddroubho!*

— Il m'a Frappé, ضربني *darab-ny.*

— Ils se sont Frappés l'un l'autre, تضاربوا *teddâreboû.*

— Il a été Frappé, انطرق *éntaraq,* انضرب *êndarab.*

FRAPPEMENT, تضريب *teddryb* (*Voyez* COUP).

FRATERNEL, اخوى *âkhaouy.*

Il a FRATERNISE, تاخو *takhaou.*

FRATERNITÉ, اخوّة *âkhououah,* اخوه *âkhouéh,* اخوية *âkhouyéh.*

FRATRICIDE, قاتل اخوهُ *qâtel âkhou-ho,*

FRAUDE, غشّ *ghech,* سرقه *serqah* (*Voyez* FOURBERIE).

Il a FRAUDÉ, مكر *makar,* خلب *khalab,* خلّب *khallab,* سرق *saraq.*

FRAUDEUR, سارق *sâreq,* سرّاق *serrâq.*

FRAYEUR (*Voy.* CRAINTE, EFFROI, EPOUVANTE).

FREGATE, فرگاطه *fergâttah,* فراجتا *frégattâ.*

FREIN, لجام *lodjâm, logâm,* pl. لجم *lodjoum, logoum* (en berbere الگام *élgâm,* pl. الگامن *élgâmenn*), (*Voyez* BRIDE).

FRELE (*V.* FAIBLE, FRAGILE).

FRELON, زنبور *zenbour.*

Il a FREMI, رجّ *raddj,* ارتعب *érta'ab,* لجب *ledjeb.*

— Il Frémira, يرتعب *yrta'ab.*

FRÉNÉSIE, جنان *djenân* (*V.* FOLIE, DEMENCE, DÉLIRE).

FRÉNÉTIQUE (*Voyez* FOU).

FRÉQUENT, كثير *kethyr, ketsyr*, موجود *moudjoud*, حاضر *hâdder*.

FRÉQUENTATION, خلاطه *khélâtteh, khelâttah*.

Il a FRÉQUENTÉ, خالط *khâlatt*, عاشر *a'âcher*, عمّر *a'mmer*.

— Il Fréquentera, يعاشر *ya'âcher*, يعمّر *ya'mmer*.

FRÈRE, اخ *âkh*, اخو *âkhou*, خو *khou, khaou*, خاى *khây*, pl. اخوان *ôkhouân, êkhouân*, اخوة *ôkhoueh*, اخوة *ôkhouet, ôkhout, êkhouat, êkhout*, خوت *khout*, خيواه *khyouâh* (en berbere اغما *îghmâ*, اثماث *îthmâth*, pl. اثماثن *êthmâthenn* ; اكمس *égmess*).

— Frère aîné (*Voyez* AÎNÉ).

— Frère utérin, شقيق *chaqyq*.

— Frère cadet, الاخ الصغير *él-akh ês-saghyr, él-âkh ês-sogheyr*.

— Comment se porte ton Frère? ايش حال اخوك *êy-ch hâl âkhou-k?* اى شى حال خاك *êy-chy hâl khâ-k?*

FRET, كرة *kereh*, كرا *kerâ, kirâ*, كرة المركب *kirét él-merkeb*.

Il a FRÉTÉ un vaisseau, كرا *kerâ*.

— Il Frétera une barque, يكرى مركب *ykerey-merkeb*.

FRIAND, لذيذ *lezyz, lédyd*.

FRIANDISE, لذّه *lezzéh*, plur. لذاذ *lezâz* ; حلوه *halouéh*, plur. حلوات *halouât* ; نفايس *nefâyss*.

FRICASSÉE, تسقيـــه *tesqyéh*, ياخنى *yâkhny*.

FRIPIER, دلّال *dellâl*, pl. دلّالين *dellâlyn* ; چلّقجى *tchelloqdjy*, pl. چلّقجيه *tchelloqdjyah*.

FRIPON, سرّاق *serraq* (*Voyez* FILOU, FOURBE).

Il a FRISÉ, جعد *djaad*.

FRISSON, بردية *bardyéh* (en berbere ايتركيكى *îytterguyguy*).

FRIT, مقلى *moqly*.

Il a FRIT, قلا *qalâ, qlâ*, قلى *qaley*.

— Il Frira, يقلى *yqly*.

FRIVOLE, باطل *bâttel*, بطال *battâl*.

FRIVOLITÉ, بطاله *battâléh*.

FROID (s.), برد *bard, berd, bered*, برودة *beroudéh* (en berbere اسيمّد *êssymmid*, اسمّيظ *êssemmydd*).

— (adj.), بارد *bâred, bârid*, باريد *bâryd*, بردان *berdân* ; fém. باردة *bârdah*, بردانه *berdâneh* (en berbere سمّاظ *sammâzz*, pl. سمّاظين *sammâzzyn*).

— Le temps est Froid, هوا بارد *haouâ bârid*.

— Il a eu Froid, تبرّد *teberred*.

— J'ai Froid, انا بردان *ânâ berdân.*

FROIDEUR (*Voyez* FROID).

FROISSÉ, مكسّر *mokassir.*

Il a FROISSÉ, كسّر *kassar.*

FROMAGE, جبن *djeben, djoubn, djebn, guebn*, جبنة *djebnéh, guebnéh* (en berbere اڤوڤلى *ágougly*).

— Marchand de Fromages, جبّان *djoubbân, djebbân, guebbân.*

FROMENT (*Voyez* BLÉ).

— Marchand de Froment (*V.* BLATIER).

FRONDE, مقلع *maqlaa, moglaa* (en berbere يلّى *ylly*).

FRONT, جبهة *djebehah, djebhah, djibhah, guebhéh*, pl. جبهات *djebehât*, جبين *djebeyn*; جبين *djebyn*; صلعة *sala'ah* (en berbere تونزا *teouenzá*, تونزة *taouenzah*, pl. تونزيون *taouenzyouenn*).

FRONTIÈRE, حدّ *hedd, hadd*, pl. حدود *hedoud.*

FRONTISPICE, مقدامة *miqdâméh*, منظر *monzar, mondar*, plur. مناظر *menâzzer*; قدّام *qouddâm.*

FROTTÉ, مجكوك *mahakouk.*

Il a FROTTÉ, حكّ *hakk*, مسّ *mass, mess*, فرك *frek.*

— Il Frottera, يمسّ *ymess*, يفرك *yfrek.*

FROTTEMENT, حكّ *hakk, hekk.*

FRUIT, فاكهة *fâkehah, fâkahah*, فاكية *fakyah*, pl. فواكه *faouâkih*, فواكى *faouâky*; ثمر *thamr, themr, tsamr*, plur. اثمار *âthmâr, âtsmâr*, ثمار *themâr.*

— Fruits d'Automne (*Voyez* AUTOMNE).

— d'été (*Voyez* ETÉ).

— Fruits confits (*Voy.* CONFITURE).

— Les Fruits de la terre, غلّات *ghellât, ghollât.*

FRUITIER (adj.), مثمر *mothammer.*

— Arbres Fruitiers, سجور ذا الغلّة *sedjour dê-'l-ghollah.*

— (marchand de fruits), فوكهى *feoukahy.*

— (marchand de légumes), بقّالى *baqqâly*, خضّار *khaddâr.*

FRUSTRÉ, معدوم *ma'doum.*

Il a FRUSTRÉ, عدم *a'dem.*

FUGITIF (*Voyez* FUYARD).

Il a FUIT, فرّ *ferr*, هرب *hareb, harab*, رحل *rahel*, باعد *bâ'ad* (*Voyez* Il a EVITÉ).

— Fuis! روح *rouh!* أرحل *êrhel* (en berbere اروحل *érouhel*).

— Il a fait Fuir, هزم *hezem*, هرّب *harrab*, طفّر *teffer*.

— Il a Fuit (en parlant d'un vase), (*Voyez* Il a Coulé).

Fuite, هربه *harabéh*, هرب *horb*, *herb*, فرار *firâr*, فرّ *ferr*, هجرة *hedjrah*, *hedjréh*.

— Il a pris la Fuite, انهزم *énhezem*, صيّع *sayy* (*Voy.* Il a Fuit).

— Il a mis en Fuite, هجج *hedjadj* (*V.* Il a fait Fuir).

Fulminant, بارق *bâreq*, *bâriq*.

Fulmination, تبريق *tebryq*.

Il a Fumé, دخن *dakhan*.

— la terre, زبل *zabal*.

— une pipe, شرب قصيب *charab qaddyb*, شرب سبسي *charab sebsy*, شرب دخان *charab dokhân*, شمّ داويه *chemm dâouâyéh* (en berbere اثوع دخان *âtsou' dokhân*).

— Il Fumera, يشرب دخان *ycherob doukhân*.

— Fume! اشرب دخان *échrab dokhân!* (en berbere ثوع دخان *tsou'-dokhân! tseou dokhân!* زفوف *zafouf*).

— Je fume, انا شارب دخان *énâ châreb dokhân* (en berbere اثوعڭ *etsou'ag*, ادثوعغ *âd-tseou'agh*).

— Terrein Fumé, زروع مزبّل *zerou' mozabbel*.

Fumée, دخان *dokhân*, *doukhân*, دخان *dokkhân*, pl. دخاخين *dekhâkhyn*; دخنه *dokhnéh*, عبى *a'by* (en berbere ابّو *âbbou*).

Fumeron, فحم داخن *faham dâkhenn*.

Fumeterre (pl.), شاهترة *châhterah*, *châhteréh*.

Fumeux, مبخّر *mobakkher*.

Fumier, زبل *zebel*, زبله *zebléh*, مزبله *mezoblah*, *mezbelah*.

Funambule, جانباز *djânbâz*.

Funèbre, جنايزى *djenâyzy*.

Funérailles, ميّت *meyyt* (*Voyez* Enterrement, Ensevelissement).

— Il a fait les Funérailles, جنز *djenaz*, ناح *nâh* (*Voyez* Il a Enterré, Il a Enseveli).

Funéraire (*Voyez* Funèbre).

Funeste, مشـــوم *mechoum*, مصيب *mossyb*, بالويل *bê-'l-oueyl*.

— Au pauvre le besoin pressant, au riche l'avidité Funeste, للفقير العازه الشديد الملزومـــه و للغنى الطماعه المشومه *li-l-faqyr él-a'azéh éch-chedydéh él-melzouméh*, *ou-li-l-ghany ét-temâ'ah él-mechouméh*.

FUREUR, غضب *ghadb*, خشم *khichm*, تهوّر *tcheouer*.

FURIEUX, غضيب *ghaddyb*, غضوب *ghaddoub*.

FURONCLE, دمالـه *demmâlah*, دمّال *doummâl* (*Voy.* ABCÈS).

FURTIF, خفي *khafy*.

FURTIVEMENT, خفياً *khafyânn*, بالاختفا *bi-'l-ikhtifâ* (*Voyez* EN CACHETTE).

FUSEAU, مغـــزل *moughzel*, *meghzel*, *maghzel* (en berbere تمغزلت *timoghzelt*, *timaghzelt*).

FUSÉE, فشكه *fechekéh*, *fechekah*, *fchekah*, pl. فشكات *fechekât*, *fchekât*, فشك *fechk*.

FUSIL, مكحله *mekahaléh*, *mokehelah*, مكحاله *mokahálah*, *mokehálah*, plur. مكحال *mokahâl*, مكحلات *mokehelât*; pl. بندويه *bendouqyah*, pl. بندوقيات *bendouqyât*; بندقيه *bendoqyéh*, *bendoqyah*, plur. بندقيات *bendoqyât*, تفنك *toufenk*, تبنك *toubenk* (en berbere ثمكحله *thimakahalah*), (*Voyez* CARABINE).

— Canon de Fusil, جابه *djâbah*, *gâbéh*, plur جابات *djabât*.

— La batterie d'un Fusil, زناد ذا المكحله *zenâd dé-'l-mokehelah* (*V.* Chien de fusil).

— Bois de Fusil, قنداق *qondâq*, فندوق *qondouq* (*V.* BOIS).

— Fabricant de bois de Fusils, فندقجي *qondaqjy*.

— Pierre à Fusil (*V.* PIERRE à feu).

— La baguette d'un Fusil, مدكّ ذا المكحـــــلـــــه *medekk dé-'l-mokehelah*.

— Fusil à aiguiser les couteaux, مستحدّ *mostehadd*.

— Il a tiré un coup de Fusil, سيّب بندقيه *sayyeb bendoqyéh*.

FUSILIER, بندوقي *bendouqy*, pl. بندوقيّه *bendouqyyah*, بندوقيين *bendouqyyn*; تفنكجي *toufenkdjy*, pl. تبنكجي *toufenkdjyân*; تبنكجي *toubenkdjy*, تبندجي *toubendjy*, *toubenguy*, plur. تبنجيه *toubendjyéh*.

Il a FUSILLÉ, ضرب بـبندقيه *darab be-bendoqyéh*.

— On le Fusillera aujourd'hui, النهار ده يضربوه بـبندقيات *ênnahâr déh ydrobou-ho be'endoqyât*.

Il a FUSTIGÉ, ضرب بالسوط *dareb be-'s-soutt* (*Voyez* Il a FLAGELLÉ).

FUTAINE, بصمه *basmah*.

FUTUR, مستـقبل *mostaqbel*.

FUYARD, هارب *hâreb*, هربان *herbân*, سايب *sâyb*, هرّاب *harrâb*.

G

G, cette septième lettre de l'alphabet français, est rendue en arabe par différentes lettres. D'abord la cinquième lettre de l'alphabet arabe, *djym* ج, qui a en arabe littéral la prononciation de Dj, prend dans les dialectes vulgaires celle du G français dans *gêne*, et, surtout en Egypte et en Barbarie, celle de notre G dur dans *gain;* dans ce cas les Moghrebins marquent souvent cette lettre de trois points, de cette manière : ڜ et ڿ.

2° La dix-neuvième lettre de l'alphabet arabe, *ghayn*, غ, vingt-et-unième de l'alphabet moghrebin, a le son de Gh, c'est-à-dire à peu près R grasseyé des Provençaux;

3° La vingt-et-unième de l'alphabet arabe, vingt-troisième de l'alphabet moghrebin, *qâf* ق, se prononce *gâf*, ou G dur dans la plupart des provinces de l'Égypte et chez les peuplades barbaresques où elle est aussi marquée de trois points ڤ, et quelquefois ڥ.

4° Enfin les Moghrebins prononcent aussi souvent, par le G dur, la quatorzième lettre de leur alphabet, *kef*, ك, vingt-deuxième de l'alphabet arabe, et dans ce cas ils la marquent aussi de trois points, de cette manière ڪ.

Gabarre, غبارة *ghabârah.*

Gabelle, مكس *maks*, plur. مكاس *makâss*; غفر *ghafer*, جمرك *djomrouk*, *gomrouk* (*V.* Impôt).

— Employé de la Gabelle, غفري *ghafery*, ردّاد *reddâd*, امين *âmyn.*

Gabès (v. d'Af.), قابس *Gâbess.*

Gabion, مترس *meteris*, طرقه *tarqah.*

Gabriel (n. pr.), جبرايل *Djebrâyl*, *Guebrâyl*, جوبران *Djoubrân.*

Gache de serrure, رزّة *rezah*, *rezéh*, pl. رزات *rezât.*

Il a Gaché le plâtre, خمّر الجبص *khammar êl-djibs.*

Gadamès (v. d'Afr.), اقدامس *Êqdâmess*, ادامس *Adâmess.*

GAF (*Voyez* G, QAF).

GAGE (arrhes, nantissement), عربون *aareboun*, ربون *reboun*, رهن *rehenn*, رهين *rehyn*, pl. رهون *rohoun*; رهينه *rehynéh*.

— Il a donné en Gage, رهن *rahann*, عربن *a'rabenn*.

— Il a été mis en Gage, ارتهن *értehenn*.

— Il a reçu en Gage, استرهن *ésterehenn*.

GAGES (salaire), اجره *ádjrah*, جامكيه *djámkyah*, pl. جامكيات *djámkyát*, جوامك *djoumek*; كراه *kerâh*, كرا *kerê*, علوفه *ou'loufah*, توّاب *touâb* (*V.* APPOINTEMENS).

Il a GAGÉ (parié), تخاطر *tekhatter*, تراهن *terâhenn*.

— Il Gagera, يتخاطر *ytkhâtter*.

— Je Gage avec toi le double, اتراهن معك قدّهُ و طريقين *étrâhenn ma'ak qadd-ho ou-taryqéynn*.

— Gageons deux piastres ensemble, نتراهن انا و اياك على غروشين *netrâhenn ânâ ou-éyâk a'lä ghroucheyn*.

GAGEURE, رهنه *reheneh*.

Il a GAGNÉ de l'argent, كسب *kassab*, *kesseb*, *kseb*, ربح *rabah*.

— Il Gagnera de l'argent, يكسب *ykseb*, *yekseb*.

— Il a Gagné la victoire, غلب *ghalab*, *ghaleb*.

— Il Gagnera la victoire, يغلب *yghaleb*, *yghleb*.

— Il a Gagné un lieu, قرب *qarab*, سمت على *semett a'lä*.

— Nous n'avons rien Gagné aujourd'hui, ما كسبنا شى اليوم *mâ kesseb-ná chy él-youm*.

— Tu n'y Gagneras que de la peine, ما تكسبشى فيه الّا تعب *mâ tekseb-chy fy-hi éllâ taab*.

— Il a cherché à Gagner, استكسب *éstaksab*.

GAI, انيس *ányss*, جوّيد *djouyyed*, رضى *reddy*, مسرور *mesrour* (*Voy.* CONTENT, AISE, JOYEUX).

— Il a été Gaî, فرح *ferah*.

GAILLARD, ناصح *nássih*, منيع *meny'*, كيفى *keyfy*.

GAIN, مكسبه *maksebah*, *maksebéh*, فايدك *féydéh*, اكتساب *ékstissáb*, ربحا *robh*, *rebah*, رباح *rebâh*, مكسب *mekseb*, ارباح *érbâh*, منتش *montech*, فايدك *fáydéh*.

— Il n'y a pas de Gain dans cette affaire, هذه المصاحه ما فيها ربح *hadah él-moslahah má fy-há rebah*.

GAÎNE, قراب *qorâb*, كراب *kerâb*, غمد *ghamd*, *ghomd*, plur.

اغماد *îghmâd;* غلاف *ghelâf*, pl. غلوف *ghoulouf*, غلافات *ghelâfât* (*Voyez* Boîte, Fourreau).

Gaînier, غمّاد *ghammâd.*

Gaîté, فرح *ferh*, فرحه *ferahah*, ابتهاج *îbtihâdj*, انبساط *înbissâtt*, انشراح *închirâh*, بشاشح *bechâchah*, انفتاح الصدر *înfetâh ês-sadr* (*Voyez* Contentement).

— De Gaîté de cœur, من خاطره *min khâttr-ho.*

Galant, لطيف *lattyf*, plur. لطاف *louttâf;* چلبي *tchéléby.*

La Gale, جرب *djereb*, *djerb*, خباش *khobâch*, جراب *djerâb*, *guerâb* (en berbere اججيد *âdjiddjyd*, اججاد *âdjeddjâd*, مجحوط *medjehoutt*).

— Il a eu la Gale, جرب *djarab.*

Galère, ساعونه *sâ'ounah*, صاعونه *sâ'ounâh*, *sâ'ouneh*, plur. صواعين *saouâ'yn;* غراب *ghorâb*, pl. غرابات *ghorâbât*, اغربه *âgherbah.*

Galerie, ممشى *mimchâ*, اسطوان *êstouân*, دربوز *derbouz.*

— La Galerie (les personnes présentes), جماعه *djemâ'ah*, احباب *êhbâb*, المحضرين *êl-mohadderyn.*

Galérien, قدّاق *qaddaq*, فادق *fâdeq*, مجرم *madjrem.*

Galette, قرصه *qorsah*, plur. قراص *qorâss*, قرص *qorass.*

Galeux, جربان *djerbân*, *guerbân;* fém. جربانه *djerbânah;* اجرب *âdjereb.*

— Une brebis Galeuse en gâte une autre, النعجه الجربانه تعدّى الاخرى *ên-naadjah êl-djerbânah te'addey 'l-ôkhrä.*

Galhauban (t. de marine), ستراجو *strâdjou*, *strâdjo.*

Galice (prov. d'Esp.), جليقيه *Djelyqyah*, جاليقيه *Djâlyqyah.*

Galicien, جاليقى *Djâlyqy.*

Galien (n. pr.), جالينوس *Djâlynous.*

Galion, غليون *ghalyoun.*

Galiote, غليوطه *ghalyouttah*, غليطه *ghalyttah.*

Noix de Galle, عصفه *a'sfah*, عفصه *a'fsah*, pl. عفصات *a'fsât*, عفص *eufess.*

Galoche, قتقاب *qotqâb*, pl. قتاقيب *qetâqyb.*

Galon, شريط *cherytt*, pl. شروط *chouroutt;* شرت *chert.*

— de soie, شلته *chelteh*, *cheltah.*

— d'or ou d'argent, قصب *qassab.*

Galop, رمح *ramèh*, *ramh*, ركض *raqodd*, *raqd*, طرد *terd.*

Il a GALOPÉ, رمح *ramah*, رقض *raqadd*, طرد *tarad*, دنّى *dennä*.

— Il Galopera, يرقض *yerqedd*, يدنّى *ydenny*

GAMBADE, رقص *raqs*, تنيط *tenytt* (*Voyez* SAUT).

Il a GAMBADÉ, رقص *raqass*, نطّ *natt*.

GAMELLE, صينيه *seynyah*, *seynyéh*, pl. صوانى *seouâny*.

— de bois, جتنه *djetnah*, جاطه *djâttah*.

— Petite Gamelle, صوينيّر *souynyéh*.

GAMME, نشان موسقى *nichân moussiqy*.

GANGRÈNE, اكله *âkiléh*, *âklah*, شقيفه *cheqyféh*, شقيفه *cheqyféh*.

GANT, قفاز *qafâz*, قفز *qafz*, pl. قفزان *qafzân*; شرّاب ذا اليد *cherrâb dê-'l-yd*, كف *keff*, pl. كفوف *kefouf*.

GANTIER, قفّاز *qaffâz*, صانع القفاز *sanê' 'l-qafâz*.

GARANCE, فوّه *fououah*, *fouah*.

GARANT, ضامن *dâmenn*.

Il a GARANTI (caché), ستر *sâtar*, تدرّق *tedarraq*.

— (cautionné), ضمن *damann*.

— Il s'est Garanti, تدرّق نفسه *tedarraq nafs-ho*, اجتنب *êdjteneb*.

— Tu me Garantis qu'il est bon, تضمن به الّى هو مليح *teddamenn bi-hi êlly houe meiyh*.

GARCETTE DE RIS (t. de mar.), ترسلون *torselounn*, *torselonn*.

GARÇON, صبى *saby*, pl. صبيان *sâhyân*; فتى *feiey*, *fety*, plur. فتيان *fetyan*, افتا *éftâ* (en berbere اقشيش *âqchych*, مزين *mozayn*), (*Voyez* FILS, ENFANT).

GARDAYÉH (v. d'Afr.), غردايه *Ghardâyéh*.

GARDE (s. fém.), حفظ *hifz*.

— (s. m.), (*Voyez* GARDIEN).

— (sentinelle), عاسّ *a'ass*, pl. عسيس *a'ssyss*; عساس *a'ssâs*, عساسين *a'ssâssyn*.

— champêtre (*V.* CHAMPÊTRE).

— des troupeaux, رعايه *ra'âyah*.

— A la Garde de Dieu, على باب الله *a'lä bâb Allah*, سخرت الله *soukhourt Allah*, فى امان الله *fy êmân Allah*.

— Il a monté la Garde, عسّ *a'ss*.

— Il a pris Garde, ردّ بال *redd bâl*, احترز *chteraz*.

— Mon ami, prends Garde à toi! يا خاى ردّ بالك لنفسك *yâ khâ-y rodd bâl-ak li-nafs-ak!*

— Prends Garde à ne pas tomber! ردّ بالك لا تطيح *rodd bâl-ak lâ tettyh!* (*Voyez* GARE!)

GARDÉ, محروس *maharouss*, محفوظ *mahfouzz*.

— La ville bien Gardée, المدينه المحروسه *êl-medinéh êl-mahousséh*.

Il a GARDÉ, حفظ *hafadd*, *hafedd*, *hafazz*, *hafezz*, عاس *a'âss*, حاش *hach*, حرس *haress*, حرز *harez*, *herez* (en berbere ايشف *îychaf*).

— Il Gardera, يحرز *yherezz*.

— Il s'est Gardé, حدر *hadar*, *hader*, احترز *êhtaraz* (*Voyez* Il a pris Garde, Il s'est Garanti).

GARDE-ROBE (cabinet, armoire), (*Voyez* ces mots).

— (lieux d'aisance), شششمه *chichmèh*, ششما *chichmâ*, كنيف *kanyf*, مستراح *mestrâh*, مطاهر *moutâhar* (*Voyez* LATRINES, COMMODITÉS).

GARDIEN, حافظ *hâfezz*, plur. حفظان *hefzân*; حفيظ *hafyzz*, حارس *hâress*, حارز *hârez*, ناظر *nâzir*, مستحفظ *mostafezz*.

— des jardins (*Voyez* Garde-Champêtre).

GARE! عندك *a'nd-ak!* *a'nd-ek!* عليك *a'lay-k!* بالك *bâl-ak!* *bâl-ek!* خذ لك *khod la-k!* غاره *ghârah!* وردة *ouardah!* ارجع *érga'!* اياك *âyâh l-ak* (*Voyez* Prends Garde!)

— Gare devant toi! على وجهك *a'lä oudj-ak!* على وشك *a'lä ouch-ak!* على عيونك *a'lä ou'-youn-ak!*

— Gare derrière toi! على ظهرك *a'lä dahr-ak!*

— Gare à droite! على يمينك *a'lä ymyn-ak!*

— Gare à gauche! على شمالك *a'lä chemâl-ak!*

Il s'est GARÉ, حيسج *hayadj*, (*Voyez* Il s'est Garanti).

Il s'est GARGARISÉ, غرض *gharadd*, *gharedd*, غرغر *gharghar*, تغرغر *tegharghar*, مضمض *madmadd*.

Il a GARGOUILLÉ, بخ *bakkh*.

GARIAN (mont. d'Afr.), غريان *Gharyân*.

GARNEMENT, ميشوم *mychoum*, شيطان *cheyttân*, خرج القتل *khardj êl-qatl*, معرّس *ma'arrass*.

Il a GARNI, عمر *a'mar*, رزق *reza*, لبّس *lebbess*.

GARNISON, محافظه *mohafeddéh*, محافزه *mohâfezzéh*, محارسه *mohâresséh*, جند *djend*, عسكر *a'sker*.

GARNITURE, حرج *hardj*.

GAROTTÉ, متكتف *motkattef*.

Il a GAROTTÉ, قيّد *qeyyed*, كتّف *kattaf*, شدّ *chedd*, حزّم *hazzam*, *hazzem*.

— Il Garottera, يحزّم *yhazzem*.

Il a GASPILLÉ (*Voyez* Il a DISSIPÉ, Il a GATÉ).

GATÉ, مفسّد *mofessed*, عاطل *a'âttel*, خامـــج *khâmedj*; fém. خامجه *khâmedjah*.

Il a GATÉ, فسّد *fassad*, *fessed*, عطّل *aattal*, تخخّ *tekhakkh*, عدّى *a'ddä*, *a'ddey*.

— Il Gâtera, يفسد *yfessed*, يعدّى *ya'ddy*.

— Il s'est Gâté, دبل *debel*, زبل *zebel*, خمّ *khamm*, عطل *a'ttal*, فوخر *foukher*, تفوخر *tefoukkher*.

— La viande s'est Gâtée, خم اللحم *khamm él-luham*.

GATEAU, قرص *qors*, قرصه *qorsah*, pl. قراص *qorâss*, قرص *qorass*; فطورة *fouttourah*, pl. فوطير *fouttyr*; حلوة *halaouéh*, *halaouah*, pl. حلوات *halaouât*, *halaouét* (en berbère رفيس *refyss*).

GAUCHE, شمال *chemál*, يسر *yssar* (en berbère زلماد *zelmâd*, الحازو *él-hâzou*).

— La main Gauche, الشمال *éch-chemâl* اليد *él-yed* الشمال *éch-chemâl*, اليد اليسر *él-yed él-yssar* (en berbère ازلماض *ázel-mâdd*).

— A Gauche, على الشمال *a'lä éch-chemâl*, عن شمال *a'nn chemâl*, من يسار *men yssar*.

— A ma Gauche, على شمالى *a'lä chemâly*, ليسارى *l-yssâr-y*, بيسارى *be-yssâr-y*.

— A ta Gauche, على شمالك *a'lä chemâl-ak*, على يسارك *a'lä yssâr-ak*.

— A sa Gauche, فى يسارهُ *fy yssâr-ho*.

— De droite à Gauche, من اليمين الى اليسار *min él-ymyn ílä él-yssár* (en berbère ثمان زلماد *themân zelmâd*).

— De Gauche à droite, من الشمال الى اليمين *min éch-chemâl ílä él-ymyn*.

GAUCHER, مياســـر *myâ:ser*, ايسراوى *éysrâouy*, plur. ايسراويه *éysrâouyéh*.

GAULE, مستيجه *mestydjéh*, pl. مساتيج *mesâtydj* (*Voyez* BATON, PERCHE).

GAYTAH (mont. d'Afr.), غاية *Ghâyétt*.

Gaz, هوا *haouâ*, *houê*, ريح *ryh*, بخار *bekhâr*.

Gazah (ville de Syrie), غزّة *Ghazzah*, *Ghazzéh*.

— Natif de Gazah, غزّى *ghazzy*, غزّاوى *ghazzâouy*.

Gaze, برنجوك *broundjouk*.

Gazelle, غزال *ghazâl*, غزاله *ghazâléh*, *ghazâlah*, pl. غزلان *ghazelân*, غـزل *ghezel* (en berbere زنكادس *zankâds*).

Gazette, غازطه *ghâzettah*.

Gazon, عشبه *eu'chbah*, بقعه *beqa'ah* (*V.* Herbe).

Il a Gazouillé, غرد *gharad*, غرّد *gharrad*, نغى *naghä*, *naghey*, زقزق *zaqzaq*.

Gazouillement, زقزقه *zaqzaqah*.

Geai, ابو زرنيق *âbou-zernyq*.

Géant, جبّار *djibbâr*, *djebbâr*, pl. جبابير *djebâbyr*.

Gebel-Amour (mont d'Afr.), جبل العمور *Djebel êl-A'mour*.

Gebel-êrsas, جبل الرصاص *Djebel êr-ressâss* (mont. de plomb).

Geddah (port de la Mekke), جدّه *Djeddah*, *Djouddah*, *Gueddah*.

— Natif de Geddah, جدّاوى *Djeddâouy*, *Gueddâouy*.

Gelé, جليد *djelyd*, مجلّد *moudjelled*, مجمّد *moudjemmed*.

Il a Gelé (v. a.), جمّد *djammad*, *djemmed*, *guemmed*.

— Il s'est Gelé, جمد *djamad*, جزز *djezaz*, تجمّد *tedjemmed*.

— En Afrique les rivières ne Gèlent pas, فى ديار المغـــرب لا تـــجـــمّـــدوا الـــواد *fy dyâr él-Moghreb lâ tedjemmedoû él-ouâd*.

Gelée, جمد *djemd*, ثلج *theldj*, (en berbere اغريس *âghryss*).

— blanche, صرّ *sarr*, راويه *râouyah*, ملاح *mellâh*.

Gelinotte (*Voy.* Francolin).

Gemady (*Voyez* Djemady).

Les Gémeaux (signe du zodiaque), برج الجـــوزا *bourdj él-djeouzâ*, *bourg él-gouzâ*.

Il a Gémi, ناح *nâh*, بكا *bekâ*.

Gémissement, نوح *nouh*, تنيح *tenyh*, بكى *beky*, انان *ênnân*.

Gênant, صادع *sâdè'*.

Gencive, لحم الاسنان *luhm él-îsnân*.

Gendre, نسيب *nessyb*, حافد *hâfed*, صهر *sohr*.

Il a Gêné, صدع *sada'*.

Gêné, مصدوع *mesdou'*.

Général (adj.), عامّ *a'ámm*, كلّى *kolly*, عمومى *a'moumy*.

— Le divan Général, الديوان العمومي *éd-dyouán él-a'moumy*.

— En Général, كلّياً *kollyânn*, بالكلّيه *bi-'l-kollyéh*, بالمرّة *bi-'l-marrat*, بالجمله *bi-'l-djemeléh*.

— Un Général d'armée, سر العسكر *ser él-aasker*, صاري عسكر *sâry-a'sker*, سر عسكر *ser-a'sker*, راس العسكر *râss él-aasker*, قايد ذا العسكر *qâyd dê-'l-aasker*, امير العسكر *émyr él-a'sker*, جنرال *djenerâl*, *guenerâl*, pl. جنراليه *djenerâlyéh*; جنار *djenenâr*, *guenenâr*.

Généralissime, امير الجيوش *émyr él-djouyouch*, *émyr él-djyouch*, امير الجيش *émyr él-djych*, صاري عسكر الكبير *sâry-a'sker él-kebyr*, صاري عسكر العام *sâry-a'sker él-a'âm*, بيلربيك *beyler-beyg*, سلطان كبير *soultân kebyr*.

Généralité, كلّيه *kollyéh*.

Génération, ولاد *ouladah*, *ouledéh*, مولد *mouled*, مولاد *moulâd*, ميلاد *mylâd*, توليد *touellyd*.

— L'acte de la Génération, النيك *ên-nyk*, النكاح *ên-nekâh*.

Généreux, كريم *kerym*, عزيز *a'zyz* (*Voyez* Libéral).

Générosité, كرم *kerm*, كريمه *kerymeh* (*Voyez* Libéralité).

Gênes (v. d'Italie), جنوه *Djenouah*, *Guenouah*.

Genêt, رتم *retem*, *retam* (en espagnol *retama*), تغره *toghrah*.

— sauvage, رتم ذا الحلا *retam dê-'l-khalâ*.

— sablonneux, رتم ذا الرمل *retam dê-'r-reml*.

— d'Espagne, حلفه *halfah*.

Genévrier, عرعر *a'raar*, عرعار *a'ra'âr*, قوقلان *gouqlân*.

Génie (intelligence), عقل *a'ql*.

— (être surnaturel), جنّ *djenn*, *genn*, *djinn*, *ginn*.

— Un mauvais Génie, عفريت *a'fryt*, غول *ghoul* (*Voyez* Démon).

Génois, جنوى *Djenaouy*, جنويز *Djenouyz*, جنويزى *Djenouyzy*.

Genou, ركبه *roukbah*, *rokbéh*, pl. ركاب *rekâb* (en berb. وفدّ *oufadd*).

— Coup de Genou (*V.* Coup).

Genre, جنس *djens*, pl. جنوس *djenous*, صنف *senf*, pl. اصناف *âsnâf*; نوع *nou'*, pl. انوع *ânou'* (*Voyez* Espèce).

— Il est habile en tout Genre, فى كلّ نوع هو عاقل *fy koll nou' houe a'âqel*.

— Le Genre masculin, الجنس المذكّر *él-djens él-mozakker*.

— Le Genre féminin, الجنس المؤانث *él-gens él-mouânnets.*

Gens (plur.), ناس *nâss*, قوم *qoum, qaum.*

— La plupart des Gens disent, قال اكثر الناس *qâl âkthar ên-nâss.*

Géographie, جوغرفيه *djoughrafyah*, ذكر البلدان *dekr él-boldân*, *zikr él-boldân*, جوعرفيه *djaou'rafyah*, ذكر ذا البلدان *dekr dê-'l-boldân.*

Geôle (*Voyez* Prison).

Geôlier, حبّاس *habbâss.*

Géomètre, مهندز *mehedez*, مهندس *mehendess.*

Géométrie, هندسه *hendessah.*

Géométrique, هندسى *hendessy.*

— Figure Géométrique, صورة هندسيه *sourét hendessyéh*, رسم هندسى *ressem hendessy.*

Géranium musqué (plante), مسك الغريب *misk él-gharyb.*

Gerbi (île d'Afr.), جربه *Djerbéh, Djerbih.*

Gergis (port de cette île), جرجيس *Djerdjys, Djirdjiss.*

Germe, نبت *nebt*, pl. نبات *nebât*; سمخ *semkh.*

Il a Germé, نبت *nabatt.*

Germinal, جرمينال *Djerminâl.*

Germination, تنبيت *tenbytt.*

Gezulah (prov. de l'emp. de Marok), جزوله *Djezoulah*, قزوله *Qezoulah.*

Ghayn غين, nom de la dix-neuvième lettre de l'alphabet arabe, vingt-et-unième de l'alphabet moghrebin, ع (Gh), (*Voyez* G).

Le mont Gibel, جبل النار *Djebel ên-nâr*, بركان *Bourkân.*

Gibier, صيد *syd.*

Gibraltar (forteresse d'Espagne), جبل طارق *Djebel-Târeq*, *Djebel-Târiq*, جبل الفتح *Djebel él-fetèh*, جبل عطار *Djebel-a'ttar*, ستّ البوغاز *Sitt él-boughâz.*

Gigery (port d'Afr.), جيجل *Djydjel.*

— Natif de Gigery, جيجلى *djydjely.*

Gigot, فخد *fakhd.*

— de mouton, فخد الضانى *fakhd éd-dâny.*

Gillet, منصوريه *mansouryah*, صدريه *sadryah, sadryéh.*

— sans manches, قشّاب *qaschâb* (*Voyez* Veste).

Gim, lettre arabe (*Voy.* Djym).

Gingembre, زنجبيل *zendjebyl*, سگينجبر *seguindjeber*, زنزبيل *zenzebyl.*

Girgéh (ville d'Egypte), جرجه *Djirdjéh, Guïrguéh.*

— Natif de Girgéh, جرجاوى *djirdjâouy, guirgâouy.*

Girofle, قرنفل *qaronfoul, qoronfel,* عود ذا النوار *a'oud dê-'n-nouâr,* قرنفله *qoronfelêh.*

Giroflée jaune, خيلى *khayly.*

Girouette, عليّم ذا الريح *ou'-léyym dê-'r-ryh,* نيسان *nyssân.*

Giton, لوطى *loutty* (en berbere شمته *chematah*).

Gizéh (ville d'Egypte), جيزه *Djyzêh, Guyzêh, Djyzah.*

— Natif de Gizéh, جيزاوى *djyzâouy, guyzâouy.*

— Les pyramides de Gyzéh, الهرامات الجيزاويّات *êl-herâmât êl-djyzâouyyât.*

Glace, جليد *djelyd* (en berbere اكرس *égriss*).

— de miroir, مرايه *merâyêh, mirêyah,* ما ذا المرايه *mâ dê-'l-mirâyah,* ما المرايه *mâ êl-mirâyêh,* بلّور المرايه *bellour êl-mirâyêh* (*V.* Miroir).

— La Glace d'un miroir représente l'homme tel qu'il est, بلّور المرايه يروى صورة الانسان مثلما هى *bellour êl-mirâyêh yrouy sourêt êl-ênsân methel-mâ hye.*

Glaire d'œuf, بياض البيضه *beyâdd êl-beyddah,* زلات *zelât.*

Glaive (*Voyez* Épée, Sabre, Cimeterre).

Gland de chêne, بلّوطه *bel-louttah,* pl. بلّوط *belloutt* (en espagnol *bellota*).

— d'ornement, شرّابه *cherrâ-bah.*

Glande, ورم *ouaram, ourem,* pl. اورام *âourâm;* ربّه *robbah* (*V.* Abcès).

Il a Glané, لقط *laqatt,* حوّش *haouach.*

— Il Glanera, يلقط *yelqott,* يحوّش *yahouch.*

Glaneur, لقّاط *laqqâtt,* fém. لقّاطه *laqqâttah.*

Glissade, زلقه *zalqêh, zalqah,* pl. زلقات *zalqât.*

Il a Glissé, زلق *zalaq,* زملط *zamlatt,* زحلّق *zahallaq.*

— Il a fait Glisser, زلّق *zallaq.*

— Il Glissera, يزلق *yezlaq,* يزملط *yzmelett.*

Globe, كره *korah* (en berbere اسنيك *âssenyk*), (*Voyez* Boule).

— Le Globe du monde, الكرة الفلكيه *êl-korat êl-felekyêh.*

Gloire, فخاره *fikhârah, fikhâ-*

rêh, جلال *djelâl*, جلاله *djelâlah*, *guelâléh*, عزّ *a'zz*, ثنا *tenâ*, فخر *fakhr* (*V.* Célébrité, Honneur).

— Vaine Gloire, افتخار *ifti-khâr*, مجد باطل *medjd bâttel*.

— La Gloire éternelle, المجد الدايم *êl-medjd êd-dâym*, المجد الازلى *êl-medjd êl-âzely*.

— A la Gloire de Dieu, بحمد الله *be-hamd Allah*.

Glorieux, فخير *fekhyr*, حميد *hamyd*, مفتخر *moftekher* (*Voyez* Célèbre, Illustre, Renommé).

— Le nom de Bonaparte est Glorieux dans le monde entier, بوناپارته اسمهُ مشهور فى كلّ الدنيا *Bounâbârtéh ism-ho mechehour fy koll êd-dounyâ*.

Il s'est Glorifié, فخر *fekher*, *fakhar*, تفخّر *tefakkher*, تعزّز *tea'z-zaz*, تشرّف *techerref*.

— Il a Glorifié, فخّر *fakkhar*, شكر *chakar*, *cheker* (*V.* Il a Loué).

— Il a été Glorifié, انفخر *ên-tekher*.

— Il se Glorifie en lui-même, يفتخر فى ذاته *yeftekher fy dât-ho*.

— Qui se Glorifie lui-même, le monde le méprise, من شكر نفسهُ دستهُ الناس *min cheker nafs-ho, dammét-ho ên-nâss*.

Glose (*Voyez* Commentaire).

La poule a Glousse, قاقت الدجاجه *qâqett êd-dedjâdjéh*.

Glouteron (plante), (*Voyez* Bardane).

Glouton (*Voyez* Gourmand).

Glu, علق *a'lq*, دبق *dibq*, دبوق *deboaq* (*V.* Colle, Gomme).

Il a Glué, دبّق *dabbaq*.

Il a Gobé, استلقى *êstalqŭ*, استنول *êstenoual*, ندح *nadah*, لقم *laqam* (*V.* Il a Avalé).

Gobelet, قدح *qadah*, قبّايه *qob-bâyéh* (*Voyez* Coupe).

— de métal, طاسه *tâssah*, pl. طاسات *tâssât*; زلافه *zelâfah* (*Voy.* Godet).

Godet, فنجان *findjân*, *fin-gân*, plur. فناجين *fenâdjyn*, *fe-nâguyn*; سكروجه *sekroudjah*, pl. سكروجات *sekroudjât*, سكاربج *se-kârydj* (*Voyez* Gobelet, Tasse, Coupe).

Goêlette, سكونه *sekounah*, *skounah*.

Gog (n. pr.), جوج *Djoudj*, *Goug*, اجوج *Adjoudj*, *Agoug*.

GOINFRE (*Voyez* GOURMAND).

GOLFE, جون *djoun*, pl. اجوان *êdjouânn*; مجاز *madjâz*; خليج *khalydj*, *khalyg*, pl. خلجان *khalidjân*; جيبت *djebyt*, pl. جبايبت *djebâbyt* (*Voyez* BAIE).

GOLIATH (n. pr.), جلياد *Djelyâd*, جالوت *Djâlout*.

GOMARAH (nom d'une tribu berbere), غمارة *Ghomârah*.

GOMME, علك *aalk*, علق *aalq*, سمغ *semgh*, صمغ *samgh*, *semagh* (en berbere ليك *lyk*).

— arabique, سمغ سنارى *semgh senâry*, صمغ عربى *samgh a'raby* (en berbere تونين *tounyn*, ثمت ناتلح *thamamt nâtalh*.

— turique, سمغ طورى *semgh toury*.

— adragante, صمغ ادرجن *samgh âdradjan*, *samgh âdragan*.

— de Geddah, سمغ حجازى *semgh hedjâzy*, *semgh hegâzy*.

Il a GOMMÉ, لزق بالصمغ *lezaq be-'s-samgh*.

GOND, رزّة *rezzah*, *rezzéh*, pl. رزايز *rezâyz*; رتاج *retâdj*, كرنبه *kernebah*, pl. كرانيب *kerânyb*; سعرور *sa'rour*, حق *hoqq*, pl. حقاق *heqâq*; سقاطه *saqâttah*, pl. سقاطات *saqâttât*; كعب *kaab*, pl. كعاب *ko'âb*; سيار *syâr*.

GONFLÉ, مبشوم *mabchoum*.

Il a GONFLÉ, بشم *bechem* (*V.* Il a ENFLÉ).

— Il Gonflera, ينفخ *ynfokh*, يبشم *ybchem*.

— Il s'est Gonflé (*Voy.* Il s'est ENFLÉ).

—Il se Gonflera, ينتفخ *yntefokh*.

GONFLEMENT, بشمه *bechmah*.

GORARAH (oasis d'Af.), قرارة *Qorârah* (en berb. تڭرارة *Tegorârah*).

GORGE, GOSIER, حلق *halq*, pl. حلوق *houlouq*; گراجم *guerâdjem*, غرغور *gharghour*, گرگور *gargour* (d'où le fr. *gargariser*), زهر *zoher*, حلقم *helqoum*, pl. حلاقيم *helâqym* (en berbere اغرجون *âghirdjoun*).

— Nœud de la Gorge, جوزة الحلق *djouzét êl-halq*.

— L'intérieur de la Gorge, زلعمه *zelo'mah*, جنجره *djendjerah*, pl. جناجر *djenâdjer*.

— (sein, mamelles), (*Voy.* ces mots).

— Il a rendu Gorge, ردّ الّى اخذهُ *redd âlly âkhad-ho*.

GORGÉE, جغمه *djoghmah*, شرقه *cherqah*, غبّه *ghabbéh*, plur. غبّات *ghabbât*; جرعه *djera'ah*.

GOUDRON, زفت *zeft*, قير *qyr*, قطران *qittrân*, *qettrân*, *qottrân* (d'où vient le fr. *goudron*), (*Voyez* BRAI, POIX).

Il a GOUDRONNÉ, دهن بالقطران *dehenn bi-'l-qettrân*, قيّر *qayyar*, زفّت *zaffatt*, قلفط *qalfatt* (d'où le fr. *calfater*), شحّم *chahham*.

GOUFFRE, نفه *neffah*, *nefféh*, pl. نفّات *neffât*; حويه *haouyéh*, لجّه *loddjéh*, pl. لجج *lodjadj*.

GOUGE, دفره *defrah*, سگوربيه *sgourbyah*.

GOUJON, بورى *boury*.

GOULE (loup-garou), غول *ghoul*, غوله *ghoulah*.

GOULOT, زنونه *zenounah*.

GOULU (*Voyez* GOURMAND).

GOURDE, قرع *qarah*.

— (monnaie), قروش *qrouch*, غروش *ghrouch*, pl. غروشات *ghrouchât*; ريال *ryâl*, pl. ريالات *ryâlât*.

GOURMADE, لكمه *lakméh*, plur. لكمات *laqmât* (*Voyez* COUP).

GOURMAND, طفلى *tofly*, بطنانى *botnâny*, شرّه *cherrah*, جوفانى *djoufâny*, اكيل *âkyl*, مرّاش *marrâch*, جنجرانى *djendjerâny* (*V.* AVIDE).

GOURMANDISE, شراهه *cherâhah*, جنجره *djendjerah*.

GOURME, قرعه *qara'ah* (*Voyez* GALE).

GOURMET, دوّاق *daououâq*.

GOUSSE, خروبه *kharroubah*, pl. خروب *khourroab*; خرنوبه *khernoubah*, pl. خرنوب *khournoub*.

— d'ail, فصّ الثوم *fess ét-thoum*.

GOUT, دوق *douq*, *deouq*, بنه *bennah*, طعم *taam*, طعمه *taamah*, *taaméh* (en berbere زيظظ *zyddedd*).

Il a GOUTÉ, استدوق *éstedaouaq*, استطعم *éstettaam*, داق *dâq*, دوق *daouaq*, طعم *taam*.

— Il GOÛTERA, يدوق *ydouq*, *yedouq*, يستطعم *yestetta'm*, يستدوق *yestedouq*.

— Goûte ce vin! دوق هذا النبيد *douq hadâ ên-nebyd!*

— Je n'en ai jamais Goûté, ما داقت شى منهُ ابداً *mâ dâqett chy min-ho âbadânn*.

— Il a fait Goûter, دوّق *daououaq*.

GOUTER (repas de l'après-midi), شرا *cherâ*.

GOUTTE de liquide, قطره *qotrah*, *qottréh*, plur. قطرات *qottrât*, قطر *qottr*; نقطه *noqtoh*, pl. نقطات *noqtât*; دمعه *dema'ah*, دموع *demou'* (en berbere

تيمقيت *tymeqqyt*, plur. تيمقا *tymiqqâ*).

— de rosée, قطر الندا *qottr ênnedâ*.

— (maladie), نقرز *neqraz*, وجع الملوك *oudja' êl-moulouk* (m. à m. douleur des rois), عقال *ou'qâl*, *eu'qâl*.

— Il a eu la Goutte, تنقرز *tenqerez*.

— Goutte à Goutte, نقطه نقطه *noqtah-noqtah*, قطره قطره *qottrah-qottrah*, نقط نقط *noqt-noqt*.

— Je n'y vois Goutte, انا اعمى فى هذا *ânâ â'mmü fy hadâ*, ما اقشع فيه شى *má âqcha' fy-hi chy*, ما شوفتيش حاجه *má choufty-ch hâguéh*.

GOUTTEUX, متنقرز *motanqerez*.

GOUTTIÈRE, افريز *âfryz*, قناه *qanâh*, مزراب *mezrâb*, plur. مزاريب *mezâryb*; قصطل *qestal*, pl. قصاطل *qessâttel*; سبّاله *sebbâléh*, pl. سبّالات *sebbâlât*.

GOUVERNAIL, دمان *demân*, دومان *doumân*, دفه *dafféh*, plur. دفوف *dafouf*.

— Il a pris le Gouvernail, مسك الدفه *messek êd-dafféh*.

Il a GOUVERNÉ, حكم *hakam*, ساس *sâss* (*Voyez* Il a ADMINISTRÉ).

— Il Gouvernera, يحكم *yhakem*, يسوس *yssous*.

— La tête Gouverne le corps, الراس يسوس اعضا الجسد *êr-râss yssouss î'iddâ êt-djessed*.

GOUVERNEMENT (action de gouverner), حكم *houkm*, تدبيره *tedbyrah*, سياسه *syâsséh* (*Voyez* ADMINISTRATION).

— (état), مشيخه *mocheykhah*, جمهور *djemhour*, ملك *moulk*.

— (province), ولايه *oulâyéh*, معامله *ma'âmeléh*, عماله *e'mâléh*.

— Pendant son Gouvernement, فى ولايته *fy oulâyét-ho*.

GOUVERNEUR, حاكم *hâkem*, باشا *bâchâ*, plur. باشوات *bâchaouât*, عامل *a'âmel* (en berbere امقران *âmeqrân*, امقور *oumqour*, امغر *âmgar* (*Voyez* ADMINISTRATEUR).

— d'une place, اغا *âghâ*, plur. اغاوات *âghâouât* (*Voyez* COMMANDANT).

— d'une province, بيك *beyk*, *bey*, سنجاق *sandjâq*, *sangâq*, pl. سناجق *senâdjeq*.

— Sous-Gouverneur, خليفه

khalyféh, khalyfah, pl. خلفا *kholefâ;* نايب *nâyb,* pl. نوّاب *naouâb* (d'où vient le mot *Nabab*); اعيان *âa'yân,* والى *ouâly,* اركون *ârkoun.*

GRACE, كرامه *kerâméh, kerâmah,* فضل *fadl,* نعمه *ni'imah, ni'iméh,* pl. نعمات *ni'mât;* نعم *na'm,* pl. انعام *éna'âm,* عنايه *inâyéh.*

— Par la Grâce de Dieu, بنعمة الله *be-ni'imét Allah,* بمنّ الله *be-menn Allah.*

— Grâce à Dieu, شكر الله *chokr Allah,* الشكر لله *ês-chokr l-Illah,* الحمد لله *él-hamd l-illah.*

— Il a fait Grâce, منّ *menn,* غفر *ghafar* (*Voy.* Il a PARDONNÉ).

— Fais-moi la Grâce de venir avec moi, هبّ لى تروح وياني *hebb l-y terouh ou-yâny.*

— Il a demandé Grâce, استغفر *êstaghfar.*

— Il a rendu Grâces, حمد *hamad,* شكر *chakar.*

— Il rendra Grâce, يشكر *yechkor.*

— Je te rends Grâces, كثّر الله خيرك *katthar Allah khey-rak,* كثّر خيرك *katther kheyr-ak* (en berbere يكثّر ربّى الخيرك *y-ketther Rabb-y él-khayr-ek*).

— Nous avons rendu Grâces au Créateur, حمدنا الباري *hamednâ él-Bâry,*

— Bonne Grâce, حسن *housn* (*Voy.* ELÉGANCE).

— Il a bonne Grâce, حسّن *hassan,* صلح *salah.*

— Cet habit a bonne Grâce, هذا الثواب يليق لهُ *hadâ êt-thouâb yelbeq le-ho.*

— Bonnes Grâces (*V.* FAVEUR).

Il a GRACIÉ (*Voyez* Il a fait Grâce, Il a PARDONNÉ).

GRACIEUX (*Voyez* AGRÉABLE).

GRADE, درجه *deredjah, deraguéh,* pl. درجات *deredjât;* رتبه *retbéh.*

GRADÉ, مدرّج *modarredj.*

GRADIN (*Voyez* DEGRÉ).

GRAIN, حبّ *habb, hebb,* pl. حبوب *heboub;* حبّه *habbah, hebbéh,* pl. حبّات *hebbât.*

— de raisin, حبّ العانب *hebb él-a'âneb.*

— de grenade, حبّة الرمّان *hebbét êr-roummân.*

— de chapelet, خرزه *kherzah,* pl. خرزات *kherzât,* خراز *khoráz.*

— (poids), قيراط *qyrâtt* (d'où vient le fr. *karat*), pl. قراريط *qerâryt;* حبّ *hebb.*

— Grains (en général), غلّه *ghollah, ghalléh, ghelléh* (*V.* Fruits de la terre).

— Temps de battre les Grains, وقت الدراس *ouaqt êd-derâss*, وقت ذا الدراس *ouaqt dê-'d-derâss.*

GRAINE (semence), زرع *zeraa*, زرعة *zere'ah*, pl. زروع *zerou'*; لب *leb*, بزر *bezr*, pl. بزرات *bezrât*, بزار *bezâr*; بزور *bezour* (en berbere ايمندى *îymendy*), (*Voyez* GRAIN).

— Graine de lin (*Voyez* LIN).

GRAISSE, سمن *semn*, *samenn*, سبك *sebek*, شحم *chaham*, *chehem*, pl. شحوم *chouhoum*; شحامه *chahâmah*; دهن *dehenn*, *dahann*; دسم *dessem*, pl. دسوم *dessoum*; دسومه *dessoumah*, pl. دسومات *dessoumât* (en berbere تسمط *tassemitt*, *tassemt*).

— de mouton, دهن مسلى *dahann mosly.*

—de porc, شحم ذا الحلّوف *chaham dê-'l-hallouf*, شحامة الخنزير *chahâmét êl-khanzyr.*

GRAISSÉ, مدهون *madehoun.*

Il a GRAISSÉ, سبّك *sabbek*, دهن *dahan.*

— Il Graissera, يسبّك *yssabbek.*

— Il s'est Graissé, تسبّك *tessabbek.*

— Il se Graissera, يتسبّك *ytsabbek.*

GRAMEN (*V.* GAZON, HERBE).

GRAMMAIRE, تصريف *tasryf*, نحو *nahou*, غراماطيك *ghrâmâtlyk*, علم النحو *i'lm én-nahou.*

GRAMMAIRIEN, صاحب النحو *sâheb én-nahou*, معلّم اللغة *ma'allem êl-loghat.*

GRAMMATICAL, نحوى *nahouy.*

GRAND, كبير *kebyr*, fém. كبيره *kebyréh*, *kebyrah*, pl. كبار *koubâr*; عظيم *a'ddym*, *a'zzym*, pl. عظيمين *a'zzymynn*, عظما *a'zzemâ*, اعظم *â'zzem* (en berbere امقران *âmeqrân*, *âmouqrânn*, fém. مقريت *mouqrytt*; زجراتان *zadjrâtân*).

— (de taille), طويل *taouyl* (en berbere اغوزفان *âghouzfân*, plur. ايغوزفانن *îyghouzfânenn*).

— Plus Grand, اكبر *âkbar*, اعظم *â'zzem.*

— (de taille), اطول *âttoual.*

— Dieu est Grand! الله اكبر *Allah âkbar!*

— Il est plus Grand que moi, هو اطول منّى *hou âttoual men-ny.*

— Grande taille, petit esprit, قامة طويله عقل قصير *qâmét taouyléh*, *a'ql qassyr.*

— Les Grands d'un pays, اكابر *âkâber*, اركون *êrkoun*, اراكنه *êrâkenah*, مشايخ *mechâykh*.

— Grand-père (*V.* AYEUL).

— Grand-mère, يمّه *yommah*, لالّه *léllah*, ستّ *sitt* (*Voyez* AYEULE).

— Ce sont des contes de ma Grand'mère, ده حديث العجوز *déh hadyts él-a'djouz* (m. à m. discours de vieille).

— Grand-amiral (*Voyez* AMIRAL).

— Grand-prêtre (*V.* PRÊTRE).

— Grand-trésorier (*Voy.* TRÉSORIER).

— Grand-juge (*Voyez* JUGE).

GRANDEUR, عظمه *a'zzemèh*, pl. عظايم *a'zzâym*; كبر *kebr*.

Il a GRANDI (v. n.), كبر *kabar*, انكبر *ênkabar*, تكبّر *tekabbar*.

— (v. a), il a fait Grandir, كبّر *kabbar*.

GRANGE, مخزن *makhzenn*, pl. مخازن *mekhâzenn*, نادر *nâder*.

— Il a mis en Grange, خزن *khazann*.

GRAPIN (*Voyez* CROC).

GRAPPE, عنقود *a'nqoud*, plur. عنقيد *a'neqyd*, عناقيد *a'nâqyd* (en berbere اڭازى *âgâzy*, pl. ايڭوزا *âygouzâ*).

— de dattes, عنقود الثمر *a'nqoud êt-thamr*, *aangoud êt-tsamr*.

— Tige de la Grappe, عرموش *a'rmouch*, pl. عراميش *a'râmych*.

GRAS, سمين *samynn*, *semynn*, *smynn*; fém. سمينه *semynèh*, *smynah*, معلوف *maalouf*, سمان *semânn* (en berbere كراز *karâz*, اقبّه *âqoubbéh*; fém. تقبّه *teqoubbéh*, تقبّت *teqoubbét*).

— Le Gras de la jambe, حوته ذا الرجل *houtah dê-'r-ridjl*, حوتة الرجل *houtat êr-rigl*, بطعه ذا الرجل *betta'ah dê-'r-ridjl* (en berbere تبلولت اظار *tabloult âddâr*), (*Voyez* MOLLET).

— de l'oreille (*Voyez* Bout de l'oreille).

— Il dort la Grasse matinée, ينام كل يوم الى الظهر *ynâm koll youm îlâ êd-dohor* (m. à m. il dort tous les jours jusqu'à midi).

GRATIFICATION, بخشيش *bakhchych*.

Il a GRATIFIÉ, تفضّل *tefaddal*, انعم *énaam*, بخش *bakhasch*.

GRATIN, شياطه *chyâttah*.

GRATIS, باطلاً *bâtlânn*, بطلوق *be-tlouq*, طليق *telayq*, بلاش *belâch*, بلاشي *belâchy*.

— Vinaigre Gratis est plus doux que miel acheté, خلّ بلا شي احلا من عسل بحقّهُ *khall belâ-chy âhlâ min a'ssel be-haqq-ho*.

GRATITUDE (*Voy.* RECONNAISSANCE).

GRATTAGE, حكّ *hekk*.

GRATTÉ, مذروب *madroub*.

Il a GRATTÉ, حكّ *hakk*, ذرب *darab*, *zarab*, حكك *hakak* (en berbere كمز *kemez*).

— Gratte! حُكّ *hokk*, حُكّي *hokky!* (en berbere اكمز *ékmiz*).

GRAVE (pesant), ثقيل *theqyl*, *tseqyl* (en berbere ازاى *âzzây*, pl. ازايت *âzzâyt*).

— (sérieux), عاقل *a'âqel*, مرزّن *morazzen*, محتشم *mohtechem*, متهيّب *motehayyeb*, مهيب *mohyb*, وقير *oueqyr*.

— Affaire Grave, امر ثقيل *âmr theqyl*, *âmr tseqyl*, حاجه ثقيله *haguéh theqyléh*.

GRAVÉ, منقور *menqour*.

Il a GRAVÉ, نقش *naqach*, ناقش *nâqach*, نقر *naqar*.

— Il a Gravé dans son cœur, طبع في قلبهُ *taba' fy qalb-ho*, اثّر في نفسهُ *âttsar fy nafs-ho*.

GRAVELLE, حصار البول *hissâr él-boul*, حصاه *hessâh*.

GRAVEUR, نقّاش *naqqâch*.

GRAVIER, حصوه *hassouah*, حصا *hessâ*, حصحاص *hesshâss*, حصاص *hessâss*, عدسه *a'dséh* (*V.* SABLE).

GRAVITÉ (pesanteur), ثقيله *theqyléh*, *tseqyléh*, ثقل *tseql*.

— air sérieux), رزن *rezn*, هيبه *heybah*, *heybéh*, وقار *ouaqâr*.

GRAVURE, نقش *naqch*, *neqch*, نقر *neqr*, *noqr*, نقاشه *naqâchah*.

GRÉ, خاطر *khâttr*, رضا *riddâ*.

— De bon Gré, من خاطر *min khâttr*, في الرضا *fy êr-riddâ*, من نفس في الطيب *fy 't-tayeb*, *minn nafs*, بخاطر *be-khâttr*.

— Contre son Gré, ضدّ خاطرهُ *dodd khâttr-ho*, غصبًا عنهُ *ghasbânn a'n-ho*, من غصب *min-ghasb* (*V.* De Force).

— Bon Gré mal Gré, ان شا وان ابا *în châ ou-în âbâ*.

— De mon plein Gré, من دات خاطري *min dât khâttry*, من رضاي *minn riddâ-y*.

— Je te sais bon Gré, فضلك علىّ *fadl-ak a'lay-y*.

GREC, رومى *roumy*, plur. روم *roum*; يونانى *younány*, plur. يونانيين *younányyn*.

— Langue Grecque, لسان يونانى *lessân younány*, لسان رومى *lessân roumy*.

— De religion Grecque, ملكى *melky*, pl. ملكيه *melkyèh*.

— Il a embrassé la religion Grecque, تملّك *temellek*.

GRÈCE, روميه *Roumyèh*, بلد الروم *beled êr-Roum*, بلد اليونان *beled êl-Younân*.

GREDIN, فاين *fâynn*, منحوس *menhouss*, محرّص *maharrass*.

GREFFE (en jardinage), لقم *loqm*, تلقيم *telqym*.

— (bureau), مكتبه *mektebèh*, pl. مكتبات *mektebât*; عاديه *o'âdelyah*.

Il a GREFFÉ, لقّم *laqqam*.

— Il Greffera, يلقم *yel em*, يلقّم *yloqqom*.

GREFFIER, كاتب *kâteb*, plur. كتبه *kotebah*; عادل *a'âdel*, عدول *a'doul*, ناسخ *nâssikh*, كاتم *kâtem*.

— en chef, باش كاتب *bâch-kâteb*, دفتردار *defterdâr*, كاتم سر *kâtem-ser*, روزنامجى *rouznâmdjy*, *rouznâmguy*.

GRÉGOIRE (n. pr.), كريغوريوس *Kryghouryous*, غريغوريس *Ghryghourys*.

GRÊLE (subst.), برد *bered*, تبروری *tebroury*.

— (adj.), رفيع *refy'*, رقيق *reqyq* (en berbere ارقيق *êrqyq*).

Il a GRÊLÉ, الدنيا مضروبه بالبرد *êd-dounyâ maddroubah bi-'l-bered* (en berbere ابروری *âbroury*).

— Les mûriers ont été Grêlés, التوت انضربت بالبرد *êt-tout êndarabét bi-'l-bered*.

GRÊLON, حبّه البرد *hebbét êl-berèd*.

GRENADE (fruit), رمّانه *roummânah*, *roummâneh*, pl. رمّانات *roummânât*, رمّان *roummân*.

— de guerre, قنبره *qounbarah*, قنبيره *qounbeyrah*, pl. قنابر *qenâber*.

— (ville d'Esp.), غرناطه *Ghernâttah*, *Gharnâttah*.

— Natif de Grenade, غرناطى *Ghernâtty*, *Gharnâtty*.

GRENADIER (arb.), شجرة الرمّان *chadjeret êr-roummân*, سجره ذا الرمّان *sedjrah dê-'r-roummân*, شجر الرمّان *chadjar êr-roummân*.

— (soldat), قنبرهى *qounha-*

rahy, قنبرجي *qounbaradjy*, *qounbardjy*, pl. قنبرجيه *qounbardjyah*.

GRENADILLE (fleur), سبع الوان *seba' élouán* (m. à m. des sept couleurs).

GRENADIN (*Voy.* Natif de Grenade).

GRENIER, مخزن *makhzen*, pl. مخازن *mekhâzen* (d'où le fr. *magasin*), هرّى *horrä*, pl. اهرّا *éhorrâ*.

GRENOUILLE, ضفدع *difda'*, *doufda'*, pl. ضفادع *dafâdè'*; ضفصعه *difda'ah*, ضفصع *difda'*, مكركر *meguerguer* (en berbere امقرقر *ámqorqar*, pl. ايمقورقار *éymqourqâr*), (*Voyez* CRAPAUD).

GRIEF, خساره *khessárah*, ضرر *dourour*, شرّ *cherr*, سيه *siyah*, pl. سيات *siyât*, باطل *bâttel*.

GRIFFE, مخلاب *moukhlâb*, pl. مخالب *mokhâleb*, مخاليب *mokhâlyb*; دفره *deferah*, plur. دفرات *deferât* (en berb. ايشر *éycher*, pl. ايشارن *éycharenn*), (*V.* ONGLE).

— (sceau, signature, chiffre), طغرى *toghrä*, طغره *toghrah*.

— Je t'ai tiré de ses Griffes, خلصتك من قبضته *khalast-ak minn qobdét-ho*.

GRIFFON, حريش *harych*, عنقا *a'nqâ* (*V.* HIPPOGRIFE).

Il a GRIFFONNÉ, خرطش *khartach*.

Il a GRIGNOTÉ, تقور *teqouer*, قرقش *qarqach*.

GRIL, مشوا *mechouâ*, مشوى *mechaouey*, مشلة *mechaléh*, plur. مشلات *mechelât*; حداد الكباب *haddad él-kebâb*, قرمش *qermich*.

GRILLAGE, GRILLE, شبّاك *chebbâk*, شبكه *chebekéh*, plur. شوباك *choubâk*; شبّيك *chebbayk*.

GRILLÉ (rôti), مشوى *mechouy*.

—(grillagé), مشبّك *mochabbek*.

— Pain Grillé, خبز مقرموش *khobz meqermouch*, عيش مقرمش *a'ych moqermech*.

Il a GRILLÉ (rôti), شوى *chaouä*.

— (grillagé), شبّك *chabbak*.

— Il Grillera (rôtira), يشوى *ychouy*.

— Il a Grillé le café, حمّص القهوه *hammess él-qahouéh*, *hammass él-qahouah*.

— du pain, فرمش الخبز *qarmach él-khobz*, قرمش العيش *qermech él-a'ych*.

GRILLON (insecte), بزبز *bezyz*, صرصور *sarsour*, plur. صراصير *serâssyr*.

GRIMACE, كمّاره *kemmârah*, خنشوش *khanchouch*.

Il a GRIMACÉ, لوّق *laouaq.*

GRIMACIER, الوق *âlouaq*, pl. لوق *louq.*

GRIMOIRE, كتاب السحر *kitâb ês-sahr.*

Il a GRIMPÉ, تعشتق *taachtaq*, تعربش *taarbech* (*V.* Il a MONTÉ),

Il a GRINCÉ des dents, صرّ باسنانه *sarr bê-ésnân-ho*, كزّ *kizz*, كزكز *kizkiz*, غزغز *ghazghaz.*

GRINCEMENT, صرير الاسنان *seryr êl-ésnân.*

GRIS, مرّ *morr*, رمادى *remâdy*, ترابى *torâby*, اشهب *âchehab* (en berbere ايشد *ýchad*).

—Les cheveux deviennent Gris, تتشيب الشعر *tetchyb êch-cha'ar.*

— Il a des cheveux Gris, شعرهُ شايب *cha'ar-ho châyb.*

GRIVE, طرد *terd*, تـرد *terd*, سمّان *soummân*, سمّن *soummoun.*

Il a GROGNÉ, زحر *zeher*, خمخم *khamkham*, تخنزر *tekhanzer.*

— Il Grognera, يزحر *yzeher*, *yzehor.*

GROIN (*Voyez* GROUIN).

Il a GRONDÉ, شتم *chetem*, *chatam*, انتعب *ênta'b*, همر *hemer*, همّر *hemmer*, تنازق *tenâzaq*, دمدم *damdam*, نهم *nehem*, نها *nehá.*

GRONDERIE, شتم *chetem*, نهام *nehâm.*

GROS, غليظ *ghelydd*, *ghelyzz*, pl. غلاظ *ghelâzz*, غلظان *ghelzân*; تخين *tekhyn* (en berbere ماقور *mâqour*, ازهاران *âzhérân*, plur. ازوهرانن *ízouherânenn*), (*V.* ÉPAIS).

— Un Gros de Cavalerie, جملة الخيالة *djoumelét êl-khyâléh*, عزم *e'zm.*

— Femme Grosse (*Voyez* ENCEINTE).

GROSSESSE, حبل *hebl.*

GROSSEUR, غلظ *gholz*, تخن *toukhn* (*Voyez* ÉPAISSEUR).

Il a GROSSI (v. n), غلظ *ghaladd*, *ghalazz*, تغلظ *teguellezz.*

— Il Grossira, يغلظ *yghledd.*

GROSSIER, خشين *khachyn*, رشين *rechyn*, fém. رشينه *rechynah*, كثيف *katyf* (*V.* INCIVIL).

GROTTE, كهف *kahf*, *kehf*, *kahaf*, pl. كهوف *kouhouf*, كهفات *kehfât*; سرداب *serdâb*, plur. سراديب *serâdyb* (*V.* CAVERNE).

GROUIN de porc, بوز *bouz*, pl. ابواز *âbouâz*; زنفره ذا الخلوف *zenfarah dê-'l-hallouf*, فمّ الخنزير *foumm êl-khanzyr*, خرطوم *khertoum* (*Voyez* GUEULE, HURE).

GRUAU, برغل *bourghoul*, pl. براغيل *borághil*.

GRUE (oiseau), غرنوق *ghournouq*, غرنوك *ghournouk*, *ghernouk*, لقلق *laqlaq*, كركى *kourky*, pl. كراكى *keráqy*.

— (machine), دولاب *doulâb*, لولاب *loulâb*, منجنيق *mendjanyq*, *menganyq*.

GUADALAJARA (ville d'Esp.), وادى الحجارة *Ouâdy êl-hadjârah*.

GUADALQUIVIR (fleuve d'Esp.), واد الكبير *Ouâd êl-kebyr*.

GUADAMÈS (ville d'Afrique), غدامس *Ghadâmess* (en berbere عديمس *A'dyms*), (*V.* GADAMÈS).

GUADIANA (fl. d'Esp.), وادى انه *Ouâdy-Anah*, وادیانه *Ouâdyânah*.

GUADIX (ville d'Espagne), وادى اش *Ouâdy-Ach*.

GUÉ, مشرع ذا الواد *mechera' dê-'l-ouâd*, مخضه *mokhdah*, *mokhdéh*, مخاضه *mokhaddah*, *mokhâddéh*, pl. مخايض *mokhâydd*; خوض *khoudd*, مقطع الواد *meqtaa êl-ouêd*, pl. مقاطع *moqâttè'*.

— Il a passé à Gué, قطع الواد *qattaa êl-ouâd*, خاض *khâdd*, خوّض *khaouadd*.

GUÈBRE, كبر *keber*, گبر *guebèr*, عبد النار *a'bd ên-nâr*.

GUÈDE (plante), فوّه *fououah*.

GUENILLES, شرطوط *chertoutt*, pl. شراطيط *cherâttlytt* (*Voyez* CHIFFON, HAILLON, Habit usé).

GUENON, قرده *qerdéh*, *qerdah*, *qirdah*, *qardah*, *gardah*, قرد *qerd*, *qird*, *qard*, *guerd* (en berbere تيبكيت *tybqytt*, تزطط *tazottott*).

GUÊPE, زنبور *zenbour*, زنبول *zenboul*, ناحله *náhlah*, pl. ناحل *náhal*; زلقطه *zelqettah*, pl. زلاقط *zelâqett*.

GUÈRES, قليل *qalyl*, قليلاً *qalylânn*, شويه *choyéh*, بسّ *bess*.

— Je ne l'aime Guères, ما احبّه شى الا قليل *má âhobbho-chy êllâ qalyl*.

— Il ne s'en est Guères fallu que je ne l'aie battu, لـــــو ما شويه كنت ضربتـــــــهُ *lou má chouyéh kont darabt-ho*.

— Il ne reste Guères à la maison, وقوعهُ فى الدار قليل *ouqou'-ho fy-'d-dâr qalyl*.

GUÉRI, معافى *mo'áfy*, ناسح *nássih*, مبرى *mobry*, مشفى *mochefy*.

Il a GUÉRI (v. a.), شفا *chefâ*, *chafâ*, داوى *dâouä*, طيّب *tayyab*, خفّ *khaff*, برّا *barrâ*, *berrä*, برّى

barrü, *berrü*, شفى *chefü*, *chefey*, داوا *dâouâ*, طيّب *tayyab*.

— (v. n.), برا *barâ*, انشفى *énchefü*, *ênchefey*, طاب *tâb*, عافى *a'âfey*, تعافى *ta'âfey*, برى *barü*, *berey*, نصح *nassah*, اشتفا *êchtefâ*, استشفى *êstachefü* (en berbere حل *hal*, *hel*).

— Il est Guéri de sa fièvre, طاب من سخونته *tâb min sekhounét-ho*.

— Tu n'es pas bien Guéri, ما طبت شى مليح *mâ tabett-chy melyh*.

— Il Guérira (v. a.), يشفى *ychefy*, يبرّى *ybarry*, *yeberry*, يداوى *yedâouy*.

— Guéris-toi! اشفى *êchfy!* *êchfy!* (en berbere احلى *âhly!* احلو *âhlou!*)

— Que Dieu te Guérisse! الله يطيّبك *Allah yttayyeb-ak!*

— Que Dieu le Guérisse! الله يطيّبهُ *Allah yttayyeb-ho!* (en berbere اتيشفو ربّى *âtychfou Rabb-y!*)

— Il a Guéri toutes les maladies, quelle que fût leur espèce, كان يشفى الامراض اى جنس كانت *kân yechfey êl-âmrâdd, êy djens kânét*.

Guérison, شفاء *chefâh*, *chefâah*, استشفى *îstechfy*, صحّه *sahhah*.

Guérisseur, شافى *châfy*, طبيب *tabyb*.

Guérite, باشورة *bâchourah*, pl. باشورات *bâchourât*; بريجه *boureydjah*, *bourydjéh*.

Guerre, حرب *harb*, plur. حروب *houroub*; غرّه *guerrah*, غزوه *ghezouah*, غزاه *ghazâah*, محاربه *moharebah* (en berbere امنغى *âmenghy*, دامنغى *démenghy*).

— Il a déclaré la Guerre, نادى بالحرب *nâdey bi-'l-harb*.

— La Guerre est allumée, اشتعل الحرب *êchta'al êl-harb*.

— Il a fait la Guerre, حرب *harab*, حارب *hârab*, جاهد *djâhad*, حرك الحرب *harak êl-harb*, غزا *ghazâ*, غازى *ghâzey*, تغازى *teghâzey*.

— Il a fait la Guerre au prince, ركب على الامير *rakab a'lä êl-êmyr*.

— Ils se font la Guerre entre eux, يتغازوا مع بعضهم بعض *yet-ghâzoû ma' baadd-houm ba'dd*, هم حاربين بعض على بعضهم *houm hârebynn ba'dd a'lä ba'dd-houm*.

— Munitions de Guerre (*Voyez* Munitions).

GUERRIER, حربى *harby*, plur. حربيين *harbyyn*; لاوندى *lâouendy*, pl. لاوند *lâouend*; غازى *ghâzy*, مغاور *moghâouer* (*V.* BELLIQUEUX).

GUET, ناظور *nâddour*, *nâzzour*, حارس *hâress*, عسس *a'ssass*, رقيب *reqyb*.

— Le Guet fait sa ronde dans la ville, العسس يدور فى المدينه *êl-a'ssas ydour fy 'l-medynéh*.

— Le mot du Guet, لغز *loghz*, كلمة المعنيه *kelmét êl-ma'nyéh*.

GUÊTRE, تقاشر *teqâcher*, ترابق *trâbâq*, *terâbâq*.

Il a GUETTÉ, تلّ *tell*, *toll*, عاين *a'âyann*.

— Il Guettera, يتلّ *ytoll*.

GUEULE, خنفوفه *khanfoufah*, بوز *bouz* (en berbere امى *ímy*, pl. اماون *ímâouenn*), (*V.* BOUCHE).

GUEUX (pauvre), شحّاد *chahhâd*, plur. شحّادين *chahhâdyn*; مفلس *mofelless*, pl. مفلّسين *mofellessinn*; مندبور *mendabour* (*Voy.* PAUVRE, MENDIANT).

GUI (t. de marine), پوتافرا *poutâforâ*.

— (plante), دبخ *debkh*.

GUIBRE (t. de marine), تاليامار *tâlyâmâr*.

GUICHET (*Voyez* PORTE)

GUIDE, دليل *delyl*, plur. دلايل *delâyl*; رشيد *rachyd* (*Voyez* CONDUCTEUR).

Il a GUIDÉ, دلّ *dell*, وصّل *ouessel* (*Voyez* Il a CONDUIT).

— Guide-moi dans ma route! ارشدنى فى سكّتى *érched-ny fy sekkét-y*! هدنى فى سابيلى *hed-ny fy sâbyl-y*!

GUIMAUVE, خطميه *khetmyéh*, *khatmyah*, خبيره *khobeyrah*.

Il a GUINDÉ, طالع *tâla'* (*Voyez* Il a ELEVÉ, Il a HISSÉ).

GUIRLANDE, اكليل *âklyl*.

GUISE, شكل *chikl*, pl. اشكال *échkâl*, خاطر *khâttr*.

— Je vis à ma Guise, انا باعيش على شكلى *ánâ bâ'ych a'lä chikl-y*.

— Va à ta Guise! امشى على خاطرك *émchy a'lä khâttr-ak*!

— Que chacun vive à sa Guise! كلّ واحد يعيش على خاطرهُ *koll ouâhed ya'ych a'lä khâtter-ho*!

— Telle est ma Guise, ذا كيفى *dâ kyf-y*, هذا شكلى *hadâ chikl-y*.

GUITARE, طنبوره فرنجيه *tanbourah frandjyéh*, قيتاره *qytârah*, pl. قيتارات *qytârât*; كويتره *kouyterah*.

GYPSE, جبص *djibs*, *guibs*, جيپس *djyps* (*V.* PLATRE).

H

H, cette huitième lettre de l'alphabet français est rendue en arabe par deux lettres différentes, qui ne diffèrent l'une de l'autre, dans leur prononciation, que par leur aspiration plus ou moins forte.

La première de ces deux lettres est le *hâ* ou *hhâ*, ح, sixième lettre de l'alphabet arabe moderne (huitième de l'ancien alphabet), et qui se prononce fortement, équivalant ainsi à peu près à notre H aspiré, mais articulé plus durement encore.

La seconde est le *he*, ه, vingt-septième lettre de l'alphabet arabe moderne (cinquième de l'ancien alphabet et vingt-sixième de l'alphabet moghrebin); elle équivaut à peu près à notre H non aspiré, si ce n'est qu'on la fait presque toujours sentir dans la prononciation, quoique d'une manière beaucoup plus faible que celle du *hâ*.

HA! (exclam.) ها *hâ!* يا *yâ!* ايها *êyhâ!* ياه *yâh!* واه *ouâh!*

— Ha! que je suis malheureux! يا حصرتى *yâ hassert-y!*

HA, nom de la sixième lettre de l'alphabet arabe (ح), حا *hâ*, حا كبير *hâ kebyr* (*V.* ci-dessus H).

HABILE, حاذق *hâdeq*, قابل *qâbel*, عالم *a'alem*, شاطر *châtter*, pl. شطار *chouttâr*; ماهر *mâher*, *mêher*, pl. ماهرين *mâheryn*; مستعد *moste'îd* (*Voyez* ADROIT).

— Plus Habile, امهر *âmhar*, اشطر *âchtar*.

HABILETÉ, حدقه *hadeqéh*, *hedqah*, علم *i'lm*, قابليه *qâbelyéh*, مهاره *mehâréh* (*Voyez* ADRESSE).

HABILLÉ, لابس *lâbess*, plur. لابسين *lâbessyn*.

—Ils sont tous Habillés de la même manière, كلهم لابسين بفرد شكل *koll-houm lâbessyn be-ferd chikl*.

Il a HABILLÉ, لبّس *labbass*, *lebbess*, كسا *kassâ*, *kessâ*.

— Il s'est Habillé, لبس *lebess*, تلبّس *telebbess*.

— Il s'Habillera, يلبس *ylbess*, *yelbess*, يتلبّس *ytlebbess*.

— Vous vous êtes Habillés, لبستوا *lebestoû* (en berbere تلسم *telsem*).

— Habille-toi! البس *êl-bess!* البس ثيابك *êlbess-ak!* البسك *êl-bess tsyâb-ak!* (en berbere الس *îls*, اسو *issou*, اتلوس ثلبك *êt-lous theleb-ek*).

— Après que tu te seras Habillé, بعد ما لبست ثيابك *ba'd mâ lebest tsyâb-ak*.

— Il s'est Habillé en femme, كان لابس لبس امراة *kân lâbess loubs îmrât*.

Habillement, لباس *lebâss*, الباس *îlbâss*, لبس *lebs*, *loubs*, ملبوس *melbouss*, ثوب *thoub*, *thouab*, *tsouab*, pl. ثياب *thyâb*, *tsyâb*, اثواب *êthouâb* (*V.* Habit).

Habit, لباس *lebâss*, pl. لباسات *lebâssât*; كسوه *kissoûeh*, *kissouah*, pl. كسوات *kissouât*; ثوابه *thouâbéh* (en berbere لكسوا *liksouâ*, ثلبه *thelebéh*), (*Voyez* Habillement).

— Habit de cérémonie, قفتان *qaftân*, خلغه *khila'ah*, كسا *kissâ*, pl. كساوى *kissâouey*.

— Habit usé, دربالة *derbâlah*. *derbâléh*, plur. دربالات *derbâlât* (*Voyez* Haillon, Guenilles).

— Marchand de vieux Habits (*Voyez* Frippier).

— Ton Habit n'était pas encore achevé, الباس بتاعك ليسّا ما كان شي متمّم *êl-lebass betâ-ak lyssâ mâ kân-chy motammem*.

Habitable, عامر *a'âmer*; معمّر *mo'ammer*, معامور *ma'âmour*.

— La terre Habitable, الارض العامرة *êl-ârd êl-a'âmeréh*, البرّ المعامور *êl-berr êl-ma'âmour*, الدنيا المعمّر *êd-dounyâ êl-mo'ammer*.

Habitant, ساكن *sâkenn*, pl. ساكنين *sâkenynn*, سكّان *soukkân*; سكّان *sekkân*, مقيم *meqym*, *meqaym*, متمكن *mouqym*, *motemekkin*.

— Les Habitans de la ville, اهل المدينه *âhl êl-medyneh*.

— Habitant du pays de l'Est (*Voyez* Oriental).

— de l'Ouest (*V.* Occidental).

Habitation, مكان *makân*, *mekân*, مقام *maqâm*, سكن *sekn*, *soukn*, منزل *manzel*, *menzel*, pl. منازل *menâzel* (en berbere ثلى *thelly*, وبن

oueyn), (*Voyez* DOMICILE, DEMEURE, LOGIS).

HABITÉ, مسكون *meskoun*, عامر *a'âmer*, معمّر *mo'ammer*, معامور *ma'âmour*, معمور *ma'mour*.

— Ce village n'est pas Habité, هذ الدشرة ما هي مسكونه *hadèh êd-decharah mâ hye meskounah*, هدا الكفر مش معمّر *hadâ êl-kafr mo-ch mo'ammer*.

— Dans tout le monde Habité, في كلّ الارض المسكونه *fy koull êl-ârd êl-meskouneh*, في جميع المسكونه *fy djemy' êl-meskouneh*.

Il a HABITÉ, سكن *sakann*, *sakenn*.

HABITUDE, امتزاج *âmtizâdj*, مزاج *mizâdj* (*Voyez* COUTUME).

Il s'est HABITUÉ, تولّف *louallef*, *touellef*, تعوّد *ta'ouad*, *teoued*, تاهّل *tâhhel* (*Voyez* Il s'est ACCOUTUMÉ).

— Il s'Habituera, يتولّف *ytouallef*, *ytouellef*, يتعوّد *ytaououd*, *yteoudoud*, يتاهّل *ytâhhel*.

HABITUEL, معتاد *mou'tâd*, مالوف *mâlouf*.

HABITUELLEMENT, في العادة *fy-'l-a'âdèh*.

HABLEUR, لافزان *lâfzân*.

HACHE, فرّعه *ferra'ah*, pl. فرّعات *ferra'ât*, شاكور *châkour*, pl. شواكر *chouâkor*; بلطه *baltah*, نجق *nedjeq*, pl. نجقات *nedjeqât*; قدوم *qadoum*, قدم *qodom*; مطلع *matla'* (*Voyez* COIGNÉE, HACHETTE).

Il a HACHÉ, قصّص *qassass*.

HACHETTE, ملاسه *mallâssah*, مللاسّه *mellâsséh*, غزّاليه *ghazzâlyah*, طبر *taber*, pl. اطبار *atbâr*.

HACHIS, قيمه *qyméh*, قرم *form*.

HADRAMOUT (prov. d'Arabie), حضرموت *Haddramout*, *Hadramout*.

HADRIEN (n. pr.), ادريانوس *Adryânouss*.

HADY (n. pr.), هادي *Hâdy*.

HAHA (prov. de l'emp. de Marok), حاحا *Hâhâ*.

HAÏ, مكروه *mekrouh*, مبغوض *mabghoudd*.

Il a HAÏ, كره *karah* (en berbere كرهت *krahat*, *karahat*), (*Voyez* Il a ABHORRÉ, Il a DÉTESTÉ, Il a eu en Abomination).

HAIE, زرب *zerb*, زربه *zerbéh*, pl. زروب *zeroub*, *zouroub*; سياجه *syâdjéh*, pl. سياجات *syâdjât*, سياج *seyâdj*.

— de treillage, de clayonnage, de branches sèches, جنايه *djenâyéh*.

— de soldats, صفّ *saff*, plur. صفوف *sofouf*.

— En Haie, صف صف *saf-saf*.

— Entouré d'une Haie, متسيّج *motsayyedj*.

— Il a entouré d'une Haie, زرب *zarab*, *zereb*, سيّج *sayyadj*, تسيّج *tesayyadj*.

— Il a mis en Haie, صفّ *saff*.

HAILLON, مرقعيه *merqa'yah*, pl. مرقعيات *merqa'yât*; خرقا *khorqâ*, plur. خرقات *khorqât*, خرق *khorouq*; شراطوط *cherrattoutt*, pl. شراطيط *cherrattytt* (*Voyez* CHIFFON, GUENILLE, Habit usé).

— Couvert de Haillons, مشرمط *mocharmett*, ابو شراميط *âbou châ-râmytt*, ابو شراطيط *âbou cheráttytt*.

HAINE, غرض *ghard*, بغض *boghd*, *boghodd*, كره *kerh*, *kerah*, اكره *ikrah*, كراهه *kerâhah*, رديله *redyléh* (*Voyez* INIMITIÉ).

HAÏSSABLE (*Voy.* ABOMINABLE, DÉTESTABLE).

HALBRAN, بطّ وحش *batt-ouahech*, جربه *djerbéh*, pl. جربات *djerbât*.

HALÉ du soleil, اسمرانى *âsmerâny*, مقشّب *moqascheb*.

— Il a HALÉ une barque, سحب *seheb*, *sahab*, جرّ *djerr*, *djarr*, *guerr*.

HALEINE, نفس *nefs*, *nefess*, *nafs*, pl. نفوس *nefouss*, انفوس *âufouss* (*V.* RESPIRATION, SOUFFLE).

—Difficulté d'Haleine (asthme), صعوبة التنفّس *saoubét êt-tenefouss*, ضيقة النفس *dayqét ên-nefs* (*Voyez* ASTHME).

— Mauvaise Haleine, مجويه *medjouyéh* (*Voyez* PUANTEUR de bouche).

— Il a repris Haleine, نفّس *naffass*, *neffess*, تنفّس *teneffess*.

HALEB (*Voyez* ALEP).

HALICARNASSE (v. anc. de l'Anatolie), بودرون *Boudroun*.

HALLE, بازار *bâzâr*, خان *khan*, رحبه *rahbah*, سوق *souq*, plur. اسواق *âssouâq*.

HALLEBARDE, حربه *harbéh*, *harbah*, pl. حربات *harbât* (*Voyez* LANCE).

HALLEBARDIER, حرباجى *harbâdjy*.

HALLIER, غيطه *ghayttah*, pl. غيطات *ghayttât*; عليقه *o'lleyqah*, عليق *o'lleyq* (*Voy.* BROUSSAILLES, BUISSON).

HALTE, مكث *mekts*.

HAMAH (ville de Syrie), حماه *Hamâh*.

— Natif de Hamah, حماوى *hamâouy.*

Hameau, بليك *belydéh*, بليدة *belydah*, كفر *kafr*, plur. كفور *koufour*; دشار *dechár*, دشرة *decharah*, دشر *decherah*, pl. دشر *decher*; دوار *douâr*, pl. دوّار *dououâr* (en berb. تدّرت *taddart*, pl. تودّار *touâddar*), (*Voy.* Bourgade, Village),

Hameçon, صنّارة *sannârah*, pl. صنّارات *sannârât*, صنانير *sonânyr*; كلّابة *kellâbéh*, pl. كلاليب *kelâlyb*; سنّارة *sennârah*, *sennâréh*, pl. سنّار *sennâr*, سنانير *senânyr*; شوكة *choukah*, pl. شوكات *choukât*; خطّاف *kbettâf.*

Hamzah, signe orthographique des arabes (ء), remplaçant l'*álif*, همزة *hamzah*, *hamzéh.*

Hanche, خاصرة *khâsserah*, pl. خواصر *khouâsser*; حقة *heqah*, خاصر *khâsser* (en berbere امشاشن *émchâch*, pl. امشاشن *imchâchenn*).

Il a Hanté, مارس *máress*, لازق *lâzaq*, تفوّد *tefaououad*, تمنطق *temantaq* (*Voyez* Il a Fréquenté).

— Ne Hante pas les méchans! ما تمارس شى الاشرار *má temâriss-chy él-âcherâr.*

Haquenée, رهوانه *rehouâneh.*

Harangue, مخاطبه *mokhattebéh*, خطبه *khotbah*, خطاب *khittab*, كلام *kelâm* (*Voy.* Discours).

Il a Harangué, خطب *khattab*, خاطب *khâttab.*

Harangueur, خطّاب *khettâb*, *khattâb*, خطيب *khattyb.*

Harassé (*Voyez* Fatigué),

Il a Harcelé, حرّض *harradd*, جرجر *djardjar*, اشقى *chaqä*, اشقى *échqey*, نحس *nahass.*

Harde, حاجه *hádjéh*, *hâguéh*, pl. حوايج *haouâydj*, *haouâyg*; ال *âl*, pl. آلات *âlât*; روبا *roubâ*; متعه *meta'ah*, pl. متاع *metâ'a*; شى *chy*, plur. اشيا *échyâ* (en berbere ابردان *íberdân*), (*Voyez* Habit).

Hardi, جاسر *djásser*, *gâsser*, جرى *djery*, مجاسر *modjasser* (*V.* Audacieux, Brave).

Hardiesse, مجاسرة *modjásseréh*, متجاسرة *motdjásserah*, جراة *djeráh*, اجترا *ádjtirá*, *ágtirá*, اجترة *ádjtirah*, *ágtirah*, غيرة *ghayrah* (*V.* Audace, Bravoure, Courage).

— Il a eu de la Hardiesse, استجرى *éstadjerey*, تجاسر *tedjásser* (*Voyez* Il a Osé).

Hardiment, جسورًا *djessourânn* (*Voyez* Courageusement).

Hareng, ريم *rym.*

HARGNEUX, نحس *nehess*, pl. نحسين *nehessyn*.

HARICOT, لوبيه *loubyéh*, *loubyah*, لوبيا *loubyâ*, pl. لوبيات *loubyât*.

HARIDELLE, فرس سقط *fars saqett*.

Il a HARNACHÉ, سرّج *sarradj*, *serradj*, *serrag*, بسط *bassatt*, حطّ السرج *hatt ês-serdj*, شدّ *chedd*.

HARNOIS, عدّه *o'ddah*, سرج *serdj*, *serg*, pl. سروج *seroudj*, *seroug*, *souroudj*, عدد خيل *a'ded kheyl*, بوساط *boussâtt*.

— Fabricant de Harnois, سروجي *seroudjy*, *seronguy* (*Voyez* BOURRELIER, SELLIER).

HAROUN (n. pr.), (*V.* AARON).

HARPE, چنك *tchenk*, قيتاره *qytârah*, plur. قيتارات *qytârât*; طنبور *tanbour*, pl. طنابير *tenâbyr*.

HARPIE, غول *ghoal*, غوله *ghoulah*; خطفه *khattefah*, pl. خطفات *khettefât*.

HARPIN, HARPON (*Voy.* CROC).

HART (*Voyez* CORDE, LIEN).

HASARD, سدفه *sedfah*, صدفه *sodfah*, pl. صدفات *sodfât*, صدف *sodâf*; مصادفه *mossâdefah*, قضا *qaddâ*, اتّفاق *îttifâq*, مخاطره *moukhâtteréh* (*Voyez* FORTUNE).

— Au Hasard, الى البخت *îlä êl-baktt*, على النصيب *a'lä ênnessyb*, على بركة الله *a'lä berekét Allah*, على باب الله *a'lä bâb Atlah*.

— Par Hasard, بالصدف *be-'s-sodaf*, سواً *soouânn*, اتّفاقاً *îttifâqânn*.

Il a HASARDÉ, خاطر *khâttar*.

HASARDEUX, مخاطر *moukhâtter* (*Voyez* FORTUIT).

HASE, ارنبه *ârnebéh*, *ârnebah*.

HASSAN (n. pr.), حسان *Hassân*, الحسان *êl-Hâssan*.

HATE, عجله *a'djeléh*, سرعه *sera'ah*, تعجيل *te'adjyl*, عجل *a'djel*, *aaguel*, زربه *zerbah* (*Voyez* CÉLÉRITÉ, PROMPTITUDE).

— En Hâte, à la Hâte, بالعجل *bi-'l-a'djel*, *be-'l-aaguel*, بالزربه *bi-'z-zerbah*, قوام *qaouâm*, عاجلاً *a'âdjelânn*, سرعاً *sera'ânn*, مسرعاً *mesra'ânn*, بوقت اوّل *be-ouaqt-âouel*, فيسع *fyssa'*.

Il a HATÉ, عجل *a'ddjal*, عجّل *a'ddjal*, اسرع *êsra'*, *êsra'a*.

— Il s'est Hâté, رول *raouel*, استعجل *êsta'djel*.

— Il se Hâtera, يرول *yraouel*, *yrouel*, يستعجل *ysta'djel*.

— Ne te Hâte pas! لا تستعجل *lâ testa'djel!*

HATIF, qui se Hâte, عاجل *a'âdjel*, مستعجل *mosta'adjel*, عجول *a'djoul*, عجيل *a'djyl, âguyl*, مسرع *mossari'*, زربان *zerbán*, *zirbân* (*Voyez* PROMPT, PRÉCOCE).

— Figues Hâtives (*V.* Figue).

HAUBANS (t. de marine), سرسيه *sersyah*, plur. سرسيات *sersyât; hebâl ês-souâry* حبال الصواري.

— Porte-Haubans (*V.* ce mot).

HAUSSE, ارتفاع *irtifâa'*.

Il a HAUSSÉ, علّى *a'llä* (*V.* Il a ÉLEVÉ).

— Il s'est Haussé, قام *qâm*.

HAUT, عالى *a'âly*, اعلى *â'aly*, pl. اعلا *â'alâ*; مرتفع *mortefe'* (*V.* ÉLEVÉ).

— Le Très-Haut (Dieu), الله تعالى *Allah ta'âlä*.

— Le Haut (le sommet), اوج *âoudj, ôudj* (*V.* CÎME, SOMMET).

— Le Haut de la maison, طبقة البيت *tabeqat êl-béyt*.

— En Haut, فوق *fouq, fauq*.

— D'en Haut, من فوق *min-fouq, min-fauq*.

— De Haut en bas, من فوق الى تحت *min fouq îlä taht*.

— De bas en Haut, من تحت الى فوق *min taht îlä fouq*, من اسفل الى فوق *min âsfel îlä fouq*.

— Haut-de-chausses, چاقشير *tchâqchyr*, شاقشير *châqchyr*, سروال *serouâl*, plur. سروايل *serouâyl; lebâss* لباس (*Voyez* CULOTTE).

— Haute-mer (*Voyez* FLUX).

— Haut-mal, صرع *sara'* (*Voy.* EPILEPSIE, Mal Caduc).

HAUTAIN (*Voy.* ALTIER, FIER, ARROGANT, ORGUEILLEUX).

Sa HAUTESSE, جناب عالى *djenâb a'âly*, الباب العالى *êl-bâb êl-a'âlä*, حضرة *hadderét* (*Voyez* ALTESSE).

— Sa Hautesse le sultan Mahmoud, حضرة السلطان محمود *hadderét ês-soultân Mahmoud*.

HAUTEUR, علو *a'lou*, ارتفع *irtifa'*, علاوة *a'lâouéh*, رفعه *rifa'ah*, اعتلا *i't'ilâ* (*Voyez* ÉLÉVATION).

— (fierté), غرور *gharour*, تكبّر *tekebbour* (*V.* FIERTÉ, ORGUEIL).

— Il a douze pieds de Hauteur, علوهُ اثنعش قدم *a'lou-ho êtsn-a'ch qedem*.

HAVRE (*Voyez* PORT).

HAVRESAC, شرّاب ذا الجلد *cherrâb dê-'l-djeld*, شرّاب جلد *cherrâb gueld*, بهاه *behâah*, اقراب *êqrâb*, تربه *tourbah*, كيسه *kyssah*, جيب *djyb, guyb*, جبّه *djebbah*,

guebbéh, مكتوب *maktoub*, شكارة *chekârah*, حنشة *hanechah* (*Voyez* Besace, Bissac, Sac).

Hé, nom de la vingt-septième lettre de l'alphabet arabe (ه), ها *hâ*, *hê*, *hé*.

Hé! ای *ây!* *êy!* های *hây!* یا *yâ!* ایا *êyâ!* *âyâ!*

— Hé, toi! ایاك *êyâ-k!* *âyâ-k!*

— Hé, vous! ایاكم *êyâ-koum!* *âyâ-koum!*

Heaume (*Voy.* Casque).

Il a Hébebgé, اوا *âouâ*.

Hébété, دایخ *dâykh*, مترمخ *motarmakh* (*V.* Sot, Imbécille).

Il a Hébété, بهّم *behham*.

Hébraïque, عبرانی *e'brâny*, *i'brâny*.

Hébreu, عبری *e'bery* (*V.* Juif).

Hedjaz (pr. d'Arabie), الحجاز *êl-Hedjâz*, *êl-Hegâz*.

— Natif de l'Hedjaz, حجازی *hedjâzy*, *hegâzy*.

Hégire, هجرة *hedjrah*, *hedjiréh*, *hedjréh*.

— L'an 1836 de Jésus-Christ répond à l'an 1252 de l'Hégire, السنة ثمانيه ستّه و ثلاثين بعد الالف المسيحيه موافقه للسنه الف و ميتين و اثنين وخمسين الهجريّه *és-senét themân-myéh setténh ou-thelâthyn ba'd êl-âlf êl-messyhyéh mouâfeqah li-'s-seneh âlf ou-myttéyn ou-éthnéyn ou-khamsyn êl-hegiryyéh*.

Hélas! ای *ây!* وی *ouey!* یا *yâ!* ویلی *ouayl-y!* اه *âh!* ایا *éyâ!* واه *ouâh!* اخ *âkh* (en berb. وو *ouou!* وی *ouey!* وگ *ouogh*).

— Hélas! que je suis malheureux! یا حصرتی *yâ hassert-y!*

Il a Hêlé, ندی *nadâ*, *nadey*, عیط علی *aayatt a'lâ* (*Voyez* Il a Appelé, Il a Crié).

Héliopolis (v. anc. d'Égypte), عین الشمس *A'yn êch-chems* (m. à m. fontaine du soleil), الماطاریه *êl-Mâttâryéh* (m. à m. eau fraîche).

Héliotrope, خیزران *khyzrân*.

Héllène (*Voyez* Grec).

Hélouan (bourg d'Egypte), حلوان *Helouân*, *Houlouân*.

Hem! نعم *naam!*

Hémesse (v. de Syrie), حمص *Hemess*, *Hems*.

Hémorragie, رعاف *ra'âf*, *reu'âf*, *re'âf*, *rou'âf*.

Hémorroïdes, باصور *bâssour*, pl. بواسر *bouâssir*, بواسير *beouâssyr*.

Henné (fleur et poudre cos-

métique), ثمر حنّه *thamr-henneh*, ثمر حنّا *thamr hennâ*.

— (arbrisseau), حنّه *henneh*, حنّا *hennâ*, حنّى *hennä*, *henny*.

Il a HENNI, محمح *mahamah*, صهل *sahal*.

HENNISSANT, صاهل *sâhel*.

HENNISSEMENT, صهال *sihâl*, صهل *sohl*, صهيل *sahyl*.

HÉPATHIQUE (adj.), كبدى *kebdy*, كبدانى *kebdâny*.

— (plante), كبديه *kebedyah*, *kebedyéh*.

HEPTAGONE, سباعى *soubâ'ay*, مسبّع *moussabba'*, *moussabbè'*.

HÉRAUT, منادى *menâdy*, plur. منادين *menâdyyn*; چاوش *tchâouch* (*Voyez* HUISSIER).

HERBACÉ, حشيشى *hachychy*, عشبى *a'cheby*.

HERBAGER, عشّاب *ou'schâb*, *eu'schab*, بقّال *baqqâl*, بقّالى *baqqâly*, خضّار *khaddâr*.

HERBAGES, بقله *baqlah*, pl. بقل *boql*, بقول *bouqoul*; مرج *merdj*, pl. مروج *mouroudj* (*Voyez* HERBE, FOURRAGE, PLANTE).

HERBE, عاشب *a'âcheb*, عشبه *eu'chbah*, *eu'chbéh*, plur. عشب *eu'chb*; حشيشه *hachycheh*, pl. حشيش *hachych*, حشايش *hachâych*; سبروه *sebrouah*, plur. سبزوات *sebzouât*; خضر *khoddr*, خضره *khoddrah*, pl. خضار *khoddâr*, *kheddâr*; قصيل *qassyl* (en berbere ثوكّه *tsougah*, *thougah*).

— potagère (*Voy.* LÉGUME).

—sauvage, حشيش برّى *hachych berry*.

— à faire des cordes, حلفه *helféh*, *helfah*.

— Corde d'Herbes (*V.* CORDE de sparterie).

— Marchand d'Herbes, d'Herbages (*Voyez* HERBAGER).

HERBIER, خزنة النبات *khaznét ên-nebât*.

Il a HERBORISÉ, عشّب *a'schab*.

HERBORISTE, عشّاب *eu'schâb*, سبزجى *sebzadjy*.

HÉRÉDITAIRE, ميراثى *myrâthy*, *myrâtsy*, وراثىّ *ouerâhyy*.

—Maladie Héréditaire, امراض ميراثيه *îmrâdd myrâtsyéh*.

HÉRÉDITÉ, ارث *ârts*, *êrts* (*V.* HÉRITAGE).

HÉRÉSIARQUE (*V.* HÉRÉTIQUE)

HÉRÉSIE, كفر *koufr*, بدع *bad'*, بدعه *bida'ah*, *boda'ah*, pl. بدعات *bodo'ât*, *bida'ât*; الحاد *ilhâd*,

غلطه *gholtah*, plur. غلطات *gholtât*; هرطقه (*Voyez* ERREUR).

HÉRÉTIQUE, خارجی *khâredjy*, رفض *rafd*, رافضی *râfeddy*, ملحد *molhid*, مبدع *mobdè'*, متبدع *motbeddi'*, هرطوقی *hertouqy*, plur. هراطقه *herâtqah*.

HÉRISSÉ, مجعّود *medjou'oud*.

Il a HÉRISSÉ, جعّد *dja'ad*.

—Il s'est Hérissé, تقلّب *teqelleb*, قبّ *qabb*, تقنفد *teqanfed*.

— Il se Hérissera, يتقلّب *yteqilleb*, يقبّ *yqobb*.

— Mes cheveux se Hérissent sur ma tête, شعری يقبّ علی راسی *chaar-y yqobb a'lä râss-y*.

HÉRISSON, قنفد *qanfod*, *qonfoud*, pl. قنافد *qenâfed*.

— de mer, قديرة *qadyrah*.

HÉRITAGE, وراثه *ouerâthèh*, *ouerâtséh*, ورثه *oueretséh*, ميراث *myrâth*, *myrâts*, موراث *mourâts*, pl. مواريث *mouâryth* (*Voyez* LEGS).

Il a HÉRITÉ, ورث *ouereth*, *ouerets*, استورث *êstouerets*.

— Il Héritera, يورث *yourets*, *youreth*, يرث *yourets*.

—Il a fait Hériter, ورّث *ouerrets*.

— Il n'en a rien Hérité, ما استورث منهُ شی *mâ êstouerets m in-ho chy*.

—Il a Hérité de moi, moi encore vivant, استورثنی وانا بالحياة *êstouerets-ny ou-âná bi-'l-hayât*.

HÉRITIER, ورث *ouereth*, *ouerets*, وارث *ouârets*, plur. وارثين *ouâretsyn*, ورّاث *ourrâts*, مستورث *mostouerets*, صاحب الارث *sâheb êl-ârts* (en berbere يورث *youreth*, اوريث *âouryth*, pl. اوريثين *âourytsyn*).

—Héritier présomptif, ولی عهد *ouely a'hd*.

— Il a institué Héritier (*V.* Il a fait Hériter).

HERMAPHRODITE, خنثه *khannethéh*, *khaunthéh*, خنثی *khontsey*, *khounthy*, خناثی *khénâthy*.

HERMÉTIQUEMENT, محكماً *mohkemânn*.

HERMINE, سنجاب *sindjâb*.

HERMITAGE, زاويه *zâouyah*, *zâouyéh*, صومعه *souma'ah*, محبسه *mahabséh*, pl. محبسات *mahabsât*; رابطه *rabettah*, *rabtah*, ربض *robd*, *rabd*.

HERMITE, مرابط *morâbett*, شيخ *cheykh*, pl. مشيخه *mechaykhah*, مشايخ *mochâykh*; حبيس *habyss*, pl. حبسا *hobsâ*, متوحّد *motouahhed*, منفرد *monfered*.

HERNIE, قيله *qyléh* (*Voy.* DESCENTE).

—Attaqué d'une Hernie, مقيول *meqyoul*.

HÉROÏQUE, پهلوانی *pehlouâny*, غزوی *ghezaouy*.

HÉROÏSME, سجاعه *sedjâ'ah*, *sega'ah*.

HÉRON, بطل *battl*.

HÉROS, غازی *ghâzy*, پهلوی *pehlouy*, پهلوان *pehlouân*, سجیع *sedjy'*, صاحب قران *saheb-qerân*, غالب *ghâleb* (en berbere ارغاز دا لعالی *ârghâz dê la'âly*).

HERSE, مدرس *midrass*, plur. مدارس *medâress*; مجرس *midjress*.

HÉSITATION, تردّد *tereddou*.

Il a HÉSITÉ, شک *chekk*.

— en parlant, تردّد *teredded*, کسر الکلام *kassar êl-kelâm*.

HÉTÉROCLITE, غاریب *ghâryb* (*Voyez* BIZARRE, ETRANGE).

HÉTÉRODOXE (*V.* HÉRÉTIQUE).

HEUR (*Voyez* BONHEUR, FORTUNE).

— Il n'y a qu'Heur et malheur dans la vie de ce monde, حیاة الدنیا فیها بخت ابیض واسود *hayât êd-dounyâ fy-hâ bakht âbyadd ou-âssouad* (m. à m. fortune blanche et noire).

HEURE, ساعه *sâ'ah*, pl. ساعات *sâ'ât*, سویع *soueya'* (en berbere گادواس *gâdouâs*).

— Deux Heures, ساعتین *sâ'ateyn*.

— Une Heure et demie, ساعه ونصف *sâ'ah ou-nouf*, ساعه ونص *sâ'ah ou-nouss*.

— Une Heure moins un quart, ساعه الا ربع *sâ'ah êllâ roub'*, *sâ'ah êllâ roubè'*, *sâ'ah êllâ roubou'*, ساعه الا روب *sâ'ah êllâ roub* (*V.* Trois Quarts d'heure).

— Demi-Heure, نصف الساعه *noufs ês-sâ'ah*, ساعه نصف *noufs sâ'ah*, ساعه نصّ *nouss sâ-ah*, نص ذا الساعه *nouss dê-'s-sâ'ah*.

— Quart d'Heure, ربع ساعه *roub'-sâ'ah*, ربع الساعه *roub' ês-sâ'ah*, ربع ذا الساعه *roub' dê-'s-sâ'ah*, *robou' dê-'s-sâ'ah*, *robeu' dê-'s-sâ'ah*.

— Dix Heures du matin, ساعتین قبل الظهر *sâ'atéyn qabl êd-dohor*.

— Onze Heures du matin, ساعه قبل الظهر *sâ'ah qabl êd-dohor*.

— L'Heure de midi à une Heure après midi, الظهر *êd-douhour*, *êd-dohor* (en berbere تزورنین *tizouernyn*).

— Une Heure après midi,

ساعه بعد الظهر *sâ'ah baad êd-dohor.*

— Deux Heures après midi, ساعتين بعد الظهر *sâ'atéyn ba'd êd-dohor.*

— Trois Heures après midi, العصر *êl-a'sr, êl-a'sser, êl-a'ssar* (en berbere تاكوزين *tâkouzynn*).

— Quatre Heures après midi, ساعه بعد العصر *sâ'ah ba'd êl-a'sr* (*Voyez* la dixième Heure).

— Cinq Heures après midi, ساعتين بعد العصر *sâ'atéyn ba'd êl-a'sr.*

— Six Heures du soir, المغرب *êl-moghreb, êl-moghereb, êl-meghareb* (en berb. تنوشي *tenouchy*).

— Sept Heures du soir, ساعه بعد المغرب *sâ'ah baad êl-moghreb.*

— Huit Heures du soir, العشا *êl-a'châ, êl-eu'châ.*

— La dixième Heure du jour, ضحى *dahä, dahey.*

— Quelle Heure est-il? كم ساعات *kiam sâ'ât?* كم ساعه *kiam sâ'ah?* كم ساعه راحت من النهار *kiam sâ'ah râhet min ên-nehâr?* ايش وقت الدنيا *êy-ch ouaqt êd-dounyâ?* اي شي ساعه *êy-chy sâ'ah?* ايش راح من النهار *êy-ch râh min ên-nahar?*

— Vois quelle Heure il est, شوف ايش ساعه *chouf êy-ch sâ'ah.*

— Dis-moi l'Heure qu'il est? قل لى كم ساعه *qoul-ly kiam sâ'ah.*

— Il est deux Heures et un quart, ساعتين وربع *sâ'ateyn ou-roub'.*

— Combien y a-t-il d'Heures de chemin? كم ساعات الطريق *kiam sâ'at êt-taryq?*

— D'Heure en Heure, ساعه بساعه *sâ'ah be-sâ'ah*, من ساعة الى ساعه *min sâ'at îlä sâ'ah.*

— Qui dure une Heure, ساعتى *sâ'atyy.*

— De bonne Heure, بدرى *bedry*, بكرى *bokrä.*

— A la bonne Heure, مع سلامه *ma' selâméh.*

HEUREUX, صعيد *sa'yd*, plur. سعدا *so'dâ*; مسعد *mossa'ad*, مسعود *messe'oud, massa'oud*, مبارك *mobârek*, امبارك *êmbârek*, مبروك *mabrouk, mebrouk*, صاحب ذا البخت *sâheb dê-'l-bakht*, صاحب السعد *sâheb ês-so'adéh* (*Voy.* FORTUNÉ).

— Il a été Heureux, بتح *behhah*, فلح *falah*, صلح *salah.*

— Que tu es Heureux!

يا سعدتك *yâ saadét-ak!*

— Bien-Heureux (*Voy.* BIEN-HEUREUX).

— Mal-Heureux (*Voyez* MAL-HEUREUX).

Il a HEURTÉ, دقّ *daqq*, دقق *daqaq*, دفس *dafass*, دقر *daqar*, صرع *sara'*, نطح *nettah*, عثر *a'tsar*.

— J'ai Heurté ma tête, دقّيت راسى *daqqyt râss-y*, نطحت راسى *netlahét râss-y*.

— Il Heurtera, يدقّ *ydoqq*, يدفس *ydfess*, يدقر *ydqor*.

— Il s'est Heurté, عثر *a'ter*.

— Mon pied s'est Heurté contre cette pierre, عثرت رجلى فى ذا الحجر *a'terét redjl-y fy dâ 'l-hadjar*.

HEXAGONE, مسدس *moseddes*, *moasaddes*, سداسى *soudâssy*.

HIBOU, حمر *hamah*, امّ الليل *ômm él-léyl* (m. à m. mère de la nuit), (en berbere ايمعروف *îyma'-rouf*, pl. يمعروفان *îyma'roufénn*), (*Voy.* CHOUETTE).

— Il est comme le Hibou il fuit la lumière, هو مثل البوم يهرب من الضو *houe méthl él-boum yehreb min éd-daou*.

HIDEUX, مسيخ *messykh* (*Voyez* LAID, HORRIBLE).

HIE, ميتك *mytidéh*.

HIÈBLE (plante), خمان صغير *khamân soghéyr*.

HIER, البراح *él-barâh*, البارح *él-bârâh*, البارح *él-bârèh*, امبارح *émbârah*, *émbârèh*, امس *émess*, *éms* (en berbere ديلاين *dyllâyn*, اطلى *ittelly*, يظلى *yddally*, يزربن *yzeryenn*, ادكام *îdqâm*).

— Avant-Hier, اوّل باراح *âouel bârâh*, *âouel bârâh*, *âuel-bârâh* (en berbere سندا اطلى *sendâ ît-telly*), (*Voyez* AVANT-HIER).

— La veille d'avant-Hier (il y a deux jours), اوّل البارحين *âouel él-bârâheyn*, *âouel él-bârâheyn*, لوّل براحين *louel-barâhayn*.

HILARITÉ (*Voy.* GAÎTÉ, JOIE).

HIND, HINDAH (n. pr. fém.), هند *Hend*, هندك *Hendéh*.

HIPPOCRATE (n. pr.), ابو قراط *Abou-qrâtt*, بقراط *Bouqrâtt*, بقرات *Bouqrât*.

HIPPODROME, ات ميدان *ât-meydân*.

HIPPOGRIFFE, سيمرغ *symorgh*, البراق *él-boráq*.

HIPPOPOTAME, فرس البحر *fars él-bahar*.

HIRONDELLE, خطيف *khottyf*, *khettyf*, pl. خطّاف *khottâf*, *khittâf*; خطيفه *khettayfah*, *khettayféh*, pl. خطّيف *khettayyf*, *khotteyyf*; عصفور الجنّه *a'sfour êl-djennéh* (m. à m. moineau du paradis), pl. عصافير الجنّه *a'ssâfyr êl-djennéh*; وطواط *ouattouâtt*, سنونيه *senounyah*, pl. سنونيات *senounyât*; سنونو *senounau* (en berbere تيفرلّست *tyferellest*).

HISPAHAN (*Voyez* ISPAHAN).

Il a HISSÉ, رفع *refaa*, *rafa'*, طلّع *talla'*.

— Il a Hissé à bord du vaisseau, طلّع للبردو متع المركب *talla' li-'l-bordou meta' 'l-merkeb*.

HISTOIRE, تاريخ *tarykh*, plur. تواريخ *teouârikh*; خبر *khabar*, pl. اخبار *âkhbâr*; سيره *syréh*, pl. سير *soyar*; نقل *neql*, *naql*.

— Il a écrit l'Histoire, ارخ *ârakh*.

HISTORIEN, راوى *râouy*, مورّخ *mouarrekh*.

HISTORIETTE, حكايه *hikâyéh*, *hikâyah*, plur. حكايات *hikâyât*; روايه *reouâyéh*, *reouâyah*, ارجاف *îrdjâf*; قصّه *qisséh*, *qissah*, plur. قصّات *qissâtt*, قصص *qossouss*; مثل *methl*; *metsl*, pl. امثال *âmthâl*, *âmtsâl*.

HISTORIOGRAPHE (*Voyez* HISTORIEN).

HISTRION, مقلّد *mouqalled*, مسخره *maskharah*.

HIVER, شتا *chitâ*, *chetâ*, شتويه *chitaouyéh*, شتوه *chetouah*, *chitouah*, *chetoueh*, فصل ذا الشتا *fasl dê-'ch-chitâ* (en berbere شتوا *chitouâ*, شتوه *chetouah*).

— Le Temps de l'Hiver, الزمان الشتاوى *êz-zemân êch-chetâouy*.

— Quartier d'Hiver, مشتا *mechtâ*, مشتاه *mechtâh*.

HIVERNAL, شتوى *chetaouy*, شتاوى *chetâouy*.

Il a HIVERNÉ, شتّى *chettä*.

Il a HOCHÉ la tête, هزّ الراس *hezz êrrâss*, حرّك راسهُ *harrak harrâh râss-ho*, كبى *kabä*, *kabey*.

HOIR (*Voy.* HÉRITIER).

HOIRIE (*Voy.* HÉRÉDITÉ, HÉRITAGE).

HOLA! ايا *âyâ!* *éyâ!* اى *ây!* *éy!* يا *yâ!* يااى *yâ-êy!*

— Holà! palefrenier, viens ici! اى يا سايس تاعلى هنا *êy! yâ says*, *tâ'ley henê!*

—Il a mis le Holà, اصلح *éslah*, تصلّح *tessallah* (*Voy.* Il a APAISÉ).

HOLLANDE (*Voyez* FLANDRE).

HOLLANDAIS (*V.* FLAMAND).

HOMARD, عقرابشه *a'qrâychah*, *o'qraychah*, *eu'qrâychah*, قامرون *qâmroun*, استاقوس *âstâqous* (en grec αστακος).

HOMÉLIE, ميمر *mymer*, pl. ميامر *meyâmer*.

HOMICIDE (meurtre), (*Voyez* ce mot).

— (meurtrier), (*Voyez* ce mot).

HOMMAGE, طاعه *tâ'ah*, تقديم *teqdym*.

— Il a rendu Hommage, قدّم الطاعه *qaddam êt-tâ'ah*.

HOMME, رجل *redjol*, *redjoul*, *radjol*, *radjoul*, *radjel*, *radjil*, *raguel*, pl. رجال *redjâl*, *ridjâl*, *regâl*, رجايل *redjâyl*; بشر *bachar*, pl. بشرين *becharyn*; ابن ادم *êbn-Adam*, pl. بنى ادم *beny-Adam*, بنادمين *benâdemyn*; انسان *ênsân*, *însân*, pl. ناس *nâss*, الناس *ênnâss* (en berbere واجيد *ouâdjyd*, وجيد *ouedjyd*, ارگاز *êrghâz*, *êrghêz*, اگزر *ârgaz*, *ôurgaz*, pl. ارگازن *êrgâzenn*; ارغاز *êrghâz*, pl. يرغازن *yrghâzenn*; وركاس *ourgâs*, اركاس *êrghêss*).

— Homme blanc, رجل ابيض *radjel âbyadd* (en berbere ادراف *âdrâf*).

— noir, رجل اسود *radjel âssoued* (en berbere اساكو *âssâkou*, يسمك *yessemk*), (*Voyez* NÈGRE).

— La plupart des Hommes, اكثر الناس *âkthar ên-nâss*.

— Jeune Homme (*V.* JEUNE).

— Tu es un brave Homme, انت رجل مليح *ént radjel melyh*.

— Je ne sais pas quel Homme tu es, ما باعرف كيف طبعك *mâ bâ'ref kyf taba'-ak*.

— Connais-tu cet Homme? تتعرّف هذا الرجل *teta'rraf hadâ êr-radjel?* (en berbere تسنت ارگاز *tesnett êrgâz?*)

HONGRE (*Voyez* CHATRÉ).

HONGRIE, بلد المجار *beled êl-Madjâr*, *beled êl-Magâr*.

HONGROIS, مجار *madjâr*, *magâr*, مجارى *madjâry*, *magâry*.

HONNÊTE (civil), مودّب *moudded* (*Voy.* CIVIL, POLI).

— (probe), حرّ *horr*, pl. احرار *êhrâr*; جيد *djyd*, جيّد *djyyd*, pl. جويّد *djouyyoud*; مليح *melyh*.

— Un Honnête homme, رجل ظوغرى *radjel doughry*,

رجل دغـــرى *raguel doghry*, رجل صالح *raguel sâlèh*.

— Les gens Honnêtes, جياد *djyâd*, جويّد *djouyyd*, *djouyyoud*, ناس ملاح *nâss melâh*.

— Un Honnête homme ne craint rien, الجيد ما بخـــاف شى حـــــاجـــــه *êl-djyd mâ be-khâf chy hâdjèh* (en berbere اركاز العـــالـــى وري تـــاڤادت يـــركـــــــه *êrgâz êlla'âly ouery tâqâdt yrkah*).

Honnêteté, حشمه *hachemèh*, *hochemah*, ادب *âdeb*, اداب *êdâb*.

Honneur, كرامه *kerâmèh*, *kerâmah*, pl. كرام *kerâm*; اكرام *îkrâm*, عزّه *izzèh*, *e'zzah*, عز *è'zz*, تفخيم *tefkhym*, تكريم *tekrym*, توقير *toueqqyr*.

— (vertu), ارض *a'rd*, ناموس *nâmouss* (*Voyez* Honnêteté).

— Il faut que nous sortions de cette affaire à notre Honneur, بدنا نطلع من هذ المصلحه فى بـــيـــاض الـــوجـــــه *bod-nâ netla' minn hadèh êl-moslahah fy bayâdd êl-oudjèh* (m. à m. avec la blancheur du visage).

— Que Dieu te comble d'Honneur! الله يبيّض وجهك *Allah ybayyadd oudjeh-ak!* (m. à m. que Dieu blanchisse ton visage!)

— Il a attaqué l'Honneur, Il a attenté à l'Honneur, خدش *khadach*, عرض *è'rradd*.

— Je me fais honneur de te servir, انشرّف من خدمتك *ênncherref minn khidmet-ak*.

—Tu nous fais Honneur, شرفتنا *cherefte-nâ*.

Il a Honni, زمزر فى *zemzer fy* (*Voy.* Il a Avili, Il a fait Honte, Il a Hué).

Honorable, مكرّم *moukerrem*, *mokerrem*, عزيز *a'zyz*, فاخر *fâkhir*, جليل *djelyl*, موقّر *mouaqqer*, متكرّم *motkerrem*, مفخّر *mofakkher*.

Honoraires, حقّ *haqq* (*Voyez* Appointemens, Salaire).

Il a Honoré, عزّ *aazz*, كرم *kerem*, *karam*, كرّم *karram*, *kerrem*, اكرم *êkram*, وقّر *ouaqqar*, توقّر *toueqqer*, جلّ *djell*, هاب *hâb*, شرف *charaf*, *cheref*.

— Il Honorera, يعزّ *ya'zz*, يكرم *ykrem*, يكرّم *ykerrem*, يوقّر *youqqer*.

— Qui Honore son père s'Honore lui-même, من عزّ ابوهُ عزّ نفسه *menn a'zz âbou-ho a'zz nafse-ho*.

Honte, حيا *hayâ*, استحيا *isti-*

hyâ, خجل *khadjal*, حيه *hayah*, حجاب *hidjâb*, هتيكه *hetykah*, عار *a'âr*, فضيحه *feddahyah*, سخام *sekham* (*Voyez* DÉSHONNEUR, AVILISSEMENT, INFAMIE).

— Il a eu Honte, استحا *éstehâ*, استحى *éstehey*, *éstahey*.

— J'ai Honte de toi, استحيت من داتك *éstehyt minn dât-ak*.

— Il a fait Honte, عيّب *a'yyab*, حايا *hâyâ*, بخع *bakkha'*, عيّر *a'yyar*, فضح *faddah*, هتك *hatak*.

— Elle a perdu toute Honte, عرق الحيا من بين عينيها *a'raq êl-hayâ minn bayn a'yny-hâ*.

— N'as-tu pas de Honte de faire cela? ما هو عيب عليك انك تعمل كذا *mâ hou a'yb a'lay-k ênn-ak taamel ke-dê?*

HONTEUX, مستحى *mestahy*, *mostahy*, خجلان *khadjelân*, عيب *a'yb*, مهتوك *mehtouk*, معيوب *ma'youb*, معيّر *ma'yyar* (en berb. دلاعر *delâ'ar*, (*V.* AVILI).

— Parties Honteuses de l'homme, مذاكر *modâker*, *mezâker*.

— de la femme, عوره *a'ourah*, *a'oureh*.

HÔPITAL, دار المرضا *dâr êl-moreddâ*, بيت المشوشين *béyt êl-mechouchyn*, دار الشفا *dâr ês-chefâ* (*Voyez* HOSPICE).

— des aveugles (*Voyez* AVEUGLE).

— des fous, مرستان *mourestân*, *moristân*, مارستان *mârestân*, *môristân*, دار الحونان *dâr êl-khoutân*.

HOQUET, حزوقه *hazouqah*, شهقه *chahaqah* (en berbere تيحيتطشت *tyhytattecht*, تيعرقشت *ty'erqacht*).

— de la mort, لفق *lefq*, لقق *leqf*.

— Il a eu le Hoquet, تهوزق *tehouzaq*.

HORDE, طايفه *tâyfeh*, قابيله *qâbyléh*, pl. قبايل *qobâyl*; اوردو *ôourdou*, اوردى *ôourdy* (d'où vient le mot français).

HORIZON, افاق الارض *éfâq êl-ârd*, خافق *khâfaq*, اوفق *oûfouq*, افق *âfeq*, pl افاق *âfâq*.

HORIZONTAL, افاقى *éfâqy*.

— Ligne Horizontale, خط مبسّط *khatt mobessett*.

HORLOGE, مكانه *magânah*, بيت الساعه *béyt ês-sâ'ah*, ساعه *sâ'ah*, pl. سويع *soueya'*.

— de sable, رمليه *ramlyéh* (*Voy.* Sablier).

Horloger, سواعـى *saouâ'y*, ساعتى *sâ'aty*, ساع *sâè'*, *sâa'*, سوايعى *saouâya'y*.

Hormis, غير *ghayr*, بغيـر *beghayr*, الّا *êllâ* (*Voy.* Excepté).

Horoscope, طالع المولود *tâlè' êl-mouloud*, فال *fâl*.

Horreur, نفر *nefr*, فزع *feza'*, رعبه *ra'béh*, *ra'bah*, رهبه *rahbah*, هيبه *heybéh*, قرفه *qerféh* (*Voy.* Abomination, Épouvante).

— Il a eu en Horreur (*Voyez* Il a Abhorré, Il a eu en Abomination).

Horrible, مقروف *meqrouf*, مرهوب *merahoub*, مرعوب *mera'oub*, مرعـــوش *mera'ouch*, مسترعب *mostera'eb*, مهول *mohoul* (*V.* Abominable, Détestable).

Hors, خارجًا *khâredjânn* (*Voy.* Dehors, Hormis).

— Allons nous promener Hors la ville, نروح نتمشّى برّا المدينه *nerouh netmaschy barrâ êl-medynéh*.

— Hors d'ici! روح برّا *rouh barrâ!* روح عنّى *rouh a'nn-y!* (en berbere افاغ *éffâgh!* سدّ *souddo!*)

Hospice, تكيه *tekyéh*, plur. تكيات *tekyât*, تكايا *tekâyâ*; فقدق *fondoq*, دار الفقرا *dâr êl-foqarâ* (*Voyez* Hopital).

Hospitalité, ضيفـه *dayfah*, *dayféh*.

— Il a donné l'Hospitalité, ضيّف *dayyaf*.

Hossein (n. pr.), حسين *Hosséyn*, الحسين *êl-Hosséyn*.

Hostie, برشانه *berchâneh*, pl. برشانات *berchânât*, برشان *borchân*; قربان *qorbân*, pl. قرابين *qorâbyn*.

Hostile, عدو *a'dou'*, عدوى *a'douy* (*V.* Ennemi, Contraire).

Hostilité, عـداوه *a'dâouéh*, عدويه *a'douyéh*, *a'douyah* (*Voyez* Inimitié, Guerre, Attaque).

Hôte (qui reçoit), ماوى *mâouy*, مضيّف *moddayyef*.

— (qui est reçu), ضيف *dayf*, pl. ضيوف *dyouf*, *douyouf*; متاوى *metâouy*.

Hôtel, منـزول *manzoul*, دار *dâr*, قصر *qasr*.

— Maître-d'Hôtel, وكيل الخرج *oukyl êl-khardj*, كلارجـــى *kelârdjy*.

Hôtellerie, خمّاره *khammâ-*

rah, منزل *menzel*, pl. منازل *menâzel* (*Voyez* AUBERGE).

HOTTE, قفّه *qoufféh*, *qouffah*, pl. قفف *qofaf*.

HOTTÉE de terre, حملة تراب *hamlét torâb*.

HOUSSE de cheval, de mulet, سرج *serdj*, *serg*, سرجه *serydjah*, *serydjéh*, دكدك *dakdak*, plur. دكادك *dekâdek*.

HOUSSINE (*Voyez* BAGUETTE, FOUET, CRAVACHE).

HOUX, زرور *zerour*.

HU! (*Voyez* FI!).

Il a HUÉ, غوّش على *ghaouach a'lä* (*Voy.* Il a HONNI).

HUESCA (v. d'Espagne), وشقه *Ouchqah*.

HUILE, زيت *zéyt*, *zyt* (en espagnol *azeite*), (en berbere ادى *ôdy*, زيت *zéyt*, ثمور *tsemour*).

— de sézame, سيرج *syridj*.

— d'olive, زيت حلو *zyt halou*, *zéyt halou*, زيت طيب *zéyt tayeb*.

— de lin, زيت كتان *zéyt kitân*, *zyt ketân*, *zyt ktân*.

— de noix, دهن جوز *dahann djouz*, *dehenn gouz*.

— d'amandes douces, دهن لوز *dehenn louz*.

— de roses, قطر ورد *qottr ouerd*, عطر *o'ttr*.

— Marchand d'Huiles, زيّات *zayyât*.

— Boutique de marchand d'Huiles, معصرة *maasrah*.

HUISSIER, يسقى *ysqy*, pl. يسقيه *ysqyéh*; چاويش *tchâouych*, plur. چاويشيه *tchâouychyéh*; شاويش *châouych*, plur. شاويشيه *châouychyéh*.

HUIT, ثمانيه *themânyéh*, *tsémânyah*, *themênyah*, fém. ثمان *themân*, *thmân* (en berbere ثمنيه *themenyah*, ثم *tham*, *them*, ثمپت *thempt*, ثمّت *themmet*).

— Huit à Huit, ثمان ثمان *thoumân-thoumân*.

— Huit cents, ثمان مايه *theman-mayéh*, ثمنيه *themn-myéh*, *themn-myah*.

— Huit mille, ثمانيه لاف *themânnieh-êlâf*, ثمانت لاف *themânt-élaf*.

— Huit neuvièmes, ثمان اتساع *themân êtsâa'*.

HUITANTE (*Voyez* QUATRE-VINGTS).

HUITIÈME, ثامن *thâmenn*, *tsâmenn*, ثمن *themenn*, *tsemenn*,

fém. ثامنة *thâmeneh, tsâmeneh.*

— Le Huitième mois de l'année lunaire des Musulmans, شعبان *chaabân.*

— Un Huitième, ثمن *thoumn, tsoumn*, ثمين *themyenn, tsemyenn.*

— Le Huitième de boudjou (monnaie d'argent valant à Alger de 22 à 23 centimes), ثمين بوجو *tsemyenn-boudjou.*

HUITIÈMEMENT, ثامناً *thâmenânn, tsâmenânn.*

HUÎTRE, صدف *sadaf*, صدفة *sadafah*, بطلينس *betlynouss.*

— Huître à perles (*Voyez* Coquille perlière).

HUMAIN (se rapportant à l'homme), انساني *însâny*, انسانيّ *însânyy*, بشري *bechery*, ناسوتي *nâsouty* (en berbere كفا اوجيد *kefé êouidjyd*).

— (bienfaisant), حليم *halym*, كريم *kerym*, صديق *sadyq* (*Voyez* BIENFAISANT, CLÉMENT).

HUMAINEMENT (en qualité d'hommes, انسانياً *însânyânn*, كمثل انسان *ka-mthel însân.*

— (avec bonté), بالكرامه *bi-'l-kerâméh*, نعماً *ni'mânn.*

HUMANITÉ (les hommes en général), خليقه الله *khelyqèt Allah*, عباد الله *i'bâd Allah.*

— (la nature humaine), انسانيه *însânyéh.*

— (bienfaisance), صداقه *sadâqah*, كرامه *kerâméh*, *kerâmah* (*V.* BONTÉ, BIENFAISANCE).

HUMBLE, متضع *motadda'*, pl. متواضع *metouâddè'*, واطي *ouâtly*, وديع *oudy'*, حقير *haqyr*, دليل *delyl*, طايع *tây'* (*Voyez* HUMILIÉ).

HUMBLEMENT, بالتواضع *bê-'t-touâddi'*, بالانضاع *bi-'t-îtidda'.*

Il a HUMÉ (*Voyez* Il a AVALÉ).

— Hume! اشرق *êchraq* (en berbere اسكف *êskef*).

HUMECTÉ, مندّى *moneddy.*

Il a HUMECTÉ, شمّخ *chimmekh*, ندّى *naddä*, *neddey*, نطّل *nattal.*

— Il Humectera, يشمّخ *ychimmekh*, يندّى *yneddy.*

— Il s'est Humecté, تندّى *teneddä*, *teneddey*, تنطّل *tenattal*, رطّب *rattab.*

HUMEUR, بلّه *belléh*, *bellah*, pl. بلّات *bellâtt*; مزاج *mezâdj*, plur. مزاجات *mezâdjât* (en berbere ارصاط *ârsâtt*).

— d'esprit, خاطر *khâtter*, *khâttr.*

— Bonne Humeur (*V.* Joie, Gaîté, Contentement).

— De bonne Humeur (*Voyez* Gaî, Joyeux).

— Mauvaise Humeur, صعبه *sa'abéh.*

— De mauvaise Humeur, صعب مغيّر *moghayyar* (*Voyez* Chagrin).

Humide, ندى *nedy*, رطب *rettîb*, pl. ارطاب *értâb*; بارد *bâred*, برود *beroud*, *bouroud*, طارى *târy*, طرى *tery*, *try*, مفزّك *moufezzeg*, نشاش *nechâh*, نزيز *nezyz*, نادى *nâdy*.

— Humide radical, رطوبه طبيعيه *rettoubéh taby'ayéh.*

Humidité, رطوبه *rettoubéh*, ماويه *maouyéh*, برودة *bouroudah*, ندا *nedâ*, نلا *nedah*, *nedéh*, نداوة *nedâouah*, *nedâouéh* (en berbere ندا *nadâ*).

Humiliation (*Voyez* Avilissement, Affront).

Humilié, مطيّع *motteyyh*, مصغّر *mossagher* (*V.* Humble, Avili, Abject, Abaissé).

Il a Humilié, اخضع *âkhda'*, وطّى *ouattä*, واضع *ouâdda'*, وضع *ouadda'*, خسف *khassaf*, طيّع *ayya'*, صغّر *sagghar*, خرّد *kharrad* (*Voy.* Il a Abaissé, Il a Avili, Il a fait Affront).

— Il s'est Humilié, بيا *beyâ*, اختضع *ékhtedda'*, توطّى *touettä*, كشكش *kechkech* (*Voyez* Il s'est Avili).

— Humilie toi! وطّى نفسك *ouetty nefs-ak!* (en berbere ثاتر *thatter*).

— Il s'Humiliera, يبيا *ybeyâ*, يتوطّى *ytouetty.*

— Qui s'Humilie est élevé, et qui s'élève lui-même est Humilié, كلّ من وضع نفسهُ ارتفع و كلّ من ارفع نفسهُ اتضع *koll menn ouadda' nafs-ho értefa', ou-koll-men érfa' nafs-ho éttedda'.*

Humilité, تواضع *touâddi'*, *touéddou'*, اتضاع *ittiddâ'*, خضوع *khedou'*, طاعه *tâ'ah*, اتضع *ittidda'*, خشوم *khechoum*, طوع *toua'*, انكسار القلب *ínkissâr él-qalb.*

Hune (t. de marine), صحفه *sahafah*, *sahfah*, قفص *qafass*, *qofass*, كمبوزه *kambouzah*, كمبزة *kambozah*, *kambozéh.*

— Mât de Hune (t. de marine), براته *brétah* (*V.* Hunier).

Hunier (terme de marine), صارى فوقانى *sâry fouqâny.*

— Grand Hunier, صاری ڭرندغ *sâry grandéh.*

— Vergue de grand Hunier, ربطه ڭرندغ *rabtah grandéh.*

— Petit Hunier, صاری پروا *sâry prouâ*, صاری بـــروه *sâry brouah.*

— Vergue de petit Hunier, ربطه پروا *rabtah prouah*, ربطه بروه *rabtah brouah.*

Huppe (oiseau), شبب *cheboub*, هدهد *houdhoud*, طیر ابابیل *tayr âbâbyl.*

Hure (*Voyez* Grouïn).

Il a Hurlé, عوی *a'ouä, a'ouey.*

— Il Hurlera, یعوی *ya'ouey.*

Hurlement, عوا *a'ouâ.*

Les Hyades (constellation), الدبران *êd-debarân*, القلایص *él-qalâyess*, الفنیق *él-fenyq*, عین الثور *a'yn êt-thour.*

Hydre, حیه *hayéh*, افعی *âfa'y*, تعبان *ta'bân* (*V.* Dragon).

Hydropique, مستسقی *mostasqy.*

Hydropisie, استسقا *îstisqâ* (en berbere اتّان *âttân*).

Hyenne, ضبع *deb', dàbè'*, pl. مضبعه *medbe'ah.*

Hymen, Hyménée (*Voy.* Mariage).

Hymne, مدیحه *medyhah*, pl. مدایح *medâyh*; هلال *helâl*, تسبیح *tesbyh*, pl. تسابیح *tessâbyh*; قصیدغ *qassydéh*, pl. قصاید *qassâyd.*

Hypericon (plante), افریکون *îferycoun.*

Hypocondriaque, مخـــروع *mekhrou'*, مطحول, مطرطع *mottarte'*, مطحول *mottehoul*, اخوت *âkhout*, plur. خوتان *khoutân.*

— Maladie Hypocondriaque, شراشیف *cherachyf.*

Hypocrisie, مراه *merâh*, مراياه *merâyâh*, مرایا *merâyâ*, plur. مرایات *merâyâtt*; ریا *rayâ*, تلبسه *telbesséh*, موالس *mouâless.*

Hypocrite, مرای *merâyy*, مرای *merây*, pl. مرایین *merâyyn*; موالس *mouâliss*, تلبیس *telbyss*, plur. تلابیس *telâbyss.*

— Il a fait l'Hypocrite, رایی *râyä*, والس *ouâless*, تنسنس *tenseness.*

Hypocritement, مراياةً *merâyâtann*, مرایًا *merâyânn.*

Hypothèque, رهن *rehn* (*Voyez* Gage).

Hypothéqué, مرهون *merhoun.*

Il a Hypothéqué, رهن *rahan* (*Voyez* Il a mis en Gage).

Hyssope (plante), زوفا *zoufâ.*

I

I, cette voyelle de l'alphabet français s'exprime en arabe de plusieurs manières, suivant qu'elle est longue ou brève :

1° Lorsqu'elle est brève, on l'écrit par le point-voyelle appelé *kesrah* كسرة, et *khafdah* ou *khoufdah* خفضة, dont le signe est un trait oblique placé au-dessous de la consonne avec laquelle la voyelle s'articule (ِ). Ce signe n'est presque jamais employé dans l'écriture vulgaire ; mais on le suppose grammaticalement.

2° Lorsque la voyelle I est longue, elle est représentée par le *yâ* (ي), dixième lettre de l'alphabet arabe ancien, vingt-neuvième et dernière de l'alphabet moderne.

3° L'*élyf* initial (ا) prend souvent le son de l'*i* long, et le *a'yn* (ع) celui d'un *i* saccadé dans la prononciation, répondant d'une manière assez exacte à notre articulation *ie* dans les mots *pie, châtie, fie*, etc. ; dans ces deux cas l'*élyf* et le *a'yn* sont, dans les manuscrits soignés, souscrits du point-voyelle *kesrah ;* mais cette notation orthographique est toujours négligée dans l'écriture vulgaire.

Ibis blanc, ابو حنس *âbou-hanness*, ابو منجل *âbou-mendjel*, *âbou-menguel*, المنجل *él-mendjel*, *él-menguel*.

— noir, الحـــارز *él-hârezz*, الحارس *él-hâress*.

Ibrahym (n. pr.), (*Voy.* Abraham).

— Beny-Ibrahym (tribu berbere), بنى ابراهيم *Beny-Ibrâhym*.

Ichneumon, نمس *nems, nims*.

Ici, هنا *henâ, henê, honâ*, هنى *heny, heney*, هونى *houney*, هن *houn*, هاهنا *hâhonâ*, اهنا *âhonâ*, اهنايه *éhnâyah* (en berbere غردا *ghardâ*).

— Monte Ici! اطلع لى هنى *êttla' l-y heney !*

— Entre Ici! ادخل هنا *ôdkhoul honâ!*

— D'Ici, من هنا *minn-henê, minn-hen .*

— D'Ici en bas, من هنا الى اسفل *min henâ îlä âsfal.*

— D'Ici là, من هنا الى هناك *minn-henê îlä henâk.*

— D'Ici au port, من هنا الى المينا *minn-henê îlä êl-mynâ.*

— Ils n'étaient pas loin d'Ici, ما كانوا بعيد من هنا *mâ kânoû ba'yd minn-henê.*

— D'Ici à demain, من اليوم الى غدا *minn âl-youm îlä ghadâ.*

— Par Ici, من هنى *minn-henâ,* على هنا *a'lä-honâ.*

— Près d'Ici, قريب من هنا *qaryb minn-henâ.*

IDÉAL, مخيّل *mokhayyel,* مخايل *mokhâyel, mokhâyl,* خيال *kheyâl* (*Voyez* FANTASTIQUE).

IDÉE, راى *rây,* بال *bâl,* طنّ *zenn, denn,* pl. طنون *zenoua, denoun;* خيال *khyâl,* تخيّل *tekhyyl,* تخيين *tekhmyn.*

— Il s'est mis cela dans l'Idée, حطّ ذكا فى بالهُ *hatt dekâ fy bâl-ho.*

— Je n'en ai aucune Idée, ابداً ما لى اثر فى هذا *âbadânn mâ l-y âthar fy hadâ.*

IDENTITÉ, شوبة واحد *choyét ouâhidéh.*

IDIOME (*Voyez* LANGUE, LANGAGE, DIALECTE).

IDIOT, ابلم *âblem,* بجم *bedjem,* امّي *ômmy,* pl. اميين *ômmyynn,* بلا العقل *belâ êl-a'ql,* قليل العقل *qalyl êt-a'ql* (*Voyez* IMBÉCILLE).

IDIOTISME (imbécillité), (*Voyez* ce mot).

— Particularité d'un Idiôme, خصّ اللغة *khoss êl-loghat.*

IDOLATRE, عبد الصنام *a'bd ês-senâm,* ثنى *thenä,* pl. ثنيين *thenayyn;* عابد الاصنام *a'abed êl-ês-nâm,* pl. عبّاد الاصنام *o'bbâd êl-âsnâm,* عباد الاصنام *i'bâd êl-êsnâm* (*Voyez* INFIDÈLE).

IDOLATRIE, عبادة الاصنام *i'bâ-dét êl-êsnâm.*

IDOLE, صنم *sanam,* pl. صنام *senâm,* اصنام *êsnâm;* وثن *outhenn,* pl. اوثان *âouthân,* وثن *outhoun* (en berbere معبود *ma'boud*).

IÈBLE (plante), دمدوم *dem-doum,* البوشربش *êl-boucherych,* حشيشة المنتنه *hachychét êl-mente-néh.*

IÉMEN (*Voyez* YÉMEN).

IGNOMINIE, تعيّر *ta'yyr,* عار *a'âr* (*Voyez* HONTE, INFAMIE).

IGNOMINIEUSEMENT, تعيّراً *ta'yyrânn*, بالتعيّر *bi-'t-ta'yyr.*

IGNOMINIEUX, عـــارى *a'âry*, شنيع *cheny'*, معيار *ma'yâr* (*Voyez* HONTEUX, INFAME).

—Mort Ignominieuse موت العار *wout él-a'âr.*

IGNORANCE, جاهليه *djâhelyéh*, *djâhelyah*, جهاله *djehâléh*, *djehâlah*, غشم *ghochm*, غشومه *ghechoumé h*, *ghechoumah.*

IGNORANT, جاهل *djâhel*, *gâhel*, pl. جهال *djohâl*; غشيم *ghachym*, pl. غشما *ghochmâ*; خيّاب *khayyâb.*

— C'est un Ignorant dans son métier, هو جاهل فى صنعتهُ *houe djâhel fy sena't-ho.*

IGNORÉ, مجـهـول *medjehoul*, غير معروف *ghayr-ma'rouf.*

Il a IGNORÉ, جهـــل *djahal*, ما عرف شـــى *mâ a'raf chy*, ما عرفشى *mâ a'raf-chy.*

—Je n'Ignore pas cette affaire, انا ما اجهل فى هذ المصلحه *ânâ mâ âdjehel fy hadah él-mouslahah*, ما انيش جاهل فى ذا لامر *mâ mâ âny-eh djâhel fy dâ él-âmr.*

—Je n'Ignore absolument rien, ما يخفا عـــنّـــى شى واصل *mâ yekhfâ a'nn-y chy ouâssel.*

—Vous n'Ignorez pas l'état des affaires, ما يخفا عنكم احوال الامور *mâ yekhfâ a'n-koum âhouâl él-oumour.*

IL, هو *hou*, *houe*, pl. هم *houm.*

— Il a, لهُ *le-ho* (*Voy.* A).

— Ils ont, لهمُ *lehoum*, عند همُ *and-houm.*

— Il est content, هو مبسوط *houe mabsoutt.*

— Ils s'en vont, هم راحيـــن *houm râhyn.*

— Il a été (*Voyez* A).

— Il faut, Il est nécessaire, لزم *lazem* (*V.* Il FAUT).

— Il y a (*Voyez* A).

ILE, جزيره *djezyrah*, *djezyréh*, *guezyréh*, pl. جزاير *djezâyr*, *guezâyr*; دزيره *dezyrah* (en berbere لڭزيرت *ligzyrt*).

— Presqu'Ile, جزيره *djezyréh*, *djezyrah*, *guézyréh.*

ILLÉGAL, ضدّ للشرعه *dodd li-'schera'ah*, ضدّ الناموس *dodd ên-nâmouss.*

ILLÉGITIME, ضدّ للحقّ *dodd li-'l-haqq.*

—Enfant Illégitime, ابن الحرام *ébn él-herâm*, زانوه *zânouéh* (*Voyez* BATARD, ADULTÉRIN).

Illicite, حرام *héram*, محروم *mahroum*, محرّم *moharrem*, منهي *monhy*, غير حلال *ghayr-helâl*.

Illimité, غير قياس *ghayr qyâs*, غير محدود *ghayr-mehadoud*, غير متناهي *ghayr-motnâhy*, غير حدود *ghayr-hedoud*.

— Son pouvoir est Illimité, قدرتهُ ما لها حدود *qodrét-ho mâ le-hâ hedoud*.

Illuminé, منوّر *monaouer*.

Il a Illuminé, نوّر *naouar*, انار *naouer*, *énâr*.

— Il a été Illuminé, تنوّر *tenaouer*, اضي *éddä*.

Illusion, خيال *khyâl*, plur. خيالات *khyâlât*; احتلام *ihtılâm*, تخيّل *tekheyyl* (*Voyez* Erreur).

Illusoire, باطل *bâttel* (*Voyez* Faux, Trompeur).

Illustration, تشريف *techeryf* (*Voy.* Célébrité, Honneur).

Illustre, عظيم *a'ddym*, *a'zzym*, شريف *cheryf* (*V.* Célèbre).

Illustré, مشرّف *mocherref*.

Il a Illustré, شرّف *charraf*, *cherref*, عظّم *a'zzam*.

— Il s'est Illustré, انشرف *éncheref*.

Ils, هم *houm* (*Voy.* Il, Eux).

Image, صورة *sourèh*, *sourah*, pl. صور *sour*, *souar*, صورات *sourât*; ايقونه *îyqouneh* (en grec εἰκών), pl. ايقونات *îyqounât*; قونه *qouneh*, *qounah*, pl. قون *qouann*.

Imaginaire (*V.* Idéal, Fantastique),

Imagination, خيال *khyâl*, مخيله *mekhyléh*, تخمين *tekhmyn*, فكر *fekr*, pl. افكار *éfkâr*; ظن *zenn*, pl. ظنون *zenoun*; خياله *khoyâlah*, زعم *za'm*, بال *bâl*, هدس *hods*.

— Cela surpasse l'Imagination, هذا تفوق تخمين عقولنا *hadâ tefaouq tekhmyn ou'qoul-nâ*.

L'Imaginative, قوة التخياليه *qououét êl-kheyâlyéh*.

Il a Imaginé, il s'est Imaginé, افتكر *éfteker*, خال *khâl*, ظنّ *zann*, زعم *za'am*, خمّن *khammenn*, حسب *hessab* (*Voyez* Il s'est mis dans l'Idée).

— Tu t'es Imaginé que, تخايل لك ان *tekhâyl l-ak ênn*, يتخايل لك ان *yetkhâyl l-ak ênn*.

Iman (prêtre musulman), امام *îmâm*.

Imbécille, مبهّم *mobehhem*, خشين *khachyn*, بلا عقل *belâ-a'ql*, مخوخ *mokhaouakh*, دموقي *demmouqy*, *doummouqy*, احمق *áh-*

maq (*Voyez* HÉBÉTÉ, IDIOT, INSENSÉ, IGNORANT).

IMBÉCILLITÉ, قلّة العقل *qellét él-a'ql* (*V.* SOTTISE, IGNORANCE).

IMBERBE, اجرود *âdjeroud, âdjroud*, اگرود *âgroud*, املط *âmlatt*.

IMBIBÉ, مسقّى *mosqyy*.

Il a IMBIBÉ, سقى *saqä, saqey*, روّا *raouâ*, مرّن *marrann*.

— Il s'est Imbibé, انسقى *ênsaqey*.

— Mets cette outre dans l'eau, pour qu'elle s'Imbibe, حطّ هذه الزكره فى المويه حتّى تنبل *hott hadéh éz-zokrah fy-'l-moyéh, hattä tenbol*.

Il s'est IMBU des principes de la morale, تعلّم اصول الحقّ *ta'allem ôussoul él-haqq*.

IMITATEUR, تبيع *taby'*.

IMITATION, شابهه *châbehah*, مشاكله *châbehéh*, مشاكله *mochâkeléh*, تباع *tebâ'*, مشابهه *mechâbahah*, مماثله *memâtheléh*, اتباع *âtbâ'*, تمثيل *temthyl*, تبيعه *tebya'ah*.

Il a IMITÉ, امتثل *êmtethal*, امتثل *êmtetsal*, تبع *taba'*, تشاكل *techâkel*, قدى *qadä*, *qadey*, شبّه *chabbah*, قلد *qallad*, ساوى *sâouey*, *sâouä*, تشبّه *techabbah*, تشابه *techâbah*, اقتضى *êqteddä*, *êqteddey*.

IMMÉDIAT, اقرب *âqrab*, متواصل *metouâssel*, متلاحق *motlâheq*.

IMMÉDIATEMENT, فى ساعه *fy sa'ah*, بالوقت *be-'l-ouaqt*, للوقت *li-'l-ouaqt*, حالاً *hâlânn*, فى الحال *fy 'l-hâl* (*Voyez* INCONTINENT).

— Elle est morte Immédiatement, توفيت حالاً *touefféyt hâlânn*.

— Tu les mettras Immédiatement à mort, تقتلهم فى ساعه *teqtelhoum fy sâ'ah*.

IMMÉMORIAL, غير مذكور *ghayr mezkour*.

— De temps Immémorial, من زمان ما ينذكر *minn zemân mâ ynzeker*, من دهر الدهور *minn dahar éd-dohour*.

IMMENSE, بغير قياس *be-ghayr qyâs* (*Voyez* INFINI, ILLIMITÉ).

IMMERSION, غوص *ghaouss*, غطس *ghats*, *ghattess*.

IMMEUBLE, ملك *moulk*, pl. املاك *âmlâk*.

IMMINENT, حاضر *hâdder*, هاجم *hâdjem*.

IMMOBILE, غير متحرّك *ghayr-motaharrek*, ثابت *thâbett*.

IMMODESTE, قليل الحيا *qalyl*

él-heyâ, غير اديب *ghayr-âdyb*, غير وقور *ghayr-ouqour* (*Voyez* INDÉCENT).

IMMODESTIE, قلّة الحيا *qillét él-heyâ* (*Voyez* INDÉCENCE).

IMMOLÉ, مدبوح *medbouh*.

Il a IMMOLÉ, ذبح *dabah, dabéh*.

IMMONDE (*Voyez* IMPUR).

IMMONDICE, نجاسه *negâsséh, nedjâssah* (*Voyez* ORDURE, SALETÉ).

IMMORTEL, غير مايت *ghayr mâytt*.

IMMUABLE, غير متزعزع *ghayr motza'zè'*.

IMPARFAIT, ناقص *nâqess*, غير كامل *ghayr-kâmel*.

IMPATIENCE, نزاقه *nezâqéh, nezaqah*, نزافيه *nezâqyéh*.

IMPATIENT, غير صابر *ghayr-sâber*, غير صبور *ghayr-sabour*, غير محتمل *ghayr-mohtamel*.

Il s'est IMPATIENTÉ, نزق *nazaq*.

— Il a Impatienté, نزّق *nazzaq*.

IMPÉRIAL, سلطانى *soultâny*.

IMPÉRIEUX, صارم *sârem*.

IMPIE, كافر *kâfer*, pl. كافرين *kâferynn*, كفّار *kouffâr*; منافق *menâfeq*, pl. منافقين *menâfeqyn*; شرير *cheryr*, خبيث *khabyth*, *khabits*.

IMPIÉTÉ, الحاد *élhâd*.

Il a IMPLORÉ, تضرّع *teddarra'*.

IMPORTANT, ثقيل *theqyl*, *tseqyl*, ضرور *derour*, ناجب *nâdjib*, سايل *sâyl* (*Voyez* GRAVE).

— Affaire Importante, امر ثقيل *âmr theqyl*, مصلحه ضروريه *moslehah derouryah*.

— Cela est Important, ذل شى ثقيل *dol chy tseqyl*.

Il m'IMPORTE de faire cela, علىّ ان نعمل ده *a'lay-y ênn na'mel déh*.

— Cela n'Importe pas, هذا ما فيه شى ضرر *hadâ má fy-hi chy derar*.

— Que t'Importe-t-il? ايش عليك انت *éy-ch a'lay-k ênt?*

— Cela vous Importe, هذا عليكم انتوا *hadâ a'lay-koum êntoú*.

Il a IMPORTÉ (v. act.), (*Voyez* Il a APPORTÉ, Il a INTRODUIT).

IMPORTUN, لجيج *ledjydj*, لزيز *lezyz*, لزّاز *lezzâz*, لجوج *ledjoudj*, قلّاق *qallâq*.

IMPORTUNÉ, ملجـــوج *meldjoudj*.

Il a IMPORTUNÉ, لزّ *laddj*, لزّ *lazz, lezz*, قرّط *qarratt*, تعنّ *taann*, لجج *ledjadj*.

—Tu m'Importunes تتعب قلبي *tetaab qalb-y*, تضيّق صدري *teddayyq sadr-y*, تتعنّت علّي *tetannét a'lay-y*.

— Ne m'Importune pas! لا تشقل دمّك علّي *lâ tetheqqel damm-ak a'lay-y!*

— Pourquoi m'Importunes-tu toujours? لايش انت قاعد لي رقبتاً *lêy-ch ênt qâ'id l-y roqbetann?* (m. à m. pourquoi es-tu assis sur mon cou?)

IMPORTUNITÉ, لجّه *leddjéh*, لزّه *lezzéh*, لبكه *lebekéh*, لجاجه *ledjâdjéh*.

IMPOSSIBLE, غير ممكن *ghayr memken*, غير مستطاع *ghayr-mestatê'*.

— Il est Impossible que, ما يمكن ان *mâ yemken ênn*.

— Supposons, par Impossible, que cela soit juste, نحمّن الذى ما يمكن ان هذا حـــقّ *nekhammenn, allazy mâ yemkenn, ênn hadâ haqq*.

Il a IMPOSÉ une taxe, حمل دراهم *hamel derâhem*, فرض الدراهم *feredd êd-derâhem* (*V.* Il a levé une Contribution).

— une amende, قطع جزيمه *qatla' djezyméh*, بلص *balass*.

— On l'a Imposé à dix piastres, حططوهُ عشرة قروش *hattettou-ho a'cherat qourouch*.

IMPÔT, بلص *bals*, مكس *maks* (*Voy.* CONTRIBUTION).

— personnel, خراج *kharâdj*, خرگ *kharâg*, خرج *kharadj, khardj*.

— territorial, ميرى *myry*.

— Il les a accablés d'Impôts (*Voy.* Il a ACCABLÉ).

IMPRÉCATION, تشقيـع *techeqy'* (*Voyez* INVECTIVE).

IMPRESSION, تاثيـــر *táthyr, tâtsyr*, تطبيع *tetby'*.

IMPRÉVU, متغافل *motghâfel*, خوّان *khaououân*, بوّاق *baououâq*.

IMPRIMÉ, مطبوع *matbou'*.

Il a IMPRIMÉ, طبع *tabaa*, كبس *kabass*, ختّم *khattum*.

— Imprime ce cachet! اكبس هذا الختم *êkbess hadâ êl-khatem!*

— Il l'a Imprimé dans son esprit, طبعه فى لوح عقله *taba'-ho fy louh aqli-hi* (m. à m. dans la planche de son esprit).

IMPRIMERIE, مطبع *matbaa*, مطبعة *metba'ah*.

— L'art de l'Imprimerie est le flambeau qui éclaire le monde, علم المطبعة مصباح تنور فيه الدنيا *i'lm êl-metba'ah mosbâh tenaouer fy-hi êd-dounyâ*.

IMPRIMEUR, طبّاع *tabbâ'*, صاحب المطبعة *sâheb êl-metba'ah*, مطبعي *matba'y*, بصماجي *basmâdjy*, pl. بصماجية *basmâdjyah*.

Il a IMPROUVÉ (*Voy.* Il a BLAMÉ).

A l'IMPROVISTE, على الغفلة *a'lä êl-ghaflah*, على غرّة *a'lä gharredah*, بالغدر *bi-'l-ghadr*.

IMPRUDENT, قليل العقل *qalyl êl-a'ql*, ناقص الراى *nâqess êr-rây*, بلا فطنة *belâ-fetnéh*, غير عاقل *ghayr-â'qel*.

IMPUDICITÉ, زنا *zonâ*, فساده *fessâdéh*, فسق *fesq*, نجاسة *nedjâssah*, *negâsséh* (*V.* IMPURETÉ).

IMPUDIQUE, مفسد *mofessed*, فاسد *fâssed*, زانى *zâny* (*V.* IMPUR).

IMPUISSANT, غير قادر *ghayr-qâder* (*Voyez* FAIBLE).

— (inhabile à la génération), عجوز *a'djouz*, عاجز *a'âdjez*.

IMPULSION, اغرا *îghrâ*, حركة *harakah*, تحريك *tahryk*, *teharyk*.

IMPUR, نجس *noudjess*, *nedjess*, *nouguess*, *neguess*.

IMPURETÉ, نجس *noudjs*, *nougs*, *nidjs*, *nigs*.

Il a IMPUTÉ, تقلّد *teqalled*.

Il est INABORDABLE, INACCESSIBLE, ما انقرب شى *mâ ênqereb chy*, بغير الدنو *be-ghayr êd-denou*.

INCARCÉRATION, سجن *soudjn*, *sougn* (*Voyez* EMPRISONNEMENT).

INCARCÉRÉ (*Voyez* EMPRISONNÉ, PRISONNIER).

Il a INCARCÉRÉ (*Voy.* Il a EMPRISONNÉ).

INCENDIAIRE, حارق *hâreq*, pl. حارقين *hâreqyn*.

INCENDIE, حراقه *harâqah*, *heráqah*, احراق *îhrâq*, شعله *chaalah*, وقيد *ouqyd*, حريقة *haryqah*, تحريق *tahryq*. اضرام *îdrâm*, حريق *haryq* (*Voyez* EMBRASEMENT).

— Il y a eu un grand Incendie dans la ville, صار حريق عظيم فى المدينه *sâr haryq a'zzym fy-'l-medynéh*.

Il a INCENDIÉ (*Voyez* Il a ALLUMÉ, Il a BRULÉ).

INCERTAIN, غير معلوم *ghayr ma'loum*, غير معروف *ghayr-ma'arouf* (*Voyez* DOUTEUX).

— Demain est Incertain, غدا يوم مجهول *ghadâ youm medjehoul.*

INCESSAMMENT, رايح رايح *râyh-râyh* (*Voyez* BIENTÔT).

INCESTE, فجور *fedjour.*

— Il a commis un Inceste, فجّر *feddjer.*

INCESTUEUX, فاجر *fâdjer,* pl. فجّار *fidjâr.*

INCIDENT, عرض *a'redd,* plur. اعراض *i'râdd* (*Voyez* ACCIDENT, ÉVÉNEMENT).

INCIRCONCIS (*Voy.* CIRCONCIS).

INCIVIL, وحش *ouahech,* مشوش *mechouch,* غليظ *ghelydd, ghelyzz,* بلا ادب *belâ-âdeb* (*Voyez* GROSSIER).

— Il a été Incivil, غلط *ghaladd, ghalazz,* همج *hamadj.*

INCIVILITÉ, غلظه *ghildah, ghilzah.*

INCLINATION du corps, ركعه *reki'ah, rika'ah,* pl. ركعات *rika'ât;* مطانيه *mettânyèh.*

— de l'esprit, غرض *gherd,* pl. اغراض *êghrâdd;* اهوا *âhouâ,* pl. اهوايه *âhouâyèh;* خاطر *khâtter,* ميّل *meyyl,* plur. ميلان *meylân.*

Il a INCLINÉ, حنّى *hannä.*

— Il s'est Incliné, انحنى *ênhanä,* ركع *rekaa.*

INCOGNITO, مختفى *mokhtafy.*

INCOMMODE, تاعب *tâ'eb,* صعب *sa'ab,* عسر *a'sser,* تعب *ta'ab.*

Il est INCOMPÉTENT, مالهُ مدخل فى ذالك *mâ le-ho medkhel fy dâlek.*

INCONSTANT, غاوى *ghâouy.*

INCONTINENT (adv.), فيسع *fyssa'* (*Voyez* AUSSITÔT).

INCONVENANT (*Voy.* INDÉCENT).

INCORRECT, مغلّط *moghallett,* اعوج *â'ouedj,* غلط *ghâlett.*

INCORRIGIBLE, عاصى *a'âssy,* pl. عاصيين *a'âssyyn.*

INCRÉDULE, غير مومين *ghayr moumyn* (*V.* INFIDÈLE, IMPIE).

— Serez-vous Incrédules à mes paroles? اى انتوا ما تتصدّقوا على كلامى *éy êntoû mâ tetsaddeqoû a'lü kelâm-y?*

INCROYABLE, غير مصدّق *ghayr mossaddeq.*

INCULTE, برّ *berr,* بور *bour.*

INDE (contrée d'Asie), الهند *êl-Hend, êl-Hind,* بلد الهند *beled êl-Hend,* بلاد الهند *belâd êl-Hend.*

— Les Indes, سند و هند *Send ou-Hend.*

— Blé d'Inde, درّا *dourrâ,* درّه *dourrah,* تركيّه *tourkyyèh, tourkyyah* (*Voy.* Blé de Turquie).

— Poule d'Inde, poulet d'Inde (*Voy.* DINDE, DINDON).

— Figuier d'Inde (*V.* NOPAL).

— Bois d'Inde (*V.* BOIS).

INDÉCENCE, شناعة *chenâ'ah*, عيب *a'yb* (*Voy.* IMMODESTIE).

INDÉCENT, عايب *a'âyb, a'âyeb*, غير لايق *ghayr-lâyq*, شنيع *cheny'* (*Voyez* HONTEUX, IMMODESTE).

INDEX d'un livre, برناميج *bernâmydj* (*V.* CATALOGUE, TABLE).

— (doigt), الشاهد *ês-châhed* (en berbere اذاض شاهد *âdzâdd-châhed*).

INDICE, اشاره *îchârah*, علامه *a'lâméh*.

INDIEN, هندى *hendy*, pl. هنود *henoud*; هندوى *hendaouy*, *hendouy*, fém. هنديه *hendyéh*.

INDIENNE (toile), قماش يمنى *qoumâch yemeny*, قماش شيت *qoumâch chytt*.

INDIFFÉREMMENT, بين البينين *bayn êl-baynéyn*, نصف على نصف *nousf a'lä nousf*, بغير ميل *be-ghayr meyl*.

INDIGÈNCE (*Voy.* PAUVRETÉ).

INDIGENT (*Voy.* PAUVRE).

INDIGNATION, غضب *ghadb*, سخط *sakht*, حرد *hard*, خنفسه *khanfesséh*, غضبه *ghadbah*.

— Il a excité l'Indignation, حرّد *harrad*, سخط *sakhatt*, اسخط *éskhatt*, غضّب *ghaddab*.

INDIGNE, غير مستحقّ *ghayr-mostaheqq*.

— Ne fais rien d'Indigne de ton rang, ما تعمل شى غير مستحقّ لدرجتك *mâ ta'mel chy ghayr-mostaheqq li-deradjét-ak*.

INDIGNÉ, حردان *hardân*, غضبان *ghosbân*.

Il s'est INDIGNÉ, غضب *ghaddab*, حرد *harad*, تخنفس *tekhnefess*.

INDIGO, نيله *nylah*, *nyléh*, نيل *nyl*.

INDISPOSÉ (*Voyez* MALADE).

INDISPOSITION (*Voy.* MALADIE).

Un INDIVIDU, مفرد *mofered*, فلان *foulân*, *fulân* (en espagnol *fulano*), دات *dât*, plur. دوات *douât*; شخص *chakhs*, pl. اشخص *êchkhess*, شخوص *chokhouss* (en berbere يمان *ymân*).

INDIVIDUEL, شخصى *chakhsy*.

INDIVIDUELLEMENT, شخصًا *chakhsânn*, شخصيًا *châkhsyânn*.

Par INDIVIS, بلا قسمه *belâ-qesméh*.

INDIVISIBLE, غير منقسم *ghayr*

monqassem, غير مشقوق *ghayr machqouq*, غير متفصل *ghayr-motfassel*, غير منقرق *ghayr-monferreq*.

INDOLENT, معگاز *ma'agâz*, عگزان *a'gzân* (*Voyez* PARESSEUX).

INDOMPTABLE, متمرّد *motamerred*, *motmerred*.

INDOSTAN (contrée d'Asie), هندستان *Hendostân* (*Voy.* INDE).

Cela est INDUBITABLE, هذا مثبـــوت *hadâ methbout*, ما فيـه شـــك *má fy-hi chek*, لا ريب فيه *lâ réyb fy-hi*.

INDULGENCE, مغفرة *maghferah*, غفران *ghaferán*, سامحه *sâmehah*, تحنّن *tehinn*, رافه *râfeh* (*V.* CLÉMENCE).

INDULGENT, رووف *raouaf*, حنون *hanoun*, شـفوق *chefouq*, مسامح *messâmèh*, غفور *ghafour* (*Voy.* CLÉMENT, BIENVEILLANT).

INDUSTRIE, صنعه *sana'ah*, pl. صنعات *sana'ât* (*V.* ART, MÉTIER).

INDUSTRIEL, اهل الصنعه *áhl ês-sena'ah* (*V.* ARTISAN).

INDUSTRIEUX (*Voyez* HABILE).

INÉBRANLABLE, ثابت *thábett*.

INÉGAL, خـشـون *khochoun*, خشن *khachin*, غير ساوى *ghayr-sâouy* (en berbere فردى *firdy*).

INEXORABLE, صارم *sârem*.

INFAME, معيوب *ma'youb*, معيّر *ma'yyer*, مدموم *madmoum*, عيب *a'yb*, مفضوح *mafdouh* (*V.* HONTEUX, AVILI, IGNOMINIEUX).

INFAMIE, بهدله *behedeléh* (*Voy.* HONTE, IGNOMINIE, AVILISSEMENT).

INFANTERIE, ترّاسيه *terrâssyéh*, ازلام *ázlâm*, زلمه *zelméh*.

INFECT, مفسود *mafsoud*, مهرى *mohry*, منتن *montenn*, مجوى *medjaouy*, مخم *mokhim*, منشخ *manchih*.

Il a INFECTÉ, عدى *a'dä*, *a'dey*, فسّد *fassad*.

— L'air est Infecté de miasmes, الجو انفسد من الربحه *él-djou enfessed min ét-ryhah*.

Il a INFÉRÉ, استدلّ *éstedall*.

INFÉRIEUR, تحتانى *tahtâny*, pl. تحتانيين *tahtânyyn*; سفلانى *sefelâny*, اسفل *âsfal*.

INFERNAL, جهنّمى *djehennemy*, *guehennemy* (*V.* DIABOLIQUE).

— Le feu Infernal, نار الجهنّم *nâr él-djehennam* (*V.* ENFER).

— Esprit Infernal (*Voyez* DÉMON, DIABLE).

INFIDÈLE (sans foi), غير مومن *ghayr-moumenn*, غير امين *ghayr-*

âmyn, خـــــايـــــن *khâyn*.

— (non musulman), كافر *kâfer*, pl. كافرين *kâferyn*, كفار *kouffâr*.

— Le musulman sans bonne foi, Dieu le compte au nombre des Infidèles, المومن بلا صدق حسبهُ الله بين الكـــفـــار *êl-moumen be-lâ sedq, hesseb-ho Allah bayn êl-kouffâr*.

Infini, غير متناهى *ghayr motnâhy*, بغير منتها *be-ghayr mentehâ*, بلا انتهى *belâ-entehey* (*Voyez* Immense, Illimité).

Infiniment, قبالـه *qobâlah*, اقباله *âqbâlah*, بالغايه *bi-'l'-ghâyeh*.

— Je l'aime Infiniment, انا نحبها قباله *ânâ nehobb-hâ qobâlah*.

Infirme, ضعيف *da'yf*, plur. ضعفا *do'fâ*; مستضعف *mostedda'f* (*Voyez* Faible, Malade).

Infirmerie, بيت المرضا *béyt êl-mordâ*, *béyt êt-moreddâ*.

Infirmité, ضعف *do'of*, علّه *o'lléh*, وجع *oudja'*, *ouga'* (*V.* Faiblesse, Maladie).

Inflammation, احراق *îhrâq* (*Voyez* Embrasement).

— (maladie), حراره *harârah*, *herâréh*, حماوه *hamâouéh*, دموّيه *damaouyyéh*.

Influence des astres تاثير النجوم *tâthyr ên-nedjoum*.

Information, اخبار *îkhbâr*.

Il a Informé, علم *a'llam*, *a'llem* (*Voyez* Il a Averti).

— Il a Informé d'une affaire, نصّ الامر *nass êl-âmr*.

— Il s'est Informé, استخبر *éstakhbar*.

Infortune (*Voyez* Adversité, Calamité, Malheur).

Infortuné, شقى *chaqy*, plur. اشقيا *êchqyâ*; تعيس *ta'yss*, plur. تعسا *to'ssâ*; ملعوق *melou'auq* (*V.* Malheureux).

Il a Infusé, نقع *naqa'a*, انتقع *ênteqa'a*.

Infusion, نقع *neqa'*.

Ingénieur, مهندز *mehendezz*, *mohendezz*, مهندس *mohendess*.

Ingénieux, مفنّن *mofennen* (*Voyez* Adroit, Habile).

Ingénu, طاهر *tâher*, صالح *sâlèh*, صفى القلب *safy êl-qalb* (*V.* Franc).

Ingénuité, قلب ابيض *qalb âbyadd* (m. à m. cœur blanc), صحيـــه *sahyéh* (*Voyez* Franchise).

Ingrat, ناكر *nâker*, غير معروف

ghayr-ma'rouf, غير شاكر *ghayr-châker*, يضيع *yddy''*.

INGRATITUDE, نكران *nokrân*.

INGRÉDIENS (pl.), عقاقير *o'qâqyr*.

INHABILE, عاطل *a'âttel*.

INHUMAIN, قاسي *qâssy* (*Voyez* CRUEL).

INHUMANITÉ (*Voy.* CRUAUTÉ).

Il a INHUMÉ, وارى *ouârä* (*V.* Il a ENTERRÉ).

INIMITIÉ, عـــدوه *aadouah*, *a'douéh*, عدويه *aadouyah*, *a'douyéh*, عداوه *a'dâouéh*, pl. عداوات *a'dâouât* (*Voyez* HAINE, HOSTILITÉ).

— Il y a une Inimitié mortelle entre eux, بينهم عداوه قاتله *baynhoum a'dâouéh qâteléh*.

INIQUE, اثيم *âtym*, pl. اثمه *âtamah* (*Voyez* INJUSTE).

INIQUITÉ, اثم *âtm*, plur. آثام *âtâm*; سيه *syah*, pl. سيات *syât* (*Voyez* INJUSTICE, CRIME).

INJECTION, القا *âlqâ*.

INJONCTION, تفويض *tefouydd*.

INJURE, ظلم *zoulm*, *doulm*, تشتيم *techetym* (*Voyez* AFFRONT, INSULTE, INVECTIVE).

Il a INJURIÉ, il a dit des Injures, وصف *ouassaf* (*Voy.* Il a fait Affront, Il a INVECTIVÉ).

— Il lui a dit toutes sortes d'Injures, قال لهُ صفّتك نعتك *qâl le-ho soffet-ak na't-ak*.

INJURIEUX, شاتـــم *châtem*, سبّاب *sebbâb*.

— Paroles Injurieuses (*Voyez* INVECTIVE).

INJUSTE, ظالم *zâlem*, *dâlem*, pl. ظالمين *zâlemyn*; باطلي *bâttely*, جاير *djâyr*, بلاص *ballâss*.

INJUSTEMENT, بالبطاله *bi-'l-battâléh*, بغير عدل *be-ghayr a'del*.

INJUSTICE, ظلم *zoulm*, *doulm*, جور *djour*, باص *bels*, بطاله *battâléh*.

INNOCEMMENT, بالبرّ *bi-'l-berr*.

INNOCENCE, برّ *berr*, طهاره *tahâréh*, نقـاوه *neqâouah*, تبرير *tebryr*.

INNOCENT, بارّ *bârr*, pl. ابرار *ébrâr*; بري *bery*, pl. ابريا *ébryâ*, ناجي *nâdjy*; طاهر *tâher*, pl. اطهار *átehâr*; زكي *zaky*, pl. ازكيا *ézkyâ*.

Il a INNOCENTÉ, برّر *barrar* (*V.* Il a ABSOUS, Il a JUSTIFIÉ).

INNOMBRABLE, بلا عدد *be-lâ a'ded*, بغير عدد *be-ghayr a'ded*, بغير حساب *be-ghayr hissâb*.

INNOVATION, تجديد *tedjedyd*.

Il a INNOVÉ, جدّد *djaddad, djedded.*

INONDATION (*Voyez* DÉBORDEMENT, DÉLUGE).

Il a INONDÉ, طفر *tefer, tafar,* غمّر *ghammar,* طفح على *tefah a'lä* (*Voyez* Il a DÉBORDÉ).

— Il Inondera, يفيض *yfydd,* يطفر *yetfor.*

— La pluie a Inondé tout le pays, عمّ المطر على البلاد كلّها *a'mm êl-mattar a'lä êl-belêd kollehâ.*

INOPINÉ, بادهٔ *bâdéh, bâdih,* لامستنّا *lâ-mostannâ,* غير مامول *ghayr-mâmoul* (*V.* IMPRÉVU).

INOPINÉMENT, بديهًا *bedyhânn* (*Voy.* A l'IMPROVISTE).

INOUI, غريب *gharyb,* pl. غربا *ghorebâ,* غير مسموع *ghayr-mesmou'.*

INQUIET, مهموم *mehemooun,* متحير *motehayer,* ضايج *dâydj,* حاير *hâyr, hâyer,* معكر *ma'aker.*

— Il a été Inquiet, حار *hâr.*

— Je suis Inquiet, يتضايق روحي *yetdâyq rouh-y.*

Il a INQUIÉTÉ, عكّر *akkar,* حيّر *hayyar,* اقلع *êqla',* قلّق *qallaq,* شوّش *chaouach.*

— Il s'est Inquiété, تمرمس *te-mermess,* تحرمس *taharmess,* تعكّر *ta'akker,* ضاج *dâdj.*

— Ne t'Inquiète aucunement, طيّب خاطرك *tayyeb khâttr-ak!* لا تمرمس خاطرك *lâ temermess khâttr-ak!* لا تتعب خاطرك *lâ tetaab khâttr-ak.*

INQUIÉTUDE, تحيير *tahyyr,* مضيّقه *modayyaqah.*

INQUISITION, تفتيش *teftych,* كشف *kechf.*

INSCRIPTION, عنوان *e'nouân,* رسمه *resméh, resmah,* كتابه *kitâbéh* (*V.* ÉTIQUETTE, ÉCRITEAU, ÉCRIT, ADRESSE).

Il a INSCRIT, رسم *ressem,* كتب في *katab fy.*

INSECTE, دبّابه *debbâbéh,* plur. دبّاب *debbâb.*

INSENSÉ (*Voyez* FOU, IMBÉCILLE).

— Il est devenu Insensé, اختلط عقله *êktelatt a'ql-ho.*

INSENSIBILITÉ, قساحه *qassâhah.*

INSENSIBLE, قسيح *qassyh.*

INSENSIBLEMENT, شويه شويه *chouyéh-chouyéh,* بالتدريج *bi-'l-tedrydj.*

INSÉPARABLE, غير منفصل *ghayr*

monfassel, غير متفارق *ghayr-motfâreq*.

Il a Inséré, دخّل *dakkhal*.

Insidieux, غدور *ghadour*, غادر *ghâder* (*Voy.* Fourbe).

Insigne, شهير *chahyr*, مسمّى *mesemmy*, مشهور *mechehour*.

Il a Insinué (*V.* Il a Inséré).

— Il s'est Insinué, تدخّل *ledakkhal*.

Insipide, باسل *bâssel*, *bâssil*, مسوّس *mossaouess*, قليل الطعم *qalyl êt-ta'am*.

— (au fig.), (*Voy.* Sot, Imbécille).

Insipidité, قلة الطعم *qillét êt-ta'am*.

— (au fig.), (*Voyez* Sottise, Imbécillité).

Il a Insisté, اكد *âkad*, استمرّ *êstemerr*.

— N'Insistez pas sur cela, لا تاكدوا على هذا *lâ tâkedoû a'lä hadâ*.

Insolence, طغيه *taghyah* (*Voy.* Arrogance).

Insolent, طاغى *tâghy* (*Voyez* Arrogant).

Il est Insolvable, ما لـــهُ فـــلوس بـــاش يـــدفـــع *mâ le-ho felouss bêch yedfa'*.

Il a Inspecté, نظر على *nazzar a'lä*, *naddar a'lä*.

Inspecteur, ناظر *nâzzer*, *nâzzir*, *nâdder*, *nâddir*, plur. ناظرين *nâzzeryn*, *nâdderyn*.

Inspiration, الهـام *îlhâm*, وحى *ouhy*.

Inspiré, ملهم *molhem*, موحى *mouhy*.

Il a Inspiré, الهـم *élehem*, وحى *ouahä*, *ouahey*.

Instabilité, قلة الثبات *qillét êl-thebât*.

Instance, تاكيد *tâkyd*.

— Il a fait Instance (*Voyez* Il a Insisté).

Instant (subst.), وقت *ouaqt*, pl. اوقات *âouqât*; دقيقه *deqyqah*, plur. دقايق *deqâyq*; نقطه *noqtah*, درج *derdj*, *derg*.

— A l'Instant, بالوقت *bi-'l-ouaqt*, هل وقت *hel ouaqt*, الوقت *êl-ouaqt*.

Instigation, تحريض *tahrydd*.

Il a Instigué, حرّض *harradd*, حرّك *harrak*.

Instinct, تحريك طبيعى *tahryk tabya'y*, الميل الطبيعى *êl-myl êt-tabya'y*.

Il a INSTITUÉ (*Voyez* Il a ETABLI, Il a FONDÉ).

INSTITUT (*Voyez* ACADÉMIE).

INSTITUTION, تقويم *teqouym*, جعاله *dja'âléh*, تزوكه *tozoukah*, pl. تزوكات *tozoukât* (*Voyez* ETABLISSEMENT, FONDATION).

INSTRUCTION, ادب *âdeb*, تعليم *ta'alym* (*Voyez* ENSEIGNEMENT, ÉDUCATION).

INSTRUIT, معلّم *mo'allem*.

Il a INSTRUIT, علّم *a'llam* (*Voy.* Il a APPRIS, Il a ENSEIGNÉ).

INSTRUMENT (outil), اله *âléh*, *âlah*, pl. الات *âlât*.

— de mécanique, عدّه *e'ddah*, *oddéh*, *ee'ddah*, pl. عدد *o'dad*.

— de musique, اله *âlah*, *âléh*, pl. الات *âlât*.

— Joueur d'Instrumens de musique, الاتى *âlâty*, pl. الاوات *âlâouât*.

A mon INSU, بغير علمى *be-ghayr i'lm-y*, ما لى علم *mâ l-y i'lm*, ما لى شى خبر *mâ l-y chy khabar*.

— A ton Insu, بغير علمك *be-ghayr i'lm-ak*.

— A son Insu, بغير علمه *be-ghayr i'lmi-hi*, *be-ghayr i'lm-ho*.

— A notre Insu, بغير علمنا *be-ghayr i'lme-nâ*.

— A votre Insu, بغير علمكم *be-ghayr i'lme-koum*.

— A leur Insu, بغير علمهم *be-ghayr i'lme-houm*.

— Tu as fait cela à son Insu, عملت هدا خلفه *a'melt hadâ khalf-ho*, عملت ده برّا منّهُ *a'melt déh barrâ minn-ho*.

INSUBORDONNÉ (*V.* REBELLE).

INSULAIRE, اهل الجزيره *âhel él-djézyréh*, *âhl él-guezyréh*.

INSULTANT (*Voy.* INJURIEUX).

INSULTE, شتمه *chetméh* (*Voyez* AFFRONT, INJURE).

Il a INSULTÉ, تهزّى *tehezzä*, *tehezzey* (*Voyez* Il a INVECTIVÉ, Il a fait Affront).

INSUPPORTABLE, غير مستحمل *ghayr-mostahmel*.

INSURGÉ, INSURGENT (*Voyez* REBELLE).

Il s'est INSURGÉ, قام على *qâm a'lä* (*Voyez* Il s'est RÉVOLTÉ).

INSURRECTION, قيمه *qeyméh*, *qaymah* (*Voyez* RÉBELLION).

INTACT, كامل *kâmel*.

INTÈGRE, صالح *sâléh* (*Voyez* ÉQUITABLE, JUSTE).

INTÉGRITÉ, صلاحه *salâhah*, كماله *kémâléh*, صحه *sahah* (*Voyez* ÉQUITÉ, PERFECTION).

INTELLECTUEL, عقلي *a'qely*, ضميري *damyry*, روحاني *rouhâny*.

INTELLIGENCE, درايه *derâyéh*, معرفه *ma'reféh*, عقل *a'ql*, فهم *fehm*, *fehem*, فهامه *fehâmah*, فطنه *fetnéh*.

— Bonne Intelligence, اجتماع *âdjtimâ'*, اتحاد *âgtimâ'*, اخاويه *akhâouyah*, *êkhâouyéh* (*Voyez* AMITIÉ, FRATERNITÉ, ACCORD, UNION).

— Il n'est pas en bonne Intelligence avec eux, هو دشمان معهم *houe douchmân ma'-houm*.

— Vous avez des Intelligences avec l'ennemi, انتوانتسار روامع العدو *êntoû tetsâreroû ma' êl-a'dou*.

INTELLIGENT, عاقل *a'âqel*, *a'âqil*, فهيم *fehym*, فطين *fettyn*.

INTELLIGIBLE, مفهوم *mefehoum*, متفهم *motfehhem*, متفسر *motfasser*.

INTEMPÉRANCE, قلة القناعه *qillét êl-qinâ'ah*, خمخمه *khemkhemah* (*V.* GOURMANDISE).

INTEMPÉRANT, قليل القناعه *qalyl êl-qinâ'ah*, خمخم *khemkhym*.

INTEMPÉRIE de l'air, رداوه *redâouah*, *redâouéh*, فساد الهوا *fessâd êl-haouâ*, وخم الهوا *ouekhem êl-haoué*.

INTENDANCE, تصريف *tesryf* (*Voyez* ADMINISTRATION).

INTENDANT (*V.* ADMINISTRATEUR, INSPECTEUR, Maître-d'Hôtel).

Il a INTENTÉ un procès, تعاون *ta'âouann*, اندعى للشرع *énda'ä li-'s-chera'* (*V.* Il a CITÉ en justice).

INTENTION, نيه *nyéh*, ضمير *damyr*, pl. ضمايير *damâyr*; مطلوب *matloub*, مامول *mâmoul*, مقصود *maqsoud* (*Voyez* DÉSIR, VOLONTÉ, BUT, DESSEIN).

— (mauvaise), نية سودا *nyét soudâ* (m. à m. intention noire).

— Il a eu l'Intention, نوى في نفسه *naouâ fy nafs-ho* (*V.* Il a VOULU, Il a DÉSIRÉ).

— Avec Intention, بالعاني *bi-'l-a'âny* (*V.* à Dessein).

Il a INTERCÉDÉ, شفع *chafa'a*, تشفع *techaffa'*, توسل *touessel*, تضرع *teddarra'*.

— Il Intercédera auprès de vous, يشفع عندكم *yechfa' a'ndkoum*.

INTERCESSEUR, شافع *châfé'*, *châfi'*, شفيع *chafy'*, متضرع *motdarri'*, متوسل *motouessel*.

INTERCESSION, شفاعه *chefâ'ah*, تشفاعه *techfâ'ah*.

INTERDICTION (*Voy.* DÉFENSE, PROHIBITION).

INTERDIT, ممنوع *memnou'* (*V.* DÉFENDU, ILLÉGAL, ILLÉGITIME, ILLICITE).

— (étonné), (*V.* ce mot).

— Je suis tout Interdit, عقلی مربوط *a'ql-y marboutt.*

Il a INTERDIT, منع *mena'a*, نهی *nehâ*, نهی *nehey* (*V.* Il a DÉFENDU).

— (il a étonné), (*V.* ce mot).

INTÉRESSÉ (avide), (*V.* ce mot).

Il a INTÉRESSÉ (donné un bénéfice), عطا فایدهٔ *a'ttâ fâydéh.*

INTÉRÊT (utilité), صلحه *salhah, selhah* (*Voyez* UTILITÉ).

— (cupidité), (*Voy.* AVIDITÉ).

— (profit), مکسب *mekseb* (*V.* GAIN, BÉNÉFICE).

— (d'argent prêté), فایدهٔ *faydéh, fâydah-*

— Je l'ai fait pour votre Intérêt, انا عملتهٔ فی صلحتکم *ânâ a'melt-ho fy salhat-koum.*

— Chacun défend ses Intérêts, کلّ واحد یقاتل لحالهٔ *koll ouâhed yqâtel li-hâl-ho.*

— Tu n'as pas d'Intérêt à cela, ما لک حسب فی هذا *mâ l-ak hesb fy hadâ.*

—Je n'ai point d'Intérêt à cela, ما نی شی ضایع فی هذا *mâ-ny-chy dây' fy hadâ.*

— Il a prêté de l'argent à Intérêt, دیّن بالفایدهٔ *dayyann bi-'l-fâydéh.*

INTÉRIEUR (adj.), داخل *dâkhel*, وسطانی *ouestâny*, جوانی *djouâny, gouâny.*

— (subst.), وسط *ouest*, قلب *qalb*, باطن *bâtn, bâttenn*, plur. بواطن *bouâttenn* (*Voyez* DEDANS).

— d'une maison, وسط ذا الدار *ouest dê-'d-dâr*, صدر البیت *sadr êl-béyt.*

— du corps (*Voyez* INTESTINS).

INTÉRIEUREMENT, باطناً *bâtnânn*, جوا *djouâ, djoû, goû*, فی قلب *fy qalb*, من جوا *minn-djoû*, فی الصدر *fy-'s-sadr*, من داخل *minn dâkhel* (*Voy.* DEDANS).

INTERMÉDIAIRE, وسطانی *ouestâny.*

INTERMISSION, INTERMITTENCE, اهمال *âhmâl*, سکون *sokoun.*

INTERNE (*Voyez* INTÉRIEUR).

Il a INTERPOSÉ, وسّط *ouassatt*, واسط *ouâssatt*, جعل بین *dja'al bayn*, لملم *lamlam.*

— Il s'est Interposé, تواسّط *touâssett*, دخل بین *dakhal-bayn*, صار مواسط *sâr mouâssett.*

INTERPRÉTATION, ترجمة *terdjemèh, terguemèh,* تفسير *tefsyr* (*Voyez* EXPLICATION, COMMENTAIRE, TRADUCTION).

INTERPRÈTE, ترجمان *terdjemân, tergmân* (dont on a fait en fr. les mots *truchman, drogman*), pl. تراجمين *terâdjemyn, terâguemynn* (*Voy.* TRADUCTEUR, COMMENTATEUR).

Il a INTERPRÉTÉ, فسّر *fassar,* ترجم *terdjem, terguem* (*Voyez* Il a EXPLIQUÉ, Il a TRADUIT).

— Il Interprète tout en mal, يفسّر كلّ شي بالضدّ *yfesser koll chy bi-'d-dodd,* ينسب الكلّ الى الشرّ *yonsob êl-koll îlä ês-cherr.*

— On ne pouvait l'Interpréter en bien, ماكان يمكن ينسبهُ الى الخير *mâ kân yemkenn yonsob-ho îlä-'l-kheyr.*

— On a mal Interprété mon intention, فسدوا نيّتي *fassadoû nyét-y.*

INTERROGATEUR, سايل *sâyl.*

INTERROGATION (*V.* DEMANDE, QUESTION).

INTERROGATOIRE, مساله *mesâléh, messâlah* (*Voy.* ENQUÊTE).

Il a INTERROGÉ, سايل *sâyal,* ساول *sâoual,* تسايل *tessâyal Voy.* Il a DEMANDÉ, Il a QUESTIONNÉ).

— Il Interrogera, يسول *yssoul.*

INTERROMPU, مقطوع *maqtou'.*

— Il a eu un sommeil Interrompu, قلق *qaleq.*

Il a INTERROMPU, صرم *saram,* عطّل *a'ttal.*

— un discours, قطع الكلام *qatta' él-kelâm.*

— Il m'a Interrompu (en parlant), لبّكني في الكـــــلام *lebbek-ny fy-'l-kelâm,* وقّف كلامي *ouaqqaf kelâm-y.*

— Sans vouloir vous Interrompre, بلا قطع كلامكم *belâ qattè' kelâm-koum.*

— Il a Interrompu mon sommeil, طيّر النوم منّي *tayyar énnoum menn-y* (m. à m. il a fait envoler le sommeil de moi).

INTERRUPTION, تقطيع *teqty'.*

INTERVALLE, مدّة *meddah, meddéh.*

— Par Intervalles, مدّة بعد مدّة *meddéh ba'ad meddéh.*

Il est INTERVENU, وصل بين *ouessel bayn* (*V.* Il s'est Interposé, Il s'est Entremis).

INTESTINS, امعا *éma'â,* احشا *éhchâ* (*Voyez* BOYAUX).

INTIME, خصوصي *khossoussy.*

— Ami Intime, اخو *âkhou*, عزيز *a'zyz*.

— Le plus Intime de mes amis, اعزّا اصدقای *â'zzâ âsdeqâ-y*.

Il a Intimé, اخبر *âkhbar*.

Intimidé, مخوّف *mekhaouf*, *mokhaouef* (*Voy.* Craintif, Effrayé).

Il a Intimidé, خوّف *khaouaf*, كسر القلب *kassar êl-qalb* (m. à m. il a brisé le cœur), (*V.* Il a Effrayé).

Il a Intitulé, سمی *samä*, *semey*.

Intolérable (*V.* Insupportable).

Intolérance, قلّة الحلم *qillét êl-hilm*.

Intolérant, قليل الحلم *qalyl êl-hilm*, قليل الرحيم *qalyl êr-rahméh*.

Intraitable, قسيح *qassyh*.

Intrépide, قليل الخوف *qalyl êl-khauf* (*Voyez* Brave, Hardi).

Intrépidité (*Voy.* Bravoure, Courage, Hardiesse).

Intrigant, مكّار *makkâr*, حشری *hachery*, محتشر *mohascher*.

Intrigue, مكر *mekr*, مشابكه *mochâbekéh*, pl. مشابكات *mochâbekât*.

Il a Intrigué, مكر *makar*.

Introducteur des ambassadeurs, مدخل الالشيه *modakhhel êl-êlchyah*.

Introduction, ادخال *âdkhâl*, مدخل *medkhal*, ارشاد *îrchâd*.

— d'un livre, مقدامه *miqdâméh*, افتتاح *îftitâh*, فتحه *fatihah* (*Voy.* Préface, Préambule).

Il a Introduit, دخّل *dakkhal*, ادخل *êdkhal*, وجّه *oueddjah*, القا *êlqâ*.

— une coutume, جرّی العده *djerrä êl-a'déh*.

Inusité, غير مستعمل *ghayr-mosta'mel* (*Voyez* Etrange).

Inutile, بطال *battâl*, باطل *bâttel*, بغير فايدٍ *be-ghayr fâydéh*, عاطل *a'âttel*, غير نافع *ghayr nâfe'*.

Inutilement, بطلاً *batlânn* (*V.* En vain).

Inutilité, قلّة الفايدٍ *qillét êl-fâydéh*.

Invariable, ثابت *thâbett*, *tsâbett*, غير متغيّر *ghayr motghayyer*.

Invasion, هجوم *houdjoum*, *hougoum* (*Voyez* Attaque).

Invectivé, شتومه *chetoumah*, *chetouméh*, pl. شتومات *chetoumât*; شتيمه *chetyméh*, pl. شتايم *chetâym*; سبّ *sebb* (*Voyez*

Injure, Insulte, Affront).

Il a Invectivé, لدّع *ledda'*, لعن *la'ann*, نعل *naal*, عدّ *a'dd*, بهدل *behdal*, *behdel*, شتم *chetem*, *chatam*, سبّ *sebb*, شطّ على *chatt a'lä* (*Voy.* Il a fait Affront, Il a Insulté).

— Il Invectivera, يلعن *yela'nn*, ينعل *yena'l*, يعدّ *ya'dd*, يشطّ على *ychett a'lä*.

— Ils se sont Invectivés l'un l'autre, تشاتموا *techâtemoû*, سبّوا بعضهم بعض *sebboû ba'dd-houm ba'dd*.

Inventaire, رسمانيه *rosmânyah*, *rosmânyéh*.

Il a Inventé, بدع *beda'a*, وجد *oudjed*, *ougued*, اوجد *âoudjed*, حدث *hadats*, *hadass*, اصطنع *êstena'*, فنّ *fenn*, صنّف *sannaf*.

— Tu n'as pas Inventé la poudre, ما اصطنعت شي البارود *mâ êstena't-chy él-bâroud*.

Invention, بدع *bedè'*, *bed'*, وجد *ouedjed*, *oudjed*, *ougued*, جبر *djebr*, *guebr*, احداث *îhdâth*, *îhdâts*, *îhdâss*, شي مبدّع *chy mobeddi'*.

Il a Investi, دار *dâr*, حاصر *hâssur* (*Voyez* Il a Assiégé, Il a Environné, Il a Entouré).

— d'une charge, d'une possession, ملّك *mellek*, سلّط *sellett*.

— Il a été Investi, استملك *êstamlak*.

Investiture, استملاك *îstamlâk*, تسليط *teslytt*.

Invétéré, قديم *qadym*, عتيق *a'tyq*, pl. عتق *o'toq*, *o'taq*.

Invincible, غالب *ghâleb*, غير مغلوب *ghayr-maghloub*, منصور *mansour*.

Inviolable, حريم *harym*.

Invisible, غايب من ابصار *ghayb minn-âbsâr*, غير منظور *ghayr mandour*.

Invitation, عزيمه *a'zyméh* (*Voy.* Convocation, Appel).

Invité, معزوم *ma'zoum*.

Il a Invité, استاذن *êstâzenn*, استدعى *êsteda'ä*; كلّف *kallaf*, عزم *a'zem*, *a'zam*, عظم *a'zzam*, ندب *nedab* (*Voy.* Il a Convié, Il a Convoqué, Il a Appelé).

— Ton frère m'a Invité à dîner avec lui aujourd'hui, اخوك عزمني باش نتغدّى معهُ النهارده *âkhou-k a'zam-ny bâch netghoddy ma'-ho ên-nahâr déh*.

INVOCATION, دعا *do'â*, صياح *syâh*.

INVOLONTAIRE, غير اختيار *ghayr ikhtyâr*, غير اختياره *ghayr-ikhtyârèh*.

— Cela a été Involontaire de ma part, ما صار في رضاي *mâ sâr fy riddâ-y*, ما صار في خاطري *mâ sâr fy khâttr-y*.

INVOLONTAIREMENT, بلانيه *belâ nyéh*, بغير اختياره *be-ghayr ikhtyârèh*, بلا رضا *belâ riddâ* (*V.* Contre son Gré, de Force).

— Presque Involontairement, على طرف النيه *a'lä terf én-nyéh*.

Il a INVOQUÉ, دعا *da'â*, استعان *êsta'ân*, صاح الى *sâh îlä*, استدعا *êsteda'â*.

— Il Invoquera, يدعو *yda'ou*.

IRASCIBLE, غضباني *ghadbâny* (*Voyez* COLÈRE).

IRONIE, بغي *beghy*.

— Par Ironie, على سبيل البغي *a'lä sabyl êl-beghy*.

IRRAISONNABLE, قليل الراى *qalyl êr-rây*, غير معقول *ghayr ma'-qoul*, ضد العقل *dodd êl-a'ql*.

IRRÉCONCILIABLE, غير متصالح *ghayr-motsâlih*.

IRRÉGULIER, ضدّ القانون *dodd êl-qânoun* (*Voyez* ILLÉGAL).

IRRÉMÉDIABLE, غير مشفّى *ghayr mochaffy*.

IRRÉPARABLE, بلا ردّه *belâ redd-déh*.

— La perte du temps est Irréparable, خسارة الزمان هي غير مستردّه *khessârét êz-zemân hya ghayr mostareddéh*.

IRRÉPRÉHENSIBLE, IRRÉPROCHABLE, صالح *sâlèh*, بلا عيب *belâ a'yb*.

IRRÉSOLU, شكيك *chekyk*, حاير *hâyr*, جاير *djâyr*, *gâyr*.

IRRÉSOLUTION, حيره *hayrah* (*Voyez* DOUTE).

IRRÉVÉRENCE, قلّة الوقر *qillét êl-oueqer*.

IRRÉVÉRENT, قليل الوقر *qalyl rêl-oueqer*, بغير تكريم *be-ghayr tekrym*.

IRRIGATION, تسقيه *tesqyah* (*V.* ARROSEMENT).

IRRITATION, اغضاب *ighdâb*.

IRRITÉ, مغبـــون *maghboun*, مزجور *mezdjour*, فقعان *feqa'ân*, *fiqa'an* (*Voy.* Qui est en Colère).

Il a IRRITÉ, اغضب *êghdab*, اسخط *êskhatt* (*Voy.* Il a AGACÉ).

— Il s'est Irrité, تغضب *ghaddab* (*Voy.* Il s'est mis en Colère).

IRRUPTION, صدم *sedm* (*Voyez* INVASION, ATTAQUÉ).

— Il a fait Irruption, صدم *sadam* (*Voy.* Il a ATTAQUÉ).

ISAAC (n. pr.), اسحق *Ishaq*, اسحاق *Isháq*.

ISAÏE (n. pr.), اشعيا *Icha'yâ*.

ISCANDER (n. pr.), (*V.* ALEXANDRE).

ISLAMISME, دين الاسلام *dyn él-îslâm*, اسلام *îslâm*.

— Sectateur de l'Islamisme (*Voyez* MUSULMAN).

ISLE (*Voyez* ILE).

ISMAEL (n. pr.), اسماعيل *Ismâ'yl*, اسمعيل *Isma'yl*.

Les ISMAÉLITES, بنى اسماعيل *Beny-Ismâ'yl*.

ISOLÉ, وحد *ouahid*.

— Vois-tu cette tour Isolée sur la montagne, تشوفشى هـــذا البرج وحده على الجـــبـــل *techouf-chy hadâ êl-bourdj ouahidho a'lä êl-djebel*.

— Regarde cet arbre Isolé au bord du chemin, انظر هـــذه السجره وحدها بطرف السكـه *ôndour hadéh ês-sadjerah ouahidhâ be-terf ês-sekkéh*.

ISPAHAN (v. de Perse), اصفهان *Ésfahân*, اصبهان *Ésbahân*.

— Natif d'Ispahan, اصفهانى *ésfahâny*, اصبهانى *ésbahâny*.

ISRAEL (n. pr.), اسرايل *Isráyl*, اسريل *Israyl*, اسريييل *Israyyl*.

ISRAÉLITE (*V.* JUIF, HÉBREU).

— Les Israélites, بنى اسرايل *Beny-Isráyl*, اسريييليه *ísrayylyéh*.

Il est ISSU de race noble, اصلهُ من نسل الاشراف *âsl-ho minn nesl él-âchrâf*.

ISSUE, مخرج *mikhradj*, *mikhrag*, ممرق *mimraq*, منفد *minfed*.

— d'une affaire, عقب *a'qïb*, خرج *khardj*, اخره *âkhiréh*.

— Il a eu une Issue heureuse, خرج بخير *kharadj be-kheyr*.

— malheureuse, فسد *fassad*.

ISTHME, دخلة الجزيره *dakhelét él-djezyréh*, رقابة الجزيره *reqabét él-djezyréh*.

IVOIRE, سن الفيل *senn êl-fyl*, سن ذا الفيل *senn dê-'l-fyl*, سن فيل *senn-fyl*, عاج *a'âdj*.

IVRAIE, زيوانه *zyouâneh*, زيوان *zyouân* (en grec ζιζανια).

IVRE, ساكر *sâker*, سكران *sokrân*, *sekrân*, *sikrân*, مسكير *mouskyr*.

IVRESSE, سكر *souker*, *soukour*, *sokor*, *sokr*, سكره *sokrah*.

IVROGNE, سكار *sakkâr* (*Voyez* IVRE).

J

J, l'articulation de cette lettre française n'existe pas isolée dans l'alphabet arabe, mais elle s'y trouve annexée à celle du D dans la prononciation du *djym* (ج), troisième lettre de l'ancien alphabet, et cinquième de l'alphabet moderne, qui équivaut au *gi* des Italiens dans *giardino*, *Giove*, etc.

Il faut toutefois observer que cette lettre arabe elle-même est quelquefois prononcée simplement, comme notre J français, par quelques tribus, et surtout par celles des Berberes; quelques-uns même expriment cette articulation par le *ze* arabe (ز) marqué de trois points à la manière persane (ژ).

JABOT (d'oiseau), حوصله *housseléh*, *housselah*, plur. حوصلات *housselât*; گُرگُور *guergour*.

JACA (v. d'Esp.), جاقه *Djáqah*, *Jâqah*.

JACHÈRE, بور *bour*.

JACOB (n. pr.), يعقوب *Ya'qoub*, *Ya'goub*.

JACOBITE (secte d'Egypte), يعقوبى *ya'qouby*, pl. يعقوبيه *ya'qobyéh*.

JACQUES (n. pr.), ياقوب *Yâqoub*, يعقوب *Ya'qoub*, *Ya'goub*.

— Saint Jacques, مار يعقوب *Mâr-Ya'qoub*.

— Saint Jacques en Galice (v. d'Esp.), (*Voyez* COMPOSTELLE).

JACTANCE, فيس *féyss*, نفش *nefch*, افتخار *iftikhâr* (*Voyez* ARROGANCE).

JADIS, من قديم الزمان *minn qadym êz-zemân* (*Voyez* AUTREFOIS, ANCIENNEMENT).

JAEN (ville d'Espagne), جيان *Djeyân*, *Jeyân*, جيّان *Djeyyân*.

JAFFA (v. de Syrie), يافا *Yâfá*.

Il a JAILLI, نط *natt*, *nett*, فرّ *ferr*, *farr*, نبع *naba'*, *neba'*, نبط *nabatt*, طفر *teferr*, فرر *ferer*.

JALON, علام *a'lâm*.

JALOUSIE, حسد *hassad, hessed, hasd, hesd*, غيرة *ghayréh, ghayrah*, محسدة *mohassedéh, mohassedah*.

— de fenêtre, شبّاكه *chebbâkéh, chebbâkah*, pl. شبابيك *chabâbyk, chebâbyk* (*Voyez* STORE).

— Il a eu de la Jalousie (*Voyez* Il a été Jaloux).

JALOUX, ظنان *zenân, denân*, غيراني *ghayrâny*, غيور *ghayour*, غاير *ghâyer, ghâyr*, حسود *hassoud*.

— Il a été Jaloux, غار *ghâr*, ظنّ *zenn, denn*.

— Il sera Jaloux, يغير *yghyr, yghayr*.

JAMAIS, ابدًا *âbadânn*, واصل *ouâssel*, قطّ *qatt*, اصلًا *âslânn*, قاطبًا *qâtbânn*, البتّه *él-betéh*, بته *betéh, batah*, البتّ *él-betann*.

— Je ne l'ai Jamais vu, ما رايتهُ ابدًا *mâ râyt-ho âbadânn*, قد ما رايتهُ *qad mâ râyt-ho*.

— Je n'ai Jamais rien vu de pareil, اصلًا ما رايت شى مثلهُ *âslânn mâ râyt-chy methl-ho*.

— Cela n'est Jamais arrivé, ما صار هذا البتّ *mâ sâr hadâ él-bétann*.

— A Jamais, الى دهر الدهور *ilâ dehr éd-douhour*.

JAMBE, ساق *sâq*, ساك *sâk*, ساڤ *sâg*, قصبه *qasbah*, قدم *qedem*, كَدم *guedem* (en berbere اطار *éddâr, âddâr*).

— Les deux Jambes, سيقان *syqân* (en berbere اطارّان *âddârrân*).

— Le gras de la Jambe (*Voy.* GRAS, MOLLET.

— Ornement des Jambes en forme de bracelet, خلخال *khalkhâl, khilkhâl*.

JAMBON, فخدة الخنزير *fakhdét él-khanzyr*, فخد ذا الحلّوف *fakhd dê-'l-hallouf*.

JANISSAIRE, انكشاري *énkechâry*, pl. انكشاريه *énkichâryah, énkichâryéh*, مستحفظان *moustahfezzân*.

JANVIER, كانون الثاني *kânoun ét-thâny*, كانون الاخر *kânoun él-âkher*, ينواريوس *ynouâryouss*, يڤير *yenyer*, طوبه *toubih, toubéh*.

Il a JAPPÉ (*Voyez* Il a ABOYÉ).

JARDIN, غيط *gheytt*, بستان *bostân, bestân*, pl. بساتين *bassâtyn, bessâtyn*; جنينه *djenynéh, guenynéh, djenynah*, pl. جنينات *djenynât, guenynât*; جنان *djenân*,

guenân, pl. جنايِن *djenâyn*, *guenâyn*; روضه *raouddah*, روض *roudd*, عرصه *a'rsah*, غرصه *gharsah* (en berbere الغلّه *él-ghallah*.

JARDINIER, بستانى *bostâny*, pl. بستانيه *bostânyah*, *bostânyéh*, غيطانى *gheyttâny*, رتّاع *rebbâa'*, بقال *bayqâl*, جنانى *djenâny*, *guenâny*.

JARGON, رطن *retn*, *rotn*.

— Ils parlent un Jargon que personne ne comprend, يرطنوا بالكلام ما احد يعرف ايش يقولوا *yrtenoû bi-'l-kelâm mâ âhd ya'ref éy-ch yqouloû*.

JARRE, جرّه *djarrah*, *jarrah*, زير *zyr*, pl. زيار *zyâr*; زلعه *zela'ah*, pl. زلعات *zela'ât*, خابيه *khâbyah*, *khâbyéh*, pl. خواب *khouâb* (en berbere اشموخ *échmoukh*, اساغوم *éssâghoum*, ايدّيد *âyeddyd*, plur, ايدّيدن *iyddydenn*).

JARRET. خشب *khitb*, plur اختاب *ikhtâb*, طيه الركبه *teyah ér-rokbah*, *teyéh ér-rokbéh*.

JARRETIÈRE, رباط *rebâtt*, pl. رباطات *rebâttât*; بند *bend*, plur. بنود *benoud*.

Il a JASÉ (*Voyez* Il a BABILLE).

JASEUR, هدّار *haddâr* (*V.* BABILLARD).

JASMIN, ياسمين *yâsmyn*.

JASPE, يسب *yesb*, *yash*, يصب *yasb*, يشم *yechem*.

JATTE, قصعه *qassa'ah*, plur. قصعات *qassa'ât*, قصع *qessè'* (*Voy.* TASSE, COUPE, ÉCUELLE).

— de bois, جفنه *djefnah*, *guefnéh*, جاته *djâtah* (d'où vient le mot français), جتيه *djatyéh*.

JAUNATRE, متصفر *motsaffar*.

JAUNE (adj.), اصفر *âsfar*, fém. صفرا *safrâ*, *sofrâ*, pl. صفر *soufour* (en berb. اوراغ *âourâgh*, *âourrâgh*).

— (couleur de citron), ليمونى *lymouny*, *leymouny*.

— (couleur d'or), دهبى *dahaby*.

— d'œuf (s.), صفار البيضه *sofâr él-beyddah*, صفرا ذا البيض *sifrâ dé-'l-beydd*, فصّ ذا لبيض *fiss dé-'l-baydd*.

— La couleur Jaune, صفره *sefrah*.

— Il est devenu Jaune, اصفرّ *âsfarr*, اصفرّ *âsaffar*, اصفارّ *âsfârr*.

Il a JAUNI (v. a.), صفّر *saffar*.

— (v. n.), (*Voyez* Il est devenu Jaune).

JAUNISSE, بو صفار *bou saffâr*, ريقان *ryqân*, يرقان *yrqân*.

— Il a eu la Jaunisse, تريقن *teryqenn*.

JAVELLE, حزمه *hezméh*, plur. احزام *élhzâm*; غمّر *ghammer*, plur. غمور *ghomour*.

JAVELOT, طـــرّادة *tarrâdah*, مزراق *mizrag*; حربه *harbéh*, pl. حربات *harbât*; جريدة *djirydéh*, plur. جريد *djèryd* (*Voyez* DARD, LANCE).

— Il a lancé un Javelot, جرد *djered*.

JE, انا *ânâ*, *énâ* (en berbere اينيكينى *ïynekkyny*).

— Je suis présent, انا حاضر *ânâ hâdder* (m. à m. moi présent).

— J'ai, لى *l-y*, عندى *a'nd-y*, معى *ma'-y* (m. à m. à moi, chez moi, avec moi).

JEAN (n. pr.), يوحنّا *Youhannâ*, حنّا *Hannâ*, حنس *Hanness*, يحيا *Yahyâ*, يحى *Yahiä*.

— Saint Jean (n. pr.), مار حنا *Mâr-Hannâ*.

— Saint Jean-Baptiste (n. pr.), مار يوحنا المعمدان *Mâr-Youhannâ él-Mamedân*.

— Saint Jean-Chrysostôme, مار حنا فمّ الدهب *Mâr-Hannâ foumm éd-dahab*, مـــــار يوحـــنّـــا فـــمّ الـــدهب *Mâr-Youhânnâ Foumm éd-dahab*.

— Saint-Jean-d'Acre (ville de Syrie) (*Voyez* ACRE).

— Natif de Saint-Jean-d'Acre, عكّاوى *a'kkâouy*.

JEBEL (*Voyez* GEBEL).

JEDDAH (*Voyez* GEDDAH).

JEMADI (*Voyez* DJEMADI).

JERBI (*Voyez* GERBI).

JERGIS (*Voyez* GERGIS).

JÉRÉMIE (n. pr.), ارميا *Érmyâ*.

JÉRICHO (v. de Syrie), اريحا *Aryhâ*.

JÉRUSALEM (ville de Syrie), اورشليم *Aourchelym*, بيت المقدس *Béyt él-moqaddess*, القدس *él-Qouds*, بيت القدس *Béyt él-Qouds*, مدينة القدس *Medynét él-Qouds*, القدس الشريف *él-Qouds ès-cheryf*.

—Natif de Jérusalem, القدسى *él-qoudsy*, المقدسى *él-moqaddessy*.

JÉSUITE, يسوعى *yessoua'y*, pl. يسوعيه *yessou'ayéh*.

JÉSUS (n. pr.), يسوع *Yessou'*, عيسى *I'yssä*.

— Notre - Seigneur Jésus-Christ, سيدنا يسوع *Seyd-nâ Yessou'*, حضرة عيسى *Haderét Iy'ssä* (*Voyez* Le CHRIST).

— L'an de Jésus-Christ mil huitcenttrente-six, السنة المسيحيه ستّه و ثلاثين و ثمانمايه بعد الالف *ês-senét él-messyhyéh setténh ou-thelâthyn ou-themân-máyéh ba'd él-álf.*

JESULAH (*Voyez* GEZULAH).

JET, رمى *remy*, رميه *remyéh*, *remyah.*

— d'eau (*Voyez* EAU).

JETÉ, مرمّى *morammy*, ملقّى *moleqqy*, مرمّى *mermyy*, ملقّى *melqyy.*

Il a JETÉ, رمى *ramä*, *ramey*, القى *élqä*, *élqey*, ورّ *ouerr.*

— Il Jettera, يلقى *yelqy.*

— Jette! ارمى *érmy!*

— Jette cela! ورّ هذا *ouerr hadâ!*

— Il a été Jeté, ارتمى *értemey.*

— Il s'est Jeté sur nous, صدم علينا *sadam a'lay-nâ*, وثب علينا *ouatheb a'lay-nâ*, هجم علينا *hedjem a'lay-nâ*, غطّى علينا *ghattä a'lay-nâ.*

— Il a Jeté les yeux sur lui, بصبص عليه *besbess a'lay-hi.*

— Tu as daigné Jeter les yeux sur nous, شرفتنا بحسن نظرك علينا *charafte-nâ be-housn nezzer-ak a'lay-nâ.*

— Il a Jeté de haut en bas, شلح *chalah*, لقح *laqah.*

— Il l'a Jeté à terre comme un mort, لقحه مثل القتيل *laqqah-ho methel él-qattyl.*

JETON, اشرفى *âchrafy*, plur. اشرفيه *âchrafyéh*; قبرشى *qobrechy*, pl. قبارشيه *qobârchyéh.*

— d'abeille (*V.* ESSAIM).

JEU, لعب *la'ab*, *la'b.*

— de hasard, قمار *qemâr.*

— d'échecs (*Voyez* ÉCHECS).

— permis, لعب حلال *la'ab helâl.*

— défendu, لعب حرام *la'ab herâm.*

— de cartes (*Voyez* CARTE).

— de mots, تجنيس *tedjenyss.*

— Maison de Jeu, ملعب *mela'ab*, plur. ملاعب *melâ'eb*; مسخريه *moskharetyéh.*

— Le Jeu est la ruine des Joueurs, القمار هو خلا اللعابين *él-qemâr houe khelâ él-la'âbyn.*

JEUDI, يوم الخميس *yaum él-khamyss*, يوم الخاميس *youm él-khâmyss* الخميس *él-khamyss* (en berb. اسا الخميس *ássâ él-khemyss*).

Il est à JEUN (*V.* Il a JEUNÉ).

— Qui est à Jeûn (*V.* JEUNEUR).

— Je suis à Jeûn, انا صايم *ánâ sâym.*

JEUNE (adj.), شـبّ *chabb, chebb*, pl. شباب *chebâb*; ولد *oueled*, صغير *sogheyr, seghoyer*, plur. اصغار *âsghâr*; حدق *hadeq*, pl. حدقين *hadeqyn.*

— enfant, ولد صغير *oueled sogheyr*, غلام *gholâm* (en berbere اقشيش امزيان *âqchych âmezyân*, pl. شظن وزاش *chaddenn ouarrâch*), (*Voy.* ENFANT, GARÇON).

— homme, كهل *kehel, kahel*, pl كهّل *qohhel*, كهول *kohoul*; شلفون *chelfoun*, pl. شلافين *chelâfyn* (en berbere اعزرى *â'zery, â'azry*, pl. اعزريين *â'zeryyn, â'azryyn*), (*V.* ADOLESCENT, ADULTE).

— (non marié), (*Voyez* CÉLIBATAIRE).

— fille, جاريه *djârryéh, gârryéh*, pl. جوار *djouâr, gouâr*; بنت *bent*, pl. بنات *benât* (en berbere تعزريت *ta'azryt*, plur. تعزريين *ta'azryyn*; تقشيشت تمزيانت *taqchycht tamezyânt*).

— (non mariée), (*Voyez* CÉLIBATAIRE, VIERGE).

— Il est mort Jeune (*Voyez* Il est MORT).

JEUNE (subst.), صوم *soum, saoum, saum*, pl. اصوام *âssouâm*; صيام *syâm*, pl. صياميات *syâmât.*

Il a JEUNÉ, صام *sâm*, طوى *taouä, taouey.*

— Il Jeûnera, يصوم *yssoum.*

— Il a fait Jeûner, صوّم *saouam.*

JEUNESSE, صبوه *sabaouéh* (*V.* ADOLESCENCE).

JEUNEUR, صايم *sâym*, pl. صوّام *saououâm.*

JIJERI (*Voyez* GIGERY).

JIRGÉH (*Voyez* GIRGÉH).

JIRIDE (*Voyez* JAVELOT).

JIZÉH (*Voyez* GIZÉH).

JOAILLIER, صيّـاغ *sayyâgh*, جواهرى *djouâhery* (*Voyez* BIJOUTIER).

JOB (n. pr.), ايوب *Ayoub.*

JOIE, فرح *ferh, ferah*, سرور *serour, sourour*, تهليد *tehlyd*, انبساط *ânbesâtt* (*Voyez* GAÎTÉ, CONTENTEMENT).

— Il a eu de la Joie, تهلّد *tehelled*, ابتهج *ébtehedj*, بعط *ba'att*, طفش *tafach*, انبسط *énbassatt.*

— Il a dissimulé sa joie, كتم فرحه *katem ferh-ho.*

JOINT, مجموع *medjmou', megmou'*, ملتزق *moltezeq.*

Il a JOINT, جمع *djema'*, *dj'a-ma'a*, *gama'a*, *guema'*, لزق *lazaq* (*V.* Il a ATTACHÉ, Il a AJOUTÉ).

— les mains, لمّ يديه *lamm ydy-ho*, كتف *ketef*, اجوز *âd-jouaz*.

— Il JOINDRA, يلزق *yelzoq*, *yolzoq*.

— Tu viendras nous JOINDRE, تجي تلحقنا *tedjy telhaq-nâ*.

— Il a fait JOINDRE, وصّل *ouessel*.

JOINTURE des membres, مفصل *mafsal*, pl. مفاصل *mefâssel*.

JOLI, جميّل *djoumeyyl*, قويّس *qoueyyss*, زين *zéyn* (*Voyez* BEAU, AGRÉABLE).

— Plus JOLI (*Voy.* Plus BEAU).

— JOLIE, قويّسه *qoueyyssah*, *qoueyyssèh*, جميّله *djoumeyyléh*, *djoumeyylah*, مزيانه *mezyânah*, *mezyânéh* (*Voyez* BELLE).

— Une JOLIE femme, مراه قويسه *marâh qoueyssèh*, امراه زينه *imrâh zeynah*.

JONAS (n. pr.), يونان *Younân*, يونس *Youness*.

JONC, صمار *soumâr*, قصبه *qassebah*, pl. قصب *qassab* (en berbere ادليس *êdlyss*).

Il a JONCHÉ, فرّش *farrach*.

— de fleurs, فرش الزهور *farach êz-zohour*.

— Son terrein est Jonché de pierres, ارضها فرشت فيها الحجاره *ard-hâ ferechét fy-hâ êl-hadjârah*.

JONCTION, لزاق *lezâq*, جمع *djem'*, *djema'*, *guema'*, اجتماع *êdjtima'*, *êgtima'*, مجمع *medjma'*, *megma'*, *megma'*, مجمعه *medjma'h*, *megma'h* (d'où vient le mot fr. *megmat* en chimie).

JONGLEUR, جنكان *djenkân*, pl. جنكنا *djenkenâ* (*Voyez* BALADIN, HISTRION, BOHÉMIEN).

JONQUILLE, حنزق *hanzaq*, بنزق *banzaq*.

Vallée de JOSAPHAT (en Syrie), وادى يوشافاط *ouâdy Youchâfâtt*.

JOSEPH (n. pr.), يوسف *Youssef*, *Youssouf*.

JOSUÉ (n. pr.), يشوع *Yeehoua'*, *Yechou'*.

JOUE, خدّ *khadd*, خدّه *khaddéh*, *khaddah*, plur. خدود *khadoud*, *khedoud* (en berbere الحنك *êl-henk*, plur. الحناك *êl-henâk*).

— Il a couché en Joue,

ضبط فى البندقيه *dabatt fy êl-bendoqyéh.*

Il a Joué, لعب *la'ab.*

— à des jeux de hasard, قمر *qamar.*

— de la guitare, لعب فى القيتاره *la'ab fy-'l-qytârah.*

— de la trompette, du cor, ضرب فى البوق *darab fy-'l-bouq.*

— (folâtré), جاحش *djâhach*, برطع *berta'*, تجاحش *tadjâhach.*

— En Jouant, باللعب *bi-'l-la'b.*

— Il m'a Joué un tour, ضحك على دقنى *dahaq a'lä daqn-y* (m. à m. il a ri sur ma barbe).

— Il s'est Joué de toi, هو تلعب فيك *houe tela'eb fy-k*, هو تحرش عليك *houe taharrach a'lay-k* (*Voyez* Il a Abusé).

— Ne te Joue pas de mes paroles! لا تعمل لعب على كلامى *lâ ta'amel la'b a'lä kelâm-y!*

— Ne te Joue pas à moi, لا تلعب معى *lâ tela'ab ma'-y.*

Joueur, لاعب *lâ'eb*, لعّاب *a'âb*, متلاعب *motlâ'eb.*

— de jeux de hasard, قمّار *qammâr.*

— de flûte (*Voyez* Flute).

Joug, هجّ *heddj*, نير *nyr*, plur. نيران *nyrân.*

— Il a mis sous le Joug, كدن فى النير *kedenn fy ên-nyr.*

— Il a secoué le Joug, رمى النير عنهُ *ramä ên-nyr a'nn-ho*, نفض *nafadd* (*Voyez* Il s'est Insurgé, Il s'est Révolté).

Il a Joui, متع *meta'a*, تمتّع *temeta'a*, تصرّف فى *tesarraf fy.*

— avec plaisir, تنعّم *tena'am.*

— d'une femme, نكح *nekah*, نكا *nekâ.*

Jouissance, متعه *meta'ah*, pl. متعات *meta'at;* مسيره *messyréh*, pl. مسيرات *messyrât.*

— Les Jouissances de la vie, مسرات الحياة *messerât êl-hayât.*

— La première des Jouissances de l'homme, c'est la santé, اولانية متعة الانسان هى الصحّه *âoulâyét meta'at êl-ênsân hye êssahha.*

— Il a été en Jouissance de cette maison, ملك هذا الدار *malak haâ êd-dâr.*

— Qui est en Jouissance, ممتلك *memtelek*.

Jour (de vingt-quatre heures), يوم *youm*, *yaum*, pl. ايام *ayâm*, ايّام *ayyâm* (en berb. غسف *ghosf*, غفّ *ghoff*, اسّا *âssâ*, pl. اوسّان *ousséân*).

— (opposé à la nuit), نهار *nahâr*, *nehâr*, *nihâr*, pl. انهار *ênhâr* (en berbere واس *ouâss*).

— serein, طياب *tyâb*.

— de fête, نهار العيد *nahar êl-i'yd* (en berbere اسا العيد *âssâ êl-i'yd*), (*Voy.* Fête).

— de l'an, نوروز *nourouz*.

— Le point du Jour, فجر *fedjr*, *figr*, وجة الصبح *oudjet ês-sobh* (*V.* Aube, Aurore).

— De Jour, بالنهار *bi-'n-nihâr*.

— En plein Jour, فى قلب النهار *fy qalb ên-nahâr*.

— Un des Jours prochains, اليوم الجاى *êl-youm êl-djây*

— L'autre Jour, ديك اليوم *dyk êl-youm*, هاك اليوم *hâk êl-youm*.

— Chaque Jour, tous les Jours, كلّ يوم *koull youm*, *koll yaum*, كل انهار *koll ênhâr*, كل نهار *koull nahâr*, كلّ النهار *koll ên-nehâr*, كلّ طالع شمس *koull tâlè' chems*.

— Tout le Jour, toute la journée, طول النهار *toul ên-nahâr*, اليوم كلّهُ *êl-yaum koll-ho*.

— De Jour en Jour, يوم بيوم *youm be-youm*, يوم عن يوم *youm a'nn youm*, يوم على يوم *youm a'lä youm*, يوم بعد يوم *youm ba'd youm*.

— A Jour fixe, فى يوم مقرّر *fy yaum moqerrer*.

— Il fait encore Jour, لسّع نهار بقا *lissa' nahâr baqâ*.

— Jour et nuit, بالليل و النهار *bi-'l-léyl ou-ên-nahâr*.

— Le Jour approche, الضو قريب *êd-daou qaryb*.

— Il fait grand Jour, صارت الدنيا ضحوة *sârét êd-dounyâ dahouah*.

— En un seul Jour, فى فرد يوم *fy fered youm*.

— Bon-Jour ! (à un seul), الله يصعد صباحك *Allah yssa'ad sabbâh-ak!*

— (à plusieurs), الله يسعد صباحكم *Allah yssa'ad sabbah-koum* (*Voyez* Bonjour).

— Un de ces Jours j'irai te voir, يوم من الايّام نروح لعندك

youm minn él-âvyâm nerouh li-a'nd-ak.

— Un certain Jour, ذات يوم *zât youm.*

— Au Jour-d'hui, نهار دى *nahâr-dy* (en berbere اسّا *âssâ*), (*V.* AUJOURD'HUI).

— Jusqu'à ce Jour, الى يومنا *îlä youm-nâ.*

— De nos Jours, فى ايامنا *fy âyâm-nâ*, فى عصرنا *fy a'sre-nâ.*

—Dans trois Jours, بعد ثلاث ايام *ba'd thelâth âyâm*, لمدّة ثلاث ايّام *li-meddét thelâth âyyâm.*

— Avant le Jour, قبل الصبح *qabl ês-sobh.*

— Autant qu'il y a de Jours dans l'an, على عدد ايّام السنه *a'lä a'ded âyyâm ês-seneh.*

Le JOURDAIN (fl. de Syrie), اردن *Ardenn.*

JOURNÉE (*Voyez* JOUR).

— (salaire par jour), مونه *mounah, mouneh.*

— de chemin, مرحله *merahléh, merahlah*, pl. مراحل *merâhal.*

— Voyage de trois Journées, سفر ثلاث ايّام *sefr thelâth âyyâm.*

— Combien y a-t-il de Journées d'ici à Tremecen? من هنا الى تلمسان كم يوم *minn honâ îlä Telmessân kiam youm?* (en berb. اشحال بوسّان سياغ تلمسان *âche-hâl bouessân syâgh Telmessân?*)

— Belle Journée (*Voyez* Jour serein).

— Journée humide, يوم نداوه *youm nedâouah.*

JOURNELLEMENT (*Voy.* Chaque Jour).

JOURNAL (*Voyez* GAZETTE).

—Registre-Journal, دفتر يومى *deftar youmy*, روزنامه *rouz-nâmeh.*

JOYAU, جوهر *djouhar, djouher*, pl. جواهر *djouâher* (*Voyez* BIJOU).

JOYEUX, مبتهج *mobtehedj*, بهيج *behydj*, انيس *ânyss*, فارح *fârèh*, طافش *tâfech*, سرير *seryr*, منشرح *moncherih*, طافح *tâfih*, طفحان *tafehân* (*V.* GAI, AISE, CONTENT).

— Il a été Joyeux (*Voyez* Il a eu de la Joie).

JUDA (n. pr.), يهودا *Yehoudâ.*

JUDAÏQUE, يهودى *yehoudyy* (*Voy.* HÉBRAÏQUE).

JUDAÏQUEMENT, يهوديًا *yéhoudyânn*, مثل يهود *methel-yehoud.*

JUDAÏSME, دين اليهود *dyn él-Yehoud*, ناموس اليهود *nâmous él-Yehoud.*

JUDÉE, بلد اليهود *beled él-Ye-*

houd, بلاد اليهوديه *belâd êl-Yehoudyah.*

JUDICIAIRE (adj.), شرعي *chera'y*, متاع الشرع *metâ' ês-chera'.*

JUDICIAIREMENT, في الشرع *fy ês-chera'.*

JUDICIEUX, عاقل *a'âqel, a'âqil.*

JUGE, قاضي *qâddy*, pl. قضاة *qoddât;* حاكم *hâkem*, plur. حكام *houkâm.*

— Grand-Juge, قاضي القضاة *qâddy-'l-qoddât* (*V.* KADILESKER).

— Je te fais Juge de notre différent, انما اجعلك حاكم على مخاصمتنا *ânâ âdja'al-ak hâkem a'lä mokhassemét-nâ.*

— Il est Juge et partie, هو قاضي و خاصم *houe qâddy oukhâssem.*

JUGÉ, مندان *mendân.*

Il a JUGÉ (rendu un jugement), حكم *hakam, hakem*, شرع *chara'a, chera'a*, قضى *qaddä, qaddey.*

— (pensé), حسب *hassab* (*V.* Il a PENSÉ).

— Il a été Jugé, اندان *éndân.*

— Il les a Jugés à mort, جزم عليهم بالموت *djezem a'layhoum bi-'l-mout.*

— Juge toi toi-même ! احكم ذاتك *âhakem zât-ak !* احكم بذاتك *âhkem be-zât-ak !* افصل على روحك *êfsel a'lä rouh-ak !* اقضى على نفسك *êqdey a'lä nafs-ak !*

— Jugé en conscience ! احكم بالحق *âhkem bi-'l-haqq !* اقضى على دمتك *êqdey a'lä dammét-ak !* احكم بسبيل الله *âhkem be-sabyl Allah !*

— Nous avons Jugé nécessaire de leur faire la guerre, بان لنا ان يكن لازم نغزيهم *bân le-nâ ênn yekon lâzem neghzyhoum.*

— Si tu le Juges à propos, ان كان بان لك معقول *ên-kiân bân l-ak ma'aqoul.*

JUGEMENT (sentence), فتوة *fatouah, fetouah* (d'où le mot *fetfa*), pl. فتوات *fetouât;* شريعه *cherya'ah*, حكم *houkm*, pl. احكام *êhkâm;* قضا *qeddâ*, pl. قضايا *qeddâyâ;* دينونه *dynounah*, ديانه *dyâneh* (*Voy.* ARRÊT).

— (opinion), (*Voy.* ce mot).

— (intelligence), عقل *a'ql*, فرز *ferz*, فرزانه *ferzâneh* (*Voy.* INTELLIGENCE, ESPRIT, SAGESSE).

—Jugement en dernier ressort, حكم قاطع ما فيه شي رجوع عنهُ *houkm qâtlè' má fy-hi-chy redjou' a'n-ne-ho.*

—Le jour du Jugement dernier, يوم الدين *yonm êd-dyn*, يوم الاخره *youm êl-âkhiréh*, يوم القيامه *youm êl-qyâméh*, يوم الدينونه *youm êd-dynounah.*

—Il a de l'esprit, mais pas de Jugement, هـــــــو عارف لكن ما هو صاحب فـــــرز *hou a'âref, liken má houe sâheb ferz.*

Veine JUGULAIRE, ودغ *oudagh*, pl. اوداغ *áoudâgh.*

JUIF, يهودى *yehoudy, yhoudy*, fém. يهوديه *yehoudyéh, yhoudyah, yehoudyah;* pl. يهود *yehoud, yhoud* (*Voyez* HÉBREU, ISRAÉLITE).

JUILLET, تموز *tamouz*, يوليوس *youlyouss*, يوليه *youlyéh, youlyah*, ابيب *ábyb.*

JUIN, حزيران *houzeyrân, hazyrân*, يونيوس *younyouss*, يونيه *younyéh, younyah*, بوونه *baouounéh*, باونه *bâounah.*

JUJUBE, عنّاب *aannâb*, عناب *a'nâb, è'nâb*, زفزوف *zofzouf* (en espagnol *azofafa*).

JULEP, شربه *chorbah*, گلاب *gulâb* (d'où vient le mot français).

JULES (n. pr.), يوليوس *Youlyouss.*

— Jules-César (nom propre), يوليوس قيصر *Youlyouss-Qayssar.*

JULIEN (n. pr.), يوليانوس *Youlyánouss*, يوليانوا *Youlyânoû.*

JULIENNE (fleur), (*Voy.* GIROFLÉE).

JUMEAU, ثوم *thoum* (d'où vient le n. pr. *Thomas*), plur. ثوايم *thouâym*; توم *toum*, pl. اتوام *átouâm.*

— Les deux Jumeaux, تومان *toumân.*

— Elle est accouchée de deux Jumeaux, ولدت تومان *oueledett toumân.*

JUMENT, فرسه *farassah, farasséh, farsah, farséh*, فرس *farass, fars*, plur. فراس *farâss*, فرسات *farsât;* عوده *a'oudah* (en berbere تگمرت *teguemert*, تگمارت *tagmart*, pl. تيگمارين *tygmâryn*).

JUPITER (planète), مشترى *Mochtery, Mechtery.*

Il a JURÉ (fait serment), حلف *halaf, halef.*

— Il a fait Jurer, حلّف *hallaf.*

— Jure! احلف *éhlef!* (en berbere غل *ghall!*)

— Ils se sont Juré les uns aux autres une amitié éternelle, تحالفوا لبعضهم بعض بالمحبّة الدايمة *tehâlefoû li-ba'd-houm ba'd bi-'l-mohabbéh êd-dâyméh.*

JUREMENT, (serment), (*Voyez* ce mot).

JURIDICTION, حكم *houkm.*

— Vous êtes sous ma Juridiction, انوا تحت حكمى *êntoû tahat houkm-y.*

JURIDIQUE, شريعى *cherya'y*, شرايعى *cherâya'y.*

—Contrat Juridique, حجّه شريعيه *haggueh cherya'yeh.*

JURIDIQUEMENT, شريعًا *chery'ânn*, على طريق الشرع *a'lä taryq ês-chera'.*

JURISCONSULTE, افندى *éfendy*, شيخ الدين *cheykh êd-dyn*, فقيه *faqyh* (en espagnol *alfaqui*), pl. فقها *foqehâ*, فقايه *faqâyh*, *feqâyah.*

JURISPRUDENCE, فقه *feqah*, *feqéh*, *fiqah*, *faqah*, علم الفقه *i'lm êl-feqéh.*

JUS, مرق *merq*, *mourq*, مرقه *mârqah*, pl. امراق *êmrâq*; ربّ *rebb*, *robb* (d'où vient le mot fr. *rob*), زوم *zoum*, pl. ازوام *êzouâm*; ما *mâ*, ميه *moyéh*, pl. مياه *myâh.*

— Jus de réglisse, ربّ سوس *robb-souss.*

— Cette poire a beaucoup de Jus, هذه الانكاصه ماوية كثير *hadah êl-ângâsséh mâouyét ketsyr.*

JUSQUES, JUSQU'A, حتّى *hattä*, الى *îlä* (en berbere ار *ár*, *êr*).

— Jusqu'à ce que, على حتّى ما *a'lä hattä-mâ*, الى ان *îlä ênn*, حتّى الّذى ما *hattä-mâ*, حتّى الّذى *hattä-âllazy*, *hattä-âllady*, حتّى الى *hattä-ally*, *hattä-élly*, حتّى ان *hattä-ênn.*

— Jusques à quand? الى متى *îlä-mtä?* الى كم يوم *îlä kiam yaum?* الى اى متى *îlä êy-mtey?* الى اى زمان *îlä êy-zemân?*

— Jusqu'à présent, الى الان *îlä-êlân*, الى وقت *îlä ouaqt*, لسّع *li-ssa'.*

— Jusqu'ici, الى حدّ هولى *îlä hadd houlä.*

— Jusqu'où? الى اين *îlä êyn?*

— Ne t'en va pas Jusqu'à ce que je te le dise, لا تروح حتّى اقول لك *lâ terouh hattä âqoul l-ak.*

— On a tout tué Jusqu'aux femmes et aux enfans, قتلوا الكلّ حتّى النسوان و الولاد *qateloû êl-koull hattä ên-nissouân ou-él-oulâd.*

— Jusques à demain, الى غدا *ilä ghadá*, الى بوكرة *ilä boukrah*.

— Jusqu'à la mort, الى الموت *ilä êl-mout*.

— Jusqu'à la fin du monde, الى اخر الدهور *ilä âkhir êd-dohour*.

JUSQUIAME, كُنكُط *guingatt*.

JUSSANT (t. de marine), (*Voy.* REFLUX).

JUSTE, صدّيق *saddyq*, فرعى *fera'y*, حقانى *haqqâny*, شرّعى *cherra'y* (*Voy.* ÉQUITABLE).

— (convenable), واجب *ouâdjeb*, *ouâgueb*, حقّ *haqq*, صواب *souâb*, صواب *souâb* (*Voy.* BIENSÉANT, CONVENABLE).

— Cela est Juste, الحقّ فيه *êl-haqq fy-hi*.

— Il est Juste que je gagne quelque peu dans cette affaire, الصواب انّى نكسب شى قليل فى هذه المصلحة *ês-souâb ênne-ny nekseb chy qalyl fy hadah êl-mouslahah*.

— Il faut que cela arrive tout Juste, هدا بدّهُ يجى قدّ بقدّ *hadâ bedd-ho ydjy qadd be-qadd*.

JUSTEMENT, بالعدل *bi-'l-a'del*, صدقًا *sadeqânn*, حقًّا *haqqânn*.

JUSTESSE, اعتدال *i'tidâl*.

JUSTICE (*Voy.* ÉQUITÉ).

— Il s'est fait Justice lui-même, قضى لحاله *qaddä li-hâl-ho*.

— Il ne nous est pas permis de nous faire Justice nous-mêmes, ما هو حلال انّا نقضى لحالنا *má houe helâl enne-nâ neqdey li-hâl-nâ*.

— Il a cité devant la Justice, اخذ للشرع *âkhad li-'s-chera'*.

— La Justice (les juges du tribunal), الشرع *ês-chera'*.

JUSTIFICATION, تبرير *tebryr*.

—On a admis sa Justification, قبلوا تبريرهُ *qabeloú tebryr-ho*.

JUSTIFIÉ, مبرّر *moberrer*.

Il a JUSTIFIÉ, برّر *barrar*, برّى *barrä*.

— Il s'est Justifié, تبرّر *teberrer*, برّى نفسه *barrä nafs-ho*.

— Il s'est Justifié devant le Juge, تبرّر بين يدى القاضى *teberrer bayn yday êl-qâddy*.

— Comment vous Justifierez-vous devant moi? كيف تبرّروا نفوسكم قدامى *kyf teberreroú nefouss-koum qoddâm-y?*

JUTEUX, ماوى *mâouy*.

K

K, cette lettre de l'alphabet français correspond à deux caractères de l'alphabet arabe :

1° Au *kef* (ك), vingt-deuxième lettre de l'alphabet arabe moderne (*Voyez* KEF).

2° Au *kâf*, ou plus exactement *qâf* (ق), vingt-et-unième lettre de l'alphabet des Arabes (*V.* QAF).

La différence principale entre la valeur de ces deux lettres arabes consiste dans le plus ou moins de force de leur articulation ; la première se prononce, pour ainsi dire, avec une inflexion mouillée, ou un petit I légèrement senti, comme dans notre mot *kiosque ;* la seconde s'articule largement comme notre Q dans les mots *quart, quoique,* etc.

Il faut prendre garde de ne confondre ni l'une ni l'autre de ces deux lettres dans leur prononciation avec la lettre *khâ* (خ), septième lettre de l'alphabet arabe moderne dont la prononciation gutturale, étrangère à la langue française, correspond à peu près à celle du ch allemand, et plus exactement au *jota* (*khota*) des Espagnols, c'est-à-dire à leurs G, J et X dans les mots *muger, hijo, ambaxador.*

La KAABA (sanctuaire du temple de la Mekke), الكعبه *êl-ka'abah*, *êl-ka'abéh*, *êl-ke'abéh*, بيت الله *béyt-Allah*, *beytou-'Llah* (m. à m. maison de Dieu).

KABAÏLES, KABILES (tribus de l'Atlas), قبايل *Qabâyl, Qobâyl.*

KABÈS (*V.* GABÈS, QABÈS).

KABIN (mariage temporaire des musulmans), كابين *kâbyn, kêbyn, kôbyn*).

KACHEF (lieutenant de bey), كاشف *kâchef*, pl. كشّاف *kouschaf.*

KADER (n. pr.), قادر *Qâder.*

— Abd-êl-Kâder (nom pr.), عبد القادر *A'bd êl-Qâder* (m. à

m. l'esclave du Tout-Puissant).

KADI, KADY (*Voy.* JUGE).

KADILESKER, قاضى العسكر *qâddy êl-a'sker* (*V.* Grand-Juge).

KAF (lettre de l'alphabet arabe), (*Voyez* K, QAF).

— (nom d'une montagne fabuleuse), قاف *Qâf*, جبل قاف *Djebel-Qâf*, *Guebel-Qâf*.

— D'un Kâf à l'autre Kâf (d'une extrémité du monde à l'autre), من قاف الى قاف *minn Qâfîlä Qâf*.

KAFFRE, كافر *kâfer*, pl. كافرين *kâferyn*, كفار *kouffâr*.

KAFTAN, قفطان *qaftân* (*Voyez* Habit de cérémonie).

KAIMAKAN (lieutenant du gouverneur ou du visir), قايم مقام *qâym-maqâm*, قايمّقام *qâymmaqâm*.

Le KAIRE, القاهرة *êl-Qâhirah*, مصر القاهرة *Masr êl-Qâhirah*, مصر المحروسة *Mesr êl-mahrousséh*, الكنانه *êl-Kinâneh*.

—Le Vieux-Kaire, مصر القديمه *Masr êl-Qadyméh*, مصر العتيقه *Masr êl-A'tyqah*, *Mesr êl-A'tyqéh*, مصر العتيق *Masr êl-A'tyq*, مصر فسطاط *Masr-Forstatt*.

— Natif du Kaire, مصرى *masry*, *mesry*, قاهرانى *qahirâny*.

KALAM (roseau servant aux Orientaux de plume pour écrire), قلم *qalam*, ريشه ذا لقصب *rychah dê-'l-qassab*, رشقه ذا القصب *richqah dê-'l-qassab*.

KALÉAH (bourgade de l'Atlas), القليعه *êl-Qalyah*, *êl-Qoleyah*.

—Habitant de Kaléah, الشعانبر *ês-cha'ânber*.

KALENDER (derviche), قلندر *qalender*, قرندل *qarandel* (*Voyez* DERVICHE).

KALI (soude), قلى *qaly*, قاليه *qâlyah*, *qâlyéh*, *qêlyéh*.

KALIFE (*Voyez* KHALIFE).

KAMOUS (*V.* QAMOUS).

KAN (*Voyez* KHAN).

KANGE, قنجه *qandjah*, *qangâh*, *qanguéh* (*Voyez* BARQUE).

KANGIAR (*Voy.* KHANDJAR).

KANOUN Ier, quatrième mois de l'année solaire des Orientaux, correspondant à notre mois de décembre, كانون الاوّل *kânoun êl-âouel*.

KANOUN II, cinquième mois de l'année solaire des Orientaux, correspondant à notre mois de janvier, كانون الثانى *kânoun êt-thâny*, *kânoun êt-tsâny*, كانون الاخر *êl-âkher*.

KAPIDGI, KAPIGI, قاپوجى *qâpoudjy*, *qâpouguy*, قاپيجى *qâpydjy*, pl. قاپيجيه *qâpydjyah*, *qâpydjyéh*, قاپيجيات *qâpydjyât*.

— Kapydgy-Bachy, قاپوجی باشی *qâpoudjy bâchy*, قاپیجی باشی *qâpydjy-bâchy*.

Kapitan-Pacha, امیر البحر *êmyr él-bahar*, قاپودان باشا *qâpoudân-bâchâ*, قاپوطان دریا *qâpouttân-deryâ*.

Karabé, کاربان *kârbân* (*Voyez* Ambre jaune).

Kara-Meydan (*V.* Meydan).

Karat, قیراط *qyrâtt*, pl. قراریط *qarârytt*, *qerârytt*.

Karavansérail (*Voyez* Caravansérail).

Les Karmates (peuple d'Asie), القرامطه *él-Qarâmtah*.

Karmatique, قرمطی *qarmatty*.

— Écriture Karmatique, خط قرمطی *khatt qarmatty*.

Kassabah, Kassaubah (château d'Alger), قصابه *Qassâbah*, *Qassôbah*.

Kassem (n. pr.), قاسم *Qâssem*, *Qâssim*.

Kayrouan (ville d'Afrique), قیروان *Qayrouân*.

—Habitant de Kayrouan, قیروی *qayrouy*, pl. قیرویین *qayrouyyn*.

Kef, ك, vingt-deuxième lettre de l'alphabet arabe moderne, onzième de l'ancien alphabet, et quatorzième de l'alphabet moghrebin, کاف *kiâf*, *kêf* (*Voyez* ci-dessus K et G).

Keffas (*Voyez* Cage).

Kefт (*Voy.* Koptos).

Kenéh (*Voyez* Qenéh).

Kermès, قرمز *qermez*.

Kesrah, signe-voyelle des Arabes, dont la forme est un petit trait placé au-dessous de la consonne (ـِ), et exprimant la valeur de I ou de E, کسرة *kesrah*, *kesréh*, خفضة *khafdah*, *khefdah*; کسر *kesr*, *kasr*, خفض *khafd*, *khefd*.

— Lettre marquée d'un kesrah, مکسورة *maksourah*, *maksouréh*, مخفوض *makhfoudd*.

Kesrouan (prov. de Syrie), الکسروان *él-Kesrouân*, *él-Kiesrouân*.

—Natif du Kesrouan, کسروانی *kesrouâny*, کسروی *kesrouy*, plur. کسرویین *kesrouyyn*.

Keyssaryéh (*Voyez* Césarée).

Kha (خ), septième lettre de l'alphabet arabe moderne, vingt-quatrième de l'ancien alphabet, خا *khâ* (*Voy.* ci-dessus K).

Khadem (lieu d'Afr.), الخدم *él-Khadem*.

Khalyfe, Khalife (souverain des musulmans), خلیفه *khalyféh*, *khalyfah*, خلیفة *khalyfét*, pl. خلفا

kholefá; امير المومنين *êmyr él-moumenyn* (m. à m. prince des croyans; ce titre a été altéré par nos historiens du moyen-âge en celui de *miramolin*).

KHALIG (canal du Kaire), خليج *khalydj*, *khalyg*.

KHAN (prince, commandant), خان *khân*, امير *êmyr*, سلطان *soultân*, pl. سلاطين *selâtlyn*.

— (caravansérail), خان *khân*, سوق *souq*, وكاله *oukâléh*, pl. وكال *oukkal*, وكالات *oukâlât*.

— Khan-Khalyly (foire perpétuelle du Kaire), خان خليلى *Khân-Khâlyly*.

KHANDJAR, KHANGIAR, خنجار *khandjâr*, خنجر *khandjar*.

KHARADJ (impôt personnel), خراج *kharâdj*, *kharâg* (*V.* CONTRIBUTION, IMPÔT).

KHAT-CHÉRYF (firman signé du sultan), خط شريف *khatt-cheryf*.

KHARROUBE, خرنوب *khernoub* (*Voy.* CARROUBE).

KHAYR-ÊDDYN (nom propre), خير الدين *Khayr-êd-dyn*.

KHAZENDAR, KHAZNADAR (trésorier), خزندار, خزناداد *khaznâdâr*, *khazendâr*.

KHAZNADJY (ministre des finances), خزناجى *khaznâdjy*.

KHAZNÉH (redevance annuelle au sultan), خزنه *khazněh*, *khaznah*, خزينه *khazyněh*, *khazynah*.

KHODJAH, titre donné aux bourgeois et aux marchands dans l'Orient, et à Alger aux gens de loi, خوجه *khodjah*, خواجه *khaouâdjah*, *khaouâdjéh*, *khaouâguéh*.

— Le surintendant des domaines, à Alger, portait le titre de خوجه ذا كواله *Khodjah dê kaouâlah*.

KHOSROÈS (*Voyez* KOSROÈS).

KHOYAK, quatrième mois de l'année des Cophtes, répondant à notre mois de décembre, كيهك *keyhak*, *kyhak*, *koyhak*.

KIAYA (lieutenant d'un haut fonctionnaire), كيخيا *kyahyâ*, كيايا *kyâyâ*, كخيا *kikhyâ*, كيخيا *kykhyâ*, كخيا *kihayâ*, كتخذا *ketkhodâ*, *ketkhozâ*.

KILOGRAMME, رطلين *rotléyn*, *rottaléyn*, وكه *oukkah*.

KILOLITRE, اردب *árdeb*.

KILOMÈTRE, ميل *myl*, plur. اميال *ámyâl*.

KINKINA (*Voyez* QUINQUINA).

KIOSQUE, كيوشق *kyouchq*

كوشك *kiouchk*, قبّه *qoubbéh*, *qoubbah*, pl. قبّات *qoubbât*.

KOLÉYAH (*Voyez* KALÉAH).

KOLZOUM (port de la mer Rouge), قلزوم *Qolzoum*.

KOPHTE (*Voyez* COPHTE).

KOPTOS (v. d'Égypte), قفط *Qeft*.

Le KORAN (vulgairement l'Alcoran), القران *él-qorân*, الفرقان *él-fourqân*, كتاب الله *kitab-Allah* (mot à mot le livre de Dieu), الكتاب العزيز *él-kitâb él-a'zyz* (m. à m. le livre auguste), المصحف *él-mossahaf*, الكتاب *él-kitâb* (le livre par excellence).

— Un chapitre du Koran, سورة *sourat*, pl. سورات *sourât*).

— Un verset du Koran, ايه *âyéh*, *âyah*, pl. ايات *âyât*.

— Lecteur du Koran (*Voyez* LECTEUR).

KORARAH (*V.* GORARAH).

KOREYCHILET (tribu de Mahomet), بنى قريش *Beny-Qoreych*.

KOSROÈS (nom pr.), كسرى *Kesrä*.

KOSSÉYR (v. d'Egypte), قصير *Qosséyr*.

KOUFAH (ancienne ville de Mésopotamie), كوفه *Koufèh*, *Koufah*, الكوفه *él-Koufèh*, *él-Koufah*.

— Natif de Koufah, كوفى *koufy*, pl. كوفيين *koufyyn*.

KOUFFE, قفه *qouffah*, *qoufféh*, pl. قفّات *qouffât* (*Voyez* COUFFE, CORBEILLE, CABAS).

KOUFIQUE (*V.* Natif de Koufah).

— Ecriture Koufique, خطّ كوفى *khatt koufy*.

KOULOGLY (descendant des Turks à Alger), كولوغلى *kouloughly*.

KOURBAG (*Voyez* FOUET).

KOURDISTAN (prov. d'Asie), كردستان *Kourdistân*, بلد الاكراد *Beled él-Aqrâd*.

— Natif du Kourdistan (*Voyez* KURDE).

KOUS (ville d'Égypte), قوص *Qouss*, قوس *Qouss*.

KOUSKOUSSOU (sorte d'aliment), كسكسوا *kouskoussoû* (en berbere سكسو *souksou*, *suksou*).

KURDE (peuple d'Asie), كرد *Kerd*, *Kourd*, pl. الاكراد *él-Akârd*.

KURDISTAN (*Voyez* KOURDISTAN).

KURKUMA, كركم *kurkoum*.

KYSTE, كيس *kys*, كيسه *kysséh*.

L

L, cette consonne de l'alphabet français répond parfaitement au لام *lâm* (ل), douzième lettre de l'ancien alphabet arabe, vingt-troisième de l'alphabet moderne, et quinzième de l'alphabet moghrebin.

Lorsque cette lettre, faisant partie de l'article défini, se trouve placée devant une des treize lettres suivantes : ت T, ث TH, د D, ذ DZ, ر R, ز Z, س S, ش CH, ص SS, ض DD, ط TT, ظ ZZ, ن N, elle s'élide, ou plutôt change sa prononciation L en celle de la consonne dont elle est suivie, devenant ainsi T, D, R, Z, S, N, etc., suivant qu'elle est suivie par une de ces lettres qui se trouve alors doublée. C'est ainsi que les Latins ont fait *alligare*, de *ad* et de *ligare; attinere*, de *ad* et de *tenere; assumere*, de *ad* et de *sumere; applicare*, de *ad* et de *plicare; arripere*, de *ad* et de *rapere; accipere*, de *ad* et de *capere; attollere*, de *ad* et de *tollere; irrampere*, de *in* et de *rumpere; illabi*, de *in* et de *labi; offerre*, de *ob* et de *ferre; effundere*, de *ex* et *fundere*, etc.

La (art. fém.), ال *êl-, âl-,* (en berbere ت *t-, te-, ta-*).

— La ville, المدينه *êl-medynéh* (en berbere تمدينت *t-medynt, te-medynt*).

— (pr. fém. régime), ها *hâ*, اياها *êyâ-hâ*.

—Donne-La-moi! اعطيني اياها *â'tty-ny êyâ-hâ!*

— Je La prends pour moi, باخدها لنفسي *bâkhod-hâ li-nafs-y*.

— Amène-La ici! احضرها هنا *âhdder-hâ henê!*

Là (adv.), هناك *henâk*, *honâk!* غادي *ghâdy*, في هذا الموضع *fy hadâ êl-moudda'* (en berbere

دحيم *dihym*, دحم *dihim*).

— Est-ce Là tout ce que tu sais? حدّ علمك هذا *hadd i'lm-ak hadâ?*

— De Là, من هناك *minn henâk.*

— De Là est venu que, من هذا صاران *minn hadâ sâr ênn.*

— Là dessus, عند ذلك *a'nd zalek, a'nd delik.*

Labeur, كدّ *kedd*, شقا *chaqâ*, تعب *ta'ab*, حرص *hers* (*Voyez* Ouvrage, Travail).

Laborieusement, بالكدّ و شقا *bi-'l-kedd ou-chaqâ.*

Laborieux, مجتهد *medjtehed*, *megtehed*, فالح *fâlih*, شغيل *chaghyl.*

Labour, Labourage, حراثه *hirâthah*, *hirâthéh*, *hirâtséh*, فلاحه *fellâhah*, خدمه *khidméh* (en berbere تفلّحت *tefellaht*, *tafellahat*).

— Le temps du Labour, زمان الحراثه *zemân êl-hirâtsah*, زمان الفلاحه *zemân êl-fellâhah* (en berbere زمان تفلّحت *zemân tafellaht*).

Terre Labourable, تلّ *tell* (*V.* Terre Labourée).

Labouré, محرّث *moharreth*, *moharrets*, مخدّم *mokhaddem.*

— Terre Labourée, رض مفلوحه *rodd maflouah*, ارض محروثه *ârd mahrouthéh*, *ârd mahroutsah.*

Il a Labouré, حرث *harath*, *harats*, فشر *fachar*, فلح *falah*, خدم *khadam* (en berbere كرز *kerez*), (*Voyez* Il a Cultivé).

— Laboure! احرث *êhrets!* (en berbere اكريز *ékryz!*)

Laboureur, فلّاح *fellâh*, حارث *hâreth*, *hârets*, حرّاث *harrâth*, *harrâts* (*Voy.* Agriculteur).

Lac, بركه *berkéh*, *birkéh*, pl. برك *borak.*

— Grand Lac, بحره *bahirah*, بحيره *bahyrah*, *bahyréh*, *boheyrah* (d'où *albufera* et *albuera* en espagnol), plur. بحيرات *boheyrât.*

Lacéré, مخروق *makhrouq.*

Il a Lacéré, خرق *kharaq.*

Lacet, شريط *cherytt*, بند *bend*, pl. بنود *benoud*; شيرّ *cheyrr*, pl. شيور *chyour*; تشميره *techmyrah*, *techmyréh*, دكه *dekkéh*, pl. دكك *dokak.*

— Lacets (filet, piége), (*Voyez* ces mots).

Lache (non tendu), رخو *rekhou*, ليّن *leyyn*, مرخوّ *merkhouou*, مرخي *morakhhy* (en berbere

يسهال *yessehâl*, pl. سهلان *sohalân*).

— (poltron), كسيل *kassyl*, قليل الشجاعه *qalyl ês-chedjâ'ah*, خمول *khamoul*, كسلان *kaslân* (en berbere اری كثر وزّال *oury-katsara-ouezzál*).

Il a LACHÉ (laissé aller), (*Voy.* Il a ABANDONNÉ, Il a LAISSÉ).

— Il a Lâché prise, فلت *falatt*, سيّب *sayyab*, *sayyeb*.

— (détendu), ارخو *êrkhaoua*, *êrkhou*, ارخى *êrkhä*, *êrkhey*.

LACHETÉ, رخاوة *rikhâouah*, *rikhâouéh*, توانى *teouâney*, بلاده *belâdéh*, كسل *kesl*, قلّة الشجاعه *qillét ês-chedjâ'ah*.

LADRE, مقعطل *moqa'ttel*, pl. مقعطلين *moqa'ttelyn*; مجدّم *modjeddem*, مجردم *modjerdem* (*Voyez* LÉPREUX).

— (au figuré), (*Voyez* AVARE, CHICHE).

LADRERIE, قعطله *qa'ttelah*, *qa'tteléh* (*Voyez* LÈPRE).

— (au figuré), (*Voy.* AVARICE).

LAID, بشع *becha'*, pl. بشعين *becha'yn*; مشيخ *mechykh*, وحش *ouâhech*, شنيع *cheny'*, قبيح *qobbyh*, مكروه *mekrouh* (*Voyez* DIFFORME).

LAIDEUR, شنعه *chena'ah*, *cheni'ah*, شنيعه *cheny'ah*, شناعه *chenâ'ah*, وحشه *ouahechah*, *ouahechéh*, وحاشه *ouhâchah*, نجاسه *nedjâssah*, *negâsséh*.

LAINE, صوف *souf*, pl. اصواف *âssouâf* (en berbere تادوط *tadoutt*, تدوت *tadoutt*).

— Marchand de Laine, صوّاف *saouâf*, *seouâf*.

LAINEUX, صوفى *soufy*.

Il a LAISSÉ, خلا *khalâ*, خلى *khaley*, اخلى *ékhley* (*Voyez* Il a ABANDONNÉ).

—Nous les avons Laissés chez le juge, ابقيناهم عند القاضى *âbeqynâ-houm a'nd êl-qâddy*.

— Laisse-moi! شيل عنّى *chyl a'n-ny!* ارجع عنّى *êrdja' a'n-ny!* ارقع عنّى *êrga' a'n-ny!* اتركنى *êtrek-ny!* فضنى منّك *fodde-ny minn-ak!*

— Il a Laissé aller, اطلق *êtlaq*.

— On ne nous a rien Laissé, ما بقا شى لنا *mâ baqâ-chy le-nâ*.

— Tu ne m'as rien Laissé à faire, ما خلّيت شى ما عملتهُ *mâ khalléyt chy mâ a'melt--ho*.

— Il a Laissé des enfans, خلف اولاد *khalaf aoulad*.

— Il a Laissé une grande for-

tune après sa mort, خلف مال كثير بعد موته *khalaf mâl kethyr ba'd mout-ho.*

Lait, لبن *lebenn, labenn,* رطب *retteb* (en berbere ايفكى *áyfky, éyfky, áyefky*).

— fraîchement trait, حلب *haleb*, حليب *halyb*, مصل *mesl, messel, mossel.*

— aigre, لبن *lebenn, labenn,* قوق *qoumaq* (en berbere اغو *ághou,* اغى *ighy*).

— caillé, رايب *râyb*, لبن رايب *lebenn râyb*, جبنه *djebnah, guebnéh* (en berbere ايغى *áyghy*), (*Voyez* Fromage, Caillé).

— Petit Lait, لبا *lebâ*, لباه *lebâh*, محيض *mohydd*, قشطه *qichtah.*

Laitage, زفر *zefer*, زفوره *zefourah*, pl. زفورات *zefourât.*

Laiton, نحاس اصفر *nahâss ásfár* (en berbere تونڭولت اوراغ *toungoult-áourâgh*, تنڭوت وراغ *tongont-ourâgh*), (*V.* Cuivre jaune).

— Fil de Laiton, شريط نحاس *cherytt nahâss* (*Voyez* Fil).

Laitue, خسّ *khass*, *khess*, خص *khass*, خاس *khâss*, حصّبه *hassebah.*

— amère, خسّة مرّه *khassét morrah.*

Lam (lettre arabe), (*Voy.* L).

Lam-Élyf (لا ou لا), lettre double, ou plutôt ligature composée de la vingt-troisième lettre (ل), et de la première (ا) de l'alphabet arabe, et valant la; les Arabes cependant la placent parmi leurs lettres simples, et en ont fait la vingt-huitième lettre de leur alphabet moderne; لام اليف *lâm-élyf* (*Voyez* ci-dessus L et A).

Lambeau, قطعه *qetta'ah*, خرقه *khorqah*, pl. خرق *khoraq*, *khorouq* (*Voy.* Haillon, Morceau).

— Il a mis en Lambeaux, شرمط *charmatt*, خرّق *kharraq.*

— Habits en Lambeaux, ثواب مخرّق *thouáb mokharreq*, لبس ممزّع *loubs momazzè'.*

Lambris, سقف *saqf*, *seqaf*, سقف الجوانى *saqf él-djouány.*

Lambrissé, مسقوف *masqouf*, مضوى *moddaouy.*

Il a Lambrissé, سقف *saqaf*, ضوى *daouey.*

Lame, صفيحه *safyhah*, plur. صفايح *sefâyh.*

— de couteau, نصله *neslah.*

— d'une arme, حربه *harbéh.*

— d'or ou d'argent dans un tissu, ترصيع *tersyh*, قصاب *qassáb.*

LAMENTABLE, مبكّى *mobekky*, مبكى *mabky*.

LAMENTATION, بكا *bekâ*, نوح *nouh*, pl. انواح *ânouâh*.

Il s'est LAMENTÉ, بكا *bekâ*, تشكّى *techekkü*, دمدم *damdam*, ناح *nâh*.

— Il se Lamentera, يبكى *yebky*.

LAMPE, قنديل *qandyl*, plur. قناديل *qenâdyl*; مصبح *mosbah*, مصباح *masbâh*, *mosbâh*, pl. مصابح *messâbih*, *messâbèh*.

LAMPION (*Voy.* LAMPE).

LAMPROIE, اخطبوط *êkhteboutt*, مرينه *merynah*, موربنه *mourynah* (en italien *murena*).

LANCE, حربه *harbah*, *harbéh*, pl. حربات *harbât*; مزراق *mizrâq*, pl. مزاريق *mezâryq*; مزراڤ *mizrâg*, رمح *romh*, *romeuh*, pl. رماح *rémâh*, *rimâh*, ارماح *ârmâh*, *érmâh* (en berbere اخشوش *âkhetsouch*, pl. ايخشوشن *iykhtsouchenn*).

— Fer de Lance (*Voy.* LAME).

— Il a donné un coup de Lance, طعن بالرمح *ta'ann be-'r-romeah*.

Il a LANCÉ, القا *élqâ*, (*Voyez* Il a JETÉ).

— Il Lancera, يلقى *yelqy*.

LANCETTE, نشتان *nichtân*, ريشه *rycheh*, *richah*, pl. ريشات *rychât*, ريش *rych*.

LANCIER, خيّال *khayyâl*, رمّاح *rammâh*.

LANGAGE, حديث *hadyth*, *hadyts*, كلام *kelâm*, تكلم *tekelloum* (*Voyez* LANGUE, IDIOME, DISCOURS, PAROLE).

— Langage grammatical, لسان النحوى *lissân ên-nahouy*.

— vulgaire, لسان العامّ *lissân êl-a'âmm*, لسان العامّه *lissân êl-a'âmmah*.

LANGE, خرقه *kharqah*, pl. خرق *khoreq*; لفه *leffah*, *lefféh*, plur. لفايف *lefâyf*; قماط *qamatt*, pl. قماطات *qamâttât*.

LANGOUREUX (*Voyez* LANGUISSANT).

LANGUE, لسان *lissân*, *lessân*, pl. لسن *loussoun*, السن *êlsenn*, *élsoun* (en berbere اليس *âliss*, يليس *ylyss*, ايلس *îyless*, pl. السان *êlsân*, ايلساون *îylsâouenn*).

— (idiôme), لسان *lessân*, *lissân*, لغه *loghah*, لغة *loghat*, pl. لغات *loghât* (*Voy.* IDIÔME, LANGAGE).

— Comprends-tu la Langue

française? تتعرف اللسان الفرنساوى *teta'raf êl-lessân êl-fransâouy?*

— Je parle la Langue arabe, بتكلّم باللسان العربى *betkellem be-'l-lessân êl-a'raby.*

— La Langue arabe vulgaire, اللسان العمّى العروب *êl-ou'roub, êl-lessân êl-a'mmy.*

— Il parle toutes les Langues, يتكلّم بساير لالسن *yetkellem besâyr êl-êlsoun.*

— Ce mot était sur le bout de ma Langue, كانت هذ الكلمه على راس لسانى *kânet hadéh êl-kilméh a'lä râss lessân-y.*

— Ce sont de mauvaises Langues, هم دجاج ومنخارهم بولاد *houm dedjâdj ou-monkhâr-houm boulâd* (m. à m. ce sont des poules à bec d'acier).

— Il a la Langue longue, هو لتّاث *houe letlât* (*Voy.* BABILLARD).

— Qui sait garder sa Langue vit en paix, سلامة الانسان فى حفظ اللسان *selâmét êl-însân fy hifz êl-lessân.*

— Langue de bœuf (plante, buglosse), لسان الثور *lessân êl-thour,* لسان ذا الثور *lissân dê-'l-tsour.*

LANGUETTE de balance, قلب الميزان *qalb êl-myzân.*

— de fusil, دافش *dâfech.*

LANGUEUR, ذبل *debl, zebl,* علّه *o'lléh,* دبله *dobléh,* سقم *soqm.*

— Avec Langueur (*Voyez* LANGUISSAMMENT).

Il a LANGUI, ذبل *dabal, zabal,* تعلّل *ta'allal,* انذبل *éndabel.*

— Il Languit d'amour, يذبل من عشق *yedbol minn eu'chq.*

— Il a fait Languir, اسقم *ésqam,* صلب *saleb* (*Voyez* Il a rendu Languissant).

— Pourquoi m'as-tu tant fait Languir? ليش صلبتنى هذ الصلبه *leych salebte-ny hadéh ês-solbéh?* ليش قفّتنى هذ الوقفه *leych qaffétny hadéh êl-ouaqféh?*

LANGUISSAMMENT, متكاسلًا *motkâsselânn,* متغافلًا *motghafelânn.*

LANGUISSANT, ذابل *dâbel, zâbel,* معلول *ma'aloul,* ذبلان *dâbelân,* مسقوم *masqoum,* سقيم *seqym,* كسلان *kaslân* (*Voyez* FAIBLE).

— Il a rendu Languissant, علّل *a'llal,* ذبّل *dabbal.*

LANUGINEUX (*Voyez* LAINEUX).

LANTERNE, فانوس *fânouss*, pl. فوانيس *fouânyss*; فنار *fenâr, fanâr*, pl. فنايير *fanâyr* (*Voyez* LAMPE, FANAL, FLAMBEAU).

— Faiseur de Lanternes, فنيار *fanyâr*, سنكرى *senkery*, فنايرى *fanâyry*.

LAODICÉE (v. de Syrie), لادقيه *Lâdaqyéh*, لاطقيه *Lâttaqyéh*.

— Natif de Laodicée, لاطقى *lâttaqy*, لادقى *lâdeqy*.

LAPIDE, مرجوم *merdjoum*.

Il a LAPIDE, رجم *redjem*.

— Il Lapidera, يرجم *yerdjoum*.

LAPIN, ارنب *ârneb, êrneb*, pl. ارانب *ârâneb*; قلين *qoléyn*, كنين *guenyn*.

— Terrier de Lapin, وكر *oukkar*, pl. اوكار *âoukâr*.

LAPIS-LAZULI, لازورد *lâzouerd*, لازور *lâzouer* (d'où le fr. *azur*).

Il a LAPPÉ, لق *laqq*.

— Il Lappera, يلق *yloqq*.

LAQUELLE (pr. rel.), التى *âllaty, éllaty, éllety*, pl. الاتى *élláty*, الذين *éllezyn*, الذى *élledyn*, الذى *éllezy, élledy*, الى *élly*, لى *ly*.

— (interr.), من *menn?* ايّه *éyyéh?* انا *éná?* اينا *éyná?* اما *âmâ?* من هى *menn-hye?* انا هى *éná-hy?* اينا هى *éynâ-hy?* اماهى *âmâ-hy? émâ-hy?* (*Voyez* LEQUEL).

— Laquelle des deux portes? اينا البابين *éyná él-bâbéyn?*

LARACHE (port d'Afr.), العرايش *él-A'ráych*.

LARCIN, سرقه *sorqah, serqéh*, حرام *horâm* (*Voyez* VOL).

LARD, دهن الحلوف *dehenn dê-'l-hallouf*, شحمه *chahamah*, شحم الحلوف *chehem dê-'l-hallouf*, دهن الخنزير *dehenn él-khanzyr, dehenn él-khanzyr*, شحم الخنزير *chohm él-khanzyr*.

LARGE, عريض *a'rydd*, pl. عراض *eu'râdd*; عارض *a'áredd*, شرح *cherih*, فضى *faddy*, واسع *ouâssa', ouâssè', ouâssi'*, وسيع *ouassy'* (en berbere يوسع *youssa'*).

— Il a rendu Large, فضّا *faddâ* (*Voyez* Il a ELARGI).

LARGESSE, رزق *rezq, rizq* (*Voyez* DON, LIBERALITÉ).

LARGEUR, عرض *a'rd*, pl. عروض *ou'roud*; وسعه *ouassa'h, ouassi'* (en berbere تيوسعت *tyoussa't*).

— Quelle largeur a-t-il? ايش عرضهُ *éy-ch a'rdd-ho?*

LARME, دمعه *dema'ah*, pl. دموع *demou', damou'*; دمع *dama', dam'*, مدامع *medâmè'*, بكا *boká, bekâ, biká* (en berb. ايمطاون *ymettâouenn*).

— Il a versé des Larmes, دمع *dama'a*, دمّع *damma'a* (*Voyez* Il a Pleuré).

— Il a pleuré à chaudes Larmes, يبكى بدموع غزيرة *yebkey bedemou' ghazyréh*, يسكب دموع مثل السيل *yeskob damou' methl ês-syl.*

— Il a retenu ses Larmes, منع دموعهُ *mena'a demou'ho*, حبس دموعه *habess demou'-ho*, ضبط دموعه *dabett demou'-ho*, منع حالهُ عن البكا *mena' hâl-ho a'n êl-bekâ.*

—Pourquoi vos larmes coulent-elles sans cesse? لاى ما تزل تجرى مداموعكم *lêy mâ tezal tedjyry medâmè'-koum?*

Larmoyant, مدمّع *modammè'.*

Larron, سرّاق *sarrâq* (en berbere خاين *khâyn*, pl. خيّان *khouyânn*), (*V.* Voleur, Filou).

Larynx, جنجورة *djandjourah* (*Voyez* Gorge).

Las, تعب *ta'eb*, *ta'b*, مكسّر *mokasser* (*Voyez* Fatigué).

— Il a été Las (*Voyez* Il s'est Lassé).

—Je suis bien Las, انا تعبان كثير *ânâ ta'abân kethyr.*

Lascif, متفحّش *motfahhech*, فاجر *fâdjer*, *fâguir*, فاحش *fâhech* (*Voyez* Impudique).

Lassé, متعب *mota'eb*, *mota'ab* (*Voyez* Las).

Il a Lassé (*Voyez* Il a Fatigué).

— Il s'est Lassé, اعيّ *â'ayä*, عيى *a'yä*, دجر *dadjor*, ضجر *dadjor*, كدّ *qadd*, ملّ *mell*, زعل *za'al*, عجز *a'djaz* (*Voyez* Il s'est Fatigué).

— Il s'est Lassé de faire cela, عجز عن فعل ذلك *a'djaz a'n fa'l zelik.*

Lassitude, كدّ *kedd*, زعل *za'l*, *ze'l* (*Voyez* Fatigue).

Latin, لاطينى *lâttyny*, لاتينى *lâtyny.*

Latitude, عرض *a'rd.*

Latrines, بيت الما *béyt êl-mâ*, بيت الخلا *béyt êl-khelâ*, مستراح *masterâh*, *mesterâh*, مرتقف *morteqaf*, سنداس *soundâss*, *sendâss*, مطاهر *mottâher*, *mottâhar* (*Voyez* Commodités, Garde-Robe).

— Il est allé aux Latrines, تمشّى *temeschy.*

Latte, دقّة *deqqéh*, *deqqah.*

Laudanum, الدنا *él-denâ*, *él-danâ*, افيون *áfyoun* (*V.* Opium).

Laurier, آس *áss*, رند *rand*, *round*, غار *ghâr* (en berbere تسلنت *taslent*).

— Laurier-Rose, دفلى *deflä*, *defley*, *dafley*, *defly* (en grec δαφνη), (en berbere اليلى *alyly*).

Lavage, غسل *ghousl*, *ghesl*, تغسيل *teghsyl*, تصبين *tasbyn*, غسيل *ghassyl*.

Lavande, خزامه *khezâmah*, *khezâméh*, خزمه *khezmah*, *khezméh*, حراسما *herâsmâ*.

Lavé, مغسول *maghsoul*.

Il a Lavé, غسل *ghassal*, *ghessel*, غاسل *ghâssal*.

— Il Lavera, يغسل *yeghsel*, *yghsel*

— Lave! اغسل *éghsel* (en berbere سرد *sired*).

— Lave-le! شتفهُ *chataf-ho!* اغسلهُ *éghsel-ho!*

— Il a Lavé ses pieds, نطّل رجليهُ *nattal redjly-ho*.

Lavement, حقنه *hoqnah*, ترومبه *trombah* (*Voy.* Clystère).

Laveur, غسّال *ghassâl* (*Voyez* Blanchisseur).

— Laveuse, غسّاله *ghassâlah*, *ghassâléh*, *ghassâlah*.

— des corps morts, مغصله *moghasseléh*, *moghasselah*.

— de bains, بلانه *belâneh*.

Lavoir, مغتسل *maghtessil*, مغسل *maghsil*.

Lazare (n. pr.), عازر *A'âzar*, العزر *él-A'âzar*.

Lazaret, قرنتنا *qarintenâ*.

Le (art. masc.), الـ *él-*, *âl-*

— (pr. masc., régime), هُ *-ho*.

— Je Le tiens, مسكتهُ *messekt-ho*.

— Tue-Le! اقتلهُ *éqtel-ho!*

— Fais-Le boire! اسقيهُ *ésqy-ho!*

Léché, ملحوس *melhouss*.

Il a Léché, لحس *lahass*, *lehess*, لمح *lamah*, *lamèh*.

— Il Lèchera, يلحس *ylhess*.

Leçon, قرايه *qerâyéh*, plur. قرايات *qerâyât*; مثاله *methâléh*.

— Il a fait réciter une Leçon aux enfans, قرّا الاولاد *qarrâ él-âoulâd*.

Lecteur, قارى *qâry*.

— Lecteur du Koran, قارى القران *qâry 'l-Qorân*, قارى *qâry*, مقرى *moqry*.

Lecture, قرا *qarâ*, قراة *qorât*, قران *qorân*, قراه *qoráh*, قرايه *qerâyéh*, تلاوه *telâouéh*, *telâouah*.

— Soyez attentif à cette Lec-

ture, ردّوا بالكم لهذه القراة *reddoû bâl-koum li-hadéh él-qorât.*

Lefhat (n. d. l. dans l'Atlas), اللفحات *él-Lefhât.*

Légal, موافق للقانون *mouâfeq li-'l-qânoun*, مناسب الشرعه *monâsseb ês-chera'ah.*

Il a Légalisé, تحقّق *tehaqqaq* (*Voyez* Il a Affirmé).

Légat, مرسل *morsel*, pl. مرسلين *morselyn*; قاصد *qâsed*, pl. قصاد *qoussad* (*Voyez* Ambassadeur).

Légation, رساله *ressâléh* (*Voy.* Ambassade).

Légataire (*Voyez* Héritier).

Leger, خفيف *khafyf*, *khefyf*, pl. خفاف *khoufâf.*

— (au figuré), يسير *yessyr.*

— d'esprit, مقرتع *moqerta'*, طفّاش *taffâch* (*Voy.* Imprudent).

— Affaire Légère, امر يسير *âmr yessyr*, امر خفيف *âmr khafyf*, مصلحه خفيفه *meslahah khafyféh.*

— Faute Légère, ذنب يسير *denb yessyr.*

— Ne sois pas Léger dans tes paroles, ما تكون طفّاش فى كلامك *mâ tekoun taffâch fy kelâm-ak.*

Légèrement, غير ثقيله *ghayr theqyléh*. سرعاً *sera'ânn.*

— (au figuré), غير مهمّة *ghayr mehemméh*, *ghayr-mehemmah.*

Légèreté, خفه *khefféh*, *khiffeh*, *khiffah*, *khoffeh*, تخفيف *tekhfyf*, سرعه *sera'ah*, عجله *a'djeléh* (*Voyez* Agilité).

— d'esprit, خفّة العقل *khouffet él-a'ql*, طفش *tofch.*

Légion, كومه *kouméh*, جماعه *djema'ah*, لجيون *ledjyoun* (*Voyez* Bataillon, Régiment).

Législateur, واضع الناموس *ouâddi' én-nâmouss.*

Légitime, حلال *helâl*, حلالى *helâly* (en berbere احلال *áhlât*).

— Enfant Légitime, ولد حلال *oueled helâl.*

— Meurtre Légitime, قتل حلالى *qâtl helâly.*

Il a Légitimé, حلّل *hallal*, حرّر *harrar.*

Légitimement, بالحلال *bi-'l-helâl*, حلالًا *helâlânn.*

Legs, توضيه *toueddyéh*, plur. توضيات *toueddyât*; توصيه *touessyéh*, pl. توصيات *touessyât*; تركه *terkah*, *torkah*, *terkéh*, وضايه *ouddâyah*, *ouddâyéh*, وصايه *oussâyéh*, *oussâyah* (*Voyez* Héritage).

— pieux, واقف *ouâqf*, plur. اوقاف *âouqâf.*

Il a Légué, وصّى *ouassä*,

ouassey, oussä (*V.* Il a fait Hériter).

— à une mosquée, اوقف *âouqaf.*

— Il Léguera, يوصي *youssy.*

— Il lui a Légué cent piastres dans son testament, وصّى لهُ عند المنازعه بمايـــة قـــرش *oueddä le-ho a'nd êl-menâzah be-mâyét qourouch.*

Légume, بقل *baql*, pl. بقول *bouqoul*; قطاني *qattâny*, مونه *mounah*, نبات *nebât*, pl. نباتات *nebâtât.*

— Légumes secs, خشاخش *khechâkhch.*

— Marchand de Légumes (*Voy.* Herbager, Fruitier).

Le Lendemain, يوم الاخر *youm êl-âkher*, بكرا *bokrâ* (en berbere ازكا *âzekkâ*), (*Voyez* Demain).

— Qui doit voyager le Lendemain se lève avant le soleil, الّى بيات على سفر يقوم قبل الشمس *âlly ybât a'lä sefr yqoum qabl êschems.*

Lénitif, ليّن *leyyin*, مليّن *moleyyin.*

Lent, بليد *belyd*, كسلان *kaslân*, بطي *batty*, متعوق *mote'aoueq.*

— Fièvre Lente, مكلفه *moukelfah, moukelféh.*

— Il a été Lent, تسلّل *tessellal*, توانى *teouânä, teouâney.*

Lent (n. d'une tribu d'Afrique), بنى لنت *Beny-Lent.*

Lente (vermine), صيبانه *saybâneh*, pl. صيبان *saybân*; نمنوم *nemnonn*, فقس *foqs.*

Lentement, على مهل *a'lä mehel*, بالعقل *bi-'l-a'qel*, بالبطا *bi-'l-battâ*, بشويّر *be-chouyyéh*, دقه دقه *chouyéh-chouyéh*, شويّه شويّه *doqqéh-doqqéh*, واحده واحده *ouâhidéh-ouâhidéh*, بلا عجلر *belâ-a'djeléh.*

— Il marche Lentement, يمشـــي سلّ *yemchy sell*, يتسلّل فى المشى *yetsellel fy-'l-machy.*

— Marchez Lentement! امشوا واحـــــده واحـــــده *êmchoû ouâhidéh -ouâhidéh!* لا تستعجلوا *lâ testa'adjeloû!*

— Parle-moi Lentement, pour que je puisse te comprendre, كلّمنى بشويه باش نفهمك *kellemny be-chouyéh, bêch nefehem-ak.*

Lenteur, بطا *battâ.*

Lentille, عدس *a'dess*, *a'adess*, pl. عدس *a'ds*; عدسه *a'dséh*, pl. عدس *o'ds* (en berbere تلنتيت *telentytt*).

Léon (v. d'Esp.), ليون *Leyoun.*

Léopard, نمر *nemr, nemer,*

nimr, plur. نمور *noumour*; غيلس *ghayless*, *ghayliss*, تلثى *toultsy*.

Lèpre, برص *barass*, *bars*, *bours* (*Voyez* Éléphantiasis).

Lépreux, ابرص *âbrass*.

Lequel (pr. rel.), الذى *âllady*, *âllazy*, *êllazy*, *êllezy*, *êllady*, *êlledy*, الّى *êlly*, *âlly*, لى *ly*, pl. الّذين *âlladyn*, *âllazyn*, *êlladyn*, *êllazyn*, الّى *êlly*, *âlly*, لى *ly*; من *menn*.

— (pr. interr.), من *menn?* مين *myn?* من هو *men-hou?* منو *menou?* ايّ *êyy?* ايش *ey-ch?* انا هو *ênâ hou?* اينا هو *êynâ-hou?* اما هو *âmâ-hou?* *êmâ-hou?* اى شى *êy-chy?*

— Lequel des deux? من الاثنين *menn êl-êthnéyn?*

Lérida (v. d'Esp.), لارده *Lâridah*.

Les (art. pl.), الـ *êl-*, *âl-*.

— Tous Les pays, كلّ البلاد *koll êl-belâd*, البلاد كلّها *êl-belâd kolle-hâ*.

Lésé, مخسّر *mokhasser*.

Il a Lésé, خسّر *khassar*, اذا *âdâ*, ضرّ *darr*, اسا الى *âssâ îlä*.

— Il a été Lésé, تاسّا *tâssâ*, تادّى *tâddä*, انضرّ *êndârr*, نكد *neked*.

Lésion, خشاره *khichârah*, *khichâréh*, ضرر *derar*, ضروره *derouréh*, *derourah* (*Voyez* Tort, Injure, Blessure).

Il a mené un chien en Lesse, قاد الكلب *qâd êl-kelb*.

Lessive (*Voyez* Lavage),

Lessivé (*Voyez* Lavé, Nettoyé).

Il a Lessivé (*Voy.* Il a Lavé, Il a Nettoyé).

Lest (t. de marine), صابوره *sâbourâh*, *sâbouréh*, سقاله *seqâlah*, *seqaléh*, ثقاله *tseqâlah*, *theqâléh*.

Leste, عجيل *a'djyl*, *a'guyl*, (*Voyez* Agile, Prompt).

Il a Lesté (t. de marine), (*V.* Il a Chargé).

Léthargie, نعس *na'ss*, هجم النوم *hedjem ên-noum*, سبات *sebât*, نوم ثقيل *noum theqyl*.

Léthargique, نعسان *na'assân*, نوّام *naououam*.

Lettre de l'alphabet, حرف *harf*, pl. حروف *hourouf*, حرف *horf*.

— marquée d'un fathah (*Voyez* Fathah).

— d'un kesrah (*Voy.* Kesrah).

— d'un dammah, مضمومه *mad-*

moumah, *madmouméh*, مرفوع *merfou'*, *marfou'*.

— (missive), مكتوب *maktoub*, *mektoub*, pl. مكاتيب *mekâtyb*, *makâtyb*; كتاب *kitab*, براه *barâah*, *baráh*, *beráh*, pl. براوات *barâouât*, *berâouêt*; بطاقه *bettâqah*, pl. بطاقات *bettâqât*; رساله *ressâlah*, *ressâléh*, *rissâléh*, pl. رسالات *ressâlât*, *rissâlât* (en berbere تبرات *tabrât*, pl. تبراتين *tebrâtyn*), (*Voy.* BILLET).

— Une Lettre m'est arrivée, وصلنى مكتوب *ouessel-ny maktoub*.

— Nous avons eu l'honneur de recevoir votre Lettre, وصلت مشرفتكم الينا *ou esselét macherefét-koum élay-ná*.

— Lettre de change, بوليصه *boulyssah*, بوليصا *boulyssá*.

— Lettre de recommandation, مكتوب توصيه *maktoub toussyéh*.

— Lettre-patente, منشور *menchour*, بيورلدى *byouroldy*.

— Il prend les paroles au pied de la Lettre, ياخذ الكلام على الحرف مثل ما هو *yâkhod él-kelâm a'lä él-harf methel-má houe*.

LEUR, LEURS, هم *-houm*.

— J'ai vu Leur maison, انا شفت دارهم *éná chouft dârhoum*.

— J'ai entendu Leurs paroles, سمعت كلامهم *sema'at kelâmhoum*.

LEVAIN, خميره *khamyrah*, *khamyréh*, *khemyrah*.

— Pain sans Levain, فطير *fouttyr*.

Le LEVANT, شرق *cherq*, شرقى *cherqy*, بلاد الشرق *belâd ês-cherq* (*Voyez* ORIENT).

LEVANTIN, شرقىّ *cherqyy*, pl. شرقيين *eherqyyn* (*Voyez* ORIENTAL).

Il a LEVÉ, رفع *rafa'a*, رفد *refed* (*Voyez* Il a ELEVÉ, Il a HAUSSÉ).

— de terre, شال *châl*, حوّش *haouach*, لمّ *lamm*.

— Il s'est Levé, قام *qâm*, فاق *fáq*, وقف *ouaqaf*, ناض *nádd*.

— (en parlant d'un astre), طلع

— (du soleil), (*Voy.* SOLEIL).

— Levez-vous! قوموا *qoumoú!*

— La Lune est Levée (*Voyez* LUNE).

— La pâte est Levée, اختمر العجين *ékhtemer él-a'djyn*.

— Le malade est Levé, المريض متنشط *él-merydd motanchett*.

— Il a Levé des troupes, اقام عسكر *âqâm a'sker.*

— Il a Levé le siége, رفع الحصار *refa'a êl-hissâr.*

Levée (digue), (*Voyez* ce mot).

— d'impôts, لمّة *lemmêh, lemmah*, جبايه *djebâyêh* (*V.* Impôt).

Le Lever, قيام *qyâm*, استقام *îstiqâm.*

— du soleil, شروق *cherouq*, مشرق *mechereq*, شرقة الشمس *cherqét ês-chems*, طلعة الشمس *tala'at ês-chems*, طلوع الشمس *toulou' ês-chems*, طلعه ذا الشمس *tala'ah dê-'s-chems*, طلوع ذا الشمس *toulou' dê-'s-chems*, زروق الشمس *zerouq ês-chems* (en b. تولید ثفوکت *toulyd tsafoukt*, تولید ثافوکت *toulyd tsâfoukht*).

— Viens chez moi au Lever du soleil, عند شرقة الشمس تعال لعندى *a'nd cherqét ês-chems ta'âl li-a'nd-y.*

— Depuis le Lever du soleil, jusqu'à son coucher, من ـــــــ شروق الشمس الى غايبتها *minn cherouq ês-chems, îlâ ghâybêt-hâ*, من طلوع الشمس الى غيابها *minn toulou' ês-chems, îlâ ghayâb-hâ.*

Lévi (n. pr.), لاوى *Lâouy.*

Levier, ملّاوينه *mellâouynah*, *mellâouynéh.*

— en fer, اصبع حديد *ôsba' ha-dyd* (m. à m. doigt de fer), مخل *mokhl.*

— courbe, ماطنه *mâttenah*, *mâtteneh.*

— (vulgairement pied de chèvre), رجل ذا الحلوف *ridj dê-'l-hallouf* (m. à m. pied de cochon).

Lévite, لاوى *lâouyy.*

Lèvre, شفه *cheffah, chefféh*, pl. شفاه *chefâh*, شفاف *chefâf*; شفته *cheftah.*

— inférieure, شفّه التحتانيه *chefféh êt-tahatânyéh* (en berbere ثيمرة *tsymrah*).

— supérieure, شارب *châreb*, *châreb*, شعه الفوقانيه *chefféh êl-fouqânyéh* (en berbere شلاغم *chelâghem.*

— Les deux Lèvres, شفتين *cheftéyn, cheffetyn*, شوارب *chaouârib*, شواريب *chaouâryb, cheouâryb*, شفايف *chefâyf*, *chafâyf* (en berbere شوارب *chouâreb*).

— Lèvre fendue, اشرم *échrem*, pl. شرم *chourm.*

— Qui a la Lèvre fendue, مشروم *macheroum.*

Lévrier (*V.* Chien de chasse)

LEVURE (*Voyez* LEVAIN).

LEZ d'étoffe, فلقه *felqah.*

LÉZARD, حردون *herdoun, hardoun,* pl. حرادين *herâdyn, harêdyn;* خطّايب الصلاة *khattâyb ês-salâh,* حكّاية الصلاة *hikkâyét ês-salâh,* مولاب *moulâb.*

— venimeux, برصه *boursah, borsah,* pl. برص *bors, bours.*

LÉZBÉH (pl. d'Egypte), العزبه *él-E'zbéh,* عزبة البرج *E'zbét él-borg.*

LÉZYÉH (bourg de la Haute-Égypte), اللزيه *él-Lézyéh.*

LIAISON, ربط *rabt,* ترتيب *tertyb* (*Voy.* JONCTION, LIGATURE).

— d'amitié, عشره *a'chereh.*

LIARD, فلس *fels,* pl. فلوس *foulouss, felouss.*

LIASSE de papiers, مخالف *mokhâlef.*

LIBAN (mont. de Syrie), لبنان *Lebnân,* جبل لبنان *djebel Lebnân, guebel Lebnân.*

— Habitant du Liban, لبنانى *lebnâny.*

LIBÉRAL, رزّاق *rizzaq,* وهّاب *ouahhâb,* منّان *mennân,* سخى *sakhy,* pl. سخيين *sakhyyn;* كريم *kerym,* برمكى *barmeky,* صاحب الحسنه *sâheb él-hosnéh* (*V.* GÉNÉREUX, BIENFAISANT).

— Il a été Libéral, تبرمك *tebarmak,* سخى *sakhä, sakhey.*

— Il n'est pas Libéral, يدهُ ماسكه *yd-ho mâssekéh* (m. à m. sa main retient).

LIBÉRALITÉ, كرامه *kerâméh,* pl. كرامات *kerâmât* (*V.* GÉNÉROSITÉ, LARGESSE, BIENFAISANCE).

LIBÉRATEUR, خلّاص *khallâss* (*Voyez* SAUVEUR).

LIBÉRATION, خلاص *khalâss, khelâss,* تخليص *takhlyss, tekhlyss* (*Voyez* DÉLIVRANCE).

LIBÉRÉ, مخلّص *mokhalless,* معتوق *ma'touq.*

Il a LIBÉRÉ, خلّص *khallass,* حرّر *harrar* (*Voyez* Il a DÉLIVRÉ).

LIBERTÉ, حرّيه *harryéh, harryah, horryéh, horryah.*

— d'action, سراح *serâh.*

— de penser, عتق النفس *o'tq én-nefs.*

— de parler, اطلاق اللسان *ítlâq él-lessân.*

— Il parle avec Liberté, يطلق فى القول *yetlaq fy-'l-qoul,* يحكى على الاطلاق *yahky a'lä él-ítlâq.*

— L'an deux de la Liberté, العام الثانى من اقامة الحرّيه

él-a'âm ét-tsâny minn íqâmét él-harryah.

— Il a mis en Liberté, فكّ *fakk*, اطلق *étlaq*, دشّر *daschar*, سيّب *sayyeb* (*Voy.* Il a Délivré, Il a Libéré).

Libertin, زانى *zâny*, fém. زانيه *zânyah*, معكوس *zânyéh*; *ma'akouss*, ضايع *dây'*, طليق *talyq*, جاهل *djâhel* (*Voyez* Débauché, Lascif, Impudique).

Libertinage, فساده *fessâdéh*, *fessâdah* (*Voy.* Débauche, Impudicité).

Libraire, كتّاب *kottâb*, كتبه *kotbah*, بياع الكتب *biyâ' él-kotoub* (en berbere ايزنوز الكتوب *îyznouz él-ketoub*).

Librairie, كتوبيه *koutoubyéh*, *koutoubyah* (*Voy.* Bibliothèque).

Libre, حرّ *harr*, *horr*, مسرّح *messerrah*, *mosserrih* (en berbere امازيغ *émâzygh*, امازرغ *îmâzirgh*).

— (en parlant de discours), (*Voyez* Indécent, Inconvenant, Lascif, Libertin).

— Tu es trop Libre dans tes paroles, انت طليق بزياده فى كلامك *ênt talyq be-zyâdéh fy kelâm-ak.*

Librement, بسراح *be-serâh.*

— J'ai fait cela Librement, عملت ده من ذات خاطرى *a'melt déh minn zât khâttr-y.*

Libye (prov. d'Afr.), لوبه *Loubah*, *Loubéh*, ارض اللوب *ârd él-Loub.*

Libyen, لوبى *louby.*

Lice, حلقه *halqah*, ميدان *meydân*, pl. ميادن *myâdenn.*

Licence (permission), اجازه *édjâzéh*, *édjâzah*, *îdjâzah*, *égâzéh*, اجاز *édjâz*, *îdjâz*, *égâz*, سراح *serâh*, دستور *destour*, انصراف *înserâf.*

Il a Licencié, سرّح *serrah*, *sarrah*, حلّل *hallal*, فدّ *fedd.*

Licht (bourg d'Eg.), كفرلشت *kafr-Licht.*

Licite, جايز *djâyz*, *gâyz* (*Voy.* Légal, Légitime).

Licol, Licou, حبله *hablah* *hablèh*, طرفه *tarfah*, *tarfèh*, سربمه *serymah*, *seryméh*, رسن *ressenn*, pl. ارسان *érsân* (en berbere الگام *élgâm*, pl. الگامن *élgâmenn* (*V.* Bride).

Licorne, واحد القرن *ouâhid él-qourn*, كركند *kerkend*, plur. كراكند *kerâkend*; كركدان *kerkedân.*

Lie de vin, طين *tyn*, ثفل *tefl*, دوردى *dourdy*, عكر *a'ker*, سفل *sefl.*

— du peuple, طرف الناس *terf ên-nâss*, اوطا الناس *âoutâ ên-nâss*, نفاوة الناس *nefâouét ên-nâss*.

Lié, مربوط *marboutt* (*Voy.* Attaché).

— d'amitié, محبوب *mahboub* شريك المحبّة *cheryk êl-mohabbah*.

— Tu les amèneras pieds et mains Liés, تجيبهم رجليهم مقيدين وايديهم مكتفين *tedjyb-houm redjly-houm moqydynn ou-âydy-houm mokattefynn*.

Il a Lié, ربط *rabatt, rebott*, شدّ *chedd*, اوثق *âouataq*, عقد *a'qad* (*Voyez* Il a Attaché).

— les mains, كتّف *kattaf*.

— les pieds, قيد *qayad, qeyed*.

— Il s'est Lié d'amitié, خالط *khâlatt*.

— Il Liera, يربط *yerbott*.

— Ne te Lie pas avec eux, ما تخالطهم شي *mâ tekhâlett-houm chy*.

Liège, خفّانه *khaffâneh*, شوافه *chouâfeh*, قشره *qâcherah, qecherah, qechereh*, فرشيه *ferchyah, ferchyeh*, حطب البحر *hattab êl-bahar*.

Lien, رباط *rabâtt*, pl. ربط *robott*, رباطات *rabattât*; لزقه *lezqah*, عقلة *o'qdeh*, pl. عقد *ou'qoud*; اوتاق *âoutâq*, pl. اوتاقات *âoutâqât*; حزم *hizm*, pl. حزام *hizâm*.

Lierre, عشق *a'cheq*, عنقود عشق *a'nqoud a'cheq*.

Lieu, مطرح *mattrah*, موضعه *moudda'ah*, موضع *moudda'*, plur. مواضع *mouâddè'*; مكان *makân*, ماكان *mâkân*, pl. امكنه *êmkenah*, اماكن *âmâkenn*; مقام *maqâm*, محل *mehall*.

— Ce Lieu est sans ombre, هدا المطرح ما فيه شي مظلل *hadâ êl-mattrah mâ fy-hi chy moddlel*.

— En tout Lieu, فى كلّ مطرح *fy koll-matrah*.

— Qui tient Lieu, عوض *a'oudd, a'ouadd*.

— Il me tient Lieu de père, هو عوض ابوى *houe a'oud âbou-y*.

— Au Lieu de, عوض عن *a'oudd a'nn*.

— de moi, عوض عنّى *a'oudd a'nn-y*.

— de toi, عوض عنّك *a'oudd a'nn-ak*.

— de lui, عوض عنّه *a'oudd a'nn-ho*.

— Lieux d'aisance (*Voyez* Latrines).

Lieue, فرسخ *farsakh*, فرسخه *farsakhah*, pl. فراسخ *ferâssekh*; ملقه *malaqah*, pl. ملقات *malaqât*; درب ساعه *darb sâ'ah*, ساعه *sa'ah*, pl. سويع *souya'*.

Lieutenant, قايم مقام *qâym maqâm*, كيحيا *kyhayâ*, نايب *náyb*, pl. نوّاب *naouâb*; متسلّم *motsellem*, خليفه *khalyfah*.

Lièvre, ارنب *árneb*, *érneb*, pl. ارانب *árâneb*, ارنبات *érnibât*; ارنب وحش *árneb-ouehech* (en berbere اوتول *áoutoul*, pl. ايوتال *îyoutâl*.

Ligament, Ligature, ربط *rabt*, بند *bend* (*Voyez* Liaison, Lien).

Ligne (trait), خطّ *khatt*, *khitt*, *khett*, pl. خطوط *khettoutt*.

— (rangée), صفّ *saff*, plur. صفوف *soufouf*.

— d'écriture, سطر *sattr*, *sattar*, pl. سطور *souttour*.

— de bataille (*V.* Ligne, rangée).

— de parenté, عرق *i'rq*, plur. عروق *i'rouq*; حقب *hiqb*, plur. حقوب *houqoub*, احقاب *êhqâb*.

— La Ligne équinoxiale, خطّ الاستوا الاعتدال *khatt êl-ésteouâ êl-i'tidâl*.

— Il a tiré une Ligne, خطّ *khatt*.

— sur un mur, علم الحيط *a'lam êl-haytt*.

— Il a rangé l'armée en Ligne de bataille, صفّ عسكر الصفوف *saff a'sker ês-soufouf*.

Lignée, ولد *ouled*, دريه *dourryéh*, pl. درارى *derâry*; نسل *nesl*, نسبه *nousbéh*, pl. نساب *nessâb* (*Voyez* Ligne de parenté).

Ligneux, خشبى *khachaby*.

Ligue, ربطه *rabtah*, *rabtéh*, احتصاب *i'tissâb*, معمله *ma'amelèh*, مواصره *mouâsserah* (*Voyez* Conspiration, Complot).

Ligué, مواصر *mouâsser*, متعامل *mota'âmel*.

Il s'est Ligué, ترابط *terâbett* (*Voyez* Il a Conspiré, Il a Comploté).

Lilas, ليلاك *lylâk* (d'où vient le nom français).

Limace, Limaçon, بوق *bouq*, pl. ابواق *âbouâq*; صدفه *sadafah*, *sadaféh*, اغلال *âghlâl*, *êghlâl*, اغلل *êghlel*, *âghlel*, بـبّوش *bebbouch*, بزقه *bazaqah*, حلزون *helzoun*, بزّاق *bezzaq* (en berb. اعروس *â'èrouss*, pl. اعوراس *i'ourâss*).

LIMAILLE, برّادة *borrâdah*, برادة *borâdah*, *borâdéh*, حفافه *hifâféh*.

— d'or ou d'argent, سحاله *sohhâlah*, سحاله *sohâlah*, *sohâléh*.

LIME, مبرد *mebred*, *mabred*, pl. مبراد *mibrâd*; شكرفينه *chekerfynah*.

LIMÉ, مبرود *mabroud*, *mobroud*.

Il a LIMÉ, برد *barad*, *bered*.

— Il Limera, يبرد *ybrod*, *ybred*.

LIMIER (*V.* Chien de chasse).

LIMITE, تخوم *tekhoum*, plur. تخم *tokhm*; حدّ *hadd*, pl. حدود *hadoud* (*V.* BORNE, FRONTIÈRE).

LIMITÉ (*Voyez* BORNÉ).

Il a LIMITÉ (*Voy.* Il a BORNÉ).

LIMITROPHE, مستطرف *mostattref*, طرفانى *terfâny* (*Voyez* VOISIN, FRONTIÈRE).

— Les villes Limitrophes, المدن الطرفانيه *él-modonn ét-terfânyéh*.

LIMON (bourbe), وحل *ouhel*, *ouhl*, غيس *gheyss*, تاطه *tâttah*, pl. تاطات *tâttât* (en berbere آلوط *âllouṭ*), (*Voyez* BOUE).

— (fruit), ليمون *lymoun*, *leymoun*, *laymoun*, ليمون حلو *lymoun-halou*, ليمون مالى *lymoun-mâly*, ليمونه *lymouneh* (*V.* CITRON).

LIMONEUX, عكر *a'ker* (*Voyez* BOUEUX, FANGEUX).

— Eau Limoneuse, ميه معكّره *moyéh mo'akkerah*.

LIMONIER (arbre), شجرة الليمون *chadjerét él-lymoun*, *chaguerét él-lymoun*, سجره ذا الليمون *sadjerah dê-'l-lymoun* (*V.* CITRONIER).

LIMPIDE, صافى *sâfy*.

LIMPIDITÉ, صفوه *safaouéh*, *safaouah*, *sefaouah*.

LIN, كتّان *kettân*, *kittân*.

— filé, كتان غزل *kittân ghazl*.

— Graine de Lin, زرعة الكتان *zer'at él-kittân*, *zere'at él-kettân*.

— Huile de Lin (*Voy.* HUILE).

— Moulin à huile de Lin, معصره *ma'ssarah*.

— Toile de Lin, قماش كتان *qoumâch kittân*, *goumâch kittân*.

LINCEUIL, كفن *kefen*, *kofen*, ملاحفه *melahfah*, pl. ملاحف *melâhef*; لفافه *lefâfah*, pl. لفايف *lefâyf*; شرشف *cherchef*, plur. شراشف *cherâchif* (*V.* DRAP).

LINÉAMENT, هيه *heyéh* (*Voyez* LIGNE).

LINGE, قماش *qomâch*, *goumâch*, كتّان *kittân*, *kettân*.

— fin, حرّيشه *horreychah*.

LINGÈRE, خيّاطه *khayyâttéh*, *khyyâttah*, pl. خيّاطات *khayyâttât*.

LINGOT, سبيكه *sebykah*, *sebykéh*, صفيحه *sobeykah*, *safyhah*, pl. صفايح *sefâyh*; سبكه *sebekéh*, pl. سبكات *sebekât*.

— Il a fondu en Lingots, سبك *sabak*, *sebek*.

LION, اسد *âssad*, *êssed*, *âssed*, pl. اسود *âoussoud*; سبع *seba'a*, *saba'a*, pl. سباع *soubâ'*, سبوع *sebou'a*; سيتسل *seytsel* (en berb. ايزام *îyzâm*, ايزم *îyzym*, pl. ايزماون *îyzmâouenn*.

— Le Lion (signe du zodiaque), برج الاسد *bourdj êl-âssad*, *bourg êl-âssad*, *bordj êl-êssed*.

— La tanière du Lion, اسوديه *âssoudyéh*.

LIONCEAU, شبل *choubl*, *chebl*, pl. اشبال *échbâl*.

LIONNE, لبوة *lebouéh*, *lebouah*, pl. لبوات *lebouât*; لبيه *lebyéh*, *lebyah* (en berbere تيزمت *tyzemt*, pl. تيزماون *tyzmâouenn*).

Il a LIQUÉFIÉ, ذوّب *daouab*, سيّل *sayyal* (*Voyez* Il a FONDU).

LIQUEUR, ما *mâ*, ميه *moyéh*. موبه *mouyéh*.

LIQUIDE (adj.), جارى *djâry*, *gâry*, ذايب *dâyb*, مريق *meryq*, سايل *sâyl* (*Voyez* FLUIDE).

— (subst), (*Voyez* LIQUEUR).

— Il a été Liquide, سال *sâl*.

Il a LIQUIDÉ sa dépense, حسب الكلف *hessab êl-kelf*, ضبط الخرج *dabett êl-kharadj*.

— un compte, صحّ الحساب *sahh êl-hissâb*.

LIQUIDITÉ, ذوب *doub*.

LIRIA (v. d'Esp.), لريه *Leryah*.

LIS (fleur), (*Voyez* LYS).

LISBONNE (ville de Portugal), اشبونه *Échbounah*, *Achbounah*, *Ichbounah*, لشبونه *Lichbounah*.

— Natif de Lisbonne, اشبونى *échbouny*.

LISIBLE, ساهل للقراه *sâhel li-'l-qorâh*, منقرى *monqary*.

LISIÈRE de drap, حاشيه *hâchyéh*, pl. حواشى *haouâchy* (*Voy.* BORD).

LISSÉ, LISSÉ, مدلوك *medlouk*, *madlouk*.

— Papier Lisse, كاغيط مدلوك *kâghytt medlouk* (*Voyez* PAPIER).

Il a LISSÉ, دلك *dalak*, دلس *dalass*, *deless*, صقل *saqal*, نظّف *naddaf*.

LISSOIR, مصقله *masqaléh*, pl. مصقلات *masqalât*.

LISTE, قايمه *qâymeh*, *qâymah*, pl. قوايم *qouâym*; دفتر *deftar*, pl.

دفاتر *defâter*, تحرير *tahryr* (*V.* CATALOGUE, TABLE).

LIT, فرش *farch*, *ferach*, pl. فروش *fourouch*, فرشات *ferachât*; زربية *zerbyéh*, قرشه *farchah*, pl. فراش *ferâch*, *firâch*; مضجع *moddadja'*, pl. مضاجع *moddádjè'* (en berbere تيسى *tyssy*, تكنه *tekennah*).

— de rivière, ارضية النهر *ârdyét ên-nahar*.

— de justice, ديوان *dyouân*.

— Bois de Lit, سرير *seryr*, pl. سرايير *serâyr*; تخت *takht*, plur. تخوت *tekhout* (*Voyez* BOIS).

— Drap de Lit, ازار *izâr*, pl. ازور *izour* (*Voyez* DRAP).

— Sac dans lequel on renferme le Lit, مفراش *mefrâch*.

— Il a fait le Lit, فرش *farach*, فرّش *farrach*.

— Fais mon Lit! افرش فرشى *âfrouch farch-y!*

LITANIES, طلبات *talebât*.

LITERIE, مفراش *mefrâch*, *mifrâch*.

LITHARGE, مردسنك *mordesenk*, مرسنك *morsenk*, رغوة *raghaouéh*, *raghaouah*.

— d'argent, رغوة الفضه *raghaouét êl-faddah*.

— d'or, مرسنك دهبى *morsenk dahaby*.

LITIÈRE (voiture), محفّه *mohaffah*, *maheffah*, *mohafféh*, تختروان *takhterouân*, دربوكه *derbougah*, محاره *mahâréh*, plur. محارات *mahârât*; محمل *mahmel*, pl. محامل *mehâmil*.

— de bestiaux, تبن *tebn*, *tibn* (en berbere اليم *álym*), (*Voyez* PAILLE).

LITTORAL, شالى *châly*, شالى *tchâly*, چالى *tchâly*.

LIVIDE (*Voy.* PALE).

LIVOURNE (ville d'Italie), لغورنه *Lighournah*, لگورنو *Ligournou*.

LIVRE (masc.), كتاب *kitâb*, *ketéb*, pl. كتب *koutoub*, *kotob* (en berb. نسخه *neskhah*, pl. نسخات *neskhât*; كتاب *ketâb*, pl. كتب *ketoub*).

— journal (registre), روز نامه *rouz-nâméh* (*Voyez* REGISTRE).

— (fém.), رطل *rottl*, *rottal*, pl. ارطال *ârtâl* (en portugais *arratel*).

— Deux Livres, رطلين *rottléyn*, *rottaléyn*, *rotlyn*.

— Demi-Livre, نصف الرطل *nousf êr-rottl*, نص رطل *nouss-rottl*.

— Combien de Livres de sucre veux-tu? كم ارطال سكّر تطلب منّى *kiam ârtal soukker totlob menn-y?*

— Il vaut une piastre la Livre,

سعرهُ بالرطل ريال *si'r-ho be-'r-rottl ryâl*, كلّ رطل سعرهُ غروش *koll rotl si'r-ho ghrouch.*

— Marchand de Livres (*Voyez* Libraire).

Livré, مسلّم *mosellem.*

Il a Livré, سلّم *sallam, sellem.*

— Il s'est Livré à ce travail, استغرم بهذا الشغله *éstaghrem behadéh ês-choghléh.*

Lobe de l'oreille (*Voy.* Bout).

Locataire (qui donde à loyer), مكار *makâr*, كرّي *keryy.*

— (qui prend à loyer), كاري *kâry.*

Location (*Voy.* Louage).

Loche (poisson), شطون *chettoun.*

Lof (t. de marine), لفحه *lofahah.*

Il s'est Logé, نزل *nezel* (*Voyez* Il a Habité, Il a Demeuré).

— Où Logez-vous? فاين تنزلوا انتوا *féyn tenzeloú éntoú?*

Logement (*Voyez* Demeure, Habitation, Domicile, Maison).

— Logement gratuit, تكيه *tekyéh, tekyâh.*

Logicien, منطقي *manteqy.*

Logique, منطق *manteq*, علم المنطق *i'lm êl-manteq.*

Loi, حقّ *haqq*, شرعه *chera'ah*, pl. شرعات *chera'ât*; قانون *qânoun* (en grec κανων), ناموس *nâmous* (en grec νομος).

Loin, بعيد *ba'yd.*

— De Loin, من بعيد *minn-ba'yd*, عن بعيد *a'nn ba'yd.*

— Plus Loin, ابعد *âba'ad.*

— Au Loin, على بعيد *a'lä ba'yd.*

— De Loin en Loin, من تحت الى تحت *minn taht îlä taht.*

— Loin de moi, بعيد عنّي *ba'yd a'nn-y.*

— de toi, بعيد عنّك *ba'yd a'nn-ak.*

— de lui, بعيد عنهُ *bayd a'nn-ho.*

— d'elle, بعيد عنها *bayd a'nne-hâ.*

— Il y a Loin d'ici à la ville, مشور من هنا الى المدينه *mechaouer minn-henê îlä êl-medynéh.*

— Il est Loin de faire cela, بعيد عنهُ انهُ يعمل ده *ba'yd a'nne-ho ênne-ho ya'mel dèh.*

— J'ai prévu la chose de Loin,

دار بالى على شى من قبل *dâr bâl-y a'lä chy minn qabl*, طلع بالى على هذا الامر *talla' bâl-y a'lä hadâ êl-âmr*.

LOINTAIN, بعيد *ba'yd*, غريب *gharyb*.

— Pays Lointains, بلاد الغربه *belâd êl-ghorebah*.

LOIR, فار *fâr*, pl. فيران *fyrân*; فار برّى *fâr-berry*.

LOISIR, فضا *feddâ*, فضوه *feddaouéh*, فضاوه *feddâouah*, مهل *mehel*, pl. امهال *émhâl*.

— A Loisir, على مهل *a'lä mehel*, على فضوه *a'lä feddaouéh*, على فضاوه *a'lä feddâouah*.

— Qui est de Loisir, فاضى *fâddy*.

— Il a été de Loisir, فضى *faddey*, *faddä*.

— Si j'en ai le Loisir, j'irai chez vous, ان كان يكون لى فضا نروح لعندكم *în-kiân yekoun l-y feddâ*, *nerouh li-a'nde-koum*.

— Lorsque tu auras le Loisir, لمّا انت تفضى *lammâ ênt tefaddey*.

— Je n'ai pas le Loisir, ما انيش فاضى *mâ âny-ch fâddy*.

LOK (t. de pharm.), لعق *lo'oq* d'où vient le mot français).

LONDRES (v. d'Anglet.), لندن *London*.

LONG, طويل *taouyl*, *touyl*, pl. طوال *touâl* (en berbere دغوّزفان *daghouzzifân*, اغوزفان *âghouzfân*, pl. ايغوزفانن *îyghouzfânenn*).

— Plus Long, اطول *âttoul*, *âttoual*.

— Long de dix pieds, طويل عشرة اقدام *taouyl a'cherat âqdâm*.

— Vie Longue, عيشة مديده *a'ychét medydéh*.

— Longue-vue (*V.* LUNETTE).

— Poivre-Long (*V.* POIVRE).

— Il est devenu Long, طال *tâl*, انطال *êntâl*.

— Long-temps, زمان طويل *zemân taouyl*, زمان كثير *zemân kethyr*, مدّة طويله *meddét taouyléh*, زمان عديد *zemân a'dyd* (en berb. دنيا غزّبفه *dounnyâ-ghouzzyfah*).

— Seras-tu Long-temps en route? تطول شى كثير فى الطريق *tettoul-chy ketsyr fy-'t-taryq?*

— Depuis Long-temps, من زمان طويل *minn zemân taouyl*, من مدّة مديده *minn meddét medydéh* (*Voyez* DEPUIS).

— Pendant Long-temps, زمان كثير *zemân kethyr*.

— Il durera Long-temps, يبقا زمان *yebqâ zemân.*

— Je ne serai pas Long dans mon discours, ما اطول عليكم *mâ âttoul a'lay-koum*, ما اتمادا فى الكلام *mâ âtmâdâ fy-'l-kelâm.*

— L'échelle n'est pas assez Longue, السلّم ما طال *és-soullem mâ tâl.*

— A la Longue, بالمواضبه *bi-'l-mouâddebéh*, بالمداومه *bi-'l-medâouméh.*

— A la Longue on vient à bout de tout, بطولة الروح نغلب الكلّ *be-toulét êr-rouh neghléb êl-koll.*

— J'étais étendu de mon Long, كنت ممدود على طولى *kont memdoud a'lä toul-y.*

Longanimité, طولة الروح *toulét êr-rouh* (*V.* Patience).

Longe, بند *bend* (en berbere اڭوس *âgouss*), (*Voyez* Lien).

Longévité (*V.* Vie Longue).

Longitude, طول *toul*, plur. اطوال *âttouâl.*

Longuement, طويلًا *taouylânn*, *touylânn*, بتطويل *be-tettouyl.*

Longueur, طول *toul.*

— du jour, مدّا النهار *meddâ ên-nehâr.*

— Il a six pieds de Longueur, لهُ طول ستّة اقدام *le-ho toul settét âqdâm.*

— Jusqu'à ce que le jour ait plus de Longueur, حتّى يطول النهار *hattä yttoul ên-nehâr.*

Loque (*Voy.* Haillon, Chiffon, Guenille, Lambeau).

Loquet, زكروم *zekroum*, سقّاطه *saqqâttah*, زمبراك *zambrâg.*

Lorca (v. d'Esp.), لورقه *Lourqah*, الورقه *él-Qurqah.*

Lorsque, لمّا *lammâ*, حين *heyn*, عندما متى ما *metämâ*, *a'nd-mâ*, اذا *ézâ*, ساعه *sâ'ah*, كيف *kyf.*

— Lorsqu'il fera cela, ساعة يعمل ده *sâ'at ya'mel déh.*

— Lorsqu'il sera venu, متى ماجا *metä-mâ djâ.*

Lot, حصه *hessah*, *hesséh*, pl. حصص *houssouss.*

Lotf (bourg de la H.-Egypt.), العطف *él-Otf.*

Loth (n. pr.), لوط *Loutt.*

— La maison de Loth (village en Syrie), بيت لوط *béyt-Loutt.*

Lotier (arbre), سدرة *sedrah*, *sidrah*, سدراة *sedrâh*, *sidrâh*, pl. سدير *sédyr*, *sidyr.*

Louable, مديح *medyh*, حميد *hamyd*, سبحان *soubhân.*

LOUAGE, اجر *âdjer*, كرا *kerâ*.

— Il a donné, Il a pris à Louage (*Voyez* Il a LOUÉ, Il a AFFERMÉ).

LOUAQY (bourg de la H.-Eg.), اللواقى *él-Louâqy*.

LOUANGE, حمد *hamd*, مدح *medah*, *medèh*, *medh*, شكر *chokr*, pl. شكور *chokour*.

— Louange à Dieu! الحمد لله *él-hamd li-Llah!* لله الحمد *li-Llah él-hamd*, *li-Llahi él-hamd*, الله سبحانهُ *Allah soubhân-ho*.

LOUBYÉH (bourg de Syrie), لوبيه *Loubyéh*, *Loubyah*.

LOUCHE, اشوّاش *âchououâch*, ازور *âzouer*, plur. زوران *zourân*; احول *âhouel*, *âhoual*, f. حولا *haoulâ*, pl. حولان *houlân* (en b. اڭركار *âguergâr*, pl. اڭورڭارن *âgourgârenn*).

— Il est devenu Louche, انحول *énhaoual*.

Il a LOUCHÉ, احوّل *éhouell*.

LOUÉ, محمود *mahmoud*.

— Dieu soit Loué! (*V.* Louange à Dieu).

— Dieu soit Loué de ce que tu arrives en bonne santé! الحمد لله جيت بخير و عافيه *él-hamd li-Llah djyt be-kheyr ou-a'âfyéh!*

Il a LOUÉ (donné des éloges), مدح *medah*, *medéh*, نشد *nеched*, شكر *chakar*, *cheker*, حمد *hamad*, سبّح *sabbah*.

— Je me Loue de toi, انا اتشكر منك *ânâ êtchekker minn-ak*, انا راضى عنك *ânâ râddy a'nn-ak*.

— Il a Loué (pris à louage), استكرى *éstakerey*, استاجر *éstâdjer*, *éstâguer* (*V.* Il a AFFERMÉ).

— (donné à louage), (*Voyez* Il a AFFERMÉ).

— Il a Loué de moi une chambre, كرا منّى بيت *kerâ menn-y béyt*, استاجر اوضه من عندى *éstâdjer âouddah minn a'nd-y*.

— Il m'a Loué sa maison, كرا لى دارهُ *kerâ l-y dâr-ho*.

— Maisons à Louer, بيوت الكرا *byout él-kerâ*.

LOUKÉH (île de la H.-Eg.), جزيرة اللوقه *guezyrét él-Louqéh*.

LOUP, ذيب *dyb*, *zyb*, plur. ذيوب *dyoub*, اذياب *âdyâb*, *âzyâb* (en berbere اوشن *âuchenn*, pl. اشانن *âchânenn*).

— garou, مقرنص *mokarness*, *mokraness*, نسناس *nesnâs*, plur. نسانس *nessâness*.

LOUPE (tumeur), غبغب *ghob-ghobéh*, pl. غباغب *ghebâgheb*.

LOURD, ثقيل *theqyl, tseqyl* (en berb. ازّاى *ázzáy*, pl. ازّايت *âzzâyt*), (*Voyez* GRAVE, PESANT).

LOUTRE, رجاب *redjáb*.

LOUVE, ذيبه *dybéh, zybéh*.

Il a LOUVOYÉ (t. de marine), بلّط *ballaṭṭ*, بوّج *bououedj* (en berb. ايكت البردو *íykétt él-bordou*).

LOXA (v. d'Esp.), لوشه *Louchah*, الوشه *él-Ouchah*.

LOYAL, صديق *sadyq*.

LOYAUTÉ, صدق *sidq*.

LOYER (*Voyez* LOUAGE).

LOZANGE, جامه *djáméh, djâmah*, pl. جامات *djámât*.

Il a LU, قرا *qarâ, qerâ*.

— Il LIRA, يقرا *yeqrâ*.

— Il a Lu couramment, درج *daradj, darag*.

— Que Lirons-nous aujourd'hui? اينا قرايه نقراها اليوم *éynâ qorâyéh neqrâ-hâ âl-yaum?*

LUBRICITÉ (*Voy.* IMPUDICITÉ).

LUBRIQUE (*Voyez* LASCIF, IMPUDIQUE).

LUCARNE, ضويه *daouyéh*, قفاعه *qeffâ'ah*, خرق *khirq*, تقب *teqeb*, pl. تقوب *toqoub*.

LUCENA (v. d'Esp.), اليسانه *él-Yssánah*.

LUCIFER, نورانى *nourâny*.

LUCRATIF, مكسّب *mokasseb*.

LUCRE, كسب *kesb*, ربح *robeuh, robn* (*Voy.* GAIN).

LUETTE حلق *halq*, تنتله *tenteléh, tentelah*.

LUEUR (*Voyez* LUMIÈRE).

LUGUBRE, محزن *mahzenn*.

LUI (pr.), هو *hou, houe, houa* (en berbere ايكشينى *íykechynŷ*).

— (rég.), ۥ *ho*, *hou*, ۦ *hi* (en berbere واڭى *ouâguy*).

— A Lui, لهُ *le-ho, li-ho*, ليلهُ *lyl-ho, lyl-hou*.

— Lui-même, هو بنفسه *hou benafs-ho, houe be-nafse-hi*, هو بذاته *houe be-zât-ho*.

Il a LUI, اضى *êddä*, نار *nâr*, ضوا *daouâ*, اشرف *échraf* (*Voyez* Il a BRILLÉ).

— Le soleil Luit, تضو الشمس *teddou ês-chems* (en berb. ثفوكت تشرق *tsafoukt techeraq*).

LUISANT, مضى *modday, medday*, منير *menyr, mounyr* (*Voyez* BRILLANT).

LUMIÈRE, نور *nour*, pl. انوار *ânouâr*; لمعه *lama'ah*, ضو *daou*, pl. اضوا *êddouâ*; نار *nâr*, pl. نيران *nyrân* (en berbere ثفات *tsafátt*).

—de canon, de fusil, فاليه *fályah*.

— Chacun sera tenu de porter de la Lumière, en marchant dans la ville, pendant la nuit! كلّ واحد ماشي فى المدينه بدّهُ ان يشعل النار بالليل *koll-ouâded, mâchy fy-'l-medyneh, bedd-ho ênn ychu'l ên-nâr, bi-'l-léyl.*

Lumineux, باهى *bâhy*, مضى *modday*, منوّر *monaouer* (*Voyez* Brillant).

Lunaire, قمرى *qamary*, plur. قمريّه *qamaryyéh*, *qomaryyah*.

Lundi, يوم لاثنين *youm êl-êthnéyn*, لاثنين *êl-êthnéyn*, يوم الثنايين *yaum êt-tsenâyn* (en berbere اسّا الثنين *âssá êt-tsenyn*).

Lune, قمر *qamar*, *qomar*, pl. اقمار *êqmâr* (en berbere تيزبرى *tyzyry*, تزبرى *tsizyry*).

— pleine, بدر *bedr*, pl. بدور *boudour*; بدريه *bodryah*.

— Croissant de la Lune, هلال *helâl*, هلّة القمر *hellét êl-qamar*, راس القمر *râss êl-qamar*.

— Clair de Lune, ضو القمر *daou-'l-qamar* (en berb. ايورتزبرى *âyour tsizyry*).

—Eclipse de Lune, كسوف القمر *koussouf êl-qamar*, خسوف ذا القمر *khoussouf dê-'l-qomar*, ربط القمر *rebett êl-qomar* (en b. تفسخ تزبرى *tefsakh tsizyry*).

— Le lever de la Lune, طلوع القمر *toutou' êl-qamar*.

— Le coucher de la Lune, غياب القمر *gheyâb êl-qamar*, غروب القمر *ghouroub êl-qamar*.

— Le décours de la Lune, نقص القمر *naqs êl-qamar*.

— La Lune est levée, طلع القمر *tala' êl-qamar*, طلعت القمر *tala'at êl-qamar*.

— La Lune est couchée, غاب القمر *ghâb êl-qamar*, غرب القمر *ghareb êl-qamar*.

— La Lune est dans son premier quartier, استهل القمر *êstehal êl-qamar*.

Lunette d'approche (télescope), نظره *naddarah*, *naddaréh*, مرايه *merêyah*, مرايه ذا الهند *merâyah dê-'l-Hend* (m. a m. lunette ou miroir de l'Inde).

—Lunettes (bésicles), عيون *eu'-youn*, pl. عيونات *eu'younât*; نظاره *naddârah*, pl. نظارات *naddârât*; نواظر *nouâdder*, كوزلك *kouzlok*, مرايه *mirâyah*, *merêyah*.

Lupin, هرمس *hermess*.

Lustre (beauté), بها *behâ*, جمال *djemâl*, *guemâl*, زين *zéyn*.

— d'appartement, منارة *menârah*, pl. مناير *menâyr*; شمعدان *chama'dân*, ترايه *torâyah*, pl. ترايات *torâyât*.

Lustré, مصقول *masqoul*.

Il a Lustré, صقل *saqal*.

Luth, عود *a'oud*, العود *êl-ou'oud* (d'où vient le mot français), طنبورة *tenbourah*, pl. طنابير *tenâbyr*; قيتار *qytâr*, pl. قيتارات *qytârât* (*Voyez* Guitare).

Luthier, عوادى *a'ouâdy*.

Lutin, جنّ *djenn*, *djinn*, *genn*, *ginn*, محضورة *mahdourah*, pl. محضور *mahdour*.

Lutrin, قرايه *qerâyéh*, plur. قرايات *qerâyât* (*Voyez* Pupître).

Lutte, مصارعه *messâra'ah*.

Il a Lutté, تغالب *teghâlab*, تصارع *tessâra'*, صارع *sâra'*.

Luxation, فكّ *fekk*.

Luxe, نخوة *nekhaouéh*, *nekhaaauah*, بدخ *badkh*.

Il a Luxé, فكّ *fakk*.

Luxor (v. d'Ég., l'anc. Thèbes), الاقصور *êl-Ouqsour*, الاقصر *êl-Ouqsor*, الاقصير *êl-Aqséyr*.

— L'obélisque de Luxor remonte au temps des Pharaons, المسلّة الاقصريه هى تنسب الى زمان الفرعين *êl-messallét êl-Ouqsoryéh hya tenseb îlä zemân êl-Fera'yn*.

Luxure, زنياه *zenyâh* (*Voyez* Libertinage, Impudicité).

Luxurieux (*Voy.* Lascif, Impudique, Débauché).

Luxerne, برسيم *barsym*, *bersym*, pl. براسيم *borâssym*.

— verte, ربيع *reby'*, *raby'*.

— sèche, دريس *derys* (en berbere اساغور *assâghour*, ثوڭه *tsougah* (*Voy.* Foin).

Lychnos (v. anc. d'Egypte), تلّ الهر *Tell êl-Her*.

Lycopolis (v. d'Eg.), اسيوط *Assyoutt*, *Ossyoutt*, سيوط *Syoutt*, *Soyoutt*.

— Natif de cette ville, سيوطى *soyoutty*.

Lydda (v. de Syrie), لدّ *Lodd*.

Lymoun (rivière de Syrie), نهر الليمون *nahar êl-Lymoun*.

Lyon (v. de Fr.), ليون *Lyoun*.

Lyre, رباب *rebâb*, طنبورة *tanbourah*, pl. طنابير *tenâbyr*.

Lys, سوسان *soussân*, شوشان *chouchân*, سيسان *syssân*, زنبقه *zenbaqah*, plur. زنبوق *zenbouq* (en espagnol *azucena*).

M

M, cette consonne de l'alphabet français répond parfaitement au *mym* (م), treizième lettre de l'ancien alphabet des Arabes, vingt-quatrième de leur alphabet moderne, et seizième de l'alphabet moghrebin, ميم *mym*.

Ma (pr. possess. fém.), ى *-y*, لى *l-y*, الّتى لى *âll ty l-y*, الّى لى *êlly l-y*, الّى ليلى *êlly lyl-y*, ديالى *dyêly*, *dyâly*, متاعى *metâ'-y*, امتاعى *êmtâ'-y*, بتاعى *betâ'-y*, بتوعى *betou'-y* (en berb. يو *-you*, ينو *-ynou*).

— Ma main, يدى *yd-y*, يدّ ديالى *yedd dyêly* (en berbere افوسيو *âfouss-you*).

— Ma maison, بيتى *béyt-y*, بيت بتاعى *béyt betâ'-y*, الدار امتاعى *êd-dâr êmtâ'-y* (en berbere اخامينو *âkhâm-ynou*).

— Ma sœur, اختى *ôkht-y*, الاخت ديالى *êl-ôkht dyâly* (en berbere والتمتيو *ouêltemét-you*, والتمتينو *ouêltemét-ynou*).

Macaire (n. pr.), ماكريوس *Mâkaryous*, مقارى *Maqâry*, مقاريوس *Maqâryous*.

— Saint Macaire, مار مكاريوس *mâr-Makâryous*, انبا مقارى *ênbâ-Maqâry*.

Macaroni, فداوش *fedâouch*.

Macéré, منقوع *manqou'*.

Il a Macéré dans l'eau, نقع فى الما *naqa' fy-'l-mâ*.

— son corps, ضعّف جسمهُ *da'af djesm-ho*, قهر جسدهُ *qahar djessed-ho*.

Macédoine (pr. de la Grèce), مقدونيا *Maqdounyâ*.

Maché, ممضوغ *memdough*.

Il a Maché, لاك *lâk*, علك *a'lak*, مضغ *maddagh*.

— Il Mâchera, يلوك *ylouk*.

— Il Mâche ses paroles, يمغمغ كلامهُ *ymeghmegh kelâm-ho*, علّك فى الكلام *a'llak fy 'l-kelâm*.

Machination, موامره *mouâme-*

rèh (*Voyez* RUSE, FOURBERIE, INTRIGUE, COMPLOT).

Dent MACHELIÈRE (*Voy.* Dent molaire).

MACHINE, منجنيق *mandjanyq, mangânyq* (d'où le vieux fr. *mangonaux*)), pl. منجنيقات *mendjenyqât*, منجانق *mengâneq*, مجانق *medjâniq*, مجانيق *medjânyq*.

— à élever l'eau, ناعورة ذا الما *nâ'ourah dê-'l-mâ*, ساقيه *sâqyèh*.

Il a MACHINÉ, احتيل *êhtyal*, اضمر *âdmar*, تعامل *ta'âmel* (*Voy.* Il a COMPLOTÉ).

— Il y a long-temps qu'ils Mâchinent ce complot, لهم زمان يطبخوا هذه الموامره *le-houm zemân yetbekhoû hadèh êl-mouâmereh*.

MACHOIRE, حنك *hank*, *hanak*, pl. احناك *êhnâk*; هنك *hank*, pl. اهناك *êhnâk*; عنك *a'nk*, ماضغه *maddeghah*, فكّ *fekk*, pl. فكوك *fekouk*.

—Les deux Mâchoires, ماضغتين *mâdghetéyn*.

MAÇON, بنّا *bennâ*, pl. بنّايين *bennâyn*; بنّاى *bennây*, pl. بنّايين *bennâyyn*.

MAÇONNERIE, بنايه *benâyèh*, pl. بنايات *benâyât*.

MACULÉ, مفسّد *mofessed*, منقّط *monaqqett*, وسيخ *ouâssykh*.

Il a MACULÉ, فسّد *fassad*, سوّد *saouad*, قبّح *qabbah*.

MADAME, ست *sit*, ستّ *sett*, pl. ستّات *settât*; لالا *lâllah*, لالا *lâllâ*.

MADRÉ, حيلى *hayly*, محيال *moheyâl*, ماكر *mâkar* (*Voyez* FIN, RUSÉ, FOURBE).

MADRID (v. d'Esp.), متريت *Matryt*.

MADRIER (*Voyez* POUTRE).

MAGASIN, مخزن *makhzenn*, مخزين *makhzynn*, مخازن *makhazyn*, pl. مخازن *makhâzenn* (d'où le mot fr.); حاصل *hâssel*, pl. حواصل *haouâssel*.

— souterrain, تخبيه *tekhbyah*, pl. تخبيات *tekhbyât*; مطمورة *matmourah*.

— de blé, شونه *chaounah*, *chounah*, *chouneh*.

—Garde-Magasin وكيل الحاصل *oukyl êl-hâssel*, ناظر المخزين *nâzzer êl-makhzyn*.

— Il a mis en Magasin, خزن *khazann*, *khazenn*, عبّى *a'bbä*.

MAGE, مجوس *madjouss*, *magouss*.

MAGICIEN, ساحر *sâher*, راقي *râqy*, سحّار *sahhâr*, pl. سحّارين *sahhâryn* (en berbere استحار *âssahhâr*, pl. ايسحّارين *iyssahhâryn*).

MAGIE, سحر *sehr, sahr, sohr,* رقية *raqyéh, raqyah.*

— La Magie blanche (licite), السحر الحلال *és-sehr él-helâl.*

MAGISTRAT, حاكم *hâkem.*

MAGISTRATURE, حكم *houkm,* وليه *ouelyéh,* متصبيه *motsebyéh.*

MAGNANIME, عظيم القلب *a'zzym él-qalb* (*Voyez* GÉNÉREUX).

MAGNANIMITÉ, عظمة القلب *eu'zzemét él-qalb* (*V.* GÉNÉROSITÉ).

MAGNIFICENCE, نحـــوه *nekhaouéh,* عزّ *a'zz,* جلال *djelâl,* زينه *zéynéh,* عراضه *è'râddéh,* صمك *somdéh, somdah.*

Il a MAGNIFIÉ, عظّم *a'zzam,* شرّف *charraf,* عزّ *a'zz,* جبّر *djabbar.*

MAGNIFIQUE, كريـــم *kerym,* زنطار *zountâr,* عظيم *a'zzym, a'ddym,* ناخى *nâkhy,* فاخر *fâkher.*

MAHADYAH (*Voy.* MAMORAH).

MAHAL (n. d'une tribu d'Afr.), المحال *él-Mahâl.*

MAHBOUB (sequin d'Egypte valant 5 fr. 60 cent.), محبوب *mahboub,* زر محبوب *zer-mahboub.*

—Demi-Mahboub (de 2 francs 80 cent.), نص محبـوب *nouss-mahboub.*

MAHMOUD (n. pr.), محمود *Mahmoud.*

MAHOMET (n. pr.), محمّد *Mohammed, Mohammad,* مصطفى *Moustafâ.*

— Il n'y a pas d'autre Dieu que DIEU, et Mahomet est l'apôtre de Dieu, لا اله الّا الله و محمّد رسول الله *lâ îlah êllâ Allah, ou-Mohammed ressoul Allah.*

MAHOMÉTAN (*V.* MUSULMAN).

MAHOMÉTISME (*V.* ISLAMISME).

MAI (mois), مايوس *mâyous,* مايه *mâyyah,* ايار *âyâr,* باشنس *bâchons,* بشنس *bachons,* مايه *mâyah, mâyéh.*

MAIGRE, زهل *zehel,* هزيل *hezyl,* ضعيف *da'yf, da'ayf,* fém. ضعيفه *da'yfah;* مغيّر *moghayyer,* ممصوص *memsouss,* معلول *ma'loul,* دقيق *daqyq,* نحيف *nahyf.*

— Il est excessivement Maigre, قفص جسمهُ *qafass djesm-ho* (m. à m. son corps est une cage).

MAIGREUR, ضعف *da'f, de'f,* هزل *hezl,* رقّ *reqq, roqq* (en berbère اضعاف *îdda'âf*).

Il a MAIGRI (v. n.), ضعف *da'af,* هزل *hezal, hezel,* شين *chyenn* (*Voyez* Il s'est Amaigri).

MAILLE de filet, عين الشبكه *a'yn és-chebekah,* حلقه *halqah.*

— Cotte de Maille, زرديه *zerdyéh, zerdyah,* pl. زرديات *zerdyât.*

— Je n'ai ni sol ni Maille, ما معى شى ولا فلس *mâ ma'-y chy ou-êllâ fels,* ما فيش جديد *mâ fy-y-ch guedyd,* انا مفلس *ênâ mofelless.*

Maillet, دقماق *daqmâq,* دقمه *daqmah,* دقيه *daqqyah,* مضربه *maddrebah* (*Voy.* Marteau).

Maillot, لفافه *léfâféh,* plur. لفايف *lefâyf* (*Voyez* Lange).

— Enfant au Maillot, تربيه *terbyéh, terbyh,* طفل *tefel.*

Main, يد *yd, yed,* يدّ *yedd,* pl. ايد *êyd,* ايدى *âydy,* ايادى *êyâdy,* يدىّ *youdayy,* يدوى *youdouy,* افوس *âfouess,* pl. افاسن *îfâssinn*).

— droite, يد اليمين *yd êl-ymyn, yed êl-yemyn,* يمين *ymyn* (en berbere افوس ايفوس *âfouss-âyfouss*), (*Voyez* Droit).

— gauche, يد الشمال *yd ês-chemâl,* يد اليسار *yed ês-chemâl, yedd êl-yssâr,* شمال *chemâl* (en berbere ازلمان *âzelmân*), (*Voyez* Gauche).

— de papier, كرّاس *korrâss,* pl. كراريس *korâryss;* كفه *kefféh,* دسته *destah* (*Voyez* Papier).

— Les deux Mains, يدين *ydéyn, yedèyn, ydyn.*

— Les doigts de la Main, صبعين ذا اليد *sabi'yn dê-'l-yedd.*

— De Main en Main, من يد ليد *minn yd l-yd.*

— Plein la Main, ملو يد *mellou yd,* خفنه ملانه *khefnéh melânéh,* كمشه ملانه *kemchah melânah.*

— Ils m'ont baisé les Mains, قبلوا يدىّ *qabbeloû yday-y.*

— Il m'a pris par la Main, اخدنى بيدى *âkhad-ny be-yd-y.*

— Pieds et Mains liés (*V.* Lié).

— Vous avez cela sous la Main, هذا دونكم *hadâ doun-koum.*

— Il est en Main pour réussir, استحكم بالدس *éstahkem bi-'d-dess.*

— S'il tombe sous ma Main, ان وقع فى يدىّ *ênn ouaqa fy yday-y.*

— Main tierce, المستودع *êl-mostoudè', êl-mostoudi'.*

— Il a mis la Main à l'ouvrage, حطّ يدهُ فى الشغل *hatt yd-ho fy-'s-choghl.*

Maintenant, حالًا *êlân,* لان *halânn,* ذا الوقت *dê-'l-ouaqt,* الوقت *él-ouaqt,* هل وقت *hel-ouaqt,* اوانهُ *âouân-ho.*

— Maintenant plus que jamais,

بهذا الوقت اكثر من كلّ وقت *behadâ êl-ouaqt âkthar minn koull ouaqt.*

— Où est-il Maintenant? فى اينهُ الان *fy êyn-ho êlân?* فاينهُ ذا الوقت *fêyn-ho dê-'l-ouaqt?*

— Maintenant que je l'ai vu, اوانى فشعتهُ *âouâny fechât-ho.*

MAINTENU, مقرّر *moqerrer*, محفوظ *mahfouzz, mahfoudd.*

Il a MAINTENU, قرّر *qarrar*, ساعد *sâ'ad*, جاهد *djâhad* (*Voyez* Il a CONSERVÉ, Il a AFFERMI).

MAINTIEN (conservation), تقرير *teqryr* (*Voyez* CONSERVATION, AFFERMISSEMENT).

MAIS, امّا *âmmâ*, لكن *lakinn, likenn*, ليكن *lykenn*, لاكن *lâkinn*, ولكن *ou-likenn*, بل *bel.*

MAÏS, درا *derâ* (*Voyez* Blé de Turquie).

MAISON, دار *dâr*, pl. ديار *dyâr;* بيت *béyt, byt*, pl. بيوت *byoutt* (en berbere اخام *âkhâm*, plur. ايخامن *îykhâmenn*), (*V.* BATIMENT, DOMICILE).

— Maison à location, بيت الكرا *béyt êl-kerâ.*

— Maison de plaisance, de campagne, مقصف *maqsef*, pl. مقاسف *meqâssif;* روضه *raouddah, rouddah*, pl. روضات *raouddât, rouddât*, مضيف *maddayf.*

— Maison des champs, d'exploitation, مزرعه *mazra'ah* (*Voy.* FERME).

— De Maison en Maison, من بيت الى بيت *minn béyt îlä béyt*, من دار الى دار *minn dâr îlä dâr.*

— Hors de la Maison, برّا البيت *barrâ êl-béyt.*

— Entre dans la Maison, et appelle-le! ادخل فى البيت واندع لهُ *âdkhoul fy-'l-béyt, ou-endâ' le-ho!*

MAISONNETTE, دويريه *douéyryah.*

MAÎTRE, صاحب *sâheb*, سيد *séyd, syd*, pl. ساداة *sâdât;* استاد *ôstâd*, pl. استادين *ôstâdyn;* مولا *moulâ*, مولى *mouley*, pl. موالى *mouâly.*

— d'école, précepteur, معلّم *maallem*, pl. معلّمين *maallemyn*, مودّب *moueddeb.*

— de Maison, صاحب البيت *sâheb êl-béyt*, صاحب الدار *sâheb êd-dâr.*

— (en quelque art), اسطا *ôstâ*, pl. اسطاوات *ôstâouât;* مفنّن *mofennenn.*

— d'hôtel (*Voyez* HÔTEL, MAJORDOME).

— Dieu est le Maître de la vie, الله صاحب الحياة *Allah sâheb êl-heyât*, الله حاكم على الحياة *Allah hâkem a'lä êl-hayât.*

MAÎTRESSE, ستّه *setteh*, ستّ *sett*, *sitt*, pl. ستّات *settât*, *sittât.*

— (amante), صاحبه *sâhebah*, حبيبه *habybah*, معشوقه *ma'achouqah.*

— (qui enseigne), معلّمه *ma'allemah*, *ma'alleméh.*

— de maison, ستّ البيت *sett êl-béyt*, ستّ الدار *sitt êd-dâr.*

Il a MAÎTRISÉ, غلب *ghalab.*

— Sache te Maîtriser toi-même! اتسلّط على نفسك *êtsellett a'lä nafs-ak!*

MAJESTÉ, هيب *héyb*, جلاله *djelâléh*, عظمه *eu'zméh*, *ouzmah.*

— La Majesté divine, العظمة الالاهيه *êl-eu'zmét êl-îlâhyéh.*

— Sa Majesté, حضرتهُ *haddérét-ho.*

— Sa Majesté le Sultan, حضرة السلطان *hadderét ês-Soultân.*

MAJESTUEUX, هايب *hâyb*, موقّر *mouaqqer.*

MAJORDOME, استادار *óstâdâr* (*V.* Maître-d'hôtel, INTENDANT).

MAKKY (n. pr.), مكّى *Makky.*

MAL (subst.), شرّ *cherr*, plur. شرور *cherour*; قباحه *qobâhah*, pl. قباحات *qobâhât*; رداوه *redâouéh*, *redâouah*, شناعه *chenâ'ah.*

— (maladie), (*Voyez* ce mot).

— (tort), ضروره *derourah.*

— (douleur), حريق *haryq*, وجع *oudja'*, *ouga'* (en berbere هلاك *helâk*).

— de tête, وجع الراس *ouga' êr-râss*, حريق ذا الراس *haryq dê-'r-râss*, وجع راس *oudja' râss* (en berbere هلاك اقرو *helâk âqar-rou*).

— de gorge, هبوط *heboutt*, *houboutt.*

— de dents, وجع السنان *ouga' ês-senân*, *oudja' ês-senân* (en berb. هلاك بواوگلان *helâk bouôuglân*, هلاك اهزان *helâk ôhzân*).

— de cœur, وجع القلب *oudja' êl-qalb*, وجع قلب *oudja' qalb.*

— d'aventure, معريق *ma'ryyeq*, معريق *ma'ryq.*

— caduc (*Voyez* CADUC, EPILEPSIE).

— (adverbe), شرّاً *cherrânn*, ردى *redy*, ضراراً *derârânn.*

— Il a Mal à la tête, وجع راسه *oudja' râss-ho*, راسهُ يوجعهُ *râss-ho youdja'-ho* (en berbere

ايقرهات يخفيس *îyqarhât ykhfy-s*).

— Tu m'as fait Mal, ضرّتني *darrét-ny*, ضرّت علي *darrét a'-lay-y*.

— Il n'y a pas de Mal à cela, هذا ما فيه شي شرّ *hadâ mâ fy-hi chy cherr*, ما فيش ضرور *mâ fy-ch derour*, لا باس *lâ bâss*.

MALADE, مشوش *mechaouech*, مشويش *mechaouych*, مريض *merydd*, fém. مريضه *meryddah* (en b. يهلك *yehlak*, pl. هلكان *helkân*).

— Très-Malade, معدوم *ma'adoum*.

— Il a été Malade, مرض *maradd*, انمرض *ênmeradd*.

— Il a rendu Malade, مرّض *marradd*.

— Il est tombé Malade, تسقّم *tesaqqam*.

MALADIE, ذا *dâ*, مرض *maradd*, *meredd*, *mard*, pl. امراض *êmrâdd*, *îmradd*; سقم *saqm*, *seqm*, pl. اسقام *êsqâm*, *îsqâm* (en berbere هلاك *helâk*).

— vénérienne, المرض الكبير *êl-maradd êl-kebyr* (*V.* VÉROLE).

— contagieuse, طعون *ta'oun*, طاعون *tâ'oun*, وبا *ouba*.

MALADRESSE, قلة الشطاره *qillét ês-chattârah*, قلة النجامه *qillét ên-nedjâmah*, *qillét ên-nedjâméh*.

MALADROIT, قليل الشطاره *qalyl ês-chettârah*, قليل النجامه *qalyl ên-nadjâmah*, *qalyl ên-nedjâméh*.

MALAGA (v. d'Espagne), معلقه *Ma'lqah*, *Ma'alaqah*.

MALAH (n. d'une tribu d'Afr.), ولاد معله *ouléd-Ma'alah*.

MALAISE, الم *êlm* (*V.* PEINE, DOULEUR).

MALAISÉ, سغب *sa'ab* (*Voyez* DIFFICILE).

MALE (adj.), ذكر *deker*, *daker*, pl. ذكور *dekour* (*Voy.* MASCULIN).

MALÉDICTION, لعنه *la'anah*, *la'anéh*, pl. لعانات *la'anât*; نعله *na'alah*, pl. نعالات *na'âlât*.

MALEF (n. d'une tribu d'Afr.), ولاد مالف *ouléd-Málef*.

MALEK (n. pr.), مالك *Mâlek*.

—De la secte de Malek, مالكي *máleky*; pl. مالكيه *málekyah*, *málekyéh*.

MALFAISANT, ضارر *dârer*, شرّاني *cherrâny*.

— Esprit Malfaisant (*Voyez* DÉMON, DIABLE).

MALFAITEUR, حرامي *harâmy*, عامل الشرّ *a'âmel ês-cherr*.

MALGRÉ, غصب *ghasb*, ضدّ *dodd* (*Voyez* GRÉ).

— soi, بالزز *bi-'z-zez*, *be-'z-ziz*, بقهورة *beqahourah* (*Voyez* De Force).

— moi, غصب عنّى *ghasb a'nn-y.*

— toi, غصب عنّك *ghasb a'nn-ak.*

— lui, غصب عنّهُ *ghasb a'nne-ho.*

— elle, غصب عنها *ghasb a'nne-hâ.*

— nous, غصب عنّنا *ghasb a'n-nâ.*

— vous, غصب عنّكم *ghasb a'nne-koum.*

— eux, elles, غصب عنّهم *ghasb a'nne-houm.*

— Bon gré Malgré (*Voy.* Gré).

— Je l'ai fait Malgré moi, عملتهُ بقهورة *a'melt-ho be-qahourah.*

Malheur (subst.), شرّ *cherr*, عكس *a'ks*, نحس *nehess* (*Voyez* Accident, Adversité, Calamité, Heur, Infortune).

— (interj.), ويل *ouayl!*

— à moi! ويلى *ouayl-y!*

— à toi! ويلك *ouayl-ak!*

— à vous! ويلكم *ouayl-koum!*

— à eux, ويلهم *ouayl-houm!*

Malheureux, مسكين *meskyn* (d'où *meschino* en italien), ملووك *melaououk*, منحوس *menhouss*, شقى *cheqy* (*Voyez* Infortuné).

— Il a été Malheureux, شقا *chaqâ*, نحس *nahass.*

— Il a rendu Malheureux, شقّا *chaqqâ*, نحّس *nahhass.*

Malheureusement, بالعكس *be-'l-a'ks.*

Malhonnête, قليل الظريفه *qalyl éz-zeryféh*, *qalyl éz-reryfah* (*V.* Incivil, Indécent).

Malhonnêtement, بغير ظريفه *be-ghayr zeryféh.*

Malhonnêteté, قلة الظريفه *qillét éz-zeryféh*, *qillét éz-zeryfah.*

Malice (*Voyez* Méchanceté, Ruse).

Malicieux (*Voyez* Ruse).

Malignité (*V.* Méchanceté).

Malin, حيلى *heyly*, fém. حيليه *heylyah* (*V.* Rusé, Méchant).

— L'esprit Malin (*V.* Diable, Démon, Satan).

Malingre (*V.* Faible, Malade)

Malle, صندوق *sendouq*, *sondouq*, pl. صنادق *senâdoq*, *senâdeq* (en berbere القوص *élqouss*, plur. القواص *élqouâss*), (*Voy.* Coffre).

Malpropre, ناجس *nâdjess* (*Voyez* Sale).

Malpropreté (*Voy.* Saleté, Immondice).

MALSAIN, قليل الصحّه *qalyl ês-sahhah.*

MALTE (île), ملطه *Maltah,* مالطه *Mâltah,* مالطا *Mâltâ.*

MALTAIS, ملطاوى *maltâouy,* مالطاوى *mâltâouy.*

Il a MALTRAITÉ, نحّس *nahhass.*

MAMARAH (n. d'une tribu d'Afrique), المعمره *él-Ma'amarah.*

MAMELLE, بزّ *bizz,* pl. بزاز *lezâz;* ثدى *tsidy, tsedy,* بزوله *bezoulah, bezouléh,* pl. بزازل *bezâzel, bezâzil* (en berbere تبوشت *tabboucht,* pl. تبوشين *tabbouchyn*).

MAMELOUK, مملوك *mamlouk,* pl. مماليك *memâlyk;* غوز *ghouz.*

MAMORAH (place d'Afrique), معموره *Ma'amourah,* مهديه *Mehdyah, Mahadyah.*

MAMOUN (n. pr.), المامون *él-Mâmoun, âl-Mâmoun.*

MANÇARA (plaine d'Afrique), منصره *Mansarah.*

MANCHE d'outil, تمسيك *temsyk,* ممسك *memsek,* قبضه *qabdah,* يدّ *yedd,* يد *yd.*

— d'habit, كمّ *kemm, komm,* pl. كمام *kemâm.*

MANCHOT, مكرسع *mekersa', mekersè', mekersi',* pl. مكرسعين *mekersa'yn* (en berbere امرزو *âmerzou,* pl. ايمرزا *îymerzâ*).

MANDAT, MANDEMENT, امر *âmr,* فرمان *fermân, firmân,* plur. فرامان *ferâmân,* فرامانات *ferâmânât.*

—Mandat impérial, خط شريف *khatt-chéryf.*

Il a MANDÉ quelqu'un (*Voyez* Il a APPELÉ, Il a CITÉ).

— une nouvelle, اخبر *âkhbar* (*Voyez* Il a ANNONCÉ).

MANDOLINE, عود *ou'oud,* pl. عيدان *i'ydân* (*Voyez* LUTH).

— Il a joué de la Mandoline, عوّد *a'ouad.*

— Joueur de Mandoline, عوّاد *a'ououâd.*

Il a MANGÉ, اكل *âkal,* كلا *kelâ.*

— pendant la nuit, سهم *saham.*

— Il Mangera, ياكل *yâkol.*

— Mange! كل *kol! koul!* (en berbere اچ *îtch!*)

— Il n'a rien Mangé aujourd'hui, ما كلاشى النهارده *má kelâchy ên-nahâr-déh.*

— Il a donné à Manger, طعّم *ta'am.*

— L'action de Manger, ماكله *mêklah, mâkléh* (en b. وچى *outchy*).

Il a MANIÉ, لمس *lamass, lemess.*

— les affaires, دبّر *dabbar*.

MANIAQUE (*Voyez* FOU).

MANIE (*Voyez* FOLIE).

MANIÈRE, جنس *djens*, شكل *chikl*, *chekl*, pl. اشكال *âchkâl*, *êchkâl*; هيه *heyéh*, سيره *syréh*, عادة *a'âdéh*, *a'âdah*.

MANIFESTATION, اظهار *âdhâr*.

MANIFESTE (adj.), ظاهر *dâher*, مظهّر *moddahher*, باين *bâyn*.

Il a MANIFESTÉ, ظهّر *dahhar*.

MANNE (drogue), منّ *menn*, *mann*, منّ حلو *menn-halou*.

MANQUE (subst.), قلّه *qilléh*, نقص *noqs*, خصّه *khisseh*.

Il a MANQUÉ. نقص *naqass*, *naqess*, خصّ *khass*, *khess*.

— L'argent nous Manque, خصّنا الفلوس *khasse-nâ êl-felouss*, مقطوع لنا الفلوس *maqtou' le-nâ êl-felouss*, تقلّ الفضه عندنا *teqell êl-faddah a'nd-nâ*, تخصّنا الدراهم *tekhasse-nâ êd-derâhem*.

— Il a Manqué de tomber, بشويه الّا وقع *be-ehouyéh êllâ ouaqa'*.

MANSOUR (n. pr.), المنصور *êl-Mansour*, منصور *Mansour*.

— (n. d'une tribu d'Afrique), ولد منصو *ouled-Mansour*.

MANSOURE (v. d'Eg.), المنصوره *êl-Manssourah*.

MANTE (*Voyez* MANTELET).

MANTEAU, برنوس *bornouss*, *bernouss*, pl. برانيس *berânyss*; هدّون *heddoun*, باليته *bâlytah*.

— de pélerin, حرام *hiram*.

MANTELET, MANTILLE, فوطه *fouttah*, منديل *mandyl*.

— de guerre, طارقه *târqah*, جنايه *djenâyéh*, *djenâyah*.

MANUFACTURE, صنعه *sana'ah*, صناعه *sanâ'ah*, pl. صناعات *sanâ'at*.

MANUFACTURIER, صنعى *sana'y*, صناعجى *sanâ'adjy*.

MAQUEREAU (expression grossière, entremetteur de débauche), معرص *maarrass*, قوّاد *qaoouâd* (d'où l'espagnol *alcahuete*), (*Voyez* ENTREMETTEUR).

MARABOUT, مرابط *morâbett*, pl. مرابطين *morâbettyn*.

MARAÎCHER, بقّال *baqqal*.

MARAIS, مرجه *merdjah*, بطيحه *battyhah*, pl. بطايح *bettâyh* (*Voyez* MARÉCAGE).

— salant, سبخه *sebkhah*, *sabekhah*, pl. سباخ *sebâkh*.

MARASME, صفار *sefâr*.

— Il est attaqué de Marasme, ركبهُ صفار *rakeb-ho sefâr*.

MARBELLA (pl. d'Esp.), مربله *Merbelah, Marbelah.*

MARBRE, رخام *rokhâm, rakhâm.*

— blanc, مرمر *marmar.*

MARC (n. pr.), مرقوس *Marqouss,* مركوس *Markouss,* مرقس *Marqoss.*

— (poids), (*V.* Demi-Livre).

MARCASSIN, خنّوص *khannouss.*

MARCASSITE, مركزه *markezah, markazah* (d'où vient le mot fr.)

MARCHAND, تاجر *tâguir, tâdjir,* pl. تجّار *toudjâr, tougâr;* بيّاع *beyyâ',* مسبّب *messebbeb, moussebbeb,* خواجه *khaouâdjah, khaouâgueh,* خواج *khaouâdj,* سوّاق *sououâq.*

— d'huile, بيّاع الزيت *beyyâ' éz-zéyt* (*Voyez* HUILE).

— Ce Marchand est accommodant, هذا تاجر مشاهل *hadâ tâdjir motsâhel.*

— Vaisseau Marchand (*Voyez* NAVIRE).

Il a MARCHANDÉ, حوّض *haouedd.*

MARCHANDISE, بضاع *bodâa',* pl. بضايع *boddâya', boddâyè';* سلعه *sela'ah, sila'ah,* pl. سلع *selè'.*

— courante, سلّعه مجاريه *sil-la'ah modjâryah.*

MARCHE (action d'aller), مشى *mechy,* سير *séyr,* تمشّى *temchyy.*

— d'escalier (*Voyez* DEGRÉ).

MARCHÉ (lieu de vente), بزار *bazâr,* سوق *souq, sauq, saouq,* pl. سواق *souâq,* اسواق *ássouâq.*

— (convention, achat), (*Voyez* ces mots).

— (prix d'achat), ثمن *thoumn, tsoumn, themn,* سوم *soum* (*Voyez* PRIX, VALEUR, ACHAT).

— A bon Marché, رخيص *rakhys, rekhys.*

— A meilleur Marché, ارخص *árkhass.*

— On dit que le foin est à bon Marché, قالوا ان الدريس رخيص *qâloû ênn êd-deryss rekhyss.*

— J'en voudrais à meilleur Marché que cela, نحبّ ارخص منهُ *nehobb árkhas minn-ho.*

Il a MARCHÉ, مشى *machä, machey,* سار *sâr,* تمشى *temechä.*

— à petit pas, مشى بخطوات صغار *machä be-khattouât soghâr.*

— pas à pas, مشى خطوه بخطوه *machä khattouah be-khattouah.*

— jour et nuit, سار ايّام وليالى *sâr áyyâm ou-leyâly.*

— Marche! امشى *êmchy!* روح *rouh!* (en berbere ادّو *éddou*).

— Marche doucement! امشى بشويه *êmchy be-chouyah!*

MARCHENA (v. d'Esp.), مرجانه

Mardjânah, مرشانه *Merchânah*.

MARDI, يوم الثلاثه *yôm êt-tselatsâh*, يوم الثلاث *youm êth-theláth*, نهار الثلاثه *nahâr êt-thelêthah*, يوم الثلاثا *youm êt-thelâthâ* (en berbere اسا الثلاثه *âssâ êt-tselâtsah*.

MARE, كلته *keltah*, گله *gueltah*.

MARÉCAGE, غيس *ghayss* (en berbere الوط *âlloutt*), (*V.* MARAIS).

MARÉCHAL ferrant, بيطار *beyttâr*, *byttâr*, صفايجى *sefâydjy*, صفيحاجى *scfyhâdjy*.

— Mène-les chez le Maréchal! اهدى لهم عند البيطار *éhdy lehoum a'nd êl-beyttâr!*

MARÉE montante, البحر مالى *êl-bahr mâly* (*V.* FLUX).

— descendante, البحر هربان *êl-bahr harbân* (*V.* REFLUX).

MARÉOTIS (v. d'Égypte), مريوط *Meryoutt, Maryoutt*.

— Lac Maréotis, بحيرة مريوط *bohéyrét Meryoutt*.

MARGUERITE (n. pr. fém.), لولو *Loulou*.

MARI, زوج *zoudj*, *zaoudj*, جاوز *djâouz* (*Voyez* EPOUX).

MARIAGE, تزوّج *tezaouidj*, زواج *reouâdj*, نكاح *nikâh*, *nekâh*, تجويز *tedjaouyz*, تزواج *tezouâdj*.

MARIE (n. pr.), مريم *Maryam*, *Meryam*, *Meryem*.

— La vierge Marie, لالا مريم *Lêllâ Meryam*, العدرى *êl-A'drä*.

MARIÉ, مزوج *mezaoudj*, *mezoudj*, مجوز *megaouz*, متزوّج *motzaouedj*, *motzaououdj*.

Il a MARIÉ, زوّج *zaouadj*, جوّز *djaououaz*.

— Il s'est Marié, il a été Marié, زوج *zaouadj*, تزوّج *tezouedj*, *tezaouadj*, جوز *djaouaz*, *gaouaz*, تجوّز *tedjaouaz*, *tedjaouez*, *tegaouez* (en berbere رشل *rechel*).

— Marie-toi! زج *zodj!* اتزوز *étzoudj!* (en berbere ارشل *érchel!*)

— Es-tu Marié? انت مجوز *énta megaouz?* انت مزوج *énte mezaoudj*?

MARIN, بحرى *bahhary* (*Voyez* MATELOT).

MARINE, عمارة البحر *è'mârét êl-bahar*, *i'mârét êl-bahar*.

—Porte de la Marine (à Alger), باب البحر *bâb-êl-bahar*.

MARJOLAINE, مردّوش *merdeddouch*.

MARMELADE, معجون *ma'djoun*.

MARMITE, حله *hollah*, طنجيه *tandjyah*, برمه *bourmah* (en ber-

bere تسلت *tasselt*, pl. تسيلين *tassylyn*; تاينت *tâynt*, plur. تاينن *tâynenn*).

— en terre, قدرة *qodrah*, pl. قدور *qodour*.

— en cuivre, تنجرة *tendjerah*, pl. تناجر *tenâdjer*; طنجرة *tandjerah*, *tanguerah*, pl. طناجر *tenâdjer*, *tenaguer* (*Voyez* CHAUDRON).

MARNE, غاسول *ghâsoul*.

MAROK (royaume d'Afrique), الغرب الجوانـــى *êl-Gharb êl-djouâny*, المغرب الاقصى *êt-Moghreb êl-âqsä*.

— (ville), مراكش *Merâkech*.

— Natif de Marok, مراكشى *merâkechy*.

— Nous allons à Marok, احنا راحين فى مراكش *êhnâ râhyn fy Merâkech*.

MAROQUIN (*V.* Natif de Marok).

— (peau), سيختان *seykhtân*.

MARQUE, علامه *a'lâmah*.

Il a MARQUÉ, اعلم *â'alam*, رسم *ressem*, رشم *rechem*.

MARRON (*Voy.* CHATAIGNE).

MARS (planète), المريخ *êl-Merykh*.

— (mois), ادار *âdâr*, مارتيوس *mârtyouss*, برمهات *barmehât*.

MARSEILLE (ville de France), مارسيليه *Mârsylyah*, مرسيليا *Marsylyâ*, *Mersylyâ*.

MARSOUIN, دنفيل *denfyl*.

MARTEAU, مطرقه *mattraqah*, *mottarqah*, قدومه *qadoumah*, *qadoumeh* (en berb. افظيس *âfdyss*, pl. ايفظيسن *îyfdyssen*; ازدوز *êzdouz*).

MARTIAL, مغاور *moghâouer* (*V.* BELLIQUEUX, GUERRIER).

MARTINGALE, سمسار *semsâr*.

MARTYR, شاهـد *châhed*, *châhid*, pl. شهادا *chohâdâ*.

— L'ère des Martyrs, تاريخ الشهادا *târykh ês-chohâdâ*.

MASCARA (v. d'Afr.), امّ عسكرا *Omm-a'skarâ*, معسكرة *Ma'skarah*.

MASCARADE, مسخرة *maskharah* (d'où vient le mot français).

MASCULIN, مذكّر *moudakker*, *mozakker*, pl. مذكرين *moudakkeryn*, *mozakkeryn*.

MASSACRE, تذبيح *tedbyh*.

MASSACRÉ, مذبوح *madbouh*.

Il a MASSACRÉ, ذبح *dabah*, *dabèh*.

Il a MASSÉ (frotté le corps), مس *mass*, *mess*, دلك *dalak*.

MASSEM (n. d'une tribu d'Afr.), المعاصم *êl-Ma'âssem*.

MASSIF (adj.), غليظ *ghelydd ghelyzz*, ثقيل *theqyl*, *tseqyl*.

La MASSOURE (v. d'Eg.), (*Voy.* MANSOURE).

MASTIC, مسطقه *mesteqah*, مصطقا *masteqâ*, *mastiqâ*.

MASTICATION, مضغ *madgh*.

MAT, صارى *sâry*, pl. صوارى *souâry*; بيسانى *byssâny* (en berb. صارى *sâry*, وشغان *ouechghân*).

— Grand Mât, مشتره *mechtrah*.

Echec et MAT, شاه مات *châh-mât* (d'où vient le mot fr.)

La MATARÉE, MATARYÉH (b. d'Egypte), المطريه *êl-Mattaryéh*, ماطريه *Mâ-taryéh*.

MATELAS, مرتبه *mortebah*, مطربه *mottarbah*, مطرح *mettrah*, *mattrah* (d'où vient le mot fr.), pl. مطارح *mettârah*, *mettârèh*.

MATELOT, مراكبى *merâkby*, pl. مركبيه *merakbyéh*; بحرى *bahary*, pl. بحريه *baharyéh*.

MATÉRIEL (adj.), هيولانى *heyoulâny*, غليظ *ghelyd'l*, *ghelyzz*.

MATERNEL, اممّى *ômmyy*.

MATHÉMATICIEN, هندسى *hendessy*.

MATHÉMATIQUES, علم الهندسه *è'lm êl-hendessah*.

MATHIEU (n. pr.), متى *Matä*, متاوس *Matâouss*.

MATIÈRE, هيولى *heyouly*.

— d'un discours, سبب *sebeb*.

— purulente, مدّه *meddéh*.

MATIN, MATINÉE, صبح *sobh*, صبّح *sabbah*, صباح *sobbâh*, صبّيحه *sobbyhah* (en berbere صبح *sabah*, اغلواس *êghlouâss*).

—Demain Matin nous partons, غدوه منذ الصّباح نحن مسافرين *ghadaouah mind ês-sabbâh nahn messâferyn*.

MATINAL, باكر *bâker*, *bâkir*.

— Il a été Matinal, بكر *baker*.

MATMATAH (v. et tribu d'Afr.), مطماطه *Matmâttah*.

MATOU, هرّ *herr* (*Voy.* CHAT).

— Il ne distingue pas un Matou d'un rat, ما بيعرف الهرّ من الفر *mâ bya'ref êl-herr minn êl-fer*.

MATRICE, رحم *raham*, *rahm*.

MATRIMONIAL, متاع التزواج *metâ' êt-tezouâdj*.

MATURITÉ, طيّب *tayyb*, استوا *îsteouâ*.

MAUDIT, ملعون *mela'oun*, معين *la'yn*, منعول *mena'oul*, مصخوط *maskhoutt*.

Il a MAUDIT, لعن *la'ann*, نعل *na'al*.

MAURE, MAURESQUE, مغربى *moghreby*, *moghraby*, *mogharby*, pl. مغربه *mogharbéh*, *mogharbah*; مسلم

meslem, pl. مسلمين *meslemyn*; fém. مسلمه *meslemah*, pl. مسلميات *messelmyât*.

MAURITANIE (contrée d'Afr.), بلاد المغرب *beldd êl-Moghreb*.

MAUSOLÉE, مشهد *mechehed* (*V.* TOMBEAU).

MAUVAIS, ردى *rady*, *redy*, pl. اردیا *ârdyá*, *êrdyâ*; رفدى *refady*, رفضى *refaddy*, قبيح *qobbyh*, pl. قباح *qebbâh*; شرّ *cherr*, شرير *cheryr*, موش طيب *mouch-tayeb*, دونى *douny* (en berb. ايقباح *iyqbâh*, pl. قبحان *qabehân*; ذيربت *dzyryt*, pl. ذيربتن *dzyrytenn*; ديربث *dyryth*, يربث *yryth*).

— Plus Mauvais, اقبح *âqbah*.

— Le plus Mauvais de tous, الاقبح من الكلّ *él-âqbah minn êl-koll*.

— C'est un Mauvais homme, هدا الرجل قبيح *hadá êr-radje*, *qobbyh*, هو ردى *houe rady*.

— Mauvais temps, دنيا صعب *dounyâ sa'ab* (en b. زمان ذيربت *zemân dzyryt*).

MAUVE, خبيزه *khobbeyzéh*, *khobbeyzah*, بقول *baqoul*.

MAYDAH (n. d'une tribu d'Afrique), بنى مايدا *Beny-Máydah*.

MAZAGAN (v. d'Afr.), ماصخن *Mâ-sakhan*, *Mâ-soukhoun*, بريجه *Berydjah*, بريجيه *Boureydjyah*, مهدومه *Mehdoumah*.

MAZAOUYR (nom d'une tribu d'Afrique), مزاوير *Mazâouyr*.

MAZOUNAH (nom d'une tribu d'Afrique), مازونه *Mâzounah*.

MECANIQUE (science, art), علم الصناعه *e'lm ês-sanâ'ah*.

— (machine), (*Voyez* ce mot).

MÉCHANT, شرّانى *cherrâny*, فاجر *fâdjir*, *fâguir*, خبيث *khabyth*, *khabyts* (*Voyez* MAUVAIS).

MÈCHE, فتيله *fetylah*, *fitylah*, *fetyléh*, pl. فتيلات *fetylât*, فتايل *fetâyl*; دبلـه *deblah*, *doublah*, pl. دبلات *deblât*, يدك *yedek*.

MÉCOMPTE, غلاط الحساب *ghelâtt él-hissâb*.

MÉCONTENT, غير راضى *ghayr râddy*, قليل الرضا *qalyl ér-riddâ*.

Il a MÉCONTENTÉ, صعب على *sa'ab a'lä*, ضرّ *darr*.

La MECQUE (*Voy.* La MEKKE).

MÉCRÉANT, قليل الامان *qalyl êl-îmân* (*Voyez* INCRÉDULL, INFIDÈLE, IMPIE).

MÉDECIN, حكيم *hakym*, pl. حكما *houkemâ*; حاكيم *hâkym*, طبيب *tabyb*, *tebyb*, pl. اطبّا *âttebbâ*.

MÉDECINE (science), طبّ *tebb*, *tobb*, حكمه *kikméh*, *kikmah*.

— (potion curative), شربه *chorbah*, *chorbéh*, pl. شربات *chorbât*; دوا *daouâ*, *deouâ*, *douâ*; ثنقيه *tsenqyah*, pl. ثناقى *tsenâqy*.

MÉDIATEUR, مستصلح *mostaslih*, واقف بين *onâqef-bayn* (*Voy.* INTERCESSEUR, INTERMÉDIAIRE).

— Il a été Médiateur (*V.* Il a INTERCÉDÉ, Il s'est Entremis).

MÉDIATION, توسيط *touessytt* (*V.* INTERCESSION).

MÉDICAL, طبّى *tebby*.

MÉDICAMENT, دواه *daouâh* (*V.* MÉDECINE, REMÈDE).

MÉDICINAL, متاع الدواه *metâ' êd-daouâh* (*Voyez* MÉDICAL).

MÉDIN (monnaie), ميدى *meydy*, پاره *pârah*, نصّ فضّه *nouss-faddah*.

— Pièce de dix Médins, عشراويه *a'cherâouyéh*.

— de vingt, عشرينيه *a'cherynyéh*.

MÉDINA-CÉLI (v. d'Espag.), مدينة الهيده *Medynét êl-Maydah*.

MÉDINE (ville d'Arabie), المدينه *êl-Medynéh*, *êl-Medynah*, مدينة النبى *Medynét ên-naby*, مدينة المنصوره *Medynét êl-mansourah*, مدينة رسول الله *Medynét ressoul Allah*, يثرب *Yathreb*.

— Natif de Médine, مدنى *medeny*.

MÉDIOCRE, مقارب *moqâreb*, واطى *ouâtty* (*Voyez* MODIQUE).

MÉDIOCRITÉ, مقاربه *meqârebéh*, *moqârebah*.

MÉDISANCE, كلام بغيبه *kelâm be-ghaybéh*.

Il a MÉDIT, تكلّم بغيبه *tekellem be-ghaybéh*.

MÉDITATION, تخمين *takhmyn*, تفكير *tefkyr*, تامّل *teêmmoul*, حسب *hisb*, فكر *fekr*.

Il a MÉDITÉ, فكر *feker*, حسب *hassab*, افتكر *éfteker*.

MÉDITERRANÉE (*Voyez* MER).

MEDJAHERYS (peuplade d'Afrique), المجاهريه *él-Medjâheryah*.

MÉFIANCE, انكار *ínkâr*.

MÉFIANT, منكر *monker*.

Il s'est MÉFIÉ, انكر على *énkar a'lä*.

Par MÉGARDE, بغير بال *be-ghayr bâl*.

— Je l'ai fait par Mégarde, عملتهُ بغير بالى *a'melt-ho be-ghayr bâl-y*.

MEHEMET (*Voyez* MAHOMET).

MEILLEUR, احسن *âhsann*, خير *khéyr*.

La MEKKE (ville d'Arabie), المكّه *êl-Mekkah*, *êl-Mekkéh*,

مكّه المشرفه *Mekkét êl-mocherafah.*

— Natif de la Mekke, Mekkin, مكّاوى *mekkâouy*, مكّى *mekky.*

MEKKIN (*V.* Natif de la Mekke).

MÉKOUSSAT (village d'Afrique), مقوسة *Meqoussat.*

MÉLANGE, خلط *khalt*, pl. اخلاط *ikhlâtt*; اختلاط *ikhtilâtt.*

Il a MÉLANGÉ (*V.* Il a MÊLÉ).

MÊLÉ, مخلوط *makhloutt*, ملخبط *molakhbett.*

Il a MÊLÉ, خلط *khalatt, khalett*, لخبط *lakhbatt, lakhbett.*

MÉLISSE, نعنع الحرّ *na'ana' êl-hourr*, نعنع الترنجى *na'ana' êt-touroundjy.*

MELON, قاوون *qâououn*, pl. قاوين *qâyyn*, قاوون *qâououn*; بطيخه *battykhah, bettykhah*, pl. بطيخ *battykh, bettykh*; عبد الاوى *a'bd êl-lâouy* (en berbere افقوص *âfeqouss*).

— d'eau, بطيخه *battykhah, bettykhah*, pl. بطيخ *battykh, bettykh*, بطيخ اخضر *battykh-âkhdar*; فلنس *felanss*; كوّار *kouâr, keouâr*; دلاح *dillâh*, دلاع *dillâ'*, دلاع *dilâ'a.*

— long et jaune, فاجور *fâdjour.*

MELONGÈNE, بدنجان *bedendjân, bedengân*, بدنجال *bedendjâl*, بتنجان *betengân*, مرنجان *merengân, merendjân.*

MEMBRE du corps, عضو *a'ddou, e'ddou*, pl. اعضا *â'hdâ*; مفصل *mefassel*, pl. مفاصل *mefâssil.*

— Membre viril (*V.* VERGE).

MÊME (*Voyez* SEMBLABLE).

— Ceci est la Même chose que cela, هذا كيف ذالك *hadâ kyf zâlek*, ذا و ذا كيفيتهم واحد *dâ ou-dê kyfyét-houm ouâhidéh*, ذا و ذاك ساوا *dâ ou-dâk saouâ*

— C'est le Même homme, هذا الرجل هو بنفسه *hadâ êr-radjel houe be-nafse-ho.*

— Je suis du Même rang que vous, انا فى المرتبه كيف انتم *ânâ fy-'l-mertebéh kyf éntoum.*

— Moi-Même, انا بنفسى *ênâ be-nefs-y, ânâ be-nafs-y*, انا بذاتى *ânâ be-zât-y*, انا بروحى *ânâ be-rouh-y*, انا نفسى *ênâ nafs-y*, ذاتى *zât-y*, روحى *rouh-y*, نفسى *nafs-y.*

— Toi-Même, انت بنفسك *ênt be-nafs-ak*, انتينه بنفسك *êntynah be-nefs-ak*, انت بذاتك *ênt be-zât-ak*, انت بروحك *ênt be-rouh-ah*, نفسك *nafs-ak*, ذاتك *zât-ak*, روحك *rouh-ak.*

— Lui-Même, هو بنفسهُ *houe be-nefs-hou*, هو بذاتهُ *hou be-zât-ho*, نفسهُ *nafse-ho*, ذاتهُ *zât-ho.*

— Elle-Même, هي بنفسها *hya be-nefse-hâ*, هي بذاتها *hye be-zât-hâ*, نفسها *nafse-hâ*, ذاتها *zât-hâ*.

— Nous-Mêmes, نحن بانفوسنا *nahn be-ânfous-nâ*, احنا بانفوسنا *êhnâ be-ânfous-nâ*, نحنا بذاتنا *nahnâ be-zât-nâ*, انفوسنا *ânfous-nâ*.

— Vous-Mêmes, انتم بانفوسكم *êntoum be-ânfous-koum*, انفوسكم *ânfous-koum*, انتوا بانفوسكم *êntoû be-ânfous-koum*, انتما بذاتكم *êntoumâ be-zât-koum*.

— Eux-Mêmes, هم بانفوسهم *houm be-ânfous-houm*, هما بانفوسهم *houmâ be-ânfous-houm*, هما بذاتهم *houmâ be-zât-houm*, انفوسهم *ânfous-houm*.

— En lui-Même, فى نفسه *fy nefs-hou*, *fy nafse-hi*.

— Au Même instant, فى الحال *fy-'l-hâl*.

— Même (conj.), حتّى *hattä*.

— On a tué les enfans Même, قتلوا حتّى الولاد *qataloû hattä él-oulâd*.

Mémoire (fém), ذكرى *dekrä*, *zikrä*, ذكر *zikr*, *dikr*.

— (masc.), عرض حال *a'rdd-hâl*, تذكرة *tezkereh*, *tezkerah*.

Memphis (v. anc. d'Eg.), منف *Menf*, *Monf*.

Menaçant, مهدّد *mohadded*.

Menace, تهديد *tehdyd*, تخويف *takhouyf*.

Il a Menacé, هدّد *haddad*, خوّف *khaouaf*, حقد *haqad*.

Il a Ménagé, قصّد *qassad*.

Mendiant, شحّات *chahât*, شحّاذ *chahhâd*, سايل *sâyl*, متسوّل *motsaouel* (*Voy.* Pauvre).

Il a Mendié, تسوّل *tessaouel*, طلب *taleb*, شحذ *chahad*.

Il a Mené, ودّى *oueddä*.

— Il Mènera, يدّى *youddy*.

— Mène boire mon cheval! اسقى حصانى *ésqy hossân-y*! اسقى عودى *ésqy a'oud-y*!

Mensonge, كذب *kedb*, *kidb*, pl. كدوب *kedoub*, *kodoub*.

Menteur, كدّاب *keddâb*, *kaddab*, pl. كذّابين *kaddâbyn*, *keddâlyn*; زعّات *za'ât*, گداب *gueddâb*.

Menthe (plante), صندل *sandal*, نعنع *na'na'*, مانته *mântah*.

— sauvage, امشيشتروا *émchychtroû*.

Il a Menti, كذب *kadab*, *kadeb*, كذّب *kaddab*, *keddeb*.

Mention, ذكر *dikr*, *zikr*.

Mentionné, مذكور *mezkour*.

MENSUEL, مشاهـر *mochâher*, شهرى *chahery*.

— Solde Mensuelle, مشاهـرة *mochâherah, mochâhereh*.

Il a MENTIONNÉ, ذكر *zaker*, *zakar*, ذكّر *zakkar*, تذكّر *tezakkar*.

MENTON, ذقن *doqn, daqn*, pl. اذقان *édqân* (en berbere ثيمرة *tsymerah*, pl. ثيميرة *tsymyrah*).

MENU (*Voyez* MINCE).

— Il a rendu Menu, رفق *raqqaq*.

MENUISIER, نجّار *neddjâr*, *naggâr*, pl. نجّارين *neddjâryn*, *naggâryn*.

MENZALÉH (lac d'Égypte), بحيرة منزاله *bohayrét Menzâléh*.

MÉPRIS (*Voyez* BLAME, AVILISSEMENT, DÉDAIN).

— Au Mépris des lois de la guerre, مخالف القوانين الحربيه *mokhâlef él-qaouânyn él-harbyah*.

Il s'est MÉPRIS, غلط *ghalatt*.

MÉPRISABLE, MÉPRISÉ, محقور *mahaqour* (*V.* AVILI, BLAMABLE).

Il a MÉPRISÉ, حقر *haqar* (*Voy.* Il a DÉDAIGNÉ).

MER, بحر مالح *bahar mâlèh*, بحر *bahar, bahr*, pl. بحار *behâr*; (duel) بحرين *baharéyn* (en berbere لبحر *lebahar*, بحر *bahr*).

— (Océan), (*Voyez* ce mot).

— Méditerranée, بحر الوسط *bahr él-ouest*, البحر الرومى *el-bahar ér-roumy* (m. à m. la mer grecque), بحر شام *bahar-Châm* (mer de Syrie), البحر الصغير *él-bahr és-saghyr*, *él-bahar és-sogheyr* (la petite mer).

— Rouge, بحر قلزم *bahar-Qolzoum*, بحر سويس *bahar-Souéyss*.

— Caspienne, بحر الخزر *bahar él-Khozar*.

— Noire, قرا دكّيز *qará-degnyz*, بحر بانطس *bahar-Bôntoss*.

— montante (*V.* FLUX, MARÉE).

— descendante (*Voy.* REFLUX).

MERCENAIRE, اجير *ádjyr*, *âguyr*.

MERCERIE, خـــردة *kherdah*, *kherdéh*, pl. خردات *kherdât*.

MERCI! (int.) كثّر الله خيرك *katther Allah kheyr-ak!* (m. à m. que Dieu augmente ton bien!) كـيثّـر خيرك *katther kheyr-ak!* الله يجازيك *Allah ydjâzy-k!* (m. à m. que Dieu te le rende!) الله يجزيـــك *Allah yegzy-k!* الله يكافيك خير *Allah ykafy-k kheyr!* (*V.* Il a REMERCIÉ).

MERCIER, خرداخى *kherdâkhy*, pl. خرداخيه *kherdâkhyéh*.

MERCREDI, يوم الاربع *youm él-árba'*, *yaum él-árba'a*, نهار الاربع *nahár él-árba'*, الاربعا يوم *yaum él-árba'á*, الاربعا *él-árba'á* (en berbere اسا الاربع *ássá él-árba'a*).

MERCURE (vif argent), زيبق *zybaq*, *zeybaq*, زاوق *záouq*, *záouaq*.

— (planète), اطارد *Attáred*, عنطارد *Antáred*.

MERDE, خرا *kherá*, pl. خراوات *kheráouát*; خالي *khály* (*Voyez* EXCRÉMENT, ORDURE).

MÈRE, امّ *ómm*, *óumm*, يمّ *yomm*, pl. امّهات *ómmehát* (en b. يمّا *yemmá*, *yommá*, يمّه *yemmah*).

— Ma Mère, امّي *ómm-y*, ستّي *sitt-y*.

— Ta Mère, امّك *óumm-ak*.

MÉRIDIEN (ligne méridienne), خطّ نصف النهار *khatt nousf én-nahár*, خطّ الظهر *khatt éd-dohor*.

— (cadran solaire), (*V.* ce mot).

MÉRIDIENNE (sommeil du milieu du jour), قيلة *qaylah*, *qayléh*.

—Il a fait la Méridienne, قايل *qáyel*.

MÉRIDIONAL, قبلي *qably*, *qabely*, جنوبي *djenouby*, *guenouby*.

MÉRITE, فضل *fadl*, فضيله *faddyléh*, pl. فضايل *foddáyl*.

— Il a du Mérite, فضل *faddal*, هو فاضل *houe fáddel*.

— Chacun a son Mérite particulier dans son genre, كلّ واحد مفضّل خصوصًا على جنسه *koll ouáhed mofaddel khossoussánn a'lä djens-ho*.

Il a MÉRITÉ, استحقّ *éstahaqq* (*Voyez* Il á été Digne).

MERLAN, شطون *chettoun*.

MERLE, سرسور *sersour* (en berbere اجحموم *ádjahmoum*, pl. اجوحام *ádjouhmám*).

MERLUCHE (*Voyez* MORUE).

MÉROUAN (n. pr.), مروان *Merouán*.

MERSA-ÊL-KHAZAR (port d'Afrique), مرسى الخزر *Mersä-'l-khazar*.

MERVEILLE, عجيبه *a'djybéh*, *a'guybéh*, *a'djybah*, pl. عجايب *a'djáyb*, *a'gáyb*.

MERVEILLEUSEMENT, بعجيبه *be-a'djybéh* (*Voyez* ADMIRABLEMENT).

MERVEILLEUX (*Voyez* ADMIRABLE, ÉTRANGE).

MÉSINTELLIGENCE, خلاف *khelâf* (*V.* DISSENTIMENT, INIMITIE).

MÉSOPOTAMIE (prov. d'Asie), دياربكر *Dyâr-beker*, *Dyâr-bekir*.

MESQUIN (*V.* AVARE, PAUVRE).

MESSAGE, رساله *ressâléh*, *ressâlah*, pl. رسالات *ressâlât*.

MESSAGER, رسول *ressoul*, مرسل *morsel* (*Voyez* COURRIER).

— monté sur un dromadaire, نجّاب *neddjâb*.

MESSIDOR, مسيدور *messydour*.

MESURE, قياس *qyâs*. كيل *kyl*, pl. اكيال *âkyâl*.

— de grains, كيله *kylah*, pl. كيلات *kylât*.

— d'un vers, وزن *ouezenn*, ميزان *myzân*, بحر *bahr*, قافيه *qâfyah*, نظم *nezzem*.

Il a MESURÉ, قاس *qâs*.

— du grain, كال *kâl*.

MESUREUR, كيال *kyâl*.

MÉTAL, معدن *ma'denn*, pl. معادن *ma'âdenn*, *mo'âdenn*.

MÉTALLIQUE, معدني *ma'adeny*.

MÉTAYER, خمّاس *khammâss*, pl. خمّاسين *khammâssyn*.

MÉTHODE, عاده *a'âdéh*, *a'âdah*, pl. عادات *a'âdât*; قانون *qânoun*, pl. قوانين *qaouânyn*.

MÉTIER (profession mécanique), صنعه *sana'ah*, صناعه *sanâ'ah*, pl. صنايع *senâya'*.

— de tisserand (machine à tisser), (*Voyez* TISSERAND).

MÉTROPOLE, امّ البلد *ômm êl-beled*.

METS (le manger), اكل *âkl*, طعام *ta'âm*.

MEUBLE, حاجه *hâdjéh*, *hâgueh*, pl. حوايج *haouâydj*, *haouâyg*; بضاعه *boddâ'ah*, pl. بضايع *boddâya'*; فروش *fourouch*, عمارة البيت *i'mârét êl-béyt*.

MEULE de moulin, رحا *rahâ*, *rihâ*, حجر الطاحون *hadjar êt-tâhoun* (*Voyez* MOULIN).

MEUNIER, طحّان *tahhân*, pl. طحّانين *tahhânyn*; رحّوى *rahhouy*, pl. رحّويين *rahhouyyn* (en berbere ارحوى *ârahouy*, plur. ايرحوين *îyrahouyn*).

MEURTRE, قتل *qatl*.

MEURTRI, مجروح *medjrouh*, *megrouh*.

Il a MEURTRI, جرح *djerah*, *guerah*.

MEURTRIER (*V.* ASSASSIN).

MEYDAN, ميدان *meydân* (*Voy.* HIPPODROME).

—Kara-Meydan (pl. du Kaire), قرا ميدان *Qarâ-meydân*.

MEZZAB (vallée d'Afrique), وادى مزاب *ouâdy-Mezâb*.

—Tribu de Mezzab (dans l'At-

las), بنى مـــزاب *beny-Mezâb.*

Michel (n. pr.), ميكايل *Mykâyl*, ميكاييل *Mykâyyl*, ميخايـيل *Mykhâyyl*, خايل *Khâyl*, خايـيل *Khâyyl.*

Microscope, مراية الهند *merâyét êl-Hend.*

Midi (heure du jour), الظهر *êd-dohor*, العـالـــم *êl-a'âlem*, نصف النهار *nousf ên-nahâr* (en berbere ازكّن واس *êzguenn-ouass*).

— (opposé au nord), قبله *qibléh*, *qiblah*, جنوب *djenoub*, *guenoub.*

—A Midi précis, فى وقت الظهر *fy ouaqt êd-dohor.*

— Vent du Midi, لباج *lebadj*, *lebêg* (en italien *lebecchio*).

Mie de pain, قلب العيش *qalb êl-aych*, قلب الخبز *qalb êl-khobz*, بطعه ذا الخبز *beta'ah dê-'l-khobz*, لبّ *lobb.*

Miel, عسل *aassel.*

— Rayon de Miel, شهد *chehed*, *chehd*, *chohd*, *chouhd*, شهد ذا العسل *chehed dê-'l-a'ssel.*

— Marchand de Miel, بقال *baqâl*, سوقى *souqy.*

Mien (pron. poss.), ى *-y*, لى *l-y*, بتاعى *betâ'-y*, بتوعى *betou'-y*, متاعى *metâ'-y*, امتاعى *émtâ'-y*, الّذي لى *âllazy l-y*, *êlledy l-y*, الّى لى *êlly l-y*, الّى ليلى *êl-ly lyl-y*, ديالى *dyél-y*, *dyâl-y* (en berbere و *ou*, يو *-you*, ينو *-ynou*).

— Ce sabre est le Mien, هذا السيف ديالى *hadâ es-séyf dyél-y.*

— Celui-ci est le Mien, et celui-là est le tien, ذا ليلى وذاك ليلك *dâ lyl-y*, *ou-dâk lyl-ak.*

Miettes, فتات *fitât*, *fotât.*

Mieux, احسن *âhssann*, خير *khéyr*, *khayr.*

Mignon (adj.), لطيف *lattyf.*

Migraine, شقـقـــه *chaqiqah* (en espagn. *xaqueca*), وجعة الراس *oudja'at êr-râss* (*V.* Mal de tête).

— J'ai la Migraine, توجع راسى *toudja' râss-y*, *touega' râss-y.*

Miknassah (tribu berbere), مكناسه *Miknâssah.*

Milieu, نصف *nousf*, نص *nouss*, وسـط *ouest* (en berbere التماس *âlemmâss*).

— Au Milieu, فى الوسط *fy-'l-ouest.*

— Doigt du Milieu, الوسطى *êl-ousty*, الصبع الوسطانى *ês-saba' êl-ouestâny* (en berb. اذاض التماس *âdzâdd âlemmâss*).

Militaire (s.), عسكرى *a'skery.*

— (adj.), متاع الحرب *metâ' êl-harb.*

Mille (nombre), الف *êlf*, *âlf*, pl. الاف *élâf*, الوف *ûlouf.*

— (mesure géodésique), ميل *myl*, pl. اميال *âmyâl.*

— Mille un, الف وواحد *âlf ou-ouâhed.*

— Mille deux, الف واثنين *âlf ou-êthneyn.*

— Mille et cent, الف ومية *âlf ou-myéh.*

— Mille deux cents, الف ومیتين *âlf ou-mytéynn*, ميتين بعد الالف *myttéyn ba'd êl-âlf.*

— Deux Mille, الفين *âlfeyn.*

— Dix Mille, عشرة الاف *a'chert-êlâf.*

— Cent Mille, مية الف *myét âlf*, كرّة *harrah.*

— D'ici là combien de Milles? من هنا الى هناك كم اميال *minn henâ îlä henâk, kiam âmyâl?*

— Cette montagne est à trois Milles d'ici, هذا الجبل على ثلاثة اميال من هنا *hadâ êl-djebel a'lä tselâtsét âmyâl minn henâ.*

Millenaire, الفى *âlfy*, fém. الفية *âlfyéh, âlfyah.*

Mille-Pieds (insecte), بو مليه *bou-melyah*, زرغ ميل *zergh-myl.*

Millet, جاورس *djâouress.*

Milliard, الف ربوات *âlf-rabouât* (m. à m. mille millions).

Million, ميليون *mylyoun*, الف الاف الف الف *êlf-êlf*, الف الف *âlf-êlâf* (m. à m. mille mille); ربوة *rabouéh*, pl. ربوات *rabouât.*

— Deux Millions, ربوتين *raboutéynn.*

— Trois Millions, ثلاثة ربوات *thélâthét rabouât.*

Minaret, ميذنه *meydenéh*, ماذنه *mâdenéh*, pl. ماذن *mâdenn*; صومعه *souma'ah*, pl. صومعات *souma'ât*, صوامع *souâmè'*; مناره *menâréh, menârah*, pl. مناور *menâouer.*

Mince, رفيع *rafy'a, refy'*, رقيق *raqyq, reqyq* (en berb. ارقيق *êrqyq, ârqyq*, pl. ارقاق *êrqâqenn*).

— Il a été Mince, رقّ *raqq.*

— Il a rendu Mince, رقّق *raqqaq.*

Minceur, رقاقه *riqâqah.*

Mine métallique, معدن *ma'adenn*, pl. معادن *ma'âdenn, mo'âdenn* (en espagnol *almaden*).

— de guerre, لغوم *laghoum.*

Minéral (adj.), معدنى *ma'a-*

deny, متاع المعدن *metâ' êl-ma'adenn.*

MINÉRALOGIE, علم المعادن *e'lm êl-mo'âdenn.*

MINÉRALOGIQUE, متاع علم المعادن *metâ' e'lm êl-mo'âdenn.*

MINEUR (plus petit), اصغر *âsghar*, دونى *douny.*

— (qui n'a pas l'âge de majorité), (*Voyez* ADOLESCENT, ORPHELIN).

— (qui creuse une mine), معادنجى *ma'âdendjy.*

— (de guerre), لغومى *laghoumy*, pl. لغوميه *laghoumyah.*

MINISTRE, وزير *ouezyr* (d'où vient *vizir*), pl. وزرا *ouezerâ.*

— Le premier Ministre, الوزير الاعظم *êl-ouezyr êl-â'azzem.*

— Je n'ai pu approcher du Ministre, ماقدرت شي اقرب للوزير *mâ qadart-chy âqreb li-'l-ouezyr.*

MINUIT, نصف الليل *nousf êl-léyl*, نصف الليله *nousf êl-leylah*, نص ليل *nouss-léyl* (en berbere نصاف دكّيط ازكّن ايط *ezguenn îytt*, *nessâf degguydd*).

MINUTE, دقيقه *deqyqah*, *deqeyqah*, pl. دقايق *deqâyq*; تقيقه *teqyqah*, pl. تقايق *teqâyq*, *teqâyeq.*

— Deux Minutes, دقيقتين *deqayqtéyn*, تقيقتين *teqeyeqtyn.*

MIRACLE, ايه *âyéh*, *âyah*, pl. ايات *âyât* (*Voyez* MERVEILLE).

MIRACULEUX (*Voy.* MERVEILLEUX).

MIQUENEZ (v. d'Afr.), مكناسه *Miknâsséh*, *Maknâssah*, مكناسة الزيتون *Meknêssét ez-zeytoun.*

MIROIR, مراى *mirây*, مراه *merâh*, مرايه *mirâyah*, *merâyah*, pl. مرايا *merâyâ*, مرايات *merâyât* (en berbere امرى *âmry*).

— Glace de Miroir, ماذا المرايه *mâ dê-'l-mirâyah.*

MIS, محطوط *mahtoutt.*

Il a MIS, حطّ *hatt.*

— Mets-lui la bride! الجمهُ *êl-djem-hou! êlguem-ho!*

MISÉRABLE. (*Voyez* INFORTUNÉ, MALHEUREUX, PAUVRE).

MISÈRE (*Voy.* PAUVRETÉ, INFORTUNE, MALHEUR).

MISÉRICORDE, رحمه *rahméh*, *rahmah* (*Voyez* CLÉMENCE, COMPASSION).

— Que Dieu répande sur vous sa Miséricorde et ses bénédictions! عليكم رحمة الله و بركاتهُ *a'ley-kom rahmét Allah ou-berekât-ho!*

MISÉRICORDIEUX, رحمان *rah-*

mân, رحمن *rahman* (*V.* Clément).

—Dieu est Miséricordieux pour ceux qui exercent la miséricorde, الرحمين يرحمهم الرحمان *êr-rahèmyn yrehm-houm êr-Rahmân.*

Mission, ارسال *îrsâl.*

— Il lui a donné une Mission, انفدهُ مرسولاً *ênfed-ho mersoulânn.*

Missive (*V.* Lettre, Message).

Mite (ver des étoffes), عتّه *i'ttah, e'ttah.*

— du blé, سوسه *soussah.*

— du papier et des livres, ارضه *êrdâh.*

Mitigé, مليّن *moleyyn* (*Voyez* Adouci).

Il a Mitigé (*V.* Il a Adouci).

Mobile (adj.), حاريك *haryk*, متحرّك *moteharrek.*

Mobilité, تحريك *tahryk.*

Mode, عاده *a'âdéh, a'âdah.*

— (t. de gramm.), صيغه *syghah.*

— Il est habillé à la Mode, هو ملبس زي العاده الجاريه *houe molebbess zay êl-a'âdéh êl-djâryéh.*

Modèle, مثل *methl, metsl*, pl. امثال *âmthâl, émtsât* (*Voyez* Calibre).

Modération, اعتدال *i'tidâl*, انصاف *însâf* (*V.* Tempérance).

Modéré, معتدل *mo'tedel.*

Il a Modéré, دبّر *dabbar, dabber* (*Voyez* Il a Apaisé).

— Modère ta colère! سكّن غضبك *sakkenn ghasb-ak.*

— J'ai Modéré mes paroles, دبّرت كلامي *dabbert kelâm-y.*

Moderne (*Voyez* Nouveau).

Modeste, اديب *âdyb*, وقور *ouqour, oueqour.*

Modestie, ادب *âdeb*, وقار *oueqâr.*

Modique, يسير *yssyr, yessyr* (*Voyez* Petit, Médiocre).

Moelle, دهن ذا العظمه *dehen dê-'l-a'ddemah*, موخ *moukh*, مخّ *mokkh.*

Mogreb (l'Afr. occidentale), المغرب *êl-Moghreb, êl-Maghreb.*

Mogrebin, مغربي *moghreby, mogharby, maghreby*, pl. مغاربه *moghârbéh, moghârebah.*

Mohammed (n. pr.), (*Voyez* Mahomet).

Moharrem (premier mois de l'année lunaire des Musulmans), محرّم *moharrem*, عاشور *a'âchour*, عاشوره *a'âchourah.*

Moèz (n. pr.), معز *Mo'ezz.*

Moi, انا *ânâ, ênâ* (*Voyez* Je).

— (rég.), ني *-ny*, ى *-y.*

— De Moi, ى -y, لى l-y (en berbere و ou, يو you, ينو ynou).

— A Moi, لى l-y, ليلى lyl-y (*Voyez* A).

— Moi-même (*Voyez* Même).

— Avec Moi (*Voyez* Avec).

— C'est Moi, انا هو ênâ houe, ânâ hou.

— Dis moi! قل لى qoul l-y!

— Donne-Moi cela! اعطينى هذا â'tty-ny hadâ!

— Ce n'est pas Moi, ما هو شى انا mâ hou-chy ânâ, ما انيش mâ âny-ch.

— Ce livre est à Moi, هذا الكتاب ليلى hadâ êl-kitâb lyl-y, ذا كتابى dâ kitâb-y.

— Ceci est à Moi, laisse-le! هذا ديالى اتركهُ hadâ dyêl-y, êtrek-ho! خلّى ذا انهُ بتعى khally dê ên-ne-ho beta'-y!

Moindre, اصغر âsghar.

Moine, قصيص qassys, راهب râheb, plur. رهبان rehbân; قصّ qass.

Moineau, عصفور a'sfour, pl. عصافير a'ssâfyr; برطال bortâl, pl. براطل borâtel; زرزور zerzour, pl. زرازر zerâzer (en berbere ازوش âzouch, pl. تيزوشن tyzouchenn).

Moins, اقل âqall.

— (excepté), غير ghayr, الّا êllâ.

— Au Moins, و الا oué-îllâ, ou-êllâ.

— Pour le Moins, بالقليله bi-'l-qâlyléh, بالقليل bi-'l-qalyl.

— Mets-y trois onces pour le Moins, حطّ فيه ثلاث وقيات بالقليل hott fy-hi tselâts ou-qyât bi-'l-qa-lyl.

— Du plus au Moins, من الاكثر الى الاقلل minn êl-âk-thar îlä êl-âqlal.

— A Moins que, الّا ان îllâ ênn, êllâ-ênn.

— A Moins que je ne sois présent, الّا ان كنت حاضر êllâ ênn kont hâdder.

— En Moins de rien, بعد مضى زمان يسير ba'ad maddey zemân yssyr.

— En Moins d'une heure, فى اقلّ من ساعه fy âqall minn sâ'ah.

Moire, طابى tâby (d'où le fr. tabis).

Mois, شهر chahar, pl. شهور chehour, chouhour (en berbere ايور âyour, pl. ايورن îyourenn).

— Deux Mois, شهرين chaha-réyn, chaharayn.

— Mois (flux menstruel), حايض *hâydd*, pl. حوايض *haouâydd*; عدر *o'dr*.

— Il va être absent pendant deux Mois, راح يغيب مدّة شهرين *râh yghéyb meddét chaharéyn*.

Moisi, معفّن *ma'affenn*, *mo'affenn*, معفون *ma'afounn* (*V.* Gaté).

Il a Moisi (v. n.), عفن *a'fann*.

Moisissure, دبل *debl*, عفنه *a'fnah*, *e'fnéh*, معفّن *ma'fenn*, استعفان *ísti'fân* (*V.* Corruption).

Moisson, حصادة *hassâdah*, *hassâdéh*, حصاد *hessâd*, *hissâd*, *houssâd*, حصاص *hassâss* (en berbere تهگرة *temegrah*).

— Temps de la Moisson, وقت ذا الحصاد *ouaqt dê-l-houssâd*, *ouaqt dê-'l-hissâd*, وقت الحصاد *ouaqt êl-hessâd*, وقت حصاد القمح *ouaqt hessâd êl-qamèh*.

Il a Moissonné, حصد *hassad*, *hassed*.

Moissonneur, حصّاد *hassâd*, pl. حصادين *hassâdyn*.

Moite (*Voyez* Humide).

Moitié, نصف *nousf*, plur. انصاف *ênsâf*; نصّ *nouss*.

— C'est plus d'à Moitié fait, ذا معمول اكثر من نصفه *dâ ma'moul âkthar minn nousfe-ho*.

Mokattam (montagne d'Eg.), جبل مقطّم *Guebel-Moqattam*.

Moka (v. d'Arabie), المخا *él-Mokhâ*.

Mol (*Voyez* Mou).

Dent Molaire (*Voyez* Dent).

Molesté, منحوس *manhouss*.

Il a Molesté, نحس *nahass*.

Mollement, برخـــوة *be-rekhaouah*, *be-rekhouéh*.

Mollesse, رخوة *rekhaouah*, *rekhouéh*.

Mollet de la jambe, دهن ذا الساق *dehen dê-'s-sâq*, بطن ذا الساق *botn dê-'s-sâq* (*V.* Gras).

Moment, درج *deredj*, دراجه *derâdjah*, *derâgueh* (en berbere ادقيمن *âdeqqymenn*, تسعت *tassa'ett*), (*Voy.* Instant).

Momie, موميه *moumyah*, plur. موم *moum*.

Mon, ى *-y*, ديالى *dyêly*, متاعى *metâ'y*, متعى *meta'a-y*, بتاعى *betâ'-y*, بتعى *beta'-y*, امتعى *émta'-y* (en berbere و *ou*, يو *you*, ينو *ynou*).

— Mon ami, حبيبى *habyb-y*.

— Mon cher! يا خاى *yâ khâ-y!*

— Mon habit, لبس بتعى *loubs beta'-y*, لبس امتعى *lebs émta'-y*, لبسى *lebs-y*.

— Mon père, ابوى *âbou-y* (en berbere بابيو *bâb-you*).

— Mon fils, ابنى ولدى *ên-y*, *ouled-y* (en berbere مسيو *mess-you*).

— Mon esprit, روحى *rouh-y* (en berbere امنو *îmeni-ou*).

— Mon œil, عينى *a'yn-y* (en berbere ثيطيو *tsytt-you*).

Monarchie, ملك *moulk*, مملكه *memlekèh*, *memlikah*, pl. ممالك *memâlek*; دوله *doulah*.

Monarque, ملك *melek*, pl. ملوك *moulouk*; سلطان *soultân*, pl. سلاطين *selâtîyn*.

Monastère, دير *deyr*, *dayr*, *dyr*, pl. ديور *dyour*, ديورة *dyourah*.

— de derviches, زاويه *zâouyah*, *zâouyèh*.

Monceau, كومه *kouméh*, *kaoumah*, *koumah* (*Voy.* Amas).

— de ruines, تل *tall*, *tell*.

— Il a mis en un Monceau (*Voyez* Il a Amassé).

Mondain, دنياوى *dounyâouy*, دنيانى *dounyâny*.

Le Monde (l'univers), الدنيا *êd-dounyâ*.

— (les gens), الناس *ên-nâss*.

— Les Français n'ont perdu que peu de Monde, الفرنساويه ما انقتل منهم الا القليل *êl-Fransâouyèh mâ ênqatel minnhoum êllâ êl-qalyl*.

Mondé, منظوف *mandouf*.

Il a Mondé, نظف *naddaf*.

Monétaire, دراهمى *derâhemy*.

— Atelier Monétaire ذار السكه *dâr dê-'s-sekkah* (en italien *zecca*, d'où vient *sequin*), دار الضرب *dâr êd-darb*).

Monnaie, دراهم *derâhem*, قطع *qetta'*, فلوس *felouss*, فضه *faddah* (*Voyez* Argent).

— (lieu où on la fabrique), (*Voyez* Atelier Monétaire).

— fausse, دنس *dens*.

— Donne moi de la Monnaie d'une piastre! اعطنى قطعات الريال *â'atty-ny qetta'ât êr-ryâl!*

— Je n'ai pas de Monnaie, ما عندى شى فلوس *mâ a'nd-y-chy felouss*.

— Je n'ai ni Monnaie, ni grosses pièces, ما فى شى امّا ريال وامّا قطع *mâ fy-y-chy âmmâ ryâl, ou-âmmâ qetta'*.

Monsieur, سيذى *syd-y*, سنيور *senyour*, خواجه *khaouâdjah*, *khaouâgueh*, موسى *moussey*.

MONSTRE (prodige, chose étrange), عجب الطبيعه *a'djeb êt-taby'ah* (*V.* MERVEILLE).

— (chose horrible), شى مفزّع *chy mofezzi'*.

— (au figuré), (*V.* SCÉLÉRAT).

MONSTRUEUX (prodigieux), (*V.* MERVEILLEUX, ÉTRANGE).

— (difforme), مسيخ *messykh* (*Voyez* DIFFORME).

— (horrible), مفزّع *mofezzè'*, *mofezzi'* (*Voyez* HORRIBLE, ABOMINABLE).

MONT, MONTAGNE, جبل *djebel*, *guebel*, pl. جبال *djebâl*, *guebâl* (en berbere ادرار *îdrâr*, plur. ادورار *îdourâr*, ايدورار *îydourâr*).

— Mont-Atlas (*Voyez* ATLAS).

— Mont-Sinaï (*Voyez* SINA).

— Mont-Thabor (*V.* THABOR).

— Mont-Etna, جبل النار *djebel ên-nâr*, *guebel ên-nâr* (*V.* VOLCAN).

— Versant d'une Montagne, جانب الجبل *djânb êl-djebel*, *gânb êl-guebel*, pl. جناب الجبل *djenâb êl-djebel*, *guenâb êl-guebel*.

— Le haut de la Montagne, عقبه *a'qbah*, راس الجبل *râss êl-djebel*, *râss êl-guebel* (*Voy.* CÎME, SOMMET).

MONTAGNARD, جبلى *djebely*.

MONTANT d'un compte, قدر *qadr*, مبلغ *moballagh*.

— Tiens, voilà le Montant de tes gages, خد هذا قدر اجرتك *khod*, *hadâ qadr âdjeret-ak*.

— Tu as reçu d'avance diverses sommes, dont le Montant est de cent francs, قبلت بعض الدراهم يطلع قدره لمية فرنك *qabelt ba'd êd-derâhem*, *yetla' qadr-ho li-myét frank*.

MONTÉE, طلوع *telou'*, *toulou'*, صعود *sououd*, عقبه *a'qebah*.

Il a MONTÉ, Il est MONTÉ, طلع *tala'a*, صعد *sa'ad*.

— Il a Monté à cheval, ركب *rakab*, *rakeb*.

— Monte! اطلع *êtlaa'!*

— à cheval! اركب *êrkeb!*

MONTICULE, كديه *koudyah*, تلّ *tall*, *tell*.

MONTRE, ساعه *sâ'ah*, منكله *menguelah*, مكانه *magânah*.

— As-tu une Montre? عندك ساعة *â'nd-ak sâ'at?*

— J'ai une Montre, mais elle ne va pas, عندى ساعة امّا ما تمشى *a'nd-y sa'ât*, *âmmâ mâ temchy*.

Il a MONTRÉ, ورّى *ouarrä*, *ouerrä*, اورى *ârrä*, اورى *âourä*, اروى *êrouä*, روّى *raouä*.

— (enseigné), (*Voyez* ce mot).

—Montre! اری *ôry!* اوری *âoury!* وری *oury!* روی *raouy!* اروی *êrouy!*

— Montre-moi! اورنی *âouri-ny!* اورلی *âouri-ly!* اور لیلی *ôouri lyl-y!* ارینی *ôry-ny!* ورینی *oury-ny!*

— Montre-moi la route! ارینی السکّه *ôry-ny és-sekkah!* وری لی الطریق *oury l-y êt-taryq!*

— Il s'est Montré (*V.* Il a Apparu).

Il s'est Moqué, ضحک *dahak*, سخر علی *sakhar a'lä.*

Moquerie, استهزا *îstihzâ*, تسخیر *teskhyr.*

Moral, ادیب *âdyb.*

La Morale, الادب *êl-âdeb.*

Morceau, بذعه *bidda'ah*, قطعه *qatta'ah*, *qetta'ah*, pl. قطع *qatta'*, *qattè'*, قطعات *qetta'ât*; قطع *qitta'*, *qatta'*.

—Viande coupée en Morceaux, لحم مقصوص طروف طروف *lahm maqsouss terouf-terouf* (*V.* Hachis).

Mordu, معضوض *ma'ddoudd.*

Il a Mordu, عض *a'add.*

More (*Voyez* Maure).

La Morée (contrée de Grèce), الموره *êl-Mourah.*

Morelle des jardins, بو مقنینه *bou-moqnynah.*

Morfil, ناب فیل *nâb-fyl* (*Voy.* Ivoire).

Moribond, مایت *mâyt*, *mêyt.*

Morrue (*Voyez* Morue).

Morose, مغیّر *moughayyar.*

Mors de la bride, لجام *lodjâm.*

Morsure, عضّ *e'dd*, *i'dd.*

Mort (adj.), میت *myt*, میّت *meyyt*, متوفّی *metoueffy.*

— Il y a eu parmi eux beaucoup de Morts et de blessés, وقعت بینهم جراحات و اموات کثیره *ouaqa't bayn-houm djerâhât ou-âmouât kethyréh.*

La Mort, الموت *êl-mout*, *êl-maout*, pl. اموات *âmouât.*

—Mort précoce, تقصیف العمر *teqsyf êl-a'mr*, انقصاف *înqissâf.*

Il est Mort, مات *mât*, توفّی *toueffä*, *toueffey.*

— Son père et sa mère sont Morts, ابوه و امّه ماتوا *âbou-h oua-ômm-hou mâtoû.*

—Il est Mort jeune, انقصف عمره *ênqassaf a'mr-ho.*

—Il Mourra jeune, ینقصف عمره *yenqessef a'mr-ho.*

— Dieu te fasse Mourir jeune! الله ینقصف عمرک *Allâh yenqessaf a'mr-ak!*

MORTE-PAYE, متقاعد *mote-qâ'ed.*

MORTIER en bronze (pour piler), هاون *hâoun*, pl. هواوين *houâouyn.*

— de marbre, مهراس الرخام *mehrâss êl-rakhâm*, pl. مهارس الرخام *mehâriss êr-rakhâm*; مهراز ذا الرخام *mihraz-dê-'r-rakhâm.*

— à bombes, مهراس *mehrâss*, مهراز *mehraz*, ماون *mâoun*, اموان *âmouân.*

— pour bâtir, مونه *mounah.*

— de sable, بغلى *baghly.*

— de terre, طين *tyn.*

MORUE, باقلاو *baqlâou* (vieux français *baquillau*).

MORVE, مخاط *mokhâtt*, خنونه *khanounah, khanounéh.*

MORVEUX, مخيط *mokhytt*, امخط *âmkhatt.*

MORVIÈDRE (v. d'Espagne), مربيطر *Morbeyttar*, مرباطر *Morbâttir.*

MOSAÏQUE (s.), شغل ابلق *choghl êblâq*, فسيفسا *fessyfassâ.*

MOSCOVIE, بلد مسقو *beled Mosqou.*

MOSCOVITE, مسقوى *mosqouy.*

MOSQUÉE, جامع *djâmi'*, *djâma'*, *djâmè'*, مسجيد *mesdjyd*, *mesguyd*, pl. مساجيد *mesâdjyd.*

MOSTAGANEM (v. d'Afrique), مستغانم *Mosteghânem.*

MOSTANSER (n. pr.), المستنصر *él-Mostanser.*

MOT, كلمه *kelmah, kelméh, kilméh*, pl. كلمات *kelmât*, كلام *kelâm*; لفظه *lafdah, lafzah.*

— Mot à Mot, كلمه بكلمه *kilmah bi-kilmah, kelméh be-kelméh.*

MOTEUR, حرّاك *harrâk.*

— L'honneur est notre Moteur, الناموس يلزنا *ên-nâmoussyelezzenâ.*

MOTIF, سبب *sebeb*, pl. اسباب *âsbâb, êsbâb.*

— Que l'intérêt ne soit pas le Motif de vos actions! ما يكن شي لفعلكم سبب الطمع *mâ yekon-chy li-fa'l-koum sebeb êl-tema'.*

MOTOUAKKEL (n. pr.), المتوكّل *él-Motouakkel.*

MOU (adj.), ليّن *leyen*, افتي *êfty*, سهل *sehel*, رطب *retteb*, رطيب *rettyb* (en berbere يسهل *yessehal*, pl. سهلان *sahlân*).

— Il a été Mou, رطب *rattab.*

— Il a rendu Mou (*Voyez* Il a AMOLLI).

— (poumons d'animal), فشا *fechê*, ريه *ryah, ryéh.*

MOUCHE, دبّانه *debbâneh, deb-*

bânah, pl. دبّان *debbân*, *dobbân*; ذوباب *doubâb*, *dibâb* (en berbere ايزين *îyzyn*, pl. ايزان *îyzân*).

— cantharide, دبّانه الهند *debbânah dê-'l-Hend* (mot à mot mouche de l'Inde).

— à miel (*Voyez* ABEILLE).

Il s'est MOUCHÉ, مخط *makhatt*.

MOUCHERON, برغشه *berghechah*, بق *baqq* (*Voyez* COUSIN).

MOUCHETTES, مقص ذا الشمع *miqass dê-s-chemaa*, مقص الشمع *moqass ês-chema'*.

MOUCHOIR, محرمه *moharemêh*, pl. محارم *mohârem*; محارمه *mohâramah*, *mohâremêh*, pl. محارمات *mohâremât* (en berbere تمحرمت *timeharmêt*, pl. تمحرمين *timeharmyn*).

MOUETTE, بو عميره *bou-o'meyrah*, طليط *toullytt*.

MOUFFLE (*Voy.* POULIE).

MOUILLÉ, مبلول *mabloul*, مفزّك *moufézzig* (*Voy.* HUMIDE).

Il a MOUILLÉ, بل *bell*.

— (t. de marine), رسا *ressâ*.

— Tu Mouilleras devant la côte d'Oran, ترسى قدام چالى وهران *tersy qoudâm tchâly Ouahrân*.

— Il a été Mouillé (d'un liquide), انبلّ *ênbell*, تبلّل *tebellel*.

MOULE (*Voyez* MODÈLE).

MOULIN, طاحونه *tâounah*, تحونه *tahounah*, طحون *tahoun*, تحون *tahoun*, رحا *rihâ*, *rahâ*, رحاه *rahâh* (en berbere تيسيرة *tyssyrah*, pl. تيسير *tyssyr*).

— à vent, طاحونه بالريح *tâhounah be-'r-ryh*.

— à bras, رحاه بالدراع *rahâh be-'d-derâ'a*.

— à eau, ناعوره ذا الما *nâourah dê-'l-mâ* (en espagnol *noria*).

Il a MOULU (*Voy.* Il a BROYÉ).

MOURANT (*Voyez* MORIBOND).

MOUSQUET, MOUSQUETON, تبانج *toubândj*, بندقيه *bendoqyêh*, *bendoqyah* (*Voyez* FUSIL).

MOUSSE (plante), اشنه *êchenah*, *êchnêh*, تجنجير *tedjendjyr*.

— (écume), رغوه *raghaouah*, *raghaouêh* (*Voyez* ÉCUME).

Il a MOUSSÉ, رغى *raghä*, *raghey* (*Voy.* Il a ÉCUMÉ)

MOUSSELINE, خاصه *khâssah*, *khâsséh*, شاش *châch*.

MOUSTACHE, شنب *cheneb*, شارب *chareb*, pl. شوارب *chaouâreb*, *chaouârb*; عصافير *a'ssâfyr* (en berbere شلاغم *chelâghem*).

MOUSTIQUAIRE, ناموسيه *nâmousyêh*, *nâmousyah*.

MOUSTIQUE (*Voyez* COUSIN).

MOUTARDE, خردل *khardel.*

MOUTON, حولى *haouly,* خروف *kharouf,* كبش *kabch,* pl. كباش *kebâch;* غنام *ghanâm,* غنمى *ghanemy,* ضانى *dâny* (en berbere اقلواش *âqlouâch,* pl. ايقلواش *îyqlouâchenn*).

— Viande de Mouton, ضانى *dâny,* لحم ذا الغنمى *lahm dé-'l-ghanemy,* لحم الضانى *laham éd-dâny.*

MOUTURE, طحن *tahn,* تطحين *tettahyn* (*V.* BROYEMENT).

MOUVEMENT, حركه *harakah,* تحريك *tahryk.*

MOYEN, طريق *târyq,* سبه *sebéh.*

— Par le Moyen de, بوجب *be-moudjeb* (*V.* Par l'ENTREMISE).

MOYSE (n. pr.), موسى *Moussä.*

Il a MU, حرك *harak.*

— Il s'est Mu, تحرّك *teharrak.*

MUET, اخراس *âkhrâss,* اخرس *âkhrass,* pl. خرسان *khersân;* زيزون *zeyzoun,* ابكم *ébkem,* *âbkam,* plur. بكم *bokm* (en berbere اڤوڤام *âgougâm,* pl. ايڤوڤامن *îygougâmenn.*

— Il a été Muet, خرس *kharass,* بكم *bakam.*

MUFFLE, خنفوفه *khanfoufah.*

MUGE (poisson), كحيله *kohylah, koheylah.*

Il a MUGI, جار *djâr, gâr.*

MULATRE, خمرى *khomry,* fém. خمريه *khomryah.*

MULE, بغله *baghlah, baghalah,* *bâghléh,* pl. بغلات *baghlât, baghalât* (en berbere تاسردونت *tâsserdount,* pl. تيسردايين *tysserdâtyn*).

MULET, بغل *baghl, baghal,* pl. بغال *beghâl,* ابغال *âbghâl, êbghâl* (en berbere اسردون *âsserdoun,* pl. ايسردائين *îyscrdâtyn*).

— Chargez vos Mulets ! حمّلوا ابغالكم *hammeloû êbghâlkoum !*

MULTIPLICATION, تكثير *tekthyr, teksyr,* ضرب *darb.*

Il a MULTIPLIÉ, كثّر *katthar.*

MULTITUDE, كثره *kethréh, kothrah, kothréh.*

MUNITIONS, ذخيره *dekhyrah,* pl. ذخيرات *dekhyrât.*

— de bouche, اقامه *îqâméh,* pl. اقامات *îqâmât.*

— de guerre, جبخانه *djebkhânéh,* pl. جبخانات *djebkhânât.*

MUPHTI, مفتى *moufty.*

MUR, MURAILLE, حايط *hâytt,* pl. حايطان *hâyttân;* حيط *haytt,* سور *sour,* pl. اسوار *âssouâr.*

— Vieux Mur, ردم *redem*, pl. ردوم *rodoum*.

Mur (mûri), مشتوى *mechtouy*, مستوى *mestouy*, ناضج *nâddedj*.

Murad (n. pr.), مراد *Mourâd*.

Mure, توتة *toutah*, pl. توت *tout*.

— rouge, توت الاحمر *tout êl-âhmar*.

— blanche, توت الابيض *tout êl-âbyadd*.

Il a Muré, حوّط *haouatt*.

Il a Muri, اشتوى *échtouey*, نضج *naddadj*, *naddag*.

Murier, شجرة ذا التوت *chedjerah dê-'t-tout*, شجرة التوت *ehaguerét êt-tout*, سجرة ذا التوت *sadjerah dê-'t-tout*.

Murmure, تمرميـر *temermyr*, هدر *heder*, *hedr*.

Il a Murmuré, مرمر *mermer*, هدر *hadar*, *heder*.

Musc, مسك *mesk*, مشك *mechk*, *mouchk*.

Muscade, الجوز الطيب *êl-djouz êt-tayeb*, *êl-gouz êt-tayeb*, گوز ذا الطيب *gueouz dê-'t-teyb*.

Muscat (raisin), عينب المسكى *a'yneb êl-mesky*.

Muscle (*Voyez* Nerf).

Musicien, عوّاد *a'ouâd*.

— (chanteur), (*V.* ce mot).

— (joueur d'instrument), (*Voy.* Instrument).

Musique, موسيقه *moussyqah*, اله *âlah*, *âléh*, علم التغنّى *i'lm êt-teghanny*.

Mustafa (n. pr.), مصطفـــى *Moustafä*, *Moustafey*.

Musulman, مسليم *mouslym*, مسلم *mouslem*, pl. مسلمين *mouslemyn*; مومن *moumenn*, pl. مومنين *moumenyn*.

— Les Musulmans, اهل الاسلام *âhl êl-îslâm*.

Mutation (*Voyez* Change).

Mutilation, تقطيـع *teqty'*, تفسيد *tefsyd*.

Mutilé, مقطوع *maqtou'*, مفسّد *mofessed*.

Il a Mutilé, قطع *qatta'a*, فسّد *fassad*, *fessed*.

Mutin (*Voy.* Rebelle).

Mutuel (*Voyez* Réciproque).

Mutuellement (*Voyez* Réciproquement).

Myrrhe, مرّ *mourr*.

Myrte, اس *âs*, ريحان *ryhân*, *rayhân*.

Myry (*Voyez* Impôt).

Mystère, Mystérieux (*Voyez* Secret).

N

N, cette consonne de l'alphabet français correspond entièrement au *noun* (ن), quatorzième lettre de l'ancien alphabet des Arabes, vingt-cinquième de leur alphabet moderne, et dix-septième de celui des moghrebins, نون *noun*.

NABOT (*Voyez* NAIN).

NABUCHODONOSOR (n. propre), بختنصر *Bakhtenessar*.

NACELLE, صندال *sendâl*, pl. صنادل *senâdel* (*Voy.* CANOT).

NACRE de perle, صدف *sadaf*, pl. اصداف *âsdâf*.

NAGE (subst.), (*V.* NATATION).

— A la Nage, بالعوم *bi-'l-eu'oum*.

Il a NAGÉ, عام *a'âm*, عمّ *a'mm*, سبح *sabah*, استلد *êsteled*.

— Il Nagera, يعوم *yeu'oum*, *ya'oum*.

NAGEOIRE, جوانح *djouânèh*, *gouânèh*.

NAGEUR, عوّام *a'ououâm*.

NAYL (trib. de l'Atlas), ولاد نايل *Oulâd-Nâyl*.

NAIN, قمبور *qambour*, plur. قمبورين *qambouryn*; وشفون *ouchefoun* (en berbere وزّيل *ouezzyl*, pl. ايوزلان *îyouezlân*).

NAISSANCE, ولادة *oulâdèh*, ميلاد *mylâd*, مولود *mouloud*, ولاد *ouilâd*, تولّود *teouelloud*, مولد *moulad*, *mouled*, توليد *toulyd*.

— Le jour de la Naissance du Prophète, ميلاد النبى *mylâd ên-Naby*.

NAPHTE, نفط *naft*.

NAPLOUSE (v. de Syrie), نابلوس *Nâblouss*, *Nâboulouss*.

NAPPE de table, ملايه *melâyah*, *melâyèh*, pl. ملايات *melâyât*.

NARCISSE, نرجس *nardjiss*, *nerdjess*, *nerguess*, نسرى *nesry*, رنجس *rendjess*, الورد الابيض *êl-ouerd él-âbyadd*.

— jaune, حنزق *hanzaq*, بنزق *banzaq*.

NARD, ناردين *nârdyn*.

NARINE, منخر *monkhar*, plur. مناخر *menâkher* (*Voyez* NEZ).

NARRATEUR, حكاوتى *hikâouaty*, pl. حكاوتيه *hikâouetyèh*; راوى *râouy*.

NARRATION, حكى *heky* (*Voyez* HISTOIRE, HISTORIETTE).

Il a NARRÉ, حكا *hakâ*, خصّ *khass*, وصّف *ouassaf* (*Voyez* Il a RACONTÉ).

NASILLARD, اخنّ *âkhann*.

Il a NASILLÉ, خمخم *khamkham*.

Pays NATAL, بلد التوليد *beled êt-touelyd*.

— J'aime mon pays Natal, نحبّ البلد الّى تولّدت فيه *nehobb êl-beled élly touelledt fy-hi*.

NATATION, عوم *a'oum*, *eu'oum*.

NATION, ملّة *millah*, *mellah*, pl. ملّات *mellât*; امّة *ômméh*, *ômmah*, pl. أمم *âmam*; فيه *fyéh*, *fyah*, pl. فيات *fyât*.

NATIONAL, متاع الامّة *metâ' él-ômmah*, بلدى *beledy*.

NATIVITÉ (*Voyez* NAISSANCE).

NATOLIE (Asie mineure), انادول *Anâdoul*.

NATROUN, ناطرون *nâttroun*, نطرون *nattroun*.

— Lac de Natroun (en Égypte), بركة نطرون *birkét-Nattroun*.

NATTE de sparterie, حصرة *hasserah*, حصيرة *hassyrah*, pl. حصرا *hosrâ*, حصير *hassyr*, *hassayr* (en b. تغرتيلت *teghertylt*, تكرتيل *taguertyl*, pl. تيكرتيال *tyguertyâl*).

— Il dort sur la natte, هو نايم على الحصير *houe nâym a'lä êl-hassyr* (c.-à-d. il est pauvre).

— Fabricant de Nattes, حصّار *hassâr*, pl. حصّارين *hassâryn*.

NATURALISTE, طبعىّ *taba'yy*.

NATURE, طبيعه *tebya'yéh*, *tebya'yah*.

NATUREL (subt.), طبع *toba'*, *teba'* (*V.* NATURE, CARACTÈRE).

— (adj.), طبيعى *tabya'yy*, طبعىّ *teba'yy*.

— La liberté du langage est Naturelle à l'homme, حرّيّة اللسان هى طبيعيّة الانسان *harryét êl-lissân hye tabya'yyét êl-ênsân*.

— Fils Naturel (*V.* ILLÉGITIME).

— Parties Naturelles de l'Homme (*Voyez* VERGE, TESTICULES).

— de la femme (*Voy.* VAGIN, VULVE, MATRICE, PARTIE).

NAUFRAGE, تكسير *teksyr*, انكسار *ínkissâr*, غرق *gharq*.

— Il a fait Naufrage, تكسّر *tekasser*.

Combat NAVAL, حرب فى البحر *harb fi-'l-bahar*.

NAVET, لفت *léft*, *loft*,

اللفت المحفور *él-left él-mahfour.*

Navette de tisserand, مقوق *maqouq*, نزق *nezq.*

Navigable, سهل السفر *sehel ês-sefr.*

— Ce détroit est partout Navigable, هذا البوغاز سفره يسهل كلّهُ *hadâ él-bougház sefr-ho yessehel koll-hou.*

Navigation, سفر بالبحر *safr bi-'l-bahar.*

Il a Navigué, سفر بالبحر *sâfar bi-'l-bahar*, سفر *safer.*

Navire, مركب *merkeb*, plur. مراكب *merâkeb;* سفينه *sefynah*, شقف *chiqaf*, *cheqof*, *cheqef* (d'où le fr. *esquif*), pl. شقوف *cheqouf* (en berbere شقف *cheqaf*, plur. شقوف *cheqouf*), (*V.* Vaisseau).

— Navire à deux mâts, شطيه *chittyah*, شيطيه *chayttyah*, بطاش *battâch* (d'où le fr. *patache*).

— marchand, شقف بازرگان *cheqef bâzergân.*

Nayl (tribu d'Afr.), ولاد نايل *Oulâd-Nâyl.*

Nazareth (bourg. de Syrie), ناصره *Nássurah*, نصره *Nassaréh.*

Ne (part. nég.), (*V.* Non).

— Je Ne veux pas, ما باربدشي *mâ bêryd-chy*, ما احبّ شي *mâ âhobb-chy.*

— Je Ne sais pas, ما اعرفشي *mâ â'raf-chy*, ما بعرفشي *mâ ba'raf-chy.*

— Ne le fais pas! ما تعملهُ شي *mâ ta'mel-hou-chy!*

— Il N'a que cela, لهُ بس هذا *le-ho bess hadâ.*

Il est Né, ولد *ouled*, تولّد *touelled*, دزد *dezad*, ازداد *ézdâd.*

Néanmoins (*V.* Cependant).

Néant, لاشي *lâ-chy.*

— Il a réduit au Néant, هلّك *hallak*, *hellak* (*Voy.* Il a Anéanti).

Nébuleux, مغيّم *mogheyyem.*

Nécessaire, لازم *lâzem.*

— Il a été Nécessaire, لزم *lazam*, *lezem* (*Voyez* Il a Fallu).

Nécessairement, بلزوم *be-lazoum*, باللزوم *bi-'l-lazoum*, لازم *lézem.*

Nécessité (*Voyez* Besoin).

Nécromancien (*V.* Magicien).

Nedjd (province de l'Arabie), النجد *én-Nedj*, *ên-Negd.*

Nef d'église ou de mosquée, بلاطه *belâttah*, pl. بلاطات *belattât.*

Négatif, منكري *monkery.*

Négation, نكره *nokrah*, انكار *ínkár.*

Il a Négligé, غفل *ghafal*, عطل *a'ttal*, استهزا *éstehezá*, فرط *ferott.*

NÉGLIGENCE, اغفال *ighfâl*, غفله *ghafléh*.

NÉGLIGENT, غافل *ghâfel*, غفلان *ghafelân*.

NÉGOCE (*Voyez* COMMERCE).

NÉGOCIANT, تاجير *tâdjyr, tâgyr, tâguyr* (*Voyez* COMMERÇANT, MARCHAND).

Il a NÉGOCIÉ, تجر *tadjer* (*Voy.* Il a COMMERCÉ).

NÈGRE, اسود *âssouad*, plur. سودان *soudân*; وصيف *oussyf*, pl وصفان *ousseféân*; عبد *a'bd* (en berbere اقلى *âqly*).

NÉGRESSE, سودا *soudâ*, خادمه *khâdeméh*, pl. خدم *khedem*, *khodom* (en berbere تقليت *taqlyt*).

NEIGE, ثلج *tseldj, theldj, thelg, thildj* (en berb. ادفل *édfil, âdfel*).

— Blanc comme Neige, ابيض زى الثلج *âbyadd zay ét-tseldj*.

Il a NEIGÉ, ثلج *thaladj*, *thalag*, *tsaladj*.

NÉNUFAR blanc, نوفر *neoufar*, نيلوفر *nyloufar*.

— bleu, بشنين *bachnyn*.

NERF, عرق *eu'rq*, pl. عروق *ou'rouq*; عرقوب *a'rqoub*, عصبه *a'sbah*, pl. عصب *eu'sb* (en berbere ازار *âzâr*, pl. ايزوران *îyzourân*).

— L'excès du vin affaiblit les Nerfs du corps, كثرة النبيد ترخى عصب الجسم *katrét ên-nebyd terkhy eu'sb él-djessem*.

NERVEUX, معصوب *ma'ssoub*.

NET, نظيف *naddyf*, نضيف *neddyf, naddyf*, صافى *sâfy*.

NETTOYÉ, منظوف *mandouf* (*Voyez* LAVÉ).

Il a NETTOYÉ, مسح *messèh*, نظف *naddof, neddef*, نقى *naqqä* (*Voyez* Il a LAVÉ).

NETTOYAGE, NETTOIEMENT, مسح *meshh*, تمسيح *temsyh*, تنقيه *tanqyah* (*Voy.* LAVAGE).

NEUF (nouveau), (*V.* ce mot).

— (nombre), تسعه *tessa'h*, *tessa'ah*, تسع *tessa'*, تسعد *tessou'd* (en berb. دزع *deza'*, تزعو *teza'ou*).

— Neuf à Neuf, تساع تساع *tasâa' tasâa'*.

— Neuf cents, تسع مايه *tesa' mâyéh*, تسعميه *tesa'myéh*.

— Neuf mille, تسعة لاف *tesa't-élâf*.

— Neuf dixièmes, تسع اعشار *tesa' âa'châr*, تسع عشور *tesa' ouchour*.

NEUVIÈME, تاسع *tâssé'*, *tâssa'*, fém. تاسعه *tâssa'h*.

— Un Neuvième, تسع *tousea'*.

NEVEU, حفيد *hafyd*, plur. حفادان *hafâdân*; ابن اخو *ébn*

âkhou (m. à m. fils du frère), (en berbere ميس اغنا *myss-îghnâ*); ابن اخت *ébn ókht* (fils de la sœur), (en berbere ميس بوولتمه *myss bououeltemah*).

Nez, مناخير *manâkhyr*, منخار *mounkhâr*, منخر *minkhâr*, منخر *menakher*, pl. مناخر *manâkher*; انف *ênf*, pl. اناف *ânâf*, *ênâf*; نيف *nyf*; خشم *khâchem*, pl. خشاد *khechâm* (en berb. تنزرت *tanzart*, pl. انزارن *ênzârenn*; خنفور *khonfour*).

Ni, لا *lâ*, ولا *ou-lâ*, *oue-lâ*.

— Ni grand, Ni petit, لا كبير ولا صغير *lâ kebyr, ou-lâ soghéyr*.

— Ni bien, Ni mal, لاخير ولا شرّ *lâ kheyr, oue-lâ cherr*.

Niais, قليل النيه *qalyl ên-nyéh* (*Voy.* Imbécile, Nigaud).

Niaiserie (*V.* Imbécillité).

Il s'est Niché (*V.* Il a fait un Nid).

Nid, عش *ou'sch*, pl. عشوش *ou'chouch*.

— Il a fait un Nid, عشش *a'chach*, , حشش *hachich*.

Nièce, حفيده *hafydah*, pl. حفيدات *hafydât*; بنت اخو *bent âkhou* (m. à m. fille du frère), (en berb. ايلس اغنا *îyless-îghnâ*); بنت اخت *bent-ôkht* (fille de la sœur); (en berbere ايليس بوولتمه *îylyss bououeltemah*).

Nié, منكور *mankour*.

Il a Nié, نكر *nakar*.

Nigaud, قليل الحدقه *qalyl êl-hidqah*, قليل الشتاره *qalyl ês-chetârah* (*Voyez* Niais).

Nil (fl.), نيل *Nyl*, بحر النيل *bahar ên-Nyl*, بحر *bahar*.

— La crue du Nil a été complète, واڤا النيل *ouâfâ ên-Nyl*, النيل كان واڤيًا *ên-Nyl kân ouâfyânn*, واڤا البحر *ouâfâ êl-bahar*.

Nisan (*Voyez* Nysan).

Nitre, نطرون *natlroun*, ملح ذا البارود *milh dê-'l-bâroud*.

Nizlah (ville d'Afr.), النزله *ên-Nizlah*.

Noble, شريف *cheryf*, plur. شرفا *chorfâ*, *chorefâ*.

— Le plus Noble des hommes est celui qui est utile aux hommes, اشرف الناس من ينفع الناس *âcheraf ên-nâs men yenfa' ênnâs*.

Noblesse, شرف *chof*, *cherf*.

Noce, عرس *ou'rss*, *ou'rouss*, *e'ress*, *eu'ress*, *eu'rs*, pl. عرسات *ou'roussât*, *eu'ressât* (en berbere ثمغارا *themghârâ*).

Nocturne, ليلي *leylyy*.

Noé (n. pr.), نوح *Nouh, Nouah.*

Nœud, عقد *a'qd, a'qod,* عقل *eu'qdah,* pl. عقد *ou'qd, ou'qoud* (en berbere ثيرسي *thyersy*).

Noir, أسود *âsouad, êsoued,* fém. سودا *soudâ;* أكحل *âkehal, êkehal, âkehel,* كحل *kahal,* fém. كحلة *kahlah* (en berbere ابركان *âberkân*), دابركان *dâbrikân,* fém. تبركنت *tebrikent*).

— Le Noir des yeux (*V.* Yeux).

Noiratre, أسمر *âsmar,* متسود *motsaoued,* متكحل *motkehel.*

Noirceur, سوادة *souâdéh, souâdah,* كحولة *kohoulah.*

Il a Noirci (v. a.), سوّد *saouad,* كحّل *kahhal.*

— (v. n.), اسودّ *êssouadd,* اكحلّ *êkehall.*

Noisetier, شجرة البندق *chadjerat êl-bendoq, chaguerét êl-bendoq,* شجرة ذا البندق *chadjerah dê-'l-bendoq,* سجرة ذا البندق *sadjerah dê-'l-bendoq.* سجرة البندق *sedjerat êl-bendoq.*

Noisette, بندق *bendoq.*

Noix, جوزة *djouzah, gouzah,* جوز *djouz, gouz,* pl. اجواز *édjouâz, êgouâz;* گوز *gueouz, gouz,* گركاع *guergâ'a.*

— muscade, الجوز الطيب *êl-djouz êt-tdyib, êl-gouz êt-tayeb,* گوز ذا الطيب *gueouz dê-'t-teyb,* جوز طيب *djouz teyyb.*

— de galle, عصفه *a'asfah,* pl. عصف *a'asf* (*Voyez* Galle).

Nolis, نولون *nouloun.*

Nom, اسم *îsm, êsm, êssem,* pl. اسما *êsmâ,* اسامي *âssâmy* (en berb. اسم *îsm,* pl. اسماون *îsmâouenn*).

— Au Nom, بسم *bi-sm,* باسم *be-îsm.*

— Au Nom de Dieu, بسم الله *bi-sm Illah.*

— Quel est ton nom ? كيف اسمك *kyf îsm-ak?* ايش اسمك *éy-ch îsm-ak?*

Arabes Nomades, عربان *ou'rbân* (*V.* Bédouin).

Nombre, عدد *a'aded,* pl. اعداد *é'dâd.*

— Ils nous ont accablés par le Nombre, تكاثروا علينا *tekâtheroû a'lay-nâ.*

— En petit Nombre, قليل *qalyl.*

Il a Nombré (*V.* Il a Calculé).

Nombreux, كثير *kethyr, ketsyr,* fém. كثيرة *kethyréh, ketsyrah;* عدّد *a'dded,* عديد *a'dyd.*

Nombril, سرّة *sorrah, serrah,* pl. سرّات *sorrât* (en berbere ثيمط *tsymett,* pl. ثمطين *tsimittinn;* تجعبوت *tedja'bout*).

Nommé, مسمّى *mossemmy.*

NOMINATION, تسمية *tesmyéh, tesmyah.*

Il a NOMMÉ, سمّا *semmá.*

— Comment Nommes-tu ceci? كيف تسمّى هذا *kyf tessemmey hadâ?* كيف تسمّى دى *kyef tessemmy dy?*

— Comment le Nommes-tu? كيف اسمهُ *kyef ism-hou?* اسمهُ *ism-hou?*

— Je me Nomme Joseph, اسمى يوسف *ism-y Youssouf.*

NON, لا *lâ,* ما *mâ,* لم *lam,* لا لا *lâ-lâ* (en b. واه *ouâh,* وير *ouer*).

— Ne dis pas Non! ما تقول لا *mâ teqoul lâ!*

— Viendras - tu ou Non? تجى اولم تجى *tedjy âou lam tedjy.*

— Non je ne boirai pas, لا ما نشربش *lâ mâ necherob-chy.*

— Sa bouche est celle d'un honnête homme, où le oui est le oui et le non est le non, لهُ فمّ الصالح عندهُ ايوا نعم ولا لا *le-ho foumm ês-sâlèh, a'nd-ho éyouâ na'am ou-lâ lâ.*

NONANTE (*V.* QUATRE-VINGT-DIX).

NONCHALANCE (*Voyez* NÉGLIGENCE, PARESSE).

NONCHALANT (*V.* NÉGLIGENT).

NONOBSTANT, ولوكان *ou-loukân.*

NOPAL (arbuste), صبر *sabar,* شجر الناصر *chadjar ên-nassâr,* سجرة كرموس دا النصرى *sedjerét kermous dê-'n-nassarä* (m. à m. figuier des chrétiens).

NORADIN (n. pr.), (*Voy.* NOUREDDIN).

NORD, شمال *chemâl,* بحرى *bahry,* جوف *djouf.*

— Vent du Nord, جرج *djerdj, djeredj, gerg,* شمالى *chemâly.*

— du Nord-ouest, سماوى *semâouy, samâouy.*

— du Nord-est, شرقى مجرّج *cherqy medjerredj, charqy moudjerredj.*

NOS (pr. poss.), (*Voy.* NOTRE).

— Nos livres, كتب متاعنا *koutoub metâ'-nâ,* كتبنا *koutoub-nâ.*

— Nos ames, انفوسنا *ônfous-nâ.*

NOTAIRE, شاهد عدالة *chahed a'dâlah,* pl. شواهد عداله *chouâhid a'dâlah;* عادل *a'âdel.*

NOTE, علامه *a'lâmèh, a'lamah.*

Il a NOTÉ, اعلم *â'alam,* رسم *rassam, ressem.*

NOTIFICATION, اعلام *i'lâm.*

Il a NOTIFIÉ, علم *a'llam,* اخبر *âkhbar,* استخبر *éstakhbar.*

NOTRE, نا *-nâ*, لنا *lé-nâ*, ديالنا *dyêl-nâ*, بتاعنا *betâ'-nâ*, متاعنا *metâ'-nâ*, بتوعنا *betou'-nâ* (en berbere نوكني *noukny*).

— Notre père, ابونا *âbou-nâ*.

— Notre mère, امّنا *ômme-nâ*.

— Notre maison, دارنا *dâr-nâ*, بيتنا *béyt-nâ*.

— Notre armée, عسكرنا *a'asker-nâ*.

— Voilà votre porte, et voici la Nôtre, ذاك بابكم و ده بابنا *dak bab-koum, ou-dèh bâb-nâ*.

— Votre ennemi est le Nôtre, عدوكم عدونا *a'dou-koum a'dou-nâ*.

NOUAYL (tribu d'Afrique), بنى نوايل *Beny-Nooûyl*.

NOUÉ, معقود *ma'aqoud*.

Il a NOUÉ, عقد *a'aqad, a'qed*.

— Il Nouera, يعقد *ya'qod, ya'qed*.

NOUEUX, كثير العقد *ketsyr êl-ou'qoud, kethyr êl-ou'qd*.

NOUREDDIN (n. pr.), نورالدين *Nour-êd-dyn*.

Il a NOURRI, قات *qâtt*, طعم *ta'am*.

— Il Nourrira, يقوت *yqoutt*, يطعم *ytta'am*.

NOURRICE, دايه *dâyah, dâyéh*, ديه *dyah, dyéh, dayah, dayéh*, رضّاعه *reddâa'ah*, رطّاه *rettâah*, رطعه *retta'ah*, ربّايه *rebbâyah, rebbâyéh*, ربيبه *rebybah, rebybéh*, (en berbere تسطود *tessottoud*).

NOURRISSANT, قايت *qâytt*.

NOURRITURE, طعمه *ta'amah, ta'améh*, عيشه *a'aychah, a'ychéh* (*Voyez* ALIMENT).

NOUS, نحن *nahana, nahann*, احنا *éhanâ, âhnâ*, حنّا *hannâ*, نحنا *nahnâ* (en berbere نوكني *noukny*).

— (régime), نا *-nâ*.

— De Nous, نا *-nâ*.

— A Nous, لنا *le-nâ, li-nâ*.

— Avec Nous (*Voyez* AVEC).

— Nous écrivons, نكتب *nektob*, منكتب *menektob*, نكتبوا *nekteboû*.

— Nous avons écrit, كتبنا *katabnâ*.

— Ayez pitié de Nous! ارحمنا *êrehm-nâ!*

— Pardonne-Nous! أغفور لنا *êghfour le-nâ!*

— Donne-Nous la permission! أعطينا الاجازه *â'tty-nâ êl-êdjâzèh!*

— Il Nous a battus, ضربنا *darab-nâ*.

— Ceci est à Nous, هذا متاعنا *hadâ metâ'-nâ*.

— Nous-mêmes (*Voy.* MÊME).

NOUS-MAHBOUB (monnaie d'or d'Egypte), (*V.* Demi-Mahboub).

NOUS-SOULTANY (monn. d'Alger), (*Voy.* Demi-Sultanin).

NOUS-BOUDJOU (monn. d'Alger, en argent, qui vaut 90 cent.), نص بوجو *nouss-boudjou*.

NOUVEAU, جديد *djedyd, gue-*

dyd, fém. جديدة *djedydah*, *guedydéh*, pl. جدد *djoudoud*, *goudoud*.

— De Nouveau, عود *a'oud*, *a'oued*, ايضاً *âyddânn*.

— Nouvelle lune, اوّل القمر *âouel êl-qamar* (*Voy.* Croissant de la Lune).

Nouvelle (s. f.), خبر *khabar*, pl. خبورات *khebourât*.

— Quelle Nouvelle y a-t-il? اى شـــى خبر *éy-chy khabar?* اش خبر *éch khabar?*

— Il n'y a pas de Nouvelles, ما فيه شى خبر *mâ fy-hi chy khabar*, ما فيش خبر *mâ fy-ch khabar*.

— Avez-vous des Nouvelles? عند كم خبر *a'nde-koum khabar?*

— Ne nous laissez pas ignorer les Nouvelles? لا تغيب عنّا خبورات *lâ tegheyb a'n-nâ khebourât*.

Novembre, تشرين الثانـــى *techryn êt-thâny*, تشرين الاخر *techryn êl-âkher*, هتور *hatour*, هاتور *hâtour*, نونبـــر *nouenber*, نونبر *nououenber*, نونبريس *nouenbrys*.

Novenaire, تساعى *tessâa'y*.

Novice, متعلّم *mota'allem*.

Noyau, بزر *bezr*, لبّ *lebb*, عجم *a'ddom*, قلب *qalb*, عجمه *a'djemah*, *a'djeméh*, *a'gueméh*.

— de datte, نوا *neouâ*, *nioua*, نوايه *neouâyah*, *neouâyéh*.

Noyé, مغرّق *mogharreq*.

Il a Noyé, غرّق *gharraq*.

— Il s'est Noyé, غرق *gharaq*, *ghoreq*, جيف فى الما *djeyeffy-'l-mâ*.

Noyer (arbre), شجرة الجوز *chadjerat êl-djouz*, *chaguérét êl-gouz*, شجره ذا الكوز *chadjerah dê-'l-gueouz*, سجره ذا الكوز *sadjerah dê-'l-gueouz*, سجرة الجوز *sedjerat êl-djouz*.

Nu, عرى *aryy*, عريان *a'ryân*, *eu'ryân*, fém. عريانه *a'ryâneh*, *eu'ryânah*; معرّى *mo'arry*.

— Nu-pieds, حفيان *hafyân*, حافى *hâfy*,

— Il a été Nu, عرى *a'rä*, *a'rey*, تعرّى *te'arrä*.

— Il a mis à Nu, عرّى *a'rrä*, *a'rrey*, زلّط *zallatt*.

— Tout à fait Nu, عريان بالزلط *a'ryân be-'z-zelt*.

Nuage, سحابه *sehâbah*, *sehâbéh*, *sohâbah*, pl. سحاب *sehâb*, *sahâb*, *sohâb*, سحابات *séhâbât*; غيمه *gheymah*, *gheyméh*, pl. غيم *gheym*, غيام *ghyâm* (en berb. اسيڭنه *âssyguenah*, اسيغنا *êssyghnâ*).

— L'air est rempli de Nuages, هوا مغيم *haouâ moughaym*.

NUBIE (pays d'Afr.), النوبيه *én-Noubyéh*, بلد النوبا *beled én-Noubâ*.

NUBIEN, نوبى *nouby*, pl. نوب *noub*, نوبا *noubâ*.

L'âge NUBILE, البلوغ *él-belough*, *él-balough*.

— Elle est Nubile, هى فى البلوغ *hya fy-'l-belough*.

NUDITÉ, عريه *o'ryah*, *eu'ryéh*, عرّى *o'rrey*, زلط *zelt*.

NUE, NUÉE (*Voy.* NUAGE).

Il a NUI, ضرّ *darr*, *derr* (*Voyez* Il a fait Tort).

— Il Nuira, يضرّ *ydderr*.

NUISIBLE, ضارّ *dârr*, ضارر *dârer*.

NUIT, ليله *leyleh leylah*, *lylah*, *lyléh*, pl. ليلات *leylât*; ليل *leyl*, *lyl*, pl. ليالى *leyâly*, ليال *leyâl* (en b. ايط *îytt*, دگّيظ *degguydd*, اظ *îdd*).

— De Nuit (*V.* NUITAMMENT).

— Cette Nuit, عند الليل *a'nd él-léyl* (en berbere اظا *îddâ*).

— Pendant toute la Nuit, طول الليل *toul él-léyl*.

— Il fait Nuit, يمسا *yemsâ*.

— Il a passé la Nuit, بات *bât*.

— Où passerons-nous la Nuit? احنا الليله فاين راحين نبات *êhanâ él-leylah fâyn râhyn nebât?*

NUITAMMENT, ليلا *leylân*, بالليل *bi-'l-leyl*, فى اليل *fy-'l-léyl*.

NUITÉE, بيت *byt*.

NUL, لا احد *lâ âhd*, ما احد *mâ âhd*.

NULLE part, لا فى احد موضع *lâ fy âhd moudda'*.

NULLEMENT, لا با لكلّ *lâ-bi-'l-koll*, لا البتّا *lâ élbetânn*, لا البته *lâ élbetah* (*Voyez* AUCUNEMENT).

NUMÉRATION, حساب *hissâb*.

NUMÉRO, رسم *ressem*, pl. رسوم *roussoum*, نمرة *noumréh*, نومره *noumeroh*, نمرت *noumrét*.

NUPTIAL, متاع العرس *metâ' él-ou'rouss*.

NUQUE du cou, قفا *qafâ*, نقرة الرقبه *noqrat ér-roqbah*.

— Coup à la Nuque, شكطيه *chekttyah*.

— Coup du plat de la main sur la Nuque, ززّه *zezzah*.

NUTRITIF (*Voyez* NOURRISSANT).

NUTRITION, تربيه *terbyah* (*V.* NOURRITURE).

NYMPHEA (pl.), (*V.* NÉNUFAR).

NYSAN (huitième mois de l'année solaire des Orientaux, répondant à notre mois d'avril), نيسان *nyssân*.

O

O, cette voyelle de l'alphabet français n'a pas de correspondante dans l'alphabet arabe; mais on l'exprime par le signe appelé *dammah* (ُ), placé au-dessus de la consonne avec laquelle ce son s'articule.

En conséquence, ce signe placé sur l'*élif* (ا), de cette manière أُ, lui donne la valeur de *ô* long: lorsque le *a'yn* (ع) en est ainsi accompagné (عُ), il prend alors le son d'un *o* guttural, presque semblable à notre *eu* français.

Du reste ce signe, comme tous les autres signes-voyelles, est toujours négligé par l'écriture vulgaire.

O! (interj.) يا *yâ!* ايها *éyhouâ!* fém. ايتها *aythâ;* اى *éy!*

Oasis, الـــواح *élouâh*, pl. الواحات *élouâhât.*

Obbad (mont. près de Trémecen), العبّد *él-O'bbad.*

Il a Obéi, طاع *tâ'a*, انطاع *éntâ'a* (*Voyez* Il a Cédé).

—Il Obéira, يطوع *yttou'*, يطيع *ytty'a.*

Obéissance, طاعه *tâ'ah*, اطاعه *ittâ'ah.*

Obéissant, طايع *tây'.*

Obélisque, مسلّه *messallah*, pl. مسال *messâl;* ابره *ibréh*, عمود *a'moud* (*Voyez* Luxor).

Obéré de dettes, غارق فى الدين *ghâreq fy 'd-deyn.*

—Il a été Obéré, غرق فى الدين *gharaq fy 'd-deyn.*

Obéyd (n. pr.), عبيد *O'béyd.*

Il a Objecté, قابل *qâbal*, اعترض *è'terad.*

Objection, مقابله *moqâbelah*, *moqâbeléh*, اعتراض *î'tirâdd.*

Objet, شى *chy*, *chey*, حاجه *hâdjéh*, *hâguéh*, امر *âmr.*

—Souviens-toi de l'Objet dont nous avons parlé, افتكر انيت فى لامر الى كلمنا فيه *éfteker ênte fy él-âmr élly kellem-ná fy-hi.*

— Ne parlons plus de cet Objet, ما نقول شي اكثر فى هذا *mâ neqoul-chy âkthar fy hadâ.*

— Emporte les Objets que j'ai vendus, شيل الحوايج الّى بعتهم *chyl êl-haou âydj êlly ba't-houm.*

Obligation (*Voyez* Contrat, Contrainte, Devoir).

Il a Obligé (forcé), اجبر *êdjbar, êgbar,* كلّف *kallaf, kellef* (*V.* Il a Contraint).

— (fait du bien), احسن *êhssân.*

Obligeant (*Voyez* Bienveillant).

Oblique, عـــاوج *a'âouadj, a'âouedj, a'âouag.*

Obole, جديد *djedyd, guedyd.*

Obscur, مظلوم *medloum, madloum,* مظلّم *mozzallem.*

Il a Obscurci, اظلم *êzlam, êdlam.*

Obscurité, ظلام *zalâm, zelâm, delâm, dalâm,* اسلاس *êssellês,* ظلّ *zall, zell, dall, dell,* ظلمه *zoulméh, doulmah* (en berb. تلاس *telâss*).

Obsèques (*V.* Enterrement).

Observateur, مناظر *menâzer, menâdder.*

Il a Observé, نظر *naddar, nazzar,* ناظر *nâddar, nâzzar* (*Voy.* Il a Examiné).

Obstacle, منع *mena'.*

Obstination, قسوحة الراس *qassouhét êr-râss.*

Obstiné, معكّس *moakkess, moakkiss,* قسيح الراس *qassyh êr-râss.*

Il s'est Obstiné, قسح راسهُ *qassah râss-ho.*

Obstinément, بقسوحة الراس *beqassouét êr-râss.*

Il a Obtempéré (*V.* Il a Obéi).

Obtention, نيل *nyl.*

Il a Obtenu, نال *nâl,* بلغ *belagh.*

— Il Obtiendra, ينال *ynâl.*

— Elle a Obtenu, à force d'instances, ce qu'elle demandait, ما طلبت هى بكثرة الرغب نالتـــهُ *mâ talabét hya be-kethrét êr-roghb nâlét-ho.*

Obtus, مدواخ *madouâkh.*

Obus, قمبرة *qombarah.*

Occasion, فرصه *forsah, forséh,* موجبه *moudjebah, moudjebéh,* موجده *moudjedah, moudjedéh.*

— Tu me les enverras par la première Occasion, ترسلهـــم ليلى مع اوّل مـــوجـــبـــته

tersel-houm lyl-y mâ âouelah moudjebah.

— Profite de l'Occasion! امسك الفرصه *êmsik êl-forsah!* املك الفرصه *êmlik êl-forsah!*

L'Occident, الغرب *êl-gharb*, المغرب *êl-Moghreb.*

Occidental, غربى *gharby*, مغربى *moghreby, mogharby*, متاع الغرب *metâ' êl-gharb.*

Occipital, قفاى *qafây.*

Occiput (*Voyez* Nuque).

Occulte, خفى *khaffy*, خفيان *khafyân* (*Voyez* Caché, Secret).

Occupation, شغل *choghl, choghel*, pl. اشغال *échghâl*, شغول *choghoul.*

Occupé d'affaires, مشغـــول *mechghoul*, لاهى *lâhy*, مشطون *mechttoun.*

Il a Occupé, شغل *chaghal*, لهّى *lahhä.*

—Il a été Occupé, اشتغل *échteghal*, لها *lahâ*, استغل *êstaghal.*

— Je suis Occupé, انا مشغول *ênâ mechghoul.*

— Pourquoi viens-tu quand je suis Occupé? لـــمّـــا انـــا مشغـول لاى انـــبت جـــاى *lammâ ânâ mechghoul lây ênte djây?*

Occurrence, استقبال *îstaqbâl* (*Voy.* Occasion).

Océan, بحـــر *bahar, bahr*, البحر المحيط *êl-bahar êl-mohyt*, البحر الكبير *êl-bahar êl-kebyr* (m. à m. la grande mer).

Octave d'une fête, سابع العيد *sab'-êl-i'yd* (m. à m. le septième de la fête).

Octobre, تشرين الاوّل *techeryn êl-âouel*, بابـــه *bâbah, bâbéh*, اقتوبرس *îqtoubriss*, اكتوبر *îqtouber*, اكتوبر *îktouber.*

Octonaire, ثمانى *thoumâny.*

Il a Octroyé, نعم *na'am* (*Voy.* Il a Accordé).

Odeur, ريحـــه *ryhah*, نشق *nechq*, بنّه *lenneh, bennah*, plur. بنان *benân.*

Odieux (*Voyez* Détestable).

Odorat, شمّ *chemm, chimm* (en berbere ايتفوح *îytfouh*).

Odoriférant (*V.* Parfumé).

Œil, عيـــن *a'yn*, pl. عيان *a'yânn*, عيـون *ou'youn, eu'youn* (en berbere تيط *tytt*, ثيط *tsytt*, pl. ثيطاون *tsyttâouenn, tsyttâouinn*).

— Les deux yeux (*V.* Yeux).

— Œil pour Œil, العين بدل العين *êl-a'yn bedel 'l-a'yn.*

Œillet (fleur), قرنفل *qoronfoul, qaronfoul, qoronfel.*

— (petite boulonnière ronde), عيينه *o'yaynah.*

OEuf, بيضه *beyddah*, pl. بيض *beydd, baydd*; بيطه *beyttah*, pl. بيط *beytt*; اولاد ذا الدجاج *âoulâd dê-'d-dedjâdj* (en berbere تيملالت *tèmelêlt*, *tamelâlt*, pl. تيملالين *tymellâlyn*).

— Jaune d'OEuf, صفرا ذا البيض *sofrâ dê-'l-beydd*, فص ذا البيض *fass dê-'l-baydd*, صفار البيط *sefâr êl-béyt* (*Voyez* Jaune).

— Blanc d'OEuf, بياط البيط *byâtt êl-béytt* (*Voyez* Blanc).

OEuvre (*Voyez* Ouvrage).

— Il a mis en OEuvre, خدم *khadam*.

Offense, اذا *âdâ*, *êdâ* (*Voyez* Injure, Tort).

Il a Offensé, اذى *âdâ*, *êdey*, سبّ *sebb* (*Voyez* Il a Insulté, Il a fait Affront).

Offert, مقدّم *moqaddem*.

Il a Offert, قدّم *qaddam*, خير *khayer*.

Office (charge), وظفه *ouazzyfèh*, pl. وظايف *ouzzâyf*.

Offrande, عرض *a'rd*.

Offre, تقديم *teqdym*.

Il a Offusqué, ضرّ البصر *darr êl-bassr*.

Ogre, غول *ghoul*.

Ogresse, غوله *ghoulah*, *ghoulèh*.

Oie, وزّه *ouezzah*, *ouizzah*, pl. وزّ *ouezz*, *ouizz*, *ouzz*; بطّه *battah*, وزّ *ouezz*, pl. وزّون *ouezzoun*.

Oignon, بصل *bassal*, *basl*, *bessol*, pl. بصال *bassâl* (en berbere ازليم *êzlym*).

Oing (*Voyez* Graisse).

Oint, مدهون *medehoun*, مدهّن *modahhenn*.

Il a Oint, دهن *dahann*.

Oiseau, طير *tyr*, *téyr*, *tayr*, pl. طيور *tyour*; طاير *tâyr* (en berbere افروخ *âfroukh*, يلال *ylâl*).

— Il a donné la becquée à un Oiseau, رقّق *raqqaq*.

Oiseleur, طيّار *tayyâr*, plur. طيّاريين *tayyâryn*.

Oisif, فاضي *fâddy*, بطّال *battâl*.

Oisiveté, بطاله *battâléh*, *battâlah*.

— Ne vous laissez pas corrompre par l'Oisiveté, ما تفسدوا في البطاله *mâ tefsedoû fy-'l-battâlah*.

Okel, وكاله *oukâléh*, pl. وكالات *oukâlât*, وكّال *oukkâl*, خان *khân*, هوش *houch*.

Olive, زيتون *zeytoun* (en berb. ازمّور *êzemmour*).

Olivier. زيتونه *zeytouneh*, *zeytounah*, شجره ذا الزيتون *chedjerah dê-'z-zeytoun*, سجره ذا الزيتون *sadjarah dê-'z-zeytoun* (en berbere تازمّورت *tâzzemmourt*, plur. تيزمّوريين *tyzimmouryn*).

— Le mont des Oliviers, طور زيتا *Tour-zéytâ.*

Omar (n. pr.), عمر *O'mar.*

Ombelle, مظل *moudall.*

Ombilical, سرّاني *sourrâny.*

Ombragé, مظلول *madloul, mazloul,* مظلل *modallel, mozallel.*

Il a Ombragé, ظلّل *zallal, dallal, dollel.*

Ombrageux, جفيل *djefyl,* جفلان *djeflân.*

Ombre, ظل *dell, dall, zall, zell, zill,* pl. ظلال *delâl, zelâl;* طلام *zalâm, zelâm, dalâm* (en berbere ثيلي *tsyly*).

— Un bon roi est l'Ombre de Dieu sur la terre, ظل الله على لارض السلطان المليح *zill Allah alä êl-ârdd ês-soultân êl-melyh.*

— Ombres chinoises, خيال *kheyâl.*

Omelette, عجا *a'adjâ.*

Il a Omis, ترك *tarak, terek.*

Ommiades (descendans d'Ommyah), بنى امّيه *beny-Ommyah.*

Ommyah (n. pr.), امّيه *Ommyah.*

Omoplate, لوح *louh, louèh.*

On a dit, قالوا *qâloû,* زعموا *za'moû,* قال الناس *qâl ên-nâs.*

— On dit, يقولوا *yqouloû.*

— Qu'a-t-on dit? اى شى قالوا *êy-chy qâloû?*

— Que dit-on? ايش يقولوا *êy-ch yqouloû?*

Once, وقيه *ouqyah, ouqyéh,* pl. وقيات *ouqyât;* اوقيه *ôuqqyah,* pl. اوقات *âouqât.*

Oncle paternel, عمّ *a'mm, a'amm,* pl. عمام *ê'mâm* (ce titre se donne souvent par politesse et sans parenté).

— maternel, خال *khâl,* plur. خول *khaoul.*

Onde, موجه *moudjah, mougah, moudjéh, mougueh* (*V.* Flot).

Ondée de pluie, شطا *chittâ.*

Onéreux, ثقيل *theqyl, tseqyl* (*Voyez* Pesant, Insupportable).

Ongle, ظفر *dafr, doufr, defer,* pl. اظافير *âdâfyr,* اظفار *âdâfar, âzfâr, êdfâr,* ظفار *defâr,* ظفرين *dafryn* (en berb. ايشر *îycher, îychir,* pl. ايشارن *âychârenn*).

Onguent, دهن *dehen.*

Onze, احد عشر *âhad-a'acher, êhd-a'cher,* حد عش *had-a'ch* (en berb. يان دمراو *yân-demrâou*).

— Onze cents, الف ومیه *âlf ou-myah.*

— Onze mille, احد عشر الف *êhed a'cher âlf, êhd a'cher âlf,* احد عش الف *êhd-a'ch âlf.*

Onzième, حادى عشر *hâdy*

a'cher, fém. حادية عشر *hâdyét a'cher*.

— La Onzième partie, الجزء الحادي عشر *êl-djouz êl-hady a'cher*.

Opération, عمل *a'ml*, فعل *fi'el*, pl. افعال *ifâal*.

— manuelle, عمل باليد *a'ml be-'l-yd*.

Il a Opéré, فعل *fa'al*.

Ophtalmie, رمد *ramed*.

Il a Opiné, حكم *hakam*.

Opiniatre (*Voy.* Obstiné).

Opiniatreté (*Voy.* Obstination).

Opinion, ظن *denn*, *zenn*, تخمين *takhmyn*, حكم *houkm*.

Opium, افيون *âfyoun*.

Opportun, لايق *lâyq*.

Opportunité, فرصه لايقه *forsah lâyqah* (*Voyez* Occasion).

Opposé (*Voyez* Contraire, Adversaire, Ennemi).

— Le noir et le blanc sont des couleurs Opposées, الاسود والابيض هم الوان اضداد لبعضهم بعض *êl-assouad ou-êl-âbyadd houm âlouân âddâd li-ba'dd-houm ba'dd*.

Il a Opposé, عارض *a'âradd*, *a'âredd*.

— Il s'est Opposé, عرض *a'aredd* (*Voyez* Il a Contrarié).

Opposition, تعريض *ta'rydd*, ترّدد *tereddoud* (*Voyez* Contrariété).

Oppresseur, ظالم *dâlem*, *zâlem*, pl. ظالمين *dâlemyn*, *zâlemyn*.

Oppression, ظلم *zoulm*, ظلمه *zoulméh*, *zoulmah* (*V.* Tyrannie).

Opprimé, مظلوم *madloum*, *mazloum*, مبلوص *mablouss*.

Il a Opprimé, باص *balass*, ظلم *zalam*, *dalam*, *delem*.

Il a Opté (*Voyez* Il a Choisi).

Option (*Voyez* Choix).

Opulence, كثرة المال *kethrét êl-mâl* (*Voyez* Richesse).

Opulent (*Voyez* Riche).

Or (métal), ذهب *deheb*, *dahab* (en berb. ويرغث *ouyrght*).

— à vingt karats, ذهب متاع عشرين قيراط *deheb metâ' a'cheryn qyrâtt*.

— D'Or, ذهبي *dahaby*, fém. ذهبيه *dahabyéh*.

Or (part.), اما *âmmâ*, واما *ou-âmmâ*, امّا بعد *âmmâ ba'd*.

Orage, شدّة الشتا *chiddét êsch-tâ* (*Voyez* Tempête, Ouragan, Tonnerre).

— Il fait de l'Orage, تشدّ الشتا *techedd ês-chetâ.*

Oraison (*Voyez* Prière).

Oran (v. d'Afr.), وهران *Ouhourân, Ouharân.*

Orange, لجين *ledjyn.*

— douce, برتقال *borteqâl, bortegâl,* برتوقان *bortouqân, bourtougân,* ليم چينا *lym tchynâ.*

— amère, نارنج *nârendj,* لارنج *lârendj,* لرنج *lerendj,* جينا *djynâ,* نارنجه *nârendjah* (en esp. *naranja*).

— Eau de fleur d'Orange, ما زهر *mâ zahar.*

Orangé, نارنجي *nârendjy,* لارنجي *lârendjy.*

Oranger, سجره ذا الچينا *sadjerah dê-'l-Tchynâ* (m. à m. arbre de Chine); شجر البرتغان *chadjar êl-Bortougân* (arbre de Portugal); شجرة الچين *chadjerat êl-Tchyn.*

Orateur, متكلّم *motkellem,* متكلّمان *motkellemân,* خاطب *khâtteb,* خطيب *khattyb,* خطّاب *khettâb.*

Ordinaire (adj.), معتاد *mi'tâd, me'etâd* (*Voyez* Habituel).

— (subst.), (*Voyez* Habitude).

— A mon Ordinaire (suivant ma coutume), كيف عادتي *kyfa'âdêt-y.*

Ordinairement, بالعاده *be-'l-a'âdéh,* بعادة الناس *be-a'âdét ênnâss* (*Voyez* Habituellement).

Ordonnance (*Voyez* Ordre).

— Conformément à notre Ordonnance, بموجب امرنا *be-moudjeb âmer-nâ.*

Commissaire Ordonnateur, دفتردار *defterdâr,* ريس الوكلا *réyss êl-oukelâ.*

Il a Ordonné (*Voy.* Il a Commandé).

Ordre (*V.* Commandement).

— (rang), صفّ *saff,* plur. صفوف *sefouf;* مرتبه *mortebah, mertebéh* (*Voyez* Arrangement).

— du jour, الامر اليومي *êl-âmr êl-youmy.*

— Je suis sous ses Ordres, انا تحت حكمه *ânâ taht houkm-ho.*

— Conformément à vos Ordres, زي ما امرتوا *zay mâ âmertoû,* بامركم *be-âmer-koum.*

Ordure, زابله *zâbeléh, zâbelah,* وسخ *oueskh, ouessikh,* pl. اوساخ *âoussâkh, oussâkh* (*Voyez* Immondice).

Oreille, اذن *êdn, êzn,* وذن *oudn, ouzn, oudenn,* pl. اذان *êdân, êzân* (en b. امزوغ *âmezzough,* pl. امزوغن *âmezzoughinn*).

— Les deux Oreilles, وذنين *oudenéyn, oudnéyn, ouznéyn, oudnyn.*

— Le gras de l'Oreille, le bout de l'Oreille (*Voyez* Bout).

— Il a prêté l'Oreille (*Voyez* Il a Ecouté).

— Pendant d'Oreilles (*Voyez* Pendant).

Oreiller, مخدّة *mokhaddah* (en berbere تسومتـــر *tassoumtah*, pl. تيسومتيون *tyssoumtyouenn* (*Voyez* Coussin).

Orfèvre, صايغ *sâygh*, pl. صياغ (*V.* Joaillier).

Orfévrerie, صياغة *syâghah.*

Orge, شعير *cha'yr, che'yr, cha'eyr* (en berbere ثمزين *tsamzyn*, ثيمزين *tsymzyn*).

— Sac à Orge (*Voyez* Sac).

Orgue, ارغان *ôrghân.*

Orgueil, تكبّر *tekebbour*, طغايه *taghâyah* (*Voyez* Fierté).

Orgueilleux, متكبّر *motekabber* (*Voy.* Fier).

Orient (*Voyez* Est).

— Le pays de l'Orient, بلاد الشرق *belâd ês-Cherq.*

Oriental, شرقى *charqy, chergy*, متاع الشرق *metâ' ês-cherq.*

Origan, زعتر *za'ter, za'tar.*

Original (adj.), اصلى *âsly.*

— (qui n'a pas de pareil), فريـــد *feryd*, واحيد *ouâhyd.*

— C'est une chose Originale, هذا شى مالوش اخت *hadâ chy mâlou-ch ôkht.*

Origine, اصل *âsl, âssel*, pl. اصول *âussoul;* منصب *menseb.*

Il a Orné, زيّن *zayyan* (*Voyez* Il a Décoré).

— Il Ornera, يزيّن *yzeyyn.*

— Elle a Orné sa maison, برقشت دارها *berqachét dâr-hâ.*

Ornement, زين *zéyn*, تزيين *tezyyn*, زينه *zeynah, zeyném.*

Orphelin, يتيم *ytym, yetym*, pl. ايتام *éytâm;* مجور *mahdjour* (en berbere اڭوجيل *âgoudjyl*, pl. ايڭوجيلن *iygoudjylenn*).

— Il a été Orphelin, يتم *yetam, yetem.*

Orpheline, يتيمه *ytymah, yetymah, ytyméh, yetyméh*, مجورة *madjourat* (en berbere تڭوجيلت *tagoudjilt*, pl. تڭوجيلن *tagoudjylenn*).

Orteil, بنّه دا الرجل *bennah dê-'r-ridjl* (en berbere تيفدنت *tyfedent*, pl. تيفدنين *tyfedenyn* (*V.* Doigt du pied, Doigt du Pied).

— Le gros Orteil, البنّة لاولى *êl-bennét êl-âoulä* (en berbere تيفدنت تمقران *tyfedent tameqrân*).

Ortie, حرّيق *harryq*, نسيه *nessyeh*, *nessyah*, كـلاب *kelâb*, قريص *qaryss*.

Os, عضمه *a'admah*, pl. عضم *a'addem*, عظم *a'adm*; عضم *a'dm*, pl. اعضام *é'ddâm* (en berbere ايغس *ŷghess*, pl. ايغسان *ŷghsân*).

Il a Osé, جسر على *djassar a'lä*, *guessar a'lä*, اجتر *édjter*, *êdjtar*, *êgtar*.

— Oseras-tu affirmer cela? عندك وجه تصحح ذالك *a'nd-ak oudjéh tessehyh zâlek?* (m. à m. as-tu le visage d'affirmer cela? comme on dit en fr. *as-tu le front?*)

Oseille, حمّيضه *hammayddah*, حميض *homéydd*, كويرسه *kouyrsah*.

Osier, بيلسم *bylem*, *beylem*, عود ذا الما *o'oud dê-'l-mâ*.

Ossement (*Voyez* Os).

Ossuna (v. d'Espagne), اشونه *Achounah*, *Ochounah*.

Otage, رهن *rehenn*, pl. رُهُن *rouhoun*.

Il a Oté, اخرج *êkhradj*, قام *qâm*, شال *châl*, رفض *refedd*, نحّا *nehhâ* (*Voyez* Il a Enlevé).

— Il Otera, يشيل *ychyl*, يقيم *yqym*, يرفض *yerfedd*.

—Ote-lui la bride! فوك لهُ اللجم *fouk le-ho êl-ledjam!*

— Ote le pain de dessus la table! قيم الخبز من فوق السفره *qym êl-khobz minn fouq ês-sofrah!*

Othman (n. pr.), عثمآن *O'thmân*, *O'tsmân*, *O'smân*.

Ottoman, عثمانى *o'thmâny*, *o'tsmâny*, عثمالى *o'thmally*, *o'tsmally*, pl. عثماليه *o'tsmâllyah*.

Ou (conj.), او *áou*, ام *âm*, والا *ouélâ*, *ouâlâ*, ولا *ouéllâ*.

— Où (adv. de l.), الّذى فيه *éllady fy-hi*, الّتى فيها *âllaty fy-hâ*, الّى فيه *élly fy-hy*, الّى فيها *élly fy-hâ*.

— (avec mouvement), الّذى لهُ *âllady le-ho*, الّذى اليه *âllady îlay-hi*, الّتى لهُ *élly le-ho*, الّتى لها *êl-laty le-hâ*, الّى لها *élly le-hâ*.

— La maison Où il demeure? الدار الّى هو ساكن فيها *êddâr élly houe sâken fy-hâ*.

— Le port Où je vais, المرسا الّذى انا جاى لهُ *êl-mersâ âllady ânâ djây le-ho*, الميناء الّى انا ماشى اليه *êl-mynâ élly ênâ máchy îlay-hi*.

— Où? اين *éyn?* فاين *fâyn?* فين *féyn?* اين ما *éyn-mâ?* فين *féyn?*

— Où est-il? اين ماكان *éyn-mâ kân?* فينهُ *féyn-ho?*

— Où vas-tu? فاين تروح *féyn terouh?* فاين تمشى *féyn temchy?*

— Où as-tu été? كنت فاين *kont fêyn?* كنتى فاين *konty fêyn?*

—Où allez-vous? انتما راحين فاين *êntoumâ râhyn fêyn?*

— Où est le chemin? فاين السكّه *fêyn ês-sekkah?* فاين الطريق *fêyn êt-taryq* (*Voyez* CHEMIN).

— Où est-il allé? فين هو ساير *féyn houe sâyr?* راح فينه *râh féyn-ho?* فينه ساير *féyn-ho sâyr?*

— D'Où, منهُ الّذى *âllady min-ho*, منها الّتى *êllaty min-hâ*, منهُ الّى *êlly min-ho*, منها الّى *êlly min-hâ*.

—La ville d'Où tu es sorti, المدينه الّى خرجت مهنا *êl-medyneh êlly kharadjét min-hâ.*

— Le pays d'Où je reviens, البلد الّذى نرجع منهُ *êl-beled âl-lady nerdja' min-ho.*

— D'Où? من اين *men êyn? men îyn? min-âyn?*

—D'Où viens-tu? من اين تجى *men-îyn tedjy?*

—D'Où est-il sorti? من اين خرج *men-êyn kharadj?*

— D'Où vient le vent? من اين الريح *men-êyn êr-ryh?*

— Par Où? من اين *min âyn?*

OUADY-CHAHEB (vallée d'Af.), وادى الشهب *Ouâdy ês-Chaheb.*

OUADY-DERA (vallée d'Afr.), وادى درعه *Ouâdy-Dera'ah.*

OUADY-MEZZAB (*V.* MEZZAB).

OUADY-SOUF (*Voyez* SOUF).

OUAGUIN (tribu d'Afrique), بنى واقين *Beny-Ouâqyn, Beny-Ouâguyn.*

OUBLI, نسى *nessy;* نسيان *nessyân.*

Il a OUBLIÉ, نسا *nassâ,* نسى *nessä, nessey.*

— Il OUBLIERA, ينسى *yensy, yensey, ynsä.*

— J'ai Oublié son nom, انا نسيت اسمهُ *ânâ nessyt îsm-ho.*

OUERGUELAH (ville d'Afrique), وركله *Ouerqelah,* وركله *Ouerguelah.*

OURGUEMAH (tribu d'Afrique), ورقمه *Ouerqemah,* ورقمه *Ouerguemah.*

OUESLAH (signe orthographique de l'arabe littéral, qui ne se place que sur l'*élif* de l'article), وصل *ouesl,* وصله *oueslah.*

OUEST (*Voyez* OCCIDENT).

— Vent d'Ouest, غربى *gharby.*

— du nord-Ouest (*V.* NORD).

— du sud-Ouest (*Voy.* SUD).

— Habitant du pays de l'Ouest (*Voyez* OCCIDENTAL).

Oui (part. d'affirmation), أوه *êouah*, ايوا *âyouâ*, ايوه *êyouah*, نعم *na'am*, ايييه *êyyh*, هى *hy*, اى *êy*, اى نعم *êy-na'am*.

— Oui, c'est mon ami, نعم هو حبيبى *na'am houe habyb-y*.

Il a Oui (*Voy.* Il a Entendu).

Ouie (action d'entendre), سمع *semaa*, استماع *îstimaa* (en berbere ايسّل *îyssel*).

Oulad-Nayl (*Voyez* Nayl).

Il a Ourdi, سدّا *saddâ*, سدّى *saddä*, *saddey*.

Il a Ourlé, لفق *lafaq*.

Ouragan (*Voy.* Orage).

Ours, دبّه *dabbéh*, *dabbah*, pl. دبوب *deboub*; دبّ *debb*, pl. دباب *debâb*.

Oursin, قدره *qadyrah*, غزّال *ghezzâl*.

Outarde, حبارى *hobârä*.

Outil, ماعون *mâ'oun*, اله *âléh*, *âlah*, pl. آلات *âlât*.

Outrage, شتامه *chetâméh*, *chetâmah* (*Voy.* Insulte).

Il a Outragé, بهدل *behdel* (*Voyez* Il a Insulté).

—Il Outragera, يبهدل *yebehdel*.

Outrageant, Outrageux, شتّام *chettâm* (*Voy.* Injurieux).

Outre (subst.), قربه *qerbéh*, *qerbah*; pl. قراب *qerâb*; كربه *kerbah*, pl. كراب *kerâb*; گربه *guerbah*.

Outre (prépos.), غير من *ghayr minn*, خلف *khalf*.

— cela, en Outre, غير من ذا *ghayr minn dâ*, حلف ذالك *khalf zâlek*, بغير ذلك *be-ghayr zelyk*, ايضاً *âyddânn*.

Ouvert, مفتوح *maftouh*, *meftouah*.

Il a Ouvert, فتح *fatah*, حلّ *hall*, نحل *nehel*.

— Il Ouvrira, يفتح *yeftah*, يحلّ *yhell*.

— Ouvre! افتح *êftah!*

Ouvertement, ظاهرًا *dâhirânn*, علنان *è'lnân*.

Ouverture, فاتحه *fâtehah*, فتح *fatèh*, *fetèh*, pl. فتوح *fetouh*, *fotouh*.

— dans un mur, منفس *menfess*.

Ouvrage, شغل *chogl*, فعل *fa'l*, *fe'el*, *fi'el*, pl. افعال *êfa'âl*, *îfa'âl*; خدمه *khidméh*, *khidmah*.

— littéraire, تصنيف *tesnyf*, pl. تصانيف *tessânyf*; تاليف *tâlyf*.

Ouvrier, فعال *fa'âl*, شغّال *chogghél*, شايال *châyâl*, صنايعى *sanâya'y*.

P

P, cette consonne de l'alphabet français n'a point d'équivalent dans l'alphabet arabe, et même une grande partie des peuples orientaux ne peut articuler la prononciation forte et dure que cette lettre représente;

En conséquence, les Arabes la remplacent par l'une des autres labiales; c'est-à-dire, tantôt par la seconde lettre de leur alphabet, le *bé* (ب), B, tantôt par le *fé* (ف), F, dix-septième caractère de leur ancien alphabet, vingtième de leur alphabet moderne, et vingt-deuxième de l'alphabet moghrebin.

Cependant, en adoptant l'alphabet arabe, les Turks et les Persans, dont les idiomes ont l'articulation P, ont modifié pour la peindre le *bé* arabe, en plaçant au-dessous trois points, de cette manière (پ), et la langue arabe vulgaire suit de même cet usage pour écrire les mots qu'elle a adoptés des idiomes étrangers, et dans lesquels la lettre P se rencontre.

PACIFICATEUR, مصالح *mossâlèh, mossâlih.*

Il a PACIFIÉ, صالح *sâlah.*

— Il Pacifiera, يصالح *yssalah.*

PACIFIQUE, صاحب الصلاح *sâheb ès-salâh* (*Voyez* PAISIBLE).

PACTE, معاهدة *mo'âhedah*, عهد *a'hed, a'hd*, pl. عهود *ou'houd, eu'oud* (*Voyez* CONVENTION).

— Il a fait un Pacte, تعاهد *te'âhed.*

PAGANISME, جاهليه *djahelyah, gâhelyéh*, عبادة الاصنام *i'bâdét él-âsnâm.*

PAGE (fém.), صحفه *sahafah*, صحيفة *sahyfah*, pl. صحف *souhouf;* ورقة *ouaraqah*, فروغ *ferough.*

— (masc.), غلام *gholâm*, plur. غلمان *gholemân, ghalemân.*

PAGNE, فوطه *fouttah.*

PAGRE (poisson), بغار *baghâr.*

PAILLARD (*Voyez* LIBERTIN).

PAILLASSE, فرش من تبن *farch minn tebn.*

PAILLE, تبن *tebn, tibn, tebenn* (en berbere اليم *âlym*).

PAILLETTE, نجم *nedjm.*

PAIN, خبز *khobz*, عيش *a'ych, e'ych* (en berbere اغروم *âghroum*).

— de sucre, قرصة السكر *qorsét ês-soukker*, راس السكر *râssês-soukker*, راس ذا السكر *râs dê-'s-soukker*, قالب ذا السكار *qâleb dê-'s-soukkâr.*

— Sucre en Pain, سكار ذا القالب *soukkâr dê-'l-qâleb.*

—Pain sec, خبز حاف *khobz hâf.*

Une PAIRE, زوج *zoudj, zoug*, جوز *djouz, gouz* (*Voy.* COUPLE).

— Deux Paires, زوجين *zoudjéyn, zoudjyn*, جوزين *djouzéyn.*

PAISIBLE, ساكن *sâkenn* (*Voy.* PACIFIQUE, TRANQUILLE).

Il a fait PAÎTRE, رعا *ra'â* (en berbere انربصوطف *ánrysouttef*).

PAIX, صلح *soulh*, سلام *selâm*, راحه *râhah*, سكون *sokoun.*

— Que la Paix vous accompagne! يشاعكم السلام *ychêa'-koum ês-selâm!* معكم السلام *ma'a-koum ês-selâm!*

PAL, خزقه *khozaqah*, خزوق *khazouq.*

PALAIS (château), قصر *qasr*, pl. قصور *qoussour;* قصابه *qassâbah, qassôbah*, سرايه *serâyéh*, دار *dâr.*

— de justice, دار العدل *dâr êl-a'del* (*Voyez* TRIBUNAL).

— de la bouche, حلق *halq*, سقف الفم *saqf êl-foumm* (en berbere اناغ *ânâgh*, pl. انغاون *înghâouenn*).

PALANQUIN, قبّه *qobbéh, qobbah* (*Voyez* LITIÈRE).

PALE, اصفر *âsfar.*

PALEFRENIER, سايس *sâys*, pl. ساسه *sâssah*, سياس *syyâss.*

—Eh, Palefrenier! étrille mon cheval, يا سايس اسوس عودى *yâ sâys! âsous a'oud-y!*

Il a PALI, اصفار *êsfâr.*

—En me voyant ils ont Pâli de crainte, لمّا نظرونى لون وجههم اصفار من خوفه *lammâ naddarou-ny, loun oudjéh-houm âsfâr minn khoufah.*

PALME, جريد *djeryd.*

— Le pays des Palmes, بلد الجريد *Beled êl-djeryd, Beledou-'l-djeryd.*

PALMIER, نخله *nakhlah, nakhléh*, pl. نخل *nakhl, noukhl.*

— Branche de Palmier (*Voyez* PALME).

PALMYRE (ville de Syrie), تدمر *Tadmor.*

Il a PALPÉ, لمس *lemess.*

PALPITATION, خفق *khefq.*

Il a PALPITÉ, خفق *khafaq*, رفرف *rafraf, refref.*

Il s'est PAMÉ (*V.* ÉVANOUI).

PAMOISON (*Voy.* EVANOUISSEMENT).

PAMPELUNE (v. d'Esp.), بنبلونه *Benbelounah.*

PANAIS, جزر *djézer, guezer*, جعدا *dja'dah*, سفرانيه *sefrâniah.*

PANACHE, ريش *rych.*

PANARIS, معرّق *ma'ryyeq*, معريق *ma'ryq*, بو دحّاس *bou dehhâss.*

PANIER, سلّه *sellah*, سلّ *sell* (*Voyez* COUFFE, CORBEILLE).

— Petit Panier, قفيفه *qoufyfah, qoufyféh* (*Voyez* CABAS).

— Faiseur de Paniers, سلّال *sellâl* (*Voyez* VANNIER).

PANSE (*Voyez* VENTRE).

Il a PANSÉ, دوا *daouâ.*

— Il Pansera, يدوى *ydaouy.*

PANTALON, سروال *serouâl.*

PANTOUFLE (*Voy.* BABOUCHE).

— Fabricant de Pantoufles, بوابيجي *beouâbydjy*, pl. بوابيجيه *beouâbydjyah, beouâbydjyéh.*

PANTHÈRE, نمر *nemr*, ثلثى *thulthy, tsoultsy.*

PAON, طاووس *tâououss*, طاوس *tâouss*, pl. اطواس *éttouâss.*

PAONI (dixième mois de l'année cophte, correspondant au mois de juin), باونه *bâouneh*, بوونه *baouounah.*

PAOPHI (deuxième mois de l'année cophte, correspondant à octobre), بابه *bâbah, bâbéh.*

PAPE, البابا *él-Bâbâ.*

PAPIER, كاغيط *kâghytt*, كاغد *kâghid*, كاغيد *kâghyd*, كاغط *kâghott*, وراق *ouaráq* وراقه *ouaráqah*, ورقه *ouaraqah*, قرط *qart.*

— commun pour envelopper, قرطاس *qartâss*, pl. قراطيس *qerâttyss.*

— à écrire, كاغيط كتّابى *kâghytt kettâby.*

— lissé, كاغيط مدلوك *kâghytt medlouk.*

— Feuille de Papier (*Voyez* FEUILLE).

—Main de Papier, يدّ ذا الكاغيط *yedd dé-'l-kaghytt* (*Voyez* MAIN).

— Cahier de Papier (*Voyez* CAHIER).

PAPILLON, فرطّوا واسا *ouâssâ, fertettoû, fortottô.*

PAPYRUS (plante), ابردى *éberdy.*

PAQUEBOT, نقيرة *noqeyrah*.

— hasard, بمصادفه *be-messâde-*

PAQUET, حمل *haml*, بقجه *boqdjah, baqdjéh*, pl. بقاج *baqâdj* (d'où vient *bagage* en fr.), رزمه *rizmah*.

— de lettres, مخالف *mokhâlef*.

— Gros Paquet, فرده *fardah*, *ferdah, ferdéh*, صرّه *serrah*.

PAR, من *minn*, بـ *be-, bi-*, من عند *minn-a'nd*.

— ici, من هنى *min-heney*, من تمّا *min-temmâ* (*Voyez* ICI).

— là, من هناك *min-henâk*, من هنّاك *min-hinnâk*, من تمّاك *min-temmâk*.

— où (*Voyez* OU).

— cœur, حفظاً *hafezzânn* (*Voy.* CŒUR).

féh, ساوان *sâouân* (*V.* HASARD).

— le moyen de, بموجب *be-moudjeb* (*V.* Par l'ENTREMISE).

— force, بقهر *be-qaher* (*Voyez* FORCE, CONTRAINTE).

— Par terre et Par mer, بالبرّ وبالبحر *bi-'l-berr ou-bi-'l-bahar*.

— Par Dieu! بالله *bi-'llah!* الله بالله تالله *Allah bi-'llah ti-'llah!*

— Par ce que, Par la raison que, بسبب الذى *be-sebeb âllazy*, بسبب الّى *be-sebeb â'lly* (*Voyez* PARCE QUE).

— Il a passé Par ici, تعدا هنا *te'adâ henê*, جاز هنى *djâz heney*.

PARADIS, جنّه *djennah*, *djinnah, genneh, guenneh*, فردوس *ferdous* (en berbere جنّه *djennah*).

PARAGE, ناحيه *nâhyéh*, هديه *hedyéh, hadyah*, pl. هديات *hedyât*.

Ligne PARALLÈLE, خطّ متوزى *khatt moteouazy*.

PARALYSIE, خلاع *khilâ'a*.

PARALYTIQUE, مخلع *mokhela'*.

PARASANGE, فرسخه *farsakhah*, pl. فراسخ *ferâssekh*.

PARASITE, طمّاع *tammâ'a*.

PARASOL, مظلّ *mouddell, moudall*, شمسيه *chemsyéh*, ستر *sitr*.

PARAT (monn.), نص *nouss* (*V.* MÉDIN).

— Deux Parats, نصين *nousséyn, noussayn*.

PARCELLE, قطعة صغيرة *qetta't saghyrah, qotta'at sogheyrah*.

PARCE QUE, بسبب ان *bi-sebeb ân, be-sebeb ênn*, لاجل ما *li-âdjel-mâ, li-âguel-mâ*, من اجل *minn-âdjel, minn-âguel*.

Il a PARCOURU, تعدى *te'adä*.

PARCHEMIN, رقّ *roqq*.

PARDON, عفو *a'fou*, غفرة *ghaferah, ghaferéh*, سماح *semâh*.

Il a PARDONNÉ, غفر *ghafar, gha-*

fer, سمح *samah*, *semèh*, عفو *a'fou*.

— Pardonnes-moi! اسمح لى *ésmèh l-y!* اغفر لى *êghfer l-y!* عفو علّى *a'fou a'lay-y!* عفو عنّى *a'fou a'nn-y!*

Il a PARÉ (*V.* Il a ORNÉ).

PAREIL, شبيه *chebyh*, مساوى *mossâouy*, متسل *metsel* (*V.* EGAL, SEMBLABLE).

PAREILLEMENT, سوا *saouâ*, سوا سوا *saouâ-saouâ*, كدلك *kezlek*, زى ذا *zay-dê*.

PARENT, قريب *qaryb*, *qeryb*, pl. قرايب *qorâyb*; نسيب *nesyb*, fém. نسيبه *nesybéh*.

— Les Parens (le père et la mère), واليدين *ouâlydyn*, *ouâlydéyn*.

— (la famille), (*Voy.* ce mot).

PARENTÉ, نسيبه *nessybéh*.

PARESSE, كسل *kesl*.

PARESSEUX, كسلان *kaslân*, *keslân*, كسّال *kassâl*, بليد *belyd* عجزان *a'djezân* (en berb. ابوخلى *âboukhely*, pl. تيبوخلين *tyboukhelyn*), (*Voyez* INDOLENT).

PARFAIT, خالص *khâless*, تميم *tamym* (*Voy.* FINI, COMPLET).

PARFAITEMENT, بالتمام *bi-'t-temâm*.

PARFUM, بخر *bekher*, pl. بخور *bokhour*, عطر *o'ttr*, طيب *tayb*.

PARFUMÉ, معطّر *mo'atter*, مبخّر *mobakkher*.

Il a PARFUMÉ, بخر *bakhar*, عطّر *a'ttar*, بخّر *bakkhar*.

PARFUMEUR, عطّار *a'attâr*, pl. عطّارين *a'ttâryn*.

PARI, رهان *rehân* (*V.* GAGEURE).

Il a PARIÉ, راهن *râhann* (*Voy.* Il a GAGÉ).

PARIÉTAIRE (pl.), حرّيق الملسا *horryq êl-melsâ*.

PARIS (v. de France), باريس *Bâryss*, باريز *Bâryz*, بريس *Baryss*, پاريس *Pârys*, پهريس *Pahrys*.

— Il demeure à Paris, يسكن فى بريس *yeskonn fy Bâryss*, هو ساكن بپاريس *houe sâkenn be-Bâryss*.

PARITÉ, شبه *chebah* (*V.* ÉGALITÉ).

Il a PARLÉ, قال *qâl*, حكى *hakä*, حدث *hadets*, كلّم *kellem*, تكلّم *tekellem*.

— Il Parlera, يتكلّم *yetkellem*.

— Parle! اتكلّم *étkellem* (en berbere اتمسلاى *étimsilay*).

— Je Parle un peu l'arabe, بتكلّم شويه بالعربى *betkellem choyéh bi-'l-a'araby*.

— Dis-moi, parles-tu français? قل لى اى تتكلّم با لفرنسيس *qoul-l-y, tetkellem bi-'l-fransyss?* (*Voy.* FRANÇAIS).

PARLEUR, قوّال *qaouâl*.

PARMI, بين *bayn* (*V.* ENTRE).

— NOUS, بيننا *bayn-nâ.*

— VOUS, بينكم *bayn-koum.*

— EUX, بينهم *bayn-houm.*

— LES HOMMES, بين الناس *bayn ên-nâss.*

PAROLE, كلمه *kilmah*, تكلّم *te-kelloum*, هدره *hedrah* (en berbere اوال *âouâl*), (*Voyez* MOT).

PAROXYSME, برحا *borhâ*, برحان *borhân.*

PARRICIDE (criminel), قاتل ابوه *qâtel-âbou-h.*

— (crime), قتل الابو *qatl êl-âbou.*

Il a PARSEMÉ, رمى *ramü*, ذرا *darâ*, دردر *dardar*, *derder.*

PART, قسم *qesm*, pl. اقسام *êq-sâm*; حصه *hessah*, pl. حصص *hes-sess* (*Voyez* PARTIE).

— De la Part de, من عند *min a'nd*, من *minn*, من جهة *minn djehet.*

— De ma Part, من عندى *minn a'nd-y*, من جهتى *minn dje-het-y.*

— De ta Part, منّك *minn-ak*, من عندك *minn a'nd-ak.*

— Saluez-le de notre Part, سلّم عليه من جهتنا *sellem a'lay-h minn djehet-nâ.*

PARTAGÉ, مقسوم *maqsoum.*

Il a PARTAGÉ (*V.* Il a DIVISÉ).

PARTI (faction), طايفه *tâyfèh*, حزبه *hazbah.*

— (résolution), (*V.* DESSEIN).

— Il a pris son Parti, حطّ فى بال *hatt fy bâl.*

Il est PARTI, ذهب *dahab* (*V.* Il s'en est ALLÉ).

— Il Partira, يسفر *yessafer.*

— Vous Partez, انتما مسافرين *êntoumâ messâferyn.*

— Nous Partons, احنا مسافرين *âhnâ messâferyn*, نحنا راحيين *nahnâ râhyn.*

— Pars! روح *rouh!*

— Partons! نروح *nerouh!*

PARTICIPANT, مشترك *moch-terek* (*Voyez* ASSOCIÉ).

PARTICIPATION, اشتراك *ich-tirâk* (*Voyez* ASSOCIATION).

Il a PARTICIPÉ (*Voyez* Il s'est ASSOCIÉ).

PARTICULIER (adj.), خصّ *khass*, pl. خصوص *khossouss*, خصوصى *khoussoussy.*

— Le divan Particulier, الديوان الخصوصى *êl-dyoudn êl-khossoussy.*

— Un Particulier (*Voyez* Un Individu).

Particulièrement, خصوصاً *khossoussânn.*

Partie (portion), قسمه *qesmah*, حثه *hethah*, قطعه *qotta'ah*, طرف *terf*, pl. طروف *terouf*; جز *djiz, guiz, djouz* (*Voyez* Part).

— (région), جهه *djehah, djehéh.*

— La Première Partie, الجز الاول *êl-djiz êl-âouel.*

— Tu paieras Partie comptant, Partie à crédit, تدفع البعض بالحاضر والبعض بالطلوق *tedfa' êl-ba'dd bi-'l-hâdder, ou-êl-ba'dd be-'t-telouq.*

— Nous visiterons toute la Partie du sud, نزور الجهة القبلية كلها *nezour êl-djehet êl-qabelyét kolle-hâ.*

—Parties sexuelles de l'homme, ذكر *zakr*, عورة *a'ourah*, ايز *éyr* (*V.* Verge, Testicules, Parties Honteuses).

— de la femme, فرج *ferdj, ferg* (*Voy.* Vulve, Vagin, Matrice, Parties Honteuses).

Partout, فى كل مطرح *fy koll matrah*, فى كل موضع *fy koll moudda'.*

Il a Paru, بان *bân*, ظهر *dahar*, صدر *sadar*, تل *toll.*

— Il Paraîtra, يظهر *yedehor*, يتل *ytoll.*

— Il Paraît que, باين ان *bâyn ênn.*

Il est Parvenu, ورد *ouered*, وصل *ouessel*, بلغ *balagh.*

— Il a fait Parvenir, بلّغ *ballagh*, تبلّغ *teballagh.*

Parure (*Voyez* Ornement).

Parvis (*Voyez* Vestibule).

Un Pas, قدم *qadam*, خطوه *khattouah, kheltouah*, pl. خطوات *khattouât.*

— Mauvais Pas, وحله *ouhalah, ouheléh*, pl. وحل *ouehel.*

— Dieu nous a tirés de bien des mauvais Pas, من وحل كثيرة فكنا الله تعالى *minn ouehel kethyrét fekkenâ Allah ta'âlä.*

Pas (négation), ما *mâ*, لا *lâ*, ماشى *mâ-chy.*

— Je n'en ai Pas, ما فى شى *mâ fy-y-chy*, مافيش *mâ fy-ch*, ماعندش منّهُ *mâ a'nd-ych minn-ho.*

— Ce n'est Pas lui, ماش هو *mô-ch houe.*

— Ce n'est Pas moi (*V.* Moi).

— Ne fais Pas cela, ما تعمل شى ذه *mâ ta'mel-chy déh.*

— Pas même, حتى *hattä*.

— Pas même une dragme, حتى درهم *hattä derhem*.

Paschons (neuvième mois de l'année des Cophtes, correspondant au mois de mai), بشنس *bachons*, باشنس *bâchons*.

Passage, مجاز *medjâz*, *magâz* (*Voyez* Traverse).

— (action de passer), جاوزة *djâouzéh*, *gâouzéh*.

— (prix du passage), كرا *kerâ*.

— Combien me prendras-tu de Passage d'Alger à Marseille ? كم تاخذ كرا علي من الجزاير الى مرسيليا *kiam tâkkhod kerâ a'lay-y minn êl-Djezayr îlä Marsylyâ?*

Passager (subst.), راكب *râkeb*, pl. ركّاب *roukkâb*; بساجير *bassâdjyr*.

Passant, جايز *djâyz*, *gâyz*, مسافر *mossâfer*.

Il a Passé par, مرّ *marr*, تعدى *te'adä*, *te'adey*, فات *fât*, جاز *djâz*, *gâz* (*Voy.* Il a Traversé).

— l'eau, عدى *a'ddä*, *addey*.

— (en parlant du temps), صار *sâr*, جرى *djerä*, *guerey*.

— Il Passera, يجز *yedjouz*.

— Il Passe pour un brave homme, حسبوا انّهُ رجل مليح *hesseboû ênne-ho radjel melyh*.

— Apprends-moi ce qui se Passe, اعلمني بما يصير *â'allemny be-mâ yssyr*.

— Le temps se Passe, تجري الزمان *tedjery êz-zemân*.

— La journée entière est Passée, صارت النهار كلها *sârét ênnahâr koulle-hâ*.

Passeport, بسابورط *bassâbourt*, پساپورت *passâpourt*, اجازة *édjâzah*, *égâzéh*.

Passereau (*V.* Moineau).

Passion, دودة *doudéh* (*V.* Désir).

Passionné, شاهي *châhy*, مدود *medoud*.

Passionnément, بالشهوة *bê-'s-chahouah*, بالدودة *bê-'d-doudéh*.

Passoire, كسكاس *keskâss*.

Pastèque (*V.* Melon d'eau).

Pasteur, راعي *râ'y*, سارح *sârihh*, *sârahh*.

Patache, بطاش *battâch*.

Pate, عجين *a'djyn*, *a'guyn*, عجان *a'djân*, عجن *a'djen*.

— de dattes, عجوة *a'djouéh*.

Paternel, ابوي *âbouyy*.

Paternité, ابوة *âbouah*, *abouéh*.

PATHÉTIQUE, مسخّف *mos-sakkhef.*

PATIEMMENT, بالصبر *be-'s-sabr.*

PATIENCE, صبر *sabr, sobr.*

—Il a pris Patience, صبر *sabar.*

— Prends un peu Patience, اصبر قليل *ôsbour qalyl,* ازبيتا شويه *êzbeytâ chouyéh.*

PATIENT, صابر *sâber.*

— Il a été Patient (*Voyez* Il a pris Patience).

PATISSERIES, خمور *khomour,* سنبوسق *sonbousseq.*

PATISSIER, سنبوسقى *sonbousqy.*

PATRIARCHE, بطرك *battrak,* pl. بطاركه *battârikah.*

PATRIMOINE, مال ابو *mâl-âbou.*

— Cela fait partie de mon Patrimoine, هذا من مال ابوى *hadâ minn mâl-âbou-y.*

PATRON, مولى *moulä, mouley.*

— de barque, ريس *reyss.*

PATTE, رجل *ridjl* (*V.* GRIFFE).

PATURAGE, مرعاه *mera'âh,* مرج *mourdj,* رعى *ra'y,* غيط *gheytt,* خلا *khalâ.*

Il a PATURÉ, رعا *ra'â.*

PAUL (n. pr.), بولص *Bouloss, Baouloss.*

PAUME de la main, راحه *râ-kah,* راحه ذا الكفّ *râhah dê-'l-keff.*

PAUPIÈRE, هدب *hedeb,* جفنه *djefnah, guefnéh,* شعر ذا العين *cha'ar dê-'l-a'yn,* شفر ذا العين *chefer dê-'l-a'yn* (en berbere شفر *chefar,* pl. شفور *chefour*).

PAUVRE, مسكين *meskyn,* فقير *faqyr,* pl. فقارا *foqârâ,* فقرا *foqarâ;* بوفقير *bou-faqyr* (en berbere دغليل *daghallil*).

—Le Pauvre homme! يا مسكين *yâ meskyn!*

PAUVRETÉ, فقره *foqrah,* شقا *cheqâ.*

PAVÉ (s.), بلاط *balâtt.*

— (participe), مبلّط *moballett.*

Il a PAVÉ, بلّط *ballatt.*

PAVEUR, مبلّط *moballatt,* بلّاط *ballâtt,* حجّار *haddjâr.*

PAVILLON de marine, بنديـر *bendyer* (en it. *bandiera*), (en berb. علام *a'lâm*), (*V.* BANNIÈRE).

— Petit Pavillon, فرص *fors.*

— (bâtiment, kiosque), ايوان *éyouân* (*V.* KIOSQUE).

PAVOT, خشخاش *khachkhach,* ابو النوم *âbou-'n-noum* (m. à m. père du sommeil).

Il a PAYÉ, دفع *defa'a,* اندفع *êndefa'a,* خلّص *khallass.*

—Il Payera, يخلّص *yekhallass,* يدفع *ydfa'.*

— Paye-moi deux écus !

ادفع لى شكوطين *êdfa' l-y chekoutteyn!*

— Demain je te Payerai, غدوه انا ماشى ادفع لك *ghadaouah ênâ mâchy êdfa' l-ak.*

PAYE (*Voyez* PAYEMENT).

— par mois, par jour (*Voyez* APPOINTEMENT).

PAYEMENT, دفعه *defa'ah*, pl. دفعات *defa'ât.*

— Tu additionneras tous les Payemens, تجمع الدفعات كلّها *tedjema' êd-defa'ât koulle-hâ.*

PAYEN, عبد الصنم *a'bd ês-senam*, جاهل *djâhel, gâhel*, plur. جهّال *djehhâl, guehhâl.*

PAYEUR, خزنادار *khaznâdâr*, خزناجى *khaznâdjy* (*V.* CAISSIER).

— Le Payeur-général, الخزندار العام *êl-khazendâr êl-a'âm.*

PAYS, بلاد *belâd*, بلد *beled*, pl. بلدان *boldân*; ارض *ârd*, ناحيه *nâhyéh* (en berbere ثمرت *tsamourt*).

— En tous Pays, فى كلّ البلاد *fy koll êl-belâd.*

PAYSAN, فلّاح *fellâh*, pl. فلّاحين *fellâhyn*; فحاسى *fahhâssy*, plur. فحاسيه *fahhâssyah.*

PEAU, جلد *djeld, djild, gueld*, pl. جلود *djeloud, gueloud* (en berbere اڭولم *âgoulem*, pl. ايڭولمان *îygoulmân*).

PEAUSSIER, دبّاغ *debbâgh*, صانع الجلود *sânè' êl-djeloud.*

PÊCHE (fruit), خوخ *khoukh*, خور *khour*, خورة *khourah.*

— de poissons, صيادة السمك *sayâdat ês-samak*, اصطاد *îstâd.*

PÉCHÉ, خطا *khattâ*, خطيه *khattyah*, pl. خطايا *khattâyâ.*

Il a PÉCHÉ, خطا *khattâ*, اخطا *êkhtâ.*

Il a PÊCHÉ du poisson, صاد *sâd*, اصطاد السمك *îstâd ês-samak.*

PÊCHER (arbre), شجرة الخوخ *chadjerat êl-khoukh*, شجرة ذا الخوخ *chaguerét êl-khoukh*, سجره ذا الخوخ *sadjerah dê-'l-khoukh.*

PÉCHEUR, خاطى *khâtty.*

PÊCHEUR, حوّات *haouât*, حوّاد *hououât*, صيّاد *sayyâd*, صيّاد السمك *sayyâd ês-samak.*

PEIGNE, مشط *mocht, moucht*, pl. مشاط *mechâtt* (en berb. تيمشط *tymechidd*, pl. تيمشطين *tymechedddyn*).

Il a PEIGNÉ, مشّط *maschatt*, تمشّط *temeschett.*

— L'action de Peigner, تهشيط *temchytt*.

— Il s'est Peigné, سرح *serah*.

PEINE (chagrin, fatigue, punition, difficulté, embarras), (*Voy.* ces mots).

— A Peine, اتبس *âtbess, êtbess*.

— Avec Peine, بالمشقّه *bi-'l-mouchaqqah*.

— J'ai eu beaucoup de Peine à faire cela, صعب علىّ كثير ان اعمل ده *sa'ab a'lay-y kethyr ênn â'mel déh*.

— J'ai à Peine le temps de manger quelque chose, اتبش ليلى الوقت ان اكول شى *âtbech lyl-y él-ouaqt ên âkoul chy*.

Il a PEINT, نقش *naqach*, زوق *zaouaq, zouaq*.

PEINTRE, نقّاش *naqqâch*, زوّاق *zeouâq, zaouâq*.

— de portraits, مصوّراتى *mes-saouarâty*, مصوّر *messaouer*.

PEINTURE, تصوير *tessouyr*, pl. تصاوير *tessâouyr*, نقشه *naqchah*, تزويق *tezouyq*, pl. تزاويق *te-zâouyq*.

Il a PELÉ, قشر *qachar* (*Voyez* Il a ÉCORCHÉ).

PÉLERIN, حاجّ *hâddj*, pl. حجّاج *heddjâdj*; حاجى *hâdjy, haguy*.

— Lac du Pélerin (en Egypt.), بركة الحاجى *Birkét él-hâdjy*.

PÉLERINAGE, حجّ *haddj*, حجّه *haddjéh, haddjah, haguéh*.

PÉLICAN, رخمه *rakhmah*, رحمه *rahmah*, غيهب *ghyheb*, غهيب *ghiheyb*.

PELISSE, بنش *benich*, كرك *kourk* (*Voyez* FOURRURE).

PELISSIER, فروای *farouây*, فرواجى *ferouâdjy* (*Voyez* FOURREUR, PEAUSSIER).

PELLE, لوح *louèh, louh*, مغرافه *magharâfah*, مجرفه *medjrefah*, پاله *pâlah* (en berb. ثلواحث *tsilouâht*).

PELURE, قشره *qecherah, qecheréh* (*Voyez* ÉCORCE).

PENCHANT (pente), (*Voyez* DÉCLIN, DÉCLIVITÉ).

— (inclination), (*Voy.* ce mot).

Il a PENCHÉ (v. a.), ميّل *meyyel*.

— (v. n.), مال *mâl* (*Voyez* Il s'est Incliné).

— Il Penchera, يميل *ymyl*.

PENDANT d'oreilles, حلق *halaq*, حلاق *halâq*, pl. حلق *houlouq*; جواجن *djeouâdjen*, خرصه *khorsah*, خرص *khors, khers*, pl. خرسان *khersân, khorsân*.

PENDANT (prép.), فى *fy*, بمدّ *be-meddéh*.

— Pendant le dîner, فى الغداء *fy-'l-ghodâh.*

— Pendant deux jours, بمدّة يومين *be-meddét youméyn.*

— Pendant un jour et une nuit, طول الليلة و النهار *toul êl-leylét ou-ên-nahâr.*

— Pendant que, لمّا *lammâ*, فى زمان الّذى *fy zemân âllady.*

PENDARD (*Voyez* COQUIN).

PENDU, معلّق *mo'allaq.*

Il a PENDU (*V.* Il a ACCROCHÉ).

— à la potence, شنق *chanaq.*

— Il a été Pendu, انشنق *ên-chaneq.*

PENDULE (*Voyez* HORLOGE).

PÉNÉTRATION d'esprit, قوّة العقل *qououèt êl-a'ql.*

Il a PÉNÉTRÉ, دخل *dakhal.*

PÉNIBLE, ثقيل *theqyl, tseqyl* (*Voyez* DIFFICILE).

PÉNITENCE, توبه *toubéh*, ندامه *nedâméh.*

PÉNITENT, نادم *nâdem*, تايب *tâyb.*

PENNA-FIOR (ville d'Espagne), حصن الزهر *hosn-êz-zaher.*

Il a PENSÉ, ظنّ *zann, dann*, حسب *hessab*, فكر *fakar, feker*, حكم *hakam*, خمّم *khammem.*

— Il a Pensé tomber, بشويه الاوقع *be-chouyéh êllá ouaqa'.*

PENSÉE, فكر *fekr*, تفكّر *tefekkour*, فكره *fekréh* (*Voy.* OPINION, IDÉE).

— Cela ne m'est pas venu dans la Pensée, هذا ما جاشى فى بالى *hadâ mâ djá-chy fy bâl-y.*

PENSIF, غايص *ghâyss.*

PENSION, مرتبه *martebah, mertebéh*, جمكيه *djamkyah, djamkyéh.*

— d'éducation (*Voyez* ECOLE, COLLÉGE).

— Il leur a fait une Pension, اقام لهم جمكيه *âqâm le-houm djamkyah.*

PENTAGONE, مخمّس *mokhammess.*

PENTATEUQUE, توراة *Tourâtt.*

PENTE (*Voyez* DÉCLIN, DÉCLIVITÉ).

PÉPIN, بزر *bezr*, pl. بزور *bezour*, بزّ *bezz.*

PERCÉ, منقوب *mangoub.*

Il a PERCÉ, نقب *naqab*, خرق *kharaq*, ثقب *thaqab, tsaqab.*

PERCHE, قضيب *qaddyb*, pl. قضبان *qeddbân.*

PERÇU (*Voyez* PRIS, REÇU).

Il a PERÇU (*Voyez* Il a PRIS, Il a REÇU).

PERCUSSION (*V.* FRAPPEMENT).

PERDRIX, حجله *hadjléh, hadjlah*, pl. حجل *hadjel, haguel*, سمّان *semmân* (en berb. تسكورت *tassegourt*, pl. تيسوكرين *tyssougryn*).

Il a PERDU, ضيّع *dayyaa*.

— au jeu, au commerce, خسر *khassar, khesser*.

— Nos chevaux ont Perdu leurs fers, خيلنا من غير نعلهم *khayl-nâ min ghayr na'l-houm*.

— Il a Perdu beaucoup dans le commerce, خسر كثير فى التجاره *khassar kethyr fy-'t-tedjârah*.

— On m'a Perdu dans ton esprit, سقّطونى من عينك *saqqat-tou-ny minn a'yn-ak*.

PÈRE, اب *âb, êb*, ابو *âbou*, pl. ابون *âboun*; بابا *bâbâ*, والد *ouâlid* (en berbere بابا *bâbâ*).

— As-tu ton Père? عندك والد *and-ak ouâlid?* عندك ابو *a'nd-ek âbou?* (en b. باباك ما زال ايدار *bâbâ-k mâ zâl âydâr?*)

— Beau-Père, حمو *hamou*, pl. احمه *êhmâ* (*V.* BEAU-PÈRE).

— Grand-Père, جدّ *djedd*, pl. جدود *djedoud* (*Voy.* AYEUL).

PERFECTION, كماله *kemâlah*, اتمام *âtmâm* (*Voy.* ACHÈVEMENT).

PERFECTIONNÉ (*V.* ACHEVÉ).

Il a PERFECTIONNÉ (*V.* Il a FINI).

PERFIDE, غدّار *ghaddâr* (*Voyez* TRAÎTRE).

— Il a été Perfide, غدر *ghadar*.

PERFIDIE, غدر *ghedr* (*Voyez* TRAHISON).

Il a PERFORÉ (*V.* Il a PERCÉ).

Il a PÉRI, هلك *halak*, تلف *telef*, فنى *fenä, feney*, ضاع *dâ'a*.

— Il a fait Périr, فنّى *fannä*, ضيّع *dayya'*.

PÉRIL, خطر *khatter*, pl. اخطار *êkhtâr* (*Voyez* DANGER).

— Y a-t-il là quelque Péril? فيه شى خطر *fy-hi-chy khatter?*

PÉRILLEUX, تحت الخطر *taht êl-khatter* (*V.* DANGEREUX).

— Cette affaire est très Périlleuse, هذا الشغل خطر كثير فيه *hadâ ês-choghl khatter kethyr fy-hi*.

PERLE, لولو *loulou*, درّ *dorr*, جوهر النحر *djeouher êl-horr* (en berbere ثياقاين *tsyâqâyn*).

— de verre, جوهر الليل *djeouher êl-lèyl* (m. à m. bijou de nuit).

— Huître à Perles, nacre de Perle (*Voyez* NACRE, COQUILLE).

PERMANENCE, بقا *baqâ, beqâ, biqâ*, بقى *baqy* (*V.* PERPÉTUITÉ).

PERMANENT, دايم *dâym*, ثابت *thâbett, tsâbett*, باقى *bâqy* (*Voy.* PERPÉTUEL).

PERMIS, مجوّز *medjeouez*, مسروح *mesrouh* (*Voy.* LICITE).

Il a PERMIS, اجاز *êdjâz*, جوّز *djaouaz*, سرح *sarah*, *serah*.

PERMISSION, اذن *êdn*, *îdn*, تجويز *tedjouyz* (*Voyez* LICENCE).

— Par la Permission de Dieu, باذن الله *bi-îdn Allah*, *be-êdn Allah*.

— Avec votre Permission, باذنكم *be-îdne-koum*.

PERMUTATION (*V.* CHANGE).

Il a PERMUTÉ (*Voyez* Il a ÉCHANGÉ).

Il a PERPÉTUÉ, دوّم *daouam*.

PERPETUEL (*V.* ÉTERNEL, PERMANENT, CONTINUEL).

PERPÉTUELLEMENT (*V.* ETERNELLEMENT).

PERPÉTUITÉ, دوامه *deouâméh* (*Voyez* ÉTERNITE).

PERQUISITION, تشويش *techouych* (*Voyez* RECHERCHE).

— Il a fait Perquisition, شوّش *chaouach* (*V.* Il a RECHERCHÉ).

PERROQUET, درّه *dourrah*, ببغان *bâbaghân*, بابغى *bâbâghy*, طوطى *toutty*, طير النطق *tayr-ên-nouttq*, بابغيوا *bâbghayyoû* (en ital. *papajo* ; en v. fr. *papegai*).

PERSAN, فارسى *fârsy*, عجمى *â'djemy*.

La PERSE, فارس *Fâres*, ديار عجم *dyâr A'djem*, بلد الفارس *beled él-Fârs*, ايران *Iyrân*.

PERSÉCUTÉ, منحوس *menhouss*, مظلوم *mazloum*.

Il a PERSÉCUTÉ, ظلم *zalam*, نحس *nahass* (*V.* Il a POURSUIVI).

PERSÉCUTEUR, ظالم *zâlem*.

PERSÉCUTION, نحس *nèhs*, ظلم *zelm*, *zoulm*.

PERSÉVÉRANCE, مواظبه *mouâzzebah* (*Voy.* CONSTANCE).

PERSEVÉRANT, مواظب *mouâzzeb* (*Voyez* CONSTANT).

Il a PERSÉVÉRÉ, وظب *ouaddab*, دام على *dâm a'lä* (*Voyez* Il a été Constant).

PERSIL, بقدونس *baqdounes*, مغدونس *maghdouness*, معدنوس *maadnouss*, كرافس *kerâfess*.

Il a PERSISTÉ (*V.* Il a PERSÉVÉRÉ, Il a INSISTÉ).

Une PERSONNE, بن ادم *ben-Êdem* (*Voy.* Un INDIVIDU).

— Personne n'est venu, ما جاش احد *mâ djâ-ch âhd*.

— Personne n'est mort de la contagion, ما مات شى

احد من الصعوبة ما *mâ mât-chy âhd minn êl-ouebâ.*

Il a Persuadé, شار *châr*, حقق *haqqaq* (*V.* Il a Convaincu).

Perte, هلاك *helâk* (*Voyez* Dommage, Destruction).

Pervers (*V.* Méchant).

Perversité (*V.* Scélératesse).

Il a Perverti, قبح *qabbah.*

Pesage, وزن *ouezn.*

Pesant, ثاقل *thâqel*, *tsâqel* (*Voyez* Lourd).

Pesanteur (*V.* Gravité).

Il a Pesé (v. a.), وزن *ouezenn.*

— (v. n.), ثقل *theqel*, *tseqel.*

— Ce baril Pèse deux quintaux, ذا البرميل ميزانه قنطارين *dê 'l-barmyl myzân-ho qontaréyn*, هذا البرميل موزون زوج قناطير *hadâ êl-barmyl mouzoun zoudj qenâtlyr.*

Peseur, قبّاني *qabbâny.*

Peste, كبّة *kobbéh*, *kobbah*, حبّة *hâbbah*, حبوبه *heboubéh*, *haboubah*, طاعون *tâ'oun* (en berbere تركه *tergâh*, تركه *tirkéh*, تحبوبت *tehaboubt*), (*V.* Maladie contagieuse, Contagion, Épidémie).

— Il a été atteint de la Peste, اوبا *âoubâ.*

Pestilentiel, طاوني *tâ'ouny*, مفسّد بالوبا *mofessed bi-'l-oubâ* (*V.* Contagieux, Épidémique).

Pet, طرط *daratt*, ضراط *darâtt.*

Il a Pété, ضرط *daratt.*

Il a Pétillé, تكتك *taktak*, *tektek.*

Pétillement, تكتيك *tektyk.*

Petit, صغير *seghyr*, *seghayr*, *saghyr*, *soghayr*, *sagheyr*, pl. صغار *soughâr* (en b. مزّي *mezzy*, امزيان *âmezyân*, f. تامزيانت *tâmezyânt*, تمزيانت *tamezyânt*, pl. امزيانن *âmezyânenn*), (*V.* Médiocre).

— de taille, قصير *qassyr*, *qessyr* (en berbere اوزلان *âouezlân*, pl. ايوزلانن *îyouezlânenn*).

— Petit-Fils (*Voyez* Fils).

— Petit enfant, ولد صغير *ouled sogheyr*, غلام *gholâm*, غليم *gholaym* (en berbere اقشيش امزيان *âqchych âmezyân*; ارش *êrrech*, pl. وراش *ouarrach*; شطن *chaddenn*), (*Voy.* Enfant).

— Petite fille (jeune fille), فتاة *fetâh* (*Voyez* Fille).

— esclave, عبيد *o'beyd*, fém. عبيك *o'beydah.*

— Petite tour, بريج *boreydj.*

— fort, قليعه *qoley'ah.*

— Petit chien, كليب *koléyb.*

— Petite-Vérole, جدری *djedry, guedry, guedrey,* ذا الجدری *dâ-êl-djedry, dâ-êl-guedrey.*

Pétition, عرض حال ولید *oulyd, ardd hâl* (*V.* Placet, Requête).

Il a Pétri, خمّر *khammar,* عجن *a'djann.*

— Il Pétrira, یعجن *ya'djenn.*

Pétrifié, مججّر *moaddjer.*

Il a Pétrifié, ججّر *haddjar.*

Pétrissage, تخمیر *takhmyr.*

Peu, un Peu, شویه *chouyah, chouyéh, chauyéh,* قلیل *qalyl* (en berbere ادروس *édrouss*).

— Attends un Peu! استنّی قلیل *éstannä qalyl!* اصبر شویه *ôsbour choyéh!* ازیطاه *ezbeyttâh!*

— Peu après, بعد شویه *ba'ad chouyah, ba'd-chouyéh.*

— Peu auparavant, قبل شویه *qabl chouyah.*

— Peu s'en est fallu que, قراب انّ *qarâb ênn* (*V.* Fallu).

— Peu à Peu, شویه شویه *chouyah-chouyah, chouyéh-chouyéh,* قلیلا قلیلا *qalylâ-qalylâ,* بشویه *be-chouyéh.*

— Dans Peu, sous Peu, من قریب *minn-qaryb* (*Voyez* Peu après).

Peuple, اهل *âhl, êhl, êhel,* pl. اهال *êhâl* (*Voy.* Nation, Populace).

Peuplé (*Voyez* Habité).

Il a Peuplé, عمر *a'mar.*

Peur (*Voyez* Crainte, Épouvante).

— Il a eu Peur (*Voyez* Il a Craint, Il s'est Effrayé).

— Il a fait Peur (*Voy.* Il a Effrayé, Il a Épouvanté).

Peureux, خوّاف *khaououâf, khoouâf* (*V.* Craintif, Timide).

Peut-être, ربّما *robbemâ,* یمکن *yemken,* یعلم الله *Allah-ya'alem,* یعلم الله *ya'alem Allah,* بلکی *bilkey.*

Phamenoth (septième mois de l'année cophte, correspondant au mois de mars), برمهات *barmehât, bermehât.*

Pharmacie (art), علم العطار *i'lm él-a'ttâr,* صناعة المعجونجی *senâ'at êl-madjoundjy.*

— (boutique), دکّان العطّار *doukkân él-a'ttâr,* عطاریه *a'ttâryéh.*

Pharmacien, Pharmacopole, عطّار *a'ttâr,* pl. عطّارین *a'ttâryn* (*Voyez* Apothicaire, Épicier, Droguiste).

PHARE, برج *bourdj, bourg*, pl. بروج *bouroudj, bouroug*; منارة *menâréh*, pl. منارات *menârât.*

PHARMOUTI (huitième mois de l'année cophte, correspondant au mois d'avril), برمودة *bermoudah, bermoudéh.*

PHÉNICOPTÈRE, نحاف *nihâf.*

PHÉNOMÈNE, شي غريب *chy-gharyb* (*V.* MERVEILLE, PRODIGE).

PHILANTROPE, محب الناس *mohheb ên-nâss* (*V.* BIENFAISANT).

PHILOSOPHE, فيلسوف *fylsouf*, pl. فيلسفه *fylsofah*, فلسفه *felsefah*, فلاسفه *felâssefah.*

PHILOSOPHIE, فيلسفيه *fylsoufyah, fylsofyéh*, فلاسفه *felâsseféh, filâssifah.*

PHILOSOPHIQUE, متاع الفيلسفه *metâ' êl-fylsofah.*

PHLEGME, PHLEGMATIQUE (*V.* FLEGME, FLEGMATIQUE).

PHTHISIE, المرض الرقيق *êl-maradd êr-raqyq*, المرض الزين *êl-marad êz-zéyn*, سلال *selâl.*

PHTHISIQUE, مسلول *masloul.*

PHYSICIEN, عالم الطبيعة *a'alem êt-taby'ah*, مجتهد في علم الطبيعه *modjtehed fy i'lm êt-taby'ah.*

PHYSIQUE (s. f.), علم لطبيعه *i'lm êt-taby'ah.*

— (adj.), (*Voyez* NATUREL).

PHYSIQUEMENT, بالطبع *bi-'t-teba'.*

PIASTRE (monnaie), ريال *ryâl*, pl. ريالات *ryâlât*; غروشه *ghourouchah, ghrouchah*, pl. غروش *ghourouch.*

— Deux Piastres, ريالين *ryâlynn.*

— Tu me dois mille Piastres, ليلى الف غروش عليك *lyl-y âlf ghourouch a'lay-k.*

— Piastre-Boudjou (valant à Alger 1 fr. 86 cent.), ريال بوجو *ryâl-boudjou.*

— Draham, ou Pataque-Chique (valant à Alger 62 cent.), ريال دراهم *ryâl-derâham.*

— Demi-Piastre-Boudjou (*V.* NOUS-BOUDJOU).

— Quart de Piastre (piècette, valant à Alger de 46 à 47 cent.), ربيع بوجو *reby'a-boudjou*, ربع بوجو *roub'-boudjou.*

— Huitième de Piastre (valant à Alger de 23 à 24 c.), ثمن بوجو *themienn-boudjou, thoumn-boudjou, themin-boudjou.*

— Piastre de double-boudjou (val. 3 fr. 72 c.), دورو *dourô*, دورو *dourou*, زوج بوجو *zoudj-boudjou.*

— Piastre d'Espagne (valant au Kaire environ 5 fr. 35 cent.), الريال الـــدور *êr-ryâl êd-dour*, الريال الاسپانيولى *êr-ryâl êl-Êspânyouly*, كلوناطه *kolounâttah*.

— Piastre turke de 100 médins (valant au Kaire 3 fr. 50 cent.), غروشه نيّه *ghrouchah mayyéh*.

— de 80 médins (valant au Kaire environ 2 fr. 80 cent.), غروش ثمانين *ghourouch-themênyn*, ثمانينيه *themânynyéh*.

— de 60 médins (valant au Kaire environ 2 fr. 10 cent.), غروش ستّين *ghourouch-settyn*, ستّينيه *settynyéh*.

— de 40 médins (valant au Kaire environ 1 fr. 40 cent.), غروش اربعين *ghourouch-árba'yn*, اربعينيه *árba'ynyéh*.

— Demi-Piastre, نصفيه *nousfyéh*.

— Pièce d'un quart de Piastre, ربعيّه *roubayyéh*.

— d'un huitième de Piastre, ثمنيه *thoumnyéh*.

Pic (mes. de longueur, valant environ un demi-mètre), ذراع *derâ'*, اذرع *ádra'* (*Voyez* Brasse, Aune, Coudée).

Pie, عقعق *a'qa'q*, قعقع *qa'qa'*.

Pièce (*V.* Morceau, Lambeau).

— de marchandise, فصله *fasléh*, *faslah*.

— d'artillerie (*Voyez* Canon, Mortier).

— de monnaie (*V.* Monnaie).

— de 100 médins, de 80, de 60, de 40 (*Voyez* Piastre).

— de 20 médins (*Voy.* Demi-Piastre).

— de 10 médins (*Voyez* Pièce d'un quart de Piastre).

— Pièce à Pièce, قطع قطع *qatta'-qatta'*.

Piècette (*V.* Quart de Piastre).

Pied, رجل *ridjl*, *rigl*, *redjel*, *ridjel* (en b. اطار *âddâr*, *êddâr*, *îddâr*, pl. اطارن *îddârann*, *îddârenn*).

— de bœuf (*V.* Bœuf).

— d'alouette (fleur), لحكم *lahhkoum*.

— d'une montagne, جدر الجبل *djedr êl-djebel*, اسفل الجبل *âsfel êl-djebel*.

— d'un arbre, اسفل الشجره *âsfel ês-chadjaréh*.

— (mesure de longueur), قدم *qadam*, pl. قدوم *qoudoum*, اقدام *êqdâm* (*Voyez* Long, Longueur).

— Cette échelle est longue

de dix-huit Pieds environ, هذا السلّم طولها نحو ثمنتعش قدوم *hadéh ês-soullem toul-há nahou themant-a'ch qoudoum.*

— Pied de chèvre (espèce de levier), (*Voyez* LEVIER).

— Coude-Pied, قصبه ذا الرجل *qasbah dê-'r-ridjl* (en berbere ثيمشيط اظار *tsymchytt âddâr*), (*V.* COUDE-PIED).

— Coup de Pied, ركله *roklah* (en berbere تقوديت *taqoud-myt*), (*Voyez* RUADE).

— Doigt du Pied, بنّه ذا الرجل *bennah dê-'r-ridjl*, pl. بنان ذا الرجل *benân dê-'r-ridjl*; اصبع الرجل *âsba' êr-rigl*, pl. صبعين الرجل *sabi'yn êr-rigl* (*Voyez* ORTEIL).

— Cheville du Pied, كُدم *guedem* (en berbere تيوروزّيت *tyourouzzyt*), (*Voyez* CHEVILLE).

— Plante du Pied, قدم *qadam.*

— Les deux Pieds, رجلين *ridjléyn, ridjlyn, rigleyn, riglyn.*

— Nu-Pieds (*Voyez* NU).

— Il est allé à Pied, مشى *machä.*

— Iras-tu à Pied ou à cheval? تروح اى ماشى اى راكب *terouh ây-mâchy ây-râkeb?*

— Ils sont tombés à mes Pieds, وقعوا بين رجليى *ouaqa'ou bayn redjley-y.*

PIÈGE, حياله *heyâléh, hayâlah,* مكنه *mekkéh, meknah* (*Voy.* EMBUCHE, FOURBERIE).

— à prendre les oiseaux, فخ *fakh.*

— à prendre les animaux, حيالة الصايد *heyâlét ês-sâyd.*

— Il a tendu un Piége (*V.* Il a dressé des Embuches, Il a ABUSÉ).

PIERRE (n. pr.), بطرس *Bottrouss, Bouttrouss.*

— (s. fém.), حجر *hadjar, hadjer, hagar,* حاجر *hâdjer,* pl. حجارة *hedjárah;* حجرة *hadjerah,* pl. حجر *hadjer* (en berbere ادغغ *âdghagh, êdghâgh,* pl. أدغغن *âdghaghenn*).

— dure, صلب *solb.*

— à bâtir, تبزة *tabzéh.*

— de taille, حجر نحت *hadjar-nahatt.*

— équarrie, الحجر المنجور *êl-hadjar êl-mendjour.*

— à aiguiser, ارحـــا *êrhâ,* رخا ذا الحجم *rahâ dê-'l-hadjam*

(en berbere امسد *âmsed*, ميلاك *mylâk*), (*V.* Pierre à AIGUISER).

— à fusil, حجرة *hadjerah*, صوان *souân*, صوانه *souânèh*, *souânah*, شفر *chefer*, قدّاح *qaddâh* (en berbere تنيشه *tenychah*, pl. تينيشون *tynychouenn*).

— de touche, حجر الحك *hadjar êl-hak*, حجر المحاس *hadjar êl-mahâss*.

— ponce, حجر الاسفنج *hadjar êl-âsfandj* (m. à m. pierre d'éponge).

PIERRERIE (pierre précieuse), جوهر *djouher*, *djouhar*, *djouaher*, pl. جواهر *djouâher*.

PIÉTÉ, عباده *i'bâdah*, *è'bâdèh*.

PIEU, وتد *oueted*, pl. اوتاد *outâd*.

PIEUX, عابد الله *a'âbed-Allah*.

PIGEON, حمام *hamâm*, *hemâm*, حمّام *hammâm*, pl. حمائم *hâmâm*; فراخ *ferâkh* (en berbere اثبير *âtsbyr*), (*Voyez* COLOMBE).

— ramier, لهام *limâm*.

— sauvage, الحمام الحلوى *êl-hamâm êl-khalouy* (*Voy.* COLOMBE sauvage).

PIGEONNIER (*V.* COLOMBIER).

PILE, كومه *koumah*, *koumèh*.

PILÉ, مسحوق *massehouq* (*V.* BROYÉ).

Il a PILÉ, درس *deress*, سحن *sahan* (*Voyez* Il a BROYÉ).

— Il Pilera, يدرس *ydress*.

PILEMENT (*V.* BROYEMENT).

PILIER, ساريه *sâryah*, pl. سوارى *saouâry* (*Voyez* CÔLONNE).

PILLAGE, نهب *nehb*, *nihb*, غصب *ghasb*.

PILLARD, نهّاب *nehhâb*, pl. نهّابين *nehhâbyn*.

PILLÉ, منهوب *menhoub*, مختوف *makhtouf*.

Il a PILLÉ, نهب *nahab*, *neheb*, ختف *khataf*.

— Il Pillera, يختف *ykhtof*.

PILON, مدقه *madaqqah*, رزّه *rezzah*, يد الهاون *yed êl-hâoun*.

PILOTE, ريس *reyss*, *rayss*, بلوطه *bilouttah*.

PILULE, حبّ من دواه *hebb minn daouâh*, pl. حبوب من دواه *heboub minn daouâh*.

PIN, صنوبر *senouber*, *sanoubar*, pl. صنابر *senâber*, *senâbir*; شوح *chouah* (en berbere ازمباى *âzoumbây*, pl. تيزومبيون *tyzoumbyoun*).

PINCE (pour soulever des masses), ملاويه *mellâouyah*.

Pincé, مقروص *maqrouss.*

Il a Pincé, قرص *qarass*, *qaress.*

— Il Pincera, يقرص *yqoross.*

Pinceau, قلم نقّاش *qalam-naqqâch*, ريش *rych*, شته *chitah*, زيف *zyf.*

Pincettes, مشيك *machyk*, لقاط ذا العافيه *laqqâtt dê-'l-a'â-fyah*, مكوسة النار *mekoussét ên-nâr.*

Pinson, موش *mouch* (en berb. ايتبير *îytbyr*, pl. ايتبيرن *îytbyrenn*).

Pioche, منكش *menkech*, pl. مناكش *menâkich*, طوريه *touryah*, جزمه *djezméh*, معول *ma'oul*, فاس *fâss*, فاس العربى *fâss êl-a'reby.*

Pipe, شبوك *choubouk*, سبسى *sebsy*, *sibsy*, pl. سباسى *sibâssy.*

— persane, نرجيله *nardjyléh*, *narguyléh*, نرجيل *nardjyl*, *ner-guyl.*

—Tuyau de Pipe, قصاب *qassâb.*

— Fourneau de Pipe, داوايه *dâouâyéh.*

—Fabricant de Pipes, غاليونجى *ghâlyoundjy.*

Il a Piqué, شاك *châk*, ابر *âber*, تشك *techekk.*

— la langue, حرّ اللسان *harr êl-lessân.*

— Il Piquera, يتشكّ *ytchekk.*

Piqure, ابر *îbr.*

Pirate, حرامى البحر *harâmy-'l-bahar* (*Voyez* Corsaire).

Pire, اشرّ *âcharr.*

— Ce qui vaut mieux que le bien, c'est de le pratiquer; et ce qui est Pire que le mal, c'est de le faire, اخير من الخير فاعله واشرّ من الشرّ فاعله *akheyr minn êl-kheyr fâi'l-ho; ou âcharr minn êch-cherr, fâi'l-ho.*

Piscine, صهريج *saharydj*, *sehrig.*

Pissat (*Voyez* Urine).

Il a Pissé, بال *bâl*, شخ *chakh.*

— Il Pissera, يبول *yboul.*

Pistache, فستق *fistaq*, *fistoq.*

Pistachier, شجرة الفستق *chadjerét êl-fistoq.*

Pistolet, طبانج *tebândj*, طبانجه *tabândjah*, *tobândjah*, پيشتولا *pychtoulâ*, بشتله *bechto-lah*, pl. بشاتل *bechâtol*, كابوس *kâbouss* (en berbere تخرّاست *ta-kharrâst*, pl. تيخرّاسين *tykharrâs-syn*).

Pitié, رحم *rahm* (*Voyez* Miséricorde).

— Il a eu Pitié (*Voyez* Il a Compati).

— Dieu ait Pitié de toi! رحمك الله *rahm-ak Allah!*

Pituite, تخمه *tokhmah* (*Voyez* Flegme).

Pituiteux (*V.* Flegmatique).

Piverd, شرّاقراق *cherrâqrâq*, هدّاد *haddâd*.

Place (*V.* Lieu, Endroit).

— publique, زنقه *zanqah*, محجّ *mahaddj*, وسعه *ouassa'ah*, درب *darb*, *derb*, ساحه *sâhhah*, فسحه *fashhah*.

— fortifiée (*V.* Chateau, Citadelle, Forteresse).

— d'armes, ميدان العساكر *meydân êl-a'ssâker*.

— (emploi), (*Voy.* Charge).

— Petite Place entourée de cahutes, حوش *houch*.

— A la Place de (*V.* Au Lieu de).

Il a Placé, وضع *ouadda'*, جعل *dja'al* (*V.* Il a Mis).

— Il Placera, يحط *yhott*.

Placet, حال *hâl*, عرض *a'rd* (*Voyez* Mémoire).

Plafond, سقف *seqof*, *seqaf*, pl. سقوف *seqouf*.

Plage, هديه *hedyéh*, *hedyah*, شطّ *chott*, *chatt* (*V.* Rivage).

Il a Plaidé, خاصم *khâssam*.

Plaie, جراحه *djerâhah*, pl. جراحات *djerâhât* (*Voyez* Blessure).

Plaine, سهل *sehel*, pl. سهول *souhoul*, خلا *khalâ*; وطا *outtâ*, وطيه *outtyah*, pl. وطايات *outtâyâtt*; صحرا *sahharâ* (en berbere وطا *outtâ*, pl. وطيات *ouattyât*; تغزوه *taghzouh*).

Il s'est Plaint, شكّى *chekkä*, اشتكـــى *êchtekä* (*Voyez* Il a Gémi).

— Il se Plaindra, يشتكى *yechteky*, يشكّى *ychekky*.

Plainte, اشتكا *îchtikâ*, شكوه *chekouah* (*Voyez* Gémissement).

Plaisanterie, مـــزاح *mizâh*, ملاغه *melâghah*.

Il a Plaisanté, ضحك *dahak*, كحكح *kahkah*.

— Il Plaisantera, يضحك *yddehak*, يكحكح *ykahkah*.

Plaise à Dieu! s'il Plaît à Dieu! ان شا الله *ênn châ Allah!* (*Voyez* Il a Plu).

Plaisir, لذّه *leddah*, *leddéh*, *lezzéh*, pl. لذّات *leddât*, *lezzât*.

— (bon office), مزيّه *mezyyah* (*Voyez* Service, Bienfait).

Plan (adj.), ساهل *sâhel*.

— (subst.), (surface Plane), سطح *sattah.*

— (dessein, projet), (*Voy.* ces mots).

Planche, لوح *louh, louèh,* لوحه *louhah,* pl. لوح *louh.*

Plancher, طوبق *taoubaq,* طبقه *tabaqah.*

Plane (outil), رشبه *rachbah.*

Planète, كوكب *koukab, koukeb* (*Voy.* Astre).

Planeur (terme de monnaie), رقاق *raqâq.*

Plantation, غرس *ghars.*

Une Plante, نبت *nebt,* نبته *nebtéh,* pl. نبات *nebât;* غرس *ghars, ghers,* pl. غروس *ghourouss;* نقله *noqelah,* pl. نقلات *noqelât.*

— marine, حشيش البحر *hachych él-bahar.*

La Plante du pied, قدم *qadam,* pl. قدمين *qadmyn,* اقدام *âqdâm* (*Voyez* Pied).

Il a Planté, غرس *gharass,* نبت *nebet, nabat.*

— Il Plantera, يغرس *yeghrass.*

Plaqueminier (arbre), سدره *sedrah, sidrah.*

Plat (adj.), (*Voyez* Plan.

— (subst.), طبق *tabaq,* تبسي *tebsy,* صحن *sahan,* pl. صحون *souhoun;* صينيه *seynyah.*

— Grand Plat, غطار *ghouttâr,* مخفيه *mokhfyah.*

— Tu dresseras les viandes sur les Plats, تسقى اللحم فى صحون *teseqqy él-laham fy souhoun.*

Plateau en cuivre, سموه *semouah.*

— de balance, كفه *kefféh, kefféh,* pl. كفوف *kefouf, kofouf.*

Platine de fusil, زناد *zenâd.*

Platon (n. pr.), افلاطون *Iflâttoun.*

Platonique, افلاطونى *iflâttouny.*

Platre, جص *djess,* جبس *djibss, gibss,* جبس *djips,* كبص *guebss.*

Il a Platré, جبس *djebbass, guebbass,* جصص *djessass.*

Platrier, جباس *djebbâss, guebbâss,* جصاص *djessâss.*

Plein, ملان *melân,* مليان *melyân,* مالى *mâly* (en berbere ايتشور *îytchour,* pl. ايتشورن *îytchourenn;* يچور *ytchour,* pl. يچورن *ytchourenn*).

— Pleine lune (*V.* Lune).

PLÉNIPOTENTIAIRE, مفوّض *mofaouedd.*

PLÉNITUDE, املا *îmlâ.*

Il a PLEURÉ, بكا *bekâ*, دمع *dama'a.*

— Il Pleurera, يبكي *yebky.*

PLEURÉSIE, برسام *bersâm.*

PLEURS, بكا *bikâ* (*Voyez* LARME.

Il PLEUT, كيهطر *keyomtour*, يهطر *yomttar* (*Voyez* Il a PLU).

Les PLEYADES, تريا *touryâ*, *tourayâ.*

PLI, تكميش *tekmych*, كماش *koumâch*, طيه *tyah*, هزّه *hezzah.*

Il a PLIÉ, طوى *taouä*, *taouey*, *touä.*

— (il a courbé), (*V.* ce mot).

— Il Pliera, يطوى *yettouy.*

PLISSÉ, مكمّش *mokemmich.*

Il a PLISSÉ (*V.* Il a PLIÉ).

PLOIEMENT d'une étoffe, تكميش *tekmych.*

PLOMB, رصاص *ressâss*, رصاص اسود *ressâss-âssouad*, خفيف *khafyf*, ارصاص *êrsâss.*

Il a PLOMBÉ, رصّص *ressass.*

PLONGÉ, مغروق *maghrouq*, مغرّق *mogharreq.*

Il a PLONGÉ (v. a.), غرق *gharaq*, غطس *ghattass.*

— (v. n.), غاص *ghâss*, اغتاص *êghtâss.*

— Il Plongera, يغوص *yghouss*, يغطس *yeghtess.*

PLONGEUR, غواص *ghaouâss.*

Il a PLU (été agréable), عجب *a'djeb.*

— Cela te Plaira, هذا يعجبك *hadâ ya'djeb-ak.*

— Cela ne me Plaît pas du tout, هذا ما يعجبنى شى *hadâ mâ ya'djeb-ny chy.*

— Plaît-il? نعم *na'am?*

— S'il Plaît à Dieu! ان شا الله *ên châ Allah!* ان شا الله تعالى *ên châ Allah ta'âlä!*

— Plût à Dieu! يالبث *yâ-leyts!* من صاب *minn-sâb!* (*V.* PLAISE à Dieu!)

— A Dieu ne Plaise! استغفر الله *êstaghfour Allah!* (m. à m. Dieu pardonnes!)

Il a PLU (tombé de la pluie), مطر *mattar*, تصوّب *tessaouab*, *tessaoueb*, تصاب *tessâb.*

— Il Pleuvra, يتصوب *yetsaoueb*, يتصب *yetseb.*

PLUIE, مطر *mattar*, pl. امطار *âmtâr*; شتا *chittâ*, شطا *chittâ*, *chetiâ* (en berbere هوا *haouâ*).

— Il a tombé beaucoup de

Pluie, اصطبت شتا كثيرة *éstabbét chitâ ketsyrah.*

— Petite Pluie abatgrand vent, من مطيرة صغيرة تهفت ريح كبير *minn mattayrah sogheyrah toheffet ryh kebyr.*

— Pluie continue, غيث *ghayts, ghayth* (en berb. اغوفر *âghoufor*).

—Petite Pluie, مطيرة *muttayréh.*

Plume d'oiseau, ريش *rych*, ريشه *rychah, rychéh*, pl. ريش *rych.*

— à écrire (roseau), قلم *qalam, qelem*, pl. اقلام *éqlâm*, قوالم *qaoualem*, قاوما *qeloumâ*, قلومه *qeloumah.*

— Il a taillé la Plume, برى القلم *berä él-qalem.*

La Plupart, عدد الاكثر *a'ded él-âkthar*, قسم الاكثر *kesm él-âkthar*, الاكثر *él-âkthar.*

— La Plupart des hommes, اكثر الناس *âkthar én-nâs*, الاكثر من الناس *él-âkthar minn én-nâss.*

Pluriel (nombre), جمع *djamè'.*

— entier, جمع سالم *djamè' sâlem.*

— brisé, جمع مكسر *djamè' moukasser.*

Plus, اكثر *âktsar, âkthar*, كثر *ketser*, زد *zid*, زيد *zyd*, بزيد *be-zyd.*

— Je t'aime Plus que lui, ناحبك اكثر منّهُ *nâhobb-ak âkthar minne-ho.*

— Le fer et l'argile sont Plus utiles que l'or le Plus précieux, تنفع الحديد و الطين اكثر من الذهب الثمين *tenfa' él-hadyd ou-ét-tyn âkthar minn éd-dohab él-mothemyn.*

— Plus j'y réfléchis et Plus la chose me semble obscure, اكثر ما نفتكر فيه اكثر ما الحاجه تبان مظلّمه *âkthar mâ nefteker fy-hi, âkthar mâ él-hadjéh tebân mozzalleméh.*

— Plus on a gagné d'argent, Plus on en veut avoir, على قد ما كسبوا قد ما طمعوا المال *a'lä qad-mâ kesseboû, qad-mâ tema'oû él-mâl.*

— Plus la nuit se raccourcit, Plus le jour s'allonge, قدما تقصر الليل قدما يطول النهار *qad-mâ teqsir él-léyl, qad-mâ yttoul én-nahâr.*

— D'autant Plus que, قد ما *qad-mâ.*

— Cela est d'autant Plus admirable qu'on ne l'a jamais vu,

هذا عجيب قد ما هو عديم النظر *hadâ a'djyb qad-má hou a'dym ênnazr.*

— De Plus (*Voy.* Outre cela).

— En Plus, بزيد *be-zyd.*

— Au Plus, tout au Plus, بالاكثر *bi-'l-âkthar.*

Plusieurs, كثير *ketsyr,* عديد *a'dyd.*

— Plusieurs fois, مرار كثيرة *merâr kethyrét,* مرّة كثير *kethyr marrah,* مرّة عديده *marrah a'dydéh* (*Voyez* Souvent).

Plus tôt, قبل *qabl* (*V.* Auparavant).

—Tu n'as pas pu venir Plus tôt? ما قدرتشى تجى قبل *má qaderétchy tedjy qabl?*

Poche, جبّه *djebbah, guebbéh, djobbah,* جيب *djyb, guyb,* pl. جيوب *djyoub, guyoub;* خريطه *kharytah,* كيسوه *kyssouéh,* مكتوب *maktoub,* pl. مكاتب *mekâteb* (*V.* Bourse, Sac).

Poêle à frire, مقلا *maqlá,* مقلى *miqlä, moqlä,* مقلاه *miqláh,* طاوه *tâouah.*

Poêlon de terre, طجين *tadjyn,* طاجين *tâdjyn,* pl. طواجين *touâdjyn.*

Poésie, نظم *nezm, nedm,* شعر *cha'er, cha'ar,* منظومه *manzoumèh.*

Poète, شاعر *châ'er, châ'ir,* pl. شعرا *cho'erâ.*

Œuvres Poétiques, ديوان *dyouân.*

Poids, وزن *ouzenn, ouzn,* ميزان *myzân.*

— Le Poids de ce ballot est d'un quintal et demi, هذه الفرده ميزانها قنطار و نصف قنطار *hadéh êl-fardéh myzân-há qontâr ou-nousf qontâr.*

Poignard, خنجر *khandjar,* pl. خناجر *khenâdjer,* پنيار *penyâr,* مدس *medess,* سكين *sikkyn, sekkyn,* كمّيه *koummyah,* جنوى *djenouy.*

— à deux tranchans, سبوله *seboulah,* سبولى *seboulä.*

— Coup de Poignard, ركزه *rekzah.*

Poignée, قبض *qabdd, qobdd, qebdd* (*Voyez* Manche).

Poignet, رقبة الكف *roqbét êlkeff* (en berbere مقبط افوس *maqbett âfouss,* pl. مقبط افاسن *maqbett îfâssinn*), (*Voyez* Poing).

Poil, شعر *cha'ar, che'er,* شعار *cha'âr,* pl. شعور *che'our, chou'our.*

Poing, كفّ *keff*; دبزه ذا اليدّ *debzah dê-'l-yedd*, قبضه *qabdeh*.

— Coup de Poing, لكزه *lek-zah*, *loukzah* (en berbere ظفان *dafán*).

Un Point, نقطه *noqtah*.

— Deux Points, نقطتين *noq-télyn*, *noqtéléyn*.

— Il a été sur le Point de (*Voyez* Peu s'en est Fallu, Il a Failli).

— Il est sur le Point de Partir, هو راح يسافر *houe râh yssâfer*, حضر روحهُ للسافر *hadder rouh-ho li-'s-sâfer*.

Point (compl. de négation), شي *chy*, ش *ch*.

— Je n'en veux Point. ما باردهُ شي *mâ bérid-ho chy*.

— Il n'est Point à la maison, ما فيش هو فى الدار *mâ fy-ch houe fy-'d-dâr*.

Le Point du jour (*Voy.* Aube, Aurore, Lever du Soleil).

Pointe, حد *hadd*, طرف *tarf*, ابره *âbréh*.

Pointé (marqué de points), (*Voyez* Ponctué).

— (dirigé), (*Voyez* ce mot).

Il a Pointé un canon (*Voyez* Il a mis en Joue).

Pointu, مضى *maddy*, محدود *mahdoud*, مسنون *mesnoun*, سنان *senân*.

Poire, كمثرى *komethry*, نكّاص *neggâss*, منجاز *mandjâz*, اجاص *édjâss*, *îdjâss*, نجاص *nedjâss*.

— sauvage, اجاص برّى *îddjâss berry*.

— à poudre (*Voyez* Poudre).

Poireau, كرّاث *korrath*, خرّات *khorrât*, بيبروز *beyberouz*, ركل *rikl*.

Poirée, سلق *selq*, سلك *silk*, *selk*.

Poirier, شجرة ذا النكّاص *chedjrah dê-'n-neggâss*, سجرة النجاص *sedjerat én-nedjâss* (en berb. تيفيرسه *tyfyrsah*, pl. تيفيرسين *tyfyrsyn*).

Pois, بسيله *bessyllah*, جلبان *djoulbân*, جلبانه *djilbânah*.

— chiche, حمص *hims*, *houms*, حمّص *hommoss*, حمّوص *hommouss*.

— de senteur, محمّد ولى *mohammed-oualy*.

Poison, سمّ *semm* (en berb. اسمّ *êsoumm*).

Poisson, سمك *semek*, *samak*, pl. اسمك *âsmak*, سموك *soumouk*; حوت *hout*, *haout*, pl. حيتان *haytân* (en berb. اسلمّ *êslimm*).

— Les Poissons (signe du zodiaque), برج ذا الحوت *bourdj dê-'l-hout*, برج الحوت *bourdj êl-hout*, *bourg êl-hout*.

Poitrail (*Voyez* Poitrine).

— (de harnois), صدريه *sadryah* (en berbere الدير *êd-dayr*).

Poitrine, صدر *sadr*, *sadar*, *sidr*.

Poivre, فلفل *felfel*, *foulfoul*.

— rouge, الفلفل الاحمر *êl-foulfoul-êl-âhmar*, *êl-filfil êl-âhmer*.

— en poudre, concassé, الفلفل الرومى *êl-foulfoul êr-roumy*.

Poivron (*Voy.* Poivre rouge).

Poix, زفت *zeft*, *zift*, كفر *kafr*, *kafer* (*Voy.* Bitume, Goudron).

— Il a enduit de Poix (*Voy.* Il a Goudronné).

Pôle, قطب *qotb*.

— du monde, قطب العالم *qotb êl-a'âlem*.

— de l'écliptique, قطب فلك البروج *qotb felek êl-bouroudj*.

— Les deux Pôles, قطبين *qotbéyn*.

Poli (au pr.), مصقول *masqoul*.

— (au figuré), (*Voyez* Civil).

— (n. s.), (*Voyez* Brillant, Polissage).

Il a Poli, صقل *saqal*, نعم *naam*.

Polichinelle, قراقوش *Qarâqouch*.

Polissage, تصقيل *tesqyl*.

Polisseur, صقال *saqqâl*.

Polissoire, مصقل *mesqel*.

Politesse (*Voyez* Civilité).

Poltron (*Voyez* Lache).

Pomme, تفاح *teffâh*, *toffâh*.

— d'amour (*Voy.* Tomate).

Pommier, شجرة التفاح *chadjrét êt-toffah*, سجره ذا التفاح *sadjerah dê-'t-toffah*.

Pompe (*Voyez* Magnificence).

— funèbre (*V.* Funérailles).

— (machine), مغرفه *maghrefah*.

Il a Pompé, غرف *gharaf*.

Pompeux (*Voy.* Magnifique).

Ponceau (s. m., couleur rouge foncée), وشنه *ouechenéh*.

Ponctuation, تنقيط *tenqytt*.

Ponctué, منقوط *manqoutt*.

Il a Ponctué, نقط *naqqatt*.

Elle a Pondu, باضت *bâddét*.

— Elle Pondra, تبيض *tebydd*.

Pont, قنطره *qantarah*, *qontrah*, pl. قناطر *qenâtter*, *qonâtter*, قنطرات *qantarât*; جسر *djesr*.

Ponton, طربك *tarydah*, pl. طرايد *tarâyd*, طراد *tarâd*.

Populace, جعيد *dja'yd*, سفيله *sefyléh*.

— Homme de la Populace, ابن الناس *êbn-ên-nâs*, جعيدى *dja'ydy*.

Populaire, متاع الاهل *metâ' êl-êhel* (*Voy.* National).

Population, اهل *êhel*, *âhel*, *êhl*, معمورة *ma'mourah*.

Porc (*Voyez* Cochon).

— Petit Porc (*V.* Cochonnet).

— Groin de Porc, hure de Porc (*V.* Groin).

— Viande de Porc (*Voyez* Viande de Cochon).

— Soie de Porc, زغب ذا الحلوف *zaghb dê-'l-hallouf*.

Porc-Epic, ضربان *dourbân*.

Porcelaine, صينى *syny*, فرفورى *ferfoury*.

Pore, نقب *neqb*.

Poreux, ذو نقب *zou-nouqoub*.

Port de mer, بندر *bender*, مينا *mynâ*, pl. موان *mouân*; اسكله *ês-kalah*, مرسى *marsä*, *mersä*, مرسا *marsâ*, *mersâ*, pl. مراسى *merâssy* (en berbere مرسه *marsah*).

— Il est arrivé au Port, بلغ المينا *balagh êl-mynâ* (en b. بكشم المرسه *bakchem êl-mersah*).

Portatif, سهل حملهُ *sahel-hamle-ho*.

Porte, باب *bâb*, pl. ابواب *âbouâb*, *âbaouâb*, بيبان *bybân*; دفّه *deffah* (en berbere ثبّورت *tsabbourt*, pl. ثبّورا *tsabbourâ*).

—Ferme la Porte (*V.* Il a Fermé).

— Porte de la Victoire, au Kaire, باب النصر *Bâb ên-Nasr*.

— de la Conquête, au Kaire, باب الفتوح *Bâb êl-Fotouhh*.

—de fer, au Kaire, باب الحديد *Bâb êl-Hadyd*.

— de Bab-Azoun, à Alger, باب ازون *Bâb-Azoun*.

— de la Marine, à Alger, باب البحر *Bâb êl-Bahar*.

— du Torrent ou de la Vallée, à Alger, باب الود *Bâb êl-Oued*.

—Neuve, à Alger, باب جديد *Bâb-Djedyd*.

Porté, محمول *mahmoul*.

Il a Porté, حمل *hamel*.

— Comment te Portes-tu? ايس حالك *éyss hâl-ek?*

—Comment se Porte monsieur un tel? كيف حال سيدنا فلان *keyf hâl syd-nâ foulân?*

— Comment se Porte madame une telle? كيف حال ستّى فلانه *kyf hâl sett-y foulâneh?*

— Comment vous Portez-vous, monsieur? كيف حالكم سيدى *keyf hâl-kom, syd-y?*

— Je me Porte bien, grâces à Dieu, أنا طيب لله الحمد *ânâ tayeb li-'llah êl-hamd.*

Porte-Drapeau, بيراقتار *beyrâqtâr*, سنجاقجى *sandjâqdjy* (en b. اعلام *â'allâm*), (*V.* Drapeau).

Portefaix, شيّال *chayyâl*, حمّال *hammâl*, pl. حمّاله *hammâlah*, عطال *aattâl*, نقال *naqqâl.*

Portefeuille, محفظه *mahafaddah.*

Porte-Manteau, شراب ذا الجلد *cherrâb dê-'l-djeld* (*V.* Havresac).

Porte-Morts, صحّاف *sahhâf.*

Porteur (*Voyez* Portefaix).

— d'eau (*Voyez* Eau).

Portier, بوّاب *baouâb*, *beouâb.*

Portion (*Voyez* Part).

Portique, سطوان *sattouân*, ايوان *âyouân, îyouân*, دهليز *dehlyz.*

Portrait, صورة *sourah, souréh.*

— Ce Portrait lui ressemble, تشبّه لهُ هذه الصورة *techebbah le-ho hadah ês-sourah.*

Portugais, برتوغالى *bortoughâly*, برتوغانى *bortoughâny.*

Portugal (roy.), برتوغال *Bortougâl*, برتوغان *Bortoughân.*

Il a Posé (*Voyez* Il a Placé).

Position (*Voyez* Etat, Site).

— critique, بلا *belâ.*

Il a Possédé, تملّك بـ *temellek be-*, تغلّب *teghallab.*

Possession, تغلّب *teghalloub*, ملكه *melkéh*, ملك *moulk.*

— Il a mis en Possession, ملّك *mellek.*

Possibilité, امكان *îmkân.*

Possible, ممكن *memkenn.*

Distance d'une Poste, ابرده *âberdah.*

Postérieur, اخير *âkhyr*, اخرانى *âkhrâny.*

Postérité, ذريه *deryah, deryéh.*

Postillon, رقاص *raqqâss* (*V.* Courrier).

Postulant, طالب *tâleb.*

Il a Postulé (*Voyez* Il a Demandé).

Pot, بلّاص *ballâss*, بلّاط *ballâtl*, انيه *ânyah*, برّاده *berrâdah*, *berrêdah*, بقرج *baqradj*, قلّوش *qallouch* (*Voyez* Marmite).

— de terre, فيخر *fykher*, plur. فياخر *fyâkher*, بوكاله *boukâlah.*

— à fleurs (*Voy.* Fleur).

— de chambre, حلّاب *hallâb*.

— à l'eau, كلّه *kolléh*, قلّه *qolléh*, pl. قلل *qolal* (*V.* Aiguière).

Potage (*V.* Bouillon).

Potence, مشنقه *mechenqah*, pl. مشانق *mechâneq*.

Potier, گلّاس *guellâss*, گدّار *gueddâr*, فخّار *fakkhâr*.

— Atelier de Potier, دار العمل *dâr êl-a'mel*.

Potion (*V.* Boisson, Médecine).

Potiron, قراع *qarâ'a*, يقطينه *yoqtynah* (en b. تاخسيت *tâkhessayt*).

Pou, قملة *qamlah*, *qamléh*, *qomlah*, pl. قمل *qaml*, *qemel*, *qomel*; هيبوش *heybouch* (en berb. تلكيت *telkyt*).

— Petit Pou, Pou inguinal, قميّل *qomeyyl*.

Pouce, ابهام *âbhâm*, *êbhâm*, *ibhâm*, pl. اباهيم *ibâhym*; كرسوح *kersouh*, pl. كراسيسح *kerâssyh*; الفوقى *êl-fouqy* (en berbere اذاض امقران *âdzâdd âmeqrân*; m. à m. le grand doigt).

Poudre (poussière), (*V.* ce mot).

— de bureau, رمله *ramléh*.

— à canon, بارود *bâroud*, برود *baroud*.

— Poire à Poudre, جرا *djerâ*.

Il a Poudré (couvert de poussière), غبّر *ghabbar*.

Poudreux, مغبّر *moghabber*.

Poulain (jeune cheval), مهر *meher*, فلوا *felouâ*, جدعه *djeda'ah*.

— (tumeur), قيح *qyh* (*V.* Abcès).

Poule, فرخه *farkhah*, pl. فراخ *ferâkh*; دجاجه *dedjâdjah*, *degâgah*, *dégâguéh*, pl. دجاج *dedjâdj*, *degâg*, دجاجات *dedjâdjât*, *degâgât*; جدده *djedadah*, pl. جداد *djedâd*, ججه *djedjah* (en berbere تيزيط *tyzytt*, pl. تيوزاط *tyouzâtt*).

— d'eau, دجاجه ذا الما *dedjâdjah dê-'l-mâ* (*Voy.* Mouette).

— d'Inde (*Voyez* Dinde).

Poulet, فروج *ferroudj*, plur. فروايج *ferouâydj*; فرّوخ *ferroukh*, pl. فراخ *ferâkh*; فلوس *fellouss*.

— d'Inde (*Voy.* Dindon).

— Petit Poulet, قطقوط *qattqoutt*, pl. قطاقيط *qattâqytt*. (Ce nom s'emploie aussi comme terme de caresse aux petits enfans).

Poulie, بكاره *bakârah*.

Pouliot (herbe), افليوا *éfleyyoû*.

Pouls des artères, نبض *nebd*.

Poumon, فواد *feouâd*, ربه *ryyéh*, *ryyah*, *reyyah*.

— On a trouvé que le Poumon était adhérent aux côtes, لقاوا الريه ملصوقه مع الضلوع *laqâoû êr-ryah malsouqah ma' êd-delou'a.*

Poupe, قدّج *qaddj*, موخر المركب *mouakher êl-merkeb.*

Pour, من اجل *minn-âdjel*, لاجل *minn-âguel*, لاجل *li- êdjl*, *li-âdjel*, *li-âguel*, *li-âgl*, لـ *li-*, ميشان *mychân*, منشان *minchân.*

— Pour moi, لى *l-y*, ليلى *l-yly*, ميشانى *mychân-y*, لاجلى *li-âdjel-y.*

— Donne-moi des dattes Pour déjeûner, اعطينى ثمر باش نفطر *â'tty-ny themr bâch neftour.*

— Pour que, على شان ان *a'lä chân ên*, من شان ان *min chân ên* (*Voyez* Afin de).

— Pour rien, بلاش *belâch.*

Pourpier, رجله *ridjlah*, *ridjléh*, *rigléh*, *roudjlah*, *ridjiléh.*

Pourpre, واردى *ouârdy*, حمار *hamâr.*

Pourquoi? على ايش *aalä êych?* عليش *a'l-eych?* لاى شى *li-ây-chy?* لايش *l-êych?* لاش *l-êch?* لاى *l-êy?* لاى سبب *l-êy sebeb?*

— Pourquoi me bats-tu? لاى تضربنى *l-êy tedrab-ny?*

— Pourquoi n'est-il pas venu? على ايش هو ما جاش *a'lä-êych hou mâ djâ-ch?*

— C'est Pourquoi, لاجل ذالك *li-âdjel dâlek*, على هذا *a'lä hadâ.*

— Dis-moi le Pourquoi de l'affaire, قل لى اسباب الامر *qol l-y âsbâb êl-âmer.*

Pourri, معفن *maafen* (*Voyez* Gaté).

Il a Pourri (v.a.), (*V.* Il a Gaté).

— Il s'est Pourri, فسد *fessed* (*Voyez* Il s'est Gâté).

Pourriture, عفن *ou'fn*, *eu'fn*, فسادة *fessâdah*, *fessâdéh* (*Voyez* Corruption).

Poursuite, تعقّب *ta'qqoub*, تبع *tebe'*, ملاحقه *melâhaqah.*

Poursuivi, متبـــوع *matbou'*, مطرود *mattroud*, ملاحق *molâheq.*

Il a Poursuivi, تبع *taba'a*, لاحق *lâhaq*, طرد *tarad*, *tered.*

Pourvoi d'un jugement (*Voy.* Appel).

Pourvu que, بسّ *bess.*

Il a Poussé (v. a.), دفع *defaa.*

— à faire une chose (*Voy.* Il a Excité).

Poussée, اغرا *âghrâ.*

Poussière, تراب *terâb*, *to-*

rab, غبرة *ghabrah* (en berbere اغبار *âghabbâr*).

Poussif (*Voy.* Asthmatique).

Poutre, خشبة *khachabah*, *khachabéh*, جزية *djezyah*, ركيزة *rekyzah*, كايزة *guêyzah* (en berbere ثسيوى *tsimyouay*, اقوط *âqoutt*, pl. اقوطن *âqouttenn*).

Pouvoir (s. m.), قدر *qadr*, قدرة *qodrah*, *qodréh*, مكن *makan* (*Voyez* Force).

Prairie (*Voy.* Pré).

Praticable (*Voyez* Possible).

Il a Pratiqué (*V.* Il a Fait).

— la vertu, تقرّب للفضل *teqarreb li-'l-fadl*.

— (il a fréquenté), (*V.* ce mot).

Pré, غيط *ghaytt*, خلا *khalâ*, مرج *mourdj*, *merdj*, *merg*, pl. مروج *mouroudj*.

Précaution, حذر *heder*, *hadr*, حذار *hedâr*.

— Lorsque le sort tombe sur nous toute Précaution est vaine, اذ نزل علينا القدر بطل الحذر *êz-nezel alay-nâ êl-qadr battal êl-hadr*.

Précédemment, قبل *qabl*, سابقًا *sâbeqânn*, فى السابق *fy-'s-sâbeq*.

Il a Précédé, سبق *sabaq*, تقدّم *teqaddem*.

Précédent (*V.* Antécédent).

Précepte, وصيه *oussyéh*, pl. وصايا *oussâyâ* (*Voy.* Avis, Commandement).

Précepteur (*Voyez* Maître).

Précession, سبق *sebeq*, *sebq*.

Il a Prêché, خطب *khattab*, درس *daress*.

— Chaire à Prêcher (*Voyez* Tribune).

Précieux, عزيز *a'zyz*, نفيس *nefyss* (*Voyez* Cher).

— Pierre Précieuse (*V.* Pierrerie).

Précipice, قعر *qaar*, هافه *hâfah*, خافه *khâfah*.

Précipitamment, بالعجل *bi-'l-a'djel*, *bi-'l-a'guel*.

Précipitation, عجل *a'djel*.

Précipité, سرمى *mermy*.

Il a Précipité, هبط به *habatt be-*.

— Il les a Précipités dans la mer, هبط بهم على البحر *habatt bi-him a'lä êl-bahar*.

— Il s'est Précipité, رمى نفسه *ramä nafse-h.o*.

Précis (subst.), (*V.* Abrégé).

— (adj.), مقتضى *moqteddy*.

Fruit Précoce, باكور *bâkour*.

Prédestination (*V.* Destin).

PRÉDICATEUR, مدارس *medâress* (*Voyez* ORATEUR).

Il a PRÉDIT, اخبر من قبل *âkhbar minn qabl.*

— Depuis long-temps je vous l'avais Prédit, من مدّة زمان انا كنت اخبرتهُ لكم *minn meddét zemân ênâ kont âkhbert-ho le-koum.*

PRÉFACE, مقدامه *miqdâméh.*

PRÉFECTURE, ولايه *oulâyéh*, ولاية *oulâyah*, بيليك *beylyk.*

Il a PRÉFÉRÉ (aimé mieux), حبّ اكثر *hobb âkthar*, حبّ احسن *hebb âhssann* (*Voyez* Il a AIMÉ).

— Je Préfère la vérité à la louange, انا نحبّ الحقّ اكثر من الشكر *ênâ nehobb êl-haqqah âkthar minn ês-chokr.*

PRÉFET, والى *ouâly, ouély.*

PRÉJUDICE (*Voyez* DOMMAGE).

PRÉJUDICIABLE, مخسّر *mokhasser* (*Voyez* NUISIBLE).

Il a PRÉJUDICIÉ (*Voyez* Il a NUI, Il a causé du Dommage).

PRÉJUGÉ, عادة *a'âdah, e'édéh.*

Il a PRÉJUGÉ, حكم قبل ما يلاق *hakam qabl mâ ylâq.*

PRÉLUDE, ابتدا *ibtedâ.*

PREMIER, اوّل *âouel, êouel*, اولى *âouly*, اولانى *âoulâny, êulâny* (en berbere دامزوار *dâmezouâr*).

— Première, اولى *âoulä*, وله *âouléh*, اولانيه *âoulânyah*, *âoulânyéh* (en b. تامزوارت *tâmezouârt*).

PRÉPARATION, تدارك *tedârouk.*

PRÉPARÉ, محضّر *mohadder*, مهيى *moheyy.*

Il a PRÉPARÉ, حضّر *haddar, hadder*, هيّا *heyyâ.*

— Il s'est Préparé, تجهّز *tedjehhez*, استحضر نفسه *êstehadder nafse-ho*, هيا *heyâ.*

Il a PRÉPOSÉ, جعل على *dja'al a'lä.*

— Il l'a Préposé aux affaires du pays, جعلهُ على امور البلد *dja'alho a'lä êumour êl-beled.*

PRÉPUCE, غرله *gherlah*, غلفه *gholfah*, قلفه *qolfah.*

PRÉROGATIVE, قايدة *qâydah.*

PRÈS, قريب *qaryb*, قرايب *qeryb*, قرايب *qorâyb*, فى قريب *fy-qaryb.*

— Y a-t-il un village Près d'ici? فيه شى بليك قريبه من هنا *fy-hichy beleydah qarybah minn-honâ?*

— J'étais Près d'entrer, كنت حاضر روحى للدخول *kont hâdder rouh-y li-'d-dakhoul.*

PRÉSAGES (*Voyez* AUSPICES).

—malheureux, طير *tayr* (*Voyez* Mauvais Augure).

Il a PRESCRIT (*V.* Il a ORDONNÉ).

PRÉSÉANCE, سبق *sebaq*.

PRÉSENCE, حضرة *hadderéh*.

—En ta Présence, بحضرتك *be-hadderét-ak*.

PRÉSENT (adj.), حاضر *hâdder*, *hâddir*, موجود *moudjoud*.

— Il est Présent, هو حاضر *houe hâdder*.

— Il a été Présent à l'affaire, حضر على الامر *hadder a'lä él-âmer*.

PRÉSENT (don), هديه *hedyah*, pl. هديات *hedyât*, هدايا *hedâyâ*; عطا *a'tiâ*, اعطا *i'ttâ*.

PRÉSENTÉ (*Voyez* OFFERT).

Il a PRÉSENTÉ (*V.* Il a OFFERT).

Il a PRÉSERVÉ, حفظ *hafezz*, عافا *a'âfâ*.

— Dieu vous Préserve de malheur pendant toute votre vie! الله يعافيكم من المصايب بطول حياتكم *Allah ya'áfy-koum minn él-messâyb be-toul hayât-koum!*

Il a PRÉSIDÉ, تقدّم *teqaddem*.

PRÉSIDENT, حكم *hakem*, متقدّم *motqaddem*, ريس *réyss*.

PRÉSOMPTION, توكّيل على نفسه *touekkyl a'lä nafse-ho*.

PRÉSOMPTUEUX, متوكّل على نفسه *metouakkel a'lä nafse-ho*.

PRESQUE, الّا قليل *éllá qalyl*.

PRESSE (foule), زحمه *zahhmah*.

Une PRESSE, ملزمه *melzemah*, تخت *toukht*, معصرة *ma'asrah*.

PRESSÉ (comprimé), معصور *ma'assour*, مزموق *mezmouq*.

— (foulé), (*Voyez* ce mot).

— (prié instamment), ملزوم *melzoum*.

— (urgent), معجّل *mo'addjel*.

— Cette affaire est très-Pressée, هذه الشغله بالعجل قباله *hadah és-choghlah be-'l-a'djèl qobâlah*.

Il a PRESSÉ (sous une presse ou avec les mains), عصر *a'ssar*, *a'sser*.

— (il a foulé), (*Voy.* ce mot).

— (il a hâté), (*Voyez* ce mot).

— (il a prié instamment), الزم *élzem*, قرّط *qarratt* (*V.* Il a INSISTÉ).

— Il m'a Pressé de rester chez lui, الزمنى بالمقام عنده *élzem-ny bi-'l-maqâm a'nd-ho*.

— J'ai un Pressant besoin de cela, انا عيزان من ذا كثير *ánâ a'yzân min dê kethyr*.

PRESSION, عصر *a'sr*.

PRESSOIR (*V.* PRESSE).

PRESSURÉ (*Voy.* PRESSÉ).

Il a PRESSURÉ (*V.* Il a PRESSÉ).

PRESTE (*Voyez* LESTE).

PRESTIGE, سحر *sahar, sehr*, pl. سحور *sehour*.

Il a PRÉSUMÉ (*V.* Il a PENSÉ).

PRÊT (adj.), هيى *heyy*.

Il a été PRÊT, هيا *heyá*.

— Je suis Prêt à combattre, هيى روحى للقتال *heyy rouh-y li-'l-qittál*.

PRÊT (subst.), مسلوف *masloúf*.

Il a PRÊTÉ, سلف *salaf*, سلّف *sallaf, sellef*, اسلف *éslaf*.

Il a PRÉTENDU, دعا *da'á*.

— Il Prétendra, يدعى *yda'y*.

— Il ne te reste plus rien à Prétendre légitimement, ما بقا لك حق ما تدعى *má baqá l-ak haqq má teda'y*.

PRÉTENTION, دعوة *da'ouah*.

PRÉTEXTE (*V.* MOTIF, EXCUSE).

— Tu allègues toujours de faux Prétextes, دايما عندك سبب كذّاب *dáymánn a'nd-ak sebeb kaddáb*.

PRÊTRE, قسيس *qassyss*, قسّ *qass*, pl. قسوس *qoussouss*.

— Grand-Prêtre, قسيس الكبير *qassyss él-kebyr*, امام *ímám*.

PREUVE, بينه *baynah*.

— C'est une Preuve que tu ne m'aimes aucunement, هذا الشي يبين انّك ما تحبّنيش, اصل *hadá és-chy ybayn ênn-ak má tehobbe-ny-ch ouássel*.

Il a PRÉVALU, استغلب *éstaghlab*.

PRÉVARICATEUR, فسّاق *fassáq*.

Il a PRÉVARIQUÉ, فسق *fassaq*.

PRÉVENU (devancé), مسبوق *masbouq* (*Voyez* DEVANCÉ).

— (accusé), متهم *motehem*.

Il a PRÉVENU (*V.* Il a DEVANCE).

— (il a averti), (*Voy.* ce mot).

Grand PRÉVÔT, مزوار *mezouár*.

PRÉVOYANCE, معرفه *maaréfeh* (*Voyez* PRUDENCE).

PRÉVOYANT (*V.* PRUDENT).

Il a PRÉVU, نظرفى *naddar fy*.

— Je l'avais bien Prévu, انّنى كنت نظرت فيه *ênné-ny kont naddart fy-hi*.

Il a PRIÉ, رغب *ragheb*.

— humblement, ضرع *dera'a*.

— Dieu, صلى *salá*, صلّا *sallá*.

— Il Priera, يصلّى *yessally*.

— Prie! ارغب *érgheb!* اصلى *ésly!* (en berbere زال *zál!*).

PRIÈRE, رغب *raghb*.

— à Dieu, صلا *salâ*, صلاة *selâ*, صلوة *salaouah*, تصليه *teslyah*, صلاة *salât*, صلواة *salouât*, pl. صلوات *selaouât* (en berb. تزلّيت *tezallyt*).

— Il a fait l'appel à la Prière, اذن *ézenn*.

— Celui qui fait l'appel à la Prière, موذّن *mouezzin*.

Il a PRIMÉ, استغلب *éstaghlab* (*Voy.* Il a DEVANCÉ).

PRIMEUR, باكور *bâkour*.

PRIMITIF, متاوّل *motâouel*.

PRINCE, امير *émyr*, pl. امرا *ómrâ*.

— Il y a trois choses auxquelles il ne faut pas se fier : le temps, la mer et la faveur d'un Prince, ثلاثة ليس لها امانه الزمان والبحر وخاطر السلطان *thclâthét lys le-hâ îmâneh : éz-zemân, ou-êl-bahar, ou-khattr és-soultân*.

PRINCIPAL (subst.), اصل *âsl*.

— d'une créance, راس المال *râss él-mâl*.

— (adj.), اصلى *âsly*.

— Votre Principal commerce est avec Marseille, اصل سببكم هو مع مرسيليا *âsl sebeb-koum houe ma' Marsylyâ*.

PRINCIPALEMENT, اصلاً *âslânn*, اكثر كلّ شي *âkthar koll chy*, على كل شي *a'lä koll chy*, لابد لاسيما *li-âbed*, *li-âssymâ*.

— Fais attention Principalement à faire ton devoir, ردّ بالك على كلّ شي باش تعمل حقّك *redd bâl-ak a'lä koll chy bêch ta'amel haqq-ak*.

PRINCIPAUTÉ, امارة *îmârah*, *îmâréh*.

PRINCIPE (*V.* COMMENCEMENT, ORIGINE).

— moral, قاعد *qâ'id*, pl. قواعد *qaouâ'id*.

— Dans le Principe, فى الاوّل *fy-'l-âouel*, اولًا *âoulânn*.

PRINTEMPS, ربيع *rebya'a*, *raby'*, ربيعه فصل ذا الربيع *fasl dê-'r-reby'* (en b. تفسوت *tsafsoutt*).

PRIS, موخوذ *mouakhoud*.

Il a PRIS, اخذ *âkhad* (*Voy.* Il a OTÉ, Il a ENLEVÉ, Il a SAISI).

— Prends! خذ *khod!* امسك *émsek!* (en berbere اطف *âttaf*, اواغ *âouágh*).

— Il a Pris garde, وعا *oua'â*, حذر *hadar* (*Voyez* Il s'est Gardé).

— Prends garde! وع *oua'a!* خذ عليك عندك *khod a'lay-k! a'nd-ak!*

— Il a Pris une prise de tabac, شمّ النشوق *chemm ên-nechouq* (*Voy.* TABAC).

PRISE, اخذ *âkhd*, زول *zoul*, رفد *refd*, قبض *qabd*.

— (butin), (*Voyez* ce mot).

— de tabac, شمّه ذا النشوق *chemmah dê-'n-nechouq*, تنشيق *tenchyq* (*Voyez* TABAC).

Il a PRISÉ (*Voy.* Il a ESTIMÉ).

PRISON, حبس *habess*, *habs*, سجن *sedjenn*, pl. سجون *soudjoun*.

— La bouche est la Prison de la langue, الفم للّسان سجن *êl-foumm li-'l-lessann sedjenn*.

PRISONNIER (*V.* EMPRISONNÉ).

— de guerre (*Voyez* CAPTIF).

—Il a fait Prisonnier de guerre, اسر *âssar*.

PRIVATION, عدم *ê'dm* (*Voyez* MANQUE, BESOIN, ABSTINENCE).

PRIVÉ, عادم *a'âdem*, عديم *a'dym*.

Il a PRIVÉ, اعدم *â'adam*.

— Il a été Privé, عدم *a'dem*.

— Il s'est Privé de (*Voyez* Il s'est ABSTENU).

PRIVILÉGE, تفريد *tefryd* (*Voyez* FRANCHISE, EXEMPTION)..

— Il a joui du Privilége de, تفرّد بـ *teferred be-*.

PRIX (valeur), حقّ *haqq*, سعر *sa'ar* (*Voy.* MARCHÉ).

— (récompense), (*V.* ce mot).

—courant, سعر جايز *sa'ar djâyz*.

— Bas-Prix (*Voyez* BAS).

— A vil Prix (*V.* à bon Marché).

— Fixation de Prix تقدير *teqdyr* (*V.* APPRÉCIATION, TARIF).

PROBE (*V.* HONNÊTE, INTÈGRE).

PROBITÉ, صلوح *selouh* (*Voyez* HONNEUR, INTÉGRITÉ).

PROCÈS, نزعه *nazaah* (*Voy.* ALTERCATION, APPEL, CITATION).

— Il a intenté un Procès (*Voy.* Il a eu une Altercation, Il a INTENTÉ, Il a APPELÉ en Justice).

— C'est un Procès à ne jamais finir, هذا خصام ما يوفا شي ابداً *hadâ khessâm mâ youfâ-chy âbadânn*.

PROCHAIN, PROCHE, قريب *qaryb*, *qeryb*, *qorayb*.

— Tu aimeras ton Prochain! تحبّ قريبك *tehobb qaryb-ak*.

PROCLAMATION, تفصيح *tefsyhh*, بريح *beryh* (*Voyez* AVIS).

Il a PROCLAMÉ, برح *barah*.

PROCURATION (*V.* COMMISSION).

— Il a donné sa Procuration, وكل *ouekel* (*Voyez* Il a COMMIS, Il a donné une Commission).

— Il donnera sa Procuration, يكيل *yekyl.*

Procureur, كليل *kelyl* (*Voyez* Agent).

Prodigalité, تلف *telf*, اسراف *isrâf.*

Prodige, حاجه غريبه *hâdjéh gharybéh* (*Voyez* Miracle).

Prodigieux (*Voyez* Etrange).

Prodigue, مسرف *mossaref.*

Il a Prodigué, سرف *saraf.*

Production d'un pays, مجبور *medjbour.*

Il a Produit (en parlant des animaux), (*V.* Il a Engendré).

— (en parlant du sol), جبر *djeber*, رمى *ramä.*

— Le sol d'Alger Produit tout ce qui est utile à la vie de l'homme, ارض الجزاير ترمى منها جميع ما ينفع لحياه الانسان *ârd êl-Djezâyr termy minn-hâ djemy' mâ yenfa' li-hayât êl-ênsân.*

Profanation, تنجيس *tendjyss.*

Profané, منجس *moneddjess.*

Il a Profané, نجس *neddjess.*

Profit, مكسابه *maksâbah*, فايدة *fâydah*, pl. فوايد *faouâyd*; مكسب *mekseb*, pl. مكاسب *mekâsseb* (*V.* Gain, Utilité).

— Il se contente d'un petit Profit, هو مستقنع بقايل قليله *houe mostaqni' be-fâydah qalylah.*

— Le salut de la main ne fait ni mal ni Profit, سلام الاصبع لا يضرّ ولا ينفع *selâm êl-âsba' lâ ydourr ou-lâ yenfa'.*

Il a Profité de (*V.* Il a Gagné).

— à, نفع *nefa'*, فاد *fâd* (*Voyez* Il a été Utile).

— Il Profitera, يفيد *yfyd.*

Profond, غاويط *ghâouytt*, خاميك *khâmyk*, غاريق *ghâryq*, عميق *a'myq*, غموق *ghamouq.*

— Il a été Profond, عمق *è'meq*, غرق *ghereq.*

Profondeur, عمق *eu'mq*, *u'mq*, غرق *ghorq.*

— Les eaux de cette rivière n'ont qu'une Profondeur de quatre pieds, مياة هذا الواد عمقها بس اربعة اقدام *myâth hadâ êl-ouâd ou'mqe-hâ bess ârba't êqdâm.*

— Ce puits a moins de dix-huit toises de Profondeur, هذا البير غارق اقل من ثمنتعش قامات *hadâ êl-byr gâreq âqall min themant-a'ch qâmât.*

Profusion (*V.* Prodigalité).

Progrès (*V.* Avancement).

— Il a fait des Progrès, زاد فى *zâd fy*.

— Il a fait des Progrès dans cet art, هو زايد فى هذا الصنعه *houe zâyd fy hadah ês-sena'ah*.

PROHIBÉ (*Voyez* INTERDIT).

Il a PROHIBÉ (*V.* Il a INTERDIT).

PROHIBITION, امتناع *imtinâ'* (*V.* DÉFENSE).

PROIE (*Voyez* BUTIN).

PROJET (*Voyez* DESSEIN).

Il a PROJETÉ (*Voy.* Il a formé le Dessein).

PROLONGATION, مدّ *medd*, تطويل *tattouyl* (*Voyez* DÉLAI).

Il a PROLONGÉ (*V.* Il a ALLONGÉ).

PROMENADE (action de se promener), تفرّج *teferroudj*, سيرة *syrah*, تماشا *temâchâ*, تهارّ *temârr*.

— (lieu pour se promener), متمارّ *metmârr*.

Il a PROMENÉ, تمشّى *temaschâ*, *temaschy*.

— Il s'est Promené, سيّر *sayyar*, تمارّ *temârr*, خوص *khaouass*, *khaouess*.

— Vas te Promener! (phrase d'impatience), روح على روحك *rouh a'lä rouh-ak!* امشى اعمل شغلك *êmchy â'mel choghl-ak!* (m. à m. vas faire ton affaire!)

PROMESSE, عهد *a'ahed*, وعد *oua'd*, وعدة *oua'dah*, *oua'dèh*, pl. وعدات *oua'dât*.

Il a PROMIS, وعد *oua'ad*.

— Tu nous Promets cela, mais tu cherches à nous abuser, تووعد لنا هذا الشى امّا تزبلحنا *teouad le-nâ hadâ ês-chy âmmâ tezbelah-nâ*.

PROMONTOIRE (*Voyez* CAP).

PROMPT (*Voyez* AGILE).

PROMPTEMENT, طغيا *târghyâ*, ظغيا *daghyâ* (*Voy.* AGILEMENT).

PROMPTITUDE, سرع *sera'*, *ser'*, سرعه *sera'ah* (*Voyez* AGILITÉ).

PROMULGATION, بريح *beryh*.

PROMULGUÉ, مبروح *mebrouh*.

Il a PROMULGUÉ, برح *barah*.

Il a PRONONCÉ, لفظ *lafadd*, نطق *nattaq*.

PRONONCIATION, منطق *manteq*, نطق *netq*, لفظ *lefd*.

PROPENSION (*V.* INCLINATION).

— Il a une grande Propension pour l'indulgence, هو يميل كثير الى السامحه *houe ymyl ketsyr ilä ês-sâmehah*.

PROPHÈTE, رسول *ressoul*, نبى *naby*, *neby*, pl. انبيا *ônbyâ* (en berbere نبى *neby*).

PROPHÉTESSE, نبيه *nabyéh*.

PROPHÉTIE, نبوة *nebouéh.*

PROPICE (*V.* FAVORABLE).

— Il a été Propice (*V.* Il a été Favorable).

— Je prie Dieu qu'il vous soit Propice, نضرع الله باش ينعم بكم *nedra' Allah bâch yna'm be-koum.*

PROPORTION, مناسبه *menâssebah, menâssebéh.*

— A Proportion de, بحسب *behèsb.*

PROPORTIONNÉ, مناسب *menâsseb.*

PROPORTIONNÉMENT, بالمناسبه *bi-'l-menâssebah.*

PROPOS (*V.* DISCOURS, PAROLE, BAVARDAGE).

— A Propos, بالقانون *bi-'l-qânoun.*

— Il a parlé à Propos, كلّم بالقانون *kellem bi-'l-qânoun.*

— Il est à Propos que, الصواب ان *és-souâb ênn.*

Il a PROPOSÉ, عرض *a'radd.*

— Il m'a Proposé un emploi, هو عرض لى منصب *houe a'radd l-y mensseb.*

— Il s'est Proposé une chose, قصد الى شى *qassad îlä chy.*

PROPOSITION, عرض *a'rd*, عرضه *a'rdah, a'rdéh.*

PROPRE (net), نظاف *naddâf* (*Voyez* NET).

— (particulier), (*Voy.* ce mot).

— Propre à, مصلح لـ *meslèh li-.*

PROPREMENT (nettement), *be-'n-nedâfah.* بالنظافه

— (particulièrement), (*Voy.* ce mot).

PROPRETÉ, نظافه *neddâféh.*

PROPRIÉTAIRE, مالك *mâlek*, ملتزم *moltezzem.*

PROPRIÉTÉ, ملك *molk, melk*, pl. املاك *âmlâk;* ملاك *melâk*, ملكه *melkéh.*

— (qualité particulière), خاصّه *khâssah*, pl. خواصّ *kheouâss.*

PROSCRIT, منفى *monfy.*

Il a PROSCRIT, نفا *nefâ, nafâ.*

PROSPÈRE, مفلح *moflih* (*Voyez* HEUREUX).

Il a PROSPÉRÉ (*V.* Il a RÉUSSI).

PROSPÉRITÉ, فلاح *felâh* (*Voy.* BONHEUR).

— La vie est mélangée de Prospérité et d'adversité, حياتنا فيها خير و شرّ *hayât-nâ fy-hâ khéyr ou-cherr.*

Il s'est PROSTERNÉ, سجد *sedjed, segued.*

PROSTERNEMENT, تطييح *tatlyyh.*

PROSTITUÉE, مراه قبيحه *marâh*

qobbyhah, امراه قحبه *imrâh qahabah* (*V.* Femme publique, femme Débauchée).

PROSTITUTION (*V.* DÉBAUCHE, LIBERTINAGE).

PROTE d'imprimerie, مقدّم المطبعه *moqaddem él-matba'ah*.

PROTECTEUR, ناصر حامی *hâmy, nâsser*, مولا *moulâ*, مولی *mouley*.

PROTECTION, عون *a'oun*, توفیق *touffyq*, صیانه *syânah*, حامیه *hâmyah, hamayah*.

Il a PROTÉGÉ, توفّق *teoueffeq*, درّق *derreq* (*V.* Il a DÉFENDU).

— Que Dieu vous Protège! الله تعالی یحفظکم *Allah taalü yahfezz-koum!*

PROUE, برّوة *broouah*.

Il a PROUVÉ, دلّ *dall*.

PROVERBE (*Voy.* ADAGE).

PROVINCE, اقلیم *âqlym*, ولایه *oulâyéh*, عماله *a'mâléh*.

PROVISION de voyage, عوین *a'ouyn*, مونه *mouneh*, عویل *a'ouyl*, کمانیه *koummânyéh*.

— d'armée (*Voy.* MUNITIONS).

PROVOCATION (*V.* ATTAQUE).

Il a PROVOQUÉ (*V.* Il a ATTAQUÉ).

PRUDENCE, فطنه *fouttnah* (*Voy.* SAGESSE).

PRUDENT, فاهم *fâhim*, حاذق *hâdeq* (*Voyez* SAGE, HABILE).

PRUNE, برقوق *barqouq, berqouq*, ملیص *mollyss*, عین *a'yn*.

PRUNELLE de l'œil, بوبوالعین *boubou él-a'yn*, نونو *nounou*, مومو ذا العین *moumoú dê-'l-aayn*, بلّوطه ذا العین *belloutah dê-'l-ayn* (en berb. امخروش *âmekhrouch*, امّموین ثیط *âmmemouyn tsytt*).

PRUNIER, شجرة ذا البرقوق *chedjrah dê-'l-barqouq*.

PRURIT, حکّه *hakkah* (en berb. امزاغ *âmzâgh*, ایتشای *ýytchây*, اچای *ítchây*), (*V.* DÉMANGEAISON).

PSEAUME, مزمور *mizmour*, pl. مزامیر *mézâmyr*.

PSEAUTIER, زبور کتاب *zebour, kitâb zebour*.

PSYLLE, حاوی *hâouyy*.

PTOLÉMAÏS (*Voy.* ACRE).

PTOLÉMÉE, PTOLOMÉE (n. pr.), بطلمیوس *Battalmyouss*.

Il a PU, قدر *qadar*, بلغ *balagh*.

— Je ne l'ai pas Pu, ما قدرتُشی *mâ qadert-ho-chy*, ما بلغتهُ شی *mâ balaghet-ho chy*.

— Je n'ai Pu être soldé, ما قدرت شی اخاص *mâ qadert chy ékhlass*.

— Fais comme tu Pourras, أعمل كيف تقدر *â'mel kyf teqdar.*

— Qui Peut tout, veut tout, من على كلّ شي قادر على كلّ شي طامع *minn a'lä koll-chy qâder, a'lä koll-chy tâmè'.*

Puant, منتن *mentinn*, pl. مناتن *menâtènn;* ناتن *nâtenn.*

Puanteur, نتن *netn.*

— de bouche, بخار *boukhâr.*

Puberté, بلغه *baleghah.*

Public (adj.), (*Voy.* Commun).

—Le domaine public, المال العامّ *él-mâl él-a'âmm.*

Le Public, العامّ *él-a'âmm* (*V.* le Commun des hommes).

— Qui est à la connaissance du Public, ظاهر *dâher* (*V.* Publié).

— En Public, ظهراً *daharânn.*

Publication, شهر *chehr* (*Voy.* Promulgation).

Publié, مشهور *mechehour* (*V.* Promulgué).

Il a Publié, علن *a'lann*, شهر *chahar* (*Voyez* Il a Promulgué).

Publiquement (*V.* En Public).

Puce, برغوث *barghoutt, berghoutt*, برغوطه *berghouttah*, plur. براغيث *berâghyit* (en berb. اكورد *âkoured*, pl. ايكوردان *ŷkourdân*).

Pucelage (*Voyez* Virginité).

Pucelle (*Voyez* Vierge).

Pudeur, حيا *hayâ.*

Pudibond, Pudique, حيي *hayy*, fém. حيه *hayéh.*

Il a Pué, نتن *netenn.*

Puéril, صغير *saghyr*, متاع الصغر *metâ' ês-soghr.*

— Action Puérile, فعل صغير *fe'el saghyr.*

Puérilement, كيف الصبيان *kyf ês-sabyân.*

Puérilité, صغر *soghr.*

Puis (*V.* Ensuite, Après cela).

Il a Puisé, ملا *melâ*, غرف *gharaf.*

Puisque, حين *héyn.*

Puissance (*Voyez* Pouvoir).

Puissant, قادر *qâder*, قدير *qadyr*, عزيز *aazyz*, جليل *djelyl*, جبّار *djebbâr* (*Voy.* Fort).

Puits, بير *byr, beyr*, pl. ابيار *âbyâr*, بيار *byâr*, ابار *âbâr;* جبّ *djebb*, سريج *sirydj*, *siryg* (en berb. تنوتفيت *tânoutfyt*), (*V.* Citerne).

Pulvérisé (*V.* Pilé, Broyé).

Il a Pulvérisé (*V.* Il a Pilé).

Punaise, بقّه *baqqah, boqqah*, pl. بقّ *baqq, boqq;* بكّ *bakk.*

Puni, معاقب *ma'âqeb*, معذّب *mo'addeb.*

Il a PUNI, عـــذّب *a'addab*, عاقب *a'âqab* (*Voy.* Il a CHATIÉ).

PUNITION (*Voy.* CHATIMENT).

PUPILLE (*Voy.* ORPHELIN).

PUR, صافى *sâfy*, fém. صافيه *sâfyah*, pl. اصفيا *âsfyâ*; صاف *sâf*, طاهر *tâher*, pl. اطهار *êttehâr*; خالص *khâless*, *khâliss* (en berbere صوفى *soufy*), (*Voyez* PURIFIÉ, NET).

— Il a été Pur, طهر *tahar*, صفا *safá*.

PURETÉ, صفا *sefá*, *safâ*, طهارة *tehârah*.

PURGATIF (adj.), منقّى *monqyy*.

—Potion Purgative, مشروبه منقّيه *machroubéhmonqyyéh*, pl. مشروبات منقّيات *machroubât monqyyât* (*V.* MÉDECINE).

PURGATION (*V.* NETTOYAGE, Potion Purgative).

PURGATOIRE, العرف *él-a'araf*.

Il a PURGÉ (*V.* Il a NETTOYÉ).

—Il s'est Purgé, تنقّى *tenaqqey*.

PURIFICATION (*Voyez* PURETÉ, NETTOYAGE).

PURIFIÉ, مطهّر *mottahher* (*Voy.* PUR, NETTOYÉ).

Il a PURIFIÉ, طهّر *tahhar* (*V.* Il a NETTOYÉ).

PURULENT, قايح *qâyh*.

PUS, قيح *qyh*, *qeyh*, لوعى *loui'y*, صديد *sadyd*.

PUSILLANIME, قليل القلب *qalyl él-qalb* (*Voyez* CRAINTIF, LACHE, POLTRON, FAIBLE).

PUSILLANIMITÉ, قلّة القلب *qillét él-qalb* (*Voy.* CRAINTE, FAIBLESSE, LACHETÉ).

PUSTULE, بو شوك *bou-chouk* (*Voyez* BOUTON, ABCÈS, APHTE).

PUTAIN (fille de mauvaise vie), (*Voyez* PROSTITUÉE).

PUTRÉFACTION, عفونه *a'founéh* (*V.* CORRUPTION, POURRITURE).

PUTRÉFIÉ (*V.* POURRI, GATÉ).

Il s'est PUTRÉFIÉ, تعفن *ta'affenn*, تفسّد *tefassad* (*V.* Il a été Corrompu, Il s'est Gâté, Il s'est Pourri).

PUTRIDE, معفون *ma'afoun* (*V.* GATÉ, POURRI, CORROMPU).

— Fièvre Putride, بو نقطه *bounoqtah*.

PYGMÉE (*Voyez* NAIN).

PYRAMIDES, هرم *heram*, *haram*, هرام *herâm*, pl. اهرام *éhrâm*, هرامات *herâmât*.

— Les deux Pyramides, الهرمين *él-haraméyn*.

Q

Q, la prononciation de cette lettre française peut être assez exactement rendue dans l'écriture arabe par la lettre *qâf* (ق), dix-neuvième lettre de l'ancien alphabet, vingt-unième du moderne, et vingt-troisième du moghrebin.

Je dois ici faire observer que ce caractère ne porte, dans l'alphabet moghrebin, qu'un seul point supérieur, de cette manière (ڧ), tandis que cette forme est affectée au *fe* par les autres peuples qui se servent de l'écriture arabe, cette dernière lettre (F) étant distinguée, chez les Barbaresques, par un point inférieur, de cette manière (ڤ).

Du reste, l'écriture moghrebine néglige également de ponctuer les lettres *qâf* (ڧ) et *fe* (ڤ) lorsquelles sont finales.

J'ajouterai enfin que le *qâf*, au lieu de se prononcer Q suivant son énonciation régulière, est prononcé comme un G dur dans une partie de l'Égypte et dans le royaume de Marok; et même au Kaire on supprime tout-à-fait son articulation, en la remplaçant par un son saccadé, se rapprochant beaucoup du son donné au *a'yn* (ع). Ainsi le mot سقا (porteur d'eau), est prononcé par les uns *saqâ*, par d'autres *sagá*, par d'autres enfin *sa'â*.

Qabès (v. d'Af.), قابس *Qâbess*, *Gâbess*.

Qadour (n. pr.), قدّور *Qaddour*.

Qali (*Voyez* Kali).

Qamous (dictionnaire arabe), قاموس اللغة *qâmous êl-loghat* (*V.* Dictionnaire).

Qandjah (*Voyez* Kange).

Qara-Meydan (*V.* Meydan).

Qaraqouch (*V.* Polichinelle).

Qenéh (v. d'Eg.), قنه *Qeneh*, *Qanah*, قنا *Qenâ*, *Qenê*.

— Natif de Qenéh, قناوى *qenâouy*.

Qoreychite (n. de trib.), قريشى *Qoreychy*, pl. قريش *Qoreych* (*Voy.* Koreychite).

Quadrangulaire (*V.* Carré).

Il a Quadré, طبق *tabaq* (*Voy.* Il a Convenu).

QUADRUPÈDE, بهيمه *behymah*, *behyméh*, pl. بهايم *behâym* (en berbere حوايش *heouâych*).

QUADRUPLE, مرتّع *morabba'*.

QUADRUPLEMENT, اربعه اضعاف *árba'h adda'âf*.

QUALIFIÉ, مكيّف *mokeyyef*.

Il a QUALIFIÉ, كيّف *keyyef*.

QUALITÉ, فضيله *faddyléh*.

QUAND, اذا *ízâ*, كان *ka-ênn*, لمّا *lammâ*, لما *lamâ*, متى *metä*, *metey*, حين *héyn*, *hayn*.

— Quand? امتا *êmtâ?* امتّا *êmattâ?* امتى *êmtä?* *êmtey?*

— Quand partez-vous? امتى مسافرين انتوما *êmtey moussâferyn êntoumâ?*

QUANT à, على ما *a'lä-mâ*.

— Quant à cela, بموجب ذل *be-moudjeb del*.

— Quant à ce que tu me demandes? وعلى ما تطلبنى *ou-a'lä mâ totlob-ny*.

— Quant à ce que tu dis relativement à toi-même, وقولك على نفسك *ou-qoul-ak a'lä nafs-ak*.

QUANTIÈME du mois, عدد الشهر *a'ded ês-chahar*, كيفيه الشهر *kyfyét ês-chahar*.

QUANTITÉ, قدر *qadar*, *qadr*, مقدار *miqdâr*.

— Grande Quantité, كثره *kothrah*, *kethréh*.

QUARANTE, اربعين *árba'yn* (en berbere قوز دمراوينن *qouz demrâouynin*).

— Quarante-un, واحد واربعين *ouâhed ou-árba'yn*, (en berb. قوز دمراوينن يان *qouz demrâouyninn-yân*).

— Quarante-et-unième, احدى واربعين *âhdy ou-árba'yn*.

— Quarante-deux, اثنين واربعين *êthnéyn ou-árba'yn* (en b. قوز دمراوينن ثنات *qouz demrâouyninn thenât*).

QUARANTIÈME, اربعين *árba'yn*.

QUARREAU de pierre, بلاط *ballatt* (*Voy.* CARREAU).

— de terre, طوب *toub*.

— de verre, جزاز *djezâz*, *guezâz* (*Voyez* Carreau de vitre).

QUART, ربع *roubeu'*, *roubou'*, *roubè'*, *roub'*, pl. اربع *érba'*; ربوع *roubou'*, *rouba'*, *roub'*, رب *roub*, روب *roub*.

— d'heure (*Voyez* HEURE).

— Trois Quarts, ثلاث ارباع *thelâth êrbâa'*, ثلاث رباع *thelâth rebâa'*.

— Trois Quarts d'heure, ثلاث اربع ساعه *thelâth êrba' sâ'ah* (*V.* Une Heure moins un quart).

— Quatre heures moins un

Quart, اربع ساعة الا ربع *árba' sâ'ah êllâ roub'.*

Quartenaire, ربعى *rouba'y,* رباعى *roubâ'y.*

— Quartier (*Voyez* Quart).

— d'une ville, حومه *haoumah,* حرة *hart,* حارة *hârét, hârt,* pl. حارات *hârât;* خط *khatt.*

— Le Quartier des Juifs, حرة اليهود *hart êl-yehoud.*

— des Francs (*Voy.* Franc).

— de Touloun, au Kaire, حرة طولون *hart Touloun.*

Quatorze, اربعة عشر *árba't a'char, érba'at-a'acher,* اربعتعش *érba't-a'ch, árba't-a'ch* (en berb. قوست دمرّاو *qoust demorrêou,* قوز دمراو *qouz demrâou*).

Quatorzième, رابع عشر *râbè' a'cher;* fém. رابعه عشر *râbe'at a'cher;* اربعتعش *árba't-a'ch.*

Quatre, اربعه *árba'ah, érba'h,* fém. اربع *árba'a* (en berb. قوست *qoust,* قوز *qouz*).

— J'ai Quatre enfans, عندى اربع ولد *a'nd-y arba'a oueled.*

— Quatre à Quatre, رباع رباع *roubâ'-roubâ'.*

— Quatre cents, اربع مايه *árba' mâyéh,* اربعميه *érba'-myah.*

— Quatre mille, اربعة آلاف *árba't él-áf.*

— Quatre cinquièmes, اربع اخماس *árba'-ékhmâss.*

Quatre-vingt-dixième, تسعين *tessa'ynn.*

Quatre-vingtième, ثمانين *themânyn.*

Quatre-Vingts, ثمانين *tsemânyn, themânyn* (en berbere ثم دمراوينن *them demrâouyninn*).

— Quatre-vingt-un, واحد و ثمانين *ouahed ou-themânyn* (en berbere ثم دمراوينن يان *them-demrâouyninn yân*).

— Quatre-vingt-dix, تسعين دزع دمراوينن *tessa'yn* (en berbere *deza' demrâouyninn*).

— Quatre-vingt-onze, واحد و تسعين دزع دمراوينن يان *ouahed ou-tessa'yn* (en b. *deza' demraouyninn yân*).

Quatrième, رابع *râbè', râba'.*

Quatrièmement, رابعا *râba'ân.*

Que (conj.), ان *ênn, ânn,* ما *má,* باش *bách, bêch.*

— Que Dieu te protége en route! امشى بسلامة الله *émchy be-selâmét Allah!* (en berb. روح رحمات السلامة ربّى *rouhés-salâmat rabb-y!*) (m. à m. vas dans le salut de Dieu!)

— Plus grand Que moi, اكبر منى *ákbar menn-y.*

QUE (pr. rel.), (*V.* LEQUEL).

— La maison Que j'habite, الدار الّى انا ساكن فيها *éd-dâr âlly ênâ sâkenn fy-hâ.*

— C'est lui Que j'ai vu, هو الّى رايته *houe âlly râyt-ho.*

— Ce Que, ما *mâ.*

QUE (interr.), اى *êy?* اش *êch? âch?* (*V.* LEQUEL, LAQUELLE).

— Que veux-tu? اش تحبّ انت *êch tehobb ênt?*

— Que dis-tu? كيف تقول *kyef teqoul? kyf tegoul?* اى شى تحكى *ây-chy tehakkey?* تقول اى *teqoul ây?* ايش تقول *ây-ch teqoul?*

— Que veux-tu manger? ايش تحبّ تاكول *êych tehobb tâkoul?* (en berb. اشو تبغيد اتشتشاد *âchou tebghyd âtchetchâd?*).

— Que cherches-tu? ايشى تفتش *êy-chy teftich* (en berbere اشو ستقلّيبد *âchou steqellybed?*)

— Qu'est-ce que c'est? ايش كون *âych koun?* (en berb. اشو اواى *âchou âouây?*)

— Que veut dire cela? ايش رانى ذى *âych râny dy?*

QUEL? (*Voyez* LEQUEL?)

— Quel âge as-tu? (*Voy.* AGE).

— Quel temps fait-il? (*Voyez* TEMPS).

— Quel homme est-ce? من هو *minn houe?*

— De Quel endroit viens-tu? اش من موضع تجى انت *êch menn moudda' tedjy ênt?*

— Quelle heure est-il? اش من ساعه *êch menn sâ'ah?* (*V.* HEURE).

— Quel est le chemin que je prendrai? ايش الطريق نروح فيه *êych êt-taryq nerouh fy-hi?* (en berbere اشو ابوبريد اروح قورس *âchou âboubryd ârouh qouress?*)

— Quels sont ceux qui sont avec toi? من هديهم الّى معك *min hedy-houm élly ma'ak?*

QUELCONQUE (*V.* Qui que ce soit).

QUELQUE, بعض *ba'add*, pl. ابعاض *êbâ'add.*

— Quelque chose, شي *chy, chey.*

QUELQUEFOIS, نوبه نوبه *noubah-noubah* (*Voyez* FOIS).

QUELQU'UN (*V.* UN, QUELQUE).

QUENOUILLE, مبرم *mebrem*, مغزله *maghzalah*, مغزل *meghzel*, pl. مغازل *moghâzel.*

QUERELLE (*V.* ALTERCATION, DÉBAT).

Il a QUERELLÉ, خاصم *khâssam* (*Voyez* Il a CONTESTÉ).

QUERELLEUR, خاصم *khâssem*, خسّام *khessâm.*

QUESTION (*Voyez* DEMANDE).

Il a QUESTIONNÉ (*Voyez* Il a DEMANDÉ).

QUEUE, ديل *dayl*, *deyl*, pl. اديال *âdyâl*; ذنب *denb*, plur. اذناب *êdnâb*; شوال *cheouâl*, جرّيمه *djerrymah*, زقه *zaqah* (en berbere اجحانيد *êdjahânyd*).

— La Queue du chien ne se redresserait pas, quand on la tiendrait dans un calibre pendant quarante ans, ذنب الكلب ما يتقوّم وله حطوه فى القالب اربعين سنه *denb êl-kelb mâyetqaouem, ou le-ho hattou-ho fy 'l-qâleb ârba'ynn seneh.*

QUI, الّى *êlly*, من *men*, لى *ly* (*Voyez* LEQUEL, LAQUELLE).

—Qui que ce soit, من الّى يكون *men âlly yekoun*, كل من *koull-menn*, كلمن *koull-menn*, اى *êy*.

— Celui Qui, من *menn*.

— Ce Qui, ما *mâ*.

QUI? من *menn? minn?*

— Qui a fait cela? من عمل ده *minn a'mel dêh?*

QUICONQUE (*V.* Qui que ce soit).

— A Quiconque m'apportera ta tête, je lui donnerai cent piastres, كل من يجيب لى راسك نعطى له مية ريال *koull-menn ydjyb l-y râss-ak na'tty le-ho myét ryâl.*

Un QUIDAM (*V.* Un Certain).

QUINCAILLERIE, خردة *kherdah*.

QUINCAILLIER, خرداجى *kherdâdjy*.

QUINTAL, قنطار *qontâr*, pl. قناطير *qanâtyr*.

— Deux Quintaux, قنطارين *qonttârynn*.

QUINTE de toux, قهرة *qahrah*.

QUINTENAIRE, خماسى *khoumâssy*.

QUINTESSENCE, الاقصير *êl-êqsyr*.

QUINZE, خمسة عشر *khamsét-a'acher*, *khamsét-a'char*, خمستعش *khamsét-a'ch* (en b. سمست دمراو *soummost demorrâou*, سمس دمراو *soummous demrâou*).

QUINZIÈME, خامس عشر *khâmiss a'cher*, fém. خامسة عشر *khâmissét a'cher*; خمستعش *khemsét-a'ch*.

QUITTANCE, خلاص *khelâss*, سلاك *selâk* (*Voyez* ACQUIT).

QUITTE (adj.), خالص *khâless*.

Il a QUITTÉ, خلى *khallä*, *khalley* (*Voyez* Il a ABANDONNÉ).

— Quitte! خلّى *khally!* (en berbere اجّى *êddjy!*)

QUOI? آى *ây?* آى شى *ây-chy?* آيش *âych?* (*Voyez* QUE?)

— Quoi que ce soit, كل شى *koll chy*, اى شى كانت *êy chy kânét*.

QUOIQUE, ولو *ou-lou*, حتّى لوكان *hattä lou-kân*.

QUOTIDIEN, يومى *youmy*.

R

R, cette lettre de l'alphabet français correspond parfaitement au *râ*, ou *rê* (ر), vingtième lettre de l'ancien alphabet arabe, dixième de l'alphabet moderne et de l'alphabet moghrebin.

RABAT (v. d'Afr.), رباط الفتح *Rabâtt-êl-fath.*

RABBIN, ربّين *rebbyn.*

RABOT, مصحه *messahah*, فراه *farâh* (en berbere ثلوكامت *tsaloukâmt*, pl. ثيلوكامن *tsyloukâmenn*).

Il a RABOTÉ, ملس *melless.*

RABOTEUX (*Voy.* DIFFICILE).

RABY-EL-AKHER (*V.* RABY-EL-TANY).

RABY-ÊL-AOUEL (troisième mois de l'année lunaire des musulmans), ربيع الاوّل *raby' êl-âouel, raby' êl-êouel*, مولود *mouloud.*

RABY-ÊL-TANY (quatrième mois de l'année lunaire des musulmans), ربيع الثانى *raby' êt-thâny, raby' êt-tsâny*, ربيع الاخر *raby' êl-âkher*, شايع المولود *châ' êl-mouloud.*

RACCOMMODAGE, ترقيع *terqy'.*

Il a RACCOMMODÉ un habit, رم *ramm*, رقّع *reqqa'a, raqqa'.*

Il a RACCOURCI, قصر *qosser.*

RACE, نسل *nesl*, اصل *âsl.*

RACINE, جدر *djedr, djidr*, عرق *a'arq*, عروق *eu'rouq* (en berb. ازر *âzar*, pl. ازوران *îzourân*).

Il a RACONTÉ, حكا *hakâ*, حكى *hekä.*

RADE, موردة *maouradah.*

RADEAU, معدّيه *ma'addyéh, ma'addyah, mo'addyah.*

RADIS, مشتى *michety.*

Il a RADOTÉ, خرف *kheref.*

Il a RAFRAÎCHI, برّد *berred.*

RAIE (ligne), خط *khatt*, pl. خطوط *khouttout.*

— (pli), (*Voyez* ce mot).

— (poisson), سمك الترس *semek êt-ters*, رايه *râyah.*

RAIFORT, فجل *fidjl, fedjel, fidjoul, figl.*

Il a RAILLÉ, تهزّا *tahazzâ* (*Voy.* Il a RI, Il s'est MOQUÉ).

RAILLERIE (*V.* MOQUERIE).

RAISIN, عنب *a'aneb, eu'neb,*

عينب *a'yneb* (en b. أضيض *âddydd*, تيزورى *tyzoury*, تزوريين *tezouryn*).

— Grappe de Raisin, عنقود *a'neqoud*, pl. عنقيد *a'neqyd* (en b. أكازى *âgâzy*, pl. ايكوزا *ygouzâ*).

—Raisin muscat, عينب المسكى *a'yneb êl-misky*.

— sec, زبيب *zebyb*.

Raison, عقل *a'ql*.

— Age de Raison, سنّ بلوغ العقل *senn balough êl-a'ql*.

— Il a atteint l'âge de Raison, وصل الى سنّ البلوغ *ouessel îlä senn êl-balough*, بلغ سنّ كامل عقله *balagh senn kâmel a'qli-hi*.

— Il n'y a pas de chemin pour les animaux sauvages, à plus forte Raison pour les hommes, لا سبيل للوحش فضلًا عن الناس *lâ sabyl li-'l-ouahech, fadlân a'n ên-nâs*.

Il a Rallié, لمّ *lemm*.

Ramadan (neuvième mois de l'année lunaire des musulmans), رمضان *Ramaddân*.

Il a Ramassé, لمّ *lemm*.

Rame, مقداف *miqdâf*, *mouqdâf* (en berbere امقداف *âmaqdâf*), (*Voyez* Aviron).

— de papier, رزمه *rezméh*.

Il a Ramé, قدّف *qaddaf*, *qaddef*.

Rameau, (*Voyez* Branche).

Ramier (pigeon), لمام *limâm* (*Voyez* Pigeon).

Ramléh (v. de Syrie), الرّمله *êr-Ramléh*.

Il a Rampé, دبّب *debbeb*.

Rance, متغفن *mota'fen*.

Rançon, فديه *fedyéh*.

Rang, ترتيب *tertyb*, منصب *manseb*.

— (ligne), صف *saff*, pl. صفوف *soufouf*.

Il a Rangé en bataille, صفّ *saff*.

Rangement, ترتيب *tertyb*.

Raoudah (île), روضه *Raouddah*.

Il a Rapé, برد *barad*, حكّ *hekk*.

Rapide, مستسرع *mostesaraa*, مستعجل *mosta'djel*.

Rapidement, بالزربه *be-'z-zerbah*.

Rapport, مناسبه *monâssebah*.

— Il a eu Rapport, تعلّق *ta'allaq*.

Il a Rapproché, تقرّد *teqarad*.

Rapt, نهب *nehb*.

Rare, غريب *gharyb*, نادر *nâdir*.

Rarement, غريبا *gharybân*, نادرا *nâdirânn*.

Ras-êl-Chab (station en Afr.), راس الشعب *Râss-ês-Cha'b*.

Rasé, محسّن *mohassin*.

Il a Rasé, حلق *halaq* (en b. سطل *sattal*).

Il a Rasé la barbe, حفّ *haffef* (*V.* Barbe, Il a Tondu).

RASOIR, موس *mouss*, حفّافه *haffâfah* (en berb. موس *mouss*, pl. امواس *âmouâss*).

RASSASIÉ, شبعان *chaba'ân, cheba'ân* (en berbere ايروا *îyrouâ*, pl. ايروادن *îyrouâouen*).

Il a RASSASIÉ, اشبع *êchba'*, شبّع *chebba'a*.

— Il a été Rassasié, Il s'est Rassasié, شبع *chabaa*.

— Je suis Rassasié, انا شبعان *ânâ chaba'ân* (en berb. يروا اعبوطيو *yerouâ âbouzzyou*).

— Rassasie-toi! اشبع *êchba'!* (en berbere اروو *êrouou!*)

RAT, فار *fâr*, pl. فيران *fyrân*, تبّع *tobba'* (en berb. اعردة *â'erdah*, plur. ايعردايين *îye'rdâyenn*).

RATE, طيحان *tyhân*.

RATEAU, كماشه *kemâchah, kemâchéh* (en berb. مدود *medoued*, pl. مداود *medâoued*).

RATIÈRE, فخّ *fakkh* (*V.* SOURICIÈRE).

RATIFIÉ, مقرر *moqerrer*.

Il a RATIFIÉ, قرر *qarar*.

RATIONS de troupes, مرتب *moretteb*, تعين *taayn*.

— Donne-lui sa Ration, اعطى لهُ عليق *â'atty le-ho a'alyk*.

RAUQUE, منجبح *monbahbah*.

Il a RAVAGÉ, خرب *khereb*.

RAVAUDEUR, ترّاف *tarrâf*.

RAVE, اللفت البلدي *êl-left êl-beledy*, فجل *fidjl, figl*.

Il a RAVI, نهب *nahab*, خطف *khattaf*.

RAVISSEMENT (*Voy.* RAPT).

Il a RAYÉ, سطر *satar*.

RAYON de miel (*Voyez* MIEL).

— du soleil, شاع ذا الشمس *châ'-dê-'s-chems*.

— de bibliothèque (*Voyez* TABLETTE).

Il a RAYONNÉ, شعشع *cha'cha'*.

REBELLE, عاصى *a'âssy*, خارجى *khâredjy*, مريد *meryd*.

RÉBELLION (*V.* RÉVOLTE).

RÉCEMMENT, جديداً *djedydân*.

RECENT, جديد *djedyd*, طرى *tary* (*Voyez* NOUVEAU).

RECETTE, تحصيل *tahassyl*.

RECHERCHE, تفتيش *teftych*, تفحّص *tefahhouss*.

RÉCIPROQUE, مجاوب *medjâoueb, megâoueb*, موافق *mouâfeq*, مطابق *mottâbeq*.

RÉCIPROQUEMENT, مجاوبًا *medjâoubânn, megâoubânn*.

Il a RÉCITÉ par cœur, حفظ *hafezz*.

RÉCLAMATION, تكرار *tekrâr*.

Il a RÉCLAMÉ, عرض *aared*.

RÉCLUSION, حبس *habs*.

RÉCOLTE (*Voyez* MOISSON).

RECOMMANDATION, وصيه *oussyah.*

Il a RECOMMANDÉ, واصى *ouâssä.*

RÉCOMPENSE, اجر *âdjr, âgr.*

Il a RÉCOMPENSÉ, اجر *âdjar,* واجر *ouâdjar.*

RECONNAISSANT, معروف *maarouf,* جميل *djemyl.*

RECONNAISSANCE (action de reconnaître), اعتراف *i'tirâf,* معروفه *maaroufah.*

Il a RECONNU, اعترف *é'tiraf.*

RÉCRÉATION, تنزه *tenezzouh.*

REÇU (adj.), رجعا *radja'â,* وصول *ouessoul.*

Il a REÇU, اخذ *âkhad,* نال *nâl,* سلم *salam.*

RECUEIL, جمع *djema'.*

Il a RECULÉ, وسع *ouassa.*

REDDITION, رد *redd,* اعطا *i'ttâ.*

Il a REDIT, عاد بالقول *a'âd bi-'l-qoul.*

— Il a trouvé à Redire, حرج *haradj* (*V.* Il a BLAMÉ).

Il a RÉDUIT, اجبر *édjbar, égbar.*

RÉELLEMENT, دغرى *daghrä,* بلاشك *bi-lâ-chak,* حقا *haqqân.*

Il a RÉFLÉCHI les rayons, شع *chaa.*

— (fait des réflexions), تحمن *tekhammen.*

RÉFLEXION (*V.* MÉDITATION).

REFLUX de la mer, البحر هربان *él-bahr harbân,* جزر *djezr.*

REFOULOIR de canon, مدك ذا المدفع *medekk dê-'l-medfa'.*

Il a RÉFROIDI, برد *barrad.*

RÉFROIDISSEMENT, تبريد *tebryd.*

REFUGE, التجا *îltidjâ,* حرمه *hormah.*

REFUS, امتناع *imtinâa',* انكار *inkâr.*

REGARD, نظر *nadar, nadr.*

Il a REGARDÉ, نظر *nadar.*

— Regarde! انظر *ândour!* (en berbere موقال *mouqqâl!*)

REGEB (septième mois de l'année lun. des musulmans), رجب *redjeb, regueb,* ارجب *êrdjeb.*

RÉGION, ارض *ârd,* pl. اراضى *ârâdy;* بلد *beled,* ناحيه *nâhyét,* pl. نواحى *naouâhy;* اقليم *âqlym,* pl. اقاليم *âqâlym.*

REGISTRE, دفتر *defter.*

RÈGLE, ناموس *nâmous,* قانون *qânoun.*

— (instrument à tracer des lignes), مسطره *mastarah,* قالب *qâleb* (d'où le mot français *calibre*).

RÉGLISSE, عرق سوس *a'rq souss.*

— Jus de Réglisse, رب سوس *rebb souss.*

Règne, ملك *moulk*, ملكوت *melakout, melkout.*

Il a Régné, ملك *malak, melek*, استولى *êstouellä.*

— L'abondance Règne dans ce pays, هذا البلد فيه الرخا بكلّ شى *hadâ êl-beled fy-hi êr-rekhâ bekoull chy.*

Regret, رغب *reghb* (en berb. عارور *a'ârour*).

Régulier, قياسى *qyâssy.*

Les Reins, كلوة *kelaouah*, *kelouêh*, pl. كلا *kelâ*; خاصرة *khâsserah*, pl. خواصر *khouâsser.*

Rejet, طرد *tard, terd.*

Il a Rejeté (annulé), بطل *battal*, طرد *tarad.*

Il s'est Réjoui, فرح *farah.*

— Nous nous Réjouissons de vous voir bien portant, فرحنا بالنظر الى وجهكم السعيد *ferah-ná bi-'n-nazr îlä oudjhi-koum êssa'yd* (m. à m. nous nous réjouissons de voir votre visage heureux).

Réjouissance publique, زينة *zeynéh.*

Relachement, ارخا *irkhâ.*

Relatif, موصول *mouessoul*, متعلق *mota'alleq.*

Il a Relégué (*V.* Il a Exilé).

Relieur, سفار *seffâr.*

Religion, دين *dyn.*

— Dis aux hommes: vous avez votre Religion et moi la mienne, قل للناس لكم دينكم ولى دينى *qoul li-'l-nass le-koum dyn-koum oul-y dyn-y.*

— La Religion de Dieu, دين الله *dyn Allah.*

—La parole de l'homme est sa Religion, دين الرجل حديثه *dyn êr-radjel hadyth-ho.*

Remède (*Voy.* Médicament).

—local, علاج وضعى *è'lâdj ouda'yy.*

Il a Remercié, شكر *chakar* (*V.* Il a rendu Grâces).

— Je te Remercie! كثّر الله خيرك *khatther Allah kheyr-ak!* (en berbere يكثّر ربّى الخيرك *ykettser Rabb-y êl-kheyr-ak!*)

Remou, فرخ ذا الما *ferkh dê-'l-mâ*, موجه *moudjah, mougah, mougéh.*

Rempart, سور *sour.*

Renard, ثعالب *tha'âleb, tsa'âleb*, pl. ثعلب *tsa'leb, tha'leb*; دربن *doréyn*, اكعاب *êk'aâb* (en berbere ابوراغ *âbârâgh*, pl. ايبوراغ *îybourâgh*).

Il a Rendu, ردّ *redd.*

— Il a Rendu service, احسن *éhhsann.*

Renouvellement, تجديد *tedjdyd.*

Renversement, هدم *hedm.*

Renvoi, طرد *tard, terd.*

Il a Renvoyé, طرد *tarad.*

Il a Répandu, صبّ *sabb.*

Repas, ماكله *mâkeléh, méklah.*

Repentir, ندم *nedem, nedm.*

Il a Répondu, جوب *djaouab.*

— S'il me parle je lui Répondrai, ان كلّم لى اردّ لهُ جواب *én kellem l-y âredd le-ho djaouâb.*

Réponse, اجابه *idjâbah,* جواب *djaouâb.*

Repos, استراحه *istirâhah* (*Voy.* Tranquillité).

Il a Repoussé, طرد *tarad,* ابعد *ébaad,* دفع *defaa.*

Il a Réprimandé, وبّخ *ouabbakh,* عتب *a'teb* (*V.* Il a Blamé).

Reproche, عتاب *i'tâb,* منّه *minnah.*

Il a Reproché, لام *lâm.*

République, جمهور *djemhour, guemhour,* مشيخه *mechaykhah.*

Répulsion, طرد *terd,* دفع *defa'.*

Réputation, حساب *hissâb.*

Requena (v. d'Esp.), ركوان *Rekouân.*

Réservoir, مطفيه ذا الما *mattfyah dê-'l-mâ,* صهريج *sahrydj, sehryg,* سقايه *siqâyah.*

Il a Résidé (*Voy.* Il a Habité).

Résine, زفت *zeft, zift,* سمغ *semgh,* رجينه *redjynah.*

Respect, تكريم *tekrym,* توقير *teouqyr.*

Il a Respecté (*V.* Il a Honoré).

Respiration, نفس *nefs.*

Il a Respiré, نفس *neffes.*

Ressemblance, شبّهه *chebbahah,* تشبيه *techbyéh.*

Il a Ressemblé, شبه *chabah,* تشابه *techâbah,* انشبه *énchabah.*

Il s'est Ressouvenu, تذكّر *tezakker.*

Il est Ressuscité, انبعث *énbaath,* قام *qâm.*

Le Restant, الفاضل *él-fâdel,* الباقى *él-bâqy.*

Au Reste, غير ذلك *ghayr zelyk,* و امّا بعد *ou-âmmâ ba'd.*

Il est Resté, وقف *ouaqaf,* قعد *qa'ad,* بقى *baqä.*

—Si tu as mal fait par le passé, fais au moins bien ce qui te Reste à faire, يا من اسا فيما مضى كن محسنا فيما يبقى *yâ menn âsâ fymâ maddä, konn mohassenân fymâ yebqä.*

Il a RESTITUÉ (*V.* Il a RENDU).

Il RÉSULTE de cela que, لزم من ده ان *lâzoum minn déh ênn.*

RÉSUMÉ (*Voyez* ABRÉGÉ).

RÉSURRECTION, قيامة *qyâméh.*

RETARD, تاخير *teêkhyr*, تعطيل *ta'ttyl*, بطا *battâ.*

Il a RETARDÉ, اخر *âkhar*, عوق *aouaq*, بطا *battâ.*

RÉTENTION d'urine, حصر ذا البول *hasr dê-'l-boul* (*Voy.* STRANGURIE, DYSURIE).

Il a RETIRÉ, شال *châl*, فك *fak.*

— Retire cela! شيل ذل *chyl dol!*

RETOUR, رجوع *roudjou'*, *redja'*, *rega'.*

Il est RETOURNÉ, رجع *redja'*, *rega'.*

— Retourne! ارجع *érdja'! érga!* (en berbere وغل *oughal!*)

RETRAITE (asile), (*V.* REFUGE).

Il a RÉTRÉCI, ضيق *dayaq.*

RÉTRIBUTION, مجازاة *modjâzâh.*

Il a RETROUVÉ (*V.* Il a TROUVÉ).

RETS (filets), شبكه *chebkah*, pl. شوباك *choubâk.*

Il a RÉUSSI, خلص بالخير *khalass bi-'l-kheyr.*

RÊVE, حلم *hilm.*

Il a RÉVEILLÉ, استقظ *éstaqazz.*

— La discorde est endormie, maudit soit qui la Réveille parmi les peuples! الفتنه نايمه لعن الله من ايقظها بين الامام *êl-fitnéh nâyméh la'an Allah minn êyqazz-hâ baynn êl-îmâm.*

Il a RÉVÉLÉ, بيّن *bayyan.*

REVENDEUR, بايع *bâyaa.*

REVENU (rente), اوايد *âouâyd*, محصول *mahassoul*, جامكيه *djâmkyah.*

Il est REVENU, رجع *redjaa*, *rega'a.*

— Reviens! ارجع *érdja'! érga'!*

REVÊTEMENT d'un mur, بشره *bechrah.*

RÉVOLTE, عصى *a'ssy*, طغى *taghy*, مردة *mourdah* (*V.* SÉDITION).

RÉVOLTÉ (*Voy.* REBELLE).

Il s'est RÉVOLTÉ, تمرّد *temerred*, طغا *taghâ.*

REVUE d'une armée, تفتيش *teftych.*

RHINOCÉROS, كركدان *kerkedân*, كركدن *kerkeden*, كركند *kerkend.*

RHODES (île), ردوس *Rodouss*, رودوس *Roudouss.*

RHUBARBE, ريواند *ryouând.*

RHUE cultivée, روطه *routtah.*

— sauvage, اورم *âourem.*

RHUME, استروّح *ésterououh* (en berbere تسوسوت *tsoussoutt*, ادمارن *îdmârenn*).

— de cerveau, زكام *zekâm*.

Il a Ri, ضحك *dahak*.

— Ris! اضحك *êddehak* (en b. دس *dess*).

Riant, ضحاك *dahâk*.

Riche, غنى *ghany*, صاحب مال *sâheb mâl*.

— Le Riche est le trésorier des pauvres! الغنى هو خزندار الفقرا *êl-ghany houe khazendâr êl-foqarâ*.

Richesses, مال *mâl*, pl. اموال *âmouâl*.

Ricin (plante), خواع *khaouâa'*.

— (insecte), قراد *qorâd*.

Ride, كمس *kemss*.

Rideau, شتارة *chitârah*, ستره *starah*, شمسيه *chemsyéh*.

Ridé (*Voy.* Plissé).

Ridicule (risible), مضحك *modahak*.

Rien, ولّاش *ouellach*, ما *mâ*, فيش *fych*, بلاش *belâch*, ولاشى *ouelâ-chy*.

— Sans Rien, بلاشى *belâ-chy*, بلّاش *bellâch*.

— Homme de Rien, رجل رخيص *radjel rekhyss*.

Rigole, ساقيه *sâqyah*, مجرا *medjrâ*, *midjrâ*.

Rigueur, غنف *ghanf*.

Rime, سجع *sedja'*, رديف *redyf*, قافيه *qâfyah*.

Rire, Ris, ضحك *dahak*, *dahk*.

Risque (*V.* Péril, Danger, Hasard).

Rivage, Rive, ساحل *sâhel*, pl. سواحل *souâhil*; شاط *châtt*, pl. شطوط *chettoutt* (en berb. ريف *ryf*).

Rival, رقيب *reqyb*, غيور *ghayour*.

Rivière, نهر *nahar*, *neher*, وادى *ouâdy*, واد *ouâd* (en berbere اغزر *âghzar*, *îghzâr*, pl. اغزوران *îghzourân*; اسيف *âssyf*, pl. اسافين *îssâfyn*, اسافن *îssâfan*).

Rixe (*V.* Altercation, Querelle).

Riz, روز *rouz*, ارز *ôrz*, ورز *ourz* (d'où vient *oryxa*), (en berb. اروز *êrouz*).

Robe, حايك *hâyk* (*V.* Habit).

— (de drap ou de soie), قفطان *qaftân*.

Robinet, حنفيه *hanefyah*, عنبوب *a'nboub*.

Robuste, ابو زيت *âbou-zéyt* (*Voyez* Fort).

Roc, Roche, Rocher, حجر *hadjar*, جبل حجر *djebel hadjar* (en berb. ازراو *âzrâou*).

Roi, ملك *melik*, مالك *mâlek*, pl. ملوك *moulouk*; سلطان

soultân, pl. سلاطين *seláttynn* (en berb. وگليد *ouguelyd*).

— Un Roi juste est l'ombre de Dieu vers laquelle se réfugient tous les opprimés, السلطان العادل ظل الله يأوى اليه كل مظلوم *ês-soultân él-a'adel zil Allah yâouy îlay-hi koull mazloum.*

Romain, رومانى *roumâny.*

Romaine (salade), خاس فرنجى *khâss frendjy*, خاس رومى *khâss roumy.*

Romarin, ازير *âzyr*, كليل *kelyl.*

Rome (v. d'Italie), رومه *Roumah*, روميه *Roumyah.*

Romélie (province de Grèce), ارض الروم *ârd ér-Roum.*

Il a Rompu, كسر *kassar*, *kasser*, فسخ *fassakh* (*V.* Il a Brisé).

Ronce, صبّارة *sabbârah*, سجرة ذا العليق *sedjerah dê-'l-i'llyq* (en berbere انيجل *ânydjel*).

Rond (adj.), مدور *madouar*, مداور *medâouer*, داير *dâyr.*

— (s., cercle), دايرة *dâyrah.*

Ronda (v. d'Esp.), رندة *Rondah.*

Il a Ronflé, شخر *chakhar.*

Rosalie (n. pr.), وردة *Ouerdéh.*

Rose, ورد *ouerd*, وردة *ouerdéh*, *ouerdah*, pl. ورد *ouerd.*

— La saison des Roses, وقت الورد *ouaqt él-ouerd*, وقت ذا الورد *ouaqt dê-'l-ouerd.*

— Rose (n. pr.), وردة *Ouerdéh.*

— Essence de Rose, عطر *o'ttr.*

Rosé, وردى *ouerdy.*

Roseau, قصبة *qassabah*, pl. قصب *qassab.*

Rosée, ندا *nadâ*, *nedâ* (en berb. ندا *nadâ*).

— Goutte de Rosée, قطر الندا *qottr ên-nedâ* (en b. تيمقيت ندا *tymeqqyt-nadâ*).

Rosse, قدار *qidâr.*

Rossignol, بلبل *boulboul*, *bolbol*, امّ الحسن *omm êl-hassenn* (en berbere اقور *âqqour*, pl. اقورن *âqqourenn*).

Rôt, تكريعة *tekrya'ah* (en berb. اينگورّوعان *îyngourrouè'*, اينكورّوعان *îygourrou'ân*).

Rota (v. d'Esp.), روطه *Routtah.*

Rôti (viande), كباب *kebâb*, مشتوى *mechtouy* (en berb. اكناف *âkanâf*).

Il a Rôti, شوى *chouey.*

Rôtisseur, كبابى *kebâyby.*

Rotle (poids), رطل *rottl*, pl. ارطال *értâl.*

— Deux Rotles, رطلين *rottléyn.*

Roue, عجل *aadjel*, دولاب *doulâb.*

ROUGE, احمر *âhmar*, fém. حمرا *hamrâ* (en berbere ازگّاغ *âzeggâgh*, *êzouggâgh*).

ROUGEOLE, حمرة *homrah* (en berbere تبّوزگّاغت *tabbouzeggâght*, *tebouzzougâght*).

ROUGET (poisson), سلطان الحوت *soultân êl-hout* (m. à m. le roi des poissons).

ROUGEUR, حمورة *homourét*.

ROUILLE, صدا *sadâ*, صدّا *saddâ*.

ROUILLÉ, مصدّى *mosaddy*.

ROUISSAT (village en Afrique), رويسات *Rouyssât*.

Il a ROULÉ, دحرج *dahradj*.

ROULEAU, شباك *chobâk*.

ROUTE (*Voyez* CHEMIN).

— frayée (*Voy.* Chemin frayé).

ROUX, اشقر *âchqar*.

ROYAUME, ROYAUTÉ, مملكه *memlekah*, ملكوت *melakout*, *melkout*, ملك *moulk*.

RUADE, رکلة *rouklah* (en berbere تقودميت *taqoudmyt*).

RUBAN, شريط *cherytt* (en berbere اسارو *âssârou*).

RUBIS, ياقوت *yâqout*, ياقوت احمر *yâqout-âhmar*.

RUDE, خشين *khachyn*, صعب *sa'ab*.

RUE, سكّه *sikkah*, *sekkah*, حارة *hârt*, *hârét*, طريق *taryq*, محجّ *mahaddj*, درب *darb*, *derb* (en berbere ابريد *âbryd*, pl. ايبرادن *ÿybrâdenn*).

— Petite Rue (*V.* RUELLE).

Il a RUÉ, ركل *rakal*.

RUELLE, حوش *houch*, هوش *houch*, عطفه *a'tfèh*.

RUINE, خرابه *kherâbéh*.

RUINÉ (démoli), مهدوم *mehdoum*, خراب *kherâb*.

Il a RUINÉ, خرب *kharab*.

— Je suis Ruiné, انا مضمحل *ênâ medmehel*, انا مفلس *ênâ mefelless*.

RUISSEAU, تراع *teraa*, واد *ouâd*, مجرا *medjrâ*, *midjrâ*.

Il a RUISSELÉ (*V.* Il a COULÉ).

RUPTURE, هرس *hors*, *hers* (*Voy.* CASSURE, BRISEMENT).

— d'amitié (*Voyez* DISCORDE, DISSENSION, QUERELLE).

RUSE, حيله *hylah*, *heylah*.

RUSÉ, حيل *heyl*, شاطر *châtter*, *châttir*, *châttar*.

RUSSE, روس *rouss*, مسقوبی *mosqouby*, pl. مسقوب *mosqoub*.

RUSSIE, ارض الروس *ârd êr-Rouss*, ديار مسقوب *dyâr-Mosqoub*, روسيه *Roussyah*, روسيا *Roussyâ*.

S.

S, cette lettre de l'alphabet français s'exprime communément par deux lettres de l'alphabet arabe :

1° Le *syn* (س), quinzième lettre de l'alphabet ancien, douzième de l'alphabet moderne et vingt-quatrième de l'alphabet moghrebin, équivalant à notre S dans les mots *savoir*, *silence*, etc.

2° Le *sad*, (ص) dix-huitième lettre de l'ancien alphabet, quatorzième du moderne et dix-huitième de l'alphabet moghrebin ; sa valeur est d'un S fortement articulé et pour ainsi dire doublé, comme dans notre mot *assassin*.

3° Il est à remarquer aussi que le *the* ou *tse* (ث), vingt-troisième lettre de l'ancien alphabet, quatrième du moderne et du moghrebin, qui a régulièrement la prononciation du TH anglais, de T en Égypte, de TS dans les régions barbaresques, y prend aussi quelquefois la prononciation d'un S, et alors se confond presque avec l'articulation du *sad* ou du *syn*.

Sa (pron. poss. fém.) ـُهْ *ho*, *hou*, ـِهْ *hi*, ـَها *hâ*, suivant le genre de la personne qui possède. (*Voy.* Son.)

— Sa main, يدهُ *yd-ho* (en parlant d'un homme); يدها *yd-hâ* (en parlant d'une femme).

— Sa mère, امّهُ *ómm-ho* (en parlant du fils); امّها *ómm-hâ* (en parlant de la fille).

— Sa fille, (en parlant du père) بنتهُ *bent-ho*; (de la mère) بنتها *bent-hâ*.

— Sa maison, بيتهُ *béyt-ho*, دارهُ *dâr-ho*; بيتها *béyt-hâ*; دارها *dâr-hâ*.

—dans Sa bouche, بفيهِ *be-fy-hi*.

Saa (mesure de capacité d'Alger, contenant 60 litres) صاع *sa'â*, pl. صعان *se'ân*, صيعان *sy'ân*.

Saadeny (station en Afrique), السعادني *és-Sa'ádeny*.

Sable, رمل *raml*, *remel*, *reml*, pl. رمال *remál*, *roumál* (en berbère رمل *remel*, تفزة *tefzah*).

Sablier, ساعة الرمل *sá'at ér-reml* رملية *ramlyah*, *ramlyéh*.

Sablon. (*Voyez* Sable.)

Sablonneux, مرمّل *morammel*, رملي *ramly*.

Sabord طاق *tâq*.

Sabot (de cheval, de mulet), حافر *hâfer*, *hâfir*.

— (de chameau), خفّ *khouff*, ظلف *dilf*.

— (chaussure), قبقاب *qabqâb*, pl. قباقيب *qabâqyb*.

Sabourah (port des Naplousains, en Syrie), مينا صبورة *Mynâ-Sabourah*.

Sabre, سيف *seyf*, *syf* (en grec ξιφος); سكين *sekkyn*, ياطغان *yâtaghân*. (*Voyez* Cimeterre, Épée.)

Sac, Saccoche, كيس *kyss*, شقارة *cheqârah*, pl. شقاير *cheqâyr*; وعا *ouâ'â*, pl. اوعيه *âouʿayéh*; اقراب *âqrâb* تليس *tellys*. غرارة *ghirârah*. (*V.* Poche, Havresac.)

— Sac (à orge), خيشة *kheychah*, زكيبة *zekybah*.

— Cul-de-Sac, عطفه *aʿtfeh*.

Sacrifice, ذبح *debh*.

Il a Sacrifié, ذبى *dabèh*, *dabah*.

Sady (n. pr.), سعدى *Saʿady*.

Safar (deuxième mois de l'année lunaire des musulmans), صفر *safar*, شايع العاشور *châyʿ él-aʿâchour*; شايع عاشورة *chéyʿ aʿâchourah*.

Safet (v. de Syrie), صفد *Safed*.

— Natif de Safet, صفدى *safedy*, صفادى *sefâdy*.

Safil él-fyad (station en Afrique), سافل الفياض *Sâfil él-fyâdd*.

Safourah (ville de Syrie), صفورة *Safouréh*, *Safourah*.

Safran, زعفران *zaʿafrân* (d'où vient le mot français).

Safrané, زعفرانى *zaʿferâny*.

Safranon, Safranum, قرطوم *qartoum*, قرطم *qartam*, قرطام *qartâm*, عصفور *aʿasfourah*, عصفور *aʿsfour*.

Safy (ville d'Afr.), اسفى *Ésfy*.

Sage, حكيم *hakym*, عاقل *aâqel*, كيّاس *châtter* شاطر شاتر *châter*, *kyyéss* (en ber. سلعقلس *salaʿqless*, pl. سلعقلسن *salaʿqlessen*, سلعقلنسن *salaʿqlensenn*). (*V.* Prudent.)

— Le cœur de l'insensé est dans sa bouche, la langue du Sage dans son cœur, قلب الاحمق فى فيه ولسان العاقل فى قلبه *qalb él-âhamaq fy fy-hi*, *ou-lesân-él-aʿâqel fy qalb-hi*.

Sage-Femme, قابيله *qâbylah*, قبله *qabilah*, *qabiléh*, *qablah*, pl. قوابل *qouâbel*. (*V.* Accoucheuse.)

Sagesse, حكمة *hikméh*, حداقه *hedaqah*, *hedâqéh*, كياسه *kyâsséh*, عقل *aʿql*. (*Voyez* Prudence. Habileté.)

— Ce prince a gouverné avec Sagesse هذا الامير دبر الامور بكياسه *hedâ él-émyr daber él-óumour bekyâsséh.*

Sagittaire (signe du Zodiaque), برج القوس *bourdj él-qaous*, *bourdj él-qouss*, *bourg él-qouss.*

Sahara (désert d'Afrique), الصحره *és-Saharah*, الصحرا *és-Sahará*, الصحرا *és-Saharâ.*

Sahary (tribu d'Afrique), الصحارى *és-Sahâry.*

Il a Saigné (v. a.) (la veine), فصد *fassad*, *fessed*, *fessod.*

— (A la gorge), ذبح *dabèh*, *dabah.*

— (v. n.), انهر *énhar.*

— du nez, خوى راسهُ من الدم *khaouâ râssehho minn éd-damm.*

Saignée, فصاد *fessâd*, فصاده *fessâdah*, *fessâdéh*, مبزق *mebzaq.*

Saignement du nez, خـــوى *khaouy*, *khaouey.*

Sain, صحاح *sahâh.*

— et sauf, عافى *a'áfy*, ساغ *sâgh*, سالم *sâlem*, سالیم *sâlym*, *sélym.*

— Il a été Sain, صح *sahha*, *sahh.*

— Il est arrivé Sain et sauf, وصل صحاح و سالم *ouesseł sahâh ou-sâlem.*

Saint, قديس *qadyss*, قدوس *qadouss.*

— Saint-Augustin, مار اغوستينوس *Már-Aghoustynouss.*

— Sainte-Croix (ville d'Afrique), اگادير *Agâdyr*, *Agâdeyr.*

— Saint-Jacques-de-Galice. (*Voyez* Compostelle.)

— Saint-Jean-d'Acre. (*Voyez* Acre.)

— La Sainte-Vierge. (*Voyez* Marie.)

Sainteté, قداسه *qoudâsséh*, قدس *qouds.*

Il a Saisi, قبض *qabadd*, مسك *messek.* (*Voyez* Il a Pris.)

— Il s'est Saisi, تملك *temellek.*

Saisie, قبض *qabd*, *qobd.*

Saison, فصل *fasl*, pl. فصول *foussoul*; وقت *ouaqt*, pl. وقات *ouaqât*; زمان *zemân.*

— Les quatre Saisons, اربعه فصول *érba'ah foussoul.*

Salade, سلطه *salattah*, سلاطه *salâttah*, شلاده *chelâdah.*

Saladin (n. pr.), صلاح الدين *Salâh éd-dyn*, ابن ايوب *Ebn-Ayoub*, صلاح الدنيا والدين *Salâh éd-dounyá ou-éd-dyn.*

Salah (station en Afr.), عين سالح *A'yn-Sâlah*, ان سالح *An-Sâlah.*

Salahyéh (v. d'Ég.) صلاحيه *Salâhyéh.*

Salaire, اجرة *âdjerah*, كرة *kerah*. (*V.* Gages, Paye, Payement.)

— mensuel, journalier. (*Voyez* Appointemens.)

Salaisons, بسطرمة *bastormah*.

Salamanque (ville d'Espagne), شلمنقة *Chelmenqah*.

Sale, وسخ *ouessykh*, وسيخ *ouessekh*, وسح *ouassèh*, دنس *dones*, نجس *nedjess*, نجيس *nedjys*, موسخ *mouessekh*. (*V.* Malpropre.)

Salé (adj.), مملوح *memlouh*, ملاح *mellâh* (en berbère مرّاغ *marrâgh*).

— (ville d'Afr.), سلا *Salâ*, *Selâ*.

— Il a Salé, ملح *melah*, *melèh*.

Saleté, زفرة *zafarah*. (*Voyez* Ordure, Immondice.)

Il a Sali, وسخ *ouassakh*, *oussekh*.

— Il Salira, يوسخ *youssekh*.

Salière, مملحة *memlahah*, ملّاحة *mellâhah*.

Salive, ريق *ryq*, (en berbère ايسوسفان *iyssousfân*, نخمة *nakmah*, ايخنشران *iykhincherân*.) (*Voyez* Crachat.)

Il a Salivé. (*Voyez* Il a Craché.)

Salomon (n. pr.), سليمان *Souleymân*.

Salpêtre, ملح البرود *melèh él-baroud* (m. à m. sel de la poudre), ملح بارود *melh-bâroud*.

Salubre, صحيح *sahyh*, نافع *nâfè'*.

Il a Salué, سلّم *sallem*, سلم *selem*.

— Il Saluera, يسلم *ysselem*.

— Je vous Salue, السلام عليكم *és-selam a'ley-koum*.

— Je vous Salue à mon tour, و عليكم السلام *ou-a'léy-koum és-selâm*.

— Salue-le de ma part! سلّم عليه من عندي *sellem a'lay-hi minn a'nd-y!* (en berbère تسلّم فلس *tessellem felless!*)

Salut (salutation) سلام *salâm*, *selâm*, تسليم *teslym*.

— (conservation), عافية *a'âfyah*, *a'áfyéh*, خلاص *khelâss*. (*Voyez* Conservation.)

— Que le Salut soit sur lui! عليه السلام *a'lay-h és-selâm!*

— Sur elle! عليها السلام *a'lay-há és-selâm!*

— Sur eux! عليهم السلام *a'lay-houm és-selâm!*

— Sur toi! عليك السلام *a'lay-k és-selâm!*

— Sur vous! عليكم السلام *a'lay-koum és-selâm!*

Salutaire. (*Voyez* Salubre.)

Salutation. (*Voyez* Salut.)

Samarie (ville ancienne de Syrie), قلعة صانور *Qala't-Sânour*.

Samaritain, سامری *sámery*, fém. سامرة *sámerah*, pl. سامریین *sámeryynn*.

Samedi, یوم السبت *youm és-sebt*, نهار السپت *nahâr és-sept*, السبت *és-sebt* (en berbère اسا السبت *ássá és-sebt*).

Samuel (n. pr.), شموویل *Chemouayl*, *Chemouyl*.

Samyl (tr. d'Afr.), بنی صمیل *Beny-Samyl*.

Sanctifié, مقدّس *moqaddess*.

Il a Sanctifié, قدّس *qaddass*.

Sanction, فرض *fard*, تقریر *teqryr*. (*Voyez* Approbation.)

Sandal, عود الصندل *a'oud és-sandal*, عود القماری *eu'oud él-qomâry*.

Sandale, قبقاب *qobqâb*, pl. قباقیب *qabâqyb*.

Sang, دمّ *damm*, *demm*, *domm* (en berbère ادمّان *ídemmân*, ادمّن *ídemminn*.)

— Mouvement du Sang, حرکة الدمّ *harakat éd-damm*.

— Il a versé le Sang, سفك الدمّ *safak éd-damm*.

Sanglant, دموی *damaouy*, دامی *dâmy*.

Sangle, حزام *hazâm*, *hezâm*, (en berbère اگوس *ágouss*, pl. ایگوسین *ígoussyn*).

Il a Sanglé, حزّم *hazzam*, *hazzem*.

— Il Sanglera, یحزّم *yhazzem*.

Sanglier, حلوف الوحش *hallouf él-ouehech*, حلوف الغابة *hallouf él-ghâbah*, خنزیر الوحش *khanzyr él-ouehech*, خنزیر برّی *khanzyr berry* (en berbère ایلاف *ílyláf*, pl. ایلفان *ílylfân*.)

Sanglot, فواقه *feouâqah*, *fououâqah*, شهقه *chahaqah*.

Il a Sangloté, شهق *chahaq*.

Sangsue, علقه *a'alqah*, *eu'lqah*, pl. علق *e'leq*, علوق *eu'llouq*.

Sanguinaire, صاحب الدمّ *sâheb éd-damm*, سافك الدمّ *sâfek éd-damm*.

Sanguinolent. (*V.* Sanglant.)

Sans, بلا *be-lâ*, غیر *ghayr*, دون *doun*, بغیر *be-ghayr*, من غیر *minn ghayr*.

— Mis Sans dessus dessous, الفوقانی تحتانی *él-fouqâny tahtâny*

Santarem (ville de Portugal), شنترین *Chenteryn*.

Santé, صحّه *sahhah*.

— Il a rendu la Santé, il a recouvré la Santé. (*Voyez* Il a Guéri.)

— Que Dieu lui donne la Santé! (*Voyez* Que Dieu le Guérisse!)

Santon, مربوط *meraboutt*, شیخ *cheykh*, مدفن *madfann*.

Saoud (n. pr.), سعود *Sa'oud*, *So'oud*.

Saoul. (*Voy.* Ivre et Rassasié).

Saphir, سافير *sâfyr*, ياقوت ازرق *yâqout-âzraq*.

Sapin, شاح *châh*, شاحه *châhah*, سنوبر *senoubar*, صنوبر *senoubar*.

Sara (n. p. de fem.), سارة *Sârah*.

Saragosse (v. d'Esp.), سرقسطه *Serqostah*, *Sarqostah*.

Sarcophage. (*Voyez* Cercueil, Tombeau.)

Sardaigne (île), سرديڤيه *Sardyvyah*, سرديڤيا *Serdyvyâ*.

— Natif de Sardaigne, سردنى *sardeny*, سردى *sardy*.

Sardine, سردين *serdyn*, pl. سرادين *serâdyn*, سرديڤات *serdyvât*; سارده *sârdah*, pl. ساردات *sârdât*.

Sarepta (bourg de Syrie), صرفند *Sarfend*.

Sargo (poisson), كحيله *kohylah*, *koheylah*.

Satan, شيطان *Cheyttân*, ابليس *Eblyss*. (*V.* Diable.)

Satiété. (*Voyez* Saturation.)

Satin, اطلس *âtlass*.

Satisfaction. (*V.* Contentement.)

— Le plus grand avantage c'est la

Satisfaction, مكسب الاكبر هو الرضا *mekseb él-âkbar hou ér-riddâ*.

Satisfait. (*Voyez* Content.)

Il a Satisfait. (*V.* Il a Contenté.)

— Il a été Satisfait. (*V.* Il a été Content.)

Saturation, اشبع *ichba'*, شبع *cheba'*.

Il a Saturé. (*V.* Il a Rassasié.)

Saturne (planète), زحل *Zehel*, *Zahel*.

Sauce, مرقه *maraqah*, *merqah*, صبغ *sabgh*, pl. اصباغ *ésbâgh*. (*V.* Jus.)

Saucisse, مرگاز *mergâz*.

Sauf (adj.). (*Voy.* Sain.)

— (prép.) (*V.* Hormis, Excepté.)

Sauge, مريميه *merymyah*, مريمه *merymah*, سلمه *selmah*, سالميه *sâlmah*.

Saule, حلّاف *hallaf*, صفصاف *safsâf*, *soufsâf*.

Saut, رقص *reqs*.

Il a Sauté, نط *nâtt*, رقص *raqass* نكز *negguezz*, كفز *kefezz*.

— Il Sautera, ينكز *ynegguezz*.

— Saute! ارقص *órqoss* (en berbère ارقص *érqess!* اقر *âqqir!*).

Sauterelle, جراده *djerâdéh*, pl. جراد *djerâd*; ابزيز *ábzyz*.

Sauteur, رقاص *reqqâss*, *raqqâss*.

Il a Sautillé, نطط *nattatt*.

SAUVAGE, وحش *ouahech, ouehech,* بدوى *bedaouy,* برّى *berry.*

SAUVÉ, مخلص *mokhless.*

Il a SAUVÉ, خلّص *khallass,* سلّك *sellek.* (*V.* Il a CONSERVÉ.)

— Il Sauvera, يخلّص *yekhalless,* يسلّك *yssellek.*

— Il a été Sauvé, خلص *khalass.*

— Il s'est Sauvé. (*V.* Il a FUI, il a ÉCHAPPÉ.)

— Ils ont dit : Sauve qui peut! قالوا الفرار الفرار *qâloû él-firâr él-firâr!* (m. à m. La fuite, la fuite!)

SAUVEUR, خلاص *khelâss,* مخلّص *mokhalless.*

SAVANT, عالم *a'âlem, a'âlim,* pl. علما *eu'lemâ,* علّامه *e'llâmah.*

SAVETIER, خـــــرّاز *kherrâz,* سكافى *skâfy,* رفاع الصبابيط *raffâ' és-sabâbytt,* مقفولجى *moqfouldjy.*

SAVEUR. (*V.* GOUT.)

SAVOIR (subst.). (*V.* SCIENCE.)

— (adv.), يعنى *ya'any,*

SAVON, صابـــــون *sâboun, sâbaun,* صبون *saboun.*

— Marchand ou fabricant de Savon, صبـــــوانى *sabouâny,* صابونجى *sâboundjy.*

SAVONNAGE. (*V.* LAVAGE.)

Il a SAVONNÉ. (*V.* Il a LAVÉ.)

SAVONNETTE, كسه *kessah.*

SAVONNIER. (*V.* marchand ou fabricant de Savon.)

SAYD (n. pr.), سعيد *Sa'yd.*

— (Haute-Égypte), الصعيد *és-Sa'yd,* صعيد مصر *Sa'yd-Mesr.*

SAYDE (n. pr.), سعايده *Sa'âydah,* سيده *Saydéh, Seydéh.*

— (V. de Syrie) صعيدا *Sa'ydâ.*

SAYS (palfrenier). (*V.* ce mot.)

SCABREUX, صعب *sa'ab* (en berbère ايوار *íyouâr*). (*V.* DIFFICILE.)

SCANDALE, مثل قبيح *metsl qobbyh* (mot à mot : mauvais exemple).

SCARABÉE, خنفوسه *khounfoussah, khanfoussah,* فسّاســـه *fessâssah,* خنفسه *khonfesséh.*

SCEAU (cachet), خاتم *khâtem,* طبع *teba'.*

SCÉLÉRAT, خبيث *khabyth, khabyts, khabyss,* حرامى *harâmy.*

SCELLÉ (subst.). (*V.* SCEAU.)

—(part.), مطبوع *matbou',* مختوم *makhtoum,* مقرّر *mouqerrer.*

Il a SCELLÉ, طبع *taba',* ختم *khatam,* كتم *katam,* قرر *qarar.*

SCHAABAN. (*V.* CHAABAN.)

SCHAAMBER. (*V.* KALÉAH.)

SCHAHEB. (*V.* OUADY-CHAHEB.)

SCHAOUAL. (*V.* CHAOUAL.)

SCHARIF (station en Afrique), الشارف *és-Châryf.*

Schella (v. d'Afr.), شالّه *Chéllah, Châllah.*

Schenguita (contrée d'Afrique), الشنقيطه *és-Chenguyttah.*

Schlague (fustigation), شلاق *chelâq* (l'allemand a pris ce mot des Turks et nous l'a transmis).

Schott (contrée d'Afrique), الشط *és-Chott, és-Chatt.*

Sciage, نشر *necher, nechr.*

Scie, منشار *mounchâr, menchâr.*

Scié, منشر *monascher.*

Il a Scié, نشّر *naschar, nescher.*

Science, علم *i'ilm, i'lm, è'elm,* pl. علوم *ou'loum, eu'loum* (en berbère سينت *syenett*).

— Les Sciences abstraites, علوم واعرين *ou'loum ouâ'eryn.*

— N'est pas orphelin celui dont le père est mort ; l'orphelin est celui qui n'a ni Science ni éducation, ليس اليتيم من قد مات والدهُ بل اليتيم الذى لا علم لهُ و لا ادب *leyss él-yetym menn qad mât ouâlid-ho; bel él-yetym âllazy lâ e'lm le-ho ou-lâ âdeb.*

Scieur, نشار *naschôr.*

Sciure, نشارة *nouchârah,* نشّارة *nouschârah.*

Sclavonie, صقلاب *Sqlâb.*

Scorbut, تنفيخ *tenfykh,* صيد الفم *sayd él-foumm.*

Scorpion, عقرب *a'qrab, a'qreb,* عقربه *a'qerbah,* pl. عقارب *a'qâreb* (en berbère تيغردمت *tyghardemt,* pl. تيغردميون *tyghardemyouenn*).

— Le Scorpion (signe du Zodiaque) برج العقرب *bourdj él-a'aqrab, bourdj él-a'qreb, bourg él-a'qrab.*

Scrupule, شكّ النيه *chekk énnyéh.*

Sculpté, منقش *mounqach.*

Il a Sculpté, نقش *naqach.*

Sculpteur, نقاش *naqqâch.*

Sculpture (art), نقش *naqch,* نقاشه *naqqâchah, naqqâchéh.*

Séance, مقامه *moqâmah,* pl. مقامات *meqâmât, moqâmât;* مجلس *medjlis, meglis* pl. مجالس *medjâless*

Séant. (*V.* Convenable.)

Seau, دلو *delou,* صف *saff,* بليون *bilyoun,* pl. بلاين *belâyn* (en berb. ابليون *âbelyoun,* pl. ايبليان *îybelyân*).

— Fabricant de Seaux, دلاّى *dellây.*

Sébo (fleuve d'Afrique), واد سبوا *Ouâd-Seboû.*

Sec, جاف *djâf,* شايح *châyh* (en berbère ايڭيو *îyguyou,* pl. ايڭيون *îyghyounn*). (*V.* Desséché.)

— Il a été Sec, جفّ *djaff*, شاح *châh*. (*V.* Il a été Desséché.)

— Raisin sec, زبيب *zebyb*.

Sèche (poisson), لوايِن *leouâyen*.

Il a Séché (v. a.), ناشف *nâchaf*, نشّف *nechef*, جفّف *djeffaf*, شيّح *chayyah*.

— Il s'est Séché (v. n.). (*Voyez* Il a été Desséché, Il a été Sec.)

Sécheresse, يبس *youbs* (en berbère تقور *tsaqqour*. (*Voyez* Dessèchement.)

Second, ثاني *tsâny*, (fém.) ثانية *thânyéh* (en berbère وبس سين *ouyss-syn*).

— La Seconde partie, الجزء الثاني *él-djouz ét-thâny*, *él-guiz ét-thâny*.

Il a Secondé, عان *a'ân*. (*Voyez* Il a Aidé, Il a Favorisé).

— Il Secondera, يعون *ya'oun*.

Secondement, ثانيًا *tsânyânn*, *thânyânn*.

Secoué, مهزوز *mahzouz*, محرّك *moharrek*.

Il a Secoué, هزّ *hezz*, حرّك *harrak*.

Secours, عون *a'oun*.

Il a Secouru, عان *a'ân*, نصر *nassar*. (*Voyez* Il a Aidé.)

— Il Secourra, يعون *ya'oun*, ينصر *yonsor*.

Secousse, هز *hezz*, *hizz*.

Secret (subst.), سرّ *serr*, pl. اسرار *ásrâr*.

— (adj.), سري *serry*, خافي *khâfy*, مكتوم *maktoum*.

Secrétaire (écrivain), كاتب سرّ *kâteb-serr*. كاتب السرّ *kâteb és-serr*, كاتم سرّ *kâtem-serr*.

— (meuble), خزانه *khezânéh*. (*Voyez* Bureau.)

Secrètement, بالحسّ *bi'l-âss*, *bi'l-hess*, *bi'l-hiss*, خفيًا *khafyânn*, بالخفا *bi-'l-khefâ*.

Sectaire, خارجي *khâredjy*.

Sectateur, تابع *tâbè'*, *tâbi'*.

Secte, ملّه *melléh*, *mellah*. (*V.* Religion.)

Sécurité, وثاق *ouethaq*, *ouetsâq*, *outhâq*. (*Voyez* Confiance, Tranquillité.)

Séditieux, مفتن *mouften*. (*Voy.* Rebelle.)

Sédition, قيمه *qeyméh*, *qeymah*, فتنه *fetnéh*, *fetnah*, شمطه *chamatah*, شوشرة *chaoucharah*. (*Voy.* Révolte, Discorde.)

Séducteur, مغوّي *moghaouy*. (*Voyez* Trompeur.)

Séduction, غيّ *gheyy*. (*Voyez* Caresse, Tromperie.)

Séduisant. (*Voyez* Agréable, Caressant, Séducteur, Trompeur.)

Il a Séduit, غوى *ghaouä, ghaouey*. (*Voyez* Il a Alléché, Il a Caressé, Il a Trompé.)

— Tu as Séduit cette fille par une promesse de mariage, غويت هذه البنت الّى وعدتها بالزواج *ghaouey hadéh él-bent élly oua'dte-hâ bi-'l-zouâdj.*

Ségovie (ville d'Esp.) شقوبيه *Chaqoubyah.*

Segura (ville d'Esp.) شقوره *Chaqourah.*

Seigneur, سيد *seyd, syd*, pl. سدات *sadât*, رب *rabb*, pl. ارباب *ârbâb.*

— Mon Seigneur, سيدى *syd-y*, سيدى المكرّم *syd-y él-mokarrem.*

— Notre Seigneur, ربّنا *rabbe-nâ*, سيدنا *seyd-nâ, syd-nâ.*

Votre Seigneurie, جنابكم *djenâb-koum.*

Sein, حجر *houdjr*, شون *choun.* حضن *hedn*, pl. احضان *éhdân.* (*Voyez* Poitrine.)

— de femme. (*Voyez* Mamelle.)

— Il a pressé contre son Sein, حضن *haddana.*

Seize, ستة عشر *settét-a'char*, ست عشر *sett-a'cher*, ستعشر *sett-a'cher, sitt-a'cher* ستعش *sitt-a'ach*, ستاش *sett-âch* (en berbère سوتست دمرّاو *soutsest de-morrâou*).

Seizième, سادس عشر *sâdiss-a'cher, sâdess-a'cher*, ستعش *sitta'ch.*

Séjour, تقيم *teqeym*, منزل *manzel.* (*Voyez* Demeure.)

Il a Séjourné, اقام *âqâm.*

— Il Séjournera, يقيم *yqym.*

Sel, ملح *melèh, melah, melh, milh* (en berbère تسنت *tissint.*

— ammoniac, نشادر *nechâder, nouchâdir.*

— minéral, gemme, ملح الكبير *milh él-kebyr, mèlh él-kebyr.*

Selle (de cheval), سرج *serg, serdj*, pl. سروج *souroudj, souroug*, (en berbère تربخت *tarykht*).

— (d'âne ou de mulet), سرجه *seridjah*, بردعه *barda'ah.* (*V.* Bat.)

Il a Sellé, سرج *saradj, sarag.*

— Selles mon cheval ! اسرج حصانى *ésrag hossân-y!* حط السرج لعودى *hott és-serdj li-a'oud-y!* (en berbère سكورس تربخت عوديو *sekouress tarykht a'oud-you!*)

Sellier, سرّاج *serrâdj*, *serrâg*, سروجي *seroudjy*, *souroudjy*, pl. سروجيه *souroudjyéh* (en berbère امعلّم تربخت *âma'allém tarykht*).

Selon, كـ *ka*, كما *kamâ*, مثل *methl*, *metsl*, على قدر *a'lâ-qadr*, على قدّ *a'lâ-qadd*, حسب *hasb*, *hesb*.

— l'usage, حسب النحوالي *hasb él-khaouály*.

— que, حسبما *hasb-mâ*, *hesb-mâ*, مثلما *methle-má*, كما *ka-má*.

Semailles, زريعه *zerya'ah*.

— Temps des Semailles, وقت ذا الزريعه *ouaqt dé-'z-zerya'ah* (en berbère زمان تحرّاث *zemán taherrâts*).

Semaine, جمعه *djouma'ah*, *gouma'ah* (en berbere السبعه ايام *és-seba'ah íyâm*).

— La Semaine dernière, اخرة الجمعه *ákherét él-djouma'ah*.

— prochaine, داخلة الجمعه *dâkhelét él-djouma'ah*.

Semainier, جامعي *djáma'y*.

Semblable, شبيه *chebyh*, *chebyah*. (*Voyez* Égal, Pareil.)

— Il a été Semblable, شبه *chebah*. *V.* Il a Ressemblé.)

Il a Semblé, ظهر *dahar*.

— Cela me Semble facile, هدا يظهر لي سهل *hadâ yddehar l-y sehel*.

— Vas où bon te Semblera ! امشي فاين يظهر خاطرك *émchy féyn yddehar khâtr-ak !*

— Je ferai ce qui me Semblera convenable, نعمل ما يظهر لي لايق *na'mel mâ yddehar l-y lâyq*.

— Il Semble que, يبان ان *yebán-én*.

Il a Semé, زرع *zara'*, *zera'*.

Semence, زرعه *zera'ah*, زراع *zerâá'*.

— génitale, منى *many*, لبن *lebenn*, *labenn*.

Sempiternel. دايم *dâym*. (*V.* Éternel.)

Sendyanéh (rivière de Syrie), نهر السنديانه *nahar és-Sendyáneh*.

Séné, سنا *senâ*, اصناب *ásnâb*, صنامكه *sanámkah*.

Sens (signification), معنا *ma'nâ*, معنى *ma'aney*, *ma'any*.

— (faculté naturelle), حاسّه *hâsseh*, *hássah*, pl. حواسّ *haouâss*.

—(situation, côté). (*V.* ces mots.)

— Bon-Sens, رزنه *rezneh*. (*V.* Sagesse, Intelligence.)

— Qui a du bon-Sens, رزنان *reznân*.

— En tout Sens, بكلّ جانب *be-koll djánb*.

Sensibilité, حسّ *hass*.

Sensible (qui éprouve de la sensibilité), حساس.

— (qui tombe sous les sens), محسوس *muhsouss*.

— Il a été Sensible, حسّ *hass*.

— Je ne suis pas Sensible à la chaleur, انا ما نحسّ شي الحرّ *éná má nehess chy él-harr*, ما نيش حساس للحرّ *má nych hassás li-l-harr*.

Sentence, قضا *qoddá*, pl. اقضيه *áqdyah*, *áqdyéh*. (*V*. Arrêt, Jugement.)

— Il a rendu une Sentence, قضى *qaddá* (*V*. Il a Jugé, Il a Condamné.)

Il a Senti (v. a.) (Compris). (*V*. ce mot.)

— (par les sens). (*V*. Il a été Sensible.)

— (par l'odorat). شمّ *chemm*, *chamm*, *choumm*. (*V*. Il a Flairé.)

— (v. n.) (Il exhale une odeur) نفح *nafah*. (*Voy*. Il a Exhalé.)

— Cela Sent mauvais, هذا ريحتهُ ردية *hadá ryét-ho redyéh*. (*V*. Il a Pué.)

— Cela Sent bon, ذا ريحته طيبهُ *dá' ryhét-ho taybéh*, هذا ريحتهُ لطيفه *hadá ryhét-ho lattyfah*.

Sentier, (*Voyez* Chemin.)

Sentine, سنتينا *sentynâ*.

Sentinelle, خفير *khafyr*. (*Voy*. Garde.)

Séparation, فرق *farq*, فرز *ferz*, تقسيم *taqsym*, فكّ *fekk*, فرقة *ferqéh*, *ferqah*. (*V*. Division.)

Séparé, مفروق *mafrouq*.

Il a Séparé, فرق *faraq*. (*V*. Il Divisé.)

— Il s'est Séparé de, انفرد عن *énfered a'nn*.

Séparément, على حدة *a'lá hadét*.

Sept, سبع *saba'a*, *seba'a*, سبعه *saba'h* ; (fém.), سبع *saba'* (en berbère ست *sett*, سات *sât*, سد *sad*, ساد *sád*).

— Sept cents, صبع مايه *seba' mâyéh* سبعميه *seba myéh*.

— Sept mille, سبعة الاف *sebat élâf*.

— Sept huitièmes, سبع اثمان *seba' éthmân*.

Septante. (*V*. Soixante et dix.)

—Sept à sept, سباع سباع *soubâa' soubâa'*.

Septembre, ايلول *éyloul*, *áyloul*,

ايلون *éyloun*; توت *thout*, سبطنبر *sebtenber*, سبطنبريس *sebtenbryss*.

Septenaire, سباعى *soubâay*.

Septentrion. (*V.* Nord.)

Septentrional, شمالى *chemâly*.

Septième, سابع *sâbè*, *saba'a*, *sâbe'è*, (fém.), سابعه *sâba'ah*.

— Un Septième (la septième partie), سُبع *soub'*, *soba'*, *soubea*.

Sépulcre. (*V.* Tombeau.)

Sépulture. (*V.* Ensevelissement, Enterrement.)

— Lieu de Sépulture. (*Voyez* Cimetière, Tombeau.)

Sequin. (*Voyez* Mahboub, Sultanin.

Sérail, حارىم *hârym*, حارم *hârem*.

Serein, صافى *sâfy*, pl. اصفيا *âsfyâ*.

— Jour Serein. (*V.* Jour.)

— Il a été Serein, صفّا *saffâ*.

Sérénité, صفا *sefâ*.

Sergent, اون باشى *ôun-bâchy*.

Sérieux, مهيب *mohayb*.

Serin, قناريه *qanâriah*.

Seringue, حقنه *hoqnah*.

Serment, يمين *ymyn*, حليفه *halyféh*.

— Il a fait Serment, il a prêté Serment. (*V.* Il a Juré.)

Sermon, حديث *hadyth*, خطبه *khotbah*.

Serpe, شرشره *charcharah*, معشه *ma'chah*.

Serpent, حيّه *hayyah*, *hayyéh*, ثعبان *ta'abân* (en berbere الغعا *élfa'â*, ازرام *âzrâm*, pl. ايزرمان *îyzermân*.)

Serpette, منجل *mendjel*, شوكروف *choukrouf* (en berbere ثيمزبرت *tsymezbart*, pl. ثيمزبرين *tsymezbryn*).

Il a Serré, شد *chedd*, زور *zaouer*, حصر *hassar*.

— (Il a caché, enfermé), خبّا *khabbâ*, خزن *khazann*, *khazenn*.

— Il Serrera, يزور *yzouer*, يشد *ychedd*.

Serres (d'oiseau), مخلاب *moukhlâb*, pl. مخاليب *mokhâlib*.

Serrure, لوبه *loubah*, بويته *bouytah*, قفل *qafel*, *qafl*, *qofl*, pl. قفلال *qaflâl* اقفال *éqfâl* (en berb. قفل *qoufel*.)

— (de fer), كالون *kâloun*.

— (de bois), ضبه *dobbah*, فرخه ذا العود *farkhah dé-'l-ou'oud*.

Serrurier (forgeron), حدّاد *haddâd*, pl. حدّادين *haddâdyn*.

— (fabricant de serrures), قفّال *qaffâl*, قفايلي *qafâyly*, اقفالى *éqfâly*.

Servante, خدّامه *khoddâméh*, جاريه *djárryah*, *gârryéh*, pl. جوار *djouâr*, *gouâr* (en berbere تشريخت *tacherykht*, pl. تشريخين *tacherykhyn*).

Il a Servi, خدم *khadam*.

— (rendu Service). (*V.* ce mot.)

Serviable. (*V.* Bienveillant, Bienfaisant.)

Service (action de servir), خدمه *khidmah*.

— (bon office), حسان *hessân*, مزوه *mezouah*, مزيّه *mezyyah*, *mezyéh*, pl. مزايا *mezâyâ*.

— Il a rendu Service, صلح *salah*, شكر *chakar*, احسن *éhsann*.

— Il t'a rendu Service, قضى حاجتك *qaddâ hâdjét-ak* (mot à mot : Il a fait ton affaire).

— Vous me rendrez Service, تشكرلي *techker-l-y*.

— Nous sommes à votre Service, احنا بالخدمه لكم *éhnâ bi-l-khidméh le-koum*.

Serviette, فوطه *fouttah*, pl. فوط *foutt*; منديل *mandyl*, pl. مناديل *menâdel*, مناديل *menâdyl*; شكير *chekyr* (en berbere فوطه *fouddah*.)

Servile, دليل *delyl*.

Serviteur, خادم *khâdem*, pl. خدّام *khoddâm*; عبد *a'bd*, pl. عبيد *o'byd*. (*V.* Domestique.)

Servitude, خدمه *khidmah*, اسر *ósr*. (*V.* Esclavage.)

Sésame, سمسم *semsem*, زنجلان *zendjelân*.

— Huile de Sésame. (*Voyez* Huile.)

— Moulin d'huile de Sésame, سيرجه *syrdjah*, *syrdjéh*, *syrguéh*.

Seuil (de la porte), طرف *tarf*, عتبه *a'tbah*, *o'tbah*, طرف الباب *tarf él-bâb* (en berb. امنار *âmnâr*).

Seul, واحد *ouâhed*, وحد *ouahed*, *ouahid*, واحيد *ouâhyd* مفرد *mefred*.

— Lui Seul, واحدُ *ouâhid-ho*, وحدهُ *ouâhed-ho*.

— Toi Seul, وحدك *ouahed-ak*.

— Moi Seul, وحدى *ouahed-y*.

— Eux Seuls, واحدهم *ouâhid-houm*.

— On l'a trouvé Seul, لقاوهُ وحدهُ *loqâou-ho ouahed-ho*.

Seulement, بس *bess*, انما *én-ne-mâ*.

— Apporte-moi Seulement un morceau de pain! جيب لي رغيف وحد *djyb l-y reghyf ouahid-ho!* جيب لي بس رغيف *guyb l-y bess reghyf!*

— Non Seulement, mais encore, ما بسّ لاّ حتى *mâ bess éllâ hattä.*

— Non Seulement il est grand de taille, mais encore grand d'âme, ما هوشي بسّ طويل لاّ حتى عزيز *mâ hou chy bess taouyl, éllâ hattä a'zyz.*

Sévère, عابس *a'âbess.*

Sévérité, عبس *a'bs.*

Séville (ville d'Esp.), اشبيليه *Échbylyah.*

— Natif de Séville, اشبيلى *échbyly.*

Sevrage, فطامه *fettâméh, fattâmah.*

Il a Sevré, فطم *fattam, fattem, fettom.*

— Il Sévrera, يفطم *yftom.*

Si (Autant.) (*Voy.* ce mot.)

— Je ne suis par Si âgé que toi, انا مانيشي قدك فى العمر *éna má-ny-chy qadd-ak fy él-a'mr.*

Si (conj. cond.), لو *lou*, ان *énn, ínn*, اذا *édâ, izâ*, لوكان *loukân*, ان كان *ín-kân*, اذا كان *izâ-kân.*

— Si tu veux boire, je t'apporterai un peu de vin, اذا تحبّ تشرب نجيب لك شوية نبيد *ízâ tehobb techerob, nadjyb l-ak chouyét nebyd.*

— Si je l'avais trouvé, je l'aurais pris, لوكان وجدته كنت امسكه *lou-kân oudjedét-ho, kont émsek-ho.*

— Son armée est Si nombreuse qu'on ne peut la compter, جيشهُ عديده حتّى ما نقدرشي نحسبها *djych-ho a'dydéh hattä mâ neqdar-chy nehesseb-hâ.*

Siamoise (étoffe), سياموبس *syâmouys.*

Sibille, جفنه *djefnah*, قصاع *qassâ'.* (*Voy.* Jatte.)

Siccité. (*V.* Sécheresse.)

Sichem (ancienne ville de Syrie) (*V.* Naplouse).

Sidéral, نجمى *nedjmy, negmy.*

Sidon (ville de Syrie), صيدا *Saydâ.*

Siècle, جيل *djyl*, دهر *deher*, pl. دهور *douhour*, دهرين *deheryn.*

Siége (pour s'asseoir), كرسى *koursy*, شليه *choulyah, chilyah.*

—(d'une ville), محاصره *mohâsserah.*

— (action d'assiéger), حصر *hesr, hisr.*

Sien, هُ *hou*, بتاعه *betâ'-hou.* (*V.* Son.)

Sieste. (*V.* Méridienne.)

Il a Sifflé, صفر *safar, sofer.*

—Il Sifflera, يصفر *yssofer.*

Sifflement, صفار *sefár.*

Sifflet, صفارة *seffârah.*

Signalement, صفة *sefah.*

Signature, خط اليد *khatt él-yd,* خط ذا اليد *khatt dê-'l-yd,* خاتمه *khâtemeh.*

Signe (marque), اشعار *îcha'ár,* علامه *a'lâmah.*

— (geste), رمز *ramz.*

— Par Signes, رمزً *ramzan.*

— Il a fait Signe, شيّر *chayyar, chayyer.*

— Je lui ai fait Signe de venir me trouver, شيّرت عليه باش يجي عندي *chayyert a'lay-hi bâch yddjy a'nd-y.*

— Les Signes célestes du zodiaque بروج السما *bouroudj és-semâ.*

Signé, ممضى *memdy,* مختم *mokhattem.*

Il a Signé, مضى *maddâ, maddey,* حط الخط *hatt él-khatt,* ختم *khatam, khatem.*

— Il Signera, يحط خطه *yhott khatt-ho.*

Signification, معانا *ma'ânâ,* معنى *ma'any.*

Il a Signifié, عنى *a'nâ, a'ney.*

Silence, سكوت *soukoutt,* سكت *sekett,* سكتة *saktah.*

— Silence! اسكـــت *óskoutt!* (au sing.) اسكتوا *óskotou.* (au pl.)

Silencieux, ساكوت *sâkoutt,* ساكت *sâkett.*

Silex. (*V.* Pierre a feu).

Sillon, تلم *telem,* اخدود *ékh-doud,* pl. اخاديد *ékhâdyd.*

Silves (ville de Port.), شلب *Chelb,* شلف *Chelf.*

Simple, مفرد *moufered.*

— (imbécille). (*V.* ce mot.)

— (sans ornement), قليل الزبنه *qalyl éz-zeyneh.*

Sina, Sinay, جبل سينا *djebel Synâ,* جبل طور *guebel Tour,* الطور *él-Tour,* طور سينا *tour-Sinâ.*

Sincère, صديق *sadyq,* نسيح *nessyh,* امين *âmyn,* اصيل *âssyl.*

Sincérité, صدق *sidq.* (*Voy.* Franchise, Loyauté.)

Sinet d'un livre, رقاس *raqqâss.*

Singe, قرد *qerd, qird, qard,* pl. قرود *qouroud;* ربح *robah,* نسناس *nesnâs,* شادى *châdy,* pl. شوادى *chouady* (en berbere ايبكى *éybky,* pl. ايبكان *éybkân;* زط *zottott.*) (*V.* Guenon.)

Singulier (nombre), مفرد *moufred, moufered.*

— (adj.). (*V.* Étrange.)

C'est Singulier, عجايب *adjâyb.*

— (particulier). (*V.* ce mot.)

Sinon, والا *ou-êllâ*, او *âou*.

Sinueux. (*V.* Tortu.)

Sirbon (lac et marais d'Égypte), سبخة بردوال *sebkhét Berdouâl* (mot à mot le marais salé de Baudoin.)

Sirop, شربة *chorbét*.

Site, مكان *makân*, pl. اماكن *âmâkenn* (en berbère امكان *âmkânn*, pl. مواكن *mouâkinn*). (*V.* Lieu, Endroit.)

Situation. (*V.* État, Ordre.)

Il a Situé. (*V.* Il a Placé.)

Six, ست *sitt*, ستة *sittéh*, *setteh*, *sittah*, *settah* (fém.), ست *sett* (en berbère سوتست *soutsest*).

— Six à Six, سداس سداس *soudâs soudâs*.

— Six cents, ستمايه *settmâyéh*, ست مايه *sett mâyéh*, ستميه *settmyéh*.

— Six mille, ست آلاف *settélâf*, ستة آلاف *settét élâf*.

— Six septièmes, ست اسباع *sett âsbâa'*.

Sixième, سادس *sâdis*, سادث *sâtett*, (fém.) سادسه *sâdiséh*.

—Un Sixième, سدس *souds*.

Sixtenaire, سداسي *soudâssy*.

Smyrne (ville), ازمير *Ezmyr*.

Sobre, صاحي *sâhy*, قنيع *qeny'*.

Sobriété, قناعه *qenâ'ah*.

Soc, سكه *sekkah*, pl. سكك *sokouk*.

Société, مصاحبه *mossâhebah*, شرك *cherk*, pl. اشراك *écheráq*. (*V.* Association.)

Socrate (n. pr.), سقراطيس *Soqrâttyss*.

Sodome (ville), سادوم *Sâdoum*.

Sodomite, لوطان *louttân* لوطى *louttу*, نياك *noyak*, نجس *nedjess*.

Soeur, اخت *ôkht*, pl. اختات *ôkhtât*, خواتة *khoouâtét* (en berbère ولتمه *oueltemah*, وستمه *ouestemah*, pl. تيسماتين *teyasmâtyn*).

Soi (pron. réfl.), نفسه *nafs-ho*, ذاته *zât-ho*, راسه *râss-ho*.

—Nourrir un loup c'est se nuire à Soi-même, من استرعى الذيب ظلم على نفسه *minn éstera'ä éd-dyb zalam a'lä nafse-ho*.

Soie, حرير *haryr*, pl. حرايز *herâyr*.

— Soie brute, ابريسم *áberysm*, ابريسيم *ábersym*.

— de porc, زغب ذا الحلوف *zaghb dé-'l-hallouf*.

— Ver à Soie, دود ذا الحرير *doud dé-'l-haryr*, دود القز *doud él-qazz*, قزة *qazzah*, *qazzéh*.

— Marchand de Soie, حرار *harrâr*, pl. حرّاريا *harrâryâ*.

Soif, عطش *a'attach*, *a'attech*, *a'tch* (en berbère فوداغ *foudâgh*).

— Qui a Soif, عطشان *a'tchân*. (*V.* Altéré.)

— J'ai Soif, انا عطشان *éná a'atchân* (en berbère فودغ *foudagh*).

— Il a eu Soif. (*V.* Il a été Altéré.)

Soin, علاج *i'lâdj*, معالجه *ma'-ladjéh*, جهد *djéhd*, *djihd*.

— Il a eu Soin, اجتهد *édjtehad*, *édjtehed*, حرص *harass*.

— Tu auras Soin de m'apporter une réponse! تحرص تجيب لى جواب *tehress tedjyb l-y djaouâb!*

Soir, Soirée, مسا *messâ*, *massâ*, مغرب *moghreb*, عشا *a'achâ*, عشيه *a'achyah*, *a'chyéh* (en berbère تهديث *tamaddyt*).

— Bon-Soir, (à un seul) الله يسعد مساك *Allah yessé'd messâ-k*; (à plusieurs) الله يمسيكم بالخير *Allah yemsy-koum bi-'l-kheyr*. (*V.* Bonsoir.)

— Soir et matin, بالعشى والابكار *bi-'l-a'chy ou él-íbkár*.

Sois! كن *kon*, *koun!*

Soit! (part. de concession), خيار *khyâr!* نعم *na'am!* مليح *melyh!*

Soit (part. disj.), يا ... سوا *yá ... saouâ*. (*V.* Ou.)

— Je te verrai, Soit à Oran, Soit à Alger, نشوفك يا بوهران يا بالجزاير *nechouf-ak*, *yâ be-Ouahrân*, *yâ bi-'l-Djezâyr*.

— Soit en public, Soit même en secret, بالظاهر سوا ايضا بالمستخفى *bi-'d-dâher*, *saouâ áyddánn bi-'l-mostakhfy*.

Soixante, ستين *settyn*, *sittyn*.

— Soixante et un, واحد وستين *ouâhhed ou-settyn*.

— Soixante-dix, سبعين *seba'yn*, *saba'yn*.

— Soixante-onze, واحد وسبعين *ouâhhed ou-saba'yn*.

— Soixantième, ستين *settynn*.

— Soixante-dixième, سبعين *saba'ynn*, *seba'ynn*.

Sol. (*V.* Terre.)

Solaire, شمسى *chemsy*.

Soldat, جندى *djendy*, عسكر *a'askery*, pl. عسكر *a'sker*, عساكر *a'sâker*.

— (Turc-maure), كولوغلى *kouloughly*, كوروغلى *kouroughly*.

Solde, جمكيه *djamkyéh*, راتب *râteb*. (*Voyez* Salaire, Paye.)

— mensuelle; par jour. (*V.* Appointemens.)

— de compte, تخليص *takhlyss*.

Soleil, شمس *chems*, شمش *chimch*, قايله *qâylah* (en berbère ثفوكت *tsafoukt*).

—(plante) دارة الشمش *dârt-és-chimch*.

— Éclipse de Soleil, انكساف الشمس *ínkissâf és-chems* (en berbère تفسخ ثفوكت *tefsakh tsafoukt*). (*Voyez* Éclipse.)

—Lever du Soleil. (*V.* Lever.)

— Le Soleil est levé, طلعت الشمس *tele'et és-chems*, شرقت الشمس *charaqét és-chems* (en berbère ثفوكت تشرق *tsafoukt techereq*).

— Coucher du Soleil, غروب الشمس *ghouroub és-chems* (*V.* Coucher.)

— Hauteur méridienne du Soleil ارتفاع الشمس *ertefâa' és-chems*.

—Ardeur du Soleil, رمضا *romdâ*.

— Est bien fou celui qui cherche auprès du feu un abri contre l'ardeur du Soleil, جهل المستفر من الرمضا الى النار *djahel él-mostaffer minn ér-romdâ ílä én-nâr*.

Solide, ثابت *tsâbét*, شديد *chedyd*, صحيح *sahyh*. (*Voyez* Affermi.)

Soliman (n. pr.). (*V.* Salomon.)

Solitaire, متفرّد *motferred*, منفرد *monfered*.

Solitude, خلا *khalâ*, خلوه *khalouah*.

Solive, Soliveau. (*V.* Poutre.)

Il a Sollicité, رغب *raghab*, *roghob*.

—Il Sollicitera, يرغب *yroghob*.

Solstice, انقلاب الشمس *énqelâb és-chems*.

Solution d'une difficulté, تبيين *tebayyen*.

Sombre, مظلم *mozlem*. (*Voyez* Obscur.)

Il a Sombré (t. de mar.) غطز *ghattaz*. (*V.* Il s'est Englouti.)

Somme d'argent, مبلغه *moblaghah*, جبعه *djemy'ah*.

— (total), جله *djemléh*, *djemlah*, pl. جمل *djoumoul*; جبعه *djemy'ah*, مبلغه *mablaghah*, يكون *yekoun*, تمت *tamt*.

Sommeil, نوم *naoum*, *noum*, نعس *na'ass*, *né'ess*, نعاس *na'âss*. (*V.* Assoupissement.)

— Le plus grand soulagement dans tous les maux, c'est le Sommeil, فى المصعيب كلها التفريج لاكبر هو النعاس *fy-'l-messa'yb kollehá él-tefrydj él-âkbar houa én-na'âss*.

Il a Sommeillé, نام *nâm*, نوم

naouam, *naoum*, نعس *na'ass*. استنعس *éstena'ass*. (*V*. Il a Dormi.)

Nous Sommes, نكن *nekoun*.

Sommet (d'une montagne), عقبه *a'qbah*, قله *qellah*, *qelléh*. (*Voy*. Cime.)

Somnolence. (*V*. Assoupissement.)

Somnolent. (*V*. Assoupi.)

Son (bruit), صوت *sout*, رنّ *renn*.

— (de farine), فخاله *nokhâlah*, *nokhâléh* (en berbère اشليم *âchalym*).

Son (pron. possessif), (quand la personne qui possède est masculine,) ه *ho*, *hou*, ه *hi*, له *le-ho*, متاعهُ *metâ'-ho*, امتعهُ *émta'-ho*, بتعهُ *beta'-ho*.

— (Quand elle est féminine), ها *hâ*, لها *le-hâ*, متاعها *metâ'-hâ*, امتعها *émta'-hâ*, بتعها *beta'-hâ*.

— Son père (en parlant du fils), ابوهُ *ábou-ho*; (en parlant de la fille), ابوها *ábou-hâ*.

— Son cheval (à lui), عودهُ *a'oud-ho*, عود متاعه *a'oud metâ'-ho*.

— Son chat (à elle), قطّها *qott-hâ*, قط امتعها *qott-émta'-hâ*. (*V*. Sa.)

Songe, روبا *rouyâ*, pl. روى *rouey*, *rouy*, *reouey*; حلم *halem*. (*V*. Rêve.)

Il a Songé, فكر *feker*, افتكر *éfteker*, احلم *áhlâm*.

Songeur, احلام *áhhlâm*.

Il a Sonné (rendu un son), رنّ *rann*, صوت *saouat*.

Sonnette, ناقوس *nâqous*, جلم *djalam*.

Sonore, مصوّت *messaouett*.

Ils Sont, يكونوا *yekounoû*.

Sophie (n. pr.), سافيه *Sâfyéh*, سوفيه *Soufyah*, صافيه *Sâfyah*.

— Sainte-Sophie (mosquée de Constantinople), ايه سوفيه *âyah Soufyah* (en grec Αγια Σοφια).

Soporatif, منوّم *menaouem*.

Sorcellerie. (*V*. Magie.)

Sorcier, ساحر *sâhar*. (*Voyez* Magicien.)

Soria (v. d'Esp.), سوريه *Souryah*.

Sort (destin), حظ *hazz*, بخت *bakht*, قدر *qadr*. (*V*. Destin.)

— (état, condition). (*Voy*. ces mots).

Sorte, جنس *djins*, شكل *chikl*, نوع *nou'*. (*V*. Espèce, Genre.)

— De Sorte que, حتّى *hattâ*.

Il est Sorti, خرج *kharag*, *kharadj* (en berbère فاغ).

— Sors! اخرج *ékhradj!* *ékhrag!* روح برا *rouh barrâ!* (en berbère افاغ *éffâgh*).

— Il a fait Sortir, خرّج *kharradj*, *kharrag*, استخرج *éstakhradj*, *éstakhrag*.

Sortie, خروج *khouroudj*, *khouroug*, خرج *kherdj*, *khardj*, مخرج *mikhradj*, *makhradj*, طلع *talaa*. (*V.* Issue.)

Sortilége. (*V.* Magie.)

Sot, مخوخ *mokhaouakh*, أحمق *ahmaq*, دمّوقي *demmouqy*, *dommouqy*. (*V.* Imbécile, Niais.)

— C'est un Sot, هو بهيمه *houe beheymah* (m. à m. : C'est une bête de somme), هو حمار ابن حمار *houa homâr, ébn homâr* (mot à mot: C'est un âne, fils d'un âne).

Sottise. (*V.* Imbécillité.)

Souche, جدره *djidrah*, pl. جدور *djidour*. (*V.* Tronc, Racine.)

Souci, همّ *hemm*, غمّ *ghamm*, نكد *nekd*. (*V.* Chagrin, Inquiétude.)

Soucieux. (*V.* Inquiet, Chagrin.)

Soucoupe, زرف *zarf*, pl. زروف *zourouf*, *zerouf*.

Soudain, للوقت *li-'l-ouaqt*, للساعه *li-'s-sâ'ah*, قوام *qaouâm*. (*V.* Aussitôt.)

— Soudain le général en chef commanda l'assaut, في الحال امر صاري العسكر بالهجوم *fy-'l-hâl âmer sâry-'l-a'sker bi-'l-houdjoum*.

Soudan (région d'Afrique), بلد السودان *beled és-Soudân* (m. à m. le pays des noirs), السودان *és-Soudân*.

— (empereur musulman). (*V.* Sultan.)

Soude, صونيه *sounyah*, غسول *ghassoul*.

—(plante), قالي *qâly*, قلى *qaly*, سويد *souyed*.

Il a Soudé, لحم *laham*, لزق *lazaq*.

Soudure, تلحيم *telhym*, لصاق *lesséq*.

Souf (vallée d'Afr.), وادى سوف *Ouâdy-Souf*.

Il a Souffert (de la douleur), الم *âlem*, تالم *taâlem*, توجع *touedjaa*, *toudja'*, *touega'*, *touga'a*.

— (supporté). (*V.* ce mot.)

— Que n'ai-je pas Souffert! اش هو الّي ما حملت انا *éch houâlly má hamelt éná!*

—Il Souffrira, يتوجع *ytoudjaa*.

Le Souffle, نفس *nefs*, *nefes*, pl. نفوس *noufous*, نفح *nefh*, *nefeh*, نفخ *nefkh*, نفخه *nefkhah*.

Il a Soufflé, نفخ *nafah*, هبّ *hebb*, نفخ *nefakh*, *nefokh*, نسف *nessef*.

— le feu, نفخ بالنار *nefakh be-'n-nâr*.

— Le vent Souffle, يهبّ الريح *yehebb ér-ryh*.

— Il Soufflera, ينسف *yansef*, *ynsef*, ينفخ *ynfokh*, ينفخ *yenfeh*.

Soufflet, منفخ *manfakh*, منفاخ *menfákh*, *minfákh*, رابوز *râbouz*.

— Grand Soufflet de forge, كير *kyr*, كور *kour*.

— (coup sur la joue), كف *keff*, طرشه *tarchah*, لطمه *latmah* (en berbère اسبيبـــع *assebbye*, pl. ايسبيعان *îysebby'ân*).

Il a Souffleté, لطم *lattam*.

Souffleur (cétacé), دنفيـــل *denfyl*, درفيل *derfyl*.

Souffrance, وجع *oudja'*, *ouga'*, حريق *haryq*, عذاب *a'dâb*, عذبه *a'dabah*, *a'debéh*.

Soufre, كبريت *kebryt*, *kibryt*.

Souhait, دعاه *do'âh*, شوق *chouq* اشتاق *îchtâq*. (*V.* Désir, Voeux.)

Il a Souhaité, دعا *da'â be-*, اشتاق *échtâq*, تمنّى *temennä*. (*V.* Il a Désiré.)

— Il Souhaitera, يدعي *yda'y*, يتمنّى *yetmennä*.

— Il lui a Souhaité une bonne santé, دعا له بعافيه *da'â le-ho be-a'áfyah*.

— Nous vous Souhaitons la paix et la miséricorde de Dieu, السلام عليكم ورحمة الله *és-selâm alay-koum ou-rahmét Allah!*

Il a Souillé, نجس *nedjess*. (*V.* Il a Sali, il a Gaté.)

Il a Soulagé, فرّج *farradj*. (*V.* Il a Aidé, il a Secouru, il a Allégé.)

Soulagement, تفريج *tefrydj*.

Il a Soulevé. (*V.* Il a Levé.)

— Il s'est Soulevé. (*V.* Il s'est Levé, il s'est Révolté.)

Soulier, سباط *sebâtt*, *sibâtt*, *soubâtt* (en espagnol *zapato*, d'où le français *savate*), صبّاط *sabbâtt*, *sebbâtt*, pl. صبابيط *sabâbytt*; بلغه *belghah*, pl. بلاغي *belâghy*; مركوب *merkoub*. (*V.* Babouche.)

— Doré رحيا *rihyâ*.

Soumis, مخضوع *makhdou'*. (*V.* Docile.)

Il a Soumis, طوّع *taou'a*, اخضع *ékhda'*. (*V.* Il a Vaincu, il a Conquis.)

— Il s'est Soumis. (*V.* Il a Obéi.)

Soumission, مساعدة الحواطر *messâ'adét él-khouâtter*. (*V.* Obéissance.)

Soupçon, شكّ *chekk*, تهيم *tehem*.

Il a Soupçonné, شك على *chekk a'lä*.

Soupçonneux, شكيك *chekyk*.

Soupe, شربه *chorbah*.

Il a Soupé, تعشا *ta'aschá*.

Le Souper, العشيه *él-a'achyah*, *él-a'achyéh*, عشه *a'chéh*, عشا *a'châ*.

Soupir, تنفس *teneffess*, تنحيط *tenhydd*, تنحيط *tenhytt* (en berbère نهده *nehdah*.)

Soupirail, منفس *menfess*.

Il a Soupiré, نحط *nahatt*, نحط *nahadd*, تنحط *tenahadd*, تنفس *tenaffass*.

— Il Soupirera, يتنحط *ytnahadd*.

Sour (v. de Syrie). (*V.* Tyr.)

Source, عين المـــويه *a'yn él-moyéh*, عين ما *a'yn mâ*. (*V.* Origine.)

— (d'eau), نبع *neba'*, مسيـــل *messyl* (en berbère عنصر *a'nsar*). (*V.* Fontaine.)

Sourcil, حاجب *hâdjeb*, *hâdjib*, *hâgueb*, pl. حواجب *haouâdjeb*, *haouâdjib*, *haouâgueb*.

Sourd, اطرش *âtrach*, اصمّ *âssamm*, اسمك *âsmek* (en berbère اغزوگ *âghezzoug*, pl. ايغزوگن *îyghazzouguenn*.)

Il a Souri, تبسّم *tebessem*.

— Il Sourira, يتبسّم *ytbessem*.

Souricière, فـــــخ *fakkh*, مصيده ذا الفيران *messydah dé-'l-fyrán*.

Sourire (s. m.), تبسّم *tebessoum*, تبسيم *tebsym*.

Souris (s. f.), فار *fâr*, فر *fer*, pl. فيران *fyrán*, *fyrén* (en berbère عرده *a'erdah*, pl. ايرداين *îy'erdâyenn*). (*V.* Rat.)

— Chauve-Souris عدسيـــــه *a'dsyéh*. (*V.* Chauve-Souris.)

Sous (v. d'Afr.), سوس اقصى *Sous-âqsä*.

Sous, تحـــــت *taht*, *tahatt*, من تحت *min tahatt*. (*V.* Dessous.)

— prétexte, بالقصد *bi-'l-qassad*.

Soussigné, من خاتمهُ اسفـــل *menn khâtem-ho âsfel*.

Soustraction, خصمه *khassmah*.

Il a Soustrait, خصم *khassam*.

Soute (t. de m.) قامره *qâmrah*.

Soutenement, تحمّل *tehammoul*.

Il a Soutenu, تحمّل *tehammel*, عمد *a'mad*.

Soutien, عمود *a'moud*, pl. عمد *ou'md*. (*V.* Appui.)

Souvenir (s.m.). (*V.* Mémoire.)

Souvent, مرارًا *marârân*, ربّما *robbemâ*, نوب كثيرة *noub-kethyrét*.

Il s'est Souvenu, افتكر *éfteker*, تفكّر *tefekker*, *tefokker*.

— Il se Souviendra, يتفكّر *yt-fokker*.

— Te Souviens-tu de cela? تفتكر انت من ده *tefteker énta min déh?*

— Je m'en Souviens, ذا فى بالى *dâ-fy bâl-y*.

— Tu ne te Souviens pas, ما تفتكر شى *mâ tefteker-chy*.

Souverain, مليك *melyk*, عزيز *a'zyz*.

Soyez! كونو *kounou!*

Spacieux. (*V.* Large, Vaste.)

Spart (plante), حلفه *halfah*.

Corde de Sparterie. (*V.* Corde.)

— Tapis de Sparterie. (*Voyez* Natte.)

Spécification, تبيين *tebeyyn*.

Il a Spécifié, بيّن *bayyann*.

Spectacle, فرجه *ferdjah*, *fergah*.

Il a été Spectateur, اتفرّج *étfarradj*, *étfarrag*.

Spectre, روبا *rouyâ*, pl. رويات *rouyât* (en berbère ثريل *tsiryel*, pl. ثريليون *tsirylyouenn*). (*V.* Fantôme.)

Sphère, دوار *deouâr*, كرة *korah*, *koréh*.

— La Sphère céleste, كرة الفلك *korat él-felek*, الكرة الفلكيه *él-korét él-felekyéh*.

— Droite, الفلك المستقيم *él-felek él-mostaqym*.

—Oblique, الفلك الماىل *él-felek él-mâyl*.

Spirituel (adj.), روحانى *rouhâny*, عقلى *a'qly*.

Spleen, غشية القلب *ghachyét él-qalb* (m. à m. : Couverture ou étouffement du cœur.)

Splendeur (éclat), بها *behâ* (*V.* Brillant, Clarté, Beauté, Magnificence.)

Splendide, ضاى *dây*. (*V.* Beau, Brillant, Magnifique.)

Squirre, صلابه *salâbéh*.

Stable, مضبوط *madboutt*. (*Voy.* Durable.)

Statue, صنم *sanam*, pl. اصنام *âsnâm*; صورة *sourah*, *souréh*.

Stérile, عاقر *a'âqer*, عقيم *a'qym*.

— Année Stérile, غلا *ghalâ*.

Il a Stimulé, لجّ *leddj*, *legg*, هيّج *heyyedj*, *heyyeg*.

Stipulation. (*V.* Convention, Contrat, Acte.)

Il a Stipulé, شـــرط *charatt*, حدّد *haddad*. (*V.* Il est Convenu.)

— Il Stipulera, يشرط *ychert*.

Storax, استرس *éstorass*.

Strangurie, حصران ذا البول *houssrân dé-'l-boul*.

Stratagème, (*V.* Ruse, Fraude, Tromperie.)

Structure. (*V.* Construction.)

Studieux, دريس *derryss*.

Stupéfaction, دهشه *dehchah*.

Stupéfait. (*V.* Étonné.)

Stupide, خشن *khechenn*.

Stupidité, خشن *khechn*, *khochn*.

Style, d'un écrivain, كتابه *kitâbéh*.

— d'un cadran solaire, ابـــرة الساعه *íbrét és-sâ'ah*.

Il a Su, عرف *a'araf*, *a'aref*. (*V.* Il a Connu.)

— Il Saura, يعرف *ya'ref*.

— Sais-tu cela? تعرف ذول *ta'araf doul?* انت تعرف هذا *ínta ta'araf haza?* (en berbère تسينت *tessynt*).

— Je le Sais, بعرفهُ *ba'raf-ho* (en berbère اسنغت *ásnaght*).

— Je ne le Sais pas, je n'en Sais rien, انا جاهل بكلّيه *énâ djâhel be-kollyah*, ما اعرفشي فيه وصل *mâ aaref-chy fy-hi ouassel*, انا جاهل فيه *anâ-gâhel fy-hi*, ما بعرف شي انا *ma-ba'raf-chy ânâ*, ما بعرفهُ شي *mâ ba'raf-hou chy*, ما بعرفش *mâ ba'raf-ch*, *mâ ba'rafou-ch* (en berb. اورتسين غارا *our tessyn ghârâ*).

— Nous ne Savons pas en ce moment ce qui s'est passé, ما ندرى لان ما حصل *mâ ne-dry élân mâ hassel*.

— Dieu Sait! الله اعلم *Allah âa'lem!*

— Ne fais pas ce que tu ne Sais pas, لا تفعل فعل وانت به جاهل *la tefa'al feë'l ou enté-bi-hi djâhel*.

Suaire. (*V.* Linceul.)

Suant, عرقان *a'rqân*, *e'rqân*.

Subit, مسرع *mesri'*.

Subitement, للساعه *li-'s-sâ'ah*.

Sublime, عالى *a'âly*, تعالى *ta'âlä*, *te'alâ*, عظيم *a'zzym*, عزيز *a'zyz*.

Sublimé (drogue), سليمان *selymân*, *souleymân*.

Submergé. (*V.* Englouti, Noyé.)

Il a Submergé. (*V.* Il a Noyé.)

— Il a été Submergé. (*V.* Il s'est Englouti.)

Submersion, اغراق *íghrâq*.

Subséquent, متابع *metâbé'*.

Subsistance. (*V.* Nourriture.)

Subtil. (*V.* Fin.)

— Il a l'esprit Subtil, عقلهُ جيّد *a'qle-ho djyyd.*

Subtilement, بالشتارة *be-'s-chetârah.*

Subtilité. (*V.* Finesse.)

Suc, عصبارة *a'sbârah.* (*V.* Jus.)

Il a Succédé, من ورث *ouerets minn*, خلف *khalaf*, عقب *a'qab.* (*Voy.* Il a Hérité.)

— Il Succédera, من يورث *yourets minn.*

Succès, فلاح *felâh* (*V.* Réussite.)

Successeur, عقيب *a'qyb.* (*V.* Héritier, Khalyfe.)

Succession. (*V.* Héritage.)

— Il a renoncé à la Succession, سلّم من الورثه *sellem minn él-oueretséh.*

Il a Succombé, انغلب *énghaleb.* (*V.* Il est Tombé.)

— sous un poids, ناخ *nâkh.*

Il a Sucé, مصّ *mess*, *mass*, سكر *sakkar*, حرك *harak.*

—Il Sucera, يمصّ *ymess*, *yemass*, يحرك *yahrak.*

Sucre, سكّر *sokker*, *soukkar*, سكّار *soukkâr.*

—candi, سكّر نبات *sokker-nebât.*

— en pain, سكّر ذا القالب *soukkar dé-'l qâleb.*

— Canne à Sucre, قصب حلو *qassab halou.*

—Pain de Sucre, قالب ذا السكّار *qâleb dé-'s-soukkâr*, سكّار ذا القالب *soukkâr dé-'l-qâleb*, راس ذا السكّر *râs dé-'s-soukkar.*

Sucreries, بقلاوة *baqlâouéh*, حلاوة *halâouéh*, قنافه *qonâféh*, غريبه *ghereybéh.*

— Un cornet de Sucreries, قرطاس حلاوة *qorttâss halâouéh.*

Sud, قبلى *qebly*, جنوبى *djenouby.* (*V.* Midi.)

— Vent du Sud, قبلى *qably*, *qebly.*

— du Sud-est, لباج *lebâdj*, *lebédj* (en italien *libeccio*).

—du Sud-ouest, غديكه *ghadygah.*

Il a Sué, عرق *a'raq.*

— Il Suera, يعرق *ya'raq.*

—Je Sue, انا عرقان *ânâ a'reqânn.*

Sueur, عرق *a'raq* (en berbère ثدى *tsidy*).

— A la Sueur de mon front, بعرق جبينى *be-a'raq djebyn-y.*

Il a Suffi, كفى *kafâ*, دزا *dezâ*, دزى *dezä*, *dezey.*

— Il Suffira, يدزى *ydzy.*

— Cela Suffit, ذل يكفى *dol yekfy*, ذكا بس *dekâ bess.*

Suffisamment, كفيًا *kafyânn*, بكفايه *be-kefâyah*, بس *bess*, يكفى *yekfy*. (*V.* Assez.)

Suffisance, كفايه *kefâyah*.

Suffocation, انخناق *énkhinâq*.

Suffoqué. (*V.* Etouffé.)

Il a Suffoqué (v. a.) (*V.* Il a Étranglé.)

— (v. n.), انخنق *énkhanaq*.

Suffrage, مساعدة *messâ'adah*.

Suif, شحم *chahm*.

Suivant, كما *ka-mâ*, بحسب *be-hisb*, كيف *kyf*.

— Suivant ce qu'il dira, بحسب ما يقول *bi-hisb-mâ yqoul*.

Il a Suivi, تبع *taba'a*, تتبّع *tebba'*.

— Il Suivra, يتتبّع *ytebba'*.

Sujet (n. subst.), رعى *ra'y*, pl. رعيه *ra'yah*, رعيا *ra'yâ*, رعايا *ra'âyâ* (d'où le mot français *raja*).

— Nous sommes vos Sujets, نحن رعاياكم *nahn ra'âyâ-koum*.

—(motif, cause). (*V.* ces mots.)

— La vie de l'homme est Sujette aux accidens, حياة الانسان مصادفه *hayât él-énsân mossâdefeh*.

Sulfate de fer, جاز *djâz*.

— de cuivre, توتيا *toutyâ*, توتيه *toutyah*, زرقه *zarqah*.

Sulfureux, Sulfurique, كبريتى *kibryty*.

Sultan, سلطان *soultân*, pl. سلاطين *selâttyn*.

Superbe. (*V.* Fier.)

Superficie, سطح *sattah*, وجه *oudjéh*.

Superflu, زايد *zâyd*.

Superfluité, زيـاده *zyâdéh*, *zyâdah*.

Supérieur (n. subst.). (*Voyez* Chef.)

— (adj.), اقدم *âqdem*, *âqdam*. (*V.* Haut.)

Supériorité. (*V.* Hauteur.)

Suppliant, ضارع *dâri'*.

Supplication. (*V.* Prière, Instance.)

Supplice, عذاب *a'dâb*.

— Il a Supplié, ضرع *dara'*, سال *sâl*.

— Je vous en Supplie, انا فى عرضك *ânâ fy ardd-ak*.

Il a Supporté, حمل *hamal*, *hamel*, صبر *sabar*.

Suppression, تبطيل *tebtyl*.

Il a Supprimé. (*V.* Il a Annulé.)

Suprême, تعالى *ta'âlä*, عظيم *aazzym*.

— Le Dieu suprême, الله تعالى *Allah ta'âlä*.

Sur (adj.), (en sûreté), سالم *sâlem.*

— (certain), محقق *mohaqqeq*, معلوم *ma'loum*, صحّ *sahh*, محقّق *mahaqqaq*. (*V.* Certain.)

—(à qui on peut se fier), مطمّن *mottammenn.*

—(aigre), حيض *houmydd*, كارس *houmeydd*, *kâress*. (*V.* Aigre.)

— Cela est Sûr, هذا صحّ *hadâ sahh*, هذا صحيح *hadâ sahyh.*

— Le chemin est-il Sûr? ای السكّه مطمنه *éy és-sekkah mottamenah* (en berbère ابريد دالعافيه *âbryd dêla'âfyah*)?

Sur (prép.), فوق *fauq*, *fouq*, على *aalâ*, *a'ly.*

— Sur moi, علىّ *aalay-y.*

— Sur toi, (m.) عليك *aalay-k*, (f.) عليكى *a'lay-ky.*

— Sur lui, عليه *aalay-hi.*

— Sur elle, عليها *aalay-hâ.*

— Sur nous, علينا *aalay-nâ.*

— Sur vous, عليكم *aalay-koum.*

— Sur eux (m.), عليهم *aalay-houm*, (f.) عليهن *aalay-houn.*

—Sur-le-champ, قوام *qaouâm.* (*V.* Aussitôt, Subitement, Soudain.)

Il a Surchargé, ثقل *tsaqqal.* (*V.* Il a Accablé.)

Surcroit. (*V.* Accroissement, Excédant, Surplus).

Surdité, صمم *damem.*

Sureté, طمان *temân.*

Surface. (*V.* Superficie.)

Surintendant des domaines, خوجه *khodjah.*

Il a Surmonté, غلب *ghalab.*

Surnom, لقب *laqab*, *laqb*, كونيه *kounyah* كنيه *kenièh*, كنوه *kenouah.*

— Quels sont leurs noms et leurs Surnoms? كيف اسمهم و لقبهم *kyf îsm-houm ou-laqab-houm?*

Il a Surnommé, لقب *laqeb.*

— On le Surnomma un tel, كان لقبه فلان *kân laqb-ho foulân.*

Il a Surpassé, افضل على *âfdal a'lâ.*

Surplus, باقى *bâqy.* (*V.* Surcroit.)

— Au Surplus, وغير ذالك *oughayr zélik.*

Surprenant. (*V.* Étonnant.)

Il a Surpris (pris sur le fait), اخذ على فعله *âkhad a'lâ fe'el-ho.*

— (trompé). (*V.* Il a Abusé.)

— (étonné). (*V.* ce mot.)

Surprise. (*V.* Étonnement, Piége.)

Il a Sursis, تاخر *teâkkhar*, ابطا *âbtâ.*

— Un Sursis, بطا *battâ*.

Surtout (adv.), خصوصًا *khossoussân*, لاسيما *lassymâ*, بالاكثر *bi-'l-âkthar*, اكثر من كلّ شي *âkthar minn koll-chy* (m. à m. : plus que toute chose).

— (subst.) (habillement), بنش *benich*, بنيش *benych*.

Il a Surveillé, اجهد على *édjehed a'lä*.

Il est Survenu, اصاب *âssâb*, وقع *ouaqaa*. (*V.* Il est Arrivé.)

Il a Survécu, بقى على *baqä a'lä*.

Survivance, باقيه *bâqyéh*, بقا *beqâ*.

Survivant, باقى *bâqy*.

Susceptible, قابل *qâbel*.

Susdit, مذكور *medkour*, مزبور *mezbour*.

Suspect, مشكوك *mechkouk*, الى شكّ فيه *élly chekk fy-hi*, متهم *metehem*, مشكّ *mochekk*.

Il a Suspendu, دلاّ *dellâ*, دلّى *dellä*. (*V.* Il a Accroché.)

— (différé). (*V.* Il a Sursis.)

— Il Suspendra, يدلّى *ydelly*.

En Suspens, متحيّر *mothayyer*.

Sycomore, شجرة جميز *chadjerat djemmeyz*, *chagueret guemmeyz*, جميزة *djemmeyzah*, *guemmeyzéh*.

Sydi-Akhoulid (village d'Afrique), سيد اخويلد *Syd-Akhouyld*.

Syène (ville d'Égypte), اسوان *Assouân*.

Syllogisme, قياس *qyâss*.

Symbole, صورة *sourah*, مثل *methel*.

Il a Symbolisé, ناسب *nâsseb*.

Sympathie, مناسبة الخاطر *menâssebét él-khâtter*. (*V.* Amitié, Ressemblance, Alliance, Propension.)

Ils ont Sympathisé ensemble, ناسبوا خواطرهم *nâsseboû khouâtterhoum*.

Synagogue, شنورة *chenourah*.

Syncope. (V. Évanouissement.)

— Il est tombé en Syncope. (*V.* Il s'est Évanoui.)

Syntaxe, نحو *nahou*.

Syriaque. (*V.* Syrien.)

La Syrie (n. de pays), الشام *és-Châm*, برّ الشام *barr és-Châm*.

Syrien, شامى *châmy*, شومى *choumy*, pl. شوام *chaouâm*; سوريانى *souryâny*.

Systématique, قانونى *qânouny*.

Système, قانون *qânoun* (en grec κανων), ترتيب *tertyb*, تقويم *tequoym*.

T.

T, cette lettre de l'alphabet français peut s'exprimer par trois lettres différentes dans l'arabe.

1° Le *Te* (ت), 22e lettre de l'alphabet ancien, 3e de l'alphabet moderne et du moghrebin; sa valeur est celle de notre T ordinaire dans les mots *ta*, *temps*, *été*.

2° Le *Tâ* (ط), 9e lettre de l'alphabet ancien, 16e du moderne, et 12e du moghrebin; sa valeur est d'un T prononcé plus fortement que le précédent, et pour ainsi dire avec emphase, à peu près comme notre double TT dans *attesté*, *attouchement*, *Ottoman*.

3° Le *The* ou *Tse* (ث), 23e lettre de l'ancien alphabet arabe, 4e du moderne et du moghrebin, qui régulièrement vaut le TH anglais, et dans les régions barbaresques, ordinairement TS, prend en quelques autres contrées, et surtout en Égypte, la valeur du T simple, se confondant ainsi avec le *te* marqué seulement de deux points (ت).

L'usage le plus vulgaire confond quelquefois dans l'écriture ces trois sortes de T, mais fautivement, leurs rôles dans les inflexions grammaticales et dans les dérivations des racines devant au contraire faire prendre le plus grand soin de ne pas les confondre.

Tabac à fumer, دخان *dokhân*, دخّان *dokkhân*, حاجة الرجـل *hadjét-ér-radjel* (mot à mot *besoin de l'homme*).

— en poudre, نشوق *nouchouq*, *nechouq*, شمّة *chemmah*.

—doux, دخان تفحي *dokhân tefahy*.

—fort, دخان قوى *dokhân qouy*.

—Marchand de Tabac, دخاخني *dokhâkhny*.

— Prise de Tabac, نشق *nechq*.

—Il a pris une prise de Tabac; نشق *necheq*. (*V*. Il a Pris.)

— Donne-moi une prise de Tabac! انشقني *éncheq-ny!*

Tabatière, حكـة *hokkah*, pl. حككك *hekouk*; سنيتكة *senitkah*.

Table (meuble), ميدة *meydah*, *mydéh*, *mydah*, pl. موادى *mouâdy*; مايدة *mâydah*, *mâydéh*, pl. موايد *mouâyd*; صفرا *sofrâ*, صفرة *sofrah*, pl. صفر *sofar*; سفرة *sofrah*, مكبة *mokkabah*, طبلة *toblah*, *tablah*.

— d'un livre, زمام *zemâm*. (*V.* Index.)

— de comptes, جدول الحساب *djedoul él-hissâb*.

— Les Tables de la loi, الالوح *él-âlouâh* (*V.* Les Commandemens de Dieu.)

Tableau, صورة *sourah*, *souréh*.

Tablette, لوح *louèh*, *louh*, رفّ *reff*, pl. رفوف *refouf*; مرفه *morfah*, pl. مرافا *morâfâ*.

Tablier, فوطه *fouttah*.

— de serrurier, تباندك *tebândah*.

— de bain, وزرة *ouezerah*.

Tache, زفر *zafar*, وسخة *oueskhah*, وسخ *oueskh*, عيب *a'yb*, pl. عيوب *ou'youb*, بقعه *beqaah*, بقعه *beqqaah*.

Il a Taché, وسخ *ouessekh*, نجس *nedjess*, نجّس *neddjess*, اتسخ *étessakh*, بقع *beqqu'a*, *baqqa'a*.

Il a Taché (il s'est efforcé), جهد *djehed*, *djehad*, اجتهد *édjtehed*, حرص *harass*.

— Tâche de vendre ta marchandise! احرص تبيع سلعتك *éhress teby' sela't-ak*.

— Tâche de venir chez moi, اجتهد تجي عندي *édjtehed tedjy a'nd-y*.

Tacitement, بالسرّ *be's-sirr*, *bi-'s-serr*.

Taciturne. (*V.* Silencieux.)

Taciturnité. (*V.* Silence.)

Taffetas, صندل *sandal*, جنفس *djenfess*.

Tafilet (prov. d'Afr.), تافلت *T'áfilét*.

Taie de l'œil, زناد ذا العين *zenâd dé-'l-a'yn*, نجمه ذا العين *nedjmah dé-'l-a'yn*.

Taille, قامه *qâméh*. (*V.* Hauteur, Grandeur.)

— des arbres, زبير *zebyr*.

Taillé. (*V.* Coupé.)

— (façonné), منقوش *manqouch*.

Il a Taillé. (*V.* Il a Coupé.)

— (Il a façonné), نقش *naqach*.

— un habit, فصل لباسه *fassal lebâssah*.

— une plume, برا القلم *barâ él-qalam*, برى *barä*.

— un arbre, زبر *zabar*.

— la barbe, تحسّن *tahassenn*, تحفف *tahafef*.

Tailleur de pierre, حجّار *haddjar*.

— d'habits, خيّاط *khayyâtt*, *khyyâtt*, تزرى *tezry*.

— Dé de Tailleur d'habits, حلقه ذا الخيّاط *halqah dé-'l-khayyâtt*.

Tais-toi! اسكت *oskout!* خليك ساكت *khally-k-sâkett!* (*Voy.* Il s'est Tu.)

— Taisez-vous! اسكتوا *ôskottou!*

TALAVERA (v. d'Esp.), طلبيرة *Talbyrah.*

TALENT, فضل *fadl.*

— doué de Talens, مفضـــل *mofaddel.*

TALISMAN, طلسم *telsem*, pl. طلاسم *telâssem*, طلسمات *telsemât*, حرزة *herzéh*, حروز *herouz.*

TALON, عقب *a'qab*, كعـــب *ka'ab*, pl. اكعاب *âka'âb*, كعبة *kaabah*; قدم *qodem* (en berb. اورز *aourez*, pl. ايورزان *îyouerzân*).

TALUS (d'un mur), بدنـــة *bednéh.*

TAMARIN, تمر هنـــدى *tamar-hindy.*

— fruit du Tamarin, حمـــر *houmar.*

TAMARISQUE, طرفا *tarfâ.*

TAMBOUR (caisse), طبل *tabl*, *tabel.*

— Il a battu le Tambour, دق الطبل *daqq êt-tabl.*

—battement de Tambour, نوبة *noubah*, *noubéh.*

— On a battu le Tambour devant lui, ضربوا لهُ النوبـه *daraboû le-ho ên-noubah.*

TAMBOURINEUR, طبال *tobbâl.*

TAMIS. (*V.* CRIBLE.)

TAN, دباغ *debâgh.*

TANDIS que, لمّا *lammâ*, اذا كان *îzâ-kân.*

TANGER (ville d'Afriq.), طنجه *Tandjah*, *Tandjéh.*

— Nous allons à Tanger, احنا راحين فى طنجه *éhnâ râhyn fy Tandjah.*

TANNAGE, د بغ *dabgh.*

Il a TANNÉ, دبغ *dabagh.*

TANNERIE, دار الدبغ *dâr éd-dabgh*, مدبغيه *medabghyah*, pl. مدابغ *medâbegh.*

TANNEUR, دباغ *dabbâgh.*

TANT (*V.* AUTANT, SOIT).

— Il y a Tant de méchantes gens! فيه ناس كثير قباح *fy-h nâss ketsyr qobbâh!*

— Tant que tu pourras, قد ما تقدر *qad-mâ teqdar.*

— Tu enverras chez moi mille francs, Tant or qu'argent blanc, الف فرنك حبّ الذهـب كيف النقرة ترسلها عندى *âlf frank, hobb éd-dahab, kyf én-noqrah, tersel-hâ a'nd-y.*

—Tant mieux! احسن *âhssenn.*

—Tant pis سرّ *serr!* شافى *châfy!*

—pour moi! يصعب علىّ *yssa'ab a'lay-y!*

— pour toi! يصعب عليك *yssa'ab a'lay-k!*

— pour lui! يصعب عليه *yssa'ab a'lay-hi!*

— pour nous! يصعب علينا *yssa'ab a'lay-nâ!*

— pour vous! يصعب عليكم *yssa'ab a'lay-koum!*

— pour eux! يصعب عليهم *yssa'ab a'lay-him* (*V.* Malheur)!

Tante paternelle, عمّة *a'ammah*, *a'mméh*, عمّة *a'mmét*.

— Maternelle, خالة *khâlah*, *khâléh*, خالة *khâlét*.

Tantôt, بعد شويه *baad-chouyah*, بعد قليل *ba'd qalyl*, من قريب للوقت *minn qoreyb*, *li-'l-ouaqt*. (*V.* Bientôt.)

Taon, دبان ذا الخيل *debbân dé-'l-khayl* (mot à mot : mouche des chevaux).

Tapage, شوشرة *chaoucharah*, شماطه *chamâttah*, صياح *syâh*.

— Il a fait du Tapage, صاح *saâh*, تشمط *techammatt*.

Tapis, فرش *farch*, pl. فرش *fourouch*; بساط *bassâtt*, *bessâtt*, pl. بسط *bossott*, *bost*; طنفسه *tenfesséh*.

— de diverses couleurs, تليس *tellys*, *tillys*.

— de sparterie. (*V.* Natte.)

— petit Tapis, زربيه *zerbyah*, *zarbyah*, pl. زرابى *zerâby*.

Il a Tapissé, فرش *farrach*, زين بطنافس *zayyann be-tenâfess*.

Tapisserie. (*V.* Tapis.)

Tapissier, فراش *farrâch*, بساطى *bassâtty*.

Tard, اخر *âkher* موخر *moukhour*, على المسا *a'lä-'l-massâ*.

— Il n'est pas Tard, ما زال بكرى *mâ zâl bakrä* (mot à mot : de bonne heure, n'a pas cessé).

— Il a Tardé, بطى *battä*, بطا *battâ*, عوق *a'ouaq*, تضحى *teddahyä*.

Tare, نقص *naqs*, وسخ *oueskh*.

Tari (*V.* Desséché).

— Il a Tari (v. a.), نشف *neschef*. (*V.* Il a Séché.)

— (v. n.) تجفف *tedjeffef*, عزل *a'zal*. (*V.* Il a été Desséché.)

Tarif, قايمه *qâymah*, *qâyméh*, تعريف *ta'ryf* (d'où vient le mot français).

Tarragone (v. d'Esp.), طركونه *Tarkounah*.

Tarrière, مثقب *mitsqab*, بريمه *berrymah* (en berb. تبرنينت *tabernynt*, pl. تيبرنينين *tyberny-nyn*). (*Voyez* Vrille.)

Tartare (n. de peuple), تتر *tatar*, pl. تتار *tatâr*.

TARTARIE (n. de pays), بلد التتار *Beled él-Tatâr.*

TARTRE, دردي *derdy*, ترتيـــر *tartyr*, طرطير *tartyr.*

TAS, جميعة *djamyaah.* (*V.* AMAS.)

TASSE, طاسة *tâssah*, pl. طاسات *tâssât*; فنجان *fendjân*, *fengân*, pl. فناجين *fenâdjyn*, *fenâguyn*; فنجل *fendjel*, pl. فنجل *fenedjel.*

Il a TATÉ دسّ *dess*, لمس *lamass.*

Il a TATONNÉ, دردس *derdess.*

TAUPE, خلدة *khaldah*, *kholdah*, خلد *khold*, pl. خلدات *koldât.*

TAUREAU, ثور *thour*, *tsour*, *tseour*, *thaur*, pl. ثيران *thyrân*, *tsyrân*; اثوار *âthouâr*, *âtsouâr*, ثـــــوار *thouâr* (en berb. اعجمى *â'djemy*, pl. اعجمين *â'djemyn*).

— Le Taureau (signe du zodiaque), برج الثور *bourdj él-tsour*, *bourg él-thour*, *bourdj él-tseour.*

TAUX. (*V.* PRIX.)

TAVERNE, تبرنه *tabernah.* (*Voy.* CABARET.)

TAVERNIER, تبرناجى *tabernâdjy.* (*V.* CABARETIER.)

TAVIRA (v. de Port.), طبيره *Tabyrah.*

TAXE de prix. (*V.* TAUX.)

—(impôt.) (*V.* ce mot).

Il a TAXÉ le prix, سعّر *sa'ar.*

TAYF (v. du Hedjâz), طايـــف *Tâyef*, *Tâyf.*

TECHERYN ÊL-AOUEL (deuxième mois de l'année solaire des Orientaux, répondant à notre mois d'octobre) تشرين الاوّل *techeryn él-âouel.*

TECHERYN ÊL-TANY (troisième mois de l'année solaire des Orientaux, correspondant à notre mois de novembre), تشرين الثانى *techeryn él-thâny*, تشرين الاخر *techeryn él-âkhir.*

TEDJEMOUT (village d'Afrique), تجموت *Tedjemoutt.*

TEDLES (v. d'Afr.), تادله *Tédlah.*

TEIGNE (insecte), تونيه *tounyah*, سوس *souss*, دود *doud*, عثه *o'ttah.*

—(maladie), جرب *djerb*, *guerb*, تفرتسه *tefertessah*, قراعه *qarâ'ah* (en berb. ايفيريون *ifyfryouenn*).

TEIGNEUX, اجرب *âdjrab*, اقرع *âqra'*, فرتاس *fortâss*, قرعان *qora'ân.*

TEINT (part.), مصبوغ *masbough.*

— (subst.), لون الوجه *loun él-oudjéh*, نول ذا الوج *noul dé-'l-oudj* (en berbère سناڤ *senâf*).

Il a TEINT, صبغ *sabagh.*

TEINTURE, صبغ *sabgh*, صبغه *sabghah*, صباغه *sabâghah.*

— Atelier de Teinture, مصبغه *masbaghah*.

Teinturier, صبّـاغ *sabbâgh*, قصّار *qassâr*.

Un Tel, فلان *foulân* (en espagnol *fulano*), fém. فلانه *foulâneh, foulânah*; فلانى *foulâny*, fém. فلانيه *foulânyéh*.

— Monsieur un Tel, سيدى فلان *syd-y foulân*.

— Madame une Telle, ستّى فلانه *sett-y foulânah*.

Tel que, كيف *kyf*, مثل *methl, metsl, mesl*, مثلما *methel-má*.

— Tel que je le veux, كيف نحبّهُ *kyf nehobbe-ho*.

— Qui pourrait suffire à une Telle besogne? من يقدر يكفى لحملـة مثل هذه *menn yeqdar yekfy li-hamlét metsl hadéh!*

Télag (riv. près de Tremecen), وادى تلاغ *ouâdy Telâgh*.

Télescope, مرايه دا الهند *mirâyah dé-'l-Hind*.

Téméraire, مخشم *mokhachem*, مخشـوم *mokhchem*, متخشـوم *makhchoum*, قليل الرشده *motkhachem*, عديم *qalyl ér-rachedah, a'dym*.

Témérité, خشمه *khachemah*, قلة الرشده *qellét ér-rachedah*.

Témoignage, شهاده *chahâdah, chehâdéh*, شهاد *chehâd*.

Il a Témoigné, شهد *chahad*.

Témoin, شاهد *châhed*, pl. شهود *chouhoud*, شهدا *chohadâ*.

— Faux Témoin, شاهد مزور *châhed mezouer*.

Tempe, مصداغه *mesdâghah*, صدغ *sadgh*, مصدغ *masdagh* (en berbère ثبّورط *tsabbourt*).

— Les deux Tempes, صدغين *sadgheyn* (en berbère ثبّورا *tsabbourâ*).

Tempérament, مزاج *mezâdj*.

Tempérance, قناعه *qinâ'ah*.

— La Tempérance est autant salutaire à l'ame qu'au corps. القناعه تنفع للجسد و ايضًا للروح *él-qinâ'ah tenfa' li-'l-djessed, ou-áyddânn li-'r-rouh*.

Tempérant, صاحى *sâhy*, قنيع *qeny'*, معتدل *mo'tedel*.

Température, هوا *haouâ*.

Tempéré, مقتصـد *moqtessed*, رطب *retteb*. (*V.* Modéré.)

Il a Tempéré. (*V.* il a Modéré.)

Tempête, ورمه ذا البحر *ouermah dé-'l-bahar*, نو *naou*, نوة *noueh*, شدّة الريح *chiddét ér-ryh*, فرتونه *fortounah*, برأشكه *berrâchkah*, هول *houl* (en berb. فرتونه *fertounah*).

Temple, هيكل *heykal, heykel*, pl. هياكل *heyâkel*; بهبه *behbeh*.

— d'idole, بيت الاصنم *beyt él-âsnam.*

— des anciens Égyptiens, بربه *birbah, birbéh*, pl. برابى *barâby.*

— des chrétiens (*V.* Église).

— des juifs (*V.* Synagogue).

— des musulmans (*V.* Mosquée).

Temps, زمان *zemân*, pl. ازمنه *âzmenah*, وقت *ouaqt*, pl. اوقات *âouqât* (en berb. زمان *zemân*).

— des semailles. (*Voyez* Semailles.)

— du labourage, وقت الحرث *ouaqt él-hareth*, وقت ذا الحرث *ouaqt dé'-l-hareth.* (*Voy.* Labourage.)

— des roses. (*Voy.* Rose.)

— de la moisson. (*V.* Moisson.)

— de battre les grains, وقت الدراس *ouaqt éd-derâs*, وقت ذا الدرس *ouaqt dé'-d-diras.*

— Fixation de Temps, تارخ *târekh*, *târkh.*

— Espace de Temps, مدّه *meddéh*, حين *héyn*, آن *án.*

— Beau Temps, دنيا طيب *dounyâ tayeb* (en berb. زمان دلعالى *zemân déla'âly*).

— Mauvais Temps (*V.* Mauvais).

— Long-Temps. (*V.* Long.)

— Peu de Temps, زمان قليل *zemân qalyl* (en berb. دنيا وزيله *dounyâ ouezzylah*).

—Quel Temps fait-il? كيف الوقت *kief él-ouaqt* (en berb. اشو الزمان *âchou éz-zemân*)?

—Il fait beau Temps, الوقت طيب *él-ouaqt tayeb* (en berb. الزمان ايلها *éz-zemân ylehâ*).

— Le Temps est très-chaud, حرّ كثير *harr ketsyr* (en berbère يحم الحال *yehem él-hâl*).

— Le Temps est froid, هوا بارد *haouâ bârid* (en berb. اسميط *âs-semmytt*).

— Le Temps éclaire (il fait des éclairs), يبرق البرقات *yebarq él-barqât* (en berb. تبرّق *tebarraq*).

—Dans l'ancien Temps, فى زمان القديم *fy-zemân él-qadym.*

— En quelque Temps que tu voudras, فى اى وقت اردت *fy éy ouaqt âredét.*

Temys (village d'Afr.), تيمس *Temyss.*

Tenailles, لقاط *laqqât*, محابس *mehôbess*, كماشه *kemmâchah*, كلابه *kollâbéh*, كلبتين *kelbeteyn*, سندل *sindel*, زبرده *zobrerah.*

TENDON, عصب *a'sb*, pl. اعصاب *a'ssâb*. (*V.* NERF.)

TENDRE (adj.), طرى *tary*, رخص *rakhiss*, لديد *ledyd*, رطـــب *rottob*. (*Voy.* MOU.)

TENDRESSE du cœur, حبه *hobbah*. (*V.* AMITIÉ, AMOUR, AFFECTION.)

Il a TENDU (v. a.) شدّ *chedd*, نشر *nacher*, نصب *nesseb*, مدّ *madd*.

— un tapis, des tapisseries, فرش *farach*, بسط *bassatt*. (*Voyez* Il a TAPISSÉ.)

— la main, قدم اليد *qaddam él-yd*, مدّ يدهُ *madd yd-ho*.

— Il a Tendu vers, قصـد الى *qassad ílă*, توجّه *toueddjah*.

TÉNÈBRES, ظلمه *doulméh, zoulméh*, pl. ظلمات *zoulmât, dolamât*, ظلم *zoulm, doulm* (en berb. ظلام *dalâm*). (*Voyez* OBSCURITÉ.)

TENEUR d'un acte, داخل الحجه *dâkhel él-haddjéh*. (*V.* TEXTE.)

— Ils ont signé le traité dont la Teneur est ci-après, خطّوا الشرط وداخلهُ ما مذكور اذناه *khatemoû és-chart ou-dâkhel-ho mâ-mezkour ouznâ-ho*.

TENSIFT (fl. d'Afr.), تانسيفت *Tansyft*.

TENTATION, فتنه *fetnah*, تجريب *tedjeryb*, تجربه *tedjrecbéh*.

TENTE, خيـمـه *khaymah*, pl. خيمات *kheymât*, خيام *kheyâm*; خزانه *khezânah*, كتونه *guitouneh*.

Il a TENTÉ, جرّب *djarrab*, فتن *fetenn*, بلا *belâ*.

Il a TENU, مسك *massak*, *messek*. (*V.* Il a SAISI.)

—Je le Tiens, انا امسكهُ *ânâ émsek-ho*, انا مسكتهُ *ênâ messekt-ho*.

—Tiens! امسك *émsek*, خذ *khod!*

—Il a Tenu à. (*V.* Il a ADHÉRÉ.)

—Il s'est Tenu à, مكن *makan*, قام *qâm*. (*V.* Il a DEMEURÉ, il est RESTÉ.)

— Ils se sont Tenus à l'entrée de la forêt, قاموا فى فمّ الغابه *qâmoû fy foumm él-ghâbah*.

— Il s'est Tenu à la porte, قام على الباب *qâm a'lă él-bâb*.

TÉRÉBENTHINE, بطمه *batmah*, بطعمه *batı'mah*, علك البطم *a'lk él-bottom*, ترمنتينا *termentynâ*.

TÉRÉBINTHE, بطم *bottom*.

TERGHY (station et puits en Afr.), بير الترغى *byr ét-Terghy*.

Il a TERGIVERSÉ, تونسل *teouassel*. (*V.* Il a HÉSITÉ.)

TERME (limite). (*V.* ce mot.)

— (fin.) (*V.* ce mot.)

— (temps fixe), ميجال *mydjâl*.

— Le Terme n'était pas échu, المهجال باقى ما طاح شى *él-mydjâl bâqy mâ tâh-chy.*

Terminé. (*V.* Borné, Fini.)

Il a Terminé (achevé). (*Voyez* Il a Fini, il a Achevé.)

— (limité.) (*V.* Il a Borné.)

Terne, مدبوب *medebboub.*

Il a Terni غيّر الضو *ghayyar éd-daou*, فسد البها *fassad él-behâ.*

— Il s'est Terni, تغيّر *teghayyer*, تفسّد *tefessed*, تدبب *tedebbeb.*

Terrain, Terroir, طين *tynn*, فدان *feddân.* (V. Sol.)

— Ce Terrain est terminé par le Nil, هذا الفدان ينتم فى بحر النيل *hadâ él-feddân yentamm fy bahar én-Nyl.*

La Terrasse d'une maison, سطوح *sattâh*, *settâh*, pl. سطـــوح *souttouèh*, سطاح الدار *sattâh éd-dâr* (en berb. سفواه ابو واخام *soufoulah âbou ouâkkhâm*). (*V.* Toit.)

Terre, ارض *ârd*, طين *tyn*, تراب *torâb* (en berb. اكل *âkal*).

—Dieu a créé le ciel et la Terre, خلق الله السما والارض *khalaq Allah és-samâ ou-él-ârd.*

— (l'Univers.) (*V.* ce mot.)

— (pays, contrée, région.) (*V.* ces mots.)

—Terre-ferme. (*V.* Continent.)

— habitable, عمارة *i'mâréh.*

— ensemencée, ارض مزروع *ârd mezrou'.*

— (poussière.) (*V.* ce mot.)

— à foulon, غاسول *ghâssoul.*

— La Terre des chrétiens, برّ النصرانى *berr én-nousrâny*, برّ النصارا *berr én-nassârâ.*

—Le globe de la Terre, كرة الارض *korrét él-ârd.*

—Tremblement de Terre. (*V.* Tremblement.)

— Par Terre et par mer, برًا وبحرًا *berrânn ou-baharânn.*

— Recouvert de Terre, تحت التراب *taht ét-torâb.* (*V.* Enterré.)

Terrestre, ارضى *ârdy.*

Terreur, فزع *feza'*, رعب *ra'ab*, رهب *rahab.* (*V.* Épouvante.)

Terrible, خوّاف *khaouâf*, مخيف *mokhâyf*, مفزع *mofezzi'.*

Terrine de terre, برمة *bormah.*

Territoire, بر *berr, barr.*

— Le Territoire français, بر الفرنسيس *barr él-fransys.*

Testament, ميراث *mîrâts*, *mi-*

râth, وصايه *oussâyah*, *oussâyéh*, وصيه *oussyéh*, pl. وصايا *oussâyâ*.

— L'Ancien Testament, العهد القديم *él-a'h ed él-qadym*, توره *tourah*, توراه *tourâh*.

— Le Nouveau Testament, العهد الجديد *él-a'hed él-djedyd*.

Testamentaire, مراثي *mirâtsy*.

— Exécuteur Testamentaire, وكيل الهراث *oukyl él-mirâts*.

Il a Testé وصا *ouassâ*, وصّى *ouessä*. (*V*. Il a Légué.)

— Il Testera, يوصي *youssy*.

Testicules, بيضان *beyddân*.

Tête, راس *râs*, pl. رووس *rououss*, روس *rouss*, ريسان *rys-sân*; (en berb. اقروى *âqarouy*, pl. اقرويين *âqarouyn*).

— Coup de Tête, كنگ *gueng*, *guing* (en berb. ايخف *éykf*, pl. ايخفون *éykhfaouenn*).

— à la Tête, رسيه *roussyah*.

— Mal de Tête. (*V*. Mal.)

— Tête de more (terme de carrousel). (*V*. Poupée de Tir.)

Il a Tété, رضع *reddâ*, رطع *retta'a*.

—Elle a donné à Téter ارضعت *érda't*. (*V*. Elle a Allaité.)

Téton, بز *bizz*, pl. بزاز *bezâz*, ابزاز *ébzâz*, نهود *nouhoud* (en berb. تبوشت *tabboucht*, pl. تبوشين *tabbouchyn*). (*V*. Mamelles.)

Tetuan (v. d'Afr.), تطوان *Tettouân*.

Texte, متن *metn*, pl. متون *metoun*.

Teyt (village d'Afr.) تيط *Teytt*.

Thabor (m. de Syrie), جبل طبور *djebel Tabour*.

Thamouz (onzième mois de l'année solaire des Orientaux, correspondant à notre mois de juillet), تموز *Tamouz*.

Thé, شاى *chây*, ثاى *thây*, *tsây*, اتاى *étây*.

Thériaque, طريقيا *tharyaqyâ*.

Thermomètre, ميزان الهوا *myzân él-haouâ*.

Théyère, براد *berrâd*.

Il a Thésaurisé, خزن المال *khazann él-mâl*.

Thon, تون *toun*.

Thor (mont). (*V*. Sina.)

Thot (premier mois de l'année cophte, correspondant au mois de septembre), توت *tout*.

Thym, نقاش *naqâch*, حشاش *hachâch*, زعتر ذا الحمير *za'tar dé-'l-hamyr* (mot à mot : serpolet de l'âne), زعتر *za'tar*, *za'ter*.

Tibat (village d'Afr.), الطيبات *ét-Tybât.*

Tibesbest (village d'Afrique), تبسبست *Tibesbest.*

Tibia, عظم الساق *adam és-sâq*, عرقوب *a'rqoub*, قصبه *qasbah.*

Tiède, دفيان *defyân*, دافى *dâfy*, دفى *defy*, فاتر *fâter.*

Tiédeur, فتوره *fetourah.*

Il a Tiédi (v. n.) فتر *fatar, feter.*

Tien, ديالـــــك *dyél-ak, dyél-ek*, متاعك *metâ'-ak, metâ'-ek.* ك *-ak, -ek.* (*V.* Ton.)

Fièvre Tierce. (*V.* Fièvre.)

Tiers, ثلـــث *thelt, tselts, thoults, tsoults.*

— Deux Tiers, ثلثيـــن *thoul-théynn, tsoultséynn.*

Tige, جسم *djesm*, غصن *ghosn*, قرميه *qormyah*, قرمه *qormah.*

Tigre (animal), نمر *nemr, nemer, nimr*, pl. نمور *noumour, nemour* (en berbère ايرد *éyred*).

Le Tigre (fleuve d'Asie), الدجله *éd-Dedjelah.*

Tillac, ظهرالمركب *dahar él-merkeb*, جسرالمركـــب *djesr él-merkeb.*

Timbouctou (contrée d'Afriq.), تنبكت *Tinboktou, Tinbokt.*

Timbre. (*V.* Sceau, Cachet.)

Timide, جلان *hadjelân*, مستحى *mostahy.* (*V.* Craintif, Lache.)

Timidité, خافه *khâféh.* (*Voyez* Crainte, Lacheté.)

Timon, دفه *defféh.*

Timymoun (ville d'Afr.) تيمون *Timymoun.*

L'oreille me Tinte, تدوى الاذن *tedouy él-ôuzn.*

Tique, قراد *qorâd.*

Tir, d'armes à feu ou de flèches, ميدان *meydân.*

— Poupée de Tir قبق *qabaq.* (*V.* But.)

Tire-balle, Tire-bourre, برّى *berry*, برغى *berghy*

Tire-pied, پازوين *pâzouyn.*

Il a Tiré, سحب *sahab*, جرّ *djerr*, جدب *djadab, djedeb, guedeb*, جبذ *djabad, djebed, guebed*, جلب *djalab, djeleb, gueleb*, تلق *telaq*, شحط *chahatt.*

— l'épée سلّ السيف *sell és-séyf*, جرّد السيف *djerred és-séyf.*

— des armes à feu, قـــوس *qaouass*, ضرب *darab.*

— de l'eau, نزح *nazah.*

Tiroir, دروج *dourouhh*, كجر *kodjer.*

Tisane مندج *mendedj.* (*V.* Potion).

Tison, مشهـــــاب *mechehâb*, قسقوشه *qosqouchah.*

Tisserand, نساج *nassâdj*, *nassâg*, حايك *hâyk*, قزاز *qezzâz*, دراز *derrâz*, غزلى *ghazely*.

— en coton ou laine, حـــوكى *haouky*.

— en soie, حرار *harrâr*.

— Métier de Tisserand, منسج *mensedj*.

Tissu, (part.) منسوج *mensoudj*, *mensoug*.

Il a Tissu, نسج *nessedj*, *nesseg*.

Titre d'un livre, عنـــــوان *a'anouân*, علوان *a'alouân*.

— des métaux, عيار *a'ayâr*.

Tobi (cinquième mois de l'année des Cophtes, correspondant à janvier), طوبه *toubéh*, *toubih*.

Toi, انت *ént*, *ânt*, انتا *éntè*; (fém.) انتى *énty*, ك *-ak*, *-ek* (en berb. ايكشنى *íykechny*, ايكشينى *íykechyny*.

— de Toi (m.), ك *-ak*; (fém.) كى *-ky*.

— Toi-même. (*V.* Même.)

—Médecin! guéris-toi Toi-même! يا طبيب طبّ لنفسك *yâ tabyb tobb li-nafs-ak*.

Toile, قماش *qomâch*, *qoumâch*, بزّ *bezz*.

— de fil, قماش امتاع خيط *qomâch émtâ' kheytt*.

— de coton, قماش امتاع قطن *qomâch émtâ' qotn*. (*V.* Mousseline.)

— de lin, كتان *kittân*.

— cirée, مشمّع *mochammè'*.

— d'araignée, عنكبوت *a'nkeboutt*.

— Fabricant de Toile. (*Voyez* Tisserand.)

Toilette, تحسيـــن *tahssyn*, تحفيف *tahfyf*.

Toise, قامه *qâméh*.

— Deux Toises, قامتين *qâmetéyn*.

Toison, صوف *souf* (en berb. ثلست *tsilist*.)

Toît, سقف *saqf*, pl. اسقاف *âsqâf*, سقوف *seqouf*; سطح *sattah*, *sattèh*. pl. سوطـــوح *souttouh*. (*V.* Terrasse.)

Tomate, تماطيـــن *tomâttéyn* (d'où le français *tomate*). (*Voyez* Pomme d'Amour.)

Tombe, Tombeau, تربه *torbéh*, *tourbah*, *tourbéh*, pl. ترآب *tourâb*; قبر *qobr*, *qabr*, *qober*, pl. قبور *qobour*, *qebour* (en berb. ازكا *âzekâ*, ازّكا *azikkâ*. (*V.* Bière.)

— Lieu rempli de Tombeaux, مقبره *maqbarah* (en berb. تمقبر *tameqbar*. (*V.* Cimetière.)

Il est Tombé, وقـــع *ouqa'a*, *ouaqa'*, سقط *saqatt*, طـــاح *tâah*, *téah* (en berb. ايشد *éychad*).

— Je suis Tombé وقعت *ouaqa't* (en berb. شدغ *chadagh*).

— Il Tombera يقع *yqa'*, *youqa'*, يطيح *yttyh*, *yettyh*, يطاح *yttéah*.

— Le jour Tombe انقضا النهار *énqeddâ én-nahâr*.

— Une troupe de brigands est Tombée sur notre caravane, سربة من الحراميا وقعوا على قافلتنا *serbét minn él-harâmyâ ouaqa'oû a'lä qâfelét-nâ*.

Tome, جـــزوة *djezaouah*, pl. جزوات *djezaouât*; طوموس *toumouss*, مجلد *modjelled*.

Ton (pr. poss.), ك-*ak*, (fém.) كى-*ky*. (*V.* Tien.)

Il a Tondu, قص *qass*, جز *djezz*, *guezz*, گز *guezz*.

— la barbe, تحسن *tehassan*, تحفف *tahhfef*.

Tonne, بتـــة *bettah*, *bottéh*, بتيه *bottyéh*, *bettyéh*, بطيه *bottyah* (en berb. تبتيت *tabattytt*, pl. تبتيين *tabettyyn*). (*V.* Tonneau, Cuve.)

Il a Tonné, رعد *ra'aad*.

— Il Tonne, يرعد *yra'd*, *yera'd* (en berb. ترعد *tera'ad*).

Tonneau, برميل *barmyl*, *bermyl*.

— Petit Tonneau, بوش *bouch*. (*Voyez* Baril.)

— Tonneau pour conserver l'eau قرطيل *qartyl*.

Tonnelier, قبّاب *qabbâb*, براملى *brâmly*, بلاعمجى *blâ'emdjy*.

Tonnerre, رعد *ra'ad* (en berbère رعد *ra'd*, رعود *ra'oud*, تنزلت *tenzilt*).

— Éclat de Tonnerre, صاحقه *sâhaqah*, *sâhqah* (en berb. صعقه *sa'qah*.)

Tonte, جزاز *djezâz*, *guezâz*, جز *djezz*, *guezz*, گز *guezz*.

— Laine d'une Tonte, جـــزة *djezzah*, *guezzéh*.

Toque de turban, كلوطه *kalouttah* (en fr. *calotte*), pl. كلوطات *kalouttât* (en berb. تشاشيت *tachâchytt*, pl. تشوشاى *tachouchây*).

Torchon, نشّافه *neschâfah*.

Il a Tordu, برم *barram*, فتل *fetel*.

Torpille (poisson), رعـــادة *ra'ádah*.

Torrent, سيله *syléh*, *sylah*, *seylah*, سيل *séyl*, *syl*, pl. سيول

syoul, *soyoul* (en berb. ثرغـــــه *tserghah*, ثرغا *thergâ*).

Tort, باطل *bâttel*. (*V.* Erreur, Abus, Dommage.)

— Il a eu Tort بطل *battal*.

—Je leur ai fait voir qu'ils avaient Tort, اريتهم الى عندهم الباطـــل *ârayt-houm îlâ a'nd-houm êl-bâttel*.

—Il a fait Tort. (V. Il a causé du Dommage, il a Opprimé).

— A Tort et à travers, بالعوج وبالخلاف *bi-'l-a'oudj ou be-'l-khelâf*.

Tortu, Tortueux, عـــــواج *a'ouâdj*, *a'ouâg*, معوّج *ma'ouadj*. *ma'oudj*.

— Il a été Tortu, تعـــــوّج *ta'ouadj*.

— Il a rendu Tortu, عـــــوّج *a'ouadj*.

Tortue, سلحفه *selhafah*, *selhefeh*, pl. سلاحف *selâhf*, *selâhaf*; ترسه *tersah*, مقازون *maqâzoun*, افكر *êfker*, *êfkir*, فكرون *fekroun*, *fekraun* (en berb. ايفكروم *îyfekroum*, pl. ايفكر *îyfker*).

— d'eau, افكر ذاالما *êfkir dé'-l-mâ*.

—de terre, افكر الصحرى *êfkir ês-sahary*.

Torture, عذاب *a'dâb*. (*Voy.* Tourment.)

Il a Torturé. (*V.* Il a Tourmenté.)

Tôt. (*V.* Bientôt, de bonne Heure, Promptement, en Hâte.)

Total (subst.), جمله *djemlah*, *djemeleh*, pl. جمل *djoumoul*.

— (adj.) كلّى *kolly*, جملى *djemely*.

Totalité, تمامه *temâmèh*, *temâmah*, كماله *kemâléh*, *kemâlah*. (*V.* Total.)

— En Totalité, بتمامه *be-temâmèh*, بكماله *be-kemâléh*.

Touchant (prép.), على *a'lâ*.

— Quant à ce que tu m'as marqué Touchant les marchandises, وما ذكرت لى على البضايع *ou-mâ zekert l-y a'lâ êl-boddâya'*.

— (adj. au propre) متقرب *motqareb*. (*V.* Proche.)

— (au figuré). (*V.* Attendrissant.)

Il a Touché (au propre), مسّ *mass*, لمس *lamass*.

— (au figuré.) (*V.* Il a Attendri.)

—Ne me Touche pas, ما تمسكنى *mâ temsik-ny*, ما تلمسنى *mâ telmes-ny* (en berb. اورى طفترا *âoury tefiarâ*).

Toujours, دايمًا *dâym*, دايمًا *dâymân* (en berb. ابدا *ébdâ*, لابدا *lébdâ*).

Toulon (v. de Fr.), طولون *Touloun*.

Toupie (à jouer), نحالـــه *nahâlah*.

Tour (s. f.), بـــرج *bourdj*, *bourg*, pl. بروج *bouroudj*, صومعه *souma'ah*. (*V.* Fort, Minaret, Phare.)

— haute. (*V.* Donjon.)

— de tourneur (s. m.), خرط *khart*, مخرط *makharatt*.

— (circuit.) (*V.* ce mot.)

Tourbillon, نفّه *neffah*.

Tourelle, بربج *bourydj*, باشوره *bâchourah*.

Tourment, جور *djeour*. (*Voy.* Torture, Douleur.)

Il a Tourmenté, عذب *a'ddab*.

— Au nom de Dieu ne me Tourmentez pas! بالله عليكم ما تعذبونى *bi-'llah a'lay-koum mâ ta'ddebou-ny chy!*

Il a Tourné (renversé) قلـــب *qalab*.

— (sur le tour) خرط *kharatt*.

— (fait le tour), دوّر *daouar*.

— (v. n.) دار *dâr*.

— Tourne! دور (en berb. ازّى *ézzy*).

— Il s'est Tourné vers, التفت الى *éltefett îlâ*.

— Il s'est Tourné vers moi, التفت الىّ *éltefett îlay-y*.

Tourneur, خرّاط *khorrâtt*, pl. خراطين *khorrâttyn*.

Tourterelle, يمّام *yammâm*; ذكرالله *dekr-ôullah* (mot à mot : Souvenir de Dieu).

Il a Toussé, سعل *sa'al*.

Tout (en généralité), كل *koll*, *koul*, جميع *djemy'*, *guemy'* (en berbère اكّ *âkk*).

— Tout (en entier), كامل *kâmel*, *kâmil*.

— J'ai compris Tout, انا فهمت كلّه *éna fehemt koll-hou*.

— Tout homme, كلّ رجل *koll radjel*, كلّ انسان *koll énsân*.

— Tous les hommes, النّاس كلّهم *én-nâss kolle-houm*.

— Tout ce qui كلّما *kolle-mâ*, جميع ما *djemy' mâ*.

— Tout-à-coup, دغيا *daghyâ*, طغيا *daghyâ*. (*V.* Aussitot, Soudain, Subitement.)

— Tout-à-fait, بالمرّه *bi-'l-marrah*, بالكلّيه *bi-'l-kollyah*, هلبة *helbét*, واصل *ouâssel*.

— Tout-Puissant, قهار *qahâr*, ضابط الكلّ *dâbett él-koull*.

— Toutes les fois que, كلّما *kolle-mâ*.

— Du Tout, بالكل *bi-'l-koll*.

— Tout droit دغري *doghry*.

Toutefois, لكن *lakin*. (*Voyez* Cependant.)

Toux, سعله *so'lah*, *se'élah*, سعال *sou'âl* (en berbère ثوسوت *tsous-soutt*, تكويت *tekouyt*).

— Quinte de Toux. (*Voyez* Quinte.)

Trace, أثر *âthr*, *éthr*, *étsr*, pl. آثار *âthâr*, *âtsâr*.

Il a Tracé, خطّ *khatt*.

Traducteur, نقال *naqqâl*. (*V.* Interprète.)

Traduction, نقل *neql*. (*Voy.* Interprétation.)

Il a Traduit, نقل *neqel*. (*Voy.* Il a Interprété.)

— en français, نقل بالفرنسيس *neqel bi-'l-fransyss*.

— en arabe, عرّب *a'arrab*.

Trafic. (*Voy.* Commerce.)

Il a Trafiqué, تجر *tadjar*. (*V.* Il a Commercé.)

Tragique, مخيف *mokhayf*.

Il a Trahi, خان *khân*.

— Il Trahira, يخون *ykhoun*.

Trahison, خيانه *khyâneh*.

Il a Traîné, جرّ *djarr*, *garr*.

— On m'a Traîné par les pieds, جرّوني برجلي *djarrou-ny be-regly-y*.

Trait (ligne), خط *khatt*.

— (flèche), (*V.* ce mot.)

— Les langues des hommes sont des Traits perçans, السان بنى البشر سهام *élsân beny 'l-bachar sehâm*.

Il a Trait, حلب *halab*.

Il a Trait du lait, حلب *halab*.

— Il Traira, يحلب *yhaleb*.

Traité (s. masc.), شرط *chart*, pl. شروط *cheroutt*, *chouroutt*. (*V.* Convention.)

Il a Traité une affaire باشر *bâchar*.

— un malade, داوى *dâouä*, *dâouey*.

— quelqu'un avec honneur, فضّل *faddal*.

— sans égards, خاطب بغير وقر *khâttab be-ghayr oueqer*.

Traître, خاين *khâyn*, pl. خوان *kheouân*.

Trame (de tisserand), طعمه *tou'mah*.

— (complot), زربه *zerbah*, *zerbéh*. (*V.* Conspiration.)

Le Tranchant d'un sabre, شفره *chefirah*, *chefiréh*, حد السيف *hadd és-séyf*.

Tranche, قطعه *qotta'ah*, برشه *berchah*, فته *fatteh*. (*V.* Morceau.)

—de viande sans os, هبره ذا اللحم *habrah dé-'l-lahm*.

— de jambon, برشه من فخد متاع حلوف *berchah minn fakhd metâ' hallouf*.

Il a Tranché, قطع *qatta'a*. (*V.* Il a Coupé.)

Tranchée. (*V.* Fossé.)

Tranquille, مستريح *moustarèrh*, هانى *hâny*, متانى *metânny*, مرتح *mertah*. (*V.* Paisible.)

Il a Tranquillisé, انى *ânnä*, *ânney*. (*V.* Il a Appaisé, Il a Pacifié.)

Tranquillité, تسكين *teskyn*, هون *haoun*, هنه *henah*.

Transaction. (*V.* Accord.)

Transcription, تنسيخ *tensykh*. (*V.* Copie.)

Il a Transcrit, نقل *neqel*. (*V.* Il a Copié.)

Transe, همّ *hemm*, قهاره *qehârah*. (*V.* Épouvanté.)

Il a Transféré. (*V.* Il a Transporté.)

Il a Transgressé une loi, هتك الشرع *hatak és-chera'*.

Transi, بردان *berdân*, *bardân*. (*V.* Froid.)

Il a Transigé, استوا *ésteouâ*. (*V.* Il s'est Accordé.)

Il a Transmis. (*V.* Il a Transporté.)

Transmission. (*V.* Transport.)

Transparent, شاف *châff*.

Transplanté, منقول *manqoul*.

Il a Transplanté un arbre, نقل الشجره *neqel és-chadjerah*.

Transport, نقله *neqléh*, نقل *neql*, تنقيل *tenqyl*, مجيبه *medjybah*, *meguybéh*.

— de passion, شدة *cheddéh*.

— Frais de Transport, صاكه *sâkah*.

Il a Transporté, نقل *naqal*, *neqel*, نقّل *naqqal*.

— Il Transportera, ينقل *yenqel*, ينقّل *yeneqqel*.

Il a Traqué. (*V.* Il a Poursuivi.)

Travail, شغل *choughoul*, *choghl*, خدمه *khidméh*.

Il a Travaillé, اشتغل *échteghel*. خدم *khadam*, *khedem*.

—Il Travaillera, يخدم *yekhdem*.

—Il aime mieux mourir de faim que de Travailler, يرضا يموت بالجوع ولا يخدم *yorddâ ymout bi-'l-djou' oue-lâ yekhdem*.

Traverse, عبور *ou'bour*, مرور *mourour*.

Il a Traversé, عدى *a'adä*, مر *marr*, تعدى *te'addä*, *te'addey*, جزا *djezâ*, جز *djezz*.

— une rivière, un gué, un chemin, عبر *a'bar*, قطع *qatta'a*.

— La rivière Traverse la ville, الواد يشق المدينه *él-ouâd ycheqq él-medyneh*.

— Il Traversera, يجز *ydjouzz*.

Traversin, مخدّه *mokhaddah*, *mokhaddéh*, سطرميه *souttourmyah*, اسطرميه *óustourmyah*.

Trébuchet, فخ *fakkh* (*V.* Piége, Balance.)

Trèfle (plante), نفله *neflah*.

Treillage de jardin, جنايه *djenâyéh*.

Treille, عريش *a'rych*, pl. عرايش *a'râych*.

Treize, ثلث عش *tselats-a'ach*, ثلثعش *thlétha'ch*; ثلاثه عشر *thelâthah achar*, ثلاث عشر *theláth-a'char*, ثلاثة عشر *thelâthét-a'cher*.

Treizième, ثالث عشر *thálith a'cher*, (fém.) ثالثه عشر *thalithét a'cher*, ثلاثعش *theláth-a'ch*.

Tremblant, راعش *râ'ech*, *râ'ich*.

Il a Tremblé, رعش *ra'ach*, ارتعش *érta'ach*, ارتعد *érta'ad*.

— Il Tremblera, يرعش *yera'ch*, يرتعد *yrta'd*.

—La terre Tremble, تزلزل الارض *tezelzel él-ârd*, تزنزل الارض *tezenzel él-ârd*.

Tremblement, رعش *ra'ch*, *re'ch*. (*V.* Trémoussement.)

— de Terre زلزله *zelzeléh*, *zelzelah*, زنزله *zenzeléh*, *zenzelah*.

Tremecen (v. d'Afr.), تلمسن *Tlemsenn*, تلمسان *Tlemsán*, *Telmessân*, *Telemsân*.

Il s'est Trémoussé, هزهز *hezehezz*, تهزّز *tehezzezz*.

Trémoussement, تهزيز *tehezyz*.

Trempé, مسقى *mesqy*, مشطف *mochattef*.

— Acier bien Trempé, ذكير مسكى طيب *zekyr mesqy tayeb*.

Il a Trempé, انبل *énbel*, سقى *saqä*, *saqey*, شطف *chattaf*.

Trente, ثلاثين *tselâtsyn*, *thléthyn*, *thelâthyn*.

— Trente et un, واحد وثلاثين *ouâhhed ou-thelâthyn*.

— Trente et unième, احدى وثلاثين *âhdy ou-tselâtsyn.*

Trentième, الثلاثين *él-thelâthyn, él-tselâtsyn.*

Il a Trépigné, ذبذب *dabdab*, بحت *behatt.*

—Il Trépignera, يبحت *ybehatt.*

Très (marque du superlatif), جدًا *djiddân*, بالغايه *bil-ghâyah*, كثير قاوى *qâouy*, قباله *qebâléh, qobâlah*, بزاف *bi'z-zéf*, اقباله *âqbâlah*, بزياده *bi-zyâdah.* (*V.* Fort.)

—Tu es un Très brave homme, انت رجل مليح قباله *ént redjol melyh qobâlah.*

— Très-bon, طيب كثير *tayeb ketsyr*, طيب قباله *tayeb qobâlah.*

Trésor, كنز *konz, kanz*, خزنه *khaznah, khazneh*, مكسب *mekseb.*

Trésorier, خزندار *khazendâr, khaznadâr*, خزناجى *khaznâdjy.* (*V.* Caissier.)

Tressaillement. (*V.* Tremblement, Frémissement.)

Il a Tressailli. (*V.* Il a Frémi, Il a Tremblé, il s'est Trémoussé.)

Tresse, ضفر *defr*, حبكه *hebkah.*

— de cheveux, حمه *hommah*, دوابه *daouâbéh*, ضفيره *dafyrah*, ظفاير *defâyr*; جديله *djedyléh*, pl. جدايل *djedâyl.*

—Fabricant de Tresses, حبّاك *habbâk*, pl. حبّاكين *habbâkyn.*

Il a Tressé, ضفر *dafar.*

— Il Tressera, يضفر *ydfer.*

Trève, مهله ذا الحرب *mehelah dé'l-harb*, هدنه *hednah, hednéh.*

Triangle, مثلث *metsellets*, *methelleth.*

Tribade, مساحقه *massâhaqah*, سحاقه *sahâqah.*

Tribord, فتاته *fettâtah*, جانب يمين المركب *djânb ymyn él-merkeb*, جانب اليمين متاع المركب *djâneb él-yemyn metâ' él-merkeb*, قريدر اليمين *qorydor él-'yemyn*, كوريدور متاع اليمين *kourydour metâ' él-yemyn.*

Tribu, قبيله *qabylah, qabyléh*, pl. قبايل *qobâyl*; عرضى *o'rdy*, سبط *sebt*, طايفه *tâyféh.* pl. طوايف *touâyf.*

Tribunal, محكمه *mahekamah, mahkemah, mahkeméh, mahkaméh*, مجلس *medjeless, medjeliss, megless, megliss*, شرع *chera'.*

— de commerce, ارباب القبله *árbâb él-qeblah*, قضاة البهار *qodât-él-behâr.*

- Il a eu un procès au Tribu-

nal, خاصم فى الشرع *khâssem fy 's-cherâ.*

Tribune. (*V.* Chaire, Estrade.)

Tribut, مودّة *moudděh*, جزيه *djezyéh*, ذمّة *domméh*. (*V.* Impôt.)

Trictrac, طوله *taoulah.*

Il a Trié, ميّز *myyezz*, نقّى *naqqä*, (*V.* Il a Choisi.)

Trinaire, ثلاثى *thoulâthy.*

Triomphe. (*V.* Victoire.)

Il a Triomphé. (*V.* Il a Vaincu.)

Tripes, دوارة *douârah*, سقاط *seqâtt*, سخاطير *sakhâttir.* (*V.* Boyau.)

Triple, ثلاثه اضعاف *thelâthéh addâ'af.* (*V.* Trinaire.)

Tripoli (v. de Syrie), اطرابلس *Attrâblis*, طرابلس *Tarâbolouss*, طرابلس الشام *Tarâboloss és-Châm.* —(v. d'Afrique), طرابلس الغرب *Tarâbolouss él-Gharb*, طابلس *Tâbeliss.*

Triste, مغمـــون *magmoun*, ضايـق الخاطر *dâyq él-khâttr*, *dêyeq él-khatter.* (*V.* Chagrin.)

— Il a été Triste. (*V.* Il s'est Attristé.)

Tristesse, ضايقة الخاطر *dâyqét él-khâtter*, ضايقة القلب *dâyqét él-qalb* (m. à m. ressserrement du cœur), (*V.* Chagrin, Spleen.)

Trituration. (*V.* Broyement.)

Il a Trituré. (*V.* Il a Broyé.)

Troc. (*V.* Échange.)

Trois, ثلاثه *tselâtsah*, *thelâthéh*, *thléthah* (fém.), ثـلاث *thelâth.*

— Trois quarts, ثلاث ارباع *thelâth érbâa'*, ثلاث رباع *thelâth rabâa'.*

— Trois cents, ثلاثمايه *thelâth-mâyeh*, *thelâts-méyah*, ثلثيـــــه *thelth-myeh*, *thelth-myah.*

— Trois mille, ثلاث لاف *thelâth élâf.*

— Trois à Trois, ثلاث ثـلاث *thalâth-thalâth.*

Troisième, ثالث *thâlith*, *tsâlets*, *thâleth*, *tsâlets*; (fém.) ثالثه *thâlethéh*, *tsâletsah* (en berbère ثلاثه وبس *ouyss tselâtsah*).

Trombe, طوفان *toufân.* (*Voy.* Tourbillon.)

Trompe d'éléphant خرطم *khartem.*

— d'insecte, متك *metk.*

Il a Trompé, غـــاش *ghâch*, غوّش *ghaouach*, خان *khân*, زلبـح *zelbah*, زلبـع *zelba'*, زبلح *zebelèh.* (*Voyez* Il a Abusé.)

— Il Trompera, يزبلح *yezbelèh*, يزلبح *yzelbah*, يزلبع *yzelba'.*

— Il s'est Trompé, غلط *ghalatt.* (*V.* Il a Erré, Il s'est Abusé.)

— Il se Trompera, يغلط *yghlott.*

— Qui Trompe pour une aiguille, Trompera pour un chameau, الذى يجون فى لابره يجون فى الجمل *allazy ydjoun fy-'l-îbreh, ydjoun fy'l-djemel.*

— L'un de nous se Trompe, واحد منّا غلطان *ouâhed min-nâ ghaltân.*

Tromperie, غش *ghouch*, خيانه *khyâneh, khyânah.* (*V.* Perfidie, Ruse.)

Trompeur, غاش *ghâch.* (*V.* Traître, Perfide, Rusé.)

Trompette, نفير *nefyr*, زرنـــه *zernah*, بـــوق *bouq*, pl. ابواق *âbouâq.*

— (celui qui sonne de la Trompette), ضارب بالبوق *dâreb be-'l-bouq*, بوّاق *beouâq, baououaq*, نفّار *naffâr*, زرناجى *zernâdjy.*

— Il a sonné de la Trompette, ضرب بالبوق *darab be-'l-bouq.*

— Fanfare de Trompettes, نوبه *noubah, noubéh*, نوبة البوق *noubét él-bouq.*

— On a joué pour lui une fanfare de Trompettes, ضربوا لهُ النوبه بالبوق *daraboû le-ho én-noubah bi-'l-bouq*; ضربوا لهُ النوبه بالنفير *daraboû le-ho én-noubah be-'n-nefyr.*

Tronc d'arbre, جدر *djeder*, ساق الشجره *sâq és-chadjerah.* (*V.* Arbre, Tige.)

Tronçon. (*V.* Tranche.)

Trône (siége royal), كـــرسى *koursy*, تخت *takht*, مصطبه *mostabéh, mastabah*, pl. مصطبات *mestabât*, مصاطب *messâtteb*; عرش *a'rch*, سرير الملك *seryr él-mulk*, منبر السلطان *manbar és-soultân.*

— (royauté.) (*V.* ce mot.)

Trop, كثير *ketsyr*, اكثر *âkthar*, زايد *zâyd*, بزياده *be-zyâdah.*

— Ne dis pas Trop de paroles, tu t'attirerais le mépris de ceux qui te connaîtraient, لا تكن كثير الكلام فيحقروك معارفيـــك *lâ tekonn kethyr él-kelâm fa-yahqirou-k moa'refy-k.*

Il a Troqué. (*V.* Il a Échangé.)

Trot, هرڤل *herql*, تهرقيل *teherqyl*, سحق *sahq.*

Il a Trotté, هرڤل *herqel*, خض *khadd*, سار *sâr*, سحق *sahaq.*

—Il Trottera, يهرڤل *yeherqel*, يسير *yssyr.*

Trou, نقب *neqb*, pl. نقاب *neqâb*; ثقبه *thouqbah*, نخس *nokhs*, pl. انخاس *énkhâs.* (*V.* Ouverture.)

Trouble, تخليط *tekhlytt*, pl. تخلاويط *tekhlâouytt.* (*V.* Mélange,

Discorde, Dissension, Sédition.)

Troublé, مكدّر *mokadder*.

Il a Troublé, سجس *sedjess*, كدر *kaddar*.

Il a Troué, ثقب *thaqab*, *tsaqab*. (*V.* Il a Percé.)

— Il Trouera, يثقب *ythqob*.

Troupe, سرب *serb*; pl. اسراب *ésrâb*.

— de voleurs, سربة حرامیه *serbét harâmyéh*.

— de soldats, جيش *djych*, pl. جيوش *djyouch*.

Troupeau, رعاية *ra'âyah*, دوله *doulah*.

— de gros bétail, باقر *bâqer*.

— de menu bétail, ضاين *dâyn*, غنم *ghanam*.

Trousseau de mariée, جهاز *djehâz*.

Il a Trouvé, لقا *laqâ*, لقى *laqä*, *laqey*, وجد *oudjed*, *ougued*, صاب *sâb*.

— Il Trouvera, يلقى *yelqy*, يجد *yedjed*, *ydjed*, يصيب *yessyb*, يوجد *youdjed*.

— Je ne l'ai pas Trouvé, ما لقيتهُشى *mâ laqeyt-ho-chy*.

—Il ne l'a pas Trouvé, ما وجدُش *mâ oudjed-o-ch*.

— Pourquoi te Trouves-tu ici? لاى حصلت هنا *l-éy hasselt henâ?*

— On y Trouve de l'eau, فيه مويه موجوده *fy-hi mouyéh moudjoudéh* (en berbère ايلان ديس اوامان *îllân dyss âouâmân*.)

—Comment Trouvez-vous cela? كيف هذابان لكم *kyf hadâ bân le-koum?*

Truelle, جرمه *djermah*, ملاسه *mellassah*, *moullassah*, وشك *ouechk*, ملعقه *mala'aqah*, *mela'aqah*, مغرفه *mogharfah*, *moghrefah*, مسطرين *mestaryn*.

Truffes, ترفاس *tourfâss*.

Truie, خنزيره ثهوده *tsamoudah*, *khanzyréh*, *khanzyrah*, حلوفه *haïoufah*.

Truxillo (v. d'Esp.), طرجله *Tourdjellah*; ترجاله *Tourdjâlah*.

Tsemad (station en Afriq.), الشماد *ét-Tsemâd*.

Tuariks (peuplades d'Afrique), توارق *Touâreq*, *Touâriq*.

Il s'est Tu, سكت *sakatt*.

— Tais-toi! اسكت *ôskoutt!*

— Taisez-vous! اسكتوا *ôskotoû*.

— Il se Taira, يسكت *yskoutt*.

Tuat (village d'Afr.), التوات *ét-Touât*.

Tube. (*V.* Tuyau.)

Tudéla (v. d'Esp.) تطيلـــــه *Touttylah.*

Tué, قتيـــــل *qatyl*, pl. قتلا *qoutalá*; مقتول *maqtoul.*

Il a Tué, قتل *qatal.*

Tuerie de bestiaux, مجزر *medjezzar*, مجزرة *modjezzarah*, مدبح *madbah.* (*V.* Boucherie.)

Tuggourt (v. d'Afr.), تقرت *Toqort*, *Toqourt*, تڤرت *Togourt.*

Tuile, قرمود *qarmoud.*

Tumboctou. (*V.* Timboktou.)

Tumeur, نفخه *nefekhah.* (*V.* Enflure, Abcès.)

Tumulte, غوشـــه *ghouchah*, شوشرة *choucherah*, تهزيز *tehzyz.* (*V.* Désordre, Bruit, Sédition.)

Tunis (v. d'Af.), تونس *Touness.*

Turban, عمامه *i'mâméh*, *e'mâmah*, *a'mâmah*, pl. عمايم *a'máym*, *e'máym*; شربيه *cherbyah*, شاشيه *chachyah*, طربوش *tarbouch.*

— barbaresque, شده *cheddah.*

— Toque du Turban, قاوق *qâouq.* (*V.* Toque, Bonnet.)

— Bout du Turban pendant derrière la tête, عقبه *a'qebah*, عذبه *a'debah.*

Turbot, قوبع *qoubaa.*

Turk, تڤرك *tourk*, pl. اتراك *átrâk*; تركى *tourky*, عثمانلى *o'tsmânly*, *o'smanly.* (*V.* Ottoman.)

Turkestan (contrée d'Asie), تركستان *Tourkestân.*

Turquie (empire et contrée), بلاد التـــــرك *belâd él-tourk*, ملك الاتراك *moulk él-Atrâk*, ملك آل عثمان *moulk âl Otsmân*, الدولة العثمليه *éd-doulét él-Otsmallyéh.*

— Blé de Turquie. (*V.* Maïs.)

Tuteur, وكيل *oukyl*, pl. اوكلا *ókelâ.*

Tutie (mat. chimique), توتيه *toutyah*, *toutyéh*, توتيا *toutyâ.*

Tuyau, قادوس *qâdouss.* (*V.* Canal.)

— de cheminée, مدخنه *modakhnah.*

— de pipe, قضيب *qaddyb.*

Tybat (n. de l.). (*V.* Tibat.)

Tyr (v. de Syr.), صور *Sour.*

Tyran, باغى *bâghy*, ظالم *dâlem*, *zâlem*, طاغى *tâghy*, ظـــلام *dellâm*, *zellâm.* (*V.* Oppresseur.)

— Dieu maudit les Tyrans, لعن الله على الظالمين *la'an Allah a'lä éz-zâlemyn.*

Tyrannie, ظلم *doulm*, *zoulm*, مظالم *meddâlem.* (V. Oppression.)

Il a Tyrannisé, ظلم *dalam*, *zalam.* (*V.* Il a Opprimé.)

U.

U, le son de cette lettre n'existe pas dans le langage arabe : lorsqu'il a adopté quelque mot d'une langue étrangère où cette lettre se trouve, il la remplace toujours par le son *ou* (و) : Voyez ci-après l'article W.

Ubeda (v. d'Esp.), ابدة *Oubdah.*

Ulcère, دمّالة *doummâlah*, pl. دمامل *demâmel*; دملة *demléh*, قرح *qarhèh* (en berb. ثيّيسـت *tsymmyst*). (*V.* Abcès.)

— au doigt. (*V.* Panaris.)

Ulcéré, مقروح *meqrouh*, قريح *qaryh.*

Il a Ulcéré, قرح *qarah.*

Ultérieur. (*V.* Postérieur, Futur.)

Ulug-Beg, الغ بيك *Oulough-Beyg.*

Un, واحد *ouâhed* (en berbère يون *yeouenn*, *youenn*, وان *ouân*, يان *yân*, *yéân*); fém. واحدة *ouâhideh*, احدى *ahdâ* (en berbère يوت *youett*, يانـت *yânt*, يات *yât*, *yeât*.)

— Vingt et Un, trente et Un, quarante et Un, etc. (*V.* Vingt, Trente, Quarante, etc.)

— Cent-Un, ميه و واحـد *myéh ou-ouâhèd* (en berbère ميّة يان *myét-yân*, مايه يون *mîyah-youenn.*)

—Un à un, واحد واحدًا *ouâhed-ouâhedân.*

— Quelqu'Un (*V.* Quelque.)

— Quelques-Uns d'eux, بعضهم *ba'dd-houm.*

— Quelques-Unes d'elles, بعضها *ba'dd-hâ.*

— Une fois, مـرّة *marrah*, مرّة واحـدة *marrah ouâhedah*, نوبه واحده *noubah ouâhedah* (en berb. مرّة يون *marrah youenn*).

— Une fois que, لمّا *lammâ*, اذ كان *iz-kân.*

— Un peu, شويه *chouyéh* (en berbère شويـه *chouyah*, اشويه *âchouyah*). (*V.* Peu.)

— L'Un et l'autre. (*V.* Autre.)

— J'en enverrai Un à Alger, et l'autre à Oran, واحدهم نبعثـه للجزايـر واخرهم لوهران *ouâhed-*

houm neba'tse-ho li-'l-Djezâyr, ou-âkher-houm li-Ouahrân.

—Ils se sont injuriés l'Un l'autre, شتّموا على بعضهم *chettemoû a'lâ ba'add-houm.*

— Ils sont mécontens l'Un de l'autre, خاطرهم مصعوب من بعضهم *khattr-houm messa'oub minn ba'add-houm.*

— Ils se sont tués les Uns les autres, انقتلوا بعضهم بعض *énqatel-loû ba'dd-houm ba'ad.* (*V.* Autre.)

Unanimement, بجميع الوفاق *be-djemy' él-ouafâq.*

Uni (joint). (*V.* ce mot.)

— (aplani), ميلّس *momelless*, ميلس *memless*, معوط *mo'aouett*, *ma'ouett*, مستوى *mestoûy*, fém. مستويه *mestouyah.*

— (poli), منعّم *mena'em*, *mena'am*, مسقول *masqoul.* (*V.* Poli.)

Il a Uni (il a joint). (*V.* ce mot.)

— (il a aplani), استوى *éstaouâ*, ملّس *melless*, عوط *a'ouatt.* (*V.* Il a Aplani.)

— (il a poli.) (*V.* ce mot.)

Vingt Unième, Trente Unième. (*V.* Vingt, Trente, etc.)

— Cent Unième, احدى و ميه *âhdy ou-myéh* (en berb. ويس مايه *ouyss mîyah youenn*). (*V.* Cent-unième.)

Uniforme (adj.), مساوى *mes-sâouy.* (*V.* Semblable.)

— Ils sont Uniformes dans leurs habillemens, هم كمثل بلبسهم *houm ka-mthel be-libs-houm.*

Uniformément, ساوا *sâouâ*, ساوا ساوا *sâouâ-sâouâ.*

Uniformité, شبهه *chebehah*, تسّويه *tessaouyah, tessaouyéh.*

Union (jonction). (*V.* ce mot.)

— (bon accord), اجتماع *îdjtimâ', îgtimâ'*, اتحاد *îtehâd.* (*V.* Accord, Amitié, Alliance.)

Unique, احد *âhad*, fém. احدى *îhdâ*, مفرد *moufered, mofred*, وحيد *ouahyd.* (*V.* Seul.)

— Dieu est le dieu Unique, الله احد الله واحد *Allah ouâhed, Allah âhad.*

Unitaire, محادى *mohâdy*, موحدى *mouâhedy.*

Unité, توحيد *touahyd.*

L'Univers, الدنيا *él-dounyâ*, *él-denyâ*, الدونيا *él-dounyâ*, الدنيه *él-dounyah.*

— L'Univers habitable, المعموره *él-maamourah.*

L'Universalité, الكليه *él-kol-*

lyéh, جمعة كلّها *djema'at kolle-hâ*, جمله كلّيه *djemeléh kollyéh*.

— des hommes, جمهور الناس *djemhour én-nâss*.

Universel, كلّى *kolly*, fém. كلّيه *kollyéh*, *kollyah*.

Universellement, كليًا *kollyân*.

Uranographie, ذكر الفلك *zikr él-felek*, فهرسه النجوم *fehressét él-nedjoum*, *fehressét él-negoum*, زيج الكواكب *zydj él-keouâkeb*.

Urbanité. (*V.* Civilité.)

Urêtre, عرق البول *é'rq él-boul*. (*V.* Verge.)

Urgence, عجل *a'djel*. (*V.* Besoin.)

Urgent, بعجل *be-a'djel*. (*V.* Nécessaire.)

Urine, شوخ *chokh*, شاخ *châkh*, بال *bâl*, بول *boul* (en berbère ايبزدان *íybizdân*).

— Rétention d'Urine. (*V.* Rétention, Strangurie, Dysurie.)

Il a Uriné, شاخ *chakh*. (*V.* il a Pissé.)

Us. (*V.* Coutume, Usage.)

— Suivant les Us et coutumes, على عاده والقوانين *a'lä a'âdét ou-él-qaouânyn*.

Usage (utilité). (*V.* ce mot.)

— (coutume). (*V.* ce mot.)

— C'est l'Usage, هذه العاده *hadah él-a'âdéh*.

Usbecks (n. de peuples), لازبك *él-Ouzbek*.

Usé (vieux), ملبوس *melbouss*, قديم *qadym*, بطال *battâl*.

Il a Usé (v. a.) درس *deress*.

— Il a Usé de (il s'est servi), استعمل *estaamel*, متع *meta'a*.

Usine. (*V.* Manufacture, Atelier.)

Ustensile. (*V.* Outil, Instrument, Vase, Meuble.)

Usuel, معتاد *mi'tâd*.

Usure, ربا *rebâ*.

Usurier, صاحب الربا *sâheb ér-rebâ*.

Usurpation, تملیك *temlyk*.

Il a Usurpé (une propriété), تملّك *temellek*.

—(un titre) تدعاله *teda'a le-ho*.

— Qui Usurpe le titre de prophète, متنبى *motanabby*.

Frère Utérin, شقيق *chaqyq*.

—Sœur Utérine, شقيقه *chaqyqah*.

Utérus. (*V.* Ventre, Matrice.)

Utile, نافع *nafe'*.

— Il a été Utile, نفع *nafa'a*.

Utilité, نفع *nefa'*, نفعه *nefa'ah*. (*V.* Profit.)

V.

V, l'équivalent de cette lettre française n'existe pas dans l'alphabet arabe; cependant les Turcs et les Persans donnent cette prononciation au *Waw* (و) dans les mots qu'ils ont empruntés de la langue arabe. (*V.* W.)

Il Va, راح *râh*, *râha*, هورايح *houe râyh*, هو ماشى *houe mâchy*. (*V.* Il est Allé.)

— Va! (imp.) رُح *rouh!* روح *rouh!* أمشى *émchy!*

— Où Va-t-il? راح فاين هو *râha féyn houe?*

— Où Vas-tu? تروح فاين *terouh féyn?* فاين انتْ رايح *féyn ént râyh?* (en b. اروايد اد تروحد *ârouâyd âdterouhèd?*)

— Je Vais à Alger, كياروح فى جزاير *keyârouh fy Djezâyr* (en berb. ادروحا غار الجزاير *adrouhâ ghâr él-Djezâyr*).

— Je Vais à Alexandrie, نروح الى اسكندريه *nerouh élä Iskanderyéh*.

Vacance, بطاله *battâléh*.

Vacarme, صياح *syâh*. (*Voyez* Tapage, Tumulte, Bruit, etc.)

Vache, بقـرة *baqarah*, *baqrah*, *begrah*, pl. بقرات *baqarât*, *begrât* (en berbère تفونست *tefounest*).

—Le Ventre de la Vache (n. de lieu en Égypte), بطن البقرة *Batn él-baqarah*.

Il a Vacillé, تهـزز *tehezzezz*, طاف *tâf*. (*V.* Il a Chancelé.)

Vagabond, هايم *hâym*, سايب *sâyb*, سايح *sâyh*, هارب *hâreb*.

Vague (flot), موج *maudj*, *moudj*. (*V.* Flot.)

Vaillance. (*V.* Courage.)

Vaillant, شجيع *chadjy'*, *cheguy'*. (*V.* Courageux.)

Vain (inutile). (*V.* ce mot.)

— (orgueilleux). (*V.* ce mot.)

Vaincu, مغلـوب *maghloub*, مكسر *mokasser*, مكسور *maksour*.

Il a Vaincu, غلب *ghalab*, قهر *qahar*, كسر *kassar*.

— Il a été Vaincu, انغلب *énghaleb*, انكسر *énkesser*.

Vainqueur, غالب *ghâleb*, منصور *mansour*, غازى *ghâzy*, مظفر *mozzaffer*.

VAISSEAU, غليون *ghalyoun*, pl. غلايين *ghelâyn* (*Voyez* NAVIRE).

— marchand, de charge, de transport, مركب حمله *merkeb hamléh*.

— de guerre, فرڭاطه *fergât-tah*, مركب حرب *merkeb harb*.

— Petit Vaisseau, بطاش *bat-tâch* (d'où le fr. *patache*).

— Capitaine de Vaisseau (*Voy.* CAPITAINE).

VAISSELLE, اله *âléh*, *âlah*, pl. آلات *âlât*; اوعيه *âoua'yéh*, انا *ânâ*, انيه *ânyéh*, pl. اوانى *âouâny* (*Voyez* MEUBLES, USTENSILES).

— de terre, فخار *fekhâr* (*Voy.* POT, PLAT, ASSIETTE, ECUELLE).

— de métal, طوزان *touzân* (*V.* MARMITE, CHAUDIÈRE, CAFETIÈRE).

VALABLE, صحيح *sahyh*, متقبّل *motqabbel*, مقبول *maqboul* (*Voy.* CONVENABLE).

— Cette excuse est Valable, هذه العذره متقبّله *hadah êl-e'drah motqabbelah*.

— Motif Valable, سبب مستحق *sebeb mostahaq*.

VALENCE (ville d'Esp.), بلنسيه *Balansyah*, *Belensyah*.

VALET, خدّام *khaddâm*, *khoddâm*, خديم *khadym* (*Voyez* DOMESTIQUE).

— à gages, خديم بالكرا *khadym bi-'l-kerâ*.

— de chambre, فرّاش *farrâch*.

— d'écurie, سايس *sâys* (en berbere اعزرى *â'azry*), (*Voy.* PALEFRENIER).

VALEUR (courage), (*V.* ce mot).

— (prix), سعر *se'er*, قيمه *qeyméh*, ثمن *tsemenn*, *themn*, حقّ *haqq*.

— Chose de peu de Valeur, حاجه قليله *hâdjah qalylah*, *hâgueh qalyléh*.

— Rendez-nous nos marchandises ou leur Valeur, ردّوا لنا سلعتنا او حقّها *reddoû le-nâ sela'at-nâ âou haqqe-hâ*.

— Treize aunes de drap, à quatre piastres l'aune, font une Valeur de cinquante-deux piastres, ثلاثعش ذراع ملف بسعر الذراع اربع ريالات يوجب حقّهم خمسين ريال و ريالين *tselâth-a'ch derâ' melf*, *be-se'er êl-derâ' ârba' ryâlât*, *youdjeb haqqe-houm khamsyn ryâl ou-ryâléyn*.

VALIDE, قادر *qâder*.

VALLADOLID (v. d'Esp.), بلاد وليد *Belâd-ouelyd.*

VALLÉE, VALLON, وادى *ouâdy*, pl. اودا *âoudâ*, *ôudâ*; شعبه *cho'o-bah*, *cha'abah*.

Il a VALU, سوا *saouâ*.

— Il Vaudra, يسوى *yssaouy*, *yssouy*, *yessouä*, *yssouä*.

— Il Vaut, كيسوا *keyssouâ*.

— Cela Vaut dix médins, ذل يسوى عشرة فضه *dol yssouä a'cherah faddah*.

— Le blé Vaut quinze piastres, القمح يسوا خمستعش ريال *êl-qamèh yssouâ khamst-a'ch ryâl*, القمح سعرهُ خمسة عشر ريال *êl-qamèh se'er-ho khamsét-a'cher ryâl*.

VAN, مذرى *medry*, غربل *gharbel*, *ghirbel* (d'où le fr. *crible*), مصنف *masnaff*, مدرايه *modrâyah*, *medrâyéh*.

VANITÉ, فخرة *fekhrah*, فخر *fakhr* (*Voy.* ORGUEIL).

Il a VANNÉ, ذرا *darâ*.

— Il Vannera, يذرى *ydry*.

VANNEAU, بيبط *bybatt*.

VANNIER, سلال *sellâl*, غرابلى *gharâbly*, حلفاجى *halfâdjy*.

Il s'est VANTÉ, تفخر *tefakkher*.

VANTERIE (*Voy.* VANITÉ).

VAPEUR, هوا *haouâ*, ضباب *debâb*, *dabâb*, بخار *bekhâr* (*Voyez* EXHALAISON, AIR, BROUILLARD).

VARIATION, تبدل *tebeddil* (*V.* CHANGEMENT).

Il a VARIÉ (*Voy.* Il a CHANGÉ).

— (v. n.), تبدّل *tebeddel*.

— Toute chose Varie suivant les lieux, كلّ شى تتبدل على قدّ المواضع *koll chy tetbeddell a'lä qadd êl-mouâddè'*.

VASE (s. m.), وعى *oua'ay*, pl. اوعيه *âou'ayah*, *âou'ayéh*; انيه *ânyéh*, pl. انيات *ânyât*.

— (s. f.), (*Voyez* LIMON).

— de nuit, محبسه *mehibsah* (*Voyez* Pot de chambre).

VASTE, واسع قوى *ouâssè' qaouy* (*Voy.* LARGE, IMMENSE).

VAUTOUR, حضايه *heddâyah*, نسر *nesr*, *nisr*, *nesser*, pl. انسر *ênsour*, نسور *noussour*.

VEAU, عجل *a'adjel*, *a'guel*, pl. عجول *oudjoul*, *ougoul*, وكريف *oukryf* (en berb. اڭندور *âgandour*, pl. ايڭندورن *îyguendourenn*).

— Viande de Veau, لحم ذا العجل *lahm dê-'l-a'djel*.

Il a VÉCU, عاش *a'âch*, حيّ *hayä*.

— Qui veut Vivre tranquille

doit Vivre à l'écart des hommes, من يشا ان يعيش سالماً فليتفرّد من الناس صامتا *menn ychâ ânn yaych sâlemân fa-lytferred menn ên-nâss sâmetân.*

VÉGÉTAL, نباتى *nebâty.*

VÉGÉTATIF, منبّت *monebbett.*

VÉGÉTATION, نبات *nebâtt.*

Il a VÉGÉTÉ, نبت *nebett.*

VÉHÉMENCE, شدّة *chiddéh.*

VÉHÉMENT, شديد *chedyd.*

Il a VEILLÉ, سهر *sahar,* انتبه *êntebah.*

VEINE, عرق *i'rq,* pl. عروق *ou'rouq.*

VELEZ (ville d'Afriq.), بادس *Bâdis.*

VELOURS, قطيفه *qattifah, qattyféh,* قطيفه *qaddyfah.*

VELU, شعرانى *cha'arâny.*

VENDANGE, قطفه *qatfah, qatféh,* قطف *qetf,* قطاف *qettâf.*

Il a VENDANGÉ, قطف *qattaf.*

VENDANGEUR, قطّاف *qattâf.*

VENDREDI, يوم الجمعه *yom êl-djouma'ah, youm él-guema'ah, yaum êl-gouma'ah,* الجمعه *él-djouma'ah, él-gouma'ah.*

Il a VENDU, باع *bâa',* بيع *beya'.*

— Il s'est Vendu, تبيّع *tebyya'.*

— Le riz se Vend deux écus le boisseau, الرز يتبيّع بشكوطين الاردب *él-rouzz yetbyya' be-chqouttéyn él-ârdeb.*

— Denrée qui se Vend bien, حمّار السوق *hammâr ês-souq* (m. à m. l'ânier du marché).

VÉNÉNEUX (*Voy.* VENIMEUX).

VÉNÉRABLE, VÉNÉRÉ, محترم *mohaterem,* موقّر *mouaqqer.*

VÉNÉRATION, وقر *ouqer, oueqr* (*Voyez* RESPECT).

Il a VÉNÉRÉ, وقّر *ouaqqar* (*V.* Il a RESPECTÉ).

Il a VENGÉ, انتقم *êntеqem.*

— Il s'est Vengé, استنقم *ês-tanqem.*

— Je me Vengerai de l'affront qu'il m'a fait, استنقم منه على البخسه الذى بخصنى *êstenqem min-ho a'lä él-bakhsah âllazy-bakhas-ny.*

VENGEANCE, انتقام *întiqâm,* نقمه *neqméh.*

VENIMEUX, سمّى *semmy,* سامّ *sâmm.*

VENIN, سمّ *semm.*

VENISE (v. d'Italie), بندقيه *Bendeqyah, Bendeqyéh.*

VÉNITIEN, بندقى *bendeqy.*

VENT, ريح *ryhh*, pl. رياح *ryâh*; هوا *haouâ*.

— contraire, ريح على قدّه *ryhh a'lä qaddéh*.

— bon, favorable, ريح طيب *ryhh tayeb*.

— violent, ريح شديد *ryhh chedyd*, ريح عاصف *ryhh a'âssif*.

— Le Vent d'est, شرقي *cherqy*, *charqy*.

— du nord (*Voyez* NORD).

— de l'ouest (*Voyez* OUEST).

— du midi ou du sud, شيلي *chyly*, جنوبي *djenouby* (*V.* SUD, MIDI).

— du nord-est, برّاني *berrâny* (*Voyez* NORD).

— du sud-est (*Voyez* SUD).

— du nord-ouest, شرش *cherch* (*Voy.* NORD).

— du sud-ouest (*Voyez* SUD).

— Il fait beaucoup de Vent, ريح بيكون قوى *ryhh biekoun qaouy*.

— Le Vent s'est apaisé, غلنت الريح *ghalenét êr-ryh*, غلن الريح *ghalenn êr-ryh*.

— Par ce Vent nous n'avons pu aborder, بهذ الريح ما قدرنا شي نسمّط *be-hadah êr-ryh mâ qadarnâ-chy nessemmett*.

VENTE, بيع *bya'*, *beya'*.

— publique, دلالة *delâlah*.

— La Vente va bien, سوق حامي *souq hâmy* (m. à m. le marché est chaud).

— La Vente va mal, كساد كبير *kessâd kebyr*.

VENTRE, بطن *botn*, *batn*, pl. بطون *bottoun*; بدن *beden* (d'où le mot fr. *bedaine*), (en berb. تعبّوط *ta'abboudd*, pl. طعبّوطين *ta'abbouddyn*), (*Voyez* ABDOMEN).

— Mal de Ventre, وجع البطن *oudja' êl-batn*.

— Le Ventre me fait mal, جوفي وجع *djouf-y ouadja'*, وجع لي الجوف *oudja' l-y êl-djouf*.

— Constipation du Ventre, قبض البطن *qebd êl-batn*, عصمه *a'smah* (en berb. تعصر تعبّوط *ta'assar ta'abboud*).

— Cours de Ventre, انسهال البطن *însihâl êl-botn* (en berbere تحلول تعبّوط *tahloul ta'abboudd*).

VENTRU, ابو بطن *âbou-botn*, ابو كرش *âbou-kerch*.

Il est VENU, جا *djâ*, *gâ*.

— Il Viendra, يجي *ydjy*, *yguy*.

— D'où Viens-tu? كنتي من حين *konty min-héyn?* من حين كنتي *min-héyn konty?* (en berb. انيدا تقيت *ânydâ teqqyt?*)

— D'où Venez-vous? كنتوا من حين *kontoû min-héyn?*

— Je Viens de Tunis, كياجى من تونس *keyâdjy min Tounes* (en berb. اوسكتى تونس *âussegty Touness*).

— Tu Viendras tel jour que tu voudras, تجى اى يوم اردت *tedjy êy youm âredet.*

VENUE (s. f.), جى *djy, djey.*

VÉNUS (planète), زهرة *Zaharah, Zohoréh.*

VER, دود *doud*, pl. ديدان *dydân*; دودة *doudah*, سوس *souss* (en b. ثوكة *tsaoughah*, pl. ثيوكيويين *tsyougguyouyyn*).

— à soie, دود ذا الحرير *doud dê-'l-haryr.*

— pour la pêche, دودة الصيد *doudét ês-syd*, pl. ديدان *dydân* (en berb. ابكوج *âbgoudj*).

— Rongé de Vers, مدود *medoud.*

— Il a été rongé de Vers, ادود *édouad.*

— Il a engendré des Vers, دوّد *daouad.*

VÉRA (v. d'Esp.), بيرة *Byrah, Béyreh.*

VÉRACITÉ, صدق *sidq* (*Voyez* SINCÉRITÉ).

— Qui est connu pour sa Véracité fait passer un mensonge, mais qui est reconnu pour menteur ne fera pas croire une vérité, من عرف بالصدق جاز كذبه من عرف بالكذب لم يجز صدقه *minn o'ref bê-'s-sidq djâz kedib-ho, minn o'ref bê-'l-kadib lam ydjaz sidq-ho.*

VERD (*Voyez* VERT).

VERDATRE, متخضّر *motkhaddder.*

Il a VERDI (v. a.), خضّر *khaddar.*

— (v. n.), اخضرّ *êkhdarr*, اخضارّ *êkhdârr.*

VERDURE, خضورة *khoddourah.*

VERGE (baguette), عصا *a'assâ*, قضيب *qaddyb.*

— virile, زبر *zobr*, زب *zob*, زبّ *zobb*, pl. ازباب *âzbâb, êzbâb.*

VERGETTE, ممسحة *memsahhah.*

VERGUE, قربة *qaryah, qoryah*, ميزان *myzân*, ميزانه *myzâneh*, بجيه *badjyah*, سرن *serenn*, لنطينه *lentynah* (*Voyez* ANTENNE).

VÉRIDIQUE, حقيقى *haqyqy*, صديق *sadyq*, امين *âmynn*, صافى *sâfy* (*Voyez* SINCÈRE).

VÉRIFICATION, تصحيح *tasfyh.*

Il a VÉRIFIÉ, بيّن *bayyann*, ثبت *tsabatt*, قرر *qarar*.

VÉRITABLE, حقيـــق *haqyq*, صحيح *sahyh* (*Voyez* VRAI).

VÉRITÉ, صدق *sidq*, *sodq*, حقّه *haqqah*, حقيقه *haqyqéh*, حقّ *haqq*, صحه *sihhah*, *sahhah*.

—En Vérité, بالحقّ *bil-haqq*.

VERJUS, حصرم *hasram*, *hasrem*.

VERMEIL (adj.), (*V.* ROUGE, VERMILLON).

VERMICELLE, فداوش *fedâouch* (en esp. *fideos*), فداويـــش *fedâouych*.

VERMILLON (s. m.), قرمز *qermez*.

— Qui est de la couleur du Vermillon, قرمزى *qermezy* (d'où notre mot *cramoisy*).

VERMOULU, مدود *medoud*.

Il a VERNI, طلى *talä*.

VERNIS, صندروس *senderous*, طلا *telâ*.

VÉROLE, مبـــارك *mobârek*, صفرا حبّ فرنجى *hebb frandjy*, *hebb franguy* (m. à m. graine franque), (*Voy.* Maladie).

— Petite Vérole, جدرى *djedry*, *djidry*, *guedrey*, الجدرى دا *dâ él-djedry* (en berb. تزرزايت *tazerzâytt*).

—Attaqué de la petite Vérole, مجدور *medjedour*, *megdour*.

VERRE, جزاز *djezâz*, *guezâz*, قزاز *qezâz*.

— à patte, كاس *kâss*, *kess*, pl. كيسان *kyssân* (*V.* CALICE).

— à boire, جزاز *djezâz*, كوز *kouz*, قبّايه *qabâyah*, قبّايه *qobbâyéh*, قداح *qadâh*, قدح *qadah*, pl. قـــدوح *qoudouh*; طاس *tâss*, طاسه *tâssah*, pl. طاسات *tâssât*; ميراز *meyrâz*.

VERROTERIE, عقيق *a'qyq* (*V.* Perle de verre).

VERROU, زكروم *zekeroum*, ضبّه *dabbéh*, تربيزه *terbyzah*.

VERRUE, برقوش *berreqouch*.

VERS (prép.), عند *aand*, الى *ilä*, فى *fy* (*V.* A (prép.), AUPRÈS).

— Vers le soir, عند المسا *a'nd él-massâ*.

— Je me mis en marche Vers la ville, انا كنت ماشى الى المدينه *ênâ kont mâchy ilä 'l-medynéh*.

— (s. m.), شعار *che'âr*, نظم *nezm*.

— Mètre d'un Vers, قافيه *qâfyéh*, ميزان *myzân*.

Il a VERSÉ (v. a.), صبّ *sabb*, كبّ *kabb*, *kebb*.

—(v. n.), بزع *beza'* (*Voy.* Il est TOMBÉ).

— Il Versera, يكبّ *ykobb, yekebb.*

— Il a Versé le sang, شفك الدمّ *chefek êd-damm.*

Le VERSEAU (signe du zodiaque), برج الدلو *bourdj êd-delou.*

VERT (adj., de couleur), اخضر *âkhdar*, pl. خضور *khouddour*; fém. خضرا *khoddrá*, pl. خضرات *khoddrât* (en b. ازگزاو *âzegzâou*).

— (subst., fourrage printanier), (*Voy.* FOURRAGE).

— Il a mis un cheval au Vert, ربع *reba'a.*

— Mets mon cheval au Vert! اربع عودى *érba' a'oud-y!*

VERT-DE-GRIS, جنزار *djenzâr.*

VERTÈBRES, سنسول ذا الظهر *sensol dê-'d-dahar* (*Voy.* ARTICULATION, JOINTURE).

VERTICAL, منقوس *menqouss.*

VERTU, فضل *fâdl*, فضله *fadlah, fadléh*, فضيله *faddylah, faddyléh*, pl. فضايل *foddâyl.*

— Fuyez le vice, et attachez-vous à la Vertu! يا انتوا تبعدوا عن الخطا و تتقرّبوا للفضيله *yâ êntoû teba'adoû a'nn êl-khettâ, ou-tetqarreboû li-'l-faddyléh!*

— En Vertu de, بحسب *be-hisb*, بموجب *be-moudjeb.*

VERTUEUX, فضيل *faddyl*, فاضل *fâddel*, صاحب الفاضيله *sâheb êl-fâddyléh*, ذو الفضل *zou-'l-fadl*, صديق *sadyq*, pl. صديقين *sadyqyn.*

VESSIE, مثانه *methâneh, metsânah*, pl. نبابل *nebâbel*; بيت البول *béyt êl-boul*, نبوله *neboulah* (en berb. اللمبولت *êl-lemboult*).

VESTE, صدريه *sadryah, sedryah*, pl. صداري *sadâry*, قميص *qamyss*, منصوريه *manssouryah.*

— Veste sans manches, كسا *kissâ*, جبدلى *djebadoly* (*Voyez* GILET).

VESTIBULE, دهليس *dehlyss*, سطوان *sattouân*, بوابه *beouâbéh*, مدخل *medkhal*, سكيفه *sekyfah*, pl. سكايف *sekâyf.*

VESTIGE, اثر *âthar, âtsar*, pl. اثور *âuthour, âutsour*, اثار *âthâr, âtsâr* (*Voyez* TRACE).

VÊTEMENT, الباس *êlbâss*, ثوب *thouab, tsouab*, pl. ثياب *thyâb, tsyâb* (*V.* HABIT, HABILLEMENT).

VÉTÉRINAIRE (*V.* MARÉCHAL).

VÊTU, ملبّس *mêlebbess.*

Il a VÊTU (v. a.), لبّس *lebbess.*

VEUF, ارمل *ârmel*, pl. ارامل *ârâmel* (en b. اولاش غورس تمطوت *êoulâch ghours tamettoutt*; m. à m. auquel n'est plus de femme).

VEUVE, ارمله *ârmelah*, plur. ارامله *ârâmelah*; هجاله *heddjâlah* (en berb. تهجالت *tahadjâlt*, pl. توحاجال *touhâdjâl*).

Il a VEXÉ, ظلم *zalam*, نحس *nahass* (*Voy.* Il a OPPRIMÉ, Il a TYRANNISÉ, Il a TOURMENTÉ).

VIAGER (*Voyez* VIE).

VIANDE, لحم *lahm*, *laham*, pl. لحام *lahâm*; الحم *él-ham*, pl. الحام *él-hâm* (en berb. اگسوم *âgsoum*).

— bouillie (*Voyez* BOUILLI).

— rôtie (*Voyez* RÔTI).

— de bœuf (*Voyez* BŒUF).

— de mouton (*Voy.* MOUTON).

— de porc, لحم ذا الحلوف *lahm dê-'l-hallouf*.

— Tranche de Viande sans os, هبره ذا اللحم *hebrah dê-'l-lahm*.

VICAIRE, وكيل *oukyl*, خليفه *khalyféh*.

VICE, خطا *khettâ*, pl. خطايا *khettâyâ*.

VICIEUX, خاطى *khâtty*, مخطى *mokhatty*.

VICTIME, مدبّح *modabbah*.

VICTOIRE, غلبه *ghalabah*, نصر *nasr*, غلب *ghalb*, نصره *noussrah*, *nassrah* (en b. غلبنتن *ghalbentenn*).

— La porte de la Victoire, au Kaire (*Voyez* PORTE).

VICTORIEUX (*V.* VAINQUEUR).

VIDANGEUR, صرباتى *sarabâty*.

VIDE, خالى *khâly*, خاوى *khâouy*, فارغ *fâregh*.

Il a VIDÉ, فرّغ *farragh*.

VIE (état de l'être vivant), حياه *hayâh*, حياة *hayât* (en b. روح *rouh*).

— (durée de la vie), عيش *a'ych*, عمر *ou'mr*, *ou'mer*, *a'mr*.

— (manière de vivre), معيش *ma'ych*.

— Sur ma Vie! وحياتى *ou-hayât-y*! على حياتى *a'lä hayât-y*!

— Il y va de ta Vie, حياتك فى الميدان *hayât-ak fy-'l-meydân*.

— Je ne l'oublierai de ma Vie! انا عمرى ما انسيه *ênâ a'mry mâ ênsy-ho*.

— Toute la Vie, طول العمر *toul él-a'mr*, طول عمر *toul a'mr*.

— Propriété à Vie, ملك طول عمر *moulk toul a'mr*.

VIEILLARD, اختيار *ikhtyâr*, كبير *kebyr*, شايب *chêyb*, شيخ *chêykh*, pl. شيوخ *cheyoukh*, *chouyoukh*; مشايخ *mechâykh* (en berb. امغار *âmghâr*, pl. امغاران *imghârân*).

VIEILLE (*Voyez* VIEUX).

VIEILLESSE, شيب *chéyb*, شيوخه *chyoukhah*.

— Accablé de Vieillesse, شارف *châref, chârif.*

Il a Vieilli (en parlant des hommes), شاب *châb,* شاخ *châkh.*

— (en parlant des choses), قدم *qadam.*

— Il a bien Vieilli depuis deux années, من سنتين شاخ كثير *minn senéteyn châkh ketsyr..*

— Lorsque mon habit sera Vieilli tu m'en acheteras un autre, لمّا تقدم ثوبى تشترى ليلى غيرهُ *lammâ teqdem tsouaby techtery ly-ly ghayr-ho.*

Vierge, بكر *bekr,* بكرة *bekrah,* عذرى *a'drä,* عذرا *a'drâ* (en berb. تعزريت *taazryt,* pl. تعزريين *taazryyn*).

— La Vierge (signe du zodiaque), برج العذرا *bourdj él-a'adrâ.*

—La Vierge Marie (*V.* Marie).

Vieux (en parlant d'un homme), (*Voyez* Vieillard).

— (en parlant des choses), قديم *qadym, qedym,* عتيق *a'tyq.*

—Vieille femme, عجوز *a'djouz, a'gouz,* pl. عجايز *a'djâyz, a'gâyz;* عگوز *a'gouz* (en b. تمغرت *tameghart,* pl. تمغارين *tameghâryn*).

Vif (vivant), حيّ *hayy.*

— (alerte), نشيط *nechytt.*

Vigilance, حرص *hers,* حذر *hedr.*

Vigilant, حاذر *hâder,* حريص *haryss.*

— Il a été Vigilant, حرص *haress.* حذر *hadar.*

Vigne, كرم *kerm,* pl. كروم *kouroum, keroum;* دالية *dâlyah* (en b. ثارة *tsârah,* pl. ثيريوة *tsyryouah*).

Vigneron, كرّام *kerrâm.*

Vigoureux (*Voyez* Robuste).

Vigueur, قوة *qouéh,* قويّة *qouyyéh* (*Voyez* Force).

Vil, ذليل *delyl,* حقير *haqyr,* زميم *zamym* (*Voy.* Méprisable).

— A Vil Prix (*Voyez* Prix).

Vilain, وحش *ouehech,* فاحش *fâhch,* قبيح *qabyh,* مسيخ *mossykh.*

Vilebrequin, مثقب *mitsqab,* مشعاب *mecha'âb.*

Vilenie, قباحة *qobâhah.*

Village, دشرة *decherah,* كفر *kafr,* pl. كفور *kofour;* دوار *douâr,* قرية *qoryah,* pl. قرى *qorä* (en b. تدّرت *taddart,* pl. توّدار *touaddâr*).

Ville, مدينة *medynéh, medynah,* pl. مدينات *medynât,* مداين *modâyn;* بلاد *belâd,* بلد *beled,* plur. بلدان *boldân* (en berbere تمدينت *tamdynt,* pl. تمدينين *tamdynyn*).

— capitale, بلد التخت *beled êt-takht*, راس البلد *râss êl-beled*, امّ المداين *ôumm êl-modâyn*, منبر *manbar* (*V.* MÉTROPOLE).

— Il est à la Ville, هو فى المدينه *houe fy-'l-medynéh*.

VIN, خمر *khamr*, *khemr*, نبيد *nebyd*, شراب *chorâb*, *cherâb*.

— Marchand de Vin, خمّار *khammâr*.

— Les terrains frais produisent de bons Vins, المواضع الطريين يطيبوا النبيد *êl-mouâddè' êt-taryyn yttayboú ên-nebyd*.

— L'excès du Vin abrutit, بكثره الشراب توحش العقل *beketsyréh ês-chorâb teouahech êl-a'ql*.

VINAIGRE, خلّ *khall*.

— de vin, خلّ نبيد *khall-nebyd*.

— de dattes, خلّ ثمر *khall-thamr*.

VINAIGRIER, خلّال *khallâl*.

VINGT, عشرين *a'acheryn*.

— Vingt-et-un, واحد وعشرين *ouâhed ou-a'cherynn*.

— Vingt-deux, اثنين وعشرين *êthnéyn ou-a'cherynn*.

— J'ai Vingt ans, عندى عشرين سنه *a'nd-y a'cheryn seneh*.

VINGTIÈME (m. et f.), العشرين *êl-a'cheryn*.

VINGT-UNIÈME, الحادى وعشرين *êl-hâdy ou-a'cherynn*.

Il a VIOLÉ, هتك *hatak*.

VIOLENCE, شدّه *cheddéh*.

— (contrainte), قهر *qaher*, *qe-her*, غصبيه *ghassybéh* (*V.* FORCE, CONTRAINTE).

VIOLENT, شديد *chedyd*.

Il a VIOLENTÉ, غصب *ghassab* (*V.* Il a FORCÉ, Il a CONTRAINT).

VIOLET, بنفسجي *benafsedjy*, *benafseguy*, مرّ *morr*.

VIOLETTE (fleur), بنفسج *benefsedj*, *benafseg*, بنفسك *benafsek*, بنفسك *benafseg*.

VIOLON, كمنجه *kemindjah*, *kemendjéh*, *kemanguéh*, رباب *rebâb*.

VIPÈRE, افعه *âfa'h*, لفعه *lefa'ah*, حنش *hinch*, *hench*, *hanech*, حيه *hayéh*.

VIRGINAL, بكرى *bekry*.

VIRGINITÉ, بكاره *bekâréh*.

VIRIL, رجلى *radjely*, *raguely*.

— L'âge Viril, البلوغ *êl-belough*.

VIRILITÉ, رجله *radjeléh*, *ragueléh*.

VIRTUOSE, صاحب الصوت *sâheb ês-soutt*.

VIS-A-VIS, قدام *qoddâm*, بين يدى *bayn yday*.

— Il se tint debout Vis-à-Vis du prince, قام بين يدى الامير *qâm bayn yday êl-émyr.*

VISAGE, وجه *oudjéh*, pl. وجوه *oudjouh*; وج *oudj*, وچ *outch*, وش *ouch* (en berb. اود *ôude*, pl. ادماون *ôudemâouenn*).

— Visage laid, كمّارة *kemmârah*, خنشوش *khanchouch*.

VISCÈRES (*Voyez* ENTRAILLES).

Il a VISÉ, نوى *naouä*, عين *a'yenn*.

VISIBLE, ظهور *dehour*.

VISIR, وزير *ouezyr*, pl. وزرا *ouezerâ*; استاد *ôustâd*.

VISITE, زيارة *zyârah*.

Il a VISITÉ, زار *zâr*.

— Il Visitera, يزور *yzour*.

— Je suis venu vous Visiter, جيت باش نزوركم *djyt bâch nezour-koum*.

VITE (adj.), (*V.* LESTE, RAPIDE).

— (adv.), بالزربه *be'z-zerbah*, بالعجل *be-'l-a'djel*, *be-'l-a'guel*, دغيا *daghyâ*, ظغيا *daghyâ*, قوام *qaouâm*, بسرعه *be-ssera'ah*, بعجل *be-a'djel*, *be-a'guel*, فى ساعه *fy sâ'ah* (*Voyez* PROMPTEMENT).

— Ne vas pas si Vîte! على مهلك *a'lä mehal-ak*.

VITESSE (*Voy.* PROMPTITUDE).

VITRE, ورقه ذا الزاج *ouerqah dé-'z-zâdj* (m. à m. feuille de verre), جزاز *djezâz*, *guezâz*, قزاز *qezâz*, زاج *zâdj*, زجاج *zedjâdj*.

VITRIER, بياع البلار *byâ'a êl-bellâr*.

VITRIOL, زاج *zâdj*, جاز *djâz*, بارودية *bâroudyah*.

VIVACITÉ, نشاطه *nechâttah*, *nechattéh*.

VIVANT, عايش *a'âych*, حيّ *hayy*, موجد *moudjed*, *moudjoud*.

VIVEMENT, بشدّه *be-cheddéh*, بنشاطه *be-nechâtténh*.

VIVIER, حوض *haoudd* (*Voyez* BASSIN, PISCINE, RÉSERVOIR).

VIVRES (*V.* NOURRITURE, MUNITIONS de bouche, PROVISION).

VOCABULAIRE (*Voy.* DICTIONNAIRE).

VŒU, دعاه *do'âh*, وقف *ouaqf*, pl. وقوف *ouqouf*.

— Nous faisons des Vœux pour votre vie, احنا داعيين بحياتكم *êhnâ dâ'yyn be-hâyat-koum*.

Il a VOGUÉ, ركب البحر *rakeb êl-bahar*.

VOICI, ها *hâ*, راه *râh*.

— Me Voici, راهى *râh-y*,

— Le Voici, هاهو *hâ-hou*, *hâ-*

houe, هو راه *râh-hou*, واقف راه *râh ouâqif*.

— La Voici, ها ها راه *hâ-hâ*, ها راه *râh-hâ*, هى راه *râh-hya*.

— Nous Voici, راهنا *râh-nâ*.

— Les Voici, هم راه *râh-houm*.

— Voici qu'il vient, ماجى راه *râh mâdjy*.

— Le Voici qui entre, داخل راه *râh dâkhel*.

VOIE (*V.* CHEMIN, MOYEN).

VOILA, هواذا *houâ-dâ*, هذا هو *hadâ houe*, هاهٔ *hâ-ho* (*V.* VOICI).

— Le Voilà qui sort, خارج راه *râh khâredj*.

VOILE, ستر *sitr*, ستارة *setârah*, (d'où notre mot *store*).

— de femme, برقع *borqeu'*, برقعه *borqo'h*, pl. براقع *berâqè'*; كنبوش *kenbouch*.

— de navire, قلع *qala'a*, *qela'a*, pl. قلوع *qelou'*, *qoulou'*, *qelou'a*.

— Il a largué la Voile, حلّ القلع *hall êl-qela'a*.

— Il a mis à la Voile, سافر *sâfer*.

— Mettras-tu bientôt à la Voile? انت قريب شى تسافر *ênte qaryb-chy tessâfer?*

Il a VOILÉ, ستر *satar*.

VOISIN, جار *djâr*, fém. جاره *djâréh*; pl. masc. جيران *djyrân*, pl. fém. جارات *djârât*; قريب *qaryb*, قارب *qâreb* (en berb. جاور *djâour*, fém. تجارت *tadjârét*; pl. masc. جيران *djyrân*; pl. fém. تجيرتن *tedjyrâtenn*).

— Comment se porte votre Voisin? كيف حال قريبكم *keyf hâl qaryb-koum?*

VOITURE, عرابه *a'arâbah*, كدش *koudech*, *kidich*.

VOIX, صوت *sout*, *saut*, رنّه *rennah*, *renneh*, حش *hach*, *hech* (en berb. دالحس *dêlhass*).

— Voix perçante, صوت ناطح *sout nâtih*.

VOL (d'oiseau), طير *tayr*.

— (larçin), سرق *serq*, *sirq*, سرقه *sarqah*, *serqah*, لصاص *les-sâss*, لصوصيه *lessoussyéh*.

VOLATILE (subst.), طير *téyr*, *tayr*, pl. طيور (*Voy.* OISEAU).

VOLCAN, جبل النار *djebel ênnâr*, بركان *bourkân*.

Il a VOLÉ (avec des ailes), طار *târ*.

— (dérobé), سرق *saraq*, *sereq*, لصّ *lass*.

— Il Volera, يطير *ytlyr*.

— Qui Vole un œuf Vole un bœuf, الذى يسرق بيضه يسرق بقره

âllazy ysreq bayddah ysreq baqarah.

VOLEUR, سارق *sâreq*, *sâriq*, سـرّاق *serrâq*, لصّ *less* (en grec λῃστης), pl. لصوص *lessouss*, *loussouss*, الصاص *êlsâss*; شفّار *cheffâr*, حرامى *harâmy*, pl. حراميه *harâmyéh*, *harâmyah* (en berbere خاين *khâyn*, pl. خيّان *khouyyân*), (*Voyez* BRIGAND, FILOU, LARRON).

— Lieu infesté de Voleurs, ملصّه *malassah*.

VOLEUSE, لصه *lessah*, plur. لصات *lessât*.

VOLIÈRE, قفس *qafes*, *qafas*.

VOLONTÉ, مراد *morâd*, ارادة *ârâdéh*, مشيه *mechyah*, اختيار *îkhtyâr*, غرض *gharad*.

— Que ta Volonté soit faite! يكن مشيتك *yekoun mechyt-ak!*

— La Volonté de Dieu soit faite! ما شا الله *mâ châ Allah!*

VOLONTIERS, طيـــب *tayeb*, على راسى و عينى *a'lä rass-y ou a'yny-y* (m. à m. sur ma tête et sur mes yeux), ملح *melèh*.

VOLUME (livre), مجلد *medjeled* (*Voyez* LIVRE, TOME).

VOLUPTÉ (*Voyez* PLAISIR, DÉLICE).

VOLUPTUEUX (*Voy.* DÉBAUCHÉ, IMPUDIQUE).

Il a VOMI, استفرغ *êstefragh*, تـقيّ *teqeyä*.

VOMISSEMENT, قيّ *qayy*, *qyy*.

VORACITÉ, بلع *bela'*.

VOTRE, كم *koum*, لكم *le-koum*, ليلكم *lyl-koum*, امتاعكم *êmtâ'-koum*, متاعكم *metâ'-koum*, بتاعكم *betâ'-koum*.

Il a VOULU, راد *râd*, اراد *ârâd*, شا *châ*, طلب *taleb*, حبّ *hobb*.

— Il Voudra, يريد *yryd*, يشا *ychâ*, يحبّ *yohobb*.

— Dieu fait ce qu'il Veut, الله يفعل ما يشا *Allah yfa'al mâ ychâ*.

VOUS, انـتم *êntoum*, انـتما *êntoumâ*, انـتوا *êntoû* (en berbere كونوى *kounouy*).

— (régime), كم *koum*.

— Vous les avez battus, ضربتوهم *darabtou-houm*.

— On Vous a battus, ضربوكم *darabou-koum*.

VOUTE, قنطره *qantarah*, قبّه *qobbah*, *qoubbéh*, كمره *kamerah*, كمر *kemer* (en grec καμερα).

VOUTÉ, مكمّر *mokemmer*, احدب *âhdeb*.

VOYAGE, سفره *sofrah*, *sefrah*,

سفـــر *safar, sefer,* رحل *rahal,* ارتحال *irtihâl,* سياحه *syâhah,* مسافره *messâféreh.*

— Provision de Voyage, عويين *a'ouyn* (*Voyez* PROVISION).

— Bon Voyage! سفر امبارك *sefer êmbârek!*

Il a VOYAGÉ, سفر *safar,* سافر *sâfer.*

VOYAGEUR, سيّاح *seyyâh,* مسافر *mossâfer.*

VOYELLE, حركه *harakah,* pl. حركات *harakât.*

VRAI, حقيق *haqyq,* حقّ *haqq,* صحيح *sahhyh,* صاح *sâh* (*Voyez* VÉRITABLE).

— Homme Vrai, صديق *sadyq* (*Voyez* VÉRIDIQUE).

— Le Vrai (*Voyez* VÉRITÉ).

— Cela est Vrai, حذا حقّ *hadâ haqq.*

— Il est Vrai que, بالحقّ ان *bi-'l-haqq ênn.*

— Cette chose paraît Vraie, بيان ان هذا الشى حقّ *beyân ênn hadâ ês-chy haqq.*

— Vrai principe, قاعد صحيح *qâ'id sahyh.*

VRAIMENT, بالصحيح *be-'s-sahhyh* (*Voyez* En Vérité).

VRAISEMBLABLE, قابل *qâbil,* معقول *ma'qoul,* محتمل *mohtemil,* ظاهر *dâher.*

VRAISEMBLABLEMENT, باحتمال *be-îhtimâl,* على الظاهر *a'lä êd-dâher,* احتمالاً *îhtimâlânn.*

VRAISEMBLANCE, احتمـال *îhtimâl,* نظارًا *nadârân, nezzârân.*

VRILLE, بريمه *berryméh* (*Voyez* TARIÈRE).

Il a VU, شاف *châf,* راى *râä,* نظر *nadder* (*Voyez* Il a REGARDÉ).

— Vu que, بسبب *be-sebeb,* لاجل ان *li-âdjel ênn.*

VUE (s. f., sens), راى *rây,* بصر *besr, bassar,* شوف *chouf,* نظر *nadr, nedr* (en berbere ايسكّى *îssegguy*).

— (projet), نيه *nyéh,* مراد *morâd.*

— Dans mes Vues, فى مرادى *fy morâd-y.*

VULGAIRE, معموم *ma'amoum,* معروف *ma'rouf.*

— Le Vulgaire, ساير الناس *sâyr ên-nâss* (*Voy.* Le COMMUN des hommes).

VULVE, كوس *kouss,* كس *koss,* pl. اكساس *âksâss, éksâss;* فمّ الفرج *foumm êl-ferdj, foumm êl-ferg.*

W

W, cette lettre, que nous avons empruntée à l'alphabet anglais, est parfaitement rendue par le *ouaou* ou *waw* (و) des Arabes, sixième lettre de leur ancien alphabet, vingt-sixième de leur alphabet moderne, et vingt-septième du moghrebin.

Consonne devant une voyelle, le *waw* se prononce alors comme le W anglais dans *Washington*, *Williams;* devant une consonne au contraire il devient lui-même voyelle, et a le son de notre OU, dans *cou*, *bout*, *loup*, *sous*, etc.

WADY-KHAZNADJY (petite rivière près d'Alger), وادى خزناجى *Ouâdy-Khaznâdjy.*

WAGUIN (tribu de Berberes), بنى واقين *Beny-Ouâqyn*, *Beny-Ouâguyn*, أولاد واقين *Aoulâd-Waqyn*, *Aoulâd-Ouâguyn.*

WAHABITES (tribus de l'Arabie), عرب الوهب *A'rab êl-Ouahab.*

WAHRAN (*Voy.* ORAN).

WALID (n. pr.), وليد *Oualyd*, الوليد *êl-Oualyd.*

WASET (nom de ville de la Mésopotamie), واسط *Ouâssett.*

WATHEK (n. pr.), واثق *Ouâtheq*, الواثق *êl-Ouâtseq.*

WELILAH (ville d'Afrique), وليلى *Ouelylä.*

WERAGAH (tribu d'Afrique), وراغه *Ouerághah.*

— Natif de cette tribu, وراغى *ouerághy*, *ourághy.*

WLAD-IBRAHIM (tribu de Berberes), أولاد ابراهيم *Aoulâd-Ibrâhym*, بنى ابراهيم *Beny-Ibrâhym.*

WLAD-SESIN (tribu de Berberes), أولاد سسين *Aoulâd-Sessyn*, بنى سسين *Beny-Sessyn.*

WLAD-WAGUIN (*V.* WAGUIN).

WLÈD-MANDIL (tribu de l'Algérie), ولاد مندل *Oulêd-Mendil.*

WLID (montagne d'Afrique), بن وليد *Ben-Oulyd.*

N. B. On cherchera par OU les mots qu'on ne trouvera pas au W.

X

La lettre X n'existe pas dans l'alphabet des arabes : ils pourraient cependant l'exprimer par la réunion des lettres كس (KS) ou قس (QS), كص (KS) ou قص (QS) ; mais dans tous les mots étrangers adoptés par eux, et dans lesquels se trouve cette lettre, ils l'ont toujours rendue par سك (SK), en renversant l'ordre des articulations ; exemples : ALEXANDRE, اسكندر *Iskander;* ALEXANDRIE, اسكندريه *Iskandéryéh;* ALEXANDRETTE, اسكندرونه *Iskanderounah*, etc.

A notre tour nous avons rendu par la lettre double X, les deux lettres KS ou QS dans les mots que nous avons empruntés aux Arabes ; exemple : الاقصير *él-êqsyr*, dont nous avons fait *élixir*.

XABEA (port d'Esp.), شابيه *Châbyah.*

XACA (ville de Sicile), جاقه *Djâqah.*

XARAS (montagnes d'Espagne), الشارات *él-Chârât.*

XARSE (district en Espagne), الشرف *él-Charf.*

XATIVA (ville d'Espag.), شاطبه *Châttibah.*

XAVIER (n. pr.), شاويير *Châouyr*, شويير *Chouyr.*

XEDUNA (district en Espagne), شدونه *Chedounah.*

XELSA (v. d'Espagne), قلصه *Qelsah.*

XENIL (rivière d'Espagne), شنجل *Chendjel*, شنيل *Chenyl.*

XERCÈS (n. pr.), قسارسـاس *Qessârsâss.*

XEREZ de los Caballeros (ville d'Espagne), شريشه *Cherychah.*

— de la Frontera (ville d'Espagne), شريش *Cherych.*

XUCAR (riv. d'Espagne), شقر *Chouqar.*

XYLO-BALSAMUM (arbre du baume), شجرة البلسم *chadjerét él-balsam*, شجرة البلسان *chaguerét él-balsân.*

Y

Y, cette lettre de l'alphabet français correspond parfaitement au *yâ* (ى), dixième lettre de l'ancien alphabet arabe, vingt-huitième du moderne, et vingt-neuvième du moghrebin.

Cette lettre arabe, comme la lettre française, joue le rôle, tantôt d'une voyelle, tantôt d'une consonne, et a par conséquent les deux prononciations de notre Y dans les mots *physique* et *payen*.

Je ferai observer aussi que quelquefois à la fin d'un mot le *yâ* (ى), se prononce *ey*, ou même *a;* dans ce dernier cas, je l'ai toujours exprimé par *ä*.

Y (adv. de lieu), هنا *henê*, *honâ*, هناك *henâk*, اهنايه *éhnâyah*, *êhnâyéh*, لهن *li-henn*, هني *henë*, *honä*, ثمّا *tsoummâ*, فيه *fy-hi*, فيها *fy-hâ*.

— (à cela), لهذا *li-hadâ*, *li-hazâ*, لهُ *le-ho*, لها *le-hâ*.

— Il Y a, فيه *fy-hi*, *fy-h*, ثمّا *tsoummâ*, *thoummâ*.

— Y a-t-il? ثمّا شي *tsoummâchy?* فيه شي *fy-hi chy? fy-h chy?*

— Il n'Y a pas, ما ثمّا شي *mâ tsoummâ chy*, ما فيه شي *mâ fy-hi chy*, *mâ fy-h chy*, مافيش *mâ fy-ch.*

— Qu'Y a-t-il? اش كون *éch koun?* ايش حاجه *éych hâguéh?* اى شي صار *éy-chy sâr?*

— Y a-t-il une caravane qui Y aille? فيه شي قفله ماشيه الى اهنايه *fy-hi chy qafelah mâchyah îlä êhnâyah?*

— Y a-t-il une ville près d'ici? فيه شي قريبه الى هنا مدينه *fy-hi chy qarybah îlä honâ medynah* (en berbere ايلا تهدينت تقرب *îylâ temdynt taqreb?*)

— Prends-Y garde! ردّ بالك لهذا *redd bâl-ak li-hadâ!*

— N'envoie pas ton chien à la chasse dans un pays où il n'Y a pas de gibier, لا ترسل كلبك بارض التى ليس فيها صيد *lâ tersel kelb-ak be-ard âllaty lèyss fy-hâ séyd.*

— Il Y avait, كان *kân* (masc.); كانت *kânét* (fém.)

— Il Y avait un roi, كان ملك *kân melik*.

— Il Y avait une fille arabe dans la tente, كانت بنت عربيه فى الخيمه *kânett bent a'rabyéh fy-'l-kheyméh*.

— Y a-t-il quelque chose? فى شى *fy chy?* فيه شى *fy-h chy?* فيه شى حاجه *fyh-chy hâgueh?*

— Il n'Y a rien, ما فيه شى *mâ fy-hi chy*, ما فيش *mâ fy-ch*, لم يكن شى فيه *lam yekoun chy fy-hi*.

— N'Y a-t-il pas autre chose que cela? ما فى شى اخر من هذا *mâ fy-chy âkher minn hadâ?*

— Y a-t-il quelque nouvelle? فيه شى خبر *fy-h chy khabar?*

— N'Y a-t-il pas de nouvelles? ما هو شى خبورات *mâ hou chy khabourât?*

— Non, il n'Y en a pas, لا ما فيه شـــى *lâ, mâ fy-hi chy?*

— Il Y est, هو حاضر *houe hâdder*.

YACOUB, YAGOUB, YAQOUB (n. pr.), ياقوب *Yâqoub* (*Voyez* JACOB, JACQUES).

YAFA (*Voy.* JAFFA).

YAMBO (port d'Arabie), ينبع *Yanbou'*.

YAMOUN (pet. ville de Syrie), يامون *Yâmoun*.

YARMOUK (rivière de Syrie), نهر يرموك *nahar Yarmouk*.

YATAGAN (*Voyez* SABRE, CIMETERRE).

YEMEN, اليمن *él-Yemen*.

— Natif de l'Yemen, يمنى *yemeny*.

YEUX (plur.), عيون *ou'youn, o'youn, eu'youn* (en berb. ثيطاون *tsyttâouenn, tsyttâouinn*), (*Voyez* ŒIL).

— Les deux Yeux, عينين *a'ynyn, a'yneyn*.

— Le noir des Yeux, سـود العيون *soud él-ou'youn* (en berbere امّوين ثيط *ámemmouyn tsytt*).

YEZYD (n. pr.), يزيد *Yezyd*.

YOUNES (n. pr.), (*Voy.* JONAS).

— Kan-Younés (v. de Syrie), خان يونس *Khân-Youness*.

YOUSEF, YOUSOUF (n. propre), (*Voyez* JOSEPH).

— Koufour-Yousef (arr. de Syrie), كفور يوسف *Koufour-Youssef*.

Z

Z, cette lettre française a plusieurs équivalens en arabe :

1° Elle est exactement représentée par le *zâ* (ز), septième lettre de l'ancien alphabet arabe, onzième du moderne et du moghrebin ;

2° La vingt-cinquième lettre de l'ancien alphabet, neuvième du moderne et du moghrebin, *dzâl* (ذ), prend souvent la prononciation du *zâ* (ز), avec lequel le confond l'écriture vulgaire ;

3° Le ظ, vingt-septième lettre de l'ancien alphabet, dix-septième du moderne et treizième du moghrebin, se prononce tantôt comme un D fort, tantôt comme un Z également articulé avec force et à peu près comme ZZ ;

4° Enfin les Turks et les Persans donnent aussi la prononciation d'un Z doublé au *dâd* (ض), vingt-sixième lettre de l'ancien alphabet, quinzième du moderne et dix-neuvième du moghrebin.

ZACHARIE (n.pr.), زكريا *Zakaryâ.*

ZAGAIE, رمح *romh*, جريد *djeryd* (*Voyez* LANCE, JAVELOT).

ZAMORA (v. d'Espagne), سمورة *Semourah.*

ZANAGAS (trib. d'Afr.), صنهاجه *Sanhâdjah, Sanhâgah.*

ZANGUEBAR (pays d'Afrique), بلاد الزنج *belâd éz-Zendj.*

ZARA (v. d'Espagn.), الزهرا *éz-Zahrâ.*

— (n.p.), زهرة *Zahrah, Zaharah.*

ZARATAN (pet. v. d'Esp.), سرتان *Sertân.*

ZÈBRE, الحمار الوحش *él-homâr él-ouahech.*

ZÉÏD, ZÉYDE (n. pr.), زيد *Zéyd.*

ZÈLE, خطر *khatter, khatr*, خاطر *khâtter*, ناموس *nâmouss*, غيرة *ghayrah*, رغبة *roghbah* (*Voy.* ARDEUR, FERVEUR, COURAGE).

— Il n'a pas de Zèle, ما فيه غيرة *mâ fy-hi ghayrah.*

— Vous n'avez pas de Zèle, ما لكم ناموس *mâ le-koum nâmouss.*

— Le Zèle l'a emporté, اخذته الغيرة *âkhadet-ho él-ghay-*

rah, خطفتهُ الرغبه *khattafet-ho êr-roghbah*.

— Il a eu du Zèle, غار *ghâr*, انغار *ênghâr*.

— Il aura du Zèle, يغير *yghyr*, بغار *yghâr*.

Zélé, خاطر *khâtter*, مستعجل *mosta'adjel*, غيور *ghayour*, غيـــور *ghayyouar*, محـــروق *mahrouq*, غيران *ghayrân*.

Zélica (n. pr.), زليخا *Zelykhâ*.

Zemzem (puits sacré de la Mekke), زمزم *Zemzem*, بير زمزم *Byr-Zemzem*.

Zenetes (tribu d'Afriq.), زناته *Zenêtah*.

Zénith, سمت *semitt* (d'où le mot fr.), سمت الراس *semitt êr-râss*.

Zéphir, Zéphire (vent doux), نسيم *nessym*, نسمه *nessimah*, pl. نسمات *nessymât*; هوا رقيق *haouâ reqyq*, عذب *a'db*.

Zermaboub (*V.* Mahboub).

Zéro, سفر *sefr*, *sifr*, نقطه *noqtah*.

—Deux Zéros, نقطتين *noqtetyn*.

Zeste d'orange, جلد لارنج *djeld lârendj*, *gueld lâreng*, قشرة نارنج *qecherét nârendj*.

— Entre le Ziste et le Zeste (*Voyez* Indécis).

Zeynab (n.pr.f.), زينب *Zeynab*.

Zibeline, سمّر *sammour*, سامور *sâmour*.

Zizanie, زوان *zouân*, plur. زيوان *zyouân*; فتنه *fetnéh* (*Voyez* Discorde, Discussion).

— Qui sème la Zizanie, مفتّن *mofetten*, فتنى *fetny*.

Zobeyd (n pr.), زبيك *Zobeydah*.

Zodiaque, منطق البروج *manteq êl-boroudj*, فلك البروج *felek êl-boroudj*, طريق الشمس *taryq ês-chems*, منتقـــه *manteqah*, زنار الشمس *zonnâr ês-chems*.

— Un signe du Zodiaque, برج *bourdj*, برج السما *bourdj ês-semâ*.

Zoographie, Zoologie, ذكر الحيوان *zikr êl-hayouân*.

Zône, اقليم *âqlym*, ناحيه *náhyéh*, *nâhyah*, منطق *manteq*.

Zoroastre (n. pr.), زرداشت *Zerdâchť*, زردشت *Zerdacht*.

Zuxar (v. d'Esp.), قرية الصيره *Qaryat ês-sayrah*.

Zy-l-Hagéh, بو الجلايب *bou 'l-djelâyb* (*V.* Dou-l-Hagéh).

Zy-'l-Qadéh, العيد الكبير *êl-i'yd êl-kebyr* (*V.* Dou-l-Qaadeh).

—

Etc., الخ *dlekh*, *dlkh*.

FIN DU VOCABULAIRE.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

SUR

L'ORTHOGRAPHE SUIVIE DANS CE VOCABULAIRE.

Dans l'Introduction placée en tête de ce volume, j'ai suffisamment averti le lecteur (page xiv), que les mots arabes transcrits en nos caractères devaient s'y prononcer absolument *comme le français ;* j'insisterai encore en finissant sur cette recommandation.

Ainsi, 1° CH, représentant le ش, doit partout se lire comme dans le mot français *arche,* et non comme dans *archiépiscopal.*

Lorsque le ش est doublé par le *techedyd* (ـّـ), au lieu de l'exprimer par CHCH, ce qui aurait présenté une articulation barbare, je l'ai rendu par SCH, qui se prononce sans difficulté comme dans *schisme.*

2° Les syllabes *am*, *em*, *im*, *om*, *an*, *en*, *in*, *on*, doivent se prononcer, non en voyelles nasales, comme dans nos mots *empan*, *intention*, *impôt*, *nom*, *champ*, *chant*, etc. ; mais comme les trois dernières lettres des mots *dame*, *système*, *crime*, *Rome*, *gêne*, *Chine*, *madone*, etc.

Souvent pour faire éviter toute erreur, j'ai doublé la lettre N dans la transcription, quoique l'arabe ne présentât qu'un seul N (ن).

3° L'accent circonflexe, sur une voyelle quelconque, indique qu'elle est représentée dans l'arabe par l'*élyf* (ا), et alors cette voyelle doit se prononcer longue comme dans *pâte*, *fête*, *gîte*, *apôtre*, etc.

Toutes les voyelles non accentuées se prononcent très-brèves, et souvent d'une manière si légère et si peu appuyée, qu'on a peine à distinguer à quelle voyelle précise appartient l'articulation de la syllabe.

Le tréma placé sur l'*ä*, indique que cette voyelle est alors représentée dans l'écriture arabe par le *yâ* (ى) ; dans ce cas elle se prononce tantôt *a* bref, tantôt *ai* comme dans notre mot *mai.*

É est notre *é* français dans *vérité ;* È, notre *è* dans *accès.*

E sans accent n'est que notre *e* muet, mais senti et articulé comme dans la déclamation et le chant, c'est-à-dire comme *eu* très-bref.

4° En rendant le *a'yn* (ع), suivant les diverses variantes de sa prononciation, tantôt par *aa*, *éé*, *a'a*, *e'é*, *i'i*, tantôt par *a'*, *e'*, *i'*, et même par *eu' ;* j'ai doublé les voyelles et les ai séparées ou fait suivre par une apostrophe, pour faire sentir approximativement le son gutturalement saccadé de la lettre arabe, dont nos langues européennes n'offrent pas l'équivalent exact.

Ainsi AA se prononce rapidement et d'une manière brève, à peu près comme dans nos mots *brouhaha*, *cahin-caha*: ÉÉ, comme dans

créé ; mais, dans la prononciation de *aa* et de *éé*, il faut éviter de séparer les deux voyelles, et on doit les confondre en une seule syllabe.

5° GH exprime l'articulation du *ghayn* (غ), R grasséyé des Provençaux, mais prononcé avec plus de force.

6° Le K s'emploie régulièrement pour la transcription du *kef* (ك), et le Q pour celle du *qáf* (ق); cette dernière lettre se prononce plus fortement que la première, et à peu près comme CCH dans *Bacchus*.

7° KH est employé pour rendre autant que possible l'articulation profondément gutturale du *khá* (خ) : c'est le ch dur des Allemands, et le *jota* des Espagnols, mais plus fortement articulé encore.

Lorsque cette lettre arabe est doublée par le *techedyd*, j'ai rendu ce redoublement par KKH, et non par KHKH, par la raison donnée ci dessus au n° 1.

8° Le même motif m'a fait écrire le doublement du *djym* (ج) DDJ, et non DJDJ, l'effort du doublement ne portant réellement que sur la première partie de cette articulation composée.

9° Pour ne pas hérisser la transcription de consonnes inutiles, j'ai rendu par un simple T, le *tá* (ت) et le *tá* (ط); par un simple S, le *syn* (س) et le *sád* (ص); par un simple H, le *he* (ه) et le *há* (ح); par un simple D, le *dal* (د) et le *dád* (ض); par un simple Z, le *zá* (ز) et le *zá* (ظ), quoique les secondes de ces lettres aient réellement un son double des premières qui leur sont correlatives; et j'ai au contraire employé les doubles SS, TT et ZZ pour les unes et les autres, même lorsqu'elles n'étaient pas doublées par le *techedyd* dans l'arabe, quand les syllabes, dans lesquelles ces lettres étaient placées à la fin des mots, pouvaient risquer d'être prononcées comme nos mots *fait, cas, avez*, tandis qu'il fallait les articuler comme dans *faite, casse, dièze*.

J'ai de même écrit dans l'intérieur des mots par SS, le *syn* (س) comme le *sád* (ص), toutes les fois que j'ai craint qu'on n'attribuât à un seul S le son que nous lui donnons dans *base*.

10° Le *thá*, ou *tsá* (ث), a été rendu par TS ou TH; il se prononce à peu près comme le TH dur des Anglais, ou le Θ des Grecs. Mais parmi les diverses tribus des Arabes, tantôt T, tantôt S domine dans cette prononciation; en Égypte on ne fait entendre absolument que le T.

11° Ce signe (-), placé avant un mot, indique que ce mot se joint toujours à la fin du mot qui le régit; placé au contraire après un mot, il indique que ce mot se joint en tête de celui auquel il a rapport.

Enfin, pour dernière observation, je répéterai encore qu'aucune lettre n'est muette, que toutes se prononcent : ainsi le pronom de la seconde personne, انت *ént* (toi), ne se prononce pas comme la fin du mot *présent*, mais comme dans cette phrase : *la* HAINE TE *poursuit*.

CORRECTIONS.

Pag.	Col.	Lig.		Lisez :
4,	2,	21,	مغرقين	مغرّقين
—	—	22,	*maghre-qyn*,	*moghar-reqyn.*
6,	1,	4,	*ouessel*,	ôtez ce mot.
7,	1,	16,	العجكوز	العكّوز
—	—	18,	افسنتين	افسنتين
8,	1,	16,	غيّا	عيّا
9,	2,	1,	صبر	اصبر
10,	1,	15,	*khdtem*,	*khâtem.*
—	—	29,	تصلح	تصلح
—	2,	8,	الكله	الكلمه
12,	1,	27,	*âm*,	*lâm.*
—	—	18,	باللنقد	بالنقد
13,	1,	28,	*reédey*,	*reddey.*
15,	1,	27,	*ouedah*,	*oueda'a.*
16,	2,	7,	طهرة	ظهرةُ
—	—	9,	*ho*,	ôtez ce m.
—	—	27,	*cheltârah*,	*chettârah.*
17,	1,	11,	فهما	فهما
—	2,	2,	Les,	Tes,
18,	2,	14,	*ragkibéh*,	*raghibéh.*
—	—	15,	*kirâréh*,	*hirâréh.*
19,	1,	1,	باالنحير	بالنحير
20,	2,	27,	*tenbouk*,	*tenbouk.*
21,	2,	4,	لساعه	الساعه
—	—	13,	*sera'ab*	*sera'ah.*
22,	1,	27,	*djeml*,	*djemyl.*
—	—	4,	رصى	رضى
23,	2,	22,	مصى	مضى
24,	2,	11,	اخناحه	اجناحه
26,	2,	18,	عذا	هذا
27,	1,	7,	بعث	بعثٌ

Pag.	Col.	Lig.		Lisez :
—	—	—	*baat*,	*ba'ath.*
—	2,	1,	بلذ	بلد
28,	2,	13,	راينے	رايح
29,	2,	17,	قصبر	قصير
30,	1,	21,	صبرّة	صبّرة
—	—	28,	*hyzyn*,	*hynyz.*
—	2,	10,	*hedjâyyek*,	*hedjâyyéh.*
31,	2,	5,	شجرة	شجرة
32,	2,	4,	يحبسوكهم	يحبسوكم
33,	1,	21,	مصنه	مصنفه
—	—	—	*mosnah*,	*mosnafah.*
34,	2,	22,	*zûh*,	*zâh.*
39,	1,	29,	ختلاف	اختلاف
—	2,	8,	الفدم	القدم
41,	2,	25,	تغرب	تقرّب
42,	2,	7,	n'Aptient,	n'Appartient.
—	—	28,	*éun*,	*ênn.*
44,	2,	18,	*éyâ-houm*,	*éyâ-koum.*
—	—	30,	صانع	صانع
45,	2,	24,	الشنا	الشنا
47,	2,	24,	الدوى	البدوى
48,	2,	11,	شجره	شجرة
—	—	20,	نصبات	نصبات
91,	1,	10,	رخيم	رحيم
—	—	12,	ير	خير
—	—	22,	طوبانين	طوبانين
96,	1,	26,	*herym*,	*kerym.*
—	2,	7,	مليح	مليح
⁓	—	—	ثعمل	تعمل
104,	1,	13,	*qadâd*,	*qadâh.*

Pag.	Col.	Lig.		Lisez :
104,	1,	28,	فسج	فسخ
129,	1,	26,	الهملكه	المملكه
—	—	27,	البند	البلد
141,	1,	23,	علق	غلق
—	—	—	*aalaq*,	*ghalaq.*
153,	2,	25,	متوسّل	متوكّل
—	—	—	*motouessil*,	*motouekkil.*
159,	2,	9,	ضبط	ضبط
166,	2,	21,	صربات	ضربات
170,	1,	30,	*medeyyn*,	*modéyyn.*
189,	2,	14,	نرع	نزع
198,	1,	1,	منصب	منصب
200,	2,	28,	*îlâyéh*,	*îlâhyéh.*
202,	2,	6,	اصول	اصول
—	—	9,	اصابع	اصابع
205,	1,	7,	بالحلاوه	بالحلاوة
—	—	—	*be-'l-helâ-méh*,	*be-'l-he-lâouéh.*
217,	1,	13,	مضر	مصر
—	2,	11,	*laltyfânn*,	*lattyfânn.*
—	—	13,	لطيفه	لطفه
221,	2,	8,	اسعجل	استعجل
225,	1,	15,	منقوخ	منفوخ
—	2,	5,	*dakkhaun*,	*dakkhann.*
231,	1,	11,	ضربونا	ضربنا
243,	1,	9,	*hlkâyéh*,	*hikâyéh.*
—	2,	10,	صعب	صعب

Pag.	Col.	Lig.		Lisez :
244,	1,	12,	ضنعه	صنعه
248,	1,	14,	فارون	قارون
—	2,	31,	قحبه	قبحه
—	1,	22,	مقايل	مقابل
262,	2,	2,	فندوق	قندوق
—	—	4,	فندقجى	قندقجى
—	—	24,	*endoqyât*,	*bendoqyât.*
269,	2,	24,	قتقاب	قبقاب
—	—	—	*qotqâb*,	*qobqâb.*
—	—	25,	قتاقيب	قباقيب
—	—	—	*qetâqyb*,	*qebâqyb.*
272,	1,	7,	عاطل	عاطل
—	—	8,	خامج	خامج
301,	1,	14,	*tereddou*,	*tereddoud.*
—	—	25,	بحث	بحث
—	2,	4,	*ou-nouf*,	*ou-nousf.*
—	—	12,	*noufs*,	*nousf.*
308,	2,	3,	فقدق	فندق
347,	2,	3,	يولپوس	يوليوس
—	—	8,	يولپانوا	يوليانوا
352,	1,	3,	قاپيجى	قاپيجى
354,	1,	23,	KOREY-CHILET,	KOREY-CHITES.
371,	2,	9,	مواضع	مواضع
—	—	29,	غوض	عوض
505,	1,	6,	نشف	نشّف
—	—	—	*nechef*,	*neschef.*

تم الكتاب

بحسن توفيق الملك الوهاب

FIN.

AUG -1 194

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: July 2007

PreservationTechnologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION
111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS
0 019 330 360 2